

SALOMO b. JEHUDA

שלמה *Scripta Salomonis* 10 epistolae ethicae
hebr. item inter patrem et filium 8. *Wandsb.*

Israel b. Abraham (כתורים צואריך בחרוים, *fin.*
fer. VI. לסדר ולקחתם מפני הארץ בנורים 1732.

[In praef. Germ. „Schreibebuch“ in Belg. editum in-
exactum dicitur; superiores nesciisse scribere linguâ
Germanica immixta bene lingua Gallica et Latina,
hincque verbosos fuisse. Suas hinc epistolas discipu-
lum quendam suum, qui in tabulariis mercat. (קאנטארין)
= *Comptoirien*) versatus sit, emendasse nonnullisque
auxisse, quarum partem tantum inopiae causa se nunc
edidisse. De ² corr. *W*⁴1972d, v. *Serap.* p.317 n.7.]

2. עון מבטחה *Robur fiducia* Narratio persecu-
tionis Judaeorum Hamburg. mense Elul A.1730
(ff.16) 8. *Amst., Mos. Frankfurter* (פוזר) 1734.
[Libellus non frequens. Cf. *Jüd. Lit.* p.464; *Zz.*
Syn. Poesie p.353.]

6394 SALOMO b. Jehuda, Judex Opatow (אפטא) ex
incolis Warschau.

1. שבילי תורה *Semitae legis* de libello repudii
4. *Warschau* (11. *Kislew* 565) 1804.

SALOMO b. Jekutiel v. Salomo Haas.

6395 SALOMO b. Jesaia Nizza b. Elieser Chajjim,
Rabb. Venet. [Elegiam in mortem (קנים והנה)
(הי) scripsit *Isak Pacifico* [mrt. 1746, cf. *Nepi*
p.147] sec. *Nepi* p.327, qui A. non indicat! vixit
adhuc A.1715 (v. p.1245 N.⁵⁶⁷). Noster varia
correxil (jam A.1687 N.2816), carminibus laudavit
etc., v. *W*³1996c et *Ghirondi* p.326, *Nepi* p.239,
quos op.1 latuisse vid. Pater est N.⁵⁸⁰⁷. Fratrem
Elieser Ch. b. Jesaia v. in Sect. III.]

1. *Carmen* in defunctum Sam. Oppenheim Vin-
dobonensem (simul laudans filios Menachem
et Benjamin et David Oppenheim Nikolsburgi),
incip. מהרב שמואל רמתי נשונה
fol. expanso s. l. e. a. [Ven. 1703?].

[Sam. Opp. defunctus est A.1703, v. *Frankl*, In-
schriften des alten jüd. Friedhofs in Wien, 1855 p.52
n.323, cf. p.XV. et *Ghirondi* p.334 n.44.]

2. (הספד) *Oratio funebris* in Gerson Chefez q. v.
[*W*³] (1700).

SALOMO b. Joel v. Salomo Dubno.

SALOMO b. Josef v. Salomo Amarillo et
Salomo Ganzfried et Salomo Proops.

6396 SALOMO b. Josef Ibn Jakub (Jakob), Caesar-

augustanus. [Versionem finivit 3. *Kislew* 5058 (ex-
eunte A.1297) sec. epigr. tract. Horajot in ed.
Neapot A.1492 et Cod. *Rof.* 984. Tract. Abot
diserte excipitur in praef., quae in edd. Talmud.
tract. Baba Kama praecedat. Nostri *Carmen* le-
gitur in ed. laudata, ubi „b. Jose“ (cf. citata su-
pra p.1884 et *Zz.* ap. *Gg.* *Ztschr.* III,305 n.14).
Cave confundas homon. Medicum Granatensem urbe
Beziers (ca. 1259-62) Sal. b. Jose Ibn (seu Abu)
Ajub, v. supra p.1881, cf. p.764 op.21, p.1014,
1578, 1918 et ad Cod. *Scalig.* II,²⁰]

Vers. hebr. Comm. Arab. Mosis Maimonidis in
Mischnam, Ordin. IV. de Damnīs (excepto tract.
Abot) q. v. [*W*⁴1985].

SALOMO b. Josua v. Salomo Altschul
et S. Salkind et S. Maimon [v. auct.
sequ.]

6397 SALOMO b. Josua ex Lithuania (מליטא).
[Procul dubio idem ac S. Maimon q. v. supra
p.1643, ubi sequentia addenda.]

Varia in Collect. מאסף N.3713. [Anzeige eines ma-
themat.-physikalischen Werkes, in fine Indicis subscri-
bentium A.545; MS. *Mich.* 849. — ביאור פי' על דברי
הרמבם Expos. loci Maimonidis in Abot III,17; Idem
Germ. in „Berliner Monatsschrift“ V,130.]

6398 SALOMO Kabuli (קבולי) b. Menachem, Constan-
tinop. [Edid. quoque *Resp.* Eliae Misrachi A.1561
(corr. *W*³2005b) ubi *Resp.* Nostri patris ut vid.
Men. b. Samuel (*W*³1460b), ex ejus MS. edid.
op. laudandum. Noster possedit Cod. *Uri* 436.]
Edid. et praef. est ad שאלות וחשובות הגאונים
N.4051 (1575).

6399 SALOMO Kluger b. Jehuda, urbe Brody.
1. החיים *L. Vitae* Nov. in Josef Karo: *Mens.*
instr. I.

f. *Zolk.* (לסדר אפרין... שלמה מעצי) 1825.
[Volum. magni paginae ad unamquamque seor-
sim numerantur. P. II טוב טעם ודעה, P. III מוכח
מבנים, P. IV משפט צדק אבנים.]

640 SALOMO Kohen b. Abraham ex Seres (שירין),
Salon.; compend. מהרש"ך *MeHaRSchaCh.* [Initio
A.1595 vel paullo post defunctus, v. *Asulai* I
f.60 sub Meir Melammed. *Conforte* 38b (ubi
שירין, sed v. Indicem geogr. f.68 et S. *Cassel*
ap. *Ersch*, Encykl. S.II vol.27 p.200), cf. 39b;

SALOMO b. LABI

Asulai I f.85. Ap. *W*³1998 pro „Abrahamum“ lege Salomonem.]

1. **שאלות והשכות** *Quaesita et Responsa* [P.I]; acc. Expositio in Mos. Maimonidem: de Divortii (cum notis MS.) f. *Salon.*,

David b. Abraham אברהם (ושם, *inc. fer.* V.

8. *Nisan*, *fin.* A. גורמ'ם שמו sic) 1586.

[*W*^{1,3}1946. Expll. mihi nota frontispicium proprium non exhibent, ut quoque P.III. orditur praef., signatura nihil desiderari probat.]

2. — P.II., corr. Josef (ff.181)

f. *Ven.*, di *Gara*. 1592.

- 2b. — Appendix ad P.II (30 Resp. ff.28+1)

f. *Salon.*, per *Fratres ex stirpe Bat Scheba*. 1592.

[A. exprimitur in op.2: שנה ושמו זה, in 2b: שנה ושמו זה sine punctis diacriticis, quae procul dubio super neglecta sunt; auctor enim, in praef. ait, se inde a festo tabernaculorum, quo exeunte (i. e. 12. Oct. 1591) librum excudendum Venetias miserit, quamquam aegrotus fuerit, Responsa scripsisse, quae nunc, cum *Salon.* obvia sit officina, proelo tradat. Hinc corr. *W* qui p.1034* contra *Sabb.*, qui *Ven.* sistit, se in *Bibl. Opp.* ed. *Salon.* vidisse dicit, p.1021* vero se ed. *Ven.* vidisse „non autem *Thessal.* quam ש"י commemorat“(!), postremum omnino delendum.]

3. — P.III. (ff.126) [*W*^{1,3}]

f. *Salon.* (*inc. fer.* III.26. *Elul* הר"ש) 1594.

- 4] — P.IV. (ff.180) [*Mich.* 4282]

4. *Salon.*, *Jomtov b. Mos. Canpillas* (הח"ץ ליצירה) 1730.

5. **חידושים** *Novellae* ex Resp. I-III collectae (ff.27)

f. *Wilm.* (יהודה אחה יירון אהרן) 1720.

[Frontisp. tantum adjectum ad eandem ed. ad c. Josef Ibn Leb: *Nov.* q. v. op.8.]

- 6941 SALOMO b. (Ibn) Labi. [Ut vid. Aragonen-

sis Saec. XIV. ex. et quidem urbe Ixar: אישאר (Is. b. Scheschet Resp. 435 ap. *Zz.* Add. p.322, cf. *Ztschr.* p.135). Nomen לביא (male conjectum cum לאוי [i. e. forma Arab. pro Levi] a *Luzz.*, ubi אבני זכרון p.24) versionem nominis Leon suspicatur *Fürst*, *Litbl.* VIII,821; non praeter rem, si ipsum Leon ad Jehuda spectat (cf. supra p.581 et 1603, cf. Abbas عباس ap. *Jellinek*, *Sabbatbl.* 1844 p.192, *Litbl.* VI,171, *Sach.* u. Namenreg. p.30 n.1, et Turcicum ארسلان, ut leg. in Resp. Efraim Kohen n.101,109, *Litbl.* VII,793). Abraham b. Jehuda בן לביא Caesarang. occurrit A.1232 (*Zz.* l. c.), Labi quidam occurrit in Divano MS. (*Zz.* Z. G. 463), nisi ipse sit Noster, cujus

carmen ap. *Deutsch.* Catal. p.127 (cf. *Litbl.* I,378, ubi Nostro tribuit *Carmoly* Epigramma, et supra sub Sal. Bonfed p.2287 op.3), et cf. sub Vidal b. Benveniste et Simon Labi. Noster „filius dilectus“ Isak b. Scheschet (Resp. 395) dicitur in notitia a *Fürstio* Germanice versa *Litbl.* I,415, qui phrasin בן גילו i. e. „coaevus“ pervertit, v. correctiora ap. ipsum *Carmoly*, *Rev. orient.* I,325 (qui tamen Versionem laudandam non commemorat); ex A.1478 vero in Catal. *Mich.* ad Cod. 52, qui ad copiam spectat (v. *Regist.* p.316; *Cod. Vat.* 341 A.1470-5 exaratus est), Interpretem homonymum seriorefflinxit (ut monui in praef. ad Catal. p.XIII), ancestorum forte initio Saec. XIV. לכיא הלי (cf. supra sub N.3721 p.581) etc.! Omnia citata neglexit *Gugenheimer*, etiam in *Litbl.* XII,506, ubi Interpretem hucusque ignotum putat (*Cod. vet. laudatum* v. ap. *Gg. Ztschr.* III,447 n.45); ipsa ed. *F. a. M.* 1852, nec interpretem omnino laudat, nec Comm. ineditum, cf. *Registr.* ad Cat. *Mich.* p.353.]

Versio hebr. lib. *Fides excelsa* ex Arab. Abraham b. David sen. q. v.

- 6942 SALOMO (Schneior Salman) Ladier (לדאיר).

[Auctor famosus inter mysticos recentiores qui dicuntur Chassidim, Saec. XVIII. ex. Cf. *Orient* 1841 p.48.]

1. **אגרת הקודש** *Epistola sanctitatis* i. e. ליקוטי

חידושי *Collectanea dictorum* et P.II dicta חידושי

אגרת החשובה *Epistola poenitentiae* et אגרת אחרון

אגרת הקודש et אחרון *Appendix*, Mystica, edita a 3 filiis. Charta caerulea

8. *Sklow* (עשה) 1814.

- 2] **צדקת ה' עשה** *Constitutiones* spectantes ad Prec. quotid.

N.2383

(1849).

SALOMO Lax v. S. Lax.

- 6943 SALOMO (Rafael Jehuda) Leon (*Leaō*)-

Templo b. Jakob, Archisynag. et Magister Lusit.

Amstelod. [V. *W* 1983 (male „ben Jehuda“ *W*³

p.1025* n.1955); *Rof. Diz.* (p.311). Varia curavit Amst. edita, v. *W*³p.1041 et Sect. III. Nomen

Leon Templo accepit a patre Jakob Leon q. v.;

Nostro filius est typogr. Isak A.1729 sq. et cf.

Elia Jeh. Leon (seu de Leon) b. Michael A.1659-66

in Sect. III. et *Barrios*, Abi Jetom. p.41 („de

Leon“) *Jesiba de los Pint.* p.56; *Aumento* p.34.]

1. **מסכת הלכה למשה מסיני** *Tractatus: Re-*

SALOMO LEVI

- gula Mosis e Sinai* de sententiis sic dictis Talmudis. mbr. 8. *Amst.*, (פדית) 1734.
2. **ראשית חכמה** *Principio de Ciencia y Grammat. hebr. etc.* para Uzo das Escolas (typ. Latinis ff.64) [*W*^{3.4}] 4. *Amst.*, *Off. di Ymanuel Athias. A custa do Author* (5463) 1703. [Desid. ap. *Iuzz.* Proleg., cf. Litbl. II, 789. Ex lib. hoc procul dubio efficta ed. lib. hebr. Elia di Vidas q. v. p.951 op.5.]

SALOMO Lentschütz v. Efraim Lentschütz.

SALOMO Levi v. Salomo Alkabiz et Salomo b. Elieser.

- 6944 SALOMO Levi [*Avus*] b. Isak b. *Maestro* Salomo Sefardi (*Hispani*), Salonich. [Avus exul Lusitanus dicitur e. g. in fine ad op.1. Noster *senior* nuncupatur a *Conforte* f.38b (cf. 43a) et *Asulai* II p.70 sub **לב אבוח** (ubi socer Ahronis Sason) et p.72 sub **לחם שלמה** (neglectum a *Benjakob* I f.85); unde ex Nostro exsculptum habeo Sal. בקאן הלוי (ap. *Sabb.* ש 67) Mikkan ap. *W*¹2016, cujus Resp. MS. citat Chajjim Benveniste; Nostri enim talia (*W*³p.1046) inedita diserte dicit *Conforte* l. c.; unde cave confundas homon. *nep.* sequ., ut *W*1994 et ipse *Nepi* p.351. Alterutri adscribi vid. Cod. *Uri* 185 (cf. *W*¹1941?). Noster approbavit *Resp.* Josef Ibn Leb P.I ca. A.1560-5 ante Indicem, librumque citat de *Oeconomia* (הנהגה הבית) in op.3, sec. *Dukes*, Zur rabb. Spruchk. p.79; cf. quoque *Rof.* Diz. (p.284). Tertius homonymus recentior Sal. Levi, cujus Resp. quoque inedita excerptit Ahron Alfordari, cujus magister Benjamin, Rabb. Smyrna erat fil. Salomonis; ita verba parum lucide *Asulai* I f.85 intelligenda, v. I p.16.]

1. **דברי שלמה** (מספר) Ex lib. *Verba Salomonis* Concc., specimen f. *Ven.*, ap. *Matt. Zanetti et Comino Presigno* (קומינו פריזיני) (ברשן) 1596. [*W*^{1.3*}, re vera auctor et ed. iidem ap. *Hyde*, ubi A.1616 (v. *W*^{1.3}), cujus loco 1514 in Catal. Bibl. Bod. novo III, 359a.]
- 2] **חשק שלמה** *Dusilerium Salomonis* Comm. selectus ex lib. Sohar etc. in Jesaiam; una cum textu N.337 [*W*^{1.3}] (1600).
- 3] **לב אבות** *Cor patrum* Comm. cum Introd. פתח *Janua spei* in tract. Abot N.1442 (1565). [Corr. *W*^{1.3}. MS. *Opp.* ap. *W*¹ non exstat.]
4. **לחם שלמה** *Panis Salomonis* Expositio locor.

Talmud. et Midrasch; corr. Isak Gerson (ff.214 +8 sic) 4. *Ven.*, di Gara (נקרא, fin. 28. Ab) 1597. [*W*^{1.3*} (?), ubi *Zellerus* ed. 1648 se vidisse praetendit!]

- 6945 SALOMO Levi [*Nepos*] b. Isak b. Salomo b. Isak b. Salomo, Praeses Academ. Ez Chajjim Salonich. [Mrt. A.1635, aetatis peracto 52, v. *Conforte* f.46b, ex quo probabiliter *Asulai* I f.85 (v. notata sub auct. praeced.) unde *Fraenkel*, Litbl. IX, 569 Nostrum nepotem Salomonis Loria effinxit!!]

1. **שאלות ותשובות** *Quaesita et Responsa* sec. Jakob b. Ascher IV Ordines. II Ptes; edid. auctoris vidua

f. *Salon.*, *Abraham Ger* (החיב) 1652.

[*W*³p.1047 (sub avo): A.1657!]

- 6946 SALOMO Levi Rofe (*Medicus*). [En verba inventoris *Carmoly*, Hist. des med. p.239, ad Nostrum procul dubio spectantia, ipsissima: „On s'etonne de ne pas trouver le nom *Salomon Lévi* dans de Rossi(!). Il naquit de Verene [I. Verone] et devint tres recommandable par son savoir et sa pratique(!). Il etait medicin et rabbin(?) dans sa ville natale et il a merité les eloges(!) de Lampronti (Pachad Jizchak III [sic] p.86). En 1731, il fit un voyage en Hollande, où il publia à Amsterdam un recueil(!) de ses decisions et sentences rabbiniques“. Inspexi lib. citatum (vol. II f.86 s.v. דגים וסימנים), ubi occurrit Salomo Levi Mortera, qui Resp. Abraham Men. Kohen Porto descripsit, idque testatur Sal. Bassan Veronae A.1732, qui eum „scribam urbis“ (סופר רמחא) seu notarium dicit; praeterea nihil! cf. quoque p.243 sub n.19.]

1] **שאלה ותשובה** *Responsum* de nudatione capitis (ff.8) [*Mich.* 4284] 8. *Amst.* 1731.

- 6947 SALOMO Lichtstein (seu Lichtenstein, ליכטשטיין) b. Abraham Jekutiel Salman b. Moses Josef.]

1. **עמק דברי קהלת** *Verba Kohelet*, continens: **עמק המלך** *Vallis regis* et **אור פני משה** *Lux faciei Mosis* Nov. in Mos. Maimonidem; **עמק הלכה** *Vallis* (seu *Profunditas*) *Halachae* et **חכמת שלמה** *Sapientia Salomonis* (b. Josef); praecedunt fratris Moses L.: *Vallis fetus*; acc. in fine Nov. halachicae auctore Salom. (filio fratris), denique Dissertatio patris auctoris

SALOMOLORIA

- (1842) [N.1578 A.1728 tantum emendd. seu varr. lect. sistit; cf. N.1656 et 1713 et tractt. alios singulos N.1548-50 et 1910] et ed. *Constant.* sub Murad s. a., cujus tractt. praeter Erubin N.1650, Joma N.1687, Pesachim N.1817 forte plures lucem viderunt; tract. Synhedrin modo acquisitus (v. inter libr. omissos) „Nov. et emendd.“ (in frontisp. והנהגות) integerrimas exhibet ad calcem, typ. minimis fl.8 separatis, ubi in limine typographus [certe Jaabez] observat, se emendd. (הנהגות) nonnullas, ubi error in textu evidens erat, jam ibi introduxisse; tamen, ne sua restent sola auctoritate (לא רציתי שיסכסכו על דעתי), etiam eas rursus cum aliis quae indigeant disquisitione, atque Novellas et discussiones (החידושים והפולס) ad calcem junctim dedisse; cf. sub op.2.]
- 7] — (in Erubin tantum?); una cum Samuel Edels: *Nov. halach.* ed. II q. v. [Saec. XVII.].
[In Nostrum saepe (et quidem non raro nullo jure, sec. nonnullos ap. *Asulai* II f.27 sub הכמה שלמה) animadvertit Samuel Edels (q. v.) in *Nov. halach.*, quae recens tantum una cum op. nostro vel disjuncte vel secundum locos dispositae (cf. sub op.2) saepe excusae sunt; e. g. supplem. iustar ad Talmud ed. 1752-65 (v. notam ad N.1416 [et *Mich.* 4986], quo nescio an spectet ed. *Amst.* 1755 [הישר]; v. [Steinschneider] Verzeichniss hebr. Bücher etc. von A. Asher 8. *Brl.* 1841 p.5 n.92; cf. *Rubinst.* ad P. I. ח24 tantum Sam. Edels); ed. gemina *Amst.* 1775 ap. *Mich.* 2314 non in Mus. Br. recepta est etc. etc.]
8. שלמה ים של *Mare Salomonis* Exposit. in tract. Talmud *Baba Kamma*; edid. Elasar Perls f. *Prag.*, *Abraham Heida Lemberger* (fer. IV.19. *Cheschwan* 376=11. *Novembr.*) 1615. [W^{1.3} p.1072.3 p.1050 (et 120): A.1618, v. *Zz. Z. G.* p.291 n.168, tamen *Mich.* 1745, atque A.1611 (שעא pro שעור?) ap. *Fraenkel* p.569.]
9. — per Abraham Helen; sumpt. mutuant Abrahah Zoref Loria Glogaviensis f. *Jesn.*, *Israel b. Abraham אברהם* 1723. [Excusae sunt simul *Nov. Jona Teomim nep.* q. v.]
10. — in tract. *Beza*, per Mos. Krakau b. Elasar (לאר), nepotem (e matre) auctoris [W^{1.3}, cf. ad op.13.] f. *Lubl.* (הישועה) 1636.
11. — per Posnenses Koppel [Jakob] Kohen, generum Götz Dajjan Posnensis, et Koppel b. ח [Chajjim?], generum R. Zebi (כהרץ) et Mar-dochai b. Abraham f. *Ofb.*, *Seliyman Reis* (כעהה א[חישנה]) 1718.
12. — charta alba magna. [W^{1.3}; ad. 1878b.]
13. — in tract. *Chullin*; edid. Moses b. Israel Isser Lasar Krakau f. *Crac.*, *Menachem Meisels.* sub *Wladislaw* (האלף שלמה) 1646. [Sabb. et W^{1.3}, Cat. ms. et *Mich.* 1743 A.1615 sistunt, quem rex, typographus etc. negant, jamque tract. *Baba Kamma* (op.8) diu ante (וה וסן רב) excusus dicitur, unde *Zd.* (v. *Jud. Typ.* p.55 n.55) literas finales deducit. W^{1.3} 1591b sub Mos. לעור (1) ed. *Crac.* 1633 sine mentione tractatus confinxit ex opp. 10 et 13.]
14. — f. *Ofb.* (יעקב ישמן ישראל) 1718.
15. — in tract. *Gittin*, recusum per Elia Bondi b. Selig b. Kalman b. Jomtob Rabb. Prostitz f. *Prag.*, *Anton Strasciripka.* 1812. [Ed. Pr. *Brl.* 1761 ap. *Mich.* 1748, cf. *Landshuth* עמודי העבודה p.106. Nomina (שמות אנשים...) ex op. Nostro excerpta (W³ p.1050, ubi חידושי פוסקים non sunt Nostri) v. in Cod. MS. *Opp.* 583Q. (cf. סדר גטין וחליצה MS. *Opp.* 585Q.), quod forte adhibuit Simcha b. Gerson (cf. W³ p.1051).]
16. — in tract. *Jebamot* f. *Alton.*, *Alron b. Elia Kohen* (כי עה) 1740. [Vox „sodann“ (in Altona) ap. *Fraenkel*, non ed. repet. designare vult, sed correctius „damals“, i. e. Editor Salomo tunc Alt. versatus est.]
17. — in tract. *Kidduschin* f. *Brl.* (נהן חכמה) 1766. [In *Ketubot* MS. laudat *Heilprin*, alique in „themata omnia“ (כל שיטות) Talmudis compositum dicit *D. Gans*, seu in tractt. plures, ut *Asulai* II f.31 (cf. I f.85, ubi monet, librum hunc non continere *Resp.*, ut *Conforte* f.40a, sed forte ושריח legendum?). W¹ p.1072 MS. *Opp.* sine mentione tractatus addit, nescio an ad excepta. ex op.15 spectet, vel confunditur שלמה ים quod Isak Marg. in honorem patris Jakob Margaliti scripsisse (שעשה) dicit Cat. ms., cf. Cat. vet. II f.8b שלמה ים Quis sit Codex non dixerim. — A.1484-5 discipulus Mos. b. *Abraham Mat* (משה משה) f.82 col. 2 ed. 1720) opus praeceptoris magnum ineditum citat: כתב סורי ול [בספרו הגדול אשר עדיין כמים באוצרו המלך שלמה].
18. *Cortinae Salomonis* Supercomm. in Sal. Isaki et Elia Misrachi in Pentat., insertis Annot. Jechiel b. Meschullam 4. *Prag.*, Mos. b. Bezael (18. *Cheschwan* 369=28. *Octobr.*) 1608. [W^{1.3} A.1610 (1998: Ven.), v. *Zz. Z. G.* 284 n.106, tamen 1609 ap. *Fraenkel*, ut puto ex *Asulai* II f.32. Idem vid. opus in Pentat. (חבור על החורה), quod ex op.25 (ed. recent?) laudat *Asulai* I f.85 una cum

SALOMO LORIA.

- Animadvv. in Ibn Esra (cf. notam *M. Hess* Litbl. II, 311 ad *Gg. Melo Chofn.* p. 76); utrumque seorsim ex *Asul.* repetit *Rof.*
 מנורה והב טהור v. op. 25.
19. סדר הזמירות *Ordo Cantuum* i. e. Hymni sabbat., incip. שבה המלכה מוכהרה, cum Comm. (ff. 18) 4. *Lubl.*, *Kalonymos b. Mard. Jafe* (וישם לך שלום) 1596. [Ed. rarissima, ut puto PR. Catall. ad *Opp.* 1396Q. male 1616 assumunt, quo typogr. jam defunctus. *Dks.*, Litbl. V, 453 opus tam pauci fert, ut ne ed. quidem in Bibl. Hamb. sibi visam specialius designet.]
- 20] — (ומירוח לשבח ולמוצאי שנה); una cum Benedd. N. 2603 (1603). [*W*¹p. 1073 ex ed. hac Comm. in Benedd. exculpsit, quod repetit *Fraenkel* p. 569 sub 9, dein sub 11 ומירוח *Ven.* 102 [leg. 1603?] *Ostroh* 1792 enumerat.]
- 21] ביאורי עטרת שלמה *Corona Salomonis*, seu שער דורא Comm. in Isak Düren: *Portae* q. v. [*W*¹p. 1073. ³p. 1050] (1598-9. 1599). [De titl. efficitur שומר שער et שומר אמונים ap. *W*¹ v. supra p. 1106. Nuncupatur quoque tit. generali איסור והיתר, v. *Asulai* II f. 5, cf. f. 55.]
22. ביאורי עמודי שלמה *Columnae Salomonis*, seu סמ"נ Comm. in Mos. Coucy: *Lib. Praecept. mag.*, edid. Elia Loanz 4. *Bas.*, *Conr. Waldkirch* (ויש' *fer.* III. 6. *Cheschwan-fer.* I. 4. *Nisan*) 1600. [In fine הולגית כב"א לכל הגליות אשר מובן לך להודיע כי ש"א ר' לחדש אשר מובן לך לכל הגליות כב"א שנה ויש' מפני חר"ש הוציאו inscriptorium ה' מנורה אה כל מנורה ה' tit. dicit! Codd. MS. *Opp.* ap. *W*³p. 1050 sunt 730Q. (cum Notis Eliae Loanz) et 720Q.; Cod. MS. *Mich.* 588 forte Autogr.]
- 23] — de festis; una cum Moses Coucy q. v. op. 5 (1808).
- 24] פירוש *Comm.* in Jakob Weil: *Reg. mact.* q. v. (1599. 1601). [*Suppl.* *W*¹p. 1073 et *Fraenkel* l. c.]
25. שאלות ותשובות *Quaes. et Resp.*; edid. Benjamin Samuel b. בן הנאון מהר"ש seu Benjamin Samuel b. Abraham (in carmine acrost.). ED. PR. 4. *Lubl.*, *Kalonymos Jafe* (*fer.* VI. 19. *Ab* 374-*fer.* VI. 25. *Tebet* 375 = 7. *Januar*) 1574-5. [Ed. rarissima A. exprimit in fronte: ... לא ישמע עור חמם בארצ' שר ושבר (לה: lege), unde 1544 ap. *Sabb.* ap. *W*¹p. 1073; *W*³p. 1050 male sequ. ed. confusam suspicatur; *Fraenkel* p. 568 (qui p. 569 tantum ed. *Fürth.* 1768 laudat, cf. p. 805) datum in epigr. auctori tribuere vult, qui ergo A. 1575 adhuc vixerit. Re vera auctor jam in fronte defunctus (י') dicitur. Cf. quoque *Jüd. Typ.* p. 56 n. 66. — Inter Resp. illa n. 29 de auctoribus superioribus (יהם הגאונים מהררים ספרים) saepe a Bibliographis ad partes vocatur.]
26. — (ff. 65) f. s. l. [*Lubl.*] sub *Sigismundo* (שמים ונילי) 1599. [*W*¹ ³, ubi male ff. 72, ex enim in fol. ultimo est error, ut ex custode גרסינן f. 64 constat; cf. ad op. 25.]
- 27] אל טלך עליון אין כשיעור *Supplicatio* incip. החנה, quam ex *Siddur* parvo seu Comm. in Preces A. 1592 descripserat filius Wolf; in lib. יהה הורה N. 3241 (1615). [Cf. Cod. MS. *Opp.* 997Q. Hymni (פיוטים) et Exposs. (ררושים) excusae sunt s. t. דברי שלמה 8. *Kopust* 1794 ff. 32 sec. *Wunderbar*, Litbl. VIII, 337.]
- DUBIUM.
28. מנורת זהב טהור *Candelabrum auri puri* Comm. kabbal. in Psalmum LXVII. cum figura candelabri; per typothetam Sam. Drechsler b. Reuben 4. *Prag.*, *Mardochai b. Gerson* (*fer.* V. 8. *Schebat* = 12. *Januar*) 1581. [*Zz. Z. G.* p. 275 n. 28 libellum omnino ex Cat. ms. hincque sine mense etc. recenset (sed pro *Opp.* 306Q., ubi ed. sequ., leg. 874Q.), fontem hunc diserte quoad Annum citat; tamen *Zzii.* insidiator falsarius saepe laudatus (Litbl. XI, 567) A. ap. *Zz.* „inventionem“ denunciat, quamquam in epigr. שנת אה עני ואה יניע כפי ראה אלהים ויכח אמש שנת אה עני ואה יניע כפי ראה אלהים ויכח אמש calendarium cum A. 1581 congruit; contendit enim, calend. quoque „cum A. 1574, 1577 (!), 1578 etc.“ congruere; ad vocem אמש, quo A. designari mihi constat, ne verbo quidem alludit! Observat idem, ex Catall. repeliisse *Zzium.* auctorem, qui non constat ex verbis: הועהק ככה יד ר' שלמה נ"ע סאוסטרא לוריא: „descriptum manu (seu ex MS.) Sal. ex *Ostroh Loria.*“ Opus (sed sine ed.) jam Nostro tribuit *Bart.*, atque *Sabb.* in Indice auctorem Sal. L. praeter rem a Nostro discrevisse, recte opinatur *W*¹p. 1073, qui vero (ex confusione?) MS. *Opp.* addit, prout ²p. 1356 n. 379 anon. מנורה הטהורה MS. *Opp.* laudat (et ³p. 1103 cum MS. *Ufb.* identificat) mihi nondum visum. Sed varii exstant hujus modi libelli; cf. quoque sub N. 3249 sq. Nostri magister Kabbalae Israel Saruk fertur (שעזתי) ap. *Asulai* I p. 170.]
29. — (ff. 4) 4. s. l. e. a. [*Prag.* ca. 1688]. [Cat ms. male ed. *Lubl.* sistit; f. l verso exstat ornamentum, forma cordis ac in Chajjim Bochner: *Tabula vitae* q. v. p. 825 op. 5.]

SALOMO MAARABI.

⁶³⁵¹ SALOMO Maarabi (*Mauritanus*). [Saec. XVI. ex., cf. *Conforte* f.42b.]

Expositio 3 regularum Isak Alfasi ex Arab. una cum Mazliach ex Galilea versa; §127-9 *Resp.* Menachem Asarja Fano q. v.

SALOMO Malco v. Salomo Molcho.

⁶³⁵² SALOMO b. Mardochai, Meseritziensis.

1. מִזְבֵּחַ הַזָּהָב *Altare aureum* De suffitu expositio; praeced. Josef Ibn Schraga: *Ordo condit. suffitus* 4. Bas., *Conr. Waldkirch*. 1602. [W¹.32006, cf. N.3278.]

⁶³⁵³ SALOMO Marini, seu di Marino (מַרְיָנִי) b. Isak, Rabb. Patavinus. [Mrt. A.1670, die Sabb. pridie novil. Ijar (non ipso mense ut W³p.1047) i. e. 20. April., v. Epitaph. ap. *Ghirondi* p.340, cf. p.334.]

הִיקוֹן עוֹלָם *Institutio mundi (aeterna)* Comm. elegans in lib. Jesaia; una cum textu N.507 [W¹.31995] (1652).

SALOMO b. Mas'ud v. Salomo Adhan.

⁶³⁵⁴ SALOMO b. Mas'ud (מַסְעוּד) Alfasi.

Committs. in Josef Karo: *Mens.* I-IV.; una cum (patr.) Mas'ud R. Alfasi s. t. *Oleum unctionis* q. v. (1805).

⁶³⁵⁵ SALOMO b. Massal-Tob, Corrector (Typographus?) et Poeta Constantinop. [A.1513-49, v. Sect. III, W¹.32002 partim corr. et suppl.; v. e. g. sub Isak Karo et Josua Ibn Schoeib (et Corrigenda ad locum), cujus דְּרֵשׁוֹ Nostro tribuit. Editor op.2 (p. II) auctorem omnino ignotum praetendit et male „ben“ ejicit; בֵּן מִרְיָ הַחֶבֶר הָרַר ipse scribit Noster e. g. in Pentat. A.1546.]

1] Hymni varii; in Collect. שִׁירִים N.3328 [v. Add.] [W¹.2002, cf. Liibl. IX, 616] (1545).

2] שִׁיר עַל שְׁחֹק הָאִישָׁקָק *Carmen* in Scacchiludium, ex Cod. MS. Bodl.; p.6 ap. H. Edelmann: *Dibrey Hephhez* q. v. (1853). [Codex est *Poc.* 74, vol. II f.196, ubi f.197 aliud Nostri carmen artificiosum.]

⁶³⁵⁶ SALOMO Ibn Melech, Fessanus in Turcia. [Vide *Danzium* ap. W⁴p.987 n.2003; *Ref.* Diz. (p.217); 4 lineae ap. *Ghirondi* p.348.]

1. מַכְרֵל יוֹפִי *Perfectio pulchritudinis* Comm. praecipue gramm. et crit. in Biblia; cura Salomo

b. Massaltob. *ED. PR.* f. *Constant.*, *Moses b. Elasar Parnas. A.27. Solimani* (שִׁמְרָה 3. *Tischri-fer.* V.5. *Elul*) 1548-9.

[Tit. integr. ed. rarioris (W¹p.1075) v. ap. W³p.1053, qui vero (etiam ⁴p.991), ut Cat. ms. (et hinc *Mich.* 2499!), aliique, non excluso ipso *Ref.*, A.1554 sistit, cum calendario non congruentem, neglectoque A. imperatoris, monente Zz. Z. G. p.227 n.64. — Ed. *Salon.* 1567 (W¹p.1075) non est Samuelis Zarzah (W³p.1052, 1118) sed Menachem b. Abraham q. v. Ed. *Ven.* ap. R. *Simon* (W¹p.1076) ex מַכְרֵל David Kimchi exsculptam puto.]

2. — cum Jakob Abendana: *Spicileg.* (ff.219+2) f. *Amst.*, *Uri Phöbus* (הַרְיָה et „5421“) 1660-1.

[Approbatio Lat. Leyd. III. Iduum Sept. 1660 (recus. in ed. sequ.). W¹p.1075; ³p.1052 ed. haec correctior quam sequ., ⁴p.991 epilog. auctoris in hac et ed. sequ. abbreviatus dicitur.]

3. — u. s., edid. Jakob Fidanque (פִּידָאנְקִי) f. *Amst.*,

David Tartaz (דָּוִד תַּרְטָז et „5445“) 1684-5. [Praef. in frontisp. hebr. verso, dein Frontisp. Lat. cum A.5445 et Approb. Lat. ex ed. praec. recus. W¹p.611 n.1096: A.1684, ¹p.1075, ³p.1052: A.1685 ut *Ref.*]

PARTES.

4. — in Genes. I cum Vers. Lat. et notis, disputatio praeside J. Palmroot, resp. Jo. Schult 8. *Ups.* 1701.

[A.MDCCI, non 1708 ut W³p.1053. — Nonnulla ad Genes. exstant in D. Millii Catal. Rabb. (1728) q. v. (W⁴p.991). — In Genes. II, III Lat. praeside *Lundio*, resp. Jo. *Fahlaender* 8. *Holm.* 1706 (W³p.1053); in capp. I, IV-VI hebr. Lat. in Prodr. Thes. Philol. *Palmrootiani* 8. *Lips.* 1723 (W⁴ib.). — In Cantic. hebr. Lat. *Chr. Molitoris* 4. *Alt.* 1655 (ita in Catal. MS. *Zd.* ex Mus. Br., 1659 ap. W¹p.1076).]

5] — in Ruth cum Jo. Carpzovii (q. v.) Vers. Lat.; una cum textu N.729 (1703.1710).

[W³p.1053: A.1705 err. typ. — In Josuam hebr. Lat. per *Nic. Koepfen* 4. *Gryphisw.* 1709 v. W¹p.1076. — In Obadiah hebr. Lat. praeside *D. Lundio* resp. *Nic. Brodberg* 8. *Ups.* 1711; W³.]

6] — in Jonam, una cum textu N.668, 692 [W¹] (1692.1697).

7] — cum Ern. Chr. Fabricii Vers. Lat.; una cum textu N.932 (1792).

[In Micham I-III. hebr. Lat., praes. *D. Lundio* resp. *Ol. Norberg* 8. *Holm.* 1708 (W³); in Ma-

SALOMO b. MENACHEM

Iachi Lat. per Disputt. junctim sub tit.: Os Angeli Domini etc. 4. *Gryphusw.* 1708 (*W*¹).]

SALOMO b. Menachem v. Salomo Basila et Salomo Kabuli.

SALOMO b. Meschullam v. Salomo da Piera.

⁶²⁵⁷ SALOMO b. Meschullam Cracau, ex Pinczów.

1. *יריעות שלמה* Cortinae Salomonis Exposit. variae theolog. secundum materias (ערכים) dispositae f. *F. a. O.*, *M. Gottschalk* (חמים) 1730.

⁶²⁵⁸ SALOMO di Misa, seu *Meza* (מִיזָה), Amstelod.

[Medicus sec. *Carmoly*, Hist. des medec. p.226 (cf. David di מִיזָה b. Jakob supra 1069), qui op. nostrum non commemorat. Carmen Nostri v. in Pentat. A.1726 N.865.]

1. *שלחן שלמה* (ש"ח) *Mensa Salomonis* Resp. de itinere Sabbatico vico Maarssen (מארשה), cum epologo Sal. b. Jakob Ayllon

4. *Amst.*, *Sal. Proops* (דורעת) 1725.

⁶²⁵⁹ SALOMO Molco (מלכו), vulgo Molcho, Malcu,

Molko etc., Lusitanus (מפורטנל), proselyta. [A.1530 Sēctator Davidis Reubeni [v. ad Cod. MS. *Mich.* 560, nomen „Lemlein“ ap. *Rof.* Diz. (p.206, v. *Zz.* ad Benjamin p.271) petitum est a v. d. *Hardt* ap. *W*³p.1054, qui procul dubio Ascher Lämmlein (*W*¹⁻³364) confudit, de quo *Gedalja* ante Nostrum (A.1600) loquitur!], jussu Caroli V. vivus in pyram coniectus Mantuae, sec. (aequalem) *Josef Kolum*, Chron. f.96a ed. Amst. (et v. op.6), ubi A. combustionis non diserte exprimitur, sed inseritur in A.1532, ubi Noster Ratisbonam petiuit, sequitur statim nativitas filii 11. Schebat 393 (i. e. 8. Jan. 1533) et de Andr. Doria A.1532-3 (cf. ejusdem auctoris lib. recens editum עמק הבכא p.96-98, ubi eadem brevius repetuntur), unde exeunte A.1532 concrematus vid., quocum conspirant nota aequalis Christiani *Witmanstadii* ad Cod. *Monach.* [56,⁶? v. infra] detecta a *Jandauer* (Litbl. VI,419), ubi „anno (nisi fallor) 1532,“ atque chronost. בִּצְרָ לךְ ap. *Jehuda L. b. Moses Selichower*, שְׁרֵי יְהוּדָה p.6,7 [sic], quod non recognoverunt v. d. *Hardt* et *W*³p.1056 (v. infra); A.1536 (רצ"ו) legitur ap. *Asarja de Rossi*, Add. ad cap.13 f.300 ed. Wien (in ed. *Mant.* f.186a potius רצ"ו vid.), vixque ex illo fonte ap. *Jost*, Gesch. VIII,188 (qui narrationem „fabu-

losam“ habet!). Oscitantissimus *Gedalja* (f.34b ed. Amst., cf. f.36b) David Reubeni A.1534 advenire (cf. *Zz.* ad Benjamin p.271.274), Nostrumque fatum A.1530 prophetizare facit! *D. Gans* denique A.1533 assumsit ex Jos. Kohen [Abr. *Farissol* cap.14 (non 9, ut in ed. *Ofb.* f.31 video) citatus a Gans et hinc *W*¹p.1077, Nostrum omnino non laudat, tantum David Reubeni], quem sequuntur v. d. *Hardt* (in Dissertat. de abusu Ps.CXIX Helmst. 1714, ex qua passum ad Nostrum spectantem integrum exhibet *W*³p.1054-8), ita ut ex voce לך, in chronost. laudato perperam ad aetatis A.50 relata, A. natalem 1483 (*W*¹p.1054) produxisse vid., quem repetit c. g. *G. Polak* in nota ad Menachem b. Salomo ed. Belg. Amst. 1855 p.456 (ex P. Beer, Secten II,268?). A.1533 repetunt quoque *Rof.*, Diz. (p.206) et *Gg. Melo Chofn.* p.45; A.1540 unde petiverit *Manasse b. Israel* ap. *W*¹p.1077 nescio. — „Vexillum“ Nostri cum litt. סככי se Ratisbonae A.1541 vidisse testatur *Widmanst.* l. c.; vestimentum et טלית (cf. *W*³p.1057) in synagoga Pragensi Pinchasschul A.1689 combusta dolet Carmen de incendio (שריפה ליד) N.3698; קמיע sec. Nostrum exstat in Cod. MS. *Mich.* 205 f.9b (cf. *W*¹ib.). A Kabbala practica Nostri fatum derivat *Chajjim Vital*, שְׁרֵי קְדוּשָׁה, P. III port. 6. Cf. quoque supra sub Jakob Mantino p.1234. — Pauca sua e praef. ad op.5 hausit *Nepi* p.333. Descendentem homon. v. ap. *Ghironi* p.358.]

1. *רשונות* *Conciones* seu *Expositiones* variae kabbal., per Josef Sajjid (סיד) et Elia Riccho. *ED. PR.* 4. *Salon.* (טרף) 1529.

[Ed. rarissima. *W*¹p.1078 n.2004³p.1059*, *Rof.*, Ann. p.32 n.193 suppl.; *Lilienthal* ad Cod. 56,⁶ nomina corruptit. Auctor primum librum Ven. excudere conatus est, v. Jos. Kohen f.93b, qui f.91 (cf. op.6 ap. *W*³p.1062) libros a Nostro scriptos kabbal. se nondum vidisse ait. Nostrum ipsum suspicor esse lib. kabbal., cujus expl. seu apogr. (העקק) *D. Gans* ap. propinquum Natan [Spira] ex Grodno vidit, cf. Codd. MS. *Opp.* 913F., 942-3Q. (*W*¹p.1078, qui male op.6 conjicit); jam citatur a Naftali Treves q. v.]

2. — s. t. סֵפֶר הַמְּקוֹרָר *Liber celeberrimus*; corr. Jakob Luzzat (לוּצַט), b. Isak, cum Indice ampliore (ff.33+1) 4. *Crac.*, *Isak b. Alron* (שְׁלוֹם שְׁלוֹם), fin. fer. IV.21. *Kislew* 1569. [*W*^{1.3}. Ed. rara.]

3. — (ff.50) 4. *Crac.*, *Isak b. Alron* (טשיח, 23. *Tammus*) 1598.

6061 SALOMO (Jedidja) Norzi, Mantuanus. [b. Abraham (sec. *Rof.* ad Cod. 895) A.1626 (v. ad op.1). Hinc diversus fuerit Salomo Norzi b. Samuel, qui cum fratre Isak A.1593 lib. Isak Canpanton (p.1098 op.3) excedere fecit, prout jam pater Samuel b. Isak A.1589-90, affinis Efraim b. David, Pentat. (N.290). In aed. illius Sal. recusa

SALOMO OFFENHAUSEN

sunt שו"ת הנאונים N.4052, hincque exsculpta *Resp.* „Sal. Norzi“ in Catal. Bibl. Bodl. (III,359b ed. novae), ap. *Sabb.* et *W*¹2011 A. 1588; et ita sub Nostro ap. *Rof.* Diz. (p.250)! Samuel Jedidja N. Saec. XVIII. v. ap. *Nepi* p.133.]

- 1] Comm. criticus et masoreticus insignis in Biblia; s. t. מנחת ש"י *Oblatio muneris* (seu *Sal. Jed.*) editus; una cum textu [secundum eum emendato] N.908 (1742-4).

[Tit. genivus גורר פריץ *Sepiens rupturam* (ex Jes. LVIII,12), sec. „tit. valde diffusum, quem novae sacri textus editioni critico suo opere stipatae destinaverat,“ et in fine praef. suae magnae in Cod. MS. apogr. *Rof.* 895; ejus summam et praecipua capita ex ipso autogr. dedit *Rof.*, in Prolegg. ad Varr. lect. I §XXXVIII (atque locum ex apogr. in dissert. praelim. ib. IV p. XI), unde hebr. excerpit *Kirchheim* notam ad *Asulai* p.169 (non recusam a *Benjakob* ad II f.43), ubi p.171 magister Moses הריי (*Harrari*“ ap. *Rof.*) scribendus; seorsim excusa est a *Dre.* Samuel Vita della Volta *Pisa* 1819 (v. *Luzz.*, Proleg. p.59), mihi non visa. Epigr. (הרייכה החבור) ad c. praef. data 1. Nisan 1626 (שלושי). Ed. nostrae subjunguntur כללי כפח et בנר כפח de accentu הרייך [ubi f.5b citatur *Menachem Lonsano* בסיף בסיף, quod latuit Editorem hujus libelli in periodico ירחים כנר II Lemb. 1856 p.65], postremum et praef. Editoris ommissa esse in ed. sequ. observat *Kirchheim* l. c. — Elieser „Provinzalu“ (ut scribit *Hupfeld*, in Committ. de antiquioribus ap. Judaeos de accent. scriptor. P. II p.14), ejus *Tabula* accent. poet. in praef. ad Hagiogr. (vol. IV ed. sequ.), est Elieser Provinciale b. Abraham b. David, qui A.1596 edid. lib. *Mosis Provinc.* (p.1983 op.3 et v. de MS. *Bisl.* 55 ibid. lin.10) et A.1625 approbavit lib. Josef Carmi (N.⁵⁸⁹², v. *Zz.* כ"ה V,159).]

2. — [Ed. imperf., sine textu]

4. *Wien.* (כי עמך בקור חיים) „1813“.

PARTES.

- 3] — in Pentat.; una cum textu N.937 (1804).
4] — in Proph. et Hagiogr.; una cum textu N.922 (1820 sic).

[Lectioes adhibitae sunt ad ed. Prov. et Iob *Mant.* 1725, ut corr. sub N.863.]

662

SALOMO (Salman Zebi Hirsch) Offenhausen, seu Uffhausen אויפנהאוזן b. Elasar. [Uffhausen scribit *Zz.* G. V. 451a, Uffusen Z. G. 381; locus „unterm Schenkenstein“ specificatur; cf. op.1 Cap. IV §12 et III §9. Noster procul dubio

Salomo Hirsch, qui pro relig. Germanice scripsit (*Hoornbeck* ap. *W*¹1968). Nomen patris hucusque neglectum legitur in carm. praemisso lin.2: כן אלעזר שלמה צבי. Mrt. est Ratisbonae sec. *Wulferum* ap. *W*¹p.359, *Rof.* Diz. (p.250).]

1. יודישער תריות *Jüdischer Theriac* Defensio relig. Jud. contra S. Fr. Brenz, Germ. (ff.38+3)

4. *Han.*, cum licent. *Superiorum* (שלמה 1. *Adar II-fer.* III.1. *Nisan*=31. *Marh.*) 1615.

[*W*¹576. Ed. rariss. Tit. משלי שלמה ap. *Metz* ad 1123Q. (hinc *Serap.* p.346 n.83 et *Jüd. Typ.* p.51 n.76) exsculptus ex inscriptione Carm. hebr. post tit. (desideratum), prout vers. hebr. צרי הירודים ap. Hebraeos (cf. infra) et ipsum *Rof.* Auctor tit. rationem reddit in fine praef. Epigr. data ut supra, exstat in fine cap. VII ante Indicem. Ibi de ed. litteris Germanicis desiderio Christianorum facta loquitur („nun hab ich das hebr. גלחות נלחות drucken lassen, auf Begehren vieler ehrlichen hohes und niedriges Standes der Christen; auf der Juden טובה und Begehren hab ichs auch auf deutsch in יהדות אוחיות drucken lassen“ et „dass ich viel an dem גלחות דרוק einbüßen muss“, atque in fine praef. (hab ich mich desto sichrer wagen dürfen das ספר in יהדות und גלחות etc. und fromme Christen die גלחות Bücher); ibique se prolixiorem fuisse, apostatam derisisse etc. phrasibus (והבאתי יוהר) בספר אשר הכינתו הארכתי (עשיהי) לנזורים, seu הגזרים בם, הרחבתי הרבור בם, הגזרים, locis permultis (c. g. I,2, ubi lib. צרי nuncupat; I,9: „hab ich den hübsch מוכר hübsch ausgespott“; I,13 על „hab ich gar lang herausgeschrieben“; IV,9: „hab viel mehr gebracht“; IV,9,16,25,26; V,4,14,17,19 פה הארכתי כיוהר, 26,29; VI,2,3), atque Germanice... „das ich den גזרים geschrieben hab“ (e. g. I,16, III,11, V,24), unde maxime mirandum *W*¹p.359: „ipse in praef. (?) p.26 Vers. Wulferi ait, se alium librum Christianis (h. e. ut interpretor in eorum gratiam) scripsisse, quem *Wulf.* p.82 negat se ullo modo nascisci potuisse“; eundem citari V §14! Sec. *Schöttgenium* ap. *W*³p.245 verba... והערכתי בם. [sed leg. והארכתי] verti possunt: „*Exposui* in lib. illo quem contra (!) Christ. scripsi“. Id recte negat *Rof.* (Biblioth. antichr. p.127 n.179), „nec enim illie adversus Christianos agit, sed suorum apologiam“ etc. Neuter animadvertit, illum librum non alium esse ac ed. litteris Germanicis rogatu Christ. factam, „quam nascisci se non potuisse scribit *Wulf.* p.391 notarum,“ ut ipse *W*¹ et *Rof.* l. c. sub n.178! — Versio hebr. per *Alexander b. Samuel* N.⁴³⁹⁰ (ca. A.1710) ex-

SALOMO OHEB

- stat in Cod. MS. Leyd. nunc post Warner. 90,³ sub tit. צרי היהודים.]
2. — 4. Altdorf., *Universitatis literis*, per Henr. Meyer, Acad. typographum. 1680. [Opp. 1103Q., pertinet ad Vers. Wulferi (op.3); frontisp. praeter verba Lat. in marg. inferiore, ut omnino ed. haec, cum praeced. congruit. W¹; corr. Serap. l. c.]
- 3] — Latine per Jo. Wulferum q. v. [W¹] (1681).
4. — retractatum per Elieser Sussmann b. Isak Rödelshelm, adjecto Indice locorum Biblicorum s. t. הנצחון 'ס Disputatio; sumpt. Ahron b. Isak Unna (אונה) 8. Amst., Mos. Frankfurter (רופא) (הצרי... רופא) 1737. [Cat. ms. male הלל = 1677, Serap. l. c.]
- 663 SALOMO Oheb, Italus. [Saec. XVI. in.; Nepi p.339.]
- ובן הטוב *Oleum bonum* Observatt. in Pentat. etc., insertae ap. nepotem Ahron Kohen Ragusano in lib. *Barba Ahronis* q. v. (1657). [W¹1954 MS. Opp. addit, non exstans, ut quoque שון Josef Sason ap. W³p.982.]
- 664 SALOMO de Oliveyra (seu Olivera) b. David, Praeses Academ. Lusitanorum Amstelod. [Mrt. A.1708, quo 4. Sivan Concionem funebrem Lusit. habuit Salomo Leon Templo v. W³p.1025* (secunda sic numerata) n.1026 et hinc Rof., Diz. (p.251). Natum Ulyssipone (!) medio Saec. XVII. dicit De Castro 1,592, ap. Delitzsch, Z. G. der hebr. Poesie p.78 (Ulyssip. quoque ap. Jost, Gesch. VIII,261 et hinc procul dubio G. Polak, in nota ad Menachem b. Salomo, Belg. p.554, quamquam ad W⁴p.1025 [leg. ³p.1026] provocat, ubi nihil de patria); jam vero A.1659 carmen Nostri (incip. לא אקרא בני עמנו in fine praef. ad N.525, et v. infra ad op.10. Multa Noster curavit jam ante A.1686 (ubi ad שלחן משה Josef Pardo scribit: כמה יגיעות יעשה בשביל אחרים וכמה בספרים (הנהגות הנהיגי בספרים), cf. Sect. III. Socer est typogr. David de Castro Tartaz, v. introd. op.6. — Nomen Olivera scribit Barrios II. cc. ap. W¹ p.1040, ubi leg. Arbol etc. p.80,81 et Corona de Ley p.3 et v. sub op.20; cf. quoque Nic. de Olivey ap. W²p.800.]

1. אילת אהבים *Cerva amabilis* Rhetorica hebr. 8. Amst., David Tartaz (שלמה) = 5425) 1665.

- [W¹p.1038.³p.1026. Compositum est mense Siw A. הוי"ה = 1662.]
2. אילן שענפיו מרובין *Arbor cujus rami multi* Vocabularium Lusitano-hebr. cum Additt. in lib. עץ חיים (op.9) et carmina aliquot 8. Amst. (בשנה שפה אמה) 1683. [W³p.1026 (וענפיו) et p.1025* (אילן וענפים). Continuatur pp.44-53 op.5.]
- 3] — v. op.8.
3. דרכי ה' *Viae Dei* Index 613-praeceptorum alphab. in Biblia, Mos. Coucy et Mos. Maimonidem; acced. Emendationes in lib. sequ. (ff 28+4) 8. Amst., Uri Phöbus (לפרט גדול הוהם) *fin. mense Tischri* 1688. [Sine frontisp. speciali, pertinet ad op. sequ. sed inter expll. Opp. 271-3 tantum in 273 exstat. In fine וזשלם כל המלאכה הוהם מלאכה שלמה כירה האיתנים אחר החג חבור של פרקים וחלקים יקרא שמו מוסר השכל שם כולל כל חלקי הכרך הזה כלו מלא בעשרה מאמרות יחבאר בהם ענין הדקדוק ושרש דבר ובנין אנני ההלצה והשיר וסנין דרכי ההלמוד והלימוד בחזרת משה הלא הם חלקי העיון כנ' חכמות מלאכותיות ההליות ... ברבור. ergo collectio tota 10 operum (quae singula enumerat in epistola dedicatoria ad יד לשון ap. W³p.1026) מוסר השכל *Institutio intelligendi nuncupatur*. Hinc suppl. W¹p.1039.]
- 5] — v. op.8.
4. דרכי נועם *Viae jucundae* Phraseologia Rabbinnica; acc. (f.47-8) טוב טעם ודעה *Bonitas rationis et cognitionis* de accentibus hebr. 8. Amst. (בהום) 1688. [W¹p.1039.³p.1026. Inscibitur in porta ornam. in super דרכי נועם דרכי, v. ad op. praeced. Compositum est mense Sivan ההמ"ג 1683.]
5. זית רענן *Olea virens* Terminologia Talmudica et scientifica hebr.-Lusitanica per classes disposita [acc. op.2] 8. Amst., in aed. David Tartaz et gener. Samuel Teixeira. [1683]. [Opus jungitur cum עץ חיים (op.9) sine frontisp. sed pagg. separatis. In fine chronost. duo הניל et [אקרא] neglexit W³p.1026, qui A. nescit. Mich. p.136 post n.1181 male A.1688 ex N.848, ubi nostrum omisum.]
- 5] — v. op.4.
- 6] מעמי הטעמים *Rationes accentuum* praecipue de accentibus poeticis libr. Iob, Prov., Psalm.; una cum Pentat. N.550 (1665-6). [Libellus Bibliographis ignotus (latuit quoque Hupfeldum, v. Comit. citatam supra sub N.⁶³⁸ II,14, Asulai II p.29 merum tit. suppeditat) excusus ff.8

SALOMO de OLIVEYRA

(ubi in fine versic. memor. בראשית מנחת, cf. supra sub N.3050 et 567), qui una cum ff.2 (Cantic. Mosi etc. incept. Tischri 426) ut vid. inter Frontisp. generale et speciale (hebr. Lat.) pertinent; ed. enim A.1853 acquisivit Bibl. Bodl. aliudque expl. reliquit Dr. Heine-mann, ex quibus mihi constat, *Mich.* 1371 (ex quo ed. supra p.91 descripsi) revera Pent. et Meg. ex ed. 1659 et Haft. ex ed. 1660 cum tit. et fine etc. ed. 1666 compacta exhibere! Ed. 1666 Pentat. et Haft. tantum exhibet a Nostro curata, magis cum edd. 1664-5 (a Nostro quoque curata) et 1726 N.865 conspirantia, finita novil. Ijjar, eamque exactius in Add. ad N.550 descripturus sum.]

7] — in Psalmos ed. emend.; una cum textu A.1670 N.564; 1689 N.647; 1732 N.879b.

8. *לשון יד* *Manus linguae* [compend. lib. מרפא לשון *Medela linguae*]; Libro de Grammat. hebr. et *דל שפתים* [*Ostium labiorum* compend. lib. מחרונן ארמית *Interpres aram.*] Gram. Chald.; Lusitanice (Litt. Lat.), juncto Alphabeto Syriaco; acc. Additt. ad lib. עץ חיים (op. sequ.).

8. *Amst.*, *David Tartaz* (5449) 1688.

[Praef. data 25. Kislew, ergo non 1689 ut *W*^{1.3} et *Rof.* „Para meditação dos Estudiosos Feito no Anno 5442“. *W*^{p.1040} n.8 sub 8 Librum de accent. s. t. *Medela linguae* e *Barrios*, Arbol p.81 citat, ubi vero: „En laberinto de accentos de los Grammaticos hilo. *Medicina* uno en el estilo de *Lengua* en horas felizes etc.“. *De Castro* 1,593 perperam מרפא לשון ed. 1686 discernit.]

כתב ארמית v. op.9.

מסר השכל v. sub op.3.

מקראי קדש v. op.12

מחרונן ארמית v. op.8.

9. *כתב ארמית* *Arbor vitae* et (f.68) *Scriptura Aramaea* Lexicon hebr. et Chald., vocibus expositis Lusitanice

8. *Amst.* (בלתי) 1682.

[*W*^{1.3}. Supplem. vide sub 5.]

שיר חדש v. op.13.

10. *שרשון ובלות* *Catenae terminationis* Lexicon terminationum (assonantium) in usum poetarum etc. 8. *Amst.* =האלף לך שלמה (5425) 1665.

[*W*^{1.3} A. non exprimit. Compositum Novil. Tammus A. בארז לפני והיה אחריו שלמה לאורך ימים i. e. A.1653? *Jellinek*, Sabbatbl. 1844 p.176 ex carmine f.52 in martyrem Isak de Castro Tartaz [i. e. fratrem typographi David, cf. Nostri praef. ad op.6 etc.] hunc A.1658 concrematum refert, sed 23. Sept.

1647 et quidem Ulyssipone legitur ap. *Barrios*, Gov. popul. Jud. p.44.]

11] *Calendario facile y curioso* de las tablas Lunares Calculadas con las tablas Solares. Industria nueva de S. d. O., Para computar los tiempos de los Mezes de la luna etc. perpetuamente. En cuyo Calendario se señalae los dios Solennes y fiestas de todo el Año etc. Y ansi mas una Tabla de las Parasioth etc.; una cum Pentat. A.1666(5427) N.550 (pp.14+2 litt. Lat.); 1726 N.865.

[*W*⁴p.973 tantum ed. 1726. Inscibitur hebr. אלה מועדי ה' מקראי קדש. Cf. ad op.14.]

12] — hebr. s. t. *מקראי קדש* *Convocationes (lectiones) sanctitatis*; una cum Pentat. N.567 (1670).

[Tit. pergit: שני לחות וסדרים בין שני ימי הירח. מועד השמש וכו' מעשה חדש ומלאכת מחשבת בשנה וית זך לפי פה אמר ועתה נרפס הנה בשנה וית זך אורי בשנה היורה בתיח חברי סדרי הלוחות לקבועות כל שנה לחדשים ולמועדים עם הסדרים החדשים האלה בל' ספרדי הנה כהיום כמו שלוש שנים שעברו ועתה (!) בשנה שכן וית זך סדר זמנים initio, tabula prima, inscripta מקראי קדש אלה מועדי ה' in fine carmen. Diserte hic libellus A.4267 Hispan. excusus dicitur; unde *W*³p.1025 ed. Pentat. Meg. Haft. cum 613 praeceptis cara Nostri A.1667 ap. Uri Phéb. accedente מקראי קדש exculsisse vid.; cf. sub N.567.]

13] *שיר חדש* *Carmen novum* Versus memorialis de calendario lectionum et festorum, cum Comm. brevi; una cum Pentat N.599 (1679-80).

[Tit. opusculi ignoti pergit: מחרש לראשי חדשים מחילוף אותיות ריש חדש מחרוהו יהיה קדש, והוא דרך לוח הקביעות לדעת מועדי ה' מקראי קדש וימי ר"ח בכל שנה ושנה הולך בדרך שיר לסמן יהיה בזכרון המי' מלאכת שלמה... אלה מועדי ה' מקראי קדש incip. ארבע חשרי ראש השנה.]

14] *Circulo de los Tecufot* cum expos.; p.50 append. ad Benedd. N.2619 (1687).

[Ad op. nostrum et 11 procul dubio spectat הקופות השנה MS. ap. *Sabb.* et *W*^{p.1039}, qui perperam MS. *Opp.* addit, unde „opus astron.“ ap. *Rof.* delendum; idem *Giro del Año* ap. *Barrios*, Litbl. VIII, 277. *De Castro* 1,593 op. MS. discernere vult, sed fontes more suo non inquisivit.]

15] *Sermo*; p.18 inter *Sermoens* N.4151 (1675). [*W*^{p.1040}.³p.1025*.]

SALOMO PANIEL

- 16] **שיר על יג מדות** *Carmen in 13 Attributa Dei*; incip. אוכיר ההלוח אל שלש עשרה אל חי (מרום הוא); ad c. *Lux bona* q. v. sub *Jehuda di Modena* (1675 etc.).
- 17] — ad c. *Instit. Noctis etc. inter Prec. Varr. N.3055* (1691).
- 18] **וודי כפרה** *Confessio expiationis*; ad c. *Prec. prid. Novil. N.2767,2778* (1666.1713).
- 19] — ad c. *Isak Aboab jun.: Confessio q. v.* (1666).

[Procul dubio nostra est *Conf. poenit.* Lusit. in lib. *Ensenha a peccadores* ed. Amst. 1666 ap. *W*³ p.1025*, cf. p.1200 n.350c ubi 1664 err. typ.]

- 20] **פסמן et שלומי אייחלי** *Precatio* incip. פסמן כולל סומור מ'נ שבחיקון לנועם ומרח הנינו *Psalmus* continens *Psalm. XLIII etc.*; in *Instit. leg. inter Prec. Coll. N.3035* (1666).

[Carmina ex *Barrios*, Jonen *Dalim* p.88,93 (*sic*) et *Gemil. Jass.* [p.56] (cf. *W*¹p.1040 n.11) repetit *Jellinek*, *Litbl. VIII,277.*]

6965 **SALOMO Paniel**, seu **Peniel** (פניאל), b. Abraham.

1. **אור עינים** *Lux oculorum* Opusculum tripartitum de dominio (influxu) astrorum, de creatione et de patriarchis. *ED. PR.*

4. *Constant. s. a.* [1516-8?].

[Ed. rara. *W*¹1950, et ⁵586b sub „Chavav seu forte Chaviv Acharon i. e. posterior“, unde *Rof.*, Ann. p.48 n.361. Nomen hoc effectum est e phrasi in fronte חביו חביר על מעלה ישראל... חביר אחרון (אחרון אחרון חביר); auctoris nomen enim nec in tit. ed. sequi legitur (ut *W*³p.1023), sed in praef.; unde *Zellerus* ap. *W*³ auctorem *Jehuda Jason* [leg. *Sason*] et A.1519 exsculpsit, ut puto ex typographo compacti lib. פרקי דר אליעזר (N.4008), qui male 1519 excusus fertur (unde suppl. *Rof.* l. c. p.57 n.80). A.1540 in Cat. vet. f.3a (neglecto a *Rof.*) et ap. *Metz* 1076Q. nullum habet fundamentum, forte lit. w loco primo errore repetita. Versiculus (דברי הספר) qui in tit. ed. sequi, in nostra legitur in fine. — Argumenta libri confudit *Sabb.* et hinc *W*¹.]

2. — adjecto (f.31-2) *Indice mater. et Biblico*
4. *Crem., Vic. Conti (inc. fer. IV.17. Adar)* 1557.
3. — charta caerul. (impf. in fine).
[*W*^{1,3}, *Rof.* *Crem.* p.8 n.14 suppl. Ed. quoque non frequens.]

SALOMO Pappenheim v. S. Pappenheim.

6966 **SALOMO** (Ibn) **Parchon** (פרחון) b. Abraham, ex *Kalaat* [Ajjub, Calatayud]. [A.1160 (*Novil. Kislew. 921*), non 1161 ut adhuc in tit. op.1, urbe *Salerno* „ad oram maris“ (cf. *Munk*, Notice sur *Aboulwalid* p.213). — Nominis *Parchon* pronuntiatio non constat, de voce פירחון (quam Editor p.XVIII male interpretatur, v. *M. Sachs* ap. *Frankel*, *Ztschr.* I,361, cf. *Dks.*, *Litbl.* V,497), cf. citata p.1438; de urbe קלעה v. notam *Hamberger* ad *Rof.* p.256 et *Rpp.* ad op.1 p.XVI, hinc in tit. op.1 „*Aragonensis*“ nuncupatur, cf. quoque *Luzz.* Prolog. p.39. —

Opera alia praeter editum non innotuerunt (v. praef. ad op.1 p.XXI); Versio enim op. astrolog. Ali *Ibn* [Abu'l] *Rag'al* (v. supra p.734,1361), quae *Nostro* perperam tribuitur (*W*¹p.144 n.230 tantum. „*Salomo*“ e *Spizelio*, sed sub *Nostro* ¹p.1037 n.1951 et ³p.92 *Nostrum* e *Nesselio* n.62 (*sic*) sistit) pertinet *Salomo* דוין (*Doyen?*) שלמיאש דאין די (?) רבישש, qui forsitan idem ac רבישש דאין לויז, ut vid. *Saec. XIV. med.* [cf. de viris nomine *Schlemja Zz.* ad *Benjamin* p.11 (neglect. a *Jellinek*, *Beitr.* II,64), ubi e *Mos. b. Sal. de Burgos*; adde *Abraham Schl.* *Saec. XIII. ap. Deutsch*, Catal. p.125, et *Schl. Ibn Gabbai b. David MS. Opp.* 1188Q. (confusus a *W*³1965b (!) cf. *Resp. Jeh. b. Ascher* f.15a), *Natan b. Schl.* propinquus (רוד) *Jehuda b. Sal.* *Natan*, qui scripsit A.1352-9; cf. quoque *W*¹1844 et *Frankel*, *Ztschr.* III,275]; de erroribus ap. *Deutsch* p.185 *Cod. CLXXVII v. ad Cod. Reggio* 12; *Cod. Orat.* ap. *W*³230 inquirendus est. — An *Comm.* in lib. *Regum etc.* ap. *Saraval MS. XXXIII* (cf. notam in fine op.1, unde perperam *Cod. Reggio* fertur in *Litbl.* V,308) non ex op. nostro excerptus sit, non dixerim.]

1. **מחברת הערוך** „*Lexicon hebr.* quod etc. ex opp. gramm. *Judae Chajjug*, *Abulwalidi Merwan Ibn Gannach*, aliorumque(?) concinnavit, adjecto ejusdem *Parchonis* compendio syntaxeos hebr. Nunc primum e *Cod. MSS.* (*sic*) edid., subjectis [notis] illustravit *S. G. Stern*. Praemissa historia grammaticae ap. *Judaeos studii*, auctore *S. L. Rapoport*“

4. *Posonii* [*Pressb.*] 1844.

[Opus insigne e *Cod. uno Vindob.* (ap. *Deutsch* n. CV p.175, ubi inter alia pro *Litbl.* 1845 corr. 1844 p.497,513) collato op.2 excusum est (v. praef. p.XVII),

SALOMO PERGAMENTER

contra monitum *Gesenii* (p. VII), peccatisque tantis, ut Editor emendat. promissas (in fine) hucusque nondum ediderit; quis ed. „optimam“ praedicaverit in Litbl. V, 308 nescio; cf. *Dukes* l. c. p. 520. — Opus quasi bipertitum est, scil. *Grammat.*, ubi praef. sequitur carmen Salomo Ibn Gabirol (q. v.), cui Editor adjecit (f. 5) capp. syntaxeos, quae seorsim recenset *Rof.* ad Cod. 764,²; P. II sistit *Lexicon* (בִּיאָרָה seu עֵרֶךְ), cf. *Jüd. Lit.* p. 415), praecipue ex Jona Ibn Gan-nach (q. v. p. 1418 infra, ubi adde *Rof.* l. c. p. 156) et *Mos. b. Isak ha-nesia*, Litbl. IV, 518). De Codd. MS. aliis v. notam *Dukes*, Litbl. IV, 232 (unde suppl. praef. p. XIX) et *Deutsch* l. c. Ap. W³ p. 1024 expl. 3 *Opp.* sunt 1370 (impt.) 1374 et 1375 Q., ubi W praecedere praetendit ... משלים נאים, sed verba illa e praef. petita sunt! Sec. Cat. vet. II f. 12a exstant Add. „discipuli Jos. Nakdan“ (non ipsius J. N., ut oscitanter *Dukes*, Lb. IV, 232, unde procul dubio eundem errorem sed ad Cod. *F. a. M.* transfert *Deutsch* l. c.!), i. e. Jekutiel b. Isak Kohen, cujus acrost. in fine lit. ג, forte auctorem prodit, qui compendium hoc ex op. majori excerpit, cf. *Dks.*, Litbl. XI, 827, qui ipse (ut Catal., v. p. 828 in fine articuli) nonnulla corrigenda reliquit. Jekutiel enim (cujus notam jam dedit *Zz. Z. G.* p. 116!) se nescire dicit, an idem sit ac ירֵיָה, i. e. Jekutiel b. Jehuda (q. v.)! Quoad Josef Nakdan (cf. *Jost*, *Isr. Annal.* 1, 244 et *Jew. Lit.* p. 139, 328 n. 56; *Landshuth*, עֲמוּרֵי הָעֵבֶרָה p. 139, *Zz. Z. G.* p. 111, 114) citat quoque *Zz.* p. 113, ubi Jesaiae discipulo Josef N. tribuuntur Glossae in Parchon; *Dks.* l. c. vero tantum Jesaia in achrost. ad compend. Kimchi observavit; habeo ante oculos Cod. MS. (laudatum *Jew. Lit.* l. c.), qui etiam Compend. Parchonis exhibet exaratum *Tridini* (טְרִינִי) mense Tammus A. 1470 per Jesaia b. Jakob Alluf.]

2. — Excerpta s. t. *Lexicon* hebr. selectum, quo ex antiquo etc. per J. B. de Rossi q. v. (1805). [*Spicilegium* pauci ducit *Gesenius* in epist., op. 1 p. VII.]

SALOMO Pergamenter v. S. Pergamenter.

6367

SALOMO (En-Salomo) da Piera b. Meschullam, in Hispania. [Ca. A. 1400. Nomen vario modo scribitur in MSS. et corrumpitur ap. Bibliographos, ut פִּירָה, פִּירו, פִּירו, פִּיאִירו (MS. *Par.* Litbl. I, 282, IX, 344) פִּיאִירָה, פִּיאִירָה, רִפִּיאִירָה (?), פִּיאִירָה (*Bart.*), פִּיעֵרו (*Sabb.*) (cf. Isak פִּירָה b. Josef, magister *Isak Alco*, עֵינֵס MS. peric. בשלח, et Jona בִּפִּיאִירָה ap. Ahron Kohen

Lunel ap. *Luzz.* in period. סִנֵּר יִרְדֵּים Lemb. 1856, II, 70, et Jakob פִּירו ap. *Conforte* f. 33a], pronunciat Piera (*Hott., Bart.*), Daphira (*W*¹ 2009 et *Uri* 481-2, unde *Rof.* Diz. p. 89 Daphira, unde Dafisa ap. *Delitzsch*, *Zur Gesch. d. h. P.* p. 8, qui p. XIX discernit Sal. Fiero! *Jüd. Lit.* p. 434 n. 48), Aphaira (*Gg. Ztschr.* III, 448 n. 50) Dafiero, *Carmoly*, Litbl. I, 282; *Rev. orient.* I, 325), de Afeira (*Deutsch*, Litbl. VII, 561), Fiera seu Piera et quidem nomen loci in Hisp. septentrionali suspicatur *Deutsch*, Catal. p. 119; Fiera scribit *Dukes*, Litbl. IX, 344, sed Dafero et Dafeiro (*Idem*, *Zur rabb. Spruchk.* p. 11, 13 etc. v. p. 96-71). Noster vid. *Maestro* Sal. פִּירוֹ jam defunctus (A. 1423? שָׁקֵנָּה leg. שָׁנָה קֵנָּה) cujus filiae [vel filia ejusque חורור (מורור)] David Chalajo, cf. supra p. 777 et *Asulai* I p. 174 Samuel] occurrunt in nota depravata Arab. ap. *Benjakob*, *Debarim Att.* II, 18 (*sic*). — Meschullam b. Salomo da Piera poeta fuit quoque; excerpta e carminibus ap. *Dks.*, *Zur rabb. Spr.* p. 11, 19, 21, 35, 59 et קְרוֹמִים p. 34 n. 7 (ubi perperam ר' שלמה, ut ex ipso initio apparet) petita puto e Cod. *Poc.* 74 vol. I in כתבנה הנשאר f. 36 sq., eum mire combinat *Dukes* (קְרוֹמִים) p. 52, citato quidem *S. Sachs*, Catal. p. 48) cum En-Vidas Meschullam b. Salomo N.⁶³⁶²! Cf. Litbl. XII, 375.]

1. Compend. Synonymicae hebr. [anon.] s. t. מִשְׁכִּיּוֹת כֶּסֶף *Figurae argenteae*, acc. Abraham Bedarschi et Todros Abulafia Levi *Epistolae*; edid. Mardochai Tama

4. *Amst.* (ראה זה חדש לפ"נ) 1765.

[Non 1767, ut *Carmoly*, *Hist. des med.* p. 121 (cf. sub Samuel b. Chabib). Opusculum excerptum esse, nomine *Carmoly* refert *Dukes* (Lit. IX, 344), ex op. tripartito אֲמָרֵי נֹאשׁ *Verba hominis spe destituti*. Id dedicatum est Benveniste b. Lahi (errorem, e *Deutsch*, Litbl. VII, 561 partim repetitum *Jüd. Lit.* p. 434, correxi in Vers. Angl. p. 177); exstat in Codd. *Uri* 481 (v. *W*¹ 2009: „Cod. evolvere me memini“) et 482, in Biblioth. Krim. ap. *Gg. Ztschr.* III, 448 n. 50 (non in regist. Fürstii, ut perperam *Deutsch*, Catal. p. 121!) ap. *Luzz.* (כ"ה V, 48) et in Cod. nunc *Vindob.* CVII (p. 129 ap. *Deutsch*, de A. 1412 p. 120 v. *Goldenthal*, Catal. p. 80), ubi accedunt alia, v. sub op. sequ. Cod. MS. *Opp.* ap. *W* non exstat.]

- 2] Epigramma (מכתב); p. 27 ap. H. Edelmann: *Dibrey Hephhez* q. v. (1853).

[Cod. Bodl., e quo petivit *Dks.* est *Poc.* 74 vol. II f. 221 sq., vel *Mich.* 809, ubi Nostri varia poetica et

SALOMO PINCZOW

rhetorica, ut quoque in Cod. *Par.* a. f.397 (v. *Carmoly*, Litbl. I,282, ubi eadem, quae fusius tantum dedit *Dukes*, Litbl. IX,344, cf. supra p.1691 N.⁶²⁸⁹), in Cod. MS. bibliopolae *Netter* N.26 A.1854 mihi viso una cum nonnullis auctore Salomo Bonfed (alterius, ut puto, Divani fragm. ff.4 exstat in Cod. *Laud.* 220 nondum descripto), denique varia in Cod. *Vindob.* laudato ap. *Deutsch*, Litbl. VII,561 et 565, et Catal. p.121, ubi Nostrum collectorem chrestomathiae ac P. IV op. I tantum suspicatur, quod p.126 jam certum habuit, hincque *Fürst*, Litbl. VIII,820! Nescio quibus erroribus laboret descriptio Cod. *Mon.* 56,³ ap. *Lilienthal*, ubi: *המשפחה* carmen morale ex versibus Arabicis versum a Salomo b. Immanuel ex Daphira, Arabice offendit („wurde gefunden von“) Moses b. Tob; Abu Amran Musa b. Tob; (אלהים אלהים) „sapiens magnus“ legitur inscriptum carmini ethico Arab. in Cod. *Uri* 418, incip. מן ארזר אלסער ואלכיר ישחל. olimque (*Jüd. Lit.* p.430 n.5) pro מן ארזר אלסער ואלכיר ישחל, emendandum proposui קרטי, ita ut sit Mos. Maimonides; sed nomen in Cod. distincte legitur.]

⁶²⁶³ SALOMO (Rabb.) Pinczow (vulgo Pintschow). [*Nepi* p.328.]

1. *יקהל שלמה יקרה* *Congregabit Salomon* Nov. halach. et haggad. sec. ordinem pericoparum Pentat. dispositae; insertis suis edid. filius Naftali f. *Liv.*, *Giov. Vic. Fatorni* (או הצליח) „1786“.

SALOMO Plessner v. S. Plessner.

⁶²⁶⁹ SALOMO Proops (פרופס) Kohen b. Josef, Bibliopola et Typogr. Amstelod. [*Mrt.* A.1734, v. supra p.1068, primum A.1697 libros in officinis aliis sustinuit et edidit, A.1704 in aedibus suis, v. supra N.2250 et ³Sect. III. *W*¹1984=^{3,4}1986.]

1. *איספה שלמה* *Collectio Salomonis Index auctus* in Jakob Chabib: *Oculus Jacobi* q. v. (1725-6). [*W*⁴. Mihi ipse Noster auctor non vid.]

2. *אפריון שלמה* *Thalamus* (seu *Thronus*) *Salomonis* Index libr. a se editorum 8. *Amst.* 1730. [*W*⁴ (unde *Zz. Z. G.* p.246), cf. sub Samuel Zarfati b. Abr. Ubi expl. exstet, nescio.]

SALOMO Rapoport v. S. Rapoport.

⁶²⁷⁰ SALOMO Ibn Rei (ר) b. Benjamin. [*Plagiarius*, v. sub auctore.]

Additt. ad Isachar b. Mardochai Ibn Susan: *Institutio Isacharis* q. v. [*W*³2021c] (1564).

SALOMO b. Reuben v. Salomo Bonfed.

SALOMO Rex Jud. v. Salomo b. David.

⁶²⁷¹ SALOMO Rocca (רוקה) b. Moses, ex Sinigaglia. [*Nepi* p.323. *W* pronunciat Rokeka.]

1. *כוונות שלמה* *Intentiones Salomonis* Expositt. kabbal. precum sec. ritum Itolorum; carmen adject Mos. Sacut 4. *Ven.*, *Bragad. appresso* Jo. Doriguzzi (דפי), inc. 20. *Tammus* 1670. [*W*³2021b.]

SALOMO Rosenthal v. S. Rosenthal.

⁶²⁷² SALOMO de' Rossi (סן הדרוסי) *de Rubeis*, Mantuanus. [*Ap. Fetis*, Biographie des Musiciens 8. *Par.-Bruzelli* 1835-44 voll.8, Nostri recensentur opp.: ¹Il primo libro delle canzonette a tre voci *Ven.* 1589; ²Il secondo libro *Ven.* 1592; ³Il primo libro di madrigali a cinque voci *Ven.* 1596 („Il a été fait une éd. de ce recueil a Anvers per Pierre Pholise en 1518,“ quod 1598 putat *Zd.*, cui notitiam debeo); ⁴Sonate gagliarde, eroodi e correnti a due viole col basso per il cembalo *Ven.* 1623. — Salomo b. Menachem סן הדרוסי possessor *Prec.* ed. Bologna 1537 (*Catal. Bislichis* p.28 n.10=9!) nomina filiorum inscripsit; cf. homon. ca. A.1536 ap. *Carmoly*, *Famil. Jachja* p.32 in fine n.92; et v. auct. sequ.]

1. *אשר שלמה* *Carmina* seu *Cantus Salomonis* Psalmi et Hymni pro 3-8 vocibus cum notis musicis; vox quae dicitur *Basso* (באסו) 4. *Ven.*, *Bragad.*, *Giov. Caleoni.* 1622-3.
2. — charta magna.

[Dedicatio ad Mos. Sullam (סלם) data 1. Cheschwan, eodemque mense praef. Correctoris *Jeh. di Modena*, Rabbiorum *Is. Gerson* etc. *W*³1953=⁴1955c(!) male באסו (ut *Zz.* כ"ח V,132) ad titulum refert; vox quaeque super tit. indicatur, ita *Mich.* 1100 est אלטו, omnes 8 voces scil. קאנטו (*Canto*), קיינטו (*Alto*), קיינטו (*Tenore*), באסו (*Basso*), קיינטו (*Quinto*), סייטו (*Sesto*), סייטו (*Settimo*), אוקטאו (*Ottavo*) cum tit. specialibus in Bibl. reg. Paris. vidit *Zd.* Praefationis summam dedit Anonymus ap. *Jost*, *Isr. Annal.* II,436, qui de op. hoc „in historia liter. nihil offendi“ praetendit, ipsum *Jost*, *Gesch.* VIII,200 (ubi nomen depravatum) neglexit.]

⁶²⁷³ SALOMO Rosso (רוסו). [*Ex Familia Rosso* praecipue in Morea (Artae) innotuerunt inde a Saec. XVI.

SALOMO RUNKEL

Fratres Isak et Jakob (*Conforte* f.44b), Menachem (*ib.* f.37a, 40a), Moses (*ib.* f.39a), Sabatai (f.52b). *W*³2020b male Ruso pronunciat. Cf. sub auctore praeced.]

Hymnus acrost., incip. שואל יונה אהובה; ad c. Jakob Zemach: *Dux et praecipiens* q.v. (1712).

⁶³⁷⁴ SALOMO (Salman) Runkel, Rabb. Mainz, dein Wormatiae. [Mrt. ante A.1426; v. *Zz. Z. G.* p.105; cf. *Gg.*, Parschandata p.33. Cave confundas homonymum ap. *W*¹2020, ejus בריב בער מליצה עני עמו (et forte quoque Disputatio inter Chanukka etc. hebr. et Germ.) in Cod. *Opp.* 810., recentiorem Saec. XVI-II.]

1. חתן דמים *Sponsus sanguinum* Meditationes kabbal.; ex apogr. Mosis b. Isachar Levi

4. *Prag.*, Moses b.

Bezalel (קרני), fin. 10. *Tebet* = 20. Decembr.) 1605. [*W*577. *Zz. Z. G.* 283 n.94.]

SALOMO Ruso (*corrupt.*) v. Salomo Rosso.

SALOMO b. Samuel v. Salomo Florentin.

⁶³⁷⁵ SALOMO b. Samuel Greditz.

1. הרה"ש *Decisio pro tempore* Explanatio locorum difficultium halach. et haggad. Talmudis, ubi Samuel Edels difficultatem solvendam (יש לישיב) dicit, una cum collega Isak Heilprin

4. *Brl.*, Isak Jakob

Speyer, k. preuss. privileg. hebr. Buchdrucker קונה עולמו בשעה, fin. 6. *Tammus*) 1765.

⁶³⁷⁶ SALOMO Sasportas (ששפורטס) b. Isak, Rabb. Nizza in Provincia Gall. [Mrt. die primo festi Tabernaculorum A. ארבעה (i. e. 2. Octobr. 1724), v. praef. ad op.1 (unde suppl. *Ghirondi* p.318); Rabb. Nizza inde ab A.1690, v. op.1 f.10a. Hymnus f.9b A.1697 compositus est, et cf. sub Jakob Sasportas, cui Menachem b. Salomo Levi, שאריה ישראל cap.33 in fine, male op. nostrum tribuit, quod non animadvertit *G. Polak*, in nota ad Vers. Belg. p.553.]

1. שש שערים *Sex portae* Carmen in 613 (seu 620) praeepta, incip. ארני האהב הירא בשיחם (metro Hymni קולי אשר ישמע בקולו חסיד) cum Comm., seu Indice locorum Pentat.; acc. שר *Carmen* breve in 13 articulos fidci, incip. אני מורה בעקרים יסודות, et aliud incip. אני מורה בראשי שח וכפוף praecedunt (usque ad f.11)

Hymni varii (Confessiones, prec. poenitent. etc.); c MS. propinqui Isak Sasportas b. Jakob edid. Salomo Adhan b. Mas'ud (ff.27) 8. *Amst.* (הענוה, fin. 4. festi *Encaen.* = 14. Decembr.) 1724. [Ed. nuper acquisita, ut vid. ignota.]

2. — (omissa praef. et Hymnis praeced.); acc. זכר רב *Memoria de los 613 Preceptos de la Ley y siete de Sabios* Traducido del Hebraico etc. (Litt. Lat.); Dalos a la impression el H. H. R. Selomoh Adhan (ff.16-30)

8. *Amst.*, in aed. et typ. nova medici Naftali H. b. Alex. Süsskind Levi (והוסכיה) 1727. [F.3b in fine carmin.: „in aed. et typ. Isak b. Sal. Raf. Jeh. Leon Templo“. Carmina in 13 artic. versa non sunt. Corr. et suppl. *W*⁴1952b (cf. sub Salomo Adhan) et *Mich.* 4715. A.1627 ap. *Dukes*, Zur Kenntn. p.142 err. typ.]

⁶³⁷⁷ SALOMO Schalem (שלם) b. [Chajjim] Jechiel Kohen, Adrianopol., Bologna, Sophiae denique Archisynag. Lusit. Amstelod. [*Ghirondi* p.80 Nostris, ejus Conce. in op.1 A.1733, 1737 etc. habitae sunt (v. Registr. ad Cat. *Mich.* p.353), aequalum dicit David de Lara, procul dubio e confusione cum Chijja de Lara. Ap. *Asulai* I f.86 ablegandum erat ad לבב שלם et op.3.]

1. דברי שלמה *Verba Salomonis* Conce. in Pentat. f. *F. a. O.* [literis *Amst.*] (בצאתה) 1753. [Autogr. exhibit Cod. *MS. Mich.* 140.]

2. לב שלם *Cor integrum* Index in Mos. Maimonidis: *Repet. legis* partim f. *Amst.* (הפסחה) 1773.

3] שונה הלכות *Docens regulas* Nov. in Simon Kahira *Regulae magnae* q.v. (1762).

SALOMO b. Schemtob v. Salomo Athia.

SALOMO Schlömel (Schlömel) v. Salomo b. Chajjim.

SALOMO Schreiber v. Salomo b. Isak Schreiber.

SALOMO b. Seeb v. Salomo Voltiran.

SALOMO b. Seligman v. S. Pappenheim.

SALOMO b. Simon v. Salomo Duran sen.

⁶³⁷⁸ SALOMO b. Simon Wezlar, Fürthensis. [Op. composuit A.1718 („478C. 1728“ ap. *W*⁴p.984 err. typ.), dein aetate non protracta defunctus est.]

1. חקירות הלב *Scrutinia cordis* Ethica Germ.;

SALOMO SINGER

edid. Sal. London

8. *Amst.*, *Sal. Proops* (כל הל[בנ]ח) 1731.

[Praef. Editoris, quem Cat. ms. (*Serap.* p.336 n.74)

male auctorem fert, data fer. VI.13. Elul. *W*⁴1972b.]

⁶³⁷⁹ SALOMO Singer b. Naftali Pragensis. [Jam in op.1 defunctus (ו"ל) dicitur. Vox שלדה in acrost. op.2 forte abbrev.?)

1] *זמר נאה Cantus pulcher* qui cantatur ante hymnum לכה דודי in synagoga Meisel Pragensi cum organo (כעונב ובנבלים), incip. שרי בראשית (acerost.?) f.21b, ad c. Prec. quotid. N.2180 (1678).

[Expl. sine tit. nuper acquisit. frontisp. et forte f. ultimo tantum destit. (v. Add. ad N.2180), forsam jam antea excusum est?]

2] *Ein schön gottesfurchtig* ליד N.3627-8 (1692 etc.).

SALOMO Spira v. sub Salomo b. Abraham Abigdor.

SALOMO Templo v. Salomo Leon.

⁶³⁸⁰ SALOMO Urbino b. Abraham b. Salomo. [Op. composuit A.1480, v. *Rof.*, Diz. (p.323).]

1. *אוהל מועד Tentorium conventus* Synonymica hebr. fontibus hebr. et Chald. exposita (ff.118)

4. *Ven.*, *Giustiniani* (mense Elul) 1548.

[*W*^{1.3}1952. De Indice MS. (*Foa*?) v. *Ghirondi* p.333.]

SALOMO Valerio [*fict.*?] v. sub Samuel Valerio.

⁶³⁸¹ SALOMO Venano (וּנְאָנו) b. Abraham. [Edidit quoque A.1819 *Tosafot* R. Perez. Cf. *Ghirondi* p.212.]

1. *הלולא רבה Laus magna* Ordo celebrandae noctis 33. Omer in memoriam Simon b. Jochai e Sohar potissimum excerptus, Hymni etc., redactus a Jehuda Ibn Levi Mauritano

8. *Liv.* (ג'ים יירש) 1819.

⁶³⁸² SALOMO Ibn Verga (וִירְגָא) vulgo *Virga*, Exul Hispanus seu Lusit., Medicus. [Saec. XVI. in., v. *W*¹p.1051; *Rof.*, Diz. (p.326); et *M. Wiener* in praef. ad ed. 7 hebr. [et brevius (omisso passim fonte, v. infra) adjectis nonnullis, ut de Versionibus, in praef. ad Vers. Germ. laudandam, quam „Germ.“ citaturus sum]. De nomine Hisp. Verga (*Virga*) v. *S. Cassel* ap.

Frankel, *Ztschr.* II,153 (cf. *Wiener* p.VII). (*De Castro* I,74 וִירְגָא הוּרָה *Vara de oro* sibi effluxit e Sal. שרביט הוּרָה, de quo v. *Jew. Lit.* §21 n.63 et supra p.2214). Noster in Vers. Germ. (et ap. *Bart.*, *W*, *Zd.*, *Carmoly*, *Hist. des medec.* p.122, et *Jüd. Lit.* p.463, sed v. Vers. Angl. p.251) filius Jehudae fertur, in edd. nonnullis hebr. Jehuda וְקָנָה, avus seu ancestor (ut *Rof.* Diz.), fertur; in Nostri praef. verba „patris sui“ (*W*¹p.310 n.720) non leguntur. Rem antea ipse non inquisivi, librum enim rarum et lucusque carum non possedi, unde etiam supra p.1377 (A.1854) „filium“ ex auctoribus citatis repetivi. *Wiener* primus suppositionis fontem recentem indicavit, de relatione inter Jeh. et Nostrum omnino dubitat, quippe qui ne propinquum quidem Jehudam dixerit (*Wien.*, Germ. p.V); in praef. Nostri quidem post vocem אֲדוֹנִי „dominus meus“ forte vocem וְקָנָה „avus meus“ ejectam suspicatus est (p.V), eam vero omnino non vertit Germ. (p.1); eadem (ע"י אֲדוֹנִי) occurrit § 64, ubi *Wien.* (p.131) vertit „den Herrn“; [relator *Abraham Ibn Arama* idem vid., qui A.1520 carmen adjecit ad Pentat. ed. Sal. N.34 (forsam pater Davidis Ibn Arama N.⁴⁷⁵⁰); sed inquirendum est, an non § hic Josefo Ibn Verga pertineat, qui A.1554 jam senis fuit, v. *Wiener* p.VI [hunc enim ubique nomen suum adjecisse asserit *Rof.* nullo argumento]. Nostrum exulem „Lusitanum“ (*portuguese*) dicit *Zz.* ad Benjamin p.268; *Rof.* eum Hispali natum suspicatur (*Wien.* p.V sine fonte; Germ. p.VI; *Carmoly* more suo rem certam habet), quia Jehuda Hispalensis dicitur §38,62, sed Ulyssipone trucidatus (§62), ibique(?) Jeh. Ibn בִּירְגָא [ita quoque in excerpto quodam in Cod. *Uri* 436 de ratione scribendi, cf. supra sub Isak Vega et Jehuda Vega] instrumentum astronom. (כלי האופקים) invenit, cujus expositio (באור) in Cod. *Vat.* 387,² (v. citata supra p.1377, unde suppl. *Wiener*, qui tantum *Zz.*, *Etwas über die rabb. Lit.* p.22 citat); *Bart.*, *W*¹710 et *Assem.* (quem ad manus non habeo, unde de loco Ulyssipone certus non sum) identitatem virorum tantum suspicantur; *Carmoly* l.c. de eo op. omnino non loquitur, sed eidem Jeh. tribuit compend. arithmet. Cod. MS. *Orat.* 158 et Comm. in *Alfergani* Cod. *Par.* a. f. 460; aetatem ca. 1480 stili (*Jüd. Lit.* p.439, sed v. Vers. Angl. p.187) ex conjectura, re vera in citato ap. *Asarja de Rossi* (ספר לכתה) ed. Lond. 1854 p.15) *Abraham Sacul* in lib. עבור

SALOMO Ibn VERGA

[cf. supra p.2171-2] Jehudam Ibn Verga aequalem suum citat. Astronomus vero et chronologus hic in calce „libri cujusdam“ calamitates adnotaverit, isque liber non nominatus forte idem est ac *Tabulae*, quas idem *Sacut* nomine „Ibn Verga“ citat in praef. ad Almanach perpetuum A.1473 compositum (v. quae scripsi in Magazin für die Lit. des Auslands 1848 p.230); *De Castro* (1,358) quidem (nescio an e Spizelio) tabulas illas Nostro tribuit, quem ca. A.1450 notum dicit, nullo omnino fundamento. Neque assequor, quo modo *W*¹ p.1051 opus שבט יהודה a *Honorio* Monacho Cisters. A.1452 (!) florente versum habere potuerit! *Rof.* quidem Honorium auctoris aequalem dicit, *Wiener* vero p.XIX, A.1452 omittens, Interpretem Josefi aequalem, e conjectura ut vid. Ap. *Imbonatum* p.76b: „Chronicon R. Salomonis sive Commentarium de rebus Romanorum“ Latinitate donavit. Confusionis originem ii quaerant, quibus ad fontem primarium (*Car. de Visch*) aditus est. De Nostri filio Josef (aliisque viris nomine Verga) ea quae supra p.1538 scripsi e folio Catal. hujus ei misso citat *Wiener* p.VI, tamen expl. ed. 1554 lib. שארית יוסף ignotum dicit (v. infra), etiam Germ. p.VII, ubi fontem omisit; addendus Jehuda Saec. XVI. laudatus supra p.1377.]

1] שבט יהודה *Virga Jehudae* Narratio persecutionum Judaeorum variis temporibus; e notatis in fine libri cujusdam Jehudae Ibn Verga descripsit [et auxit] Salomo Ibn Verga, insertis adjectisque nonnullis edid. postremi filius Josef. *ED. PR.* 4. [*Adrianop.* 1554?].

[Locum et A. et quidem „urbe magni Regis Sultani Solymani“ indicat *Bart.* 1,376 (forte ex ed. sequ.) hinc *W*¹1971 et *Rof.* (de *W*³ v. sub ed.2); an edd. *Thessal.* et *Constant.* ap. *Gentium* in praef. (*W*¹ p.1051) e nostra vel sequ. ed. exsculptae sint nescio. Expl. unicum notum *Mich.* 4347 (quod A.1851 cursim inspexi, et cf. *Zd.* ap. *Wiener* p.111) frontisp. non exhibet; f.1 leguntur verba praef. אשר שלמה בן וירגא, quae in ed. sequ. tit. verso litt. rabb.; exstant custodes in fine linearum (31); f.60 post כל ארבעי ה' (p.112 ed. Hann. i. e. post relationem ad 1524 spectantem) legitur clausula: והשלום לארבעי השלך; forsitan haec particula ita primum edita est (ut putare vid. *Wiener*, Germ. p.X), sed num cum frontisp., non constat. Sequitur (plagula non signata, quam *Zd.* e medio libro restituit) Appendix, ubi Josef „tempus aliquod (אור) אחר (יסים) post excusum opusculum hoc“ ap. *Schemtob*

Sanzolo se opusculum offendisse et excerpisse, atque nonnulla e libro Latino vertisse dicit (nota haec desid. in ed. sequ.); agmen claudit *Supplicatio* (תחנון) Josefi, tantum in ed. Hann. p.127 recusa. Postquam cum *Wienero* nonnulla de ed. hac et sequ. communicavi, in epistola (30. Nov. 1854) ed. sequ. *Adrianop.* esse negavit, quippe quae שארית יוסף [ut puto, sec. descriptionem meam, cf. supra] diversa sit etc., ed. sequ. male *Cracov.* suspicatus est; hinc librum *Adrianop.* excusum alterum, qui solus in *Mus. Br.* conservatur (cf. *Jüd. Typ.* p.39), conferendum dixi; A.1554 mihi e libro שארית יוסף probabilis fuit (e quo forte A.1554 ap. *Bart.* ?); v. quoque sub ed. sequ.; forsitan etiam id aliquid valet, nec in *Chronica* Josef Kohen (q. v.) *Sabion.* ut vid. A.1554 edita, nec in lib. עמק הבכא (ejusdem argumenti ac noster) A.1558 composito, librum nostrum, quoad scio, citari. Num lib. noster notus fuerit *Sam. Usque* (A.1553), cujus lib. *Consolacem* etc. nunquam vidi, asserere non possum; *Gedalya* f.91b ex eo A.1488 citat ad relationem de Isak Hamon, quae in lib. nostro § 37 (cf. *Samuel b. Jakob*). — *Rof.* male Salomonem Interpretem dicit, propter והערתה in praef.; cf. quoque הערתה cap.31, cf. *Wiener* p.V.]

2. — (ed. paullo diversa), acc. (f.54), formula pro itinere, precatio Aristotelis, Mos. Nachmanides: שמירה לדרך 4. *Andiranopoli*

(אנדרנאפולי) urbe regni magni et potentis *Solimani* (סולמאן). s. a. [*Sabion.* ca. 1560-7].

[Ed. nostram ff.54 (linn. 38, lit. med. quadr.) vidit *W*³p.1037*, scil. *Opp.* 215Q., compactam cum libro *Ven.* 1554 excuso, sed in Cat. vet. f.44b et ap. *Metz* אררינאפסל, אררינאפסל notatur, quod *Zedner*, *Auswahl* p.97 forte ad patriam retulit, unde locum *Ven.* (ut *Gentius*) sistit; *Sabb.* male נאפולי scribit, hinc *Neap.* ap. *W*¹13 (*Wiener* p.VIII); eandem ed. exhibet expl. Bodl. (Catal. III, 359b). *Buett.* s. v.: „Hebr. exemplar excusum in Italia: Germ., quod habeo, Cracow. 1591“ (*Wiener*, Germ. p.XI male „quod habeo“ ad expl. hebr. addit). In Tit. hebr. (ap. *Wiener* p.IX) verba אשר שלמה בן וירגא in fine iterata sunt, nescio cur. Locum *Sabion.* e typis, charta etc. vindicat *Wiener* p.XI; in praef. Germ. XI omisit argumentum meum, quo primo locum *Sab.* suspicatus sum, scil. *Machsor* N.2452 *Sabion.* A.1556 sq. ex ed. Sal. 1555-6 (N.2451, cf. p.731 N.⁴⁵⁶²) recusum esse. Revera id cum aliis a *Wiener* prolatis non bene quadravit. *Opp.* *Sabb.* excusa ab eo comparata פרקי דר' אליעזר (N.4010) et מנחם לדרך *Menachem Ibn Serach* (supra p.1741, cf. *Jüd. Typ.* p.46) ap. *Vic. Conti*

SALOMO Ibn VERGA

- A.1567(-8?) excusa sunt; si ergo ex acie typorum in op. nostro tempus „modo erectae officinae Sab.“ concludit *Wiener* (quod ad Tob. Foa A.1551-9 spectare non potest, cf. sub N.2452), id de off. Conti dubium non relinqueret A.1567; A.1566 (vel ineunte A.1567) ultimus Conlii foetus Cremon. notus (Pentat. N.200). Nec ex A. fatali ignoto Mosis Hamon, qui jam A.1515-46 libros sustinuit (v. Sect. III) et in ed. nostra (§ 11,32) defunctus (ל') dicitur, tempus definiendum esset, si intervallum tam magnum inter utramque ed. elapsum est, nedum si ed. nostra e Manuscripto (partim deficiente partim meliore) excusa est, ut assumit *Wiener*. Idem (p. XII) Cod. MS. Vin-dob. ex ed. nostra descriptum fert.]
3. — (ex ed. praeced.; ff.50) 4. *Prag.*, *Gerson b. Jos. Bezalel (et fill. Salomo et Mardo-chai, l. novil. Kislew=9. Novembr.)* 1608. [W^p.1051; corr. Zz. Z. G. 295 n.114; cf. *Wiener* p.X. Ed. rara.]
4. — (ex ed. I); acced. Sabbatai Kohen: De persecutione etc., jussu fratrum Rafael et Abraham Ibn Danan (ff.88) [in fine manu adscripta notitia de expugnatione Wormat. per Gallos A.1689]
8. *Amst.*, *Imm. Benveniste (ושקט)* 1655. [Opp. 9080. W^p.1051.³p.1037. Cf. *Wiener* p.XII. Ed. 1700 ap. W¹ (praeter vers. Germ.) non exstat.]
5. — u. s. [W¹]
8. *Amst.*, *Sal. Proops (למשפטי)* 1709.
- 6] — 8. *Fürth.*, *Abraham Bing* 1724. [Ed. e solo W^p.983 nota, qui pagg. numerum non addit, ergo vix ipse viderit. Mihi omnino suspecta est. — Edd. recentiores recenset *Wiener* p. XI, et auctius Germ. p. XII]
7. — „Denuo edid., textum secundum omnes edd. constituit, varias lectt. adjecit, introductione, notis, indicibus, multisque additt. auxit Dr. M. Wiener. Fasciculus I textum hebr. continens 8. min. *Hannov.* 1855. [Ed. haec inter omnes optima; non ipsam ed. PR. adhibuit Editor (qui incitante me ed. suscepit), sed quae ex ea recusae sunt; Fasciculus II Vers. Germ. exhibens, nuper lucem vidit, fascic. III notas et disertt. criticas exhibiturus est. Additt. (ad Ed. I) sunt praeter Sabbatai Kohen (q. v.), *Epistola Chisdai Crescas* e MS. ap. *Carmoly* (cf. *Jew. Lit.* p.290 n.22), Nota e Samuel Zarza (q. v.) et קינה *Elegia* in persecutionem Hisp. A.1391, quam primum *Jellinek* libro חנה בן נח nuper Lips. ab eo curato adjecit in praef. sua (mihi ita missa), ab Editore Fischel vero castrata. — Specimen cum Vers. Germ. v. p.97 ap. J. Zedner Auswahl etc. (1840).]
- VERSIONES.
8. — Germanice (imperf.) per Anonymum 4. *Crac.*, *Isak b. Ahron.* 1591. [W¹, qui etiam ed. *Prag.* e *Gentio* affert, ut puto (*Serap.* p.46 n.281) e nostra (rarissima) effictam.]
9. — [W^{1.3}. *Serap.*] 4. *Amst.*, *Jehuda L. b. Mardochai et Samuel b. Moses Levi (בן משה)* 1648.
10. — per Koppel [Jakob] Levi et Jakob Hirsch 4. *Sulzb.* (הרא"ן) אות לטובה, *fin. fer.* III.19. *Tammus (ח"ס)* 1700. [W³: A.1669 (procul dubio pro 1699, ut Cat. vet. f.44 et Cat. MS., *Serap.* l.c., omissa lit. 8) et 1702.]
11. — Versio recognita et aucta (Sabbatai Kohen quoque Germ.) per Eljakim b. Jakob; sumpt. Sal. Proops 8. *Amst.*, *Ascher Anshele et Isachar Baer (שמעיה קול יהודה)* 1700. [W^{1.3}, „ubi Eljak. b. Jakob Editor“; ita referens ad W³.p.1037 (ubi „per Eljakim“ cf. p.117: Vers. Germ. etc., postquam p.126 dixit: „Eidem debetur editio“) dixi in *Serap.* l. c., ubi omnino libros e Cat. MS. et W me recensere confessus sum in praemonito p.313 (A.1848), unde *Wiener* Germ. p. XV sq. non me auctorem citare et corrigere debuit; cum enim exstet Versio superior, Eljakim Interpretem habere non debui, prout revera plura tantum recognovit, N.379 plagiatum ostendi. *Wiener* p. XVIII versionem hanc locupletio-rem et meliorem dicit; quae praeterea de Eljakim collegit (cf. Indicem Interpretum in *Serap.*), ex eo quod jam antea scripsi supra (p.968 et v. Sect. III, cf. quoque *Jud. Typ.* p.71 n.49) partim corrigenda (ut jam locus Comorna) partim supplenda sunt. — Versionem novam cum notis ante Annos incepit S. Cassel (cujus plagulam unam excusam A.1854 misit *Wienero*) sed non continuavit.]
12. — Hispanice s. t. *Vara de Juda y tradu-zido por M. del [Meir de Leon]* (Lit. Lat.) 8. *Amst.*, *en casa de Emanuel Benbeniste.* 1640. [Ed. rara. W^{1.3}; Opp. 9100. (ubi Metz male A.1706); ed. 1744 (et nomen Interpretis plenum, ut *Saraval* 1129 ad ed. nostram, sed e nota MS.) ap. *De Castro* 1358; *Rof. Diz.* (cf. lib. stamp. p.72, ubi Interpres omnino non nominatur), qui recte Vers. Lusit. ap. *Genz.* (W¹) huc refert. Versio inexacta sec. *Rof. et Wiener* Germ. p. XIX.]
- 13] — Latine (omissa praef.) per G. Gentium q. v. [W^{1.4}] (1651 etc.). [De ed. spur. 1680 v. quoque *Wiener*, Germ. p. XIX, qui Versionem merito objurgat.]

SALOMO VOLTIRAN

⁶³⁸³ SALOMO Voltiran (וולטיראן?) b. Seeb Wolf, Mainz.

Addit. ad Comm. avi et patris in Hagadam Paschatis N.2722 [W³1972c] (1722).

SALOMO Wezlar v. Salomo b. Simon.

⁶³⁸⁴ SALOMO b. Zebi Hirsch ex Dubno.

כֵּית דָּוִד וְשִׁלְמֹה *Domus Davidis et Salomonis* Comm. in tract. Talmud Abot N.1470 (1689). [W¹2014.]

SALOMO b. Zemach v. Salomo Duran jun.

⁶³⁸⁵ SALOMO (Joh., olim Jochanan), Posnaniensis, Prof. ling. hebr. in Gymnas. Gedanensi, Exjud. [Baptizatus Gedani (Danzig) 22. Jan. 1657, mrt. 1. Julii 1683, A. aetatis 60; W³p.364 n.824; cf. *Delitzsch*, Schilderungen etc. p.301. Programmata nonnulla hebr. publici juris fecit.]

1) שלשה שושנים *Drey Blumen*, welche aus dem Orientalischen Garten genommen, und zu unsrer Luft gewehnet worden [i. e. ¹ David Kimchi Comm. in Psalm. CXI,10; ² Adagia hebr.; ³ Saadia Gaon: *Redemptio et liberatio* cum Vers. Germ.] 8. *Gedani, Dav. Frid. Rehle*. 1675. [W³p.365,680; cf. ²p.1373. — *Refutationem Saadiae* hebr. Germ. s. t. Zertheilte Finsterniss etc. 1681 v. ap. W³p.365.]

⁶³⁸⁶ SALOMO (Josef), Berolinensis. [Adhuc inter vivos.]

Ueber die empyrische Psychologie der Juden im talmudischen Zeitalter [pseudon. J. Bernhardt]; p.501 ap. L. Zunz: *Zeitschrift* etc. q. v. (1823).

⁶³⁸⁷ SALOMON (Gotthold, seu Salomo Salman b. Lipman Levi) Dr., aus Sandersleben, Lehrer an der Herzogl. Franzschule in Dessau, dann Prediger im Tempel zu Hamburg. [Carmen in diem natalem 70., 1. Nov. 1854, v. in *Periodico a Stein edito*: *Der Israel. Volkslehrer* 1854 p.289; *Hamburgi inde* ab A.1818, v. *Orient* 1843 p.355 (cf. p.29 et op.25); cf. *Zz. G. V.* p.462; *Gg. Ztschr.* II,466.]

1) Versio Germ. et Comm. hebr. in lib. Haggai et Zacharia; una cum textu N.940,972

(1805,1833-7).

[Cf. *Zz.* ad Benjamin p.293b.]

2) Hillel [N.⁵²²²]; in Zugabe zu *Sammler* באסף

N.3713) Jahrg. II(IX) Heft 3 p.1 (1810).

3) *Varia in Collect. בכורי העתים* N.3595. [Moralische Betrachtungen über den Herbst [nomen: ו-ן 'ם'] I,120. — Religiöser Vortrag vor נעילה IV,90.]

4. *Selima's Stunden der Weihe*, eine moralisch religiöse Schrift für Gebildete des weibl. Geschlechts 8. *Leipz.* 1816.

[Cf. Meir Fürth: *Verba rectitud.*]

5) *Der Charakter des Judenthums* etc.; una cum J. Wolf q. v. (1817).

6. *Auswahl mehrerer Predigten* zunächst für Israeliten. Erstes Heft. 8. *Dessau.* 1818.

7. *Predigten* [2] gehalten beim Israelit. Gottesdienst in dem dazu gewidmeten Tempel zu Hamburg 8. *Dessau.* 1819.

8. *Ueber den frühen Tod edler Menschen*, mit Beziehung auf d. frühe Ableben des Hrn. S. H. Oppenheim, Vorsteher etc. Eine Predigt gehalten am Sabbat Schemini 5579 im neuen Isr. Tempel zu Hamburg 8. *Alton.* 1819.

9. *Die Natur eine Lehrerin der Wahrheit.* 4 Predigten über die Jahreszeiten, gehalten im neuen Tempel zu Hamburg 8. *Brk.* 5581 (Sept. 1820).

10. *Führt uns die Religion auch nicht zurück?* Ein Wort zu seiner Zeit, gespr. am Feste der Gesetzfreude (1. Okt. 1820)... zu Hamb. 8. *Alton.* 1820.

11. *Predigt am Gedächtnisstag der Zerstörung Jerusalems* (28. July 1822) in dem neuen israelit. Tempel zu Hamburg gehalten 8. *Hamb.* 1822.

12. *Lebt in unsern wohlthätigen Werken der rechte Geist?* Eine Predigt gehalten am 19. Febr. 1825... (zum Besten der... durch Sturm und Fluthen verarmten Mitbürger). Zweite Auflage. 8. *Hamb.* (1825).

13. *Das Leben in seiner zwiefachen Gestalt.* Am Neujahrstag 5586 (Sept. 1825) gehalten. [8. *Hamb.* 1825].

[Ex collect. per auctorem et Kley edita?]

14. *Die vier Preisfragen des Lebens.* Eine Predigt gehalten am grossen Versöhnungstage... zu Hamburg 8. *Hamb.* 1825.

15. *Der 18. Oktober.* Ein heiliges Denkmal in künftigen Zeiten für Fürsten u. Völker. Gespr. ... zu Hamb. 18. Okt. 1825 8. *Hamb.* 1825.

16. *Predigten in dem neuen Israelitischen Tempel zu Hamburg* gehalten. Dritte Sammlung. 8. *Hamb.* 1825.

SALOMONS

17. Denkmal zur Erinnerung an Mos. Mendelssohn zu dessen erster Säcularfeier im Sept. 1829; nebst einem Blick in sein Leben 8. Hamb. 1829.

18. Ueber den religiösen Gesang im alten und im neuen Israel; bei der Einführung des neuen Gesangbuchs im neuen isr. Tempel etc. Eine Predigt 8. Hamb. 1833.

19. Mose, ein heiliges Lebensgemälde. In 21 Kanzelvorträgen, gehalten im neuen Israel. Tempel zu Hamburg 8. Hamburg. 1835.

20. Jerobeam oder die Rückkehr der Ungläubigen zum Glauben. Eine Predigt gehalten etc. Sabbat vor Purim (15. März 1835) 8. Hamb. (1835).

21] Vertrautes Schreiben an einen Rabbi [über Ben-Usiel i.e. Hirsch, Briefe über Judenthum]; II, 417 ap. A. Geiger: Zeitschrift etc. q. v. (1836).

22. Twelve sermons etc. translated by Anna Maria Goldsmid 8. Lnd. 1839.

23. Das neue Gebetbuch und seine Verketterung. Auszug aus einem grössern Manuscript, als eine Schrift für das Volk 8. Hamb. 1841.

24. Sendschreiben an den Hrn. Dr. Z. Frankel, Oberrabb. in Dresden, in Betreff seines im „Orient“ mitgetheilten Gutachtens über das neue Gebetbuch der Tempelgemeinde zu Hamburg 8. Hamb. 1842.

25. Bruno Bauer und seine Gehaltlose Kritik über die Judenfrage 8. Hamb. 1843.

26] Festpredigten zur 25. Jubelfeier des neuen Isr. Tempelvereins am 17. u. 18. Oct. von N. Frankfurter und G. S. q. v. (1843).

27. Die Herrlichkeit des zweiten Tempels (Hagg. 2, v. 9), eine bei der Einweihung des neubauten Israel. Gotteshauses am 5. Sept. 1844 (21. Elul 5604) gehaltene Predigt 8. Hamb. 1844.

28. Die vier Denksteine an der Grenze der Wanderschaft. Die letzte Predigt im alten Jahre 8. Hamb., gedruckt bei J. J. Halberstadt. s. a.

⁶⁹⁸⁸ SALOMONS (David). [A. 1855 Lord Mayor London. electus.]

1. Further observations on behalf of his majesty's subjects professing the Jewish religion; with an appendix 8. Lnd. 1836.

2. A defence of the joint-stock banks 8. Lnd. 1837

3. An account of the recent persecution of the Jews at Damascus; with reflection thereon; and an appendix 8. Lnd. 1840.

4. The corn laws; their effects on the trade of the country considered; with suggestions for a compromise 8. Lnd. 1841.

5. Reflexions on the connexion between our goldstandard and the recent monetary vicissitudes; with suggestions for the addition of silver as a measure of value 8. Lnd. 1843.

6. Railways in England and in France; being reflections suggested by Mr. Morrison's pamphlet etc. 8. Lnd. 1847.

7. The case of Mr. Salomons, alderman elect of the ward of Aldgate; letters of Brittanicus; reprinted from the Morning Post 8. Lnd. 1836.

8. The case of D. S. being his address to the court of aldermen, on applying for admission as alderman of the ward of Portsoken 8. Lnd. 1844.

⁶⁹⁸⁹ SALOMONSSOHN (Ahron).

Varia in Collect. מאסף N. 3713. למליץ בער החבונה [עפיראם] X(1)13. — לו חידה p. 63. — X(2)85.]

SALTRO v. Jehuda Saltro.

⁶⁹⁹⁰ SALVADOR (J.). [Medicus Paris.]

1. Histoire des institutions de Moïse et du peuple Hebreu. III voll. 8. Par. 1828

SAMEGA v. Josef Samega.

⁶⁹⁹¹ SAMOJE (F. A.).

1. Der Geist des mosaischen Gesetzes. Eine unbefangene Ansicht in Beziehung zur Principienfrage der Reform im Judenthum etc. 8. Brl. 1847.

SAMOSC v. Israel b. Moses Levi et Jakob Samosc et Mardochai b. Meir.

⁶⁹⁹² SAMOSC (David), Magister Bresl. [שאמושטש], quod Samostz ipse scribit in op. 3, cf. Delitzsch Zur Gesch. d. h. P. p. 109.]

1. **אש דת** Ignis [est] lex Institutio primaria in ling. hebr.; P. II. **אהל דוד** Tentorium Davidis Gram. brevis cum Tabula conjugationum;

SAMSON

- P. III. שירי דוד *Carmina Davidis* 8. Bresl. (כלי שירי דוד et טוב לישראל et ביה יעקב) 1834.
2. ראבינזאה *Robinson der Jüngere* ex Germ. (per Campe) hebr. 8. Bresl. (עיני כנאמני ארץ) 1824.
3. חובחת מוסר *Sittenbüchlein für Kinder von Campe* hebr. von D. S. 8. Bresl. 1819. [Conlinet textum Germ. quoque lit. hebr. sub versione.]
- 4] *Varia in Collect.* בכורי העתים N.3429. (ב' חירות) VIII,43(169). — שיר בל"א ועברי in *sollennitatem saecularem* [cf. sub Friedenthal] *ib.* p.78. — שיר על sec. החמור ושלושה ארונים *ib.* p.255 — שיר חדש בח"ק (sec. *Ramler*, *ib.* p.256. — אלקסאנדר ונשי אפריקא (sec. *Tamid* f.32) *carmen ib.* p.257. — שיר חדש על מזה כלי זקן *ib.* p.258. — מכתם על אויבי אליהו et למשורר שכור *ib.* p.264. — על חרע מה ילד יום *ib.* p.265.]

SAMSON=Simson q. v.

- 6393 SAMUEL (incertus). [Editor auctorem ca. 200 Annos superiorem dicit, sed Index edit. Cremon. (1560) sequitur.]
1. מפתחות הווהר *Indices* [in lib.] *Sohar* prius secundum materias (ad instar lib. *Oculus Jacobi*) compositi, nunc in ordinem omnino alphabeticum digessit, Ptem. II. seu Indicem Biblicum adjecit Israel Berechja Fontanella; per Benjamin b. Ahron Polacco
4. *Ven., Stamp. Bragadina* (לררש) 1744.
- 6394 SAMUEL Aboab b. Abraham, Rabb. Venetus compend. רש"ב *RaSchBA.* [Mrt. 1. Elul (22. Augusti) 1694, natus Hamb. A.1610, v. *Ghirondi* p.368, qui inde a p.360 (jam vero brevissime p.346!) fusius, sed stylo nimis rhetorico, Nostri vitam e praef. ad op.1 potissimum (v. p.370) narrat. Scripta inedita laudat דרשות (p.360), חיקון סופרים (346,362), קצור משנה הורה (362) et הוכרנות ex inscriptione *imaginis* (p.370) et ex *Asulai* (p.346), cf. sub *Isak-Jesurun*. In filii *Jakob* epist. ad *Ungerum* ap. *W*³p.1069 n.2031(*) זכרון ס' scribitur, aliaque laudantur inedita, ut lib. in 613 praecepta, jam citatus a *Barrios* ap. *W*¹p.1085 etc. — Elegiam in mortem Nostri v. Josua b. David Levi.]
1. דבר שמואל *Verbum Samuelis* Resp.; sumpt. filii David, praef. est filius Jakob f. *Ven., Stamp. Vendram.* (הבין) 1702. [*W*¹32031(*), corr. ³p.437 n.1009c et sub Samuel

b. Chanoch q. v. Resp. de Sabbatai Zebi etc. ad c. Jakob Sasportas קיצור ציצה נובל זבי (q. v.) ex sine op. nostri (cf. *Ghir.* p.363) repetitum puto.]

SAMUEL b. Abraham v. Samuel Aboab et Samuel Alvalensi et Samuel Laniado et Samuel Zarfati.

- 6395 SAMUEL b. Abraham Levi, Nepos Leser (ליור = Elieser) Aschkenas (*sic*). [Opusculum in „Cod. pervetere“ (ישן נושן) se offendisse atque sub tit. אגרה edidisse dicit in tit. Cf. *W*³2033b.]
- והדסה v. inter Anon. N.3387 (1612).

- 6396 SAMUEL b. Abraham ספורטא (*Saforta, Sforta, Saporta, Sporta?*). [Saec. XIII. Nominis rationem nescio, forte cum שפרוט (cf. *Schemtob Schafrut*) cohaeret, cf. quoque sub Jakob Sasportas p.1254 et Josef ספורטא p.1783 et Chanoch ספורטא ap. *Conforte* f.31b (unde *Carmoly* ap. Jost, Israel. Annal. p.162). — Noster hucusque tantum innotuit e citato brevi ap. *Mos. Alaschkar* contra *Schemtob* f.10b, quod *Ryp.* כ"ח V,18 recte combinat cum alio ap. Jakob Chabib (cf. *Gg. Ztschr.* V,94 et 85, cf. *Asulai* II,81 s. v. הלמוד), hincque Nostro tribuit כהב *Scriptum*, quod in Cod. MS. Abraham Maimoni adscriptum exhibuit *Luzz.*, V,9 Collect. כרם חמר (N.3595); agglutinati excerptis (p.13, cf. de iis *S. Sachs*, כ"ח VIII,199). Detexi vero Epistolam ad Rabb. Gallos prolixam subscriptam „Samuel b. Abraham“, quam excerpit Alaschkar, in Cod. jam saepe ad partes vocato nunc *Poc.* 280B. n.13, ubi excusa in כ"ח non leguntur, quamquam nonnulla similia, ut Deo juvante in edenda controversia demonstrabo. Nostrum a *Carmoly* (Rev. orient. II,311) cum auctore kabbalistico citato ap. *Isak Acco* combinari, sine verisimilitudine, observatum est supra p.1783.]

- 6397 SAMUEL (Abigdor) b. Abraham ex Slonimo (סלאנימא), Grodno.

תנא תוספאה *Tanna Tosfaa*, i. e. Comm. duplex עיטור *Oblatio primitiarum* et בכורים *Coronatio primitiarum* atque Index מצפה שמואל *Specula Samuelis* in Ord. I-III lib. תוספאה N.4088 (1837-41).

SAMUEL b. Ahron v. Samuel Schlettstadt.

SAMUEL b. AHRON

- ⁶⁹⁹⁸ SAMUEL (Sanwel) b. Ahron Benjamin, Sofer (*Scriba*) Wormaliensis, Hamburgi. [Wormalium reliquit combustam [A.1689 per Gallos, v. supra p.569 N.3677 et p.1395 sub Sal. Ibn Verga op.4, et cf. *L. Lewysohn*, Sechzig Epitaphien F. a. M. 1855 p.73,102], v. *W*¹2061.]

1) חידה מוזיקה וצורפה *Aenigma defaecatum et purum rhythmicum de Tabaco*

f. expanso. *Hamb.* 1693.

[*W*¹2061. Forsan hoc quoque, ut sequ., in Cod. aliquo *Opp.* laet.]

- 2) שיר *Carmen* in volum. Pentat. dedicatum synagogae societatis studiosorum (חברה קדישה) (לומדי הש"ס) Wormaliae, A.1677 (pericop. ויכור); initio versicul. alphab. rectum et inversum et acrost. (ונוויל מורמיש), in medio tractatus Talmud., in fine pericopes Pentat., argumentum vero de Amalek et Decalog.; incip. אשירה לה' שיר חדש, אנעים וסירוח כחזה הקודש, אהלל ואנצח ברכו f. exp. s. l. [*Hamb.*] 1692. [Compactum detexi in *Opp.* 531B.F.]

- ⁶⁹⁹⁹ SAMUEL b. Alexander, ex Halberstadt. [Mrt. 6. Tammus (6. Julii) 1707 (*W*³2044), forsan F. a. O., ubi A.1797-9, unus Corrector Talmudis N.1412, Indicem in Berachot adjecit.]

1) פרי מגדים *Fructus praestans* Index alphab. in Josef Karo: *Mens. instr.* IV [*W*¹2043]

8. F. a. O., Jo. Chr. Beckmann (שמואל, inc. fer. III. mens. Sivan) 1691.

- ⁷⁰⁰⁰ SAMUEL Algasi b. Isak b. Josef, Cretensis. [Discipulus Eliae Kapsoli sen. (cf. supra p.944 sub N.⁴⁹⁶⁴), v. *del Medigo*, אלים f.30 (ap. *Asulai* I f.87; *Gg.*, Melo Chofn. p.XXVI; *Ghironi* p.6). *Opp.* inedita non ipse laudat in praef. ad op. excusum, ut *Rof.*, Diz. (p.37), sed nepos Editor, Samuel Zarfati (q. v.), quem hinc cum Nostro confundunt *Plant.* et *Bart.* (v. *W*¹p.1086 et p.1087 notam f.). Ea sperari jubet Samuel Z. etiam in lib. suo A.1611, in his הנהומות אל non Comm. in Psalmos (ut *Sabb.*, *W* et ipse *Rof.*!) sed Comm. in יראים (ap. *W* sub 1), ut recte *Asulai*. נחישוהו quod se possidere praetendit *Plant.*, est forte hinc הנהומות אל auctore Isak b. Mos. Ibn Arrojo ?]

- 1) תולדות אדם *Generaciones Adami* Compend. chronolog. usque ad A.1553; acc. פסקים *Decisiones* de Directione Lulab (etiam auctoribus Menachem Asarja Fano et Obadja

Sforno b. Israel) et de pignore etc.: edid. nepos Samuel Zarfati b. Moses

8. Ven., di Gara (כספה) 1600.

[A.1600 recte sistant *Bart.* et *Asulai*, ap. *Sabb.* lit. כ non distincte expressa, unde במשה = 1587 sistant *W*¹2038 et ipse *Rof.* (unde *Jüd. Lit.* p.463). Decisio Obadja Sforno data est A.1594 (v. supra p.2077), idemque chronost. A.1600 e. g. N.1451. — Opusculum fere totum ex *Abr. Sacut* extractum; ita ut ab A. compositionis 1583 retro numeretur, nullius fere est auctoritatis.]

SAMUEL Almoli (*fiel.*) v. Salomo Almoli.

- ⁷⁰⁰¹ SAMUEL Almosnino. [Op.1 jam 9. Sivan 1446 e Cod. pravo descriptum (revera excuso minus integrum) exstat in Cod. MS. *Hunt.* 517 (*Uri* 139 male A.5226), A.1498 in Cod. *Rof.* 937, A.1508 in Cod. *Rof.* 355; Cod. *Vat.* ap. *Bart.* *W*¹2045; unde auctor diversus ab homonymo forsan descendente, Salon. laudato a *Sal. Alhia* (1549), et ap. *Gedalia* f.50a ed. Amst. in fine, qui corrupte אלמושילנו ap. *Conforte* f.34a, v. Indicem auctorum f.61b. Nomen ex Arabico derivatum familiam *Hisp.* prodit, cf. supra p.1770.]

1) פירוש *Comm.* in Pentat., et in *Sal. Isaki*; una cum Jak b Canizal q. v. [*W*¹] [*Saec.* XVI.]

2) — (seu פשטים *Expositiones*) in Proph. minor. nonnullos; ap. David Ibn Hin: *Collectio liliorum* q. v. (ca. 1602.1724-7).

[*W*⁴, et hinc *Rof.*, Diz. (p.40, e quo more suo *Ghironi* p.328), ed. I. omittit ratione exposita supra p.863.]

- ⁷⁰⁰² SAMUEL Alvalensi, seu Valensi, b. Abraham, Zamorensis. [Mrt. ante exilium *Hisp.* (1492), 52A. natus, ut refert propinquus *Abr. Sacut* (f.134b), ap. *Conforte* f.28a (ubi male 23A.), 31b (cf. supra sub Moses Alaschkar p.1765) et 32a; hinc *Ghironi* p.324 (= p.16 ואלנסי). Nomen scribitur אלבאלנסי (non אלבאלנסי, ut *W*¹2037: Abalnasi), באלנסי (et minus exacte ואלנסי), i. e. ex urbe *Valentia* (v. *Zz. Ztschr.* p.144); cf. Balensi et Balisi (?) = Valensi ap. *Herbelot* 1566 ed. Germ. 1785, et de nomine באלנסי Valens *Neuda* Litbl. V.246 §9; e באלנסי seu באלנסי corruptum vid. לנסי Lansi (Jehuda b. Abraham, in Machsor Tetuan) Litbl. IX,574. Exstatque Nostri homonymus *Saec.* XVII. (*W*²2050b) q. v. in Sect. III, ejusque aequalis David ואלנסי (*W*³488b v. N.3157

SAMUEL Ibn AMRAM

et cf. supra p.2044 N.⁶³⁷ Dav. וואלנסי; ad Simon vero בלאנסה Aschkenasi sub N.689, cf. בלאנסה ap. *Biscion*. p.90.134.]

7003 **Regulae** s.d. *Kal wechomer*; ad calc. Abraham Ibn Akra: *E montibus pard.* (1599).

[W¹2037 tit. דרכי קהלה קורש (scil. וק"ק pro ק"ק) et A.1510 (v. *Rof.* Ann. p.51 n.20) e *Bart.* repetit.]

7003 **SAMUEL** Ibn Amram.

Addit. ad Josef Taitazak: *Panis absconditorum* q. v. [W³2127b] (1608).

7004 **SAMUEL** Archevolti, seu Archivolti (ארקוולטי), b. Elchanan Jakob, ex Acqui (Piedemont.), Archisyn. Patavinus. [Mrt. A.1611, sec. *Is. Cantarini* ap. W³p.1075 (ubi 471 C.1631 err. typ.), unde *Rof.*, Diz. (p.46, et *Zz.*, Syn. Poesie p.358, qui Arquevolte scribit), aetate quidem multum provecata, sed non tanta, ut jam 1531 (ut W¹p.1088 et e *Rpp.* quoque *Delitzsch*, Zur Gesch. d. h. P. p.6, cf. p.71) Indices adjecerit ad Natan b. Jehiel (q. v. op.4 A.1553). A.1605 inter vivos laudatur a Jakob Finzi (q. v. p.1211) et A.1608 a Mos. Porto (*Ghirondi* p.353). — Noster libros varios partim ab ipso curatos carminibus instruxit etc. (v. Sect. III); quibus pertinere vid. carmen (נאמה ההלה) in Menachem Asarja עשרה מאמרו autogr.(?) in Cod. *Sorb.* 163, excerptum a B. Goldberg. Cf. quoque *Conforte* f.42b (cf. 50a), et de iudicis Resp. *Ghirondi* l. c.]

1. **רגל אהבה** *Vexillum amoris* Ethica, rhetorice, cum Comm.; per Daniel Adelkind 8. *Ven.* 1551. [W¹2039.]

2. **מעין גנים** *Fons hortorum* 25 epistolae cum responsis ad instar institutionis epistol.

8. *Ven.*, Aloys. fil. Piero Bragadini. 1553.

[W¹203. MS. *Opp.* 5330. (W¹); num Epistolae in Cod. MS. *Mich.* 846 ex op. nostro excerptae sint, nondum inquisivi.]

3. **ערוגת הבושם** *Areola aromatica* Grammat. stylistica et prosodia hebr.; cum auctore simul edidd. filii Elchanan Jakob et Menachem Josef [W¹]

4. *Ven.*, di Gara (ine. mense *Elul* 362, fin. mense *Kislew* 363) 1602.

[Ed. non frequens op. praestantis (v. *del Medigo*, Melo Chofn. p.17; *Luzz.*, Prolegg. p.58); compos. Patav. 23. Nisan 1602; cap.30 agit de steganographia per ויפארי (*Chiffres*, v. *Jüd. Lit.* p.465 n.50).]

1. — 8. *Amst.*, Sal. Proops (בערונה) 1730.

[W⁴p.993. Cap.31 Latine per Jo. *Buxtorfium* p.424 ad c. Jehuda Levi: *Cosri* q. v. (1660), ubi nomen Arcuvolti, cf. W¹4.]

5] Hymni varii; in Prec. Coll. variis.

[W¹p.1088: „Carmen in Circumcisionem exstat in *Seder Tephillot* ordine *Beracha* sec. rit. Ital. ex ed. *Ven.* 373 C.1613“; spectat procul dubio ad סדר מברכה; sed ed. 1613 mihi omnino ignota, nec vidi ed. 1606 N.2604 (N.2658 non rursus in-spexi). Hymnus in *nuptias* incip. קחי כנוך et alius in *circumcis.* incip. ארזי לבנון יברחו exstant in ed. recusa 1641 (q. v. inter *lib. omis.*, ut a *M. Soave* didici); A.1653 N.2611; 1690 N.2620 etc. (in N.2658 non exstare didici) et v. דבר בעתו N.3223, ubi leg. 1653 (et adde W²p.1278 n.220); סליחות etc. v. in סליחות סדרי etc. inter Custod. matut. N.3022 (1622-35). In Cod. *Uri* 289 tantum בקשה (acrost. שוכן מרומים לך הכבוד והושקת, ארקוולטי, incip. נostro pertinet, unde corr. *Gagnier* ap. W⁴p.993.]

7005 **SAMUEL** Arepol, seu Aripol (אריפול), b. Isak b. Jomto, Zafatensis Salonich. [Ipse *Rof.*, Diz. (p.46), neglectus a *Ghirondi* p.322, qui opp. confundit.]

1. **אגרת שמואל** *Fasciculus Samuelis* specimen 5 librorum; scil. ¹ **רשב"י** *Currus Israelis* in Psalm. CXIX, ² **יעלה הן** *Rupicapra gratio* in Cantic., ³ **פי חכם** *Os sapientis* in Kohelet; ⁴ **ווי העמודים** *Uncini columnarum* de precibus; ⁵ **לויית הן** *Corona* (seu *accessio*) *gratiae* de prae-dilectis a Deo Israelitis 4. *Ven.*, di Gara, lit. *Bomberg.* (והב פרי"ם) 1576.

[*Bart.* et *Sabb.* (et hinc Cat. ms., e quo rursus *Mich.* 471) A.1593 sistant; W¹p.1091 n.2046 voce ultraque A.1590, sed ³p.1077 (et ita *Rof.*) recte 1576; carmina adjecerunt Jakob Tarfon (W³p.459 n.1047c, cf. supra sub Isak Tarfon p.1158 et *Conforte* f.44b) et Menachem Polastro (W³p.1448b, ubi rursus A.1590! cf. *Conforte* f.39a,40a). — Auctor titulorum initialibus nomen אריפול designat, prout ipsis 5 libris: שולם, סומור לחורה, שר שלום, ווער לחכמים, שמואל לב חכם et אליה וער לחכמים. Lib. *Conventus sapientum* sec. Add. ad *Buxtorf.* (hincque procul dubio ap. *Sabb.*, cui W¹p.1091 male confusionem tribuit, quamquam p.1090 eundem locum Buxt. citaverat de judicio Judaeor. Constantin. despiciens) Conce. et *Ven.* excusus fertur, praeter rem, nisi ad specimina Nostra sub ⁴ spectat. Revera despiciens relator, Jakob Romano vel *Buxt.*, etiam sub שולם erravit.]

SAMUEL ASCHKENASI

- 2] **לב חכם** *Cor sapientis* Comm. in Kohelet; una cum textu N.270 (1586).
[*W*¹p.1091 etiam A.1591, ³p.1077-8. Ed. *Lubl.* 1604 ap. *Mehlführ.* (*W*¹) ficta est.]
- 3] **מוזמר לתורה** *Psalmus eucharisticus* Comm. in Psalm. CXIX-XXXIV; una cum textu N.239. 610 [*W*¹]³ (1576.1610).
- 4] — excerpta in Bibl. Rabb. N.872 (1724-7). [*W*⁴p.993.]
- 5] — in Psalm. CXX-XXXIV s. t. **נעים ומירות** *Jucundus cantilenis*; una cum textu N.240 [*W*¹]³ (1576).
- 6] **שר שלום** *Princeps pacis* Comm. in Canticum; una cum textu N.248 [*W*¹]³ (1578-9).

7006 SAMUEL Aschkenasi (*Germanus*) b. Jehuda Loeb. [Discipulus Josef del Medigo, ceterum omnino ignotus; nonnulla sine dubio ei tributa sunt magistri, nisi forte omnia? cf. supra p.1511 ad op.6, et *Jeh. di Modena* ארי נהם, p.64. *W*¹³2073.]

1. תעלומות חכמה. Collectanea decerpta per magistrum Sam. Germanum, ex magno opere *Absconditorum Sapientiae*, quod quidem exasciavit, nondum tamen undique expolivit etc. Josef del Medigo Cretensis, quibus adjecti sunt aliquot tractatus delectabiles ex scriptis magnorum virorum, ut sequens pagina demonstrat⁴. 4. Bas. 1629-31.

[Titt. Lat. et hebr. general., frontisp. quoque ante 2 Ptes., scil. Elia del Medigo: *Examen legis* adjecta *Epistola* Saul Kohen; Josef del Medigo: *Vas fusorium sapientiae* (f.10); Salomo b. Chajim: *Scripta laudis* Isak Loria (f.37), adjecta (f.49) Historia dejecti daemonis; Josef del Medigo: *Mundus parvus* (f.51), *Compendium mundi institutionis* (f.53), *Annona Josefi* (f.59), quibus inseritur (f.56) Isak Loria: *Expositio de Adam primo* a Simson Hierosolymis missa; dein Israel Sarug: *Traditio* (f.79), Moses Nachmanides: *Epistola* (f.85), Anatoli epist. ad Mos. Maimonidem cum Resp. (f.89) aliaeque Maimonidis *Epist.* etc. et *Tract. de resurrectione* (usque ad f.110), quae omnia vide sub auctoribus. — P. II Josef del Medigo: *Fructus decidui lucis* etc.; omnia cum notis Editoris. Hinc partim corr. *W*¹p.567.]

7007 SAMUEL b. Asriel, ex Landsburg (לנצבורג) = Landsberg a. d. Warthe?). [*Nepi* p.345; calamitas Posnensis (op.2 praef.) occurrit A.1716, cf.

supra p.2024 N.⁶⁶⁰ et *Zz*, Synag. Poesie p.351. Ap. *Mich.* 3364 vocatur שטרים e Strim.]

- 1] **חגורת שמואל** *Cingulum Samuelis* Supercomm. in Mardochai Jafe: *Vestim.* (in Jos. Karo II §29-111) q. v. op.13 (1772).
[Ap. *Asulai* II f.89 anon.]
2. עמודי עולם *Columnae mundi* (i. e. lex, cultus et beneficentia) Nov. halach., haggad. etc.
4. Brl. (וינרל שמואל ... ע[פ]ן) א[ר]צה] 1741.

7008 SAMUEL Athia (עטיאה), ex Tunis, Nicopoli. [Ca. A.1560 eum vixisse suspicatus sum (*Jüd. Lit.* p.452), quia eundem habui ap. *Conforte* f.37a. Noster in tit. rhetorico se juventute sua Maimonidem tantum occasione data studuisse, sed postremis 2 Annis, postquam Nicopolin petiverit, saepe de eo interrogatus difficultatem experiri, hincque indicem composuisse. Diversum puto homonymum Sam. עטיה ap. *Gedalia* f.50a), fratrem Salomonis Athia (quem ipsum male Samuel vocari a *Bart.* monet *W*²126), qui jam ante A.1549 Salonich. Palaestinam petivit. Forte hic est Sam. עטיה, ut vid. *Judex* Damasci, aequalis Josef Karo (*Asulai* I f.89)? Nostrum praeter rem auctorem suspicatus sum sub N.3598, v. Isak Vega.]

1. מפתחות להרמב"ם *Claves seu Indices* in Mos. Maimonides: *Repetitio Legis* sec. ordinem tractatum (litt. quadr.)
f. s. l. e. a. [*Constant.* vel *Salon.* Saec. XVI.²].
[Lib. rarissimus, quem non satis inquisivi. *Const.* sistit *Sabb.* ap. *W*²126. In *Catal. Bibl. Leyd.* p.314 n.60 auctor omittitur.]

7009 SAMUEL Ibn Atthâr (עטר), Venetiis. [Nostro *Plantav.* (ap. *W*²127) lib. concionum **חננים** *Accintus lumbis* tribuit, nescio qua confusione; *Sabb.* vero id cum historiis confundere vid., hinc *W* ib. MS. *Opp.* recenset non exstans, nisi ad historias similes referas in Codd. variis. Nostri desiderio (non a Nostro et Is. Leon collecta, ut *W*³) A.1605 excusa ed. III. lib. חבור המעשיות N.3871; cujus ed. I. *Ven.* 1551 e *Catal.* desideratorum *Zil.* laudavi N.3869; sed video nunc, locum et A. petulum esse e pravissimo *Catal.* vet. f.13a, forsan mediante levissimo *Fürst*, *Bibl.* I,71 (cf. II,232), ubi sane „nil admirari“.]

7010 SAMUEL Auerbach b. David הי"ד (*Martyri*), Lublinensis, Amstelodami commorans. [A.1656

SAMUEL de AVILA

(pridie festi Tabernacul. 417) a summo vitae periculo liberatus, v. praef. ad op.1 ap *W*³p.1080.]

1. שְׁמוּאֵל חֶסֶד *Benignitas erga Samuelem* Exposit. in Genesim; corr. Eljakim b. Jakob [*W*³2053b] 8. *Amst., Mos.*

Mendez Cotinho (וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵל הָעָם) 1699.

- 2] מִן הַקְדוּשָׁה לִר' v. sub N.3691 (1692-9).

⁷⁰¹³ SAMUEL (ex) Bamberg, seu Babenberg. [Ca. A.1220, v. *Zz. Z. G.* 193, cf. p.34; cf. *Gedälja* f.42a ed. Amst., *Conforte* f.18b, ubi בִּנְיָמִין et בִּנְיָמִין; Nomen corruptum בִּנְיָמִין et Noster male discipulus Sal. Isaki, auctorque lib. פֶּרֶס, in Additt. ad Abr. Sacht f.164 a ed. Crac. (cf. *Rpp.* כ"ח VII,12); hinc *W*^{1,3}2050 (ubi jam *Un-*

SAMUEL CHAGIS

quo Noster se hausisse dicit in praef., compositus est A.1441 (v. citata supra p.1529, unde corr. et suppl. *G. Polak*, Litbl. X, 276 et Ben Gorni p. III); Sam. de Vidas jam citatur a Bezalel Aschenasi (*Asulai* I p.174). Si credimus *Carmoly* (Hist. des med. p.121) Sam. b. Chabib medicus A.1472 exaravit Caesaraugustae, in academia Abr. Bibago (v. Add. ad N.⁴¹⁹³) Comm. Mos. Narboni (v. supra p.1970 sub ¹) in Cod. *Par.* 347, sed *Munk* (ap. Baer p.117 n.36) eadem de Isak ben Chabib exeunte A.1471 refert e Cod. *Par.* 348, ipseque *Carmoly*, ap. Jost, Isr. Annal. I, 101 Isak b. Chabib A.1470 discipulum Abr. Bibago e MS. quodam suo refert! Praeterea *Carm.* l. c. primo Samuel b. Chabib scribam lib. editi s. t. משכיו כסף (v. supra p.2386 op.1) laudat; v. lib. hunc f.23a.

Opera Nostri praeter ¹excusum, sunt: ²מכשׁ ה' (השם), Exposit. (דרשוה) in Pentat., incip. in pericop. כי השם (unde Editor ad op.1, ap. *Polak*, in hanc tantum pericop., hucque refero ablegationem ad pericop. הנצבים in op.1 ap. *Polak*), Cod. MS. *Mich.* 402 (cf. registr. p.354), citatur ap. Gavison, עומר השכחה f.65c (v. *Gg.*, Litbl. des Israel. 1846 p.78 et החלוץ II, 24); ³*Comm.* in *Psalms* (citatus in op.1 ap. *Polak*); ⁴forsan *Comm.* in *Cantic.*, cujus auctorem Sam. ביכאש (alias mihi ignotum) scribit Isak Akrish (praef. ad 3 *Comm.*, ap. *Ghirondi* p.191)? — *Comm.* in *Esther* ap. *Polak*, Ben Gorni p. II rectius in *Threnos* Litbl. X, 275.]

1. פירוש מגלת איכה *Comm. voluminis Threnorum*, acc. (f.43) Abraham Chajun: *Eloquia pura* et (f.59) Mos. Maimonides: [spur.] *L. inventus*; edid. Abraham Ibn Akra b. Salomo

8. min. *Salon.* (וישם 7. *Tischri*,

6. *Marcheschw. fin. fer.* IV.8. *Marcheschwan*) 1595. [Lib. rarissimus. *W*¹2059, *Asulai* et *Hamb.*, *Polak*, l. c.; *Dukes* (Litbl. X, 707, ut leg. supra p.1934), in expectoratione de catalogo perficiendo, ipse exemplum exhibet erroris: „A.746 = 4586“!]

- 7013 SAMUEL Chagis (חאגיס) b. Jakob b. Samuel, Fessanus. [Mrt. A.1634 sec. epitaph. ap. *De-litzsch*, Catal. p.299, cf. *Zz.* Add. p.322. Curavit lib. חפארה Salomo Duran jun. ca. 1596; corr. *Ghirondi* p.358, ubi linea una delenda, cf. *Nepi* p.358. Filium v. sub Jakob Chagis, ejusque fil. sub Moses Chagis.]

1. דבר שמואל *Verbum Samuelis Expositio dicto-*

rum Rabbiorum (praecipue in Midrasch Rabbot) in Deuteron.; corr. Israel Sifroni [*W*¹3 2083] 4. *Ven., di Gara.* 1596.

1. מבקש ה' (השם) *Querens Deum Conec. trinae* in pericopes Pentat. cum Indic. [*W*¹3]

4. *Ven., u. s.* 1596.

SAMUEL b. Chajjim v. Samuel Vital.

SAMUEL Chajjin Salman v. S. Ch. Zelman.

- 7019 SAMUEL (Schmelka) b. Chajjim Schamasch, Concinator. האלוי החורני הדרשן הוהיקן salutatur in op.5; cf. quoque *Hock* in lib. על ער modo edito Prag 1856 Germ. p.63, ubi filius Uri mrt. A.1639. Nomen Schmelka est diminut. slavicum a Samuel, non Schemaja, ut *W*³p.1157.]

1. בא חשבון (בו?) *Ba (Bo?) Cheschbon* Tabula arithm. 8. [*Prag. s. a., Saec. XVII. in?*].

[Unicum mihi notum expl. *Opp.* 8270. f.1 destitutum.

Cat. ms.: בא חשבון לחכמה המספר סהכחור ר' שמעלקא; ספראנ, ubi ergo auctor „juvenis“ Schmelka Pragensis, ergo si noster est (ut Cat. vet. f.21a ap. *Zz. Z. G.* p.297 n.222) op. juventuti pertinet. *W*²p.1266 n.77 tit. בר profert, nescio quo fontē.]

2. סדר נשים „*Weiberbuch* verteutscht auf neu“ (de officiis foeminarum 3 praecipuis, Germ.) §§60 et 18 et 13 4. *Prag., ap. Fill. Jehuda Bak. sub Leopoldo* (הוא שמואל, fer. I.23. *Adar*) 1629.

[*W*¹32197; *Zz. Z. G.* p.297 n.217 suppl. Nostrum non omnino praeter rem retractatorem suspicatus sum *Serap.* p.11 n.200; Praef. (פתחה) orator. (initio acrost.) incipit: „Schaut her ihr lieben. Weiber... nit als die vorigen als einer hot losen ausgehen, dass man gar niks kann drin verstehen;“ dein libellum quasi monumentum se scripsisse dicit antequam Pragam relicurus sit („ein זכרון, Zuvor er thut von Prag awek fohren“). Introd. (הקדמה) ipsius lib. incip.: חכמה נשים (ubi idem monet, ne ex libro solo decisio sistatur, quod ex fine ap. Benjamin b. Abraham Selnik retulimus supra p.787), §1 incip.: „Vor ersten eine illiche Frau.“]

3. — (adjecto §14 ptis. III, sed Indice tantum in ptem. I.); edid. Ahron b. Meir [*W*³. *Serap.* l. c.] 4. s. l. [*Prag.*] 1705.

4. שום *Afferre* שום *intelligentiam* de Masora

8. *Crac. s. a. [post A.1629].*

[Unicum mihi notum expl. *Opp.* 5780. ff.10 imperf.; praefatio scripta urbe Leipnik in Moravia, unde lib. post op.2 excusum habeo.]

SAMUEL b. CHAJUN

- 5] Additt. ad Elia Levita: *Comm. in Masoram* q. v. p.938 op.25 (1610).

[*W*²197=695 Jehuda Bachur b. Senalki; *Fürst*, Concord. p.1382 (cf. *Jüd. Lit.* p.414 n.29) op.4 confundit cum nostro. —

Annott. in Jakob Weil, sec. *Sabb.* (ap. *W*¹) excusae *Prag.* et *Amst.* 1668 (quod male *Prag.* 1668 contrahit *Hock* l.c.), nec in ed. postrema (supra p.1262 op.30), nec in ed. *Prag.* s. a. supra p.1265 op.66 offendi!]

- 7020 SAMUEL Chajun, seu Chajjun (non Chijun), b. Isak, Salonich. [E matre nepos Samuelis di Medina. *Conforte* f.44a (et v. Indicem) *Asulai* I p.174, et II p.18 contra dubium *Heilprin*, scil. e *Sabb.* n.89 et 90.]

1. בני שמואל *Filii Samuelis* P.I. Exposit. in Josef Karo: *Mens.* IV; P.II שאלות ותשובות *Quaesita et Responsa* f. *Salon.* 1613(?).

[Anno ה'שיבנו, inc. fer. I.14. Nisan, quod cum calendario non congruit. In expl. *Opp.* 691f. A. et locus, quos *W*³2060* frustra quaesivit, in frontisp. charta oblito nunc adscripti sunt; aliud expl. exhibet Bibl. Bodl., Catal. I,511b. Cf. sub Samuel di Medina.]

- 7021 SAMUEL (Sanwel) b. Chanoch (Lublinensis), Archisynag. Mainz.

1. דברי שמואל *Verba Samuelis* Concc. in Genesin, Exod. et Levit. „recus.“ f. *Amst.*, *David de Castro Tartaz* (והגית בו ימים) 1678. [Ed. *Ven.* 1702 ap. *W*¹2062 efficta ex דבר שמואל Samuel Aboab q.v.]

- 7022 SAMUEL Chasid (החסיד, *pious*) b. Kalonymos b. Isak b. Elasar (vulgo Elieser) ha-gadol b. Isak b. Josna b. Abun, Spirensis. [Saec. XII.² — Pater Kalonymos (cf. citata p.1573, unde *Landauer*, Litbl. VI,565: „Kleonymos“) nuncupatus הוקן senior (jam ab aequali fere Elasar Worms, in Comm. ad preces, v. מצרף לחכמה f.14, et in Resp. citato a *Conforte* f.8a infra; de familia „Saken“ exsculpta a *Carmoly* ap. Jost, Isr. Annal. I,225, v. *Rpp.* כ"ח VI,116 etc.; cf. *Jew. Lit.* §21 n.9; *Zz.* G. V. 365, Z. G. 192, et v. infra), discernendus ab aliis homonymis doctoribus veteribus, praecipue Hymnorum auctoribus (cf. supra p.1574), quorum nonnullos breviter sec. nomen patrum eorumque ordine alphabetico enumeraturi sumus; sunt nimirum:

¹ K. b. Jehuda ה'בחור junior, cujus sororis fi-

lius Committ. Chronic. (*Zz.* Z. G. 73), patre forsan Jehuda b. Kalonymos A.1090 Spirensi (*Zz.* Syn. Poes. p.196; in Cod. *Uri* 295 f.72 legitur: אמר ה' קלונים משום ר' יהודה בר' (קלונים). *Gedolja* f.32a ed. Amst. Kal. b. Jeh. avunculum ipsius Salom. Isaki facit, tamen Saec. XII. eum collocat *W*¹1888, qui addit: „proximus fuerit illi Kalonymo“, qui citatur in l. Nizzachon (p.738), scil. Saec. XI. med. Spirensi. Hic Kal. sec. *Zz.* Z. G. 85 (ubi pro p.4 leg. 41) sive b. Jehuda sive b. Moses. [Auctor Indicis p.593 non semel erravit, atque ita corr.: „Don Kalon. p.470; — d. Alte in Speier [i. e. Noster] 31 (scil. magister Jak. b. Isak), 53,192; — b. Jeh. 73,85(?); — b. Kalonymos (i. e. N. 608) 8,251, 470; — aus Lucca 47,192; atque addendus b. Moses(?) 85.]

² K. b. Meir Spirensis Saec. XII. ex. (eum *Zz.* Z. G. p.36 propinquum dixit Simchae b. Samuel, cf. Syn. Poes. 267; nunc vero identitatem cum Kal. illo non certam habet), cujus filii sunt: Jehuda Spirensis (*W*³780b) i. e. Jeh. b. K. ה'בחור junior (*Juzz.* כ"ח VII,70; *Zz.* Z. G. 42,53, Syn. Poes. p.258), Meir (*Zz.* Z. G. p.53) et David Münzburg ca. 1200-1220 (non מ'פ'רשא ut *Conforte* f.16a, ubi etiam מ'פ'רשא, v. *Asulai* I p.23=46; *Zz.* Z. G. 49, Syn. Poes. p.270; *Landshuth*, עמורי p.60,78; ap. *W*³505c leg.: cujus tempore certae constit., sec. textum ap. *Maxim*); e postremo effectum suspicor Dav. b. Kal. e Lucca (*Gedolja* f.41b, unde *W*¹1889 Kal. Luccensem Saec. XII. collocat, v. supra p.1574 et *Rpp.* ad Resp. Gaon. f.11b, cf. *Conforte* 17b; verba Sal. Loria initio Resp. מ'פ'רשא אביו מ'פ'רשא alicubi omissam demonstrant, neque articulus לוחר ap. *Asulai* I p.42 exactus vid.); loco enim citato a *Gedolja* (Mardochai in Sabbat, sed cap.3) nemo occurrit praeter Kalon. hique omnino sine epitheto (ut quaerens a cl. *Zz.* didici); fontem omnino nullum citat *Conforte* f.18b!

³ K. b. Moses b. Jehuda, pater Jehudae b. K. Moguntin. (*Zz.* Z. G. 590), seu avus Elasar Worms (q. v., *Asulai* I p.68, v. infra).

⁴ K. Romanus (רומני) seu K. b. Sabbatai b. Moses, paullo post A.1070 Wormatiae (*Gedolja* f.30a ed. Amst., *W*¹31893; *Zz.*, Syn. Poes. p.203); etiam hunc cum b. Isak confundere vid. (si stricte sumendum) *Conforte* f.9b (in Indice f.61 desid. f.17b) et *Asulai* I f.79 (v. II f.85 n.60, ubi leg. י"ד 61).

(N.⁴⁹⁸⁶ et Add.) rectius Elasar (ut in Resp. Sal. Loria) v. *Luzz.* in period. מנר ירחים 1855, I, 10 (adde Cod. vet. membr. Comm. Jos. Kara in Iob, quam ante oculos habeo, Testam. Jeh. Chasid allatum supra p 1323 op.8 et Elasar Worms l. c., sec. apographum B. Goldb.). Genealogia Nostri suppeditata ab Elasar Worms omnino congruit cum ea, quam (forte ex eodem fonte?) exhibet *Sal. Loria*, utraque ap. *del Medigo*, מנרף לחכמה f.14 [ut ad marginem hujus notae *], qui de

sid :

```
graph TD
    Abun --- Isak1[Isak]
    Abun --- Josua
    Isak1 --- Simon1["Simon1)"]
    Josua --- Isak2["Isak (mrt. aetate non provecta)"]
    Isak2 --- Elasar["(ca. 1050) Elasar [vulgo Elieser]"]
    Elasar --- Isak3["Isak2)"]
    Isak3 --- Kalonymos["Kalonymos (mrt. aetate non provecta)"]
    Kalonymos --- Samuel["Samuel (Chasid)"]
    Samuel --- Jehuda["(mrt. 1216-7) Jehuda Chasid"]
    Samuel --- Abraham3["Abraham3)"]
    Jehuda --- David["David4)"]
```

Auctor citat passim ⁵⁾ פירוש על ס' פירה, unde potius auctorem (vel saltem retractatorem) omnino habuerim Jom Tob Muhlhausen q. v. p. 1414, ubi pro *Uri* 333 leg. 340.

SAMUEL b. DAVID

epitheto Nostri יחסינ קדוש ונביא ad חסיד ablegat [ubi de Nostro, quoad scio, tantum in appd. f.165a, fil. R. Jehudae, ut quoque *W*¹p.427, cf. MS. Hamb. 13 ap. *Dks.*, Litbl. VII,483, v. supra p.504) et *Gedalja* (f.41b infra, 42a; cf. 40a1 cf. *Abulafia* in בית המדרש III p.XLIII?); cf. quoque *Conforte* 8a,17b (in Indice f.61b col.1 male קלוימוס בן שלמה et col.2 החסיד = f.62a בן קלוימוס). E Nostro et patre Jehudae Chasid Parisiensis (v. supra p.1321,2096) conflictum puto Samuel Messer Leon ap. *Gedalja* f.44b. Noster denique est Samuel ceterum indefinitus, cui *W*³2031b tribuit Exposit. in Cod. *Opp.* 262, 263Q., prout *Rof.*, Diz. (p.80) eas Nostro diserte adscribit, teste Catal. vet. f.2, ubi vero מכבד pro מנכד i. e. nepotis (v. *Zz. Z. G.* 91); tamen *Jellinek*, Auswahl p.20. fonte non citato (v. *Jew. Lit.* p.300) רבינו שמואל ר' שמואל מכבד ר' שמואל exhibet. Mihi ipse nepos dubius e formula citationis רבינו שמואל משפירא (Cod. 262Q. f.182a, aliter descendens Jehudae ap. *Zz.* p.100); cf. quoque supra p.2162 (v. *Zz. Z. G.* 163: „Meir aus Speyer“ idem esse potest ac M. Spira p.119, nequaquam idem ac „Meir Aschkenasi cogn. Spira“, auctor Comm. in Immanuel b. Jakob [qui ipse scripsit Saec. XIV.] ap. *Zz.* p.166, unde corr. Indicem p.595). — Cave confundens cum Nostro homonymum Saec. XII. Alexandrinum, v. sub Samuel Nagid ⁴v.1.]

שיר היחוד *Cantus (Hymnus) unitatis*; v. inter Prec. varr. N.3313.

[Dicta supra p.504 (lin.12 leg. N.2085, et infra: *Gg.* II,374 et *Dukes*, Litbl. VII,483,501) suppleta sunt sub Saadia Gaon p.2176, unde auctoritas omnino dubia evadit; neque Comm. Jehudae mihi constat, postquam in citato dubio ap. Naftali Treves in ed. I legi: הוקני הריה; imo nuncupatio יהוד de Hymnis (cf. p.504 et 2330 et sub Samuel Nagid ⁶I¹⁰, cf. מהר"ל f.92a ed. Amst. החרוזים והמשקלות שעושים בלשון, ut de operibus philosophicis (cf. supra p.2167) et kabbalisticis (v. ad Cod. *Warner.* 24,¹⁷ et *Jew. Lit.* p.305 n.21) genus designat; haecque observatio brevis thema est dignum monographia; cf. *Jew. Lit.* p.342 n.10e.]

SAMUEL b. David v. Samuel Auerbach et Samuel Kauders et Samuel Ottolenghi.

יעמשל in tit. primum (*Jüd. Lit.* p.407) corruptum suspicatus sum e יעמשל, ut rectius inscribit libellarius, qui ad nomen Nostri יצן (quem servet Deus), ad nomen patris euphemiam abbreviatam (punctis destitutam) יעמשל addit, i. e. ינוח על „quiescat super stratum suum in pace“ (cf. formulam Karaeis usitatam ap. *S. Sachs* in Catal. Rebenstein p.34, *Zz. Z. G.* 359, ubi ergo formula nostra, et p.453 inter nomina efficta add.). *W* nomen more Germ. Jemsel pronunciat et patri tribuit, et ita *Zz.* ad Benjamin p.283 (sed p.317 *S. Jemsel*); ap. *Rof.*, Diz. (p.144) Noster sub Jemsel collocatur, et *Carmoly* „Samuel Jemsel“ inscribit!]

1] מסעות *Itinerarium* fragm. hebr. Lat. per G. Peringerum a Lieblead

4. *Ups. s. a.* [Saec. XVII. exeunte?]. [*W*³p.1081 refert, Benzelum frustra residuum ap. heredes Editoris quaesivisse.]

2] — III,1081-94 Biblioth. hebr. Jo. Chr. Wolffii q. v. (1727).

3] — Lat., VII,251 Thesauri Bl. Ugolini q. v. (1747).

4] — Gallice cum Notis ap. E. Carmoly, Itinéraires etc. p.497 q. v. (1847).

7024 SAMUEL b. David (Moses) Levi, Archisynag. Bamberg., Amstelod. [*Asulai* f.88.]

1. נחלת שבעה *Horeditas septem* de rebus sponsal. et contract. 4. *Amst., Uri Phöbus (fin. fer. III.28. Schebat (תשכח) 1667-8.* [*W*¹2055; Cod. MS. Autogr. *Mich.* 794.]

2. — Appd. s. t. נחלת שבעה לם' מהדורה כתר'א ad lib. *Hered. septem*; edid. Efraim b. Jona ex Tarli (ff.40)

4. *F. a. M.* (אמח מארץ תשכח) 1681. [Nostra est ed. s. l., quam vidit *W*³p.1095, v. ad op. sequ.; lib. sub uno alterove tit. (in ipso Cat. ms. et *Metz* 469,481Q.) collocari solet.]

3. — Ed. repetita „addita appd.“

4. *F. a. M.* (בישה בן דוד בא) *fin. pericop.* בלור'י היה לי עדנה, exeunte A.) 1693. [In tit. נחלת שבעה עור מהדורה נוסף עור מהדורה א. 1693. sed Appd. in Cod. *Opp.* 481Q. compacta est ed. praeced. ff.40 (quamquam auctor in fine recusores implorat et obsecrat, ut additt. suis locis inserant), hinc *W*¹ („A.453C.1683“) totum librum ff.40 constantem recenset; ³p.1095 de editione omnino dubitat]

7023 SAMUEL b. David (non Jemsel), Karaeus. [A.1641 iter in Palaestinam ingressus est. Nomen

SAMUEL della VOLTA

4. — „et appd.“ corr. Samuel ש"ק b. Elkana ש"ק Naumburg 4. Fürth., Abr. b. Isak Bing et Bonjed b. Josef (חבא עליו הברכה) 1724. [In tit. ומהדורה בחרא, unde W²p.994 Appd. insertam esse colligit; in fine vero epigr. ed. praeced. cum A.454 recusa.]
5. נחלת שבעה (שו"ה) *Hereditas septem* Resp. ad instar P. II. lib. praeced.; edid. filius Abraham 4. Fürth., typogr. defuncti Jos. Schneior b. Salman (אלסדר שמי על בני) 1692. [W^{1.3}; ad. ³160c.]
6. סדר חקן שטרות e libb. praeced. compil. v. inter Anon. N.4100 sq.

SAMUEL della Volta v. S. della Volta.

7025

- SAMUEL (Elieser) Edel's (Edele's, Eidel's) b. Jehuda Levi, Rabb. Ostroh, Posen et Lublin; compend. מדרש"א *MeHaRSchA*. [A.1683 (!) Nostrum nonagenario majorem adhuc vixisse, sine fonte refert W¹p.1088 n.2040, forte errore typogr., tamen repetitur ap. *Rof. Diz.* (p.95); cf. op.10. Ad A.1616 laudatur ap. Dav. Gans contin.; cf. quoque *Conforte* f.47b et *Asulai* l p.172. Nostro Cod. Mon.97 tribuere videtur *Lilienthal*]
1. חידושי אגרות *Novellae haggadicæ* in 5 ordd. Talmudis (Moed impf.); corr. Saul Simon b. Jehuda Levi Lublinensis; sumptibus Meir b. David ex Kulk. *ED. PR.*
f. Lubl., Zebi b. Abraham *Kalmankes* (לא ימוש), *fin. fer.* III.13. *Siwan* 1627. [Ed. rarissima, cuius loco Metz ad 793F. male expl. Nov. halach. sistit; W¹p.1088.]
2. — in ord. Moed; corr. cognati filius Isak b. Elia ex Brzesc f. Crac., Menachem Meisels (כי נגלה יהיה אל שמואל) *fin. fer.* V.28. *Ilul* 1631. [Typotheta Jehuda b. Alexander Kohen Pragensis A. (פרט) signat, quod A.392 initio esse debet, non 1632 ut supra N.427, quod re vera A.1630 excusum est, v. Add. — In fine Nov. in totum Talmud perfectæ dicuntur (כליקו כל חידושי), unde forte *Sabb.* (ap. W¹) ed. integram recenset. Rem ita interpretor, supplem. hoc [quod P. II ed. sequi vid.] omnia quæ exstant absoluta esse. Lib. hunc quoque confudit Metz ad 793F.]
3. — (ed. integra, II Ptes.) [W^{1.3}]
f. F. a. M., Blas. Ilseus (אמסא א) 1682. [Ed. Prag. 1692 ap. W¹ efficta ex Nov. halach. infra op.17. — Excerpta in loca, quibus pertinent, in edd. majoribus lib. *Oculus Jakobi* Jakob

Chabib q. v.; W¹ male omnia in ed. 1709 recusa dicit.]

- 4] — in tractt. Nidda et Nedarim; uua cum *Nov. halach.* op.7 (1602).
5. חידושים *Novellæ halach.* in loca tract. Jomtob (Beza) et Jebamot [anon.]; adjectis nonnullis auctoribus Baruch [b. Samuel] Mogunt. et ר"ם [Meir Rothenburg] (ff.50) 4. Bas., *Conr. Waldkirch s. a.* [Saec. XVI. exeunte].
[Tempus et auctor constant ex opp.6.7. — Tit. (ap. W²p.1299 n.203) ita pergit: 'וביאר הלכה דפ' משילין אם בא חכם למורה ובי' הלכה דפ' ערבי פסחים בכום של רביעיה, ובי' הלכה דפי' האומר בשיעור בית כור הועק מספר ישן בשם הר"ם i. e. expositio thematum in tract. Beza cap. 5 et tract. Pesachim cap.10, et expositio loci in Baba Batra cap.7; descriptum est e Cod. antiquo nomine ר"ם. Postrema f.14b (*sic*) col.2 medio quoque e Cod. MS. (ר' האומר) שייך לפ' האומר (דף " הועק מס' ישן) descripta fertur, 3 tantum lineis constans, praecedentia Meir Rothenburg non pertinere vid. (unde suppl. supra p.1714 op.5), potius ipsi Nostro, quod tamen omnino non asseruerim. Frontisp. verso legitur: אלו דברים אשר בס"ד נהדרשו לנו בחבורה עם מה שבה לירינו מחוספות ישנים כי ההוספות שלפנינו במסכת זו יש בהם הוספות וחסרון... (cf. *Zz. Z. G.* p.46, qui auctorem Nostrum non nominat); hincque *Sabb.* n.30, sed male Baruch Wormatiensis, pejusque „s. t. ההוספות ישנים" W¹p.2691; v. sub Baruch b. Samuel Mogunt.]
6. — in tract. Jebamot cap. I., inscriptae זכרון דברים *Memoria rerum* e collegio Posnensi (ff.6 sine frontisp.) 4. Prag. (13. *Schebat*) 1598. [W²p.1297 n.187 inter Anon. s. l. e. a., ap. *Zz. Z. G.* p.280 n.65 diem supple.]
7. חידושי נדה *Novellæ [halach.]* in tract. Nidda ex collegio Posnensi, acc. *Nov. haggad.* in tractt. Nidda et Nedarim; sumptibus auctoris 4. Prag., Abr. b. Moses (24. *Nisan-fer.* II.25. *Ab*) 1602. [Nov. in tract. Jomtob et Jebamot in tit. jam excusae dicuntur (v. op.5); Nov. haggad. in fine datum compositionis exhibent fer. V.1. Adar 362. W¹p.1089; ap. *Zz. Z. G.* p.281 n.83 suppl. diem etc.]
8. חידושי הלכות *Novellæ halachicæ* in 18 tractt. Talmudicos (vulgo מדרש"א *Meharscha*); corr. Saul Simon b. Jehuda Levi Lublinensis (P. I.). *ED. PR.* f. Lubl. 1611.
9. — (P. II) in 10 (11?) tractt. *ED. PR.* f. Lubl. 1621.

SAMUEL EDELS

[*Sabb.* in 18 tractt. ed. 1612 sistit, addit vero „et excusum est in totum Talmud“, ubi *W^p*.1088 subdit: „*F. a. M.* 1680“ (citato ש״י, *Rubinstein* sine uncis addit *Amst.* הישר, v. infra sub op.20); sed *Sabb.* vix ed. noverit eodem A. excusam; fortasse A.381 ejectus, prout Cat. MS. et *Metz* (792, 793 Fol.) edd. 1612 (in Cat. vet. f.13b *Crac.* et 4⁰¹) et 1621 sistunt. Nos primum ed., jam diu (v. ed. sequ.) extremae raritatis, ut vid. particulatim excusam, ex duobus paullo diversis expll. exactius recensebimus. Expl. *Opp.* 792F. frontisp. A. בְּחַלְמִים ... שְׁנֵהִים יָמִים, inc. fer. V.25 Kisiew (i. e. 1. Decembr. 1611), diserte 18 tractatus promittit, scil. ¹ *Baba Kamma*, ² *Baba Mezia*, ³ *Baba Batra*, ⁴ *Synhedrin*, ⁵ *Makkot*, ⁶ *Schebuot*, ⁷ *Aboda Sara*, ⁸ *Horajot*, ⁹ *Chullin*, ¹⁰ *Bechorot*, ¹¹ *Nedarim*, ¹² *Sota*, ¹³ *Sukka*, ¹⁴ *Rosch haschana*, ¹⁵ *Megilla*, ¹⁶ *Chagiga*, ¹⁷ *Taanit*, ¹⁸ *Moed Katan*; praeterea jam excusi dicuntur 3 tractt., scil. *Jebamot*, *Beza*, *Nidda*, num postremi ad opp.5 et 7 referendi, nescio (v. infra). In libro ipso enim offenduntur 29 tractt., quos seriatim recensebimus prout simul excusi videntur. I) ¹ *Berachot*, ² *Menachot* pars (prout omnino tantum usque ad f.44 Talmudis exstat); ³ *Sabbat*, ⁴ *Erubin*, ⁵ *Pesachim*, ⁶ *Joma*, ⁷ *Beza*, et quidem in fine *Sabbat* (f.39b) legitur וּבַיּוֹם הַשֶּׁבַע בֵּהּ סִימְנוֹ ... וּבַיּוֹם הַשֶּׁבַע בֵּהּ אָדָר שְׁעָרָא, inivimus die Sabbatho 25. Adar 374 (1614), quod tamen cum calendario A.374 (ubi 25. Adar in fer. V. incidit) non congruit, nec dies Sabbathi omnino ad excusionem spectare potest! in fine tract. *Erubin* A. שְׁלוֹם (1616); tract. *Beza* desinit f.51 sine Epigr. — Sequuntur II) ¹ *Rosch haschana*, ² *Sukka* (f.6), ³ *Chagiga* (f.14b), ⁴ *Megilla* (f.18b), ⁵ *Taanit* (f.21b), ⁶ *Moed Katan* (f.23b), ⁷ *Sota* (f.26), ⁸ *Nedarim* ad f.39 usque, sequitur pag. alba. — Dein III) tract. *Jebamot* inscriptus in marg. sup. הידוּשׁ הַלְכוֹת שֶׁל מַהֲרֵשׁ שֵׁנִי יָבִטוּהוּ, sed tantum impf. ff.16 (usque ad f.115 Talmudis, desid. ergo 2 capp. ultima), eumque serius seorsim excusum habeo (neque offenditur omnino in *Opp.* 793F., v. infra). — IV) ¹ *Ketubot* ff.30, ² *Gittin* ff.26, ³ *Kid-duschin* ff.22, daturque fer. II. novil. Adar [i. e. 30. Schebat] 381 (1621); atque Appd. ad tract. *Sabbat*. In expl. 792F. sequitur nunc frontisp. cum A.1621, inscriptum שְׁנֵי מַחְלָקִים הַלְכוֹת הַלְכוֹת דִּי יוֹם ... עֶשְׂרֵה מַסְכְּחוֹת דִּי יוֹם. *Nov. hal.* Pars II. 10 tractatum, scil. *Berachot* etc. (supra I,¹⁻⁷ et IV,¹⁻³), qui cum excusis jam tractt. *Rosch-haschana* etc. summalim sint 30. Sequuntur nunc 10 tractt. (ex 18 laudatis in frontisp. primo) scil. *Baba Kamma*, *Baba Mezia* ff.34, *Baba Batra* ff.29, *Synh.* ff.22, *Sche-*

buot ff.13, *Ab. Sara*, *Makkot*, *Horajot*, *Chullin*, *Bechorot* ff.46. Frontisp. hoc (non exstans in 793F.) ergo et frontisp. primum forte inter sese locum mutarunt; expl. 793F. Frontisp. exhibet generale A.1621, ubi 30 tractatus numerantur inclusis *Jebamot* et *Nidda* jam antea excusis; cf. ad op.11.]

10. — adjecto (in marg. inferiore) Sal. Loria: *Sapientia Salomonis*; ed. II. per socios Simson b. Ahron Isak et Moses b. Abraham Natan (fragm. tract. *Erubin*)

4. *Tabl. s. a.* [ca. 1636?].

[Fragm. ed. hujus fere ignotae ff.20 (usque ad cap.3 f.33 Talmudis) nuperrime acquisitum est. In Frontisp. liber jam antea (מְקַדְמָה דְּנָא) excusus fertur, nunc vero adjectis secundis curis ab auctore antequam decessit relictis (אֲנִי הִרְפִּים מִהַדְרָא בְּחָרָא ועכשיו באנו להרפים מהדרא בחרא של מעלה); Editores in praef. ed. I jam consummatam dicunt, se vero in entorum commoditatem tractatus sigillatim excusuros esse, prout Rabbini provinciae suae (בְּמַדִּינָתָנוּ) בְּהַדְרָא בְּחָרָא eos docere placuerit, atque adjecturos בְּחָרָא. Expl. nostro nomen suum inscripsit possessor *Mardochoai b. Mos. Margalio* שליט. *Sabb.* tract. *Pesachim* A.1636 (non 1632 ut *W^p*.1088) laudat, sed Sal. Loria non commemorat.]

11. — Pars utraque; corr. *Teble Fuldensis* (ff.308) f. *F. a. M.* (ה'ס) 1680.

[Tit. ut in ed. 1611: מַסְכְּחוֹת ה' מִסְכְּחוֹת, sed additur: מַסְכְּחוֹת נִרְפִּים בְּכָאן דִּי יוֹם הַלֵּק ועוד ה' מַסְכְּחוֹת נִרְפִּים בְּכָאן דִּי יוֹם הַלֵּק, cf. ad op.9. *W^p*.1088.]

12. — emendat. cura Sal. b. Matatja Lissensis etc. Ed. III. II Ptes. f. *Brl.*, in aed. *Reuben Fürst* (פֶּרֶשׁט) b. *Natanel* (הַסְּחֵה) 1706.

13. — charta magna alba. [*W^p*.1088 et rursus p.1089 sub cur. sec.; ³p.1076.]

14. — f. *Wilm.*, *Hirsch* b. *Chajjim* (אוֹהֵב ה' שְׁעָרִים הַמְצִינִים בְּהַלְכָּה) 1721. [Ed. *Fürth.* 1722 (vel 1701?) in catal. bibliopolae notatam vidi, mihi adhuc dubiam.]

15. — f. *Zolk.* ? [Expl. frontisp. destitutum nuper acquisitum; typothetae sunt: Moses b. Natan et Sacharja b. Zebi Hirsch, „Drucker“: Tobia b. Jakob Koppel et Josia b. Abraham Abele.]

16. — מַהֲדָרָא בְּחָרָא ex curis secundis in tractt. *Baba Kamma*, *Mezia*, *Batra*, *Sabbat*, *Erubin*, *Jebamot*, *Gittin*, *Chullin*; acced. Mos. b. Isak Bonom: *Nov. hal. et hagg.* [*W^p*.1089]

f. *Tabl.* (א) (ב) (ג) (ד) 1670.

SAMUEL EGER

17. — f. *Prag.*; ap. *socios in typ. Mosi Kaz.* 1692.
[W¹: „452C.1702“ pro 1692 et *Brl.* 1706 ex
op.12.]

18. — ed. auct. f. *Wien.* 1814.
[Non 1817, ut *Rebenst.* hebr. et Lat. Add. jam
exstant in ed. *Alton.* 1734, *Mich.* 1291.]

19. — (יש נוחלין) *Novellae* in cap.8 tract. Baba Batra, acc. Mardocheai b. Mos.
Kaz: Via maris Talmudis 4. *Zolk., Uri*
Phöbus (סדר מה טובו אוהליך, את אליהו) 1692.
[Forsan primus hoc loco excusus liber. W³
p.1076 male: A.422, C.1662.]

20] — in varios tractt. singulos, seu varr. lect.
excerptae; una cum textu Talmudis q. v.

[Tractt. sing. v. sub N.1537(A1727), 1577(1723),
1601(1722), 1617(1722), 1620(1724), 1667(1725),
1673(1727), 1692(1722), 1743(1723), 1744(1724),
1745(1724), 1759(1721), 1761(1730), 1784(1724),
1834(1721), 1835(1723), 1836(1726), 1866(1725),
1894(1723, ubi Ascher expungendus), 1908(1722),
1910(1726), 1936(1723). *Cur. sec.* v. N.1550 A.1725,
ubi varr. lect. סהר"ם, quod in nota de Meir Lu-
blin interpretatus sum, potius ad Mos. b. Isak Bo-
nem referendum vid. Varr. lectt. jam adhibitae sunt
ad ed. integr. A.1697-9 (N.1442) sq. — *Sec. W¹*
p.1088 jam tunc temporis de inserendis Nov. novae
ed. Talmudis cogitatum fuit; sed serius tantum supplem.
instar seorsim quidem excusae sunt, recensque tractatibus
adjectae, saepeque recusae una cum Salomo Loria,
sub quo vide de his omnibus p.3627 op.7.

Exposit. locorum ubi Noster in Nov. halach. et hag-
gad. difficultatem solvendam reliquit (ויש לישב) v.
sub Salomo b. Samuel Greditz.]

21. *חידושי מהרש"א Novellae* in Sal. Isaki et
Elia Misrachi in Pentat., ex omnibus Nov.
halach. et haggad. excerptae per Zebi H. b.
Meir Kohen; insertis Nov. nonnullis fratris
Arje L. b. Meir 4. *Han., Jo. Jac.*
Beausang (והשלם לסדר ויקראן לפני אבך) 1716.
[W³p.1076 (et 135,959): 776, sed est ineunte
A.477.]

22. — edidd. Josef Petschau et fil. Mendel
Baer 4. *Fürth.* 1764.
[פשמ"ס *Exposit.* insertae ap. Uri b. David: *Lux*
legis q. v. 1672.]

23] ... סליחה *Prec. poenit*; A.1596 [anon.] v. sub
N.2971.

7026 SAMUEL (Sabel) Eger (seu Egers, Eiger) b.
Loeb (unde Sam. Levi) Rabb. Braunschweig. [Mrt.
3. Decembr. 1842, natus Halberstadt. 1. festi Pen-
tecost. A.1769, v. Necrolog. per successorem L.
Herzfeld ap. L. Philippson, *Allg. Zeit. d. Jud.*
1842 p.763; cf. p.460 et de Catal. libr. relicto-
rum *Zz. Z. G.* 242.]

1. עטרת פז *Corona auri puri* Nov. et Animadvv.
in tract. Talmud. Beza f. *Alton.* 1823.

2. רמון פרץ *Melogramatum Perez* item in tract.
Ketub'ot (una cum op.1) u. s.

SAMUEL Ehrenberg v. S. Ehrenberg.

SAMUEL b. Elchanan v. Samuel Arche-
volti.

7027 SAMUEL b. Elieser (seu Elasar), ex Opatow
(אפטא). [Filius est Elieser b. Samuel N.⁵⁰⁰⁷.
W⁴ in Indice auctorem perperam conjicit Samuel
b. Isak ex Opatow [seu Samuel Dresels A.1631,
v. sect. III] et Sam. ex Opatow, qui ap. W¹2044
A.1705 juvenis mrt. dicitur! — Cat. ms. librum
primum recte et A. משלה, paullo post vero auctore
ר"א מאפט (sic) et A. שעה recenset!]

1. חידושי גפ"ה *Novellae halach.* in tractt. Tal-
mud. Ketubot et Kidduschin

4. *Prostitz* [i. e. *Prossnitz in Moravia*],
sub *Carolo Lichtensteiner*. Isak b. Ahron [1602?].

[A. exprimitur ככל משלה, unde in Catal.
et ap. W¹.32041 A.1618, qui cum typogr. non con-
gruit, unde בכל משלה i. e. 1602 suspicatus sum:
Jud. Typ. p.55. Libri pauci hoc loco excusi rarissimi;
expll. duo conservat Bibl. *Opp.* 205 et 741Q.]

7028 SAMUEL b. Elkana, Altonavensis. [Diversus
vid. Sam. ש"ץ (Cantor) b. Elkana ש"ץ Naumburg,
Corrector Fürth. A.1724-6, v. Sect. III.]

1. מקום שמואל (שור"ה) *Locus Samuelis* 104 Re-
sponsa; acc. שער התירוצים *Porta solutionum*
Observatt. in Talmud.

f. *Alton.* (ויהי [דבר] שמואל לכל י[ש]ראל.) 1738.
[Male 1722 ap. *Rubinstein*.]

7029 SAMUEL ex Evreux (מאבורא, מאיבורא),
b. Jomto. [Incola Chateau Thierry ca. A.
1220; v. *Zz. Z. G.* 38, 41, 46, 193 (ubi ad A.1245);
cf. *Gedalya* f.40 ed. Amst. (cf. Sam. נביא ap. *Abu-*
lafia supra p.2417), ubi Samuel b. Elia no-
minatur (unde antea *Zz.*, Add. p.316); Add.
ad יחוסין f.164b; *Conforte* f.14b, 16b et supra

SAMUEL ex FALAISE

sub fratre Moses Evreux p.1814, ubi adde אייזק
Litbl. V, 299 et sub Manoach p.1654. *Kirchheim*,
טעם וקנין, F. a. M. 1854 p.73, Nostrum conjicit
cum Samuel Schneior, qui vero bar Schn. ci-
tatur ab *Asulai* I p.178 et f.38, et Mos. ben
Schneor ap. Josef Chabib, cf. Litbl. V, 189 et supra
p.1421.]

תוספות חספות in tract. Sota Talmudis
q. v. p.211 C.7.

SAMUEL ex Falaise v. Samuel b. Salomo.

SAMUEL Fin v. S. Pin (et corr.).

SAMUEL Florentin v. Chajjim S. Flo-
rentin. [Supra p.983 in fine pro Samuel lege
Salomo Florentin.]

SAMUEL Freund v. S. Freund.

7030 SAMUEL Galante b. Mardochai Levi, Rabb.
שמריון. [Auctor lib. בניית ברמה et MS. האשל
ברמה.]

1. נחיתות עולם *Semitae mundi (aeternae)* Epitome
lib. *Præceptorum* Mos. Coucy cum Comm.
f. *Lemb.* (אשר שם משה לפני בני) 1807.

7031 SAMUEL Gallico (גאליקו).

1. עסיס רימונים *Succus melogranatorum* Com-
pend. lib. *Paradisus melogr.* Mosis Cordovero,
cum Mardochai Dato Annot.; edid. Jechiel
Loria Aschkenasi, corr. Is. Gerson 4. *Ven.*,
Dan. Zanetti (fin. fer. 1.6. *Nisan* נסא) 1601.
[*W*^{1,3}2052. Ed. prava, v. praef. ed. sequ. ap. *Con-*
forte f.42b et *Asulai* II s. v. — De editore cf. supra
p.1273 N.⁶⁵¹.]

2. — ed. emendata notisque aucta per Menachem
Asaria Fano 4. *Mant.*, per Sam. Jeh.
Perugia et fil., ap. Chananja Marun b. Mardochai
minimum typographorum (והלכו גוים לאורך) 1623.
[*W*^{1,3} et *Zz. Z. G.* 260 A.1624.]

3. — s. t. פעמון ורימון *Tintinabulum et melogran-*
natum, adjecto nimirum Menachem Asaria Fano:
Portio melogranati cum Mardochai b. Jakob
Comm., in fine *Arbor* (אילן) kabbal. Charta
magna 4. *Amst.*, Moses Diaz (ה' דאז) 1708.
[*W*¹, ad. ³²184d; corr. p.697 ubi 1688.]

7032 SAMUEL Gaon, in Turcia. [Vixit adhuc A.1655,
cf. sub Michael Kohen b. Moses; *Conforte* f.56b,
cf. 45b, 46a, 52a, *Asulai* I f.87; *W*³2051c. —
Nomen Gaon (גאון) hic familiam designat, cf.

Isak Gaon, praepos. Hieros. A.1625 (v. quae no-
tavi in *Sippurim* ed. per Pascheles vol. IV [sub
proclo] p.59) et Josef Gaon, Saec. XV., in quem
concionem [funebrem] habuit Joel Ibn Schoeib
(דורשן) f.29b ap. *Dks.* Litbl. IX, 302 infra), et cf.
sub Schemtob Ibn Gaon.]

שאלות ותשובות *Quaesita et Responsa*; ap. Sa-
lomo Ibn Chason: *Judicia recta* q. v. (1732).

SAMUEL Goldenberg v. S. Goldenberg.

7033 SAMUEL (Sanwel) Hannover, Hamburgi.
[Plagiator, non auctor *Aenigm.* IX(2)63(v. 3,48)
Collect. מאסף N.3713; v. sub A. Chorin op.7.]

7034 SAMUEL Heida (הידד, הייד) b. Moses, Judex
Pragensis. [Ex Mirwitz (מירווץ), v. Filium Naf-
tali in Sect. III. Filii alterius Josef 2 filii: alter
auctor Moses b. Josef (A.1711), alterum Sa-
muel v. in Sect. III.]

ויקוקין דינורא וביעורין ראשן *Scintillae lucis*
et faces (*Seraphi*) *ignis* Comm. in Ptem. utram-
que lib. הנא רבי אליהו (cum Introd. de veste
animae sec. Kabbal.) N.4112 [ca. 1676].
[*W*^{1,3}2056. Cf. *Asulai* II f.24.]

7035 SAMUEL Hekscher (העקשר) b. Meir, Altonae.
[Filius est Efraim Hekscher, ejusque filius Mar-
dochai, non „b. Abraham“, ut in Registro ad
Catal. *Mich.* p.341 vitio typogr.]

1. קינה על שריפה *Elegia in incendium magnum*
Alton. A.1711 [cf. N.3699], hebr. incip. אשא קול טר
אשה אניה וכויה, האניה אניה וכויה, Mein Stimm
heb' ich auf mit bitter Weinen“ (ff.2)
4. s. l. e. a. [in *Germania*, fors. *Hamb.* ca. 1711-2].
[*Mich.* 3821; desid. in *Serap.* 1849 p.43.]

SAMUEL b. Isak v. Samuel Algasi et
Samuel Aripol et Samuel Bacharach
et Samuel Chajun et Samuel Jafe et
Samuel Modigliano et Samuel Sardi et
Samuel Uceda et v. S. Pin (leg. Fin).

SAMUEL Israelita v. Samuel Maroccanus.

SAMUEL b. Jabim [corrupt.] v. Samuel
Ibn Tibbon.

7036 SAMUEL Ibn Jachja (Jahia).

1. Trinta discursos ou *Harazos* apropriados pa-
ra dias solennes e da contriçaom e jejunes,

SAMUEL b. JAKOB

bueris. Dks., Litbl. XI, 251 Catal. Opp. reprehendit, sed correctiora caute non docet. Josef b. Don Abr. בן בנשה vixit Saec. XV. (Abr. Sacut f. 134a, ap. Conforte f. 27b), ejusque fil. (ut interpretatur Gedalia f. 49a) Don Abr. natus fuerit A. 1433, si locus non omnino corruptus est (cf. supra p. 1443); Jehuda b. Don Abraham b. בן בנשה Salon. laudatur a Jakob Chabib in praef. בנשה עין יעקב (cf. Conforte f. 32a, 34b, 39b, ubi interpretatur [Cassel in Indice f. 56 non discernit recentiorum f. 45a, 50b] cf. Carmoly, Hist. p. 122). Benveniste b. Jakob inter Jud. Hisp. Venetijs A. 1685 v. sub N. 3333. An Noster sit Sam. בנבנשה laudatus a Josua B. (ap. Ghirondi p. 320 n. 14) non dixerim.]

1. אורך ימים *Longitudo dierum* Ethica 3 capp., scil. de educatione filiorum, de superbia et de modestia (lit. quadr. punct. ff. 12)

8. *Constant. s. a.* [Saec. XVI.²].

[Libellus rariss. (W³2082*), post praef. incip. cap. 1 שבט יהודה, in cap. 2 (f. 8), citatur lib. incip. cap. 1. In op. 3 ed. Amst. 1732, quam ad manus habeo, nonnulla desiderantur (forte ab ipso Elia Kohen ommissa), olim a me excerpta ex ed. nostra, ubi exemplum Turcarum recommendatur (חוקק מוסר) כל בית ישראל חקק מוסר) בנבנשה נשי ישמעאל ראוי היה לנו ללמוד קצו מן הישמעאלים או משאר אומות איך הם עומדים באימה (וביראה). E Nostro polissimum petitam videri partem posteriorem lib. משנה (A. 1635), sub Moses b. Ahron Morawczik observatum est.]

2. — (sine punctis)

8. *Ven., Dan. Zanetti s. a.* [ca. 1600].

[Ed. non minus rara. W^{1.3*} ff. 7⁴ scil. Opp. 325 O. sine appd., ut 393 O. sine tit., perf. in Opp. 277 A. O.]

- 3] — (abbrev.?) in cap. 17 ap. Elia Kohen: *Virga castigationis* q. v. (1712 etc.).

[Auctor non nominatur, v. supra p. 932.]

7039

SAMUEL b. Jakob Josef.

1. כתנות אור *Tunicae lucis* Expositt. ethicae et kabbal. in themata varia sec. textus Biblicos, capp. 13 [W¹2084]

4. *Crac., Menachem N. b. Moses Simson Meisels* ז"ל (תמוז אה בני 1643 (fin. fer. III. 5. Adar,

SAMUEL b. Jecheskiel v. Samuel Landau.

SAMUEL b. Jechiel v. Samuel Ottolenghi.

SAMUEL b. Jehuda v. Samuel Edels et

Samuel Ibn Tibbon et Samuel Valerio et v. באמר השכל N. 3709 (et Add.).

SAMUEL Jemsel [fict.] v. Samuel b. David Karaeus.

SAMUEL b. Jomtob v. Samuel Evreux.

SAMUEL b. Josef v. Samuel Nagid et Samuel Schotten et Samuel Zoref.

7040

SAMUEL b. Josef (Judex) Crac., Gener Chajim Orgler (אורגלר). [Mrt. Hamb. fer. VI. 10. Nisan 1699, sec. epitaphium, ap. W¹p. 1102 n. 2080, ab idiota compositum vel male recusum. Noster nuncupatur אורגלס quod Orgelas pronunciat W, atque חבר ס' עולה חמיר על א"ה וחפלה פיר' אשר נרפס באמשטרם חפלה (!) חמ"ה לפ"ק וס' ע"ה (sic) חמ"ו, quod W vertit, qui fecit lib. super Orach Chajjim et Comm. in lib. Precum, qui (libri) excusi sunt Amstel. in preces (quidem) A. 448, lib. autem חמיר עולה חמיר A. 447⁴. Tamen W¹p. 1103 Comm. in Prec. A. 1686 recenset! Sed nullus innotuit Comm. in Preces; forte Noster est Sam. b. Jos., qui A. 1681-2 curavit Prec. quotid. N. 2184.]

עולה חמיר *Holocaustum Sabbati* Comm. in Josef Karo: *Mens. instr.* I cap. 1-241, et עולה חמיר *Holocaustum jube* in idem cap. 241 sq. q. v. [W^{1.3}2080] (1681).

[Ap. Asulai I p. 178 A. 1685 corr. ex II f. 54! — W¹ p. 1103 עולה חמיר MS. Opp. non exstat; cf. N. 3182.]

7041

SAMUEL (Phöbus, Pheiwesch, פייווש) b. Josef (Jospe) b. Josua Falk Kohen, Sofer (Scriba) Exsul Vindob. [Noster A. 1705 edid. Jechiel Melli: הפזר והב. Filium Chajjim v. ap. Asulai I p. 50 sub avo Falk, Generum v. sub Salomo Lipschütz.]

1. לקט שמואל *Collectio Samuelis* Index in observv. varr. alphab.; acc. (f. 44-64) דרוש שמואל *Concio Samuelis* Concc. in Sabbat. etc. f. Ven., Vendram., (mense Schebat-1. Tjjar) 1694. [W¹p. 1106 sub Samuel b. Uri (q. v.), p. 1123 sub 1129b et rursus 1129c sub efficto Samuel Polak (quem cum n. 2129 eundem suspicatur) sed A. 1714! Cf. Asulai II f. 37. Ap. Rubinstein male ד"פ i. e. Dylr.]
2. שיר לחנוכה *Carmen in festum encaeniorum* sec. nomen Dei 72 litt. et acrost. incip. אלי פרק שירה acc. מהולל בשבחוח שירה חרשה אשירה

SAMUEL b. JOSEF

(N.3290) et Benjamin Archisyn. Lublin.: *Car-*
men in fest. (ff.8) f. Ven. (חמיר) 1694.
[*W*³p.1123 sub Samuel b. Uri q. v. Ap. Metz
ad 5140. omissum.]

7042 SAMUEL b. Josef Kohen b. Samuel Zafatensis
b. Jehuda Hierosolymitani. [„Qui citatur in Resp.
Levi b. Chabib“ (in tit. op.¹); unde Noster forte
ap. *Conforte* f.39a, diversus f.46a,b, in Indice ap.
Cassel f.61 non sejunctus? *Schlesinger*, Ein-
leitg. zu Josef Albo p. XLI n.4 Nostri aetatem
ignorat. — רבך חיים (a Nostro promissi) ed.
Const. 4. ex *Sabb.* ap. *W*¹2079 ex homonymo
op. Menachem Lonsano, vel forte e מנחת כהן
Josef b. Schneior exsculptam habeo (cf. quoque
sub Josef Ibn Jachja jun. p.1476), op. anon.
Via vitae „de fide Judaica“ in Cod. *Sorb.* 33,
ubi et 4 alia expll. ejusdem libri, nullo jure no-
strum conjicit *W*³p.1107; si suspicari licet, id ארח
חיים Ord. I. Jakob b. Ascher putaverim, nisi con-
fusum est ejus Compend. (עץ חיים) auctore Sa-
muel Ibn Schoschan b. Zadok in Cod. *Par.*
a. f. 296 (ap. *W*³2132c=n.2144, unde suppl. *Zz.*
Z. G. 439, in praef. citat לרמב"ן פ"י איוב לרמב"ן,
ut ex apogr. *B. Goldberg* didici), vel omnino
est scriba homonymus.]

1. מנחת כהן *Oblatio sacerdotis* Opus quadriper-
titum, P.I. נר מצוה *Lumen [est] praeceptum*
Concc. seu Exposit. in 13 articulos fidei; corr.
Isak Gerson 4. Ven., di Gara. 1598-9.
[In tit. שנה, in carm. finali Sam. Archevolti A.
שמן *W*¹p.1102: „A.358C.1584“, ³p.1107: A.1584]
2. — P.II. תורת אור *Lex [est] lux* Concc. in
Genesin 4. Ven. (השני) 1600.
[*W*¹(³) male A.1605, ne praef. quidem partem hanc
ab altera secernit.]

7043 SAMUEL b. Josef Loknik (Luknik? לוקניק).
משולש in ord. dispositum, auctore Elia Wilna
q. v. (1833).

7044 SAMUEL b. Josef (Joske) Lublinensis, Rabb.
Bunzlau (בומסלא).

1. לחם רב *Panis multus* Supplem. ad Josef Karo:
Mens. instr. I; per Jehuda Loeb et Asriel fill.
Mos. [Schedel]

4. Prag., in aed. Abraham b. Schalom
(fin. fer. IV. pridie novenii A. באור פניך 1609.
[*W*^{1,3}; ap. *Zz. Z. G.* 286 n.118 (cf. p.263,266)
nonnisi dies suppl., ap. *Anon.* vero Litbl. XI,760

Israel pro Asriel, „Esriel“ ap. *W*³p.1106.]

7045 SAMUEL (Selig) b. Josua ex דאלינאו in
אילייא.

1. מנחת שמואל *Oblatio Samuelis* Comm. duplex:
משנה ברורה *Regula evidens* et מנחת ברורה
Mischna evidens in tractt. Talmud. Berachot
f. Wilna. 1842.

SAMUEL Judaeus v. Samuel Maroccanus.

SAMUEL Kaidenover v. Ahron S. Kaide-
nover.

7046 SAMUEL Kalai (seu al-Kalai) b. Moses. [בית
קלעי (*Conforte* f.40a, ubi etiam homonymus pro-
pinquus, omissus in Indice f.62) seu אלקלעי (*Id.*
f.34b). Corrector laudandus, cujus socer Gabriel
b. Menachem Nostri discipulus erat, defuncto jam
decennium auctore Artam pelivit.]

1. משפטי שמואל (שו"ת) *Judicia Samuelis* Resp.
134, redacta a nepote Mose b. Matatja Kalai;
cura Abraham b. Sabbatai זלה ex Patras
(פטרס) f. Ven., Dan. Zanetti
(ושמחה) 1. Nisan-22. Omer (שנך) 1599-1600.
[*W*^{1,3}2137; corr. sub ¹155. Cat. ms. A.379 pro 359
habet.]

SAMUEL b. Kalonymos v. Samuel Chasid.

SAMUEL Karaeus v. Samuel b. David.

7047 SAMUEL (Jehuda) Katzenellenbogen b.
Meir Palavini, Rabb. Venet.; compend. מרש"ק
MeHarSchIK. [Mri. 6. Nisan (25. Martii, v. *Zz.*
ap. Busch, Jahrb. VI,94) 1697, aetatis peracto 76.
(v. auctores ap. *W*³p.1097); in epitaphio ap. *W*⁴
p.1212 (recuso ap. *Edelmann* in opusc. de filio
Saul Wahl s. t. נדולה שאול Lnd. 1854 f.29)
linea desideratur, suppleta in apogr. ex ipso tu-
mulo correptione per *Luzz.* (ap. *Edelm.* l. c.
praef. p.XIII). Vitam apud *Ghirondi*, III,94 Collect.
כרם חמר N.3595, mutato ordine repetit *Edelmann*
l. c. f.27b (ipsum errorem typ. סראוול pro סראוול
f.29a, v. כ"ה p.95), cf. f.8,10. Cf. quoque
Conforte f.35a; *Asulai* l.p.66; ap. *W* Noster quo-
que ¹767 et ³772b. Forte Noster est Sam. Jeh.
Aschkenasi (*Germanus*) A.1572 Venet. ap.
Nepi p.337 ?]

1. יריבו דרשות *Conciones* 12 potissimum funebres in
Rabbinos celebres; per discipulum Meir Parenz

SAMUEL KAUDER

[W^{1.3}2070] 4. Ven., di Gara (ושמה) 1594.

7048 SAMUEL (Jehuda Loeb) Kauder (vulgo Kauders) b. David, „Appellant“ (Archisynag.) Pragensis, dein Taborer und Budweiser Kreisrabbiner. [Jam ante Annos defunctus, tempus accuratum nescio.]

1. **עולת שמואל** (שנות) *Holocaustum Samuelis* Resp. P.1 in Josef Karo: *Mens. I.* f. Prag. 1823.

SAMUEL Kohen v. Samuel b. Josef Kohen.

7049 SAMUEL Kohen di Pisa, Lusitano. [Rof., Diz. p.265; Nepi p.327.]

1. **צפנת פענח** *Revelator arcanorum* Comm. in selecta loca lib. Kohelet et in Iob Dissertatt. generales 4. Ven., *Vendramini*, per *Giov. Martinelli* (הח'י' mense Sivan) 1656. [Non 1661, ut W^{1.3}2092 et ³1013b, ubi „Salomo“, 1650 ap. Rof. err. typ. Carmina adjecerunt: Jehuda di Modena [jam A.1648 defunctus], Jakob b. Moses Levi, א"ק מ"י, א"מ מ"י (?), Jakob b. Abraham Schalom; epistola approb. Simcha Luzzatto.]

7050 SAMUEL Landau b. Jecheskiel Levi, Judex (Appellant, seu Oberjurist) Pragensis. [Mrt. 30. Octobr. 1834, aetate multum protracta.]

- 1] **אגרה** *Epistola de lite cum collegis* (Judicibus) Michael Bacharach et Jakob Günzburg, quoad Testamentum Simon Kuh; VII,37 (et appd. p.172) Collect. מאסף N.3713. [Cf. sub Pinchas Chananja et op. sequ.]
2. **פלוגתא דשמואל** *Dissensio Samuelis* et **תוכתא דשמואל** *Responsio Samuelis* Annot. ad Pinchas Chananja: *Insidiator* q. v. (1795).
3. **שיבת ציון** (שנות) *Reversio Zionis* Resp. P. I. f. Prag., M. I. Landau. 1827.
- 4] Nonnulla ad (patr.) Jecheskiel Landau: *Amor Zionis* q. v. (1827)
- 5] Nonnulla ad Jecheskiel Landau: *Concionans Zioni* q. v. (1827).

7051 SAMUEL Laniado (לאניאדו) b. Abraham, Rabb. Halebensis. אר"ץ ארם צובה, ut abbreviatur ap. Asulai I f.88 (adde P. II sub opp. et sub שכל טוב); cf. *Conforte* f.41a; *Rof. Diz.* (p.174); *Lilienthal* פירוש שעשועי אuctore „Samuel“ cum חסדה כלי (op.1) conjicere vult! Nomen Hisp. *Lañado* dicit *Jellinek*, Sach- u.

Namenregister p.31 n.30. Nostri fratris Isak filius Abraham (v. N.⁴²⁵⁸) edid. op.3, Nostri filii fuerunt Levi (W¹1352) et Isak et Abraham (*Conforte* l. c.), cujus filius Salomo (v. N.522), ut vid., auctor librorum שלמה של רינו, פיה דיום, לוחם, פיה דיום שלמה et שלמה ap. *Asulai* (II ss. vv.), qui sub Nostro nepotem alterum ר"ש Archisynag. Alexandriae (נא אמן) laudat, neglectum a *Benjakob*. Samuel לאניאדו (*sic*) et Isak כרמון „Interpretes“ A.1683 Laurentio d'Arvieux offerebant Biblia in Cod. *Bodl.* 414, adhuc describendo.]

1. **כלי חמדה** *Vas desiderabile* Expositt. in Pentat. et simul in Midrasch Rabba, corr. Isak Gerson f. Ven.,

di Gara (*inc. fer.* V.18. Ab ברשן = 1594, fin. 17 (טוב) *Tischri* חכמים ששנן = 22. Sept.) 1594-5.

[W^{1.3}2094 omnesque Catall. et Bibliogr. (excepto *Sabb.*, qui A. omnino non exprimit) vocem ברשן 1596 computant, sed eo A. Novil. in fer. IV. incidit, atque epigr. Corrector nullum relinquit dubium, quin lit. כ non in computum sumenda sit (cf. sub Samuel di Medina op 5). Compositio finita 20. Tebet שמו i. e. 12. Januarii 1594.]

2. — Ed. II; acc. (ff.2) כלי חסדה רבה [recusa ex ארזי לבנון N.3405] f. Prag., Gerson b. Bezael (fin. 10. Tebet 310 = 26. Decembr.) 1609.

[W^{1.3}. Zz. Z. G. p.287 n.127. Corr. notam non omnino exactam *Jüd. Lit.* p.453 n.11, et suppl. supra sub N.3405.]

- 3] **כלי יקר** *Vas pretiosum* Comm. collectus in Prophet. prior.; una cum textu N.351 (1603). [W¹p.1107.³p.1111 corr. sec. p.40 n.92. *Del Medigo*, Melo Chofn. p.86 n.107 opus minime commendat.]

- 4] — excerpt.; in Bibliis Rabb. N.812 [W⁴p.995] (1724-7).

- 5] **כלי פז** *Vas auri puri* Comm. collectus in Jesaja; una cum textu N.522 (1657). [W^{1.3}, ubi מרדכי est Isak Arama.]

7052 SAMUEL Lathif b. Meir, Typogr. [A.1490 Neapoli, A.1513-4 Mantuae (v. Sect. III); v. W¹ 2099, *Rof. Cod.* 798 (ubi A.1513), 937 (post A.1498 ut vid. Mantuae, cf. *Rof.*, Specim. varr. lect. p.15), Annal. p.179; *Zz. Z. G.* 250. Nostro praeter rem compositio vel ed. orl. Precum tribuitur (v. sub ed. 1525 N.2068). Num Noster auctor sit precatationis excusae in Machs. Romanorum jam A.1557-9 etc. non constat (v.

S A M U E L L E V I

sub N.2580); neque id certum accipio de carminibus in. Cod. *Rof.* 937.]

SAMUEL Levi v. Samuel b. David Levi et Samuel Galante et Samuel Nagid.

SAMUEL de Lugtas v. Samuel b. Moses.

SAMUEL Luzzatto v. S. D. Luzzatto.

7053 SAMUEL Makschan (מקשן) b. Pinchas Kohen. [Nostri, ut vid., filius Moses Vindobonae defunctus est 5. Cheschwan 389 (i. e. 1628), v. epitaph. ap. *L. A. Frankl*, Inschriften etc. Wien 1855 n.69, cf. p.IIX.]

1. כִּית דִּין שְׁמוּאֵל *Domus Judicii Samuelis Supercomm.* in Sal. Isaki in Ruth et Esther et in Targum Ruth et in Gemaram (ff.14+8+10)

4. *Lubl.* (fer. IV.20. Adar II.) 1606.

[Unicum mihi notum expl. *Opp.* 1396Q.¹² fol. I destit.; Cat. ms. quoque ed. *Crac.* s. a. habet, ut puto ex *Sabb.* (ap. *W*¹²¹¹⁵), qui forte expl. impf. vidit? Inscriptio marg. sect. I. פִּי רִשָּׁם עַל רִשָּׁי; hinc suppl. Noster inter Supercomm. Sal. Isaki p.2352.]

2. יָגוֹן לֵב *Molestia cordis* Comm. in lib. Threnorum, cum textu Biblico punctato 4. s. l. e. a.

[*Sabb.* ap. *W*^{133*}, ubi plagg. 23 in 4. in Biblioth. *Opp.*, sed jam desideratur in Catal. omnibus! Hinc lib. in Sect. I neglexi.]

3. חֲחֻלַּת דְּבָרֵי שְׁמוּאֵל *Initium verborum Samuelis* Comm. in Targum lib. Esther; una cum textu hebr. N.341 (1601).

[*W*³p.1114: A.1594=2132 p.1118 (A.1601), neglect. a *Rof.* Diz. (p.206) quem tantum excerptit *Ghirondi* p.346.]

SAMUEL Man v. S. Neumann.

SAMUEL b. Mardochai v. Samuel Galante.

7054 SAMUEL (Rafael) Marle, seu Marli (מארלי), Praeses Academ. Mantuanæ. [Non Morli ut *W*¹ 2102; v. *Ghirondi* p.337, qui recentiore homonymum laudat p.326 (cf. p.172 n.96, p.254 n.78); cf. Litbl. IX,574; *Luzz.* nomen idem ac de Arli (Arle) putat (cf. Elieser דארלי in Sect. III). Josef מארלי (Saec. XVI. med.) v. ap. *Jeh. di Modena* מארלי p.75; lib. זוהר ad manus non habeo.]

1] Hymni varii f.22,65,122,154,156,188 lib. אֵילֵּת הַשֶּׁמֶר inter Prec. Coll. N.3001 (1612).

2] — (לְכַבֵּד הַשְׁכִּינָה) in laudem Gloriar Dei; in Benedicitt. rit. Ital. e. g. N.2611 etc.

(1641,1653 etc.).

[De ed. 1641 etc. v. sub Samuel Archevolti op.5.]

7055 SAMUEL Maroccanus, Israelita, seu S. Judaeus. [Ad fidem Christianam conversus Saec. XI. fingitur (v. infra I.⁴); opus *spurium* habeo, singula de libello capita sigillatim paullo fusius exponenda sunt.]

¹Auctores de Nostro v.ap. *W*2076.^{1,3}2031.2090; *De Castro* I,6; Wolfium breviter excerptit *Rof.*, Diz. (p.208, ubi ad *Delitzsch*, *Schilderungen* p.126 ablegatur, sed v. *Gg.* Ztschr. IV,441); *Steinschneider* ap. Frankel, Ztschr. II,1845 p.109 (ubi in nota „*W*2076,³2074“ delendum) et *Jüd. Lit.* §15 n.28,45, cf. §21 n.42. — De edd. v. infra ad op.1, unde citationes compendiosas sequentes intelligas.

²Patria urbs (cf. *W*³p.1100,1102,1104) dicitur *Fes*. [Fes in Vers. Hisp. ap. *Castro* I,9; *Fez* ap. *W*³p.1102 e *Quetif* ad ed. Colon. I., seu *H.*14266, ubi vero non in tit. sed post epist. Alfonsi, hincque, ut in ed. recusa 1493, seu *H.*14268, et quoque in *H.*14264, legitur *Fer*; in Cod. Laurent. ap. *Biscion.* p.113: „*Fethet* (*Fetz*)“; in edd. Lat. et Germ. 1498 legitur *Sem*; forsitan etiam *Panaetii* cognomen ap. *Mauroy* ap. *W*³p.1106 e corruptione simili ortum est?] In MS. Lat. Canon. Eccl. 96 (ap. *Coze*, Catal. Codd. MS. Bibl. Bodl. P. III. Oxon. 1854 p.346) et in Cod. *Berol.* (fol.200) tantum: oriundus de civitate regis „*Morochorum*.“ [Postremum quoque vario modo exprimitur et depravatur, ut *Manichaeorum* (!) in Cod. *Bonon.* (ap. *W*³p.1099 in nota, cf. ³p.1105 et infra ad op.1); „de civitate et regno Marochiarum“ legitur in Cod. Lat. Escur. ap. *Castro* p.5; „que embio Samuel de ysaerl por Alvolorio de la ciudad del Rey de Marrochos“ in Vers. Hisp. *ib.* p.8a infra.]

³Isako (Ysaaco) epistola excusa missa dicitur, magistro Synagogae quae est *Subiulmeta* in regno supradicto. Lectio haec, ut puto, genuina vel ad genuinum proxime accedens, est frequentior, e. g. in edd. veteribus Lat. integrioribus, in Germ. 1498, in Vers. Hisp. ap. *Castro* p.8. Depravata est *Sublimeta* (in Cod. Canon.), *Subiulmenta* (in Cod. olim Wagens. cf. *W*³p.1105, nunc Lips. CLXX p.52 ap. *Naumann*) *Subiuliveta* (Cod. *Berol.*), *Subiuliveta* (in Vers.

SAMUEL MAROCCANUS

Germ. Linckii), *Subinleneta* (in MS. Germ. *Ufb*. XCI. ap. *Mainum*, Catal. II. 364, ubi lit. conspirat cum Vers. per Lud. Hätzer, in cujus edd. tamen Subinmeta), *Subiulita* (in Cod. Lat. ap. *Castro* p. 6), *Subinlincia* (in ed. Lat. 1493), *Sublimione* (in ed. 1496 ap. *H.* 14269), *Subsime* (in Cod. Bonon. l. c.), unde „in *sublimi Regno*“ (in Cod. Laur.)! Lectio *Sujurmenza* in Vers. Hisp. altera (de qua fusius sub ⁴) ut Subinmeta proxime accedere vid. ad *Sedjelmessa* seu Segelmessa. — Isak hunc (ut eum absolvam) A. 1068 Hispali conversum effinxit *Castro* p. 159 (v. sub ⁴), ut descendente ab eo effingat quoque R. Zag Judaeum Toletanum conversum Saec. XIII., Interpretem etc. (v. citata supra sub Isak Ibn Sid p. 1156). Isaaci Respon- sionem [Hisp. ?] ad Nostri epist. e Catal. Codd. MS. Escur. (manu exarato) affert *W*³ p. 1105, de qua nihil aliunde reperi. Forsan verba epistolae initio (ap. *Castro* p. 9a) *en darne respuesta* (cf. in fine cap. I: *responde*, in ed. *H.* 14261) errori ansam dederunt? Refutationis epistolae auctor hebr. est Isak Natan (N. ⁵³⁹), qui eam in praef. Concordantiarum laudat (אסאם כתר הכפאס) בהצעה חשובות לאנרה פיקורי ר' שמואל מו מקומות מכותם ראוי שיבחר האסאם בדרכיו אצל בעלי האסאם אך בכלם וזה שני אלה הנעקש יוכל למצוא (הראות מה בביטולם). Isaacum Exjud. suspectum v. supra N. ⁵²².

⁴ Tempus epistolae A. 1000 Christi („seu nativ- itatis ejus“ in ed. *H.* 14264; a nativitate Domini M., in Cod. ap. *Castro* p. 6, „nach Christi Geburt“ in ed. Germ. 1498, in ed. hujus A. Lat. frontisp. verso: A. Diu millesimo) in litt. edd. et MSS. nonnullorum (ut Bonon. et Canon.); sed millennium („et amplius“) refertur ad excidium per Titum, seu captivitatem, in ipso libello (cap. I et XXI ap. *W*³ p. 1100, adde cap. V, XVII et init. XVIII, ubi in ed. *H.* 14261 et 1498: „gentes quae vivificateae sunt, jam sunt mille A. postquam mortuus fuit *Jesus* in Hierusalem, quia nihil boni habuerunt“ etc.; in ed. Germ. 1498: „Dass jetzund wohl 1000 J. vergangen sein, dass *Jesus* zu Hierus. ge- tödtet“ etc.; in ed. Lat. 1493: „gentes vivificateae sunt jam 1000 A. postquam mortuus fuit *Israhel* (I) qui nihil boni habebant“ etc.). Saec. XI. sistunt *W* et *Rof.*; oscitantissimus *De Castro* (I, 5) auctorem A. 1068 scribentem, statimque epistolam „en el año primero del siglo XI. de la Iglesia“ sistit! Interpres in epist. praefat. ad Hugonem magistr.

ordinis praedicat., data Parisiis: „Libellum anti- quissimum, qui nuper devenit ad manus meas, qui fuerat inantea (*sic*) occultatus etc. Sed oportet quod tarde vel cito omnia occulta revelentur“. Hinc Nota finalis ed. 1493 et aliarum (seu marginalis in Codd. nonnullis, ut e Cod. Laurent. ap. *Biscon.* p. 113) libellum per Judeos, („*Rabies*“ substituit *De Castro* p. 5) ultra A. 236 A. [250 in Cod. laudato] occultatum dicit. [In ed. 1711 ap. *W*³ p. 1103: „ca. A. 1339 . . . translatum, tempore pon- tificatus Benedicti VII. [pro XII] *Venet.* impressum demum, licet, ab Hebraeis, ne typis mandaretur (!) undique celatum“. Ex eadem nota praef. suam constituit Interpres Germ. *L. Hätzer*, qui vero arbitrarie A. 1005 vastat. Hieros. disertis ver- bis exprimit. Cautissimus inter omnes Interpres *W. Linck* in nota finali addit: „Ob es aber durch die Juden, oder sonst aus versäumbniß so lange verblyben ist got bekandt“. Sed notam omise- runt recusores in edd. 1536, 1552 etc.

Auctor in edd. 1493 (ap. *W*³ p. 1102) et 1499 (*H.* 14241) „Judaus natus, sed de Judaismo ad fidem catholicam conversus“ dicitur. „Conclu- sio operis“ [loco cap. XXVII edd. aliarum] diserte orditur: „Ex his praemissis omnibus apparet, istum Judaeum, scil. Samuelem, fuisse vere in fide ca- tholicum *licet cathecuminum*, quia non apparet ipsum fuisse regeneratum per baptismum,“ atque in epist. Interpretis post verba „Judaus iste“ (ap. *W*³ p. 1101 ex ed. 1591) legitur „licet cathe- cuminis“ (*sic*), ut catecuminus in fronte et initio ed. 1498. In libello ipso auctorem se Judaeum ap- pellare etc. demonstrat *W*³ p. 1100, ubi adde cap. II „adversarii nostri“ et cap. XXVII, ubi Chri- stianos „nobis“ non obicere ait dicta paganorum et Saracenorum in Alcorano de Jesu. In Bibl. Escor. quidem, praeter anonymam libelli Versionem Hispan. [*Alvaro de Villasensa* A. 1418 Interpres nominatur ap. *W*³ p. 1100, cf. *De Castro* p. 7a, ubi „*Villaeexcusa*“], exstat in Cod. A. 1392 exarato libellus inscriptus: „Aqui comiença la Carta que embio Samuel Judio de *Fes* a rrabi Zag en la cibdat de su jurmenza [leg. *Sujur- menza*] ante que se tornasse christiano en la cibdat de *Sevilla* de las cosas que saco de la ley et de los dichos de los prophetas, por lo afirmar en la santa fe et enseñole todas las cosas de verdad“. Verba „antequam Christianus conversus est in civitate Hispali“ ad Isakum re- fert *De Castro* p. 159 (v. sub ³), innixus forsam

SAMUEL MAROCCANUS

sequentibus „per confirmare eum in sancta fide“; imo *De Castro* libellum hunc Hisp. scriptum omnino alium venditat. Sed exordium seu epistola introd. (quam „salutationem“, ut puto, in specimine e Vers. altera non exhibet *D. C.* p.8b) incipiens: „Hermano guardete dios et mantengate fasta que encorde nuestra desterramiento etc.“, certe pertinet lib. nostro, ubi incip. „Conservet te Deus, o frater“, desinit: „et mittit ibi libellum istum sperans per te Deo volente in veritate confirmari et in dubiis declarari“, quae ita reddit Hispanus: „e tu señor fasma merced en darne respuesta en cada un capitulo etc.“ (praeft. Interpretis etiam in edd. nonnullis desideratur). Index quidem capp.XXIX (IX et X,XV,XVI et XIX et inde a XXII sine inscriptione) cum libello nostro non optime quadrat, tamen argumenta non tantum discrepant (cf. e.g. VII. sq. cum excuso VII), ut libellum non e nostro versum (forte interpolatum) dixerim, inscriptionem vero nullius habeo auctoritatis. — Auctor alibi (v. *W*¹p.1099) sub Alfonso VI. A.1085 Toleti ad Christianam fidem conversus dicitur, Marocum deinde reversus, cum *Abu Kaleb* Muhamm. magistro disputasse; huiusque disputationis historia, ab eo Arabice scripta, MS. in Bibl. Escoriali conservari ferebatur (ap. *Casirium* eam frustra quaesiveris). Hujus notitiae omnino inventorem olim suspectum habui (*Jüd. Lit.* p.411 n.45, sed v. Angl. p.319) famosum *Romanum de la Higuera* (ap. *Antonium* II p.3, cf. *W*¹p.1109), neque a suspicione eum prorsus exsolvo. Exstitit quidem „*Disputatio Abucalis [Abukalib] Saraceni* et Samuelis Judaei, quae fides praecellit an Christianorum, an Saracenorum vel Judaeorum, translata per F. Alphonsum de Arabico in Latinum“ inter MSS. *G. Payne* (Cat. MSS. Angl. II p.1 n.8715, ap. *W*³p.1106, cf. sub op.3); sed nec qua auctoritate ita inscriptus sit Cod., nec ubi ipse nunc exstet, compertum habeo; neque video cur Judaeus conversus cum Muhammedano de relig. Judaica disputaverit. Sed jam de fictionibus satis superque.

⁵ Lingua Arabica scriptam fuisse epistolam, non hebr., constat e verbis disertis in praeft. Interpretis („in transferendo auctoritates Bibliae ... in Arabico pariter et in Latino ... prout Judaeus ipse scripsit, ... oportuit exponere in Latino prout ipse loquitur in Arabico, ejus modum loquendi, quantum est possibile et ordinem observando“, cf. *Biscion.* p.112, Hisp. ap. *Castro* p.8

et infra sub ¹² in fine). Recte ergo nihil tribuit *W*³p.1101 auctoritati inscriptionis MS. Bonon. (adde Canon.), ubi liber ex hebr. versus fertur (in ed. *H.* 14261: „de hebr. vel de Arab.“!). Neque omnino exstat versio hebr. (qua libelli auctoritatem suffulcire vult *W*³p.1106); in Biblioth. Medicea enim (e Catal. *Ernestii* ap. *W*³p.1105) est Cod. Lat. (Plut. III Cod. 7 ap. *Bisc.* l. c., qui etiam Plut. XX Cod. 37 laudat; cf. *W*³p.1105 et *W*¹⁻³2031; nescio an eundem Cod. Hebr. e *Montfaucon* [paullo ante p.407] affert *W*¹p.1099 in nota, cf. ³p.1105 infra); cf. praeft. Interpr.: „Nec Judaei si viderint hunc libellum in utraque lingua [scil. Arab. et Lat.] descriptum tantum“ etc.

⁶ Interpres A.1339 (ut ubique legendum) in ed. Germ. 1498: „Alfunsus aus Frankreich“ (quia epist. Parisiis data, cf. sub⁴); v. de eo citata supra sub *Alfonsus* N.⁴⁴⁰⁷ (cf. emend. p.1977 op.3), adde *W*³p.1101, ubi *Rom. de la Higuera* familiam *Buenhombre* Comhensem exstare observat; alii eum Toletanum suspicantur; in Cod. Canon. „per Alfonsum Don Joannis ordinis praedicatorum“ [praedicatorum] legitur. *De Castro* de eo speciatim agere pollicitus est.

⁷ Auctoritas libelli jam suspecta fuit *Hoornbeckio* et *Wagenseilio* etc. *Wolffio* (³p.1106) vero tota scriptio non vid. Samueli falso tributa „praecipue cum Hebr. ejus interpretatio exstat“ (sed v. supra sub⁵); tamen Interpretem Alf. nonnulla „de suo addidisse“, non rejicit; omnia haec reticet *De Castro* (p.5), qui e specimine Vers. Hisp. e Latino factae „exactitudinem Alfonsi in versione sua“ probandam putat!! Originem libelli (mihi tunc temporis Pragae scribenti, non ex autopsia noti) ante 10 Annos suspicatus sum (l. c. sub¹, quem fontem insolitae „inquisitionis criticae [es stellt sich aus einer kritischen Nachforschung heraus!]“ non fortuito omisit auctor Biblioth. Jud. II, 152, citatus a *Polak* l. c. p.1912); neque hodie generatim aliter sentio, postquam de specialibus nonnullis melius edoctus sum, ut statim videbis. Opus nostrum enim originem petivisse puto e libro Arabico antijudaico, auctore Samuele quidem sed Exjudaeo Muhammedano Saec. XII., qui Alfonso illi ad confingendum suum ansam dederit. De Samuele hoc plura legentur in Bibliotheca Judaeo-Arabica, jam ante 10 Annos incepta, si Deus vitam et salutem ad edendam benigne concesserit; hic fontes tantum brevissime indicaturus,

SAMUEL MAROCCANUS

et materias ad quaestionem nostram spectantes collecturus sum.

⁸Samuel b. Jehuda [Ibn] Abbas Ibn Abun, Arabice *Abu Naszar Ismauil b. Jaclja Ibn Abbas al-Maghrebi* (Mauritani) *al-Andalusi* (Hispanus, seu origine Hispana), Mathematicus, Astronomus et Medicus, A.1163 Islamismum amplexus est prope Mossul (v. *Munk* l. citando). A. fatalis non constare vid.: A. Heg. 570(1174) ap. al-Kifti (eo A. librum composuit, v. infra), 576 (1180) in nota inserta ad Hagi Chalfa (III, 63, de alia insertione ap. Nicoll p.603 v. infra sub¹¹); ap. Abulfar. (ap. *W*³p.1098) tantum „prope A.50“ scil. aetatis; ex eodem auctore *W*¹p.1097 Sam. „A. H. 566 C.1188“ (potius 1170) vixisse dicit.

⁹Auctores de eo (v. ap. Frankel p.79 n.10) sunt: *Al-Kifti* e compendio Zuzenii ap. *Casirium* I, 440 (cf. infra sub¹²); *Ibn Abi Oseibia* et *Hagi Chalfa* (v. infra) ap. *Nicoll* p.603 et *Wüstenfeld*, *Gesch. der Arab. Aerzte* p.100 §180; *Abulfargius* p.268 (ap. *W*^{1.3}2071), e quo, ut puto, *Abr. Sacut* f.149b (ap. *Hottinger* p.204, *W*^{1.3}2125), qui nomen Arab. *أبو نصر* hebr. *בן עזריה* vertisse vid. (ut observavi ap. Frankel p.80, cf. infra sub¹²); *Herbelot*, s. v. Jahud in fine, II, 802 ed. Germ. 1787 sq. (ap. *W*³2071, ut *Jost*, *Gesch.* VI, 211, v. IX, Ind. p.153) et alibi (v. infra); *Charisi* cap.3 (cf. *Delitzsch*, *Zur Gesch. der hebr. Poesie* p.140); notitias obiter dedit *Munk* (v. infra) praecipue ap. *Jost*, *Isr. Annal.* III(1841) p.84 et in *Notice sur Josef etc.* p.8,16 (illorum recentiorum nullum citat *Carmoly*, *Hist. des medec.* p.58); denique *Steinschneider*, l. c.

¹⁰Pater Jehuda (quem ipsum Arab. *عيسى* nominari putat *Jellinek*, II. cc. supra p.2361 N.⁶⁹⁴¹, sed v. infra) ab ipso filio nominatur J. b. [Ibn] Abun e civitate Fas (ap. *Munk*, *Not.* p.8; cf. *Steinschn.* p.79, unde corr. p.80); eum simpliciter auctorem dixit *Munk* (l. c.) op. MS. in Cod. *Uri* 366, ubi auctor Jehuda b. Samuel Abbas salutatur; ego dubitanter („vermuthlich“) ablegavi (p.79) ad *W*⁴779d, ubi revera *Gagnier* de ipso hoc Cod. refert; unde combinationem (geminam) propter auctores in opere ipso citatos sciores omnino rejeci (*Jüd. Lit.* p.399 §12 n.24); neque de op. illo loquitur *Gg.*, qui tamen in lib. Mos. b. Maimon p.6 (cf. supra p.1912) et *Divan* p.42,142 „Jehuda Samuel Abbas“ scribit, propter combinationes quasi proprio Marte prolatas,

jam vero a *Luzz.* et *Fürst*, *Liibl.* III, 809 breviter propositas, atque a me (l. c. p.78-9) argumentis a nominum Arab. ratione petitis, confirmatas. Tamen nomen Samuel non tam certum habeo. Auctor hymni excusi *עזר שער רצון*, cujus acrost. *עבאם יהודה שמואל* (v. *Luzz.* *Philox.* p.94; *Dukes*, *Zur Kenntniss* p.145, *נחל קדומים* p.53), in MSS. (e.g. *Machsor Calabrese*, nunc Cod. *Reggio* 63, ap. *Luzz.*, *Virgo* p.16, cf. Cod. *Rof.* 1377) tantum Jehuda Abbas salutatur (auctorem *עבאם* רבינו *שמואל* nuncupat *Josua Benveniste* in *Poetica* MS. f.8b, *Saadia Ibn Danan*, vel superior aliquis, in nota ad Cod. *Bodl.* 613 n.524 [ubi praecedit n.523 hymnus similis Maimonidis] auctores tres discipulos Maimonidis, nomine Abbas, Jehuda et Samuel sistit!). Neque nomen Samuel profertur Charisi et Chijja (in praef. ad *Divanum* ap. *Gg.* p.169,173), ne *Munk* quidem discrete Jehudam „b. Samuel“ nominat, ut collegeris e citato ap. *M. Sachs*, *Die rel. Poesie* p.204 [cf. supra p.1862]. Praeterea *Gg.* l. c. ut antea (cf. *Jüd. Lit.* §8 n.7) conversionem Samuelis (in oriente!) cum persecutione Maurit. A.1146 sq. necit, quamquam pater Jehuda certe Orientem petivit, si Fessae lucem vidit, (ut *Gg.* *Divan* p.42). Denique combinatur Abu Sacharia b. 'Abun, aequalis Jehudae Levi (in *Divano* Cod. MS. *Poc.* 74 n.11 impl., sed perf. in *מחנה הנשאר* f.15b); atque *Zz.* (*Syn. Poesie* p.218, cf. p.242) „Jehuda b. Abun Ibn Abas st.1164“ [forte jam 1163] inter Hispanos enumerat. Hanc vero combinationem nunc pauci ducō; nominatur enim Abu Sach. b. 'Abun (sic) Abun Hispalensis, ut vid. ante A.1121 florens, a *Mos. Ibn Esra* (*Poetica* MS. f.41a), forsitan filius Abun b. Scharada Hispalensis? Jehuda noster vero ab ipsius filio „Abu'l Bakai“ salutatur; cujus loco Abu Zach. suspicatus sum (l. c. p.79, ad notam p.78, ubi in fine lege V, 406, v. emendat. ap. *Ersch*, *Encykl.* S. II vol. XXX p.55n.78, et cf. supra p.1301,1851). Augentur dubia aliis, si re vera exstitit Abun Ibn Abbas (*Duk.*, *נחל* p.7,26), v. quae de viris nomine Abun disserentur sub Samuel Nagid.]

¹¹Operum Samuelis litt. tantum suppeditamus, quorum nonnulli forsitan opus idem spectant; sunt nimirum: ¹*اعجاز المهندسين* (compos. A.1174 sec. Ibn Abi Oseibia); ²*کنني [الاخبار؟] في حساب الدرهم والدنار* (*Hagi Chalfa* V p.20 n.9712, in Cod. MS. *Bodl.* allato a *Nicoll* l. c. f.508b vox

SAMUEL MAROCCANUS

propter assonantiam inserta vid., contradicente ordine alphabetico; post titulum pergit: للشیخ محمد بن یحیی المغربي الشهير بابن شمول المتوفي سنة ... کذا ذکره فی الموضوعات, ergo auctor Muhammed b. Jahja al-Magrebi, cognomine Ibn Samuel mrt. A.598, quae omnia nullius habeo auctoritatis; cf. کتاب علم الحساب V,74 n.10051, et s. v. الحساب III,63 n.4489, unde *Herbelot*, *Caft* II,41 et *Ketab hessab* III,45; cf. *Gg.*, Mos. b. Maimon p.46, 73; کتاب فی کشف عوار المنجمين³; وغلظهم فی اکثر الاعمال والاحکام A.H.561(1165); *Codd. Arab. Lugd.* 1173, *Uri* 964 (cf. *Hottinger* p.252; *Nicoll* l. c.); کتاب فی مساحة⁵; والمثلث القائم الزاوية⁶; *Opus medicum* 3 postrema laudat al-Kifti. De⁷ speciatim disserendum est.

¹² Confutationem Judaeorum scripsit (verba al-Kifti de ea etiam e MS. Vindob. ap. *Gg.* Mos. b. Maimon p.68 titulum non produnt) s. t. افحام اليهود, cujus fragm. exstat in *Cod. St. Germain* 214 (*Munk*, ap. *Jost* l. c., *Notice*, p.8,16); librum hunc eundem suspicatus sum (l. c. p.80) ac refutationem lib. *Cosari* Jehudae Levi (q. v.), quae s. t. کتاب النقض والابرار auctore „b. Abbas“ laudatur in nota ad *Cod. Uri* 363 (ap. *Munk*, *Litbl.* I,136, et v. finem hujus §), eique tribui (l. c.) notitiam de Pseudomessia David al-Roi seu al-David (A.1153, sec. *Zz.* ad Benjamin ed. *Asher* II p.163) sine nomine auctoris promissam a *Munk* (ad Benjamin II p.165, cf. p.92 not. d); et *Gg.* (l. c. p.68, cf. supra p.1912) eundem putat laudari a Maimonide. Cum eodem libro et auctore denique combinavi (l. c., cf. ap. *S. Sachs*, *היונה* p.19) op. Arab. in *Cod. Hunt.* 291, secundum notitiam *Gagnierii*, ap. *W*^{1,3} 1774 et ²2030, et *Uri* 257; hancque combinationem minime ac rem certam venditatum, exemplum statuit conjecturarum „nonnullarum“ [quaenam sint aliae, nunquam comperi] a me pro certo prolatarum („zur Gewissheit erhoben“), sed reprobandarum, cruditissimus amicus *Dukes*, in expectoratione sua de *Catal.* Oppenh. (*Litbl.* X,264). Ne enim, praetendit, in *היונה* [scil. l. c.] auctorem veterem „Sam. b. Jeh. Abbas“ male conjecisse cum homonymo (!) auctore operis in *Bibl. Bodl.*, ad minimum 300-400 (!)

A. recentiore, de quo plura dixerit aliunde. Spectat enim ad *Litbl.* X,440, ubi Jehuda b. Samuel in op. hebr. *Cod. Uri* 366 Sacc. XIV-V. collocat; eum vero ne verbo quidem commemoravi in lib. *היונה*, neque ego cum patre Samuelis secure et temere conjeci (v. supra sub¹⁰)! Ipse vero tunc temporis *Cod. Uri* 257 inspiciens, eum (ut alios nonnullos) omnino pseudepigraphicum recognovi, manu nimirum venditoris cujusdam fraudulentum sed inepti, qui operis fragmentum (scil. *Siddur Salomo* b. Natan Segelmessi, v. supra p.1912,2204) inverso foliorum ordine (quem collatis expll. restitui) compegit, erasis et mutatis fere ubique capitum numeris (rubris) foliorumque custodibus, et procul dubio inscriptionibus fictitiis inconditis auctorem a me combinatum venditaturus erat. Initio enim chartam rubram affixit inscriptam: ה'רא אלכחב אלנפים לעוריה פי חפסיר שרח (!) מן תורה ואלרין ופי עלא (sic) חסאב אלטבעה ואלמאכול ואלמשרוב וקול פי האני (!) כחאב קול אכנה שמואל פי דואר אלסני כל (sic) דקאק אלדנאח אלפלך וחסאב מנאויל אלשסם ואלקסר ווקח אלמואליר; finem cap. XV. ab initio removit, tamen in fine f. verso אלפצל אלין i. e. cap. XVI. mutavit אלאויל i. e. I; initio f.2 in fronte positi scripsit: כחאב לעוריה אבו שמואל אלמסלמאני; פיה מן שרח אלחורה ואלמאכול ואלמשרוב וחסאב כחאב; initio cap. genuini XX. (inscripto quoque cap. I.) legitur: אלנץ בארבע פסול אלמחעלקה בעלם אפלך ואלוסטה מן כחאב שמואל אכנ (!) עוריה אלמקלוב מן ישראל. אלפצל אלאויל פי שרח אלכחאם ופסול אלאף (!) לנא שמואל קבל (!) שסמי וקסרי ואלככרי (!). אלחאב סנה דחחקנו i. e. cap. XXVII. in III. mutatum, in fine חס אלכחב סנה דחחקנו „explicit liber A. 1196“, quod ab aetate op. genuini non multum discrepat. Circumscriptor e nomine Sam. b. Asarja (v. supra sub⁹ et de simili *Addit. spurio* in *Cod. Uri* 114 sub Samuel Ibn Tibbon) exsculpisse vid. patrem Asarja (cf. quoque supra p.1112 et *Add. ad locum*), ad quem tamen nuncupatio „Musulmani“ filio adjecta non referenda cum *Urio*, qui „filium patris vestigia secutum“ dicit. — Libri genuini افحام mentionem praeterea non offendi, nisi in op. Arab. *Saad b. Manzur* (*Cod. Uri* 361), qui ex eo plura in *Pte. II.* hausisse vid. (sed v. sub¹³), atque sine mentione diserta locum e *Cusari* citat (v. communicationem meam ap. *Cassel* ad *Cusari* p. XXI

SAMUEL MAROCCANUS

sub n.11 et *Jew. Lit.* p.130), unde aliquantulum confirmatur combinatio mea (initio hujus §); denique in Anonymi expositione in pericop. בשלח (Cod. *Uri* 243 f.79): ובוה העה (sic) הפושע ובוה העה (!) יהודה (!) שהחזיק עצמותו בספרו שקראו הכלמה היהודים והעתיק דברי הנביאים ללשון קר „erravit impius Jehuda (!) in libro quem nuncupavit *Pudefactio Judaeorum*, ubi verba Prophetarum vertit in linguam Arabicam“ (idem de opere fictitio v. supra sub⁵). —

E confusione aliqua cum Samuele ortum puto nomen Ibn Abbas, et forsitan quoque Samuel, quod tribuitur Abdallah b. Salam ap. Nicoll. p.68 et 69 (cf. *Abulfeda*, Annal. 1,283; *W*¹1765, ⁴1760b, ²p.1282 n.133 sub 7, nunc Cod. *Bod.* 395; *Rof.*, Wrth. p.1; *Hammer*, Gemäldesaal I,100; *Geiger*, Was hat Muhammed etc. p.24,39; *Weil*, Muhammed p.90,93; ap. *Graesse*, Literärgesch. II,1p.337 inter exegetas! Cf. quoque Arab. Codd. *Dresd.* 102,198,7, atque *Escur.* 1194, *Paris* 384, et corr. *Schultens* ad *Herbelot*, ed. Germ. I,19; cf. *Hagi Chalfa* III p. 456 sub رسالة الهادية, ubi auctor renegatus *Abd-al-Salam*).

¹³ Revertamur nunc ad op. Latinum, quod ex Arabico versum sese venditat ab Interprete Christiano (ipso non aliunde noto, nisi combinatione) ca. 250 A. post tempus suppositum compositionis (v. sub⁴). Id praeter capp. I.II. fere ubique in locis Biblicis versatur, quibus Judaeorum infidelitas causa exilii atque adventus Christri probetur. Pauca sunt illa, quae ex lib. Arabico Samuelis Ibn Abbas innoluerunt; objectiones generales V ap. Saad b. Manzur primariac Muhammedanum non produnt (cf. *Nicoll* p.562), in fine objectionum 7 specialium sub capite 5 ipse observat, eas tantum ab eo proferri posse, qui ipse nec Christianae nec Muham. adhaereat fidei. Nec omnino, si libro Samuelis Arabico usus est Interpres suppositus Latinus, multa proposito mutato adaptare potuit. Quae vero sit relatio inter opus Arab. et Latinum, sane utriusque auctor Samuel e gente Fessana op. Arabicum (etiam quoad loca Biblica) contra Judaeos scripsisse fertur; haecque similitudo satis suffulcit suspicionem, Interpretem suppositum Alfonso ex vero auctore suum effinxisse homonymum; hinc forsitan in cap. ultimo (XXVII, decurtato in edd. ubi „conclusio“ fertur), ubi testimonia Korani adducit, dicta Saracenorum „derisione digna“ habet, libellumque claudit: „tamen meo iudicio Alcoranus nihil valet etc., et quod

dixit (Muhamm.) se nuncium Dei, contra Deum et ejus scripturam docuit ut corruptus homo penitus et ignorans“ (cf. *Hisp. ap. Castro* p.8). Nullum vero nunc habeo argumentum (ap. Frankel p.110) lectionem „*Ismaelita*“ pro Israelita in Cod. *Vat.* 4079 (ap. *W*¹p.1099), cujus corruptionis exempla collegi supra p.2259.

¹⁴ *Versus reperti Hieros.*, quos sub Nostro recenset *Panzer* in Indice V,394, hincque Cat. Bibl. Bodl., sunt Samuelis Archis. Hieros. (cf. *Hain* n.14277).]

1. Epistola ad R. Isaacum contra errores Judaeorum, ex Arab. Latine per Alfonso Bonihominis; ad c. Dialogi qui vocatur Scrutinium scripturarum Pauli Burgensis q. v. (1475).

[*W*³p.1103. — De ed. *Burgis* 1591 (quam *W*³p.1102 recte e nostra recusam habere vid.) v. supra p.2087. — Libellus noster Saec. XV. et XVI. potissimum iterum atque iterum seorsim vel aliis cum opp., Latine et variis Versionibus editus est; nullibi vero hucusque edd. recensio perfecta, quoad scio, exhibebatur. *W*³p.1101 sq. edd. secundum locos diligenter enumerat, sed ex veterioribus, omnibus rarioribus, plurima ei non innoluerunt, praecipue eae, quae s. l. e. a. et sine typ. nota lucem viderunt, de quibus v. *Panzerum* in Indice V,394. (ubi vero male ed. sequens inter Ital.) et XI,103, et *Hain* (quem „H.“ cito), Repertorium vol. II P. II p.266 sq. n.14260 sq. Earum plures cum ed. sequ. in Bibl. Reg. Berol. contuli, et Deo favente alio loco recensionem quodammodo perfectiorem non sine mole congestam periclitaturus sum. Hoc loco generalia quaedam et graviora observabo.

¹ Quenam sit *ED. PR.* non facile eruetur, quia plures A. non exhibent, si ergo *Rof.* ed. nostram primam dicit, addere debuit „quae A. exhibet.“ —

² Edd., quas mihi conferre licuit, in ipso tractatulo praeter varr. lectiones (quarum nonnullas supra attuli) discrepantiam ostendunt, a nemine, quoad scio, hucusque significatam (imo *W*³p.1102 discrimen „omne“ inter edd. 1493 et 1523 mutatione vel transpositione vocum quarundam absolvi asserit!), quae jam in Codd. MS. percipitur, unde recensiones duas discernendas habeo. Altera communis dividitur in capp. XXVII (quorum Indicem e MS. exhibet *Castro* p.6), altera minus frequens in capp. XXVI et „conclusionem“ (Indicem e MS. v. ap. *Biscion*. I,112), scil. alterius cap. XXIII (quod probat abjectionem synag. etc. e Malachia) cum XXII (ejusdem argumenti per verbum ad Rebbeccam) necitur, sequitur ac XXIII alterius cap. XXV (quod Judaei indebite reprehendunt

SAMUEL MAROCCANUS

cantus Christ.), XXIV utrumque est idem, unde XXV est alterius XXVI, „conclusio“ vero alterius cap. XXVII valde decurtatum exhibet (v. supra sub¹³). Recensionem hanc, quam inde „breviorem“ nuncupo, exhibent inter superiores edd. Colon. sub tit. *Rationes breves* primum per *Lyskirchen* [ergo ca. 1480-1, cf. *Panzer* V p.472 et 556 s. v.] i. e. *H.* 14266 (e quo emendandus *Quetif* ap. *W*³p.1102, cf. supra sub²), dein 1493 per *Quentell* (*W. ib.* *H.* 14268, expl. possidet cl. *Zz.*), sine dubio etiam ed. 1499 (*H.* 14271), inter laudandas ed. *Par.* op.3.

³ Praeter ipsum libellum, cujus cap. 1 incip.: „Desidero domine mi certificari per te (per te cert. in rec. brev.)“, exstat ubique „*Epistola*“ (ut inscribitur e. g. in ed. 1498) seu Exordium, incip.: „Conserve te Deus o frater etc. te faciat (finat)“ (v. supra sub⁴ p.2439), ubi jam recensionum discrepantia patet, ut: „Novi et expertus sum quod plenitudo (pulchritudo) scientiae nostri temporis cum tuis expositionibus gloriosis viget etc. (temp. est in te et tu es etc. cum)“. Huic epistolae praemittitur e. g. in ed. *H.* 14261 et 14263, A.1498 et *H.* 14266 et 1493 inscriptio (quae ex Codd. petita vid., omisa in ed. 1523): „Incipit Epistola quam misit... *Morochorum* ad Rabbi... in praedicto regno... (fusior in ed. 1498, in ed. 1493: epist. translata etc.) cum titulo qui est talis: || Titulus Epistolae || (inscriptio haec non exstat in ed. 1493) Epistola quam scripsit magister... *moro-chiani* ad Rabbi (in ed. *H.* 14266 et 1493 *Morchitani* ad Rabbi)... in praedicto regno“ (in regno praedicto, et sic in ed. 1523). Neglectis observatis Bibliographorum errores de edd. nonnullis orti sunt (v. ad ed. 2, diversa vid. ed. *H.* 14264). Alii tituli in frontispiciis, ut: *Rationes breves*, seu *Redargutio* (Antw. 1486, *H.* 14267 et in ed. 1493 f.1 post frontisp.), seu *Quod Judaei Messiam*, seu *Tractatus*, alique recentiores a typographis vel libellariis ad libidinem (passim cum studio et odio) affecti sunt.

⁴ Praecedit in edd. utriusque recensionis non omnibus *Epistola* fratris Alfonsi (Interpretis, cf. supra sub⁴); exstat e. g. in ed. 1475 et in Coloniensibus, desideratur in *H.* 14261, 14263, in ed. 1498, 1523 (cf. *W*³p.1102) et ipsa 1780! — Denique Nota (finalis) non ubique exstat; rarius est Index copp. (qui praemittitur Epistolae interpretis in edd. Colon.; libellum claudit post Notam in ed. *Argent.* 1523). *Epistola Pontii* adjecta edd. nonnullis provinciam Nostram excedit; de *Testimonio Patrum* v. sub op.9.]

2. — accedit Epistola quam misit Poncius [sic]

Pilatus Tiberio

4. s. l. e. a. [*Tarvis.*, *Mich.* *Manzol.* ca. 1477].

[Est ed. ap. *Panzer* IV, 425 n.69 = *H.* 14263. Eadem ap. *Braun*, Hist. lit. ed. 1788 vol. I p.115 et *Laire*, Index libror. (1791) I p.470, quos citat. *Fid.* *Butsch*, Catalog (XXVI) Augsb. 1851 p.69, ubi ed. „charact. rom. perelegantibus excusa, antiquissima, rarissima et bibliographis praestantioribus plane ignota“ venditur, „scil. *Venet.*, *Bartholom.* *Cremonens.* ca. 1474“! *Panzer* exactius ed. linn. 27 vel 28 sistit, 27 sunt e. g. in fronte f.1a, et pp. ubi cap. VII et XIX incipiunt. E comparatione edd. cum notis Bibliogr. colligam, ed. ap. *Denis* Suppl. p.656 p.5820 et p.657 n.5821 eandem esse nostram, et forsitan etiam altera char. rom. min. ap. *Denis* n.5822, quae ap. *Panzer* I, 188 n.1078; num praeterea exstet altera ap. *D.* n.5822 lit. maj. linn. 27 (*Panzer* n.1077, *H.* 14262) non dixerim.]

3. — s. t. Tractatus contra Judaeos etc.; acc. Dialogus Christiani contra Saracenum

8. maj. (seu 4 min.)

Par., *Guill.* *Eustace.* s. a. [ca. 1509-21]:

[Una exstat ed., ff.18, quam forma 4. e *Quetif* laudat *W*³p.1103 (et *Panzer* VIII, 219 n.2820) et forma 8. e Catal. Bodl. *W*³p.1104; num exstet, ed. *Par.* „antiquissima“ in 16. (*W. ib.*) nescio. Typographum *G. Eustace* A.1509-21 v. ap. *Panzerum* XI, 222 et 249, qui tamen V, 483, 540 eum A.1493 collocat (prout ap. *Hain* II p.537 inter typogr. Saec. XV. laudatur), tamen in opp. Parisiis excusis, quae II, 299-302 (n.244-82) recenset, eum frustra quaesivi!

Accedens *Dialogus* (seorsim ap. *Panzer* VIII, 220 n.2821, cf. Cat. Bibl. Bodl. I, 700b, II, 441a, III, 375b, ubi A.1465, adscriptus libro compacto, male huc relatus) 18 articulis, incipit „Christianus: Sic Deus dilexit mundum etc.“, desinit: „Nunc ergo, o Saracena, potius christiane etc. super omnia Deus sublimis et benedictus. Amen. Explicit Dyalogus fidei christiane.“ Cur *Quetifio* (ap. *W*³p.1104) auctor vel interpres visus sit Alfonsus, nescio; *W*³p.1106, ubi de Disputatione Samuelis cum Abucalebagit (cf. supra p.2439), addit: „respice p.1103, ubi de ed. Paris.“, ergo Disputationem cum Dialogo conjicere vid., nescio quo argumento.]

4] — p.320 Dialogorum Petr. Alfonsi q. v.

(1536).

[*W*³p.1102. *Panzer* VI, 376 n.263 A.1516 notat, fontem citat *Lambacher* [Biblioth. antiqu. Vind. P. I, 1750] p.138, ubi vero lib. noster omnino non occurrit, sed recensetur *Homiliarius* etc. cum Alcuino etc.

SAMUEL MAROCCANUS

- Lugd.* 1516, ut ap. *Panzer* VII, 312.]
5. — p. 632 lib. *μικροπνευστικον* seu Collect. vet. theologorum per Henr. Petri (f. *Bas.* 1530). [Ed. haec desid. ap. *W.*]
6. — II p. 1586 Monumm. S. patrum Orthodoxographorum [*W*³p. 1104] (f. *Bas.* 1569).
- 7] — in edd. Biblioth. vet. patrum per P. de la Bigne (V, 236) (1575 etc.). [Vid. edd. in Catal. Bibl. Bodl. III, 364a. *W*³p. 1104. — *Bart.* IV p. 394 (et *W*) etiam ad calc. P. II Chronicorum Antonini, archiepisc. Florentini, libellum „extra ordinem“ recusum dicit; in ed. tamen *Lugd.* 1586, quam exhibet Bibl. Bodl., eum non exstare didici.]
8. — ad c. tract. Zelus Christi contra Judaeos, Saracenos etc. per P. de la Cavalleria [*W*³] (4. *Ven.* 1592).
9. — acc. [duodecim Patriarch. testimonia, argumentum Samuelis confortantia atque] Epistola Pontii Pilati. Ex Bibl. Caes. Reg., cura Ant. Ferd. de Geisau 8. *Vindob.*, sumpt. editoris et prostat apud Bibliopolam a Ghelen. 1780. [Pp. 56; praecedit Index. In praef. „Ex improvise inveni in Biblioth. etc. translationem hanc etc. [Cod. non significatur]; expl. pene jam descripseram, quum in Windhagiana Vindob. eandem A. 1498 *Norimb.* per Conr. Hochfelder (sic) in 4. impressam reperi.“ E postrema saltem petita sunt Testimonia (p. 51) .... „de quibus ita scribit *Vincentius* lib. II *Speculi historialis*. Exstant Testamenta ... prophetiae quas nuper Vener. *Robert Linconiensis* eps. de Graeco in Lat. transtulit.“ [E Vers. Graeca *Chrysostomi* exstant e. g. in MS. *Seld.* 3463, 75 Catal. MS. Angl. p. 166.] Primum est test. Judae, 12. Benjaminis. „Adde ad haec *Sibillae* testimonia adventum Christi etc.“, ubi in fine *Dominicus* et *Franciscus* occurrunt. Sequuntur Aggeus c. II, Dan. IX.]

VERSIONES.

10. — Germanice s. t. „Ein epistel Rabbi Samuelis dess Juden, darin er anzeygt un bewerfflich vernicht die öden und unfruchtbarne Hoffnung der Juden, die sye haben von Messia. Das derselbig noch kommen soll. Auch [Zeugnisse der zwölf Patriarchen etc. und] ein Epistel Pontii Pylati etc. 4. *Nürnberg.* gedruckt durch *Caspar Hochfelder* [sic] 1498. [Ed. rarissima, ff. 23 non pagin., desid. ap. *W*³p. 1104; v. *Panzer*, *Annal.* der deutschen Lit. I, 233 (= H. 14273); expl. nuper acquisitum idem ac in Catal. bibliopolae *Mai*, *Brl.* 1854 p. 37 n. 435. — Interpretem sibi igno-

tum dicit *Panzer*, qui p. 83 ed. *Augsb.* 1475 laudat. Ed. nostra conspirat generatim cum Latina eodem A. ab eodem typogr. excusa (cf. *W*³p. 1100, ³p. 1103, ⁴p. 994, ubi ed. altera *Nurnb.* 1494 non exstare vid.; v. *Panzer* II, 226 n. 301, H. 14270). In utraque desid. epist. Alfonsi, eadem sunt accessoria, de quibus v. sub op. 9 notata.]

11. — 4. *Colmar*, *Am. Farcfall.* 1524. [Ed. desid. ap. *W*³p. 1104. Cf. *Panzer*, d. L. II, 311 n. 2453. Ed. non ipse contuli, Versionem a praecedente differre intellexi.]
12. — s. t. Ein beweysung das der war Messias kommen sey, des die Juden noch, on ursach, zukünftig sein warten [Verteutscht durch Ludovicum Hätzer uss fürbitt frommer Christen 1523] 4. *Augsb.*, durch *Silvanum Otmar*, am andern tag Januarii 1524.
13. — ed. altera u. s. [Ff. 27 (A-G III) + 1 albo, altera ff. 26 diversoque ornamento in fronte. Ed. desid. ap. *W*³p. 1104, interpret quoque ap. *Panzer* l. c. n. 2454, cf. quoque Catal. *Mai* n. 12383. Exstat Epistola Alfonsi, omissa in ed. e nostra repetita, ut vid., (mutata tantum orthographia seu dialectu) *Zürch*, *Joh. Hager* 1527, VII. tag *Marcii*, ff. 28 (a-g), quam contuli in Biblioth. Berol., Cf. quoque MS. *Ufb.* laudatum supra p. 2437 lin. 2.]
14. — s. t. Das Jhesus Nazareus der ware Messias sey etc. Verdeutschte durch Wenzeslaum Linck Ecclesiasten zu Aldenburgk A. D. 1524; am Ende des V. Bds. von Luthers Werken (f. *Wittb.* 1552).

[Exstat quoque in ed. 1556 (quam vidi in Bibl. Berol. e Bibl. Meusebach) etc. — *W*³p. 1104: „e praef. Linckii intelligi non potest num ipse hanc editionem adornarit“. Ed. recusam dicit ex ed. *Altenburg* 1524, seque ed. *Zwickau* 1524 vidisse testatur. Mihi ed. *Altenb.* exsculpta vid. e verbis in textu nostro, petitis quidem e frontisp. editionis, in cujus fine: *Zwickau durch Jörg Gastel im XXIII. Jar* ff. 32 (A-H), et quidem duplicae; altera nimirum f. 2b (in fine praefat. Linckii) aliud exhibet stemma cum A. MDXXIIIJ, unde suppl. quoque *Panzer* l. c. n. 2455. — Eandem Vers. exhibet ed. *Wittenb.*, *Georg. Rhaw* 1536 (*W*³), et quidem triplex, A. nimirum vel XXXVI vel 36 vel 1536 exprimitur. In ea vero et ed. nostra notam finalem omissam esse v. supra p. 2438. Epistola Alfonsi nullibi exstat. Interpretis praef. digna est ut attendatur. — Num ed. *Trier* 1833 per *Stieldorf* ap. *Gg. Ztschr.* IV,

SAMUEL di MEDINA

441 recte Germ. habuerim ap. Frkl. Ztschr. l. c. nescio; in Bibl. Berol. ed. vel nolitiam de ea frustra quaesivi!]

15. — Italice s. t. Contra Hebraeos; requisitioni profundissimi etc. per li quali si vede la Feda christiana esser quella la quale hereditar fa la vera terra de promissione

8. Ven., per N. Zopino. 1535.

[W¹p.1110.³p.1105. Ed. Pr. Bonon. 1475 dicit *Rof.*, v. *Panzer* I, 207 n. 24 (*H.* 14274), cf. IV, 188, 480 n. 1080, ap. *H.* 14275-6, Vers. *Bast. Salvino*.

Anglica Vers. s. t. The blessed Jew of Morocco or a Blackmoor made white etc. (ap. W³p.1104), edita est 8. York 1649, sec. *Watt*, Bibl. Brittan.; in Bibl. Bodl. desideratur.]

7056

SAMUEL di Medina (מדינה) b. Moses, Praeses Academ. Salonich.; compend. רש"ם *RaSchDaM*. [Mrt. 2. Cheschwan 350 (12. Octobr. 1589), 84A. minus 84 dies natus, v. *Gg.* Litbl. des Israel. 1846 p. 81. *Gedalia* f. 51a ed. Amst.; *Conforte* f. 38a (ubi in Indice f. 62 confunditur superior Sam. מדינה f. 28b); *Asulai* I p. 176 (adde II s. v. מדינה); *Rof.* Diz. (p. 215). In tit. op. 1 הרמתי הנcupatur alludendo ad Samuelem Prophetam, unde nomen *Ramataeus exsculptum* in Catall. Bibl. Leyd. (W¹p. 1110) et Bodl. (III, 364a). Jam A. 1549 Noster החכם המדינאי praedicatur a *Sal. Athia*, praef. — *Nov.* in Ketubot in Cod. MS. *Mich.* 280. — Filium Moses v. in sect. III; hujus ut vid. filium Salomo laudat *Conforte* l. c., alter est Schemaja di Medina q. v.; David Med. in Aegypto laudat *Conforte* f. 52a; David b. Mos. Hierosol. auctor libb. דוד מדינה et דוד מדינה *Ghironi* p. 82 male, ut vid., scribitur מדינה (Modena, quod saepe cum Medina confundunt scriptores inexacti, prout op. 2 auctori Simon Modena tribuunt *Bart.* et *Sabb.* [v. W¹ 2186]; Medina est Arab. مدينة, ita ut familia ab urbe quadam vel Hisp. vel alia inter Arabes derivanda sit, v. *Zz.* Ztschr. p. 152, unde corr. מדינה in lib. מקדש מעט *M. Rieti* ed. Wien f. 100; נפש דוד *Constant.* 1731 excusum dicitur in registro edd. Const. (suppeditante *Car-moly* recuso ap. *Jost*, *Isr.* Annal. II, 288) omnino inexactissimo, unde auctorem et lib., aliunde mihi ignotum, suo loco omisi.]

1. מדינה בן שמואל *Filius Samuelis* Conciones; edid. nepos Schemaja b. Moses

4. Mant., *Jehuda Samuel Perugia*

et fil. *Josua* (השמואל, *fin. fer.* VI. 7. *Nisan*) 1622.

[A. 1622 (ut *Zz.* Z. G. 260) constat e calendario, qui non congruit cum A. 1617, ut W¹. 32103 (1616 ap. W¹ 2196, v. 32196 et *De Castro* I, 394); A. 1611 ap. *Rof.* err. typ. — Lib. בני שמואל ap. *Sabb.* 990 ap. W¹p. 1111 v. sub Samuel Chajun.]

2. פסקים *Decisiones* (seu שאלות ותשובות *Quaes. et Resp.*) 310 (ש"י), P. I (ff. 257)

f. s. l. e. a. [*Salon.* ca. 1578-82 ?].

[W¹p. 1110 male *Constant.* suspicatur, idque repetit ³p. 1113; v. op. sequ.; frontisp. non exstat, ut in *Salom. Kohen Resp.*]

3. — 316 Resp. P. II (ff. 238)

f. *Salon.*, *David b. Abraham* אברהם

(סדר צדק צדק חרדיק ונרוממה) 1582 (1587 ?).

[Auctor in fine ante Indicem Ptem. III. edere optat. Chronost. ונרוממה A. 1582 designare suspicati sumus sub Isak Adarbi. Liber omnino a W. omissus est. P. utraque non frequens est, nec correctae fertur ed.]

4. שאלות ותשובות *Quaesita et Responsa* (255) in Josef Karo: *Mens.* I et II; edid. et praef. est filius Moses (ff. 168)

f. *Salon.*, *Abraham Bat Scheba*.

sub *Murat* (ברשן, *inc. fer.* II. 24. (!) *Sivan*) 1594.

[24. *Sivan* nunquam in *fer.* II. incidit. *Murat* A. 1595 mortuus est, unde ברשן = 1594 vid. (cf. sub Samuel Laniado op. 1) non 1596, ut W¹. 3, dele 31934b: Schual (!) b. Mos. effectum ex initio praef., ubi Moses sese שעל משה בן ארי (vulpem filium leonis) nuncupat.]

5. — (Resp. 244) in Jos. Karo III. "Pars II" (ff. 204)

f. *Salon.*, u. s. (ברשן, *inc. fer.* II. 24. *Sivan*) 1594.

[W¹. In Praef. filii volumen hoc rectius P. III. dicitur.]

6. — (Resp. 464) in Jos. Karo IV. P. III (ff. 320)

f. *Salon.*, sub *Mehammet* (מחמט) 1595-7.

[Inc. I. *Sivan* לשנה ליצירה i. e. 1595 (non 1600 ut W¹ et 31659b, vel 1578 ut 31755d); fin. est. Index *fer.* III. 8. Kislew השנה i. e. 358, seu declinante A. 1597.]

SAMUEL b. Meir v. Samuel Hekscher
et Samuel Katzenellenbogen et Samuel Lathif.

7057

SAMUEL b. Meir ex Rameru (רומרו) b. Sa-muel; e matre nepos Salom. Isaki; comp. רש"ם *RaSchBaM*. [Ca. A. 1085 natus, A. 1153 adhuc inter vivos, sec. *Zz.* Z. G. p. 70; A. 1175 defunctum eum dicit *Abr. Sacut* (f. 131a, ubi leg. בני

SAMUEL b. MENACHEM

urbem Troyes ex suis ponit *Carmoly*, Itiner. in fine notae e *Zz.* sublectae p.195); cf. *Gedalia* f.39b ed. Amst. (cf. f.37a,38a); cf. Nepotem Sam. Schletzstadt ap. *Benjakob* מקדש מעט II,7; *Rieti* פה הישר p.100; *Conforte* f.14; *Asulai* I p.176, cf. II p.162 de הישר; *Rof.*, Diz. (p.285); *Dks.*, פין II,104; *Zz.* Z. G. p.32,57,124 (de *Comm.* in Abot, in *Mus. Br.* sec. *Gg.* Mos. b. Maimon p.59 n.38, et *Par.* a. f.219 sec. notitiam *B. Goldberg*); *Gg.* Beitr. p.29 etc., v. Parschandata p.20; *Jellinek* ap. Frankel, *Mtschr.* III,116 et ad *Comm.* partim e Nostro collect. nuper editos in praef. Unde petitus sit *Comm.* in *Haggadam Paschatis* in lib. Chabib Toledano (*Ghirondi* p.112) nescio; nec quae sint Exposit. eth. adjectae lib. edito sub nomine fratris Jakob Tam (q.v.), ap. *Wunderbar*, Litbl. VIII,354, qui lib. genuinum putat. De *Comm.* in *Psalms* edito [et revera composito] a Satanow v. *Delitzsch*, *Zur Gesch.* 115; *Mich.* 4735.]

- 1) פירוש *Comm.* in Pentat., inde a pericope וירא (Genes. XVIII); una cum textu N.743.883 [suppl. W¹2101] (1705.1729).

[Initium, jam ab *Is.* Satanow (פירוש P. II. frontisp. verso, cf. *Delitzsch*, Z. G. p.115) promissum, nuper e Cod. *Monach.* 5 edidit *Gg.* כ"ה VIII,42. — Supercomm. v. sub Salomo b. Jecheziel (1727). Noster quoque ad finem perduxit *Comm.* in Iob avi Salomo Isaki q.v. sub op.50 p.2351.]

- 2) *Comm.* in Cap. X (ultimum) tract. Pesachim; una cum textu in omnibus edd. Talmudis q.v.

[W¹p.1109; suppl. supra p.211, ubi de continuato *Comm.* avi Salomo Isaki in Baba Batra.]

SAMUEL b. Menachem v. sub Samuel b. Salomo.

- 7058 SAMUEL Modigliano, seu Modiliano, b. Isak, Rabb. Salonich. comp. מדרש *MeHaRSch* I. [Saec. XVII.². — Nomen vario modo scribitur et pronunciat: „Modlany“ in tit. op.2 certe corruptum est. Noster scribit מודליאנו, ut Italus Saec. XVIII. Rafael b. Chananja ap. W³1914e, Samuel *Modigliani* Sienae A.1806 ita nomen suum inscripsit tract. Berachot ed. 1484 (in *Mus. Br.*); Dav. מודיליאנו *Modileone* Saec. XVIII. v. sub N.745; forte huc spectat Sam. מודינא (Saec. XV. ap. *Conforte* f.28a, cf. sub Samuel di Medina),

quod *Modijana* (pro *Modigliana*, ut passim dialect. Ital.) pronunciarim, nisi מודינא Modena legendum est; שר' ראש משביר (*Mich.* 4253a). *Asulai* I f.88 (adde II sub opp. laudatis et שעשוע *Nepi* p.345 Nostrum tantum Samuel Isak nominant (idem ap. *Conforte* f.46a?); Isak revera est nomen patris; quod hujus familiae viri (observante *Zd.*) nomini proprio addere solent, ut Nostri fil. Jomtob Sam. (op.3), Nostri frater Josef Isak, ejusque filii Benjamin Josef, Abraham J., Samuel J. et Moses J.]

1. ארוחת חמיר *Cibarium jüge* Concc. sec. ord. Pentat.; acc. ² דברי שמואל *Verba Samuelis* Concc. aliae

f. *Salon.*, *Fratres orphani Bezelel Levi* [1756]. [Praef. data A. ועליה. Concc. ² inde ab A.1693.]

- 2) חידושים *Novellae* in Mos. Maimonid.: *Repet. leg.* Tract. I; ad c. Moses Nachmanides: *Nov. Kidduschin* q.v. op.40 (1826).

[In tit. male מרה"ש pro מדרש"י, ut in op. ipso. De ed. I v. supra p.1959.]

- 3) נאמן שמואל (*Fidelis* (seu *intimus*) *Samuel* Resp., edid. fil. Jomtob (ff.190)

f. *Salon.*, *Abraham b. David Nachman et Jomtob Campillas* (mense Siw) 1723. [*Mich.* 4180, suppl. W⁴2087b.]

SAMUEL b. Moses v. Samuel Avila et Samuel Heida et Samuel Kalai et Samuel di Medina et Samuel Schullam et Samuel Zarfati et Ahron S. b. Moses.

- 7059 SAMUEL b. Moses דלוגטש (*Delugas*, *Delugasch*, de *Loktsch*?) ex Grodno, b. Uri ex Satanow. [Inter Germanos הראשונים leg. ap. *Ghirondi* p.359 lin.4) sese refert, oppositis nimirum Hispanis. Quae de itinere suo in Arabia deserta etc. (omiss. ap. *Zz.* ad Benjamin p.287) refert in praef. (v. excerpta, lacunis non indicatis, ap. *Ghir.* l. c.), ubi Benjaminitae cum deriserunt loquentem de arte typographica ac inventione recente (cf. *Jüd. Typ.* p.22 n.19) fere omnia excogitata suspicor. Nostri carmen hebr. acrost. העניק העניק cum alio simili auctore Süsskind Alexander etc. (N.⁴³⁰⁹) dato fer. IV.20. Kislew 464 (1703) legitur in N.1623. *Asulai* I f.10 avum Uri male דלוגטש scribit, v. Cod. MS. *Mich.* 99.]

SAMUEL b. MOSES

אגודת שמואל *Fasciculus Samuelis* Add. ad Jakob b. Isak: *Concionator* in Proph. et Hagiogr.; una cum textu N.703.825 (1699.1717). [Suppl. W¹2118.]

7060 SAMUEL b. Moses Pinchas, Rabb. Posen.

1. בית שמואל *Domus Samuelis* (posterioris) Pars I. Responsa (שנה), Porta I in Josef Karo: *Mens.* IV. cum appd. Quaes. et Resp. inter eum et Moses Salman Rabb. Crac. (ff.12); Porta II in Jos. Karo I, Porta III in Jos. Karo II et Porta IV in Josef Karo III; Pars II in Pentat. f. Nowidwor.

(לסדר ויגדל שמואל (וה') היה עמו) 1806.

[Tituli partium et portarum omnium iidem.]

7061 SAMUEL b. Moses, Archisyn. Swislawicz (סוויסלאוויטש) in Lithuania.

1. שם שמואל *Nomen Samuelis* Expositit. kabbal. in Pentat. [W³2118c] 4. F. a. O., M. Gottschalk (fin. לסדר ויגדל שמואל את הדי הגדולה) 1699.

7062 SAMUEL Motot (מוטוט) b. Saadia, Sefardi (*Hispanus*). [Saec. XIV.²; ut suspicor in Mauritania. Auctor a Bibliogr. ipsis hebraeis neglectus, si excipis notitiam corruptam ap. *Ghirondi* p.232 (sub Moses etc.), excerptam ex articulo brevi ap. *Rof.* Diz. (p.236); postremus ut *W* (ubi Noster idem sub 2113,³111b,2031c et 2141) ne aetatem quidem definiunt, neque eam, nec de auctore et opp. aliis aliquid suppeditat *Gg.*, Melo Chofn. p.85 n.99, neglexit ipsum citatum ap. *Del Medigo* (פדרר f.14) e *Jeh. Chajjat*, qui Nostri viam (methodum) cavendam monet; jam vero *Rpp.* (ap. *Gg. Ztschr.* I,401) Saec. XIV. suspicatur; *Zz.* Nostrum obiter laudans (ap. Jost, *Israel. Annal.* II, 156) A.1370 addit. Si audis *Goldenthal* (Catal. p.6), Noster Saec. XVI. in. vixerit, Cod. *Uri* serius („mit [sic] einem Jahrhundert später“) exaratus ferendus etc.; sed quid expectas ab auctore hoc eruditissimo, nisi paupertatis testimonia! Saec. XIV.² re vera constat ex aetate Codd. laudantium; aetatem superiorem negant a Nostro citati auctores Saec. XIV., ut Josef Ibn Walkar (q. v., de ejus מאמר הכולל v. *Ersch* l. c. supra p.1539), et forsitan Jehuda b. Nissim Ibn Melcan, quem A.1365 scripsisse (ut supra p.1244) ex epigr. (Comm. in פקקי דר"ר Cod. Orat. 74 refert *Munk* (ap. *Gg. Ztschr.* II,157), Cod. alius modo a Bibl. Bodl. acquisitus, in fine Comm. in

Jezira nullum exhibet A., in fine mutilus, cf. *Gg. Ztschr.* V,422; ergo non „omnia ut ap. *Mk.*“; imo adhuc inquirendum dixerim, num Noster ex Arab. hauserit opere vel e Vers. hebr. laudata supra p.1244, vel forte ipse fuerit interpres?? idemque quaeritur quoad lib. העצמים, auctore supposito Ibn Esra, a Nostro passim citatum (v. e. g. op. 2 f.59a, 65b, 71b, 72a, 138b, 142b et cf. *Gg. Melo Chofn.* p.84, *Zz. Z. G.* p.425). Noster citatur in expos. loci Abr. Ibn Esra in poricopem Noach in Cod. *Uri* 130 (in Add. nostris sub ⁵), quae nescio num tribuenda sit quoque Prophiat Duran (q. v. p.2114,²) cujus חשוכה praecedat. — Nomen Motot (מטוט) ap. *Uri*, אלמוט in Cod. *Opp.* 254F.) semel tantum mihi innotuit, scil. Simon b. Mos. b. Simon, cujus Algebrae institut. in Cod. *Rof.* 205, ubi auctores Saec. XIV.

II) Opera inedita sunt: ¹ מגלה עמוקות Comm. in Exodum, Cod. (a me nondum inquisitus) *Uri* 92 (W³2113 ad op. homon. Salom. Constantini ablegat, quod cum nostro nihil praeter tit. habet commune; de alio efficto auctore hujus et op.² v. sub Moses Kohen p.1846 N.⁶⁵⁰¹); nostrum citat auctor in op.1 ad Exod. (v. *Goldenthal* p.7) et in op.3, v. infra. — Comm. in Deuteron. in Cat. MS. Angl. 5922, Cod. *Hunt.* 176, male auctori Samuel b. Saadia tribuit W¹32141; ille est enim nunc *Hunt.* 81, *Uri* 92, Comm. in Deuter. erat olim 5221 *Hunt.* 175 (v. *Conspectum* Codd. MS. p.4). Cod. MS. *Mich.* 403 (Registr. p.354) non nostrum exhibet sed homon. Natan Spira (q. v. p.2049). ² בשוכה נחמיה Cod. MS. *Vat.* 225,² (v. infra ad op.3), *Mich.* 138, *Opp.* 928Q. (W³2031c). ³ *Expositit.* in Bechai b. Ascher (W³p.1423 forte Manoach Hendel). ⁴ אמונה ושאח i. e. Versio lib. Arab. עקידה אלרפעה Abraham b. David, desiderio Isak b. Scheschet; MS. Mantuae (*Luzz.* ap. *Gugenh.*, Litbl. XII,506).]

1. מגלה סתרים *Volumen absconditorum* Supercomm. in Abraham Ibn Esra Comm. in Pentat.

4. Ven., *Bragadin.* mense III. *Anni* I.

ducis Marc. Ant. *Trevisano*, A.5314(1553).

[Non 1554, ut W¹2113 (= ³111b: Abraham (!) Motot), *Rof.* etc.; liber noster enim, non frequens (quamquam 3 expll. in Bibl. *Opp.*), postremus ante decretum comburendorum librorum hebr. (cf. supra sub Josef Kohen p.1499 op.1) Ven. excusus, proxime praecedentibus Abot cum Jeh. Lerma (N.1437) mense II ejusdem ducis, fin. 15. Elul (25. Augusti), atque Natan

SAMUEL NACHMIAS

b. Jechiel (p.2042 op.4) eodem mense; dux Trevisano quidem 3. Junii (i. e. 21. Sivan) regnare coepit, ergo mensis III. cum A.314 (וארבע עשרה) qui 9. Sept. incepit, non optime quadrat. — Codd. MS. sunt frequentiores, *Rof.* non minus 6 possidebat (ap. *Hamberger* perverse „Cod. 5.“ pro 5 Codd.) omnes Saec. XV. sec. Catal. (v. Indicem auctororum), n.82 notas A. 1412 et 1416 exhibet; in Cod. *Opp.* 254F. (ap. *W*³ 111b) lib. exaratus est A.1448 Ferrariae a *Chajjim de Trabot Gallo (Zarfati)* b. *Natanel Rafael* (quem adde supra p.2052), in Cod. *Taur.* 119 (ap. *W*⁴ 2113, cf. n.1771 A.1453), in Cod. *Vindob.* A.1546 ap. *Goldenth.* n.VI.]

2] — (abbreviatum); una cum Abraham Ibn Esra: Comm. in Pentat. q. v. op.3 (1721). [*W*³ 2113.]

3] 'ההלות *Laudes Dei* Comm. kabbal. in Preces; excerptum supplementi instar ad Menachem Recanati: *Expos. Precum* q. v. (1543-4 etc.).

[Auctorem Nostrum primus recognovi (v. *Ersch*, Encykl. Sect. I vol. XXXI p.102 n.4) e Cod. *Hunt.* 513 (ap. *W*² p.1442 n.736 anon.) exarato A.1447 a Jehuda b. Sabbatai Ragusi (ראגוסי sic) urbe Tripoli (במדנית טרבליס אלגריה), sed in epigr. vox כתבתי „scripsi“ erasa et insuper יסדתי „condidi“ seu „composui“ substitutum est; ejusque carmen scriptum exeunte A.1450 incip. ההלות ס' הירח ביקשתי למצוא ס' הירח, hinc eum auctorem sistit *Uri* 385. Sed jam initium (post carmen et prooemium במסלה וטרם אבוא במסלה) וכבר ביארהי במשובב נתיבות (אשר דרכו) incip. eandemque particulam sed male compactam offendi in Cod. prostante (A.1854) apud bibliopolam *Netter* n.50. Nomen Samuel prodit lib. editus et MS. *Vindob.* (cf. supra p.1735, ubi forsitan minus feliciter suppl. hoc a typographis adjectum putavi, si id in Cod. *Vindob.* eidem pertinet scribare; *Deutsch* p.104 Samuelem hunc ceterum ignotum dicit). In Cod. *Vat.* 225, quem *Assem.* A.1458 (הירח) in Creta exaratum dicit, post משובב נתיבות (v. supra) exstat על השנה כל השנה Comm. in Preces, cujus initium sec. *Assem.* בהיותו ה' ההלות ה' ביהותו, auctorem vero (ut *Bart.* ap. *W*¹ p.1111) venditat Samuel Jafe b. Isak Aschkenasi Saec. XVI. ineunte!]

SAMUEL Nachmias v. G. Morosini.

SAMUEL Nagid, seu Samuel Levi b. Josef, Arab. *Ismail [Ismail?] Ibn Nagdila*, e stirpe Meridense Kortubae oriundus, Vezirus Granatae.

[*Mrt.* A.1055-66, aetatis 62-3 (v. infra). — Auctor fere dubius operis excusi, de quo plura recens scripta, multa adhuc certius eruenda sunt.]

¹ Auctores de vita primarii sunt duo tantum, alter recens innotuit *Moses Ibn Esra* (v. infra), alter *Abraham b. David* f.43 ed. Amstd. textu non incorrupto, partim emendando ex serioribus; v. *Menachem Meiri*, praef. (f.16 ed. Wien); *Isak Israeli* (f.162a יחסינ ed. Crac.; II f.35 ed. II. libri seorsim ed. Brl.); *Abr. Sacut* (f.127a, cf. 164a!); *Gedalia* f.29b ed. Amst.; *David Gans* ad A.1027; *Conforte* f.6a; *Asulai* I f.89. Nonnulla e fontibus ignotis refert auctor, ceterum non criticus (v. supra p.2319), *Saadia Ibn Danan* (in lib. denique ab Edelmann edito חמדה ננוהה f.29a et 29b, locus posterior neglectus a *Carmoly*, Litbl. XI,488, *Dukes*, נחל p.32, unde ignotus *Munkio*, Notice sur Aboulw., v. p.87,90 n.1, cf. p.93; v. infra sub ⁵). — Inter recentiores praecipue de opp. v. varia ap. *W* 2119 = 2096; *Rof.* Diz. (p.241); *Carmoly* ap. *Jost*, *Isr. Annal.* 1839 p.309 et l. c.; *Dukes*, Beitr. p.179; נחל קרומים p.31; et v. infra. Vitam narrat *Jost*, *Gesch.* VI,137 ex *Abr. b. David*, cujus locum Gallice reddit notisque ex auctoribus Arab. illustrat *Munk* l. c., adjectis quoque excerptis e *Mos. Ibn Esra*, tamen imperfectis, unde nos, antiquam singula nonnulla absolvemus, ea supplebimus, prout lectionem partim corruptam, adjuti cll. *Roe-digero* et *Fleischero*, emendatam constituimus, sensumque reddamus generalem Latine.

² Verba *Mosis Ibn Esra* (Poetica MS. f.32b-35a, v. infra sub ⁵) sunt: וכאן סידהם וצנדיהם: אלנגיד ר' שמואל אלמאדני אלקרמה אלקרטי אלנשה אלגנאטי [אלגנאטי] אלריאסה כאן פי אלשער סעין אלטבע מחפץ אלקול גייד אלמאדה קוי אלעראצ'ה חסן אלחוליד בארע (sic) אלמכחדאע פציה אלמכאני כהיר אלמאדה'אץ לאככאר אלמעאני ישחר לה בדיך חואליפה אלשעריה בן פלים וכן משלי וכן קהלת והו אנלהא ואפצחהא ואכנההא חחרירא פאנה סמא ולף [אלף] כער אלמכחהא וקר קיל אלעיאן שאהר לנפסה וסא צ'מן בן תהלים

אלא אלמדעיא (sic) ואלעלואח אלסלחנה וונהא במיואן אלערוץ' והי טריקה לס ישחל בהא סואה קבלה ולא בערה תכלף פי רילך כלה עטימא' ותעאטי נסימא לאנה חאול נסהורא טן אכחאל אלערב ואלעגם וחכם אלפלאספה ואוהאר אלמס [אלמסה *Mk.*] אלפאניה ונוארד אולימא באפצח

SAMUEL NAGID

לפני ואוצ'ח מקטע פחשכה ומן רכב כבילה... ואמא האליף [תואליף. I.] גוואחה ומטולחה כלמאחה וכטבה ומראסלחה פקר נט'מח האשיחי אלשרק ואלגרב ומלת קאציחי אלכחר ואלכר אלי רוסא אלעראק ועלמא אלשאם ואעלאם מצר וצנאריד אפריקיה ואפאצ'ל אלמגרב ואשראף אלגנרלם ולקר אצאב פי עאסחה מחאסן אלקול ועיון אלצואב וכסי כחירא מן

אלפאט'הא ומעאניהא אבהה אלמלך ואלכסהא עזה אלגלאה ואלחפהה רדא אלעלם וחלאהא בסמיא (sic) אבלגנה ופי איאמה סמה דולה אלעלם בעד כמולהא ואשרקת כואכב אלסעארה אחר אפולהא במא כאן אחאה אללה מן אלהמה אלהי נאטחה אלפלאך וואחמה אלסמאך פי חב אלעלם ואהאליה ותעויו

אלדין וחאמליה... דעי רצ'י אללה ענה אלי מא לה כלק פאגאב והו אבן ס'ג סנה פי אלמאיה אלהאניה

[אלהאסעה. Ileg.] להאריכנא ולקר סקט לח חסארה

ועיאבה ממן עארצ'ה (sic) וגא בעדה עלי לין פי בעץ אביאח ואהמאל פי שי מן אלחצאריף אלנחוייה ואלרואכט אלעבראניה ועלי סקאיה פי בעץ אלסמא אלסמעה פתהאפהו אליה חהאפה אלק.ט (אלקטמ?) אלי אלכרוש ואלכואה אלי אלקרד [אלטיור. ad marg.] ושנעו עליה ר'לך פי חואליפהם וענפוח מן אנלהא פי חצאניהם ונאלו מנה והו פי אלחרב וקרצ'ו מן לחמה והו בעד רמה עצניה למ החמל ענהא [נ'א עליה. ad m.] דיאנה ולא קארח נחואה מרוה ולא אמאנה ופי מא כאן גרי מן הר'א אלקביח בינה ובין כצמה ר' אללה ענהם אלכפאיה... ועלי נואדר הר'א אלרגל פי כלאמה וחסנאחה פי חואליפה למ יסתהן אלקום מנהא ולא כואחדה והי אשהר מן אלעאלם עלי אלרכא ואש'ר מן אלשמס פי ככר אלסמא, ומן ד'כר מנהא ואחדה למ ינסכרה

אליה אמא אדעאהא או חרכהא סרי פחשכה הו כאלר'כאכ ינול עלי אלמכאן לאלאים ויחד אלסלים... נפר אללה לנא ולהם... fuit Nagid Samuel et familia Meridense Cortubensis, Granatae promotus (ad dignitatem). Poesia ejus excelluit genio et inventione peculiari et insigni, sermone conveniente, eloquentia energica styloque elegante, cujus testes sunt 3 opp. ejus (v. infra) etc. Compositiones ejus singulae, sermones, allocutiones (seu conciones) et epistolae ejus conjunxerunt oras orientis et occidentis et impleverunt fines maris et continentis (missae nimirum) ad primores et doctores Iraci, Syriae, Egypti, Africae, Mauritaniae et Andalus (Hisp.). In eis generatim assecutus est pulchritudinem sermonis et demonstrationem rectam; earum plures

quoad voces et sensum magnificentia induit regali et pallio scientiae, ornavitque eas gratia eloquentiae. Tempore ejus erectum est scientiae regnum, quod humile fuerat, et splenduerunt cognitionis stellae, quae occiderant; quia dedit ei Deus mentem coelum petentem amore scientiae et ejus gentis, et glorificatione religionis et eorum qui eam fulciunt etc. Ad destinationem (mortem) vocatus est, et morem gessit 63 A. natus, Saec. IX. aerae Judaicae. Jamque incidit in eum invidia et vituperatio aequalium (pro עארצ'ה FL. legit עאצרה) et successorum propter lenitatem in versibus nonnullis et negligentiam quoad inflexionem grammaticalem et constructionem hebraeam, atque propterea quod nomina nonnulla irregularia ad analogiam regularium tractavit [ita cl. FL.; mihi sensus videbatur, eum nomina sibi construxisse ad analogiam vocum traditionalium, ut idem jam de Saadia notum est?]. Inciderunt in eum sicut feles [קטמ conjicit R.] super ventriculos fartos [scrutillos, ut haggiss, kidney] et accipitres super cibum; in operibus suis eum vituperarunt, despectu habuerunt et dure tractaverunt; largiti fuerunt de eo, cum in terra fuerit, et secu'erunt a carne ejus, cum esset in osse cariosa (vel cum esset in terra humida?); studio conjuncti non gubernato religione etc. Quoad singularia (mira) hujus viri in sermone et pulchra in operibus ejus, aequalia non effecerunt homines, ne unus quidem; signis notiora sunt in montibus, sole magis conspicua in medio coelo. Qui vero rem singulam commemoravit, eamque non nomine auctoris protulit, sive eam adoptavit [i. e. sibi ipsi arrogavit, plagiatum committens] vel liberam reliquit [i. e. nemini tribuit auctori, cf. Sura 75,36 et Sacy ad Hariri p.207 l.4, FL.], similis est muscae, quae descendit super locum dolorosum, relinquens incolumem etc. [Spectat huc epistola ad Amram Ibn P'ziza פציצה, non ab eo scripta, ut Dukes, Litbl. XII,374-5, cf. supra p.1803].

³ Nomen Nagid (נגיד) dignitatem designat, ad quam alludunt auctores seriores (נגידים שריו נגידים דכרוחיו ומוכריו, וראשים Charisi cap.3 f.7b, unde vox hebr. cum articulo hebr. vel Arab. in textu Arab. ap. M. Ibn Esra de Nostro et de filio Josef (f.35a: ר' אלנגיד ההלוק), ut quoque ap. Jeh. Ibn Balam (ההלוק II,61, ubi חק est hebr. רמי ap. Abr. Ibn Esra ad Deut. XXII,7). Eademque dignitas serius

SAMUEL NAGID

praecipue occurrit apud successores *Maimonidis* in Aegypto et Syria (cf. אֲבִיר נַחֲמַד II sub proelo sudans p.152); rarissime id epitheton poetice tribuitur aliis auctoribus (e.g. propter assonantiam de Nachmanide supra p.2415 n.4; qui sint Jehosef Nagid et Moses N. in Cod. Ref. 1377 nescio, ap. *Abulafia* בית המדרש ed. Jell. III p. XLIII Jehuda הנגיד Aschkenasi e Rothenburg ex Regensb. depravatam suspicor; cf. Jehuda [pro יהוסף? cf. f.8 n.102 ב. רבנו יהוסף ו'ל in Resp. quod Hai tribuere vult *D. Loria*, קדמוה, f.15a, 21a; de fonte cf. infra sub ⁵). E voce Nagid derivandum puto Arabicam Nagdilah (pro Nagid Allah?), quam produnt MSS. ap. *Munk* p.87, ubi adde *Josef Ibn Akin* in Introd. ad Comm. in Cantic. (*Ersch*, Encykl. S.II vol. XXXI p.54 n.71), et *Samuel Algasi*, procul dubio e MS. יוחסין, ipsumque Abraham b. David MS. ap. *Dukes*, יוחסין p.31; ergo vox נקטילה Gikatilia in edd. Abraham b. David cum *Mk.* certe corrupta habenda, si leges criticae omnino applicandae sunt (quod quidem non placere vid. *Frankel*, Monatschr. I, 457 et *Jellinek*, Beitr. II, 571); hoc nomen certe non omiserit *M. Ibn Esra*, qui laudat viros hujus nominis (cf. supra p.1461, 1739). *Munk* p.101 Ismail habet nomen filii Josef, posteriorem vero Arab. Abu Hossein salutari, Ismail ad Nostrum referri monet *Dozy* (Histoire de l'Afrique etc. Leyd. 1848-51 T.I p.81 cf. 97-8), quod nominis Samuel (Arab. Ismauil, v. p.2441) similitudo suffulcit.

⁴ Addemus hic notam de viris homonymis antiquioribus nonnullis cum Nostro non confundendis:

i) Samuel b. Chofni (*Metz* ad 1484Q. et v. infra sub ⁶ II, 4 et sub op.2). — ii) Samuel poeta laudatus a Charisi (cap.3 f.7b) statim post Dunasch Ibn Labrat ante Nostrum, una cum Abun; quorum carmina jam tempore Charisi oblivioni data (נשכחו) errore dicit *Dukes* (נחל p.7); Charisi enim (cf. ושיריהם) eorum carmina obscura dicit (ציון I, 131) aliorum vero poetarum multorum carmina e memoria excidisse propter inertiam (ואחרים רבים אין זכרון לשיריהם). Qui sint illi Samuel et Abun speciali indiget inquisitione. Posterior *Dks.* non dubitat quin sit Abun b. Scharadah laudatus a *Saadia Ibn Danan* (ante Nostrum quoque). Ab eo discernit *Dks.* (נחל p.7, 26) Abun posteriorem, in quem elegiarum fragmenta citet *Moses Ibn Esra*, qui ipse earum fuerit auctor sec.

Divanum MS. ap. *Carmoly*, ubi nomen Abun Ibn Abbas. Postremum e fonte mihi ubique suspecto non secure accipio. Re vera carmen in amicum Abun composuit M. Ibn Esra (cf. *Luzz.* כ"ח IV, 85 et 86, ubi *Ryp.* in nota eum ab homon. ap. Charisi potius diversum habet), Ibn Abbas in Poetica non laudatur, inter poetas vero unus (quod latuit *Dks.*) A. Ibn Scharadah Lucenensis Hispali ut vid. Saec. XI, ² (v. supra p.1739, 2314). In Poetica duo citantur fragmenta, ubi nomen אבון occurrit, primum (f.130b) introducit קאל שאר „dixit poeta“ (non „das Gedicht!“ ut *Dukes*, Litbl. XI, 268), alterum (f.142a, ubi בן ההרסה נשבה et

על פני יוסף corr. ap. *Dks.* l. c.) ipsius auctoris esse potest, introducitur enim נירה קאל „dixit alius“ [ac praecedens], et sequitur statim וקאל שאר, et quidem versiculus שפחים (sic) נפת ויין שנים... סכתב שלמה האור עינים qui re vera in Divano Jeh. Levi n.33 Abu Harun Ibn Esra inscribitur (cf. *Dukes*, נגוי p.57, נחל p.42). Amici illius videntur Hymni acrost. in כ"ח IV, 31 et in Divano Jehuda Levi (*Luzz.* Virgo, p.16, et in epistola privata; diversus ergo vid. Abu Sacharia b. Abun, quem combinavit *Fürst*, Litbl. III, 210 etc. v. supra p.2442 de Jehuda Ibn Abbas). Abun antiquiorem denique jam defunctum laudari, asserit *Dks.*, in carmine composito in mortem Samuelis „Ibn Labrat“ ca. A.990-1000! (De hac confictione v. supra p.1739, et cf. *S. Sachs*, החחיה II, 31, de nomine Samuel in carminibus Salomo b. Gabirol v. supra p.2333, 2336, ¹¹ et v. infra sub ⁵). Neque poeta ullus ante Nostrum diserte Samuel nominatur a *M. Ibn Esra* (qui nomina hebr. tamen non ubique exprimit). Parum hinc abest, quin Abun et Samuel ap. Charisi omnino non Nostrum antiquiores habeam. — iii) Samuel b. Chananja, quem diserte ad aetatem (סעפער) Isak Ibn Gajjat (mrt. A.1089) atque ante Isak b. Baruch (mrt. A.1094) laudat *M. Ibn Esra* (f.39b); ergo male a Zz. (Syn. Poesie p.218) conjicitur cum laudando sub V; ne Levi quidem nominatur, unde vix combinandus cum iv) patre Jehudae Levi (cf. infra sub ⁹). — v) *Abu Manzur* Samuel ha-Nagid b. Chananja Kahirensis, cui Jehuda Levi (certe non ante A.1140) carmina misit ad minimum 6 (ita corr. ap. *Luzz.*, Virgo p.18, v. p.92-7, in Cod. Poc. 74 sub מונה f.79-80 tantum 5 exstant; de patre Chananja cf. hypotheses, minus felices ut puto, ap.

SAMUEL NAGID

M. Sachs, Die relig. Poesie p.297, cf. *Lands-huth* העבודה עמורי p.66; fortasse filius est Chanaan b. Samuel in Cod. *Uri* 189,190, ubi *Uri* „b. Carata“ effinxit, nescio unde; cf. *Edelm.*, Treasures of Oxf. p. XXI, et *Luzz.*, Litbl. XI,242). Suntque alii nomine Samuel, quibus Jehuda Levi carmina dedicavit, ut vi) Abu'l Hassan b. Moril; num *Gg.*, Divan p.44, eum recte Sam. b. Sam. e loco carminis nominarit, non deciderim, forte *ipsum* est Samuel; sec. *Gg.* forsitan idem est Sam. pius (החסיד Chasid) Alexandriae ac defunctus laudatus a Maimonide in Resp. Arab. MS. Tama n.8, ap. *Uri* 243,² n.7, sed forte postremus est vii) Abu Nassar b. Elischa Alexandrinus (*Luzz.*, Virgo p.21, de Abu Nassar cognomine Samuelis v. supra p.2441,⁹ et sub Samuel Ibn Tibbon). Hinc caute judicandum est de carminibus dubiis ad Samuelem incertum directis; quorum 3 MSS. laudat *Dks.* (נחל) p.40 non indicato Codice, sed v. Litbl. XI,267), dubitans, num non ad Nostrum spectent (quod parum veri simile habeo), primum incip. אהיה לי מוסר in Cod. *Poc.* 74 (antea vol. III) nunc initio vol. I f. Xb, tertium החלה החכמה v. supra p.2337,⁵¹; medium כשר מי זאת נדא nondum notavi. — viii) Samuel Levi(?) b. Saadia Kahirae A.1167 (Maimonid. Resp. § 152, cf. *Conforte* f.13b, ubi יצחק בר ששה pro ששון [supra p.1899] et in Indice omititur לוי, iidem duo sed Samuel sine Lewi occurrunt in Maimonidis Resp. MS. n.62 inter 221 inedita modo acquisita, unde corr. supra p.1907). — ix) Samuel Levi, Caput Academiae Bagdad. exeunte Saec. XII. (v. supra p.1915; de confusione ap. *Gedalia* f.38b (*sic*) v. *Asulai* sub ע"נ בשר ע"נ גחלים, cf. Resp. Jeh. b. Ascher f.50b, ubi S. b. Jehuda Levi). — x) Samuel (ha-Nagid) b. David b. Salomo b. Abraham, cujus Comm. in Pentat. in Codd. *Merton.* 336 sq. (nunc orient. VI sq. ap. *Cowe*, Catal. p.130), P.IV. Cantabr. (*W*³ p.1079 n.2053=n.509d: David ha-Nagid!); P.I et IV in Codd. *Marsh.* 643,626, ap. *Uri* 151-2, qui recte P.I mense Elul A.1823 contract., Chr. 1511 (vel 1512, sec. computationis diversitatem, non 1513 ut *W*⁴p.1092) exaratum dicit; *Rof.* quidem, in Diz. (p.284, ubi male Deuter., cf. ad Cod. 129,¹) A.1511 ad auctorem spectare asserit, e Cod. Mert. ap. *W*¹p.1092, sed ibidem diserte fer. III.2. Mörcheschwan A. contr. 1821 legitur, quod minime A.1511, sed exiens A.1508 vel 1509 (calendarium cum utroque congruit).

Aetatem auctoris, ut vid. orientalis, certe Nostro multo recentioris, definire non audeo. Cod. *Marsh.* cursim evolvens auctorem potissimum Midrasch sequentem (passim ע"ר הנסתר exponente) observavi. *W*¹p.1093 exemplum interpretationum allatorum aliorum auctorum aſſert *R. Tanchum* et *R. Jehuda b. Passi*, „e cujus (posterioris) commentario (!) ad quaest. quare cum 2 inceptit Mos. Pentat.“; sed locus e Midrasch petitus est ad Genes. I,1, unde auctor suppositus alter non Tanchum Hierosolym. (q. v.), ut *Zz.* ap. *Haarbrücker* praef. p.VI. *Dks.* (ap. *Lippmann*, praef. ad שפת ירח p.20), Beitr. p.179 in nota 4, Comm. in Num. Nostro tribuit, jam socors notae ! Forsitan huc spectat Comm. in Levitic. auctore „Samuel Tamcha“ MS. *Escor.* sec. *W*³2148d, qui הנהח scribit atque nomen de corruptela suspectum habet (cf. חמ"ך etc. ap. *Zz.* Z. G. 454). Ap. *de Castro* nomen simile frustra quaesivi, nec Comm. MS. praeter Nachmanidis (p.98) offendi. — xi) Samuel b. Moses Levi Grammaticus ap. *De Castro* in Indice Grammat. p.74 omnino exsculptus ex Isak b. Moses L. i. e. Prophiat Duran, cf. *W*¹p.340 etc.!

⁵ Annus fatalis Nostri 1055 ex Abraham b. David ubique repetitur; *Dozy* vero (l. c. p.82,93) Nostrum secundum auctores Arabes (Saec. XII.) certe A.1064 adhuc viventem, imo mense Decembre A.1066 defunctum putat, ita ut officium successoris et filii Josef ne mensem integrum quidem duraverit! Id veri simile non habeo, non vero tantum innixus auctoritati A.1055 ap. *Abr. b. David* (ubi alii numeri corrupti in libro edito corrigi possunt e fontibus aliis hebr., v. infra), ut eum contra auctoritates Arab. indubium habuerim, imo numerus מ' facile e כ' vel alio corruptus esse potuerit; obstant vero argumenta graviora. *M. Ibn Ezra* (qui A.1089 jam adulescens fuit) A. tantum definit „Saeculo“ IX. [emendatio nostra supra p.2459 necessaria est, cf. similem supra p.2315]; spectans ad locum praecedentem (f.32a), ubi post bellum sic dictum Berberorum (פהנה אלכראברה), „in fine Saec. laudati“ i. e. VIII.), quo Cortuba multum affecta erat et scientiae detrimentum cepert, novam introducit generationem, cujus princeps erat Noster; huiusque vitae A. (hucusque ignotum) definit 63 (62 legitur ap. *Saadia Ibn Danan*). Nostri vero magister Chanooh (חננל בר' חננל) legitur ap. Is. Ibn Gajjat, citatum in Resp. 66 inserto inter Resp.

SAMUEL NAGID

Hai in Collectione שְׁעֵרֵי הַשּׁוֹבָה [ad c. נהרות] רמב"ם Salon. 1803] praeterea suspectissima; cf. quoque *Gg. Ztschr.* V, 396, 398] obiit A. 1014 (v. *Abr. b. David* et emendationem ap. *Conforte* f. 5b), certe non posterius (v. citata sub Joa. Ibn Abitur p. 1438 infra). Quocum non optime quadraret, Nostrum A. 1066 defunctum, ergo A. 1003 natum fuisse; quod tamen contrarium omnino non probat. Certe vero M. Ibn Esra Nostrum non A. 1066 defunctum habuit. Filium nimirum אלגנר (יהוסף) Josef perisse dicit (f. 35) „una cum congregatione“ Granatae die Sabbato 9. Tebet 827 יום אלסבתה פי חסע כלון מן מבח סנה ח'ה'כ"ז (לחאריכנא) i. e. 30. [ut legas pro 31 supra p. 1293, et pro 20 ap. *Cassel* l. c. *ib.*] Decembr. 1066. De hoc die omnino fatali dubitandum non est; A. 824, qui legitur in lib. edito *Abr. b. David* et ap. caeteros (v. citatos ap. *W.* 13919; *Ibn Verga* cap. 5 diem sine A. indicat, *Wiener* in Indice hebr. et Germ. „Don“ Josef Levi Saec. XV. non discernit!) cum calendario non congruit (*Munk* p. 94, cf. *Luzz.* כ"ח VIII, 6), A. 1066 decurrens confirmatur per auctores Arabes (cf. *Dozy* l. c. p. 101, ubi tamen textus p. 90 corruptus, cf. p. 93, ubi *pro* *emendatur*, uterque sepultus dicitur in Elbira i. e. Piazza del Trionfo juxta Granatam, p. 101). Constat vero, Ibn Khaldun patrem et filium confudisse (*Dozy* p. 81), unde parum abest, quin idem suspicari ap. Ibn Hajjan, qui „Ismail“ (v. supra sub 3) mense Moharrem A. H. 459 (incip. 11.-12. Dec. 1066) occisum refert (ap. *Dozy* p. 82). Josefum vero defuncto patre per tempus non brevissimum functum esse (dignitate saltem Judaica) non modo constat ex *Abr. b. David* (qui f. 41a, jam sub A. 1040, vocem נגיד ad nomen addit, et f. 44a, b, de Isak b. Baruch, cf. supra p. 1096 sub N. 5918), sed etiam e verbis M. Ibn Esra (f. 35a), qui ejus „diebus“ (פי אימא) imminutam dicit vim scientiae et doctorum etc., ejus vero exitium non comparandum esse interitui hominis singuli, quia splendor et bona conditio totius populi cum utroque (patre et filio) cohaeserit per Annos circa 35: פכאנה בהנה אלמלה בהמא ורפאהיהא בסבבהמא נחו מן ל'ה עאמא אנלה [אולה?]. [Initium prosperitatis in A. 1031 incidit; si legimus לא 38 (vel או לא pro 38) incidit in A. 1028, quod congruit cum A. 1027 conjecturato a *Munk* p. 90; ad p. 92 cf. *Cassel* ad *Conforte* f. 5b; unde corr. S. Sachs, החחיה

II, 36.] Josefum in sessione academica nomine patris mortui expositionem loci Deuter. XXII, 7 (sic) protulisse, a teste auriculari accepit *Jehuda Ibn Balam* (v. supra p. 1293, ubi pergitur: וקר כאן אלנאם כחצ'רה פי מעני הר'א אלקול פקאל להם אן אביה ר' שמואל וצ'ל אן חפסירה ענדה אנהם אכרץ חק אלקסמים פי אידיהם במעני אנהם חמלו עליה צלה ען נמ'רה לה פי אלנגוה והר'א פיה חסן ואן גנס כה [שמואל טו] וחשורה אין אן; cf. p. 2460 infra, cf. quoque *Jeh. Ibn Tibbon*, Testam. p. 4. XI). Praeterea disquisitio de Nostri die fatali intime cohaeret cum definitione non minus dubia aetatis Salomonis b. Gabirol; cf. dicta supra p. 2317, quibus hic adjiciam emendationem duplicem. Phrasin ארמי עלי „projectus est super“, i. e. excessit aetatem (ut ארבי עלי vertunt Lexicographi Arabes [ut a cl. *Roedigero* didici], quamquam Charisi diserte Sal. 29 A. natum dicit, „non peracto 30“ (לא בא), alludens ad II Sam. XXIII, 23). Hinc etiam Nepos nostri Abu Nassar (hebr. Asarja) aetatem 20 Annorum excesserit (p. 2318 lin. 6 leg. עלי ut p. 2315 lin. 16 a fine). Neque ab hoc filio adoptivo nomen מושיע בן Isak Ibn Gajjat deducendum (ut supra p. 1112); מושיע est enim versio nomi-

nis נִיטָה, quod in Divano Jehudae Levi cum Teschdid super Jod scribitur (ut a *Gg.* didici).

Opera Nostri fere omnia deperdita, plurimorum ne tituli quidem noti sunt, unde notitiam nostram brevem sec. genera dividimus.

1) *Poetica et Rhetorica* (de quibus in specie agit *Dukes*, נחל קדומים p. 34, ubi adde Epist. *Jeh. Ibn Tibbon*, qui e verbis Nostri nonnulla inserenda promisit in vers. Ethicae Sal. *Ibn Gabirol*, v. supra p. 2325; de *Bedarschi* v. supra p. 2460³). Opera 3 specialim majora a libris Biblicis, quos imitantur, quasi *juniora* denominabantur (בן, non אבן) ut *Mk.* p. 108, in Cod. MS. enim scribitur, sed lit. א punctis signata est, ut defeatur; libri 2 a numero versiculorum denominati dicuntur in praef. Cod. *Poc.* 74 (ap. *Carmoly*, Litbl. XI, 488, cf. *Dukes*, p. 35 et 33, ubi lege: חבר ספרים בקרוק ובשירים על מופרים מהוררים והוררים אשר קרא שמם ספר [בן] משלי וכן קהלה להיות מספר השירים אשר בהם כמספר אותיות משלי (sic) וכן (?) קהלה, ועוד חבר שירים אחרים יקרים כמספור קוהותיו ומלכותיו ונפלאותיו אשר נעשו לו, כאשר יראה הרוואה את ספריו ושיריו (הנל); suntque: 1) Invocationes et preces

SAMUEL NAGID

f.189b, et cf. *Lippman* ad השם ס' f.2b; *Joséf Ibn Akin* in Introd. ad Comm. in Canticum v. l. c. sub³; *Tanchum Hierosol.* in Kohel. VIII,1, Cod. *Uri* 83 f.160; etiam recentior *Jos. Ibn Nachmias* in Prov. Cod. MS. *Mich.* 635 passim, sec. *Dukes*, נחל p.32 n.5). Comm. in Pentat. Nostro confusione cum homonymo auctore tribuitur (v. supra sub^{4x}); similiter procul dubio conficta est inscriptio Cod. *Vat.* 63 (impf. initio et in fine), ubi מדרשים in Pentat. a Samuel b. Chofni [mrt. A.1033-4] Cortubae A.1047 composita dicuntur; hacque sola auctoritate hunc Cortubensem effinxit *Bart.*, unde *W¹2066*, *Rof. Diz.* (p.82) et *De Castro* I,3 (qui Nostrum omittit!). *A. Fuld* (ap. *Lippmann*, praef. ad שפת ירח Cod. a Nostro (seu jussu ejus) descriptum vult; sed Cod. ille Saec. XIII. ex. exaratus est sec. *Assemanum*, unde id ad archetypum referri debuerit; mihi potius inscriptio omnino recens videtur; quamquam Comm. Sam. b. Chofni prolixus (probabiliter Arabice scriptus) citatur a variis auctoribus [v. *Rpp.*, *Hai* n.8, *Nissim* n.11 p.63, unde *Gg. Ztschr.* V,84, 316; adde *Jona Ibn Gannach* II. cc. Litbl. VIII, 680 (cf. *Munk* p.166) et ap. Anon. Saec. XII. (*Uri* 294 f.22, cf. supra p.2159), cf. כ"ה V,39; *Jehuda Ibn Balam* ad Num. VI,4, XVI,2, XXI,2 Cod. *Uri* 168 f.6b,17b,23b, et l. c. Litbl. VIII,680; et cf. *Jehuda b. Barsillai* Comm. *Jezira* ap. *G. Polak* Oostersche Wandel. p.72; *Mos. Ibn Esra* l. c. f.23: פי שרחה פראשה ויצא יעקב et f.123: פי פרשה אלה הדברים, ubi Samuel „Gaon“; denique *Abr. Maimonides*, Comm. in Pentat., Cod. *Uri* 101, e. g. f.35, ubi שרחה אלמחסע [פ].

III) *Halachica*: ¹ Constitutiones in totum *Talmud*, tit. נבראחא (נבראחא) נבראחא (v. *Asulai* II p.36, ubi MS. vid., cf. *Zz. Ztschr.* p.299, *Men. Meiri* l. c., ap. *Schorr*, זיין II,149; suspicatio de tit. ap. *M. Sachs* p.216 dubia). ² Introd., v. op. excus. 2.

IV) *Scientifica* seu *Philosophica* non innotuerunt; vox ובחכמה ap. *Saadia Ibn Danan* forte subdita a scriba ap. *Carmoly*, Litbl. XI,488? — Confusione mira Nostro Comm. in lib. נבואה „compositum“ ab Abraham Levi (cf. supra p.2058 et quae modo disserui in p.153), ubi pro Saec. XIV leg. XVI, atque Is. Satanow (q. v.) in praef. ad hunc lib. idem nomine Sabb. et *Gedalia* repetit! Postremus vero (f.135a ed. Amst.) de David Nagid nepote Maimonidis loquitur, nec

ei Comm. tribuit! Hinc suppl. *Reifmann*, vita *Serachjae* p.68 n.105.]

1) כושלי *Filius Mischle* Gnomici ethici; excerpta, ex apogr. M. Randegger e Cod. unico de Rossi 129, recognita cum expositione hebr. per S. D. Luzzatto; I,131 period. זיין edit. per M. Creiznach q. v. (1840).

[Ipse Cod. *Rof.* versiculos tantum exhibet 126, sec. alphab. hebr. quoad lit. primam dispositos (quod, mirabile dictu, nemo auctorum de libro diserte observat); inscriptione כושלי אשר נעחקו מ' בן משלי; suntque (ut a *Luz.* didici) in א 46, ב 53, ג 19, ד 78. Gnomici excusi l. l. sunt n.¹⁻⁵, continuatio promissa non subsecuta est, sed apogr. in manus *Dukesii* venit, qui specimina textus cum excerptis expositionis, nullo ordine nec annotato numero genuino, imo partim novis numeris, dispersa edidit; scil. n.⁶⁻¹³ (excepto n.⁹, v. infra sub II,⁸) in lib. *Rabb. Blumenlese* p.55 sq. cum Vers. Germ. prosaica; eosdem rursus dedit *Luzz.* in Litbl. XII,308,327 (ubi vero Comm. Germ. versus); n.¹⁴⁻¹⁸ (num. I-V) per *Dukes* in Litbl. VI,652 (v. emendationem ap. *Luz.* Litbl. XII,328); ¹⁹ Litbl. XII,329. ²⁰-(?) num. VI-XXIV (sic) Litbl. VI,653,698,714; ex iis rursus nonnullos sine punctis et sine Comm. repetit *Dks.*, נחל p.36-7 (non „omnes“ ut p.10 in nota), scil. n. XIX, VI, VIII, IV, V, IX, ubi sequitur primum אשל אשר כורח i. e. ⁴⁵, et III, II, I, VII; ad litteram א pertinet praeterea חכמה האהב חכמה ap. *Dks.*, *Zur Rabb. Spruchk.* p.20, quod vero in apogr. *Luz.* non occurrit! E lit. ה-ב nonnulli ex apogr. *S. G. Stern* ap. *Dks.* l. postremo p.32 (בהיות אלהים, etiam in נחל p.38 est ⁸⁰ MS.), 58 (בן יר ⁷⁵ MS.), 63 (נשמים ¹⁰⁷ MS.), et in נחל p.37 sq., scil. ⁶⁶ כבית מלך, ⁵⁶ בדבר נגד, ⁸⁰ ביום רעה ¹²¹, ¹²² בקנין הון, ⁶³ כשני, ¹¹⁵ נגד, ¹¹³ נחל, דברים יש ¹²².

II) Praeterea Gnomici e libro nostro inserti sunt in *Testamento Jehuda Ibn Tibbon* (q. v.), quem hinc nonnulli auctorem sistunt (v. Appd. ad *Buxt*, *W¹*p.1112). Gnomos 3 a *H. Michael* sibi suppeditatos punctis instructos exhibuit *Dukes*, Litbl. IV,356, postea in Litbl. VII,797,807 ex ipso MS. non punctatos neque omnes, nec excerptos correcte, nec ordine strictae alphabetico, unde Indicem hic adjiciam spectantem ad pag. lib. a me edili (quocum conspirat ed. ex eo recusa, v. supra p.1374): ¹ אבוי לאיש (p.5); ² אבוי הבן (p.9, Litbl. IV,357); ³ אהבה בני (p.13); ⁴ אחי מדע (p.5 impf. v. infra ²²); אדן אפודה p.6 male כושלי בן inscribitur, auctor est *Jeh. Levi*, monente *Dks.*, *Treasures* p.60, נחל p.12, ubi lege Litbl. XI,491, ut 46 (!), *Gg. Divan* p.131];

SAMUEL b. NATAN

⁶ אכול ירק (p.12,³⁹ MS.); ⁶ אם האהב הרבוה (p.10); ⁷ אשר יאכל (p.11); ⁸ אשר יע (p.4, ⁹ MS., lege רטוח); ⁹ אשר יהיה חכם (p.9); ¹⁰ בכך חכם (p.10,⁷⁴ MS.); ¹¹ בחר את בעלי (p.6,⁶⁴ MS.); ¹² בעה יענו (p.5,⁹¹ MS.); ¹³ כעה חל (p.12,⁸² MS.); ¹⁴ הנה הרבה (p.7); ¹⁵ היה נועץ (p.6); ¹⁶ חכם לב אהוב (p.13 corrig. sec. Litbl. I,811, de Edit. magis corrupta II v. supra l. c. p.1374, forsitan duo sunt conglomerati?); ¹⁷ חכם לב יעווב (p.6); ¹⁸ סור (p.5); ¹⁹ סרין חכמה (p.11); ²⁰ מהלך בעצה (p.10); ²¹ סלה לכן (p.11); ²² ועץ רטוח (p.5, quod Dks. Litbl. VII,798 male jungit cum ⁴; cf. Litbl. IV,357) forsitan e media sententia petatum, v. infra. [Paucissimi ergo exstant in MS. laudato, cujus numeros a me quaesitos a Luz. didici.] Spectant huc etiam 2 Gnomi ap. Carmoly (Litbl. I,811, non indicato fonte; MS. Paris. et Anthologiam Biblioth. suae MS. generatim fontem dicit Litbl. III,94, cf. supra I,¹⁰, neque scio, ubi Carmoly de Gnomis ap. Jeh. Ibn Tibbon locutus sit, ut observat Dukes, Litbl. IV,356). Denique ad lib. nostrum spectare vid. Gnomus מלכים הישרו di- serte nomine Nostri citatus ap. Abr. Ibn Chisdai in Vers. lib. Gazzalii p.191 (v. Dks., נחל p.46), alios duos p.206,215 addidit Dks. in Litbl. V,357, cf. נחל p.40, 45, revera anon.; sed Nostri versus anon. citatos esse testem audivimus M. Ibn Esra (supra p.2460). Nostro tribuerim אשר הורה p.188, ubi (ut raro) formula citationis omnino ejecta vid., forma, metrum (v. infra) et argumentum valde conspirant cum aliis, at- que אשר מכל p.131 et forsitan alios quoque, cf. p.125,209,235 etc., in exemplis 2 ap. Dks. p.45 sunt homonyma (cf. supra p.2467). — Quoad formam notandum est, Gnomos plurimos duobus di- stichis (seu Beit) per assonantiam et metrum (pluri- mum, sed non ubique, idem laudatum supra p.2467, ex eoque nonnulla facilliter corrig.) distinctos esse, rariores sunt qui duplices constant numero אחי II,² אחי I,⁶ אשר ראה חסר, Litbl. VI,715 n. XX; dub. vel 3 distichis אדמה ליצורים Litbl. VI,715 n. XXI; אשר יאמר I,¹⁴, vel II,¹⁵). An numerus Gnomorum omnino fuerit 432 (ut Dukes נחל p.35, vel 380=משלי?) non dicam.]

2] מבוא הגמרא (החלמוד) *Introductio in Gemaram (Talmud)* excerpta; ad c. Jeschua Levi: *Litnera mundi* q. v. (1510 etc.).

[Suppl. W²119. Opus primitus Arabice composi- tum? vel lingua mixta? (cf. sub Nissim b. Jakob p.2070). Ex op. החלמוד nomine Nostri varia in fragm. edito desiderata citantur ab auctoribus variis (v. Rpp. Hai n.2, cf. Gg. Ztschr. I,22; Phil. Tuzz.,

Notice sur Abou-Jousuf etc. p.10 n.1, Reifmann, vita Serachjae p.66), in his locus de adventu Rab (N.⁶⁷⁸⁵, cf. Jew. Lit. p.272 n.47 sq. et supra p.2066 in fine) A.530, jam ap. Est. Parchi (f.10b ed. Brl., suppl. onomast. p. XXXV). Idem vero citat Abraham Sacut (f.105b, cf. Rpp. כ"ח IV,210, cf. VII,157) nomine Samuel b. Chofni (opere non laudato); ap. Jakob Ibn Aksai vero de re alia Sam. b. Chofni loco Scherira (q. v.) citatum putat Rpp. ערך מלין p.138), qui (p.137) citationem ap. Abr. Sacut auto- psiae tribuit. Modo vero apographum vidi B. Goldberg e Cod. Paris. a. f.270, qui inscribitur (?) החלמוד auctore Josef b. Jakob דיין Barcellona (cf. Carmoly, Annal. I,310!! eundem hunc recognovi lib. 12. ptibus constantem, quem sub Josef Ibn Akinin ex Arab. versum per Abr. Jeruschalmi adtuli ap. Ersch. s. v. p.50), ubi in cap.10 idem A.530 legitur, citato ר' שמואל בן חפני הכהן ול' כספרו הנודע שמו, כמבוא מספר בו כיצד ירדו (פירו?) חכמי המשנה, ergo Samueli b. Chofni tribuitur *Introductio*; unde non praeter rem in lib. העמוד (ap. Conforte f.4b, Rpp. Hai n.8) pravissime excuso, המבוא pro המבוי emen- dat Reifmann l. c. p.67 n.105, qui vero pro b. Chofni quoque Nagid substituere vult (b. Chofni in lib. Fasensis nuncupatur, v. citata supra p.1027 sub ⁴); ad rem cf. cap.5 in MS. laudato. Si fidem habes Carmoly (Litbl. XII,361, sed v. supra p.1607, 2118) plura e Samuel b. Ch. omissa fuerint in ירחסין edito. Parum abest, quin auctoritatem opusculi nostri omnino in dubium vocarim! — Quoad notas S. Sachs, הפליט p.44 (cf. de מכילתא Jost, Isr. Annal. II,248 n.2) de עקיבא ר' אוחיהו (N.3395), verba haec e „Nagid“ citantur a Mos. Ibn Danan II,1 f.11 op. MS. recens acquisiti; cf. quoque Dukes, נחל p.32,59.]

- 3] — in edd. Talmudis q. v. N.1414 sq. [W³] (1714-21 etc.).
 4] — cum Vers. Germanica per E. M. Pin- ner; una cum tract. Berachot N.1579 (1842).
 5] — Latine per C. l'Empereur; una cum textu in edd. op.2 (1634.1714.1740).

7064 SAMUEL (Phoebus) b. Natan Feidel (פייירל =Feitel). [W²2056b auctorem collegam ex- sculpit e patre, qui N. F. מוין exprimitur, quod mox ex Wien emendandum puto, unde eundem habeo Natan Feitel N.⁶³²⁸. Noster est forsitan Samuel פייוריש (sic) ap. Ghirondi p.320 n.16 sub Salomo Levi (סג"ל) [uterque suppl. supra sub Moses Ne- rol p.1980]; cf. וייבש in Cod. MS. Mich. 155?]

SAMUEL ex OPATOW

1. מִיט הִיוֹן *Lutum coeni* (seu *Graeci*) de calamitate Judaeorum Ucrainae etc. A.1648-9 (ff.8) [W³] 8. Ven., s. a. [paullo post 1649].

[Lib. rarissimus, quo Historiographi et Geographi nondum usi sunt, incip. f.1 (post frontisp.) ועתה ועתה לחשוב הגורח, atque pp.11 continet enumerationem urbium, seu synagogarum, prout a Chmel et caterva sua vastatae sunt, adjecto sigillatim numero Judaeorum occisorum; numerus synag. in fine („exclusis eis quae auctori non innotuerunt“) 140, patrum familias (בעלי בתים, exclusis feminis et liberis) 600070. Indicem hunc Deo favente alibi repetiturus sum.]

SAMUEL ex Opatow v. Samuel b. Elieser.

SAMUEL Oseida v. Samuel Uceda.

- 7065 SAMUEL (David) Ottolenghi, seu Ottolengo (אֹטְלִינגוֹ, i. e. Oettlinger), b. Jechiel Casalensis, Palavii et Venet. [Mrt. 25. Ab 1718 sec. epitaphium ap. *Ghirondi* p.332; Venetiis (וֵינֵיזִיא) A.1716 data est sententia ap. *Lampronti* I f.36b, allata ab eo et *Nepi* p.335. Ubi vel quo A. excusum sit *Carmen* laudatum a *Glür*. p.156 nescio; כללי הדרקו MS. v. in Cod. MS. *Bislichis* 10. Filius Moses Rafael A.1712 edid. Mosis Sacut op.4. Nepos Ismael possedit Cod. *Ref.* 342.]

1. מִעִיל שְׂמוּאֵל *Pallium-Samuelis* Compend. lib. *Duae tabulae foederis* Jesaiae Hurwitz, cum Indic.; sumpt. Jehuda Ibn Jaisch

4. Ven., Al. *Bragadini* (כַּהֲנוּנָה) 1705. [W¹⁻³2054; corr. 3728b, 1999b. Autogr. in Cod. *Ref.* 342.]

2. קְרִיאָה נֶאֱמָנָה *Exclamatio* (s. *lectio*) *fidei* Compend. lib. *Vadum Jakob* Ahron Berachja

4. Ven. (עִיר הַצֶּדֶק קְרִיאָה נֶאֱמָנָה) 1715. [Male 1701 (neglectis יד) ap. W³p.1080, et tit. קריה ap. *Asul*. II p,132.]

- 3) Additt. ad חֵקֶן שׁוֹכֵבִים inter *Prec. Coll.* N.2931 sq. [Suppl. W³] (1697 etc.).

- 7066 SAMUEL b. Perachja (פֶּרַחְיָה, פֶּרַחְיָה) Kohen, Salonich. [Nostri pater vid. Perachja אִיטָאֲלִינִי (*Italus*?) ap. *Sal. Athia*, praef.; ac Per. Kohen, in quem sermonem funebrem fecit Mos. *Almosnino* (מֶאֱמָן כח) f.202), locum cedente filio Daniel (i. e. N.⁴⁷⁷⁷), aliusque nominatur filius Josef, non vero Noster, qui forsan adhuc puer fuerit; si vero Nostri filius est Chisdai Ibn Perachja (N.⁴⁷⁴¹), vix A.1677 (v. p.2277 sub *Sal. Algasi*)

obierit. Postremi filius Chajjim Kohen P. laudatur in praef. ad Chajjim Sabbatai הוֹרָה חַיִּים (cf. p.833 sub N.⁴⁷⁰⁸); ad familiam pertinet quoque Abraham K. ap. *Conforte* f.50b. Nostrum habuerim Sam. Kohen inscriptum Cod. *Poc.* 405, una cum Chisdai b. Samuel כְּהוֹנָה מִפְּרָחִי, Ahron b. Sam. (qui etiam in Cod. *Warner*. 10, v. *Catal. meum* p.27), Moses b. Sam. et Abraham b. Sam. (omnes מִפְּרָחִי כְּהוֹנָה); postremi sigillum hebr.-Arab. exstat etiam in Cod. *Hunt.* 505 (f.201b); sed Josef b. Samuel Kohen occurrit in formula venditionis Cod. *Hunt.* 518 A.1378 (*Uri* 341). De nomine פֶּרַחְיָה cf. *Asulai* II f.77 sub הוֹרָה חַסֵּד; cf. *Conforte* f.39b. — Noster carmina adiecit libris variis *Salon.* excusis, ut A.1565 Abot etc. N.1442, A.1567 Hoschanot et Asharot N.2753 etc. (ubi נָעִים אָף הַשְּׁמוּאֵל), A.1569 N.2754 et Haggada N.2682. Carmen Nostri in 1000 Alef Saadiae Longo legitur in Cod. MS. *Poc.* 74 vol. II f.60, cf. f.78.]

סִמְנֵי הַפְּרָשִׁיּוֹת בַּחֲרוֹן *Index pericoparum versibus* i. e. Carmen memoriale acrost., incip. אֵין לֵאשׁ נִכְבֵּר מִנִּפְשׁוֹ; f.38 ad c. Josef b. Schemtob b. Jeschua: *Reliquiae Josefi* q. v. (1568).

[A.1564 exprimitur in acrost.; v. specimen ap. *Dukes*, Litbl. XII,686, qui e consuetudine *Metz* objurgat! inscriptio legitur in frontispicio libri; carmen vivente auctore a fratre in opus de calendario insertum.]

SAMUEL Perusinus v. Samuel Venturoso.

SAMUEL Phoebus v. Samuel b. Josef b. Josua et Samuel b. Natan et Samuel b. Uri.

SAMUEL Pin (l. Finn?) v. S. Pin.

SAMUEL b. Pinchas v. Samuel Makshan.

SAMUEL Polak v. sub Samuel b. Josef b. Josua op.1.

- 7067 SAMUEL (Sanwel) Poppert b. Mardochai ex Koblenz, Typogr. Altonav. [Lib. אֲנִימוֹכּ N.1388 (A.1720) non Altonaviae (ubi nihil usque ad A.1727 innotuit, v. Sect. III) sed Hamb. editum puto. W⁴577b=32062d. In op.1 se auctorem venditat: וְעַל שֶׁנִּכְרַמְתִּי בַּחֲדוּשׁ אֲדָר, לַעֲשׂוֹת חֲרוֹן זֶה הָיִיתִי מִהַדְרִי quidem constat.]

1) וְזִמְרָה לְפִירִים [i. e. שְׁמַחַת פִּירִים] cum Vers. Germ.;

SAMUEL ex POSEN

- v. N.4072 [W³] (1715).
 2] מנלח מרדכי [idem ac 1?] v. N.4073 [W⁴]
 (1730 sic.).

SAMUEL ex Posen [fict.] v. sub Isak b. Moses Israel.

SAMUEL Ramataeus [fict.] v. Samuel di Medina.

SAMUEL Romanelli v. S. Romanelli.

SAMUEL b. Saadia v. Samuel Motot.

SAMUEL Ch. Salman v. S. Ch. Zelman.

SAMUEL b. Salomo v. Israel S. b. Salomo.

- 7068 SAMUEL b. Salomo (ex Dreux), ex Falaise (מפלייז), alias Sir *Morel* seu *Muel*. [Saec. XIII. med. Zz. Add. p.317, Z. G. 37. Nomen per aphaeresin abbreviatum (dein r quasi loco Digammae insertum), alias quoque offenditur; cf. רכינו הלכנו אישור, הגרוע מיימוני in מוריל מאינלמירא cap.9, מילש Muels v. Zz. ap. Gg. Ztsch. IV,203; „Melis“ ap. Zz. Z. G. 462; forsitan huc spectat quoque Nissim „Morial“ (sed v. sub Schemtob Ardofil), et Abu'l Hassan b. Moril etc. (v. sub Samuel Nagid p.2463), male מועל, מועל scribit *Landshuth*, et עמודי העבודה p.97. — A Nostro discernendi sunt varii homonymi fere aequales. Nostrum magistrum citat Meir Rothenburg (q. v.), cf. *Gedalja* f.39b et ex Resp. W³2148 (ubi male Saec. XII. pro XIII.). Idem *Gedalja* f.42 ejusdem Meiri magistrum affert ex ה"ט Sabbath cap.6 (leg. 29, ut *Conforte* f.20a), Samuel b. Menachem, qui nonnulla accepit a [Mose] מנחם (ut recte emendatur ad *Conforte* l. c.). Postremus citatur quoque in Resp. et in Tosafot Joma 40a (v. quoque *Asulai* I p.176); unde *Conforte* (f.17b, v. not. 26, ad quam ablegandum erat f.20a n.14) eum cum Nostro conjicit, hincque Zz. Z. G. 37, qui nunc (rogante me) identitatem negat et b. Menachem Würzburgensem p.55 supplere jubet. Ad postremum ergo referatur quoque conjectura Zz. p.37 de filio Menachem b. Samuel; auctor indicis etiam hoc loco (p.602-3) erravit (p.49 pertinet ad Nostrum et pro 73 leg. 37). *Asulai* Nostrum confundit cum Samuel Schekili (v. supra p.1654). Denique cum Nostro confusus est Samuel b. Salomo Nasi Carcassonne

a *Conforte* f.20a (suppl. in Indice); allatus ap. *Gedalja* f.42b (ubi שלחה err. typ., corr. W³ p.190; „cognomen“ Nin ap. W³2148 exsculptum ex euphem. נ"ן, v. Zz. Z. G. 453; cf. *Meiri*, praef. in fine, et v. citata supra sub Manoaeh p.1654, ubi de aliis homonymis; et cf. W³1979; v. *Conspectum* Codd. MS. p.20, notam ad Uri 498). — Noster forsitan Parisiis adfuerit disputationi (W³2148, ubi leg. Tela p.6, et Gg., Proben etc. II,47 contra Zz. Z. G. 85: b. Meir) A. 1240 (v. supra p.2061 N.670). — ס' מצוה (ap. Zz. Z. G. p.37) v. in Cod. MS. Mich. 204. Liturgia, quam Nostro (vel Perez) tribui: *Jüd. Lit.* §19 n.40 e loco in Ab. sara f.74a, est potius expositio Hymn. Josef Tob Elem (טהריל f.2 ap. Zz. Add. p.317, suppl. *Landshuth* l. c.).]

תוספות *Additamenta* in tract. Aboda Sara Talmudis q. v. p.211 C7.

SAMUEL Sanah v. Samuel Zarzah.

- 7069 SAMUEL Sardi (סרדי) b. Isak. [A.1225 sec. *Abraham Sacut*, qui הסרדי scribit in ed. Const., sed in ed. Crac. f.132a err. typ. ספרדי (ut adhuc *Edelmann* in Onomast. ad Est. Parchi p. XXXV, locum f.58a frustra quaesivi), unde alii citati ap. Zz. Ztschr. 157 (hinc ap. *Asulai* I f.89 ed. Benjak. ipsa citatio e ירוסין emendata est!); *Conforte* f.20a nomen ab „urbe Sardinia“ derivat, unde *Rof.* (Diz. p.286); sec. Zz. (unde *Fürst*, Litbl. XII,217!) „forsitan“ ab urbe *La Sarda* in insula Minorca. Cf. quoque *Gedalja* f.54a (ex *Sacut*) et *Frankel*, Der Beweis etc. p.111.]
1. התרומות ס' *L. Oblationum* De rebus pecuniariis; sumpt. [Mos.] b. Samuel di Medina. *ED. PR.* (ff.116)
 f. *Salon.* (וישם, inc. fer. VI.12. *Tischri*) 1595-6.
 [W³2087. Cod. MS. *Opp.* ap. W³p.1110, scil. 683F, est revera op. התרומה auctore Baruch b. Isak Worms.]
  2. — f. *Prag.*, Mos. b. *Bezalel* (מאה) תרומה כ"א, fin. fer. VI.29. *Tammus* = 15. *Julii* 1605.
 [W³p.1105. Zz. Z. G. 282 n.89, ubi 645F. delendum.]
  3. — acc. (f.131-2) *Decisio* Eliae Barki
 f. *Sal.* 1628(?).
 [W³* inter A.1608 et 1628 claudicat, quia lit. media non distincte expressa est. Dies 6. Menachem in limine utroque A. in Sabbatum incidit!]

SAMUEL SARSAH

4. — cum Asarja Figo Comm. (*Crescentia oblationis*); cura Abraham Chaber-Tob et Samuel Habbillo (הבילוי) [*W*¹p.1105.³p.872] f. Ven., Comm. *Vendramina*, per Fr. Vieceri (אבקש) 1643.

SAMUEL Sarsah v. Samuel Zarzah.

- ⁷⁰⁷⁰ SAMUEL Schlettstadt, seu Schletzstadt (שליטשטאט, שליטשטאט) b. Ahron. [Exeunte A.1376 (11. Tischri 137) finivit *Compend.* Mardochai (קצור מרדכי), v. *Rof.* ad Cod. 397, qui nomen male Salistas exprimit (v. *Zz.*, Add. p.322), atque opus ignotum, auctorem Wolfio ignotissimum venditat; sed v. Cod. MS. *Opp.* 612Q. ap. *W*¹p.903, ubi A.1393 ad descriptionem spectat, unde corr. Moses שלעמטא ap. *W*⁴p.926 n.1654b. Exstat quoque in Cod. *Mich.* 767, et *Paris.* 246 exarato a femina Frummet (הרומט) etc. A.1454 (ut in excerptis B. Goldberg vidi). Vid. quoque *Asulai* II p.110 sub ק' מרדכי et *Zz.* Z. G. p.75 in nota (suppl. in Indice p.603). In narratione de Nostro imperf. in Cod. MS. *Opp.* 1704Q. f.65 laudatur filius Abraham, ejusque(?) filius [Ahron, v. N.⁴³⁴³], e quo (p.8) nomen patris Nostri suppetivimus, jam laudat (p.9-10) Israel Krems (מקרימו leg. מקרימו, suppl. supra N.⁵¹⁰⁶), et quidem ultimum ante observatt. miscell., unde aetatem sub N.⁴³⁴³ specialius definivimus quam *Benjakob* in praef. p.5.]

הנהרות Annotations in Mardochai b. Hillel q. v. [anon.] (1552 etc.).

[Initio tract. Gittin legi שמואל הקטן observat *Zz.*, Add. p.322; v. tamen sub Asriel [b. Jechiel etc.] N.⁴⁴⁷⁰.]

SAMUEL Schneior v. sub Samuel Evreux.

- ⁷⁰⁷¹ SAMUEL Schotten (שאטין) b. Josef Kohen, Archisyn. Darmstadt, Francof., compend. מדרש ש"ך. [Non שטין ut *Asulai* II p.64; שמואל enim legitur verbis integris in fine *Prec. poenit.* (פליחה) in incid. S. a. M. 24. Tebet alphab., incip. אל נורא ואיום cum Vers. Germ. ap. *Schudt*, Jüd. Merckw. III, 74. Nostri nonnulla in Talmud inseruit Gener Jehuda L. b. Josef Samuel (q. v.), unde Nostrum „in excudendo Talmud occupari“ accepit *W*¹p.1122.]

1. כוס ישועות *Poculum salutis* Nov. halach. in tractt. varr. Talmud.

f. F. a. M., Jo. Koelner. 1711.

[Annus aenigmaticice exprimitur (v. *Jüd. Typ.* p.27

n.4) scil. כוס שמלואה ויקח ישועה, i. e. כוס defective scriptum et ישועה, finit. est fer. III post 19. Schebat, hic enim nunquam in fer. III. incidit mone Zd. *W*¹2145 male A.1710.]

- ⁷⁰⁷² SAMUEL Schullam (שולם) b. Moses, Medicus Kahirensis (מצרים), Constantin. [Non Schalom (ut *Beer*, Phil. p.78), vel Solem, vel Salum, ut *Carmoly* (Hist. des med. p.187), vel Schullam ut *Fürst* (Litbl. XII, 236 n.85). „Principis Medicus“ sec. *Buxtorf*. l. c. supra p.1084 (locum imperfecte excerptum habeo: שכן ספר לי הרופא הח"ר שמואל שולם במצרים וכשהלכתי אני מאלכסנדריה למצרים מיד בעה התיא הלכתי אצל (החכם הנזכר שהיה אהובי מקטנותי). Nostrum A. 1580 adhuc vixisse e solo נ"ר in tit. ed. repetitae non concluderim. — Nomen שולם, non frequens, confundi solet cum frequente Schalom (שלום), cujus specimen ludicrum habes ap. eruditissimum *Goldenthal* in animadv. p.83 ad Cod. CXXXIII (cujus possessor Abba Mari Chalfan etc. Nostri aequalis fuit, v. supra p.1575 in fine), ubi Nostri filium suspicatur Jehuda b. Samuel Schalom Interpretem e Lat. (ut jam *Biscionius* p.166 Cod. 54, neglectus quoque a *Carmoly*, Hist. des med. p.127) ca. A.1400-1450 (v. notam ap. *Carm.* textui contradicentem, quam partim confirmat nomen Sabb. urbe Solmona, seu *Selmo*, in Cod. *Rof.* 326 ap. *Zz.* ad Benjamin p.22, ap. *Gg.* *Ztschr.* III, 53, et *S. Cassel* in *Ersch* S. II. vol. XXVII p.146 n.47; A.1449 exaratus fertur Cod. Vindob. CXV, ubi Interpres est ipse Noster; cf. ad Cod. MS. *Opp.* 1166Q.). Hujus filium Isak (qui male שולם ap. *Ghirondi* p.213) eundem ac avum Davidis Vital habet *Carmoly* (l. c. p.137), nescio num recte, hujusque filium Abraham (N.⁴³¹¹, ubi de Cod. *Par.* 245.¹³ non inepte censui, in notis B. Goldberg Schalom Anabi lego, v. *W*⁴1935d, Cod. MS. *Opp.* 272AQ. et fil. Josef ap. *W*¹945: Cod. *Vatic.* 105.¹²); Abraham vero est Interpres Logices *Marsilii* in כ"ה VIII, 63. — Chajjim Schullam Saec. XVI. v. ap. *Conforte* f.42b, Menachem Sch. Saec. XVII. ib. f.46b, 50b, unde שולם f.45b et Indicem f.59 corrigendum suspicor. Chananja b. Samuel שולם A.1633 Ferrariae ap. *Nepi* p.107 suspectum habeo pro פלם.]

- 1) Additt. et Notae ad Abraham Sacut: *Genealogia* q. v. [*W*¹2146] (1566 etc.).

[Opus suum, si e MS. *Uri* 389. (A.1855 cursim a me inspecto) judicare licet, non omni numero elaboratum

SAMUEL TAITAZAK

Nostrum הוֹקֵן *seniorem* nuncupat, ne confundatur cum homonymo nepote (f.48b et 49a, unde corr. et suppl. Index f.62); *Sabb.* nomen omnino corrumpit סורסלייא (Surselijo ap. *W*^{1.32124}); *Asulai* f.89 סיר' lbn Sid scribit e MS. (nisi abbrev. fuerit סיר' pro סיר'; ipse enim יהיב והריק ק"ק סיריליין addit); exstitit quidem eodem tempore Samuel Ibn Sid (v. *Conforte* f.33b, ut corr. in Indice), ut vid. auctor Comm. in Abot, jam defunctus citatus a Samuel Uceda (A.1579), ergo recte *W*^{2120b} discernit homonymum Rabb., quem ipse *Rof.* ad Cod. 302 Hierosol. A.1635 defunctum dicit, tamen ab altero temporis ratione non distinctum vult! Nostri aequalis est Zafatensis Salomo סיריליין (*Conforte* f.32b, שאריליין f.34a), de quo cf. *W*^{2011c}, *Asulai* I p.170, *Rof.* Diz. (p.297); idem vjd. Sal. ויריליין qui Salonichi Palæstinam petivit ante A.1549 (*Sal. Athia*, praef.). Nostri propinquus. vid. Josef סיריליין (leg. סיריליין) in Aegypto (*S. Athia* l.c.). Ad nomen forsitan diversum Seralvo, cf. Abraham סרלון ap. *S. Athia* l.c., צראלון ap. *Gedajla* f.51a, *Conforte* 32a (ubi סיראלון err. typ., v. f.35a et 39a: סארדלון, in nota סראלון seu סיראלון); nomen Samuel שאראלבן inscriptum offendi Cod. MS. *Reggio* 24⁶; forsitan etiam nomen Schemtob ben צריה Constantinopolit. ap. *Sal. Athia* l.c. ex צירלה corruptum est?]

כללי שמואל *Regulae Samuelis Methodolog.*
Talmud.; in lib. הומת ישרים N.4084 (1622).
[*W*^{1.32124}.]

⁷⁰⁷⁶ SAMUEL Taitazak, in Turcia. [Saec. XVI. med., v. *Sal. Athia*, praef., ubi male טאיטאזק; *Conforte* f.38a; *Asulai* f.88. De nomine v. supra sub Josef T. p.1533.]

שאלות ותשובות *Quaesita et Responsa*; f.46 ad calc. Jehuda Taitazak: *Reliquae Jehudae* q. v. (1600).

⁷⁰⁷⁷ SAMUEL Ibn Tibbon b. Jehuda, Lunelensis. [A.1232 jam defunctus (v. ad Testam. Jehudae p. VI, ubi adde, A.1239 repeti a *Carmoly*, Hist. p.256! Correctius 1232 in Itin. l. citando); certe non Tiberiade sepultus, ut tradit Uri b. Simon (cf. supra p.1861) ap. *Carmoly*, Itiner. p.477, qui tamen praeter rem ignotum esse („on ignore“) dicit, num Noster iter in Orientem fecerit (quod *Rpp.*, Kalir n.17 simpliciter negat!); certe enim A.1210-3 Alexandria reversus est (v. infra

sub A.VII). — Nomen Sam. b. Asarja (בן עזריא והכינור!) in Cod. *Uri* 114, quod oscitantiae tribuit *Rof.* (ad Cod. 169), re vera fictio est possessoris cujusdam fraudulentum, qui inscriptionem addidit (de relatione inter Samuel et Asarja = Abu Nassar v. supra p.2463, cf. *Lilienthal* ad Cod. 45¹, ubi errorem quendam suspicor). — De vita Nostri nihil fere innuit, donec ex *Testam.* seu Exhortatione (post A.1186) patris Jehuda Ibn Tibbon (q. v.) nonnulla adolescentem spectantia in conspectum redege (praef. p. VIII, cf. p. VI), unde etiam apparet eum Medicinam egisse (p. V supra et v. p.1688). In variis Provinciae urbibus degisse videtur. Urbem Lunel (בקעת יריחו) dicit residentiam (עיר מושבי), in praef. ad מורה, cf. *Rpp.* l. c. et supra p.1895) et natalem (v. ad op. excus. 4, *Delitzsch*, Catal. p.286). E *Marseilles* urbem *Arles* petiverat vivente adhuc patre, priore in urbe epistolam *Meir Abulafia* accepit (v. p.1688) et forte filius Moses natus est (cf. supra p.2322); posteriore forsitan lib. מורה perfecit (v. supra p.1895, et cf. excerptum ex *Meteorol.* ap. *S. Sachs*, כ"ח VIII, 157 n.9); in urbe *Beziere* opus sub A.I laudandum verterit, si fonti fides habenda. Toleti et Barcinone fuit antequam *Meteorol.* vertit (v. sub VI).

De operibus Nostri parum exacte agunt *W* 2075 (et l.l. infra ad opp.) et *Rof.*, Diz. (p.312), confusis praecipue patre Jehuda Ibn Tibbon et filio Mose Ibn Tibbon, quos uno capite absolvit *De Castro* I,70 (v. notata supra p.1999), neque omnia jam ad certitudinem eruta sunt. Confusionem jam ex inscriptione imperf. Codd. nonnullorum ortam, auxit *Gedajla* (f.42b ed. Amst.), qui efficto Salomoni Ibn Tibbon Nostri nonnulla tribuit, unde forsitan *Bart.* seductus est (v. *W*^{1.1986} et infra ad A.VII et op. excus. 1). Nonnulla correctiora v. ap. *Gg.*, Ztschr. V,99; inventionibus more suo non caret *Carmoly*, Hist. des med. p.78 (cf. Itiner. l. c.). — Primus inter recentiores brevem sed specialem opp. recensionem periclitabor, quam quidem neque integerrimam nec omni numero correctam suppono. Jam Nostri operum „longitudinem“ אורך חבורי, i. e. prolixitatem vel numerum? „langweilig“ ap. *Gg.*, Jüd. Dichtungen p.59!) ut et Saadiae, modum excedentem habuit auctor satyricus *Immanuel b. Salomo* (מחברות f.49a ed. Br.). — Opp. inedita nonnulla in Catal. Codd. MS. fusius recensebo.

Quae omnino hic desiderantur quae-

SAMUEL Ibn TIBBON

ras sub Moses Ibn Tibbon vel sub Jehuda Ibn Tibbon.

A) Versiones auctoribus Arabicis (et opera ex iis potissimum compilata):

1) *Ali Ibn Rodhwan: Comm. in Galeni Artem parvam* (מלאכה קטנה, cf. Gerson b. Salomo שער השמים, porta VIII f.37a ed. Ven., cf. P. IX f.42a col. 2; cf. Frankel, Zeitschr. III, 274 et supra p.1014), si credimus *Carmoly* (Hist. p.78), in epigr. Cod. Par. 398 versus dicitur 10. Elul A.1199 in urbe Beziers; in Catal. excuso nomen exprimitur Jehuda b. Samuel Ibn Tibbon, ut e Cod. illo (olim Colb. 4545) *W*³p.167 (cf. similem inversionem ³775d), e quo haud cunctanter *Rof.* ad Cod. 1177, qui Codex Interpretem non exprimit, ut caeteri omnes mihi noti: Par. 393,¹¹ 399, et *Scalig.* 2,¹⁴ (*W*³p.167, 1318). — Nostri נסחה de Musco (מושק) affertur in Cod. *Scalig.* 2,¹⁹ f.213b, non indicato opere e quo petita est.

II) *Averroes*: ¹ Dissertt. 3 de *Conjunctione* etc. v. infra sub *B*⁴. —

² Ex ejus Comm. potissimum in *Aristotelis* opp. *physic.* et *metaph.* (adhibitis aliis Verss. et Comm. Arab.) versus est liber Nostri iugens דעות הפילוסופים *Opiniones Philosophorum* (ca. 1200?), cujus MS. *Opp.* laudat *W*¹p.1098 non exstans (*Zz.* Z. G. p.236); *W*³p.289 (ubi librum cum סבחר הפנינים ex Arab. Sal. Ibn Gabirol Interprete Jehuda Ibn Tibbon combinare vid.) ad „locum suum“ ablegat, sed p.1099 tituli versionem tantum emendat; *Rof.* ad Cod. 164 (impf.?) de op. ipso nihil profert; uterque omittit Cod. *Warner.* 20 (fere perfectum), quem fusius delineavi p.61. Forsan huc spectat Vers. hebr. per „Tibbon“ opp. Arab. Averrois in Cod. *Escor.*, A.1250 exarato, si fides ulla habenda *De Castro* (I, 71), qui (in Indice MSS. praemisso) diserte eam sub Samuel laudat. Hinc suppl. *Renan*, Averroes p.148. Vide quoque infra sub VI. — Cave confundas opp. homonyma, scil. a) Vers. lib. مقاصد *Gazzalii* (supra p.1000) Interprete Isak Albalag (v. interim Catal. meum MS. Leyd. p.16), unde petita sunt excerpta anon. ap. *Jochanan Allemanno* in ליקוטים (MS. *Reggio* 23 f.30a, cf. הכוונה פ' cum nomine f.63, 186). b) Opus homonymum (*fictit.*?) auctore Schemtob Palquera (q. v.).

~~MS~~ Quae praeterea Nostro tribuuntur v. sub Moses Ibn Tibbon.

[III] *Avicenna: Canon*, lib. IV. P. II a Nostro versus (ונעהק) dicitur ab inscriptore (recente) Cod. *Bislichis* 15, ubi פירוש הכהן Comm. Tibbonidis, sed citatur *Gentilis* [*da Foligno*] qui A.1346 scripsit! (de quo cf. *Jüd. Lit.* p.445 n.41) cf. supra sub Moses Ibn T. p.2000.

IV) *Farabi: ההחלות* sub Nostri nomine editum; sed Interpretem Mosen rectius haberi in Codd. MSS. pluribus existimavi supra p.2001, quod aliquantulum confirmat discrepantia versionis locorum citatorum a Nostro in דעות הפילוסופים Cod. *Warner* 20 f.335 col. 1 etc. (v. Catal. MSS. Leyd. p.75). — ² (ההחלה) הניין v. supra p.1891, 2001. — ³ השכל והמושכל in Cod. *Paris.* 110,⁹ (cf. *Beer*, Litbl. II, 313) Nostro tribuit *Carmoly*, Hist. p.78, ut puto arbitrarie; prout Cod. *Constant.* effluxisse vid. (*Revue* or. II, 114 n.20). Cf. de libri hujus Versione (emendata) per Jedaja Penini et Kalonymos supra p.979, 1014, 1283.]

V) *Anonymus* [*Honein*?] Interpretes *Aphorismorum Hippocratis*: hebr. alphabetice s. t. אגור, Codd. MS. *Opp.* 1643Q, *Reggio* 7 et anon. ap. *Almanzi* (אופר נחמך II, 16, cf. inscript. cum *Immanuel b. Salomo* p.97 ed. Berl.). Interpretes hebr. mihi tamen non certus (cf. *Ersch* S. II vol. 31 p.96).

VI) *Jahja Ibn Batrik*: Versio *Aristotelis Metereol.* s. t. אותות השמים, cum Notis potissimum ex *Alexandro* [*Aphrod.*], *Avicenna*, *Averroes* (quem hinc auctorem nominant Bibliogr. nonnulli). Codd. MSS., qui nomen Nostri in fronte vel in notis produnt (incertos plures omnino hic non commemorabo) mihi innotuerunt varii; ut Cod. in 8. ap. *Bart.* (I, 481: Salomo, cf. IV, 107, 393 [ubi scriba *Mard. b. Daniel Rofe* A.522 Chr. 764! cf. *Zz.* ad Benjamin p.266 et Cod. *Rof.* 88], *W*¹p.220 et 1986 p.1056 et p.1098,³p.136, cf. *W*¹p.1223 sub Timon et v. supra p.1999), *Laurent.* Plut. 88. Cod. 24,^{1,3} (p.149 ap. *Bisicion.*; cf. *W*³p.136), *Mich.* 38, *Paris* a. f. 305 (v. *Dukes*, Litbl. IX, 195), *Orat.* 25 (sec. notitiam *B. Goldberg*), *Rof.* 171,⁴ 207,⁴ 423,¹ 771,¹; Cod. *Warner.* 13 (anon. ap. *W*³p.1175 n.43c, v. infra), ap. *Luzz.* (v. אופר נחמך II, 14), ap. *Philipowski* (נ"ח VIII, 157), in Biblioth. *Odess.* (v. *Schorr*, נ"ח VIII, 63 et infra) et forsitan *Constantin.* (si Catalogus ap. *Carmoly*, *Rev. or.* II, 113 [n.8], non omnino fictus est). Codd. plurimi incipiunt ab ipso libro, ut *Mich.* 38, *Urb.* 39 (v. infra); praefationis parvae apographum modo

SAMUEL Ibn TIBBON

a Schorr accepi, unde nonnulla, potissimum haec tenus ignota, breviter notabo, quae etiam ad definiendum tempus opp. inserviunt. Noster jam initio sese Interpretem (הבִּיעֵהִיק) dicit libri אותות השמים desiderio Josef b. Israel (v. infra B.⁵; cf. *Rof. Cod.* 207,771, *Dukes* l. c. ubi hebr. (שמואל), qui primitus Versionem librorum physicalium (ספרי הטבע אשר הכרו) a Nostro petivit. Libri Meteorol. Nostro in promptu, et omnino nota, erat nonnisi Versio Arabica Interprete *Batrik*, quam pravam habuit *Maimonides* in epistola „prima“ (בכחבו) אולי הראשון הבא אלי, cf. supra p.1900 in fine et *Catal. MSS. Leyd. meum* p.36 n.1), ejusque errores et defectus (חסרונות) jam partim ex ipso argumento, partim e locis in *Comm. Alexandri* constare, eamque jam passim Toleti et Barcinone se correxisse ait. Titulum libri se antea הרכיבים העליונים [cf. *Rev. or.* II,113] et האותות העליונות reddidisse dicit jam initio praef., quae nomina se explicaturum esse una cum aliis in libro occurrentibus (בפרשי שאר השמות הבאות בספר) (היה אפשר אלו השמות נ"כ ועניניהם). Re vera in fine praefatiunculae Terminologiam meteorum (שמות האותות) aliarumque libri materiarum alphabeticam ipsius libri versioni praemittendam dicit. Sed *Cod. Odessensis* nihil exhibet praeter nomen אותות השמים. In *Cod. Philippowski* terminologiam imperfectam exstare a *S. Sachs* modo didici. Jam in postscripto Epistolae ad Maimonidem (v. infra B.⁶) ab eo quaerit, utra sit versio idonea tituli Arab. אֲלֵהֶאָרֶא אֶלְעֻיָּה [minus apte ergo *Athar al-hawanijje* inseruit *Hamberger* p.313], num אותות השמים, an אותות העליונות. In lib. דעות הפילוס' P.III (f.164b) ipsa Meteora nominantur רשומים העליונים (ut „*De impressionibus coelestibus*“ ap. *Baconem*, quod *Jourdain-Stahr* p.351 non recognovit), atque ita in praef. (f.108a) lib. Meteorolog. nuncupatur. Hoc loco vero diserte titulum (e *Jerem.* X,2 petiit) אותות השמים *Signa coeli* se libro dedisse ait, hincque illum pro אותות העליונות et הרכיבים הע' (quod רשמים seu סימנים significet) in Versione lib. *Moreh* substituisse. Re vera השמים א' inscribuntur omnes fere Codd. laudati; inscriptio אותות העליונות in *Cod. Urb.* 39 suspecta, initium enim ap. *Assem.* est initium ipsius libri nostri seu tract. I, ut in *Cod. Mich.* 38: אמר שמואל אבן. הבן אמר הפילוסוף בעבור [Sub tit. העל' exstat *Comm. Averrois* magnus (qui Arab. in *Cod. Uri*

hebr. 439) ex Versione Kalonymos (cf. *Cod. Urb.* 41,² cum *Rof.* 935), atque *Comm.* ejusdem medius e Versione Mosis Ibn Tibbon (supra p.1999, I,d et lin.6, ubi *Vat.* 342 est potius *Comm. Levi b. Gerson*; *W*¹p.2223 ad *Vat.* 345,³ spectare suspicor; in lib. מדרש החכמה *Jehudae b. Salomo Kohen A.1247 Meteorol.* vertitur ס' האור *L. de Aere*, unde ap. *Sabb.* et hinc in recensione opp. *Aristot.* ap. *W*¹p.220 n.14, cf. *Catal. MSS. Leyd. meum* p.57). E versione nostra, vel illarum altera exsculptam suspicor eam, quam Interprete Salomo b. Moses Melgueiri [cf. supra p.2000 sub g] in *Bibl. Orat.* e *W*¹p.1051 (cf. p.14,136) repetit *Zz. Z. G.* p.472.] *Cod. Warner.* 13 orditur a fine articuli אותות השמים laudati, quem ad praef. pertinere putavi (in *Catal. Leyd.* p.36), quia nec in hoc *Cod.* aliquid inter eum et ipsum librum intercedit, neque Terminologia a descriptoribus Codd. aliorum omnino laudatur. Fortasse terminologiam hanc specialem serius addidit, et quidem paullo ante vel postquam op.2 excusum composuit (v. quae sub eo de *Cod. Taur.* dicuntur). In eo nimirum (s. v. הטבע) occurrit nomen השמים (ut quoque in op.1 p.7,153), nec in praef. id inter ea innumerat, quae in Versione *Moreh* mutavit, postquam publici juris facta est. Id vero opus fere una cum nostro compositum suspicor. Epigraphis quidem tract. IV. op. nostri in Codd. nonnullis data est fer. II.12. *Tammus* (ita in *Cod. Rof.* 423; Codd. plures tantum יום ב' vel י"ב exhibent), quod congruit cum calendario A.970 (non 909 ut *Rof.* ad *Cod.* 423, vel 975 ut *Biscion.* l. c.), i. e. 1210, „super mare quum veniret Alexandria Aegypti inter insulas duas Lamprosa et Pantellaria (לנפרשא ופנטאנריא) in *Cod. Mich.*, v. *Registrum* p.355, et v. infra ad op. excus. 2).

VII) *Anonymus*: ספר הולדות אלכסנדר *Generaciones (Historia) Alexandri*, auctore supposito *Ptolomaeo Lagi*, MS. olim apud *Jablonskium* (*W*¹p.969,1095), nescio an idem quod nunc in *Bet hamidrash Lond.* n.202, ubi in fine והעתיקו סהר' שמואל אבן חבון והעתיקו בומן אשר העתיק המורה אשר לא יכולה ככתם אופיר, וזה הספר נמצא ביד קצת אנשים בהעתקת אלחריו והוא משובש מאד כי הוא העתיקו מלשון (!) והמעתיק השלם הנזכר העתיקו מלשון הדרי ללשון „S. Ibn T. vertit librum tempore quo vertit lib. *Moreh* etc., hic liber offenditur in manu non nullorum ex versione Alcharisi sed valde cor-

SAMUEL Ibn TIBBON

ruptus, hic enim vertit eum e lingua (sic!), Interpretis vero laudatus perfectus vertit eum e Lingua Arabica in hebraeam. Nisi epigraphis illa, non omnino integra, a confusione cum ipso lib. Moreh (supra p.1896 etc.) originem ceperit, Versio Hist. Alex. per Jehuda Alcharisi ex alia quam lingua Arabica facta dicitur, quod non ad lib. סוד הסודות MS. (cf. citata supra p.1308, *Jüd. Lit.* p.433, Catal. MSS. Leyd. p.65) spectare potest, — ubi Interpres Arabs Jachja Ibn al-Batrik se librum e Graeco in linguam Romanam (ללשון רומי), quod vero, ut Arab. رومى, ling. Syriacam interpretandum dixi l. l.) et ex ea in Arabicam convertisse dicit, — sed ad partem III lib. מוסרי הפילוסופים, quam in lib. Arab. Honeini desiderari observavi (supra p.1318, adde quae scripsi in Zeitschr. der deutsch-morgenl. Gesellsch. IX, 838). Si credimus *Carmoly* (*Itinéraires* p. 346), Hist. Alex. s. t. מעשה אלכסנדר in Cod. Paris. [107? vel *Orat.* 25?] eadem est ac אלכסנדר הולדות „Magis adscripta“ inserta Josipponi, et MS. olim ap. *As. de Rossi* (cap. 19 et 23, v. jam *Zz. G. V.* 152 et כ"ח V, 138; cf. cap. 10 v. אלכסנדר, et quidem cap. 10 et 19: (נעקח ללשון העברי). Sed מעשה Alex. in Cod. *Rof.* 1087 (=1183, sec. Indicem), anonymo quoque Interprete, aliter incipit quam Cod. Bet-hamidr. (ubi מלך ממלכתי ויהי מלך ממלכתי (בפרים ושמו נקחניבור). Exactius *Groddeck* (ap. *W*⁴p.1007) historiam (in Cod. Jablonski) „non multum differre“ dicit ab iis quae occurrunt in lib. Josippon.

[VIII] *Anon.* Interpres seu Editor *Almagesti Ptolomaei*; cf. de op. tali per Mosén Ibn Tibbon supra p.2003, XII.

[IX] *Moses Maimonides*: a, b, c, d, v. opp. excusa 3-6.

e) *Epistola* ad discipulum Josef [Ibn Aknin], fragm. excusum v. supra p.1901.

f) אגרת היטן (A.1210-5 versum? cf. sub op. excus. 2) v. supra p.1912.

Ex quonam horum operum vel fragmenti cuiusdam exsculptus sit lib. *de miraculis* („sobre los milagros“) in Cod. hebr. *Escor.* ap. *De Castro* I, 71 non dixerim.

g) מאמר ברפואת הטחורים (sec. *Carmoly*) v. supra p.1918.

h) מאמר הנכבד de Venenis vertit Moses Ibn T., v. supra p.1919.

i) מלוח ההגיון (מלוח) vertit Moses Ibn T., v. supra p.1891, 2001.

B) Opera propria nonnulla innotuerunt maiora, e quibus forsitan excerptae sunt dissertationum et citationes sine mentione operis; quae inquisitione adhuc egent speciali. Ord. alphab. sunt:

¹ ביאור מן מלוח הורות op. excus. 2.

² יקון המים op. excus. 1.

³ נר ההופש *Lumen investigans* de mysteriis legis, seu Comm. in loca Pentat. allegorice exponenda; cujus ptem. I citat in op. praeced. (p.17, ubi בפרק ברא, et 132), sed tantum trimestri praecedente propositum dicit (p.9, cf. p.13). Forsitan huc spectat expositio in מעשה בראשית in Cod. *Opp.* 1159Q. (v. supra sub Moses Ibn Tibbon p.2005, et cf. infra sub op. excus. 5) et imprimis locus ap. Samuel Ibn Zarzah. Opus de opinionibus Philosophorum probandis vel reprobandis secundum convenientiam cum lege promittit in op. דעות הפיל.

⁴ פירוש Comm. in lib. *Kohelet* susus, exstat in Cod. *Laurent.* 5 Plut. 1 (cf. *Le Long* ap. *W*³p. 1099 = p.1097 n.2068b: Samuel b. Jabim, et Aven Jachin e *Langio* ap. *W*³p.527 sub Josef Ibn Jachja! cf. supra p.1476), atque impf. in Cod. 51 Plut. II (v. infra), in *Colleg. Neophyt.* Rom. (v. *Rof.*), *Escor.* exarato A.1398 (*De Castro* I, 71, qui e Cod. non constare dicit, utrum Noster sit auctor, ad Interpretes, v. infra), *Rof.* 272, denique ap. *Lee*, Catal. of oriental MSS. Cod. hebr. 2b; pertinent huc sine dubio excerpta, ut puto per ו'א'ב, in Cod. MS. *Opp.* 254F., quae signata sunt רשכ"ה, sed occurrunt etiam in lib. *Psalmorum*, una cum ג'א (quod Ibn Gikatilia interpretor, supra p.1820, cf. *Gg.* IV, 388). Locus ex initio (de Poesia) excerptus a Jeh. Muscato etiam ap. *Buxt.* (*W*³p.1099, *Cassel* ad Cusari XXI, unde suppl. p. XXX), recusus est recusus ab *Heidenheim* in fine disst. de Hymnis. Opus compositum est defuncto jam Maimonide (v. praef. ap. *Rof.* ad Cod. laud.), sed ante lib. יקון המים, ubi passim citatur (v. *Gg.* Ztsch. IV, 414). — Libro huic adiecit Appendicis instar Dissertationes 3 ex Arabico versas (unde originem dubii ap. *De Castro* derivo, si ullam habet), quas, mirabile dictu, nemo hucusque laudavit Bibliographorum. Quae supra (p.1016) de iis disserui, omnino confirmavit epistola Dom. F. Lassinio, Bibl. Mediceae custodis, mense Nov. A.1855 accepta, qui Cod. 51 Plut. II., mea rogatus, inspexit, eumque praeter deficiens initium praef. cum altero congruentem reperit. Ipsum Comm. clauduit

SAMUEL Ibn TIBBON

nota brevis de beatitudine per sapientiam ad Deum appropinquantem; se vero, ait, si novum aliquid de hac re sibi occurrerit, id scripturum esse (וכשיהיה בזה כענין [הענין] דבר אכזהו בנה'). Sequitur auctoris praemonitum (incip. כאשר הכרה): lib. hujus [scil. Kohelet] argumentum praecipuum esse elevationem animae, quae eadem sit ac conjunctio cum uno ex intellectibus abstractis, hinc se Commentario suo junxisse tractatulos sapientum nonnullorum posteriorum *de conjunctione intellectus abstracti cum homine*. In Cod. MS. nuper acquisito, ubi ipse Comm. in Kohelet non exscriptus, praemonit. hoc diserte ad Comm. illum refertur (incip. f.103: כהב ר' שמואל: אכן חבון בפירושו לם' קהלח כאשר הכרה וכו' ראיה לחבר אל פרשנו [פרושי Laur.] בו מאמרים קטנים שנמצאו לחכמים האחרונים בענין הדבוקה השכלי הנפרד באדם (scribae): „Sunt qui dicunt, auctorem hujus [i. e. sequentis] tractatuli esse Ben“ (ישי מי שאומר כי) (מחבר זה המאמר הוא בן i. e. Averroes, cujus nomen diserte produnt excusa hebr. et Lat. et MSS. fere omnia; corr. inscript. in Cod. Mich. 393: זה המאמר אמ' שחברו: הח' בן (?) מר' Levi b. Gerson Comm. in hos tractatulos ad instar appd. in lib. de anima adjecit (Cod. Bod. 600 f.135b, alius A.1422 exaratus nuper acquisitus, neque dubito quin eosdem tres Odessae viderit Schorr, כ"ח VIII, 63), inscriptio ex ipsis Levi verbis in limine, cum Nostri nuncupatione omnino congruentibus (nisi quod synon. אגרת pro קטן substituitur), petita videtur. Ipse Levi, initio Commentarii, duos Averroi, unum filio pertinere opinatur (לפי מה שאחשוב), prout tract. 3 jam ap. Nostrum (etiam in Cod. Laurent. sed impf. in fine) לבנו „filio“ inscribitur. Tract. unus excusus est, 2, vel 3, inserti sunt in MSS. Gerson b. Salomo (ut in eodem Cod. ubi postea 3 scorsim! Cod. MS. Opp. 1172Q. f.88, Cod. Uri 398, Mich. 820; ex eodem lib., scil. ex tract. XII, in MSS. ampliore, petatum est excerptum anon. incip. הנה נפלה המחלוקה בין הפילוסופים הפועל השכל בפעולה השכלה in Cod. MS. Opp. 1172Q. f.83b, ubi Metz ר' ראובן ר' ר' notat, quia f.88a, 91 et 92b tractatus illi leguntur); ubique nempe duo annunciantur tractatuli ipsius Averrois (אכזהו שני המאמרים, cf. Registr. ad Cat. Mich. p.325), tertius filio inscriptus passim omissus; primus desinit בטענה בטענה, in Vers. Lat. Kalony-

mos h. David (supra p.765 p.26, p.1015,²) „in credulitate sua“ (באמונה). Forsan huc spectat Cod. Monach. 124,² ubi Lilienthal Dissertat. Averrois „pro filio de similitudine hominis cum Deo“ recenset? Nomen Nostri quidem a Gerson non profertur, tamen non dubito, quin is Interpretes sit ex Arabico.

⁵ Responsa de rebus mathematicis in lib. מורה ad Quaesita Josef b. Israel (Cod. Taur. 101, ap. Zz. Z. G. 425, ubi adde supra A. VII et W⁴914b, qui combinat Jos. b. Isr. b. Jecheil in Cod. Sorb., caetera emendanda e Pasino). Forsan e confusione cum Josefo natus Isak b. (כ"ר) Israel Commentator in Aristot. (vel Averr.?) ap. del Medigo (מלא חפנים p.17 hebr.), quem non video ap. Zz. Z. G. p.426; nisi ad Is. Israeli sen. spectat?

⁶ Epistolae, partim Arab., ad Mosén Maimonidem (ca. A.1199), quarum una imperfecte edita (v. supra p.1900, in quaesitum in III, 51 [cf. p.98, ubi quaesitum non commemorat] animadvertit Schemtob Palquera: Moreh q. v.); in Cod. Paris. 272 inscribitur נוסח שאלה, et pro בחצי סיון legitur הכתוב בחצי היום (in excerpto B. Goldb.; in lib. טעם וקנים F. a. M. 1854 f.76 Resp. Maimonidis e duabus ut vid. diversis versionibus male conflatum et castratum ostendam). — Cui „Tibbonidi“ pertineat Epist. inedita in Cod. Roß. 1393 non discernimus e Catal. brevissimo (lib. stamp. p.80).

⁷ Dissertatiunculam ולחם הפנים שולחן ומורה ודלחם הפנים ad calcem MS. מורה sui laudat W³ p.785, 1100. (Cf. citatum nomine Mosis Ibn T. ap. Levi b. Abr. in החלוק II, 19. W⁴p.855 sub Jos. Caspi e Cod. Taur. sub 4 Nostri: de odore grato sacrificiorum etc. recenset; forsane e citatione in op. Caspi? quae sequuntur sub 5 etc. sunt מורה ככה sec. Pasinum ad Cod. 97, qui vero ipse non optime Cod. descripsit, v. ap. Ersch S. II. vol. XXXI p.63 n.34b et p.65 n.39k et 39o, utroque loco leg. IV p.855).

⁸ Expos. loci in טעם etc.; v. supra sub Moses Ibn Tibbon p.2005,¹² (cf. sub ⁹), v. quoque פאטר נחמד II p.237.

Praeter rem Nostro tribuuntur.

⁹ רוח חן (W^{1,3} et Roß.) v. sub N.4036 et p.1181.

¹⁰ Add. ad Samuel Zarzah: מקור חיים (W¹ p.1098 e verbis male intellectis Sabb.), qui potius a Nostro (operibus non speciatim nominatis) se hausisse dicit in praef. ad op. excusum et al-

SAMUEL Ibn TIBBON

terum ineditum (*W*³p.1134,⁴p.997).

¹¹ מאמר השכל (N.3709), ubi Noster, ut vid., occurrit „Samuel b. Jehuda“ (cf. *S. Sachs* in periodico מנח ירחים III,171), rursus ei tribuit *Wassertrilling* (in כוכבי יצחק fascic. XXI). Librum hunc ad exponendum loc. praef. Nostri in Capp. Abot (op. excus. 4) citare Abr. Hurwitz olim notavi (ut puto ex ed. I. lib. לחכמה).

¹² Fragm. philos. (ap. *W*³775d) adscriptum Jehudae Sam. b. Jeh., e lib. עולם מosis Ibn T. suspicatus sum supra p.2004,⁵ (ubi leg. Cod. *Uffb.* 119 ap. *Maïum* p.331, et p.1999 lin. 5 leg. B⁵).

1. יקון המים (מאמר) *Tractatus: Congregentur aquae* Dissertatio philos. in Genes. I,9; e MS. primum edid. M. L. Bislichis 8. *Pressburg*. 1837.

[*W*¹p.1098 MS. *Opp.* laudat, non exstans, et ex Catal. *Opp.* edd. *Amst.* *Sulzb.* et *F. a. O.*, quae procul dubio ad alium spectabant librum; v. *W*³p.1099. Spectat huc Cod. *Taur.* (43 ap. *Pasin.*) ap. *W*⁴776 (sub Jehuda Ibn Tibbon), ubi op.5 est cap.10, op.12 cap.20, op.13 cap.22; Cod. A.1388 exaratus *Esc.* ap. *De Castro* I,71, Cod. *Paris.* 228 (sec. B. Goldberg), *Mon.* 32,². De inscriptione Cod. *Uri* 114 et nomine auctoris ap. *Gedalia* (cf. *Ref.* ad Cod. 169, ubi male Cod. 770 nomine Nostri inscriptus dicitur) v. supra p.2482 bis. De auctoritate dubitandum non est, quamquam nomen patris non exprimit (forsan reverentia, cf. *Rpp.* כ"ח VI,27) citati p.42 (ubi והוא חרשו בארץ הוא [cf. patris צוואה p.4 lin.8 a fine et praef. p.VI]; expositionem apologet. adversus Christianos sentit *Gg.*, *Ztschr.* IV,414, unde constaret Jehudam ex Hispania Arab., seu Granata, emigravisse; cf. praef. meam ad Testam. p.VI). In fine cap.19 (p.121) „pars II“ finita dicitur, hinc, ut puto, *Gg.* l. c. opus triperitum (sed capp.20 pro 22) dicit. — Compositum est certe defuncto Maimonide, ergo post A.1204, atque post 1210 si argumentatio nostra supra p.2486 valida est. Annus forsán specialius eruendus est e loco (p.160) de monte vulcanico orto „ante 10 Annos in mari prope insulam ex insulis Angliae“ (non in ipsa Angl., ut *Gg.*), cf. supra p.1014. Opus ac recens compositum refutat Jakob b. Scheschet [Gironil], v. supra p.1964, unde suppl. *Gg.* *Ztschr.* V,99.]

- 2) ביאור מן מלות הזרות *Expositio vocum exoticarum seu inusitatarum* in Versione hebr. lib. *Moreh* Mosis Maimonidis (una cum ea) in edd. inde ab A.1551, q. v. op.101 sq. p.1895.

[Opusculum hoc non optime editum (v. quae scripsi Litbl. III,182), scorsim quoque offenditur in Codd. MSS.

(v. *W*³p.1099, *De Castro* p.71), ex MS. ap. Adler varr. lectt. suppeditat *Gg.* *Ztschr.* III,427, ubi sub כיהון circa 10 Annos, postquam lib. מורה verterit, se *Epist. ad merid.* accepisse dicit (ita quoque citatum video ap. *Sam. Zarzah* f.116a, ubi libellus ההשלמה nuncupatur, ut ספר ההשלמה f.115d, i. e. *Lib. supplementarius*; cf. init. praef. המאמר העחקק). Inquirendus est Cod. *Taur.* 41, quem *Pasinus* ita delineat. Opus המלות הזרות excipit f.194 Expos. vocum „*exoticarum*“, incipiens בהשלימי [ut excus.]. Sequitur f.213 Expos. vocum difficil. (!) in cuius initio (!) legitur: עשיתי זה הספר בחק הספינה (?) בארבעה מילין ולחונם יום וחצי בבאי מאלכסנדריא בחדש חמו שנה החען ליצירה, i. e. „feci hunc librum in nave super portum magnum [non „*Adar*“ ut *Ref.* l. citando] ad Akliba [Alkalbia ap. *Ref.*] 4 milliariibus et ad Tunisium die uno et dimidio [distantem], quum venirem Alexandria mense Tammus 973“ (1213). Eadem leguntur in fine expos. vocum in Cod. *Ref.* 557,³ qui subscriptionem hanc „Bibliographis ignotam nec in ullo ex tot Codd. ab iis memoratis repertam“ praedicat (quamquam paullo ante Codd. *Taur.* laudavit!). In Cod. *Taur.* sequitur sec. *Pas.* f.217 *Appendix* Nostri incip. הנה הזרעה מלות ההגיון et f.219 Index vocum explicatarum alphab. ord. quem (nisi forte ad sequens ההגיון pertinereat?) Terminologiam habeam ad Vers. *Meteorol.* promissum in praef., v. supra p.2485. Ex A. laudato 973 Annus exscripti Codicis 1343 ap. *W*⁴p.918 exsculptus vid. Certe vero is non ad ipsum מורה (qui in iisdem Codd. A.965 versus dicitur) referendus, ut contra *Dernburg* monuimus supra p.1894, sed ad expos. vocum. Si ergo Versio lib. מורה mense Novembr. 1204 finita est (v. supra p.1895), jam A.1213 9 Anni elapsi erant, si vero verba allata non ad finem versionis referuntur, sed ad A.1199, magis conspiraret A.1210, qui e lib. Meteor. (supra 2486) constaret; veri simile enim non est, Nostrum 3 Annos inter Pantellariam et Tunisium iter fecisse! Cum antea quaeviserim (ad Testam. p.XIII n.9), num Noster non cum Abraham Maimonide Alex. petiverit, nimia tunc laboravi fide in inventiones *Carmoly*, ut ostendi supra p.1899. — De Indice capp. Nostro tributo in Cod. *Warn.* 62 (*W*¹p.860.³p.1099) v. supra p.1895.]

VERSIONES EX ARAB.

- 3) Moses Maimonides: 13 *Artic. fidei* (seu Comm. in *Mischnam*, tract. *Synhedrin* cap.X seu XI), q. v. p.1887 n.76. [*W*¹p.1098,]
- 4) Ejusdem: *Comm. tract. Abot* (cum praef. Interpretis) q. v. p.1890 op.87.

SAMUEL UCEDA

[*W*¹p.1098.³p.1099. Praefationis Nostri duas extare recensione observatum est supra p.1890, in fine alterius, se desiderio sapientum Lunel, urbis suae patriae (עיר מולדת), opusculum hoc vertisse ait, prout lib. מורה. Epigraphis Cod. *Rof.* 438,⁶ mensem Tebet A.963 (1202) exprimit, quem *Gg.* vero erroneum sentit, quia Versio lib. מורה jam finita(?) videatur, et propter eulogiam ו"ל constanter ad nomen Maimonidis accedentem. Rem non indubiam habeo.]

- 5] Moses Maimonides: *Doctor perplexorum* q. v. p.1894 op.100.

[*W*¹.³ De A. versionis (1199-1204) et urbe Arles v. etiam p.2492 sub supplementario op.2. — De Notis Nostri v. supra p.1897 (ubi adde *Schorr*, כ"ח VIII,56, sed v. quae de Cod. *Reggio* 40 dicuntur in Catal. Codd. MS.). Forsan huc spectant Annot. breves in Cod. *Taur.* 43 in fine (ap. *W*⁴p.776 n.14), cf. supra ad op.1; quae e Cod. 1159Q. supra p.1895 retuli, non omnino exacta sentio secunda inspectione; minime enim constat, indicem quasi realem in 177 capp. (f.96b) eidem pertinere אבן חבון, cujus exposit. praecedat (f.83b, v. supra sub *B*³), vel Anonymo, cujus exposit. breves in Moreh, proxime praecedentes (f.87) textum המורה נב" (i. e. נב"א) nuncupant. Cf. quoque supra p.2005 sub ¹³].

- 6] Moses Maimonides: *Tract.* (seu *Epist.*) de *Resurrectione mortuorum* q. v. p.1914 op.133.

[*W*¹p.1098.³p.1099. De carmine הריבוי v. supra p.1915. De tempore et loco, ubi Noster lib. verterit, nihil compertum habeo. Hujus lib. Introductionem spectat citatio mira ap. *Naft. Treves* (Comm. f.41 ed. I): ומצאתי בדברי שמואל אבן חבון (sic) ה"ל אמר על אדם [הרמב"ם כבר פרשנו (!)]

- 7078 SAMUEL (di) Uceda (אמירה, vulgo Oseida, Ozeida) b. Isak, Zafatensis. [*Conforte* f.42a, 48a; *Asulai* I p.172 (cf. *Jeh. di Modena* ארי נורם p.65); *Rof. Diz.* (p.254). Nomen ab urbe Hisp. derivandum, v. *Zz. Ztschr.* p.134.]

- 1] אגרת שמואל *Epistola Samuelis* Comm. in lib. Ruth; una cum textu N.321.802 (1597.1712). [Opus 40 A. antea compositum dicit in praef., sec. *W*³p.1070 n.2036.]

- 2] לחם דמעה *Panis lacrymae* (lacrymarum) Comm. in lib. Threnor.; una cum textu N.336.785 [*W*¹.³ corr.] (1610.1710).

- 3] מדרש שמואל *Expositio Samuelis* Comm. e pluribus auctoribus collectus in tract. Talmud. Abot; una cum textu A.1579 N.1447; 1585 [in-

ter lib. omis.]; 1594 N.1450; 1600 N.1451; 1713 N.1478.

[*W*¹p.1086 ed. 1605 enumerat e Cat. Bodl. (II,924b, ed. nov.) et ³p.1071 ed. „347 C.1597“ (unde 1597 ap. *Rof.*!); utraque exsculpta est ex ed. כמשה (quod ap. *Rof.* legit *W*) = 1600, ed. 1585 nuper acquisita A. לזכרה לזכרה exprimit. — Auctores quibus Noster usus est, e praef. repetunt *W*³ et *Meisel* in praef. ad Homilias 1855 p.IX.]

- 7079 SAMUEL (Phoebus?) b. Uri Schraga Phobus (Pheiwesch), Rabb. Fürth. [*W*2129, cf. ¹p.1116 n.2035, ubi confunditur Samuel b. Josef b. Josua (q. v.). *Asulai* I p.178; cf. Litbl. IX,14. — *Resp.* v. in Cod. MS. *Mich.* 813. Cf. Uri Hamburger.]

- 1] בית שמואל *Domus Samuel* Comm. (dein retractatus) in Josef Karo: *Mens. instr.* III q. v. p.1489 op.76 sq. (1689 etc.).
2] — sectio de lib. repudii cum Comm. (ט"ב) נ"ץ per Efraim S. Margalioth q. v. (1823).

- 7080 SAMUEL Valerio (ואליריו, וואליריו) b. Jehuda, Medicus in insulis Graec. [*Jellinek*, Litbl. VI,566 et 606, ubi de libris aliis המלכות בית חכם, פי חכם, עמק הבכה; postremum Comm. in Threnos suspiror, parumque abest quin e Nostro effictum habuerim Salomo Valerio (*Sabb.*, *W*¹1970, *Rof.*, *Diz.*) caeterum ignotissimum. De Nostro litt. etc. tantum quaeras ap. *Rof. Diz.* (p.325) et *Nepi* p.331.]

- 1] חזון למועד *Visio tempore statuto* Comm. philos. in lib. Daniel; una cum textu N.274 [*W*¹.³] (1586).

[Finitus est 21. Schebat 1580 (השם) vico (כפר) בהר) (האלאנדריש) prope Patras in insula Morea (הר) (המוריה).]

- 2] — excerpta; in Bibl. Rabb. N.891 (1724-7). [*W*⁴p.994.]

- 3] יד המלך *Manus regis* Comm. in lib. Esther; una cum textu N.271 [*W*¹] (1586). [Finitus est nocte feriae VI,10. Adar 1579; 1479 ap. *Carmoly*, Hist. des med. p.166 err. typ., v. p.260.]

- 7081 SAMUEL Venturoso b. Moses, ex Perugia. [Forsan Noster est Samuel Perusinus, cui *Bart.* (ap. *W*¹2130) tribuit lib. יפה נוף N.3559 sub quo v. p.552.]

דברי שמואל *Verba Samuelis* (minimi) (הקטן)

SAMUEL di VIDAS

de lite sua; una cum הרברים אלה N.3405c (1566).

SAMUEL di Vidas v. Samuel b. Chabib.

- 7082 SAMUEL Vital b. Chajjim, Damasci. [*Conforte* f.52a (cf. 49b), ap. *Rof.* sub patre in fine, omisso nomine; *Asulai* I f.29, adde II sub חכמה נשים, חכמה חכמה, חכמה חיים, חכמה ישראל. Noster vid. Samuel supra p.835 op.5, ubi scribit כך העחקתי מס' עץ חיים מס' הרב מורי ולה'ה. Noster primum redegit scripta patris Chajjim Vital praecipue עץ חיים q. v. op.4 et Add.]

SAMUEL della Volta v. S. d. Volta.

SAMUEL Wertheim v. S. Wertheim.

SAMUEL b. Zadok [fict.] v. Simson b. Zadok.

- 7083 SAMUEL Zarfati (*Gallus*) b. Abraham b. Vidal b. Isak, Fessanus. [Mrt. A.1713, sec. Conc. funebr. Samuel di Avila (אבן שמואל) f.34] ap. *W³*p.1129.]

- דברי שמואל *Verba Samuelis* Nov. halach. ex op. majori excerpta; corr. Eljakim b. Jakob; jussu Sal. Proops 8. *Amst.*, Mos. b. Abraham Mendez (שלמה אה הכהן נאבני) 1699. [*W¹*.32143; ⁴p.998 „ap. Sal. Proops recusum est“ etc., sed sine dubio S. Proops in Indice [אפרון שלמה] ed. hanc apud se prostantem laudavit. Ap. *Ghirondi* p.337 male 1697.]
- נימוקי שמואל *Animadversiones Samuelis* in Comm. Sal. Isaki, et apologetica pro Nachmanide contra Elia Misraichi; ²ערוגת הכושם *Areola aromatis* Nov. in tract. Talmud Schebuot; ³מעולפת ספירים *Tecta sapphiris* Nov. in tract. Aboda Sara; acc. nonnulla avi Vidal Zarfati (q. v.) 8. *Amst.*, Sal. Proops (בעקי) 1718. [*W³*p.1129; ad. n.764b et 1011b; cf. p.236.]

- 7084 SAMUEL Zarfati (*Gallus*) b. Moses, Mactator Anconensis, Nepos Samuel Algasi. [Cave confundas superiorem Sam. Zarfati Typogr. Romae A.1547 (N.3551, cf. p.788 infra) et Samuel Ibn Askara Z. Ferrar. A.1552 (corr. *Jüd. Typ.* p.62 n.91c et 92, et p.45 n.82), v. Sect. III. Noster edid. A.1600 avi Samuel Algasi opus, q. v.]

- שחיטות וכדומות בקצרה *Mactationis et inspectionis regulae compend.* (סימני טרפות ואזהרות) (לכרך) et (f.30) Quaesita et Resp. (ש"ה) de re

illa (ff.32) 12. *Ven.* (*fer.* VI.5. *Adar* 1611?).

[F.29 legitur (*sic*) יום ו'ה ל'ה דשא *W²*p.1433 n.676: anon. et s. a. In *Serap.* p.47 n.286 (et hinc supra p.1265) op. hoc rarum male inter lib. Germ. enumeratur. Annus mihi non omnino certus, quia sec. privileg. Rabb. ad lib. יהודה A.1612, post mortem Giov. di Gara [1609?] nihil excusum est (כי אחרי) סוף המדפוס וואן די נארא לא נשארה אחריו ברבה (בדפוס), ita ut Editor (המדפוס) coactus fuerit fundere literas.]

- 7085 SAMUEL Ibn Zarzah (*Çarça*, non Sirsa), hebr. Ibn Sneh (Saneh, Sanah). [Valentiae A.1368-9 (v. infra). ¹Nomen genuinum est צרצה (*Zz. Ztschr.* p.159) ita enim ipse scribit in praef. op. excusi (*W³*p.1119), addens: hebr. cognomen esse אבן סנה (אבן סנה) בן סנה in acrost. initio op. excusi), hinc *Zz.* nomen urbis Hisp. *Zarza* (*Çarça*, cf. *Delitzsch*, *Lithl.* I,17) comparat, quod *sentem* seu *rubum* designat; serius scribitur סרסא seu סרסא (*Cod. Uri* 225), hinc male סראסא ap. *Joch. Allemanno* (non סראסא, ut in nota perversa *Jüd. Lit.* p.446 n.75, emendata in *Vers. Angl.* p.369 n.73, in *MS. Joch. Allem.* legitur סרסא). Nomen patris nullibi video. Abbreviaturam ש"ץ e tit. lib. excusi (ante ו"ץ, ut in *Cod. Monach.* 7) repetit *Sabb.* — ²Aetas Nostri A.1368-9 constat non modo ex numeris in opp. occurrentibus, sed ex rebus et citationibus etc. partim laudandis. *W³*p.1120 quidem A.1358 (ut prave vertit, monente *Rof.*, *Diz.*) emendare vult 1458, ubi aequalis vixerit Isak Alchadib (sed v. supra N.⁵⁹⁰⁷), atque jussu Isak Canpanton (q. v.) Nostrum combustum esse „audivit“ *Sam. Schullam* (ad יחסין f.134b), quod sine dubitatione repetit *Rof.*, *Diz.* (p.288) Re vera ipse *Sacut* (uisi nota a loco proprio remota fuerit?) Nostrum in fine fere doctorum Saec. XV.² collocat (hincque ap. *D. Gans* ad A.1492, qui vero fabulam non repetit, et *Flesch*, qui rursus *Avicennam* confundit, v. *Lithl.* I,250, neque alii sunt „Chronographi fanatici eorumque sectatores“ ap. *B. Beer*, *Phil.* p.82, qui fabulam jam per anachronismum labentem demonstrare potuerit, et v. infra).

³Opera, praeter¹) excusum, innoluerunt: מכלל יופי *Perfectio pulchritudinis*, i. e. liber ad quem ablegat in op. excuso, compositus (sec. praef.) Valentiae ברדינה urbem designat, non provinciam, ut *Beer*, p.80, et hinc p.17, cf. epigr. ad op. excusum laudandum; *Barcinone* et *Perpignani* se fuisse dicit in op. excuso f.55b), A.1369 (ut

SAMUEL ZARZA

pro 1309 leg. ap. *Hamberger*) postquam Henricus [II] Toletum expugnaverit; Cod. MS. *Uri* 325, *Monach.* 63,³ (ubi ap. Lilienth. „Comm. in Pentat.“ v. infra), *Orat.* 62,63 et Compd. n.22 (sec. notam *B. Goldberg*, qui etiam opus initio impf. capp.23 in Cod. *Paris.* a. f.270 invenit, forsitan non diversum? v. infra), *Saraval* XIV, *Biblioth. Sussex.* 4°. n.16 [ubi male editum fertur e confusione cum op. excuso (Litbl. I,17), editum quoque dicunt *Bart.* et *Buxt.*, confuso nimirum op. homonymo Menachem b. Abraham, quem *W*³p.1118 male editorem suspicatur, cf. supra sub Salomo Ibn Melech p.2372, et quidem apud *Bart.* Comm. in legem, v. infra], *Londini* in *Biblioth. Millyard*, initium denique in Cod. *Mich.* 453; divisionem et argumenta v. ap. *Uri*, et v. *W*⁴p.997, ubi Sal. Constantini (n.1976=2017) est quoque auctor sententiae allatae (e Cod. *Uri* f.165a) a *Beer* (p.80 lin.7), qui de indole disserit; ad auctores citatos (ap. *Beer* p.80), pertinere videntur Jos. Caspi (v. *Ersch*, *Encycl.* p.73 n.76) et Mos. Ibn Tibbon (v. supra p.2004,⁶, Comm. in *Cantic.* p.2005,⁹ diserte ejus nomine citatur in P. V,1 f.116). Praeter laudem aequalis Alchadib (v. infra), merum tit. ap. Sacut, excerptum ap. *Jochanan Allemanno* (ליקוטי MS. f.123) et citationes ap. *Gedalia* e.g. f.41a (sed eadem ex Ibn Schoeib ap. *Sacut* f.132a) et 44a ed. Amst. (v. supra p.1976) nemo mihi innotuit librum commemorans (nisi forte העין ם׳, v. Catal. MS. Leydens. p.99), nedum Nostrum propterea haereticum sentiens auctor (ap. *Hamberger* p.288 pro „der Meor Enajim“ leg. „des Mekor Chajjim“); quae ergo ad eum refert *Beer* p.78c confusione orta eorumque originem ex oscitantissimo *Gedalia* petendam puto. Sacut enim Nostri tantum Comm. in Pentat. et בכלל יופי laudat, quos *W*¹p.1114 combinavit, quia op. excusum e *Sabb.* „Comm. in Ibn Esra“ habet (eum ergo *Fürstii* fontem corrigere debuit *Beer* p.77), sed ³p.1118 Comm. illum rectius ad מקור refert „vel הנהרה הקודש“ (v. infra). Similiter jam *Gedalia* (f.49a) locum in שמואל כרסא חכר ספר יוחסין ita perverlit כרסא חכר ספר יוחסין שנושרה בכלל יופי על הנהרה(!), ואומר ספר יוחסין שנושרה בקדוש ה' בדרוש ה' Michlol Jofi in legem(!), et dicit lib. Juchsin, eum combustum esse [ita verbotenus verto] in sanctitatem [gloriam] Dei.“ A *Bartol.* combustionem male ad lib. הקודש referri monet *W*¹p.1113,³p.1117.
⁸ הנהרה הקודש a Nostro post duos illos compositum

esse refert inscriptio Epistolae rhetoricae Ibn Alchadib (*W*³p.1119) ex ipsa hacc, ut puto, petita, ubi Isak postquam illos laudavit, pergit: ואדני אמר היטב אייב עמך... ונהרה הקודש... אשר אנכי מחבר אלך יבא... לשלוח הספר או נוסחו, ex quibus mihi ne id quidem constat, טהרה הקודש esse titulum libri componendi, ab Alchadib petiti. Si andiremus auctorem Catal. MS. ap. *W*³p.1117, in *Bibl. Orat.* טהרה הקודש exstarent 2 expll. in 4°, et quidem „Comm. in Legem, in quo auctor aeteritatem mundi visus sit adstruere, flammis propterea traditus“ (unde etiam *Ref.* MS. *Orat.* petivit). Sed verba illa e *Bart.* vel ipso *W*¹ petita suspicor; jamque *Buxt.* in Appd. s. v. verba profert non omnino perspicua „MS. nihil est.“ MSS. *Orat.* esse מכלול יופי e nota perbrevis observavi supra; at ab auctore in rebus literariis parum fido et locuplete ante Annos audivi, exstare Nostri lib. מכלול יופי a Cod. Bodl. diversum (nisi fallor sec. tractatus Talmud. dispositum) *Londini* in *Bibl. Millyard*, quae relata refero, MSS. inquirendi sunt.]

1. מקור חיים *Fons vitae* Comm. in Pentat. philos. potissimum collectus; acc. *Epistola* Isak Ibn Alchadib; corr. Samuel Cases b. Moses f. *Mant.*, per socios Meir b. Efraim et Jakob b. Naftali Kohen (inc. 1. Adar = 8. Febr.) 1559. [*W*¹p.1114,³p.1118,⁴p.996 n.2123; ³2135d. *Zz. Z.* G. 253. Ed. 1606 (*Bart.* ap. *W*³) exstare nequit, Corrector enim obiit pridie Novem. 5333 (*Ghirondi* p.322, כ"ח V,136). Ex ed. nostra descriptus est Cod. MS. *Opp.* 259F. — In Exod. III,14 f.32 (in ed. sequ. f.46b) insertae sunt Disstt. expositoriae auctoribus Isak Israeli et Josef Schalom. *Fons vitae* ap. Jeh. Abrav. (*W*³, cf. p.319) est Salomonis Ibn Gabirol q. v. p.2319. — Opus finitum fertur in epigr. brevi excuso A.1368 (non 1358 ut *W*³), numerus 8 ejectus est in epigr. majore e Cod. *Monach.* 5 integro sed incorrecte exscripto a *Lilienthal*, dein (meo nutu) repetito a *Wiener* ad c. Salomo Ibn Verga: *Virgo* (1855), ubi alia nonnulla e conjectura emendata; Germanice a *S. Weil* in Litbl. VIII,418, ubi recte 1368, ut dein *Wiener* quoque emendavit in ed. Germ.; similia hic occurrunt ac in praef. ad מכלול יופי, non eadem; ita citatio ap. *Zz.* Syn. Pocs. p.43b intelligenda. — De indole operis v. *Gg.* Melo Chofn. p.84.]
- 2) — loci qui spectant ad Comm. Abraham Ibn Esra in Pentat. q. v. op.3 (1721). [*W*³ et *Ref.* ed. integram habent.]

S A M U E L Z O R E F

7086 SAMUEL Zoref (*Aurifex*) Levi b. Josef, Rabb. Posen. [A.1716 (op.3) jam defunctus fuit.]

1. מצורף לכסף *Vas fusorium argento* Compend. lib. *Duae tabulae foederis Jesaiae* Hurwitz [W¹³p.2133] 4. F. a. O. (אמסר) 1681.

2. כור לזהב *Catinus auro* Compend. lib. *Selecta margarit.* Sal. Ibn Gabirol; acc. *Septuaginta Sapientes* [v. sub Jehuda Charisi op.11]; ad c. op.1. (1681).

[W³ Sept. Sap. tantum ad ed. sequ. recenset, exque lib. nostro ed. exsculpit libri homon. efficto auctore Abraham b. David Ostroh, v. p.66 n.403.]

3. — (*Cat. auro*). Ed. II. per juvenes Benjamin b. Naftali Moses ונרנ"א et Elieser b. Mardo-chai Reckendorf [W³p.1125]

4. *Ofb., Seligm. Reis* (בעתן) 1716.

[In fine *figura* magistri docentis etc. ligno incisa.]

7087 SAMUEL (Jakob), Missionary [Exjud.].

1. The remnant found; being a summary of proofs shewing that the Jews of Daghistan on the Caspian sea are the remnant of the ten tribes 8. *Ind.* 1841.

2. Journal of a missionary through the desert of Arabia to Bagdad; with an appendix 8. *Edinb.* 1844.

SAMUN v. Schemtob b. Josef Chajjim.

SANA v. Samuel Zarzah.

SANCTA-MARIA v. Paulus de Burgos.

SANDABAR=Sendabar q. v.

7088 SANDERS (Daniel), *Dr.* [Mecklenburgo-Strelitzensis. Cf. *Busch*, Jahrb. VI (5608) p.260.]

1. Das deutsche Wörterbuch von Jak. Grimm und Wilh. Grimm kritisch beleuchtet 8. *Hamb.* 1852.

SANTAS v. Josef Ibn Abitur.

SANTO v. sub Schemtob Ibn Arduil.

SANWEL (נחל) = Samuel q. v.

SAR Schalom v. Salomo Basila.

SARA Davids v. sub A. L. Davids.

7089 SARACENUS (J. C.).

De amore Dialogi tres; Lat. ex Ital. Leonis

Hebraei q. v. (1564.1587).

SARAVAL v. Abraham Saraval et Jehuda Saraval.

7090 SARAVAL (Leon Vita, seu Jehuda Chai), Tergestinus. [Natus A.1771, mrt. 27. Januarii (23. Schebat) 1851; v. quae scripsi in *Serap.* 1853 p.281.]

1. Catalogue de la Bibliotheque de literature hebr. et orientale et d'Auteurs hebr. de feu Mr. L. V. Saraval [edid. fil. M. Saraval]

8. *Trieste.* 1853.

[Catal. ex notis possessoris primitus Italice per filium (defunctum quoque) redactus, dein, ab editore (filio seniore) aliter (nutu meo generali) dispositus et Gallice versus; partem de Codd. MSS. (quos ipsos paucissimos Tergesti A.1853 mihi inspicere licuit diebus aliquot) Berolini antequam excusa est revisi; v. quae fusius scripsi in *Serap.* l. c. et quae in *Introd.* dicentur. Bibliotheca ipsa integra (quam florenis 6500 sibi corrasam computavit possessor) per *Seminarium Rabb.* Wratisl. acquisita est; de quo me ipsum bene meritum dicere possum; v. *Serap.* 1854 p.187.]

7091 SARCHI (Philipp), Docteur en droit de l'université de Vienne. [Italus, v. *Luzz.*, Proleg. p.66, ubi p.218 nomen Samuel.]

1. Grammaire hebr. raisonnée et comparée 8. *Par.* 1828.

SARCO=Sarko q. v.

SARDI v. Samuel Sardi.

7092 SAREK (וארק) Barfat (ברפת) [A.1364 Hispanus vel Mauritanus (inter Provinciales non enumeratur a Zz. Z. G. 475). Sarek idem est ac ורח Serach, et cf. nomen Sarko supra p.1524. — Identitatem lib. editi cum MS. jam suspicatum esse *Dukes*, Litbl. XI,297, nonnisi nuper (cum Litbl. commodius uti mihi licuit) comperui. Idem locus suppl. sub N.4036 p.639, ubi leg. XI,553 n.30.]

Historia Iobi Carmine; anon. ed. ab Elia Levita q. v. op.33-4.

[Init. libri איש supra p.940 lin.4 rectius אנוש in specimine MS. Litbl. XI,314, sec. metrum usitatissimum, cf. supra p.940, e quo etiam in epilogo (excuso in Litbl.) post אשר supplendum est אשר etc.]

SARKO

SARKO v. Jehuda Sarko et Josef Sarko.

SARUCO v. Isak Saruco (Saruk).

SARUG v. Israel Sarug (Saruk).

SARUK v. Menachem Saruk et Sacharja Saruk.

SARZINA=Soresina q. v.

SASLAWER v. Jakob b. Ahron Saslawer.

SASON v. Abraham Sason et Ahron Sason et Jakob Sason.

SASPORTAS v. Jakob Sasportas et Salomo Sasportas.

SATANAS v. Josef Ibn Abitur.

SATANOW v. M. Levin.

7025

SATANOW (Isak [b.?] Moses Levi ex), vulgo Satnow (סאטנא), Berolini. [Mrt. post A.1803 vel 1804 (quo lib. להט החרב Tobias Feder contra eum excusus sistitur in Cat. Mich. 2003). Natus est A.1732; in fine enim P.I Comm. in Ethicam (op.15f.75b) 24. Ab 1790 se 58 A. natum dicit, et 56 A. in בשלי אסף (op.10) 3. Cheschan 549, i. e. exeunte A.1788 (unde male 1733 ap. Delitzsch, Zur Gesch. d. h. P. p.115, suppl. in Indice p.224); v. quoque ad op.12. — Noster simul auctorem, Correctorem seu Editorem et Commentatorem atque Bibliopolum egit (v. ipsius de vita notitiam in op.9 f.10). Exstat libellus מכתב מרפא נפש 8. Brl. 1794 (A. [עץ] (נודיב נריכות י) ff.4, continens 22 nomina virorum societatis מרפא נפש, qui contributionem annuam voverunt ad edendos libros hebraeos curante Nostro, qui sine dubio auctor est programmatis dati 2. Ab 1794, ubi in fine promittuntur libri ירושלים, מורה הנבוכים, כוהן ירושלים de immortalitate et retributione sec. Rabbinos et Philosophos auctore Dre. Schoenemann (שיינעמאן) filio Nostri (sed v. infra), annexo ציין נר, i. e. epistolis stylo elegante de argumentis scientificis, et מלאכה הכימיהה הבריתית P.I ap. Mich. 1884 nomine Schoenemann], ubi etiam de perfodiendis margaritis etc. (v. infra). Libellum claudit Epistola Germ. (lit. hebr.) D. Friedlaenderi. Noster miro ingenio magnaue eruditione, in imitando cujusvis generis opera antiquiora ita calluit, ut

opp. sua ac vetera e MSS. edita venditaret, affectis ipsis approbationibus etc. (v. ad opp.3-7,10); imo filiorum nomina eis inscripsit, scil. Scheima Salomo (v. op.19) et Dr. Schoenemann (v. supra et op.9), neque nunc dubito, quin Noster sit sub hoc nomine latens Editor op. לישירים ההלה Mosis Ch. Luzzatto ed. 1799 (supra p.1859 ad op.3). At ubique fere veram librorum conditionem nutu aliquo tradidit (cf. op.3), vel nomen suum aliquo modo, passim aenigmatice, indicavit, ut in fine Makamae in limine lib. מחרבון Immanuel b. Salomo recusi A.1796 (ubi Nostro pertinent Additt. in cap. VI f.59a circulo distincta, ut patet e postremo: מה יעשה מנהיג הספר ולא יהיה: (להרפות), ישים עליו נוספות). Officium Correctoris et Editoris tamen non omnino religiose fecit, ut in lib. A.1794 recuso עינים מאור Asarja de Rossi (v. Zz. כ"ח V,150). — Libros ab eo compositos vel recusos (cum notis, omnes qui mihi innouerunt, atque omnes Berolini) nullibi perfecte enumeratos cognovi; Delitzsch, l. c. 13 opp. laudat, ubi lib. החזיון edit. A.1785 (v. supra p.988); (6) „Emek Josafat“ mihi ignotum (cf. ad op.9?); (11) Psalmi cum Samuel b. Meir spur. 1794; (12) „Ueber den Gebrauch des Drillbohrers u. Destillation etc. hebr.“ partem puto Chemiae laudatae. Praeter libros hos et infra (sub 19) laudandos mihi tantum innouerunt והחזיון הגלוי ונחלקי 1784 (Mich. 913); ושיח יצחק etc. cum שח יצחק 1785 (Mich. 894) et Job cum Comm. 1799 (Mich. 227); alios tamen mihi ignotos extare suspicor.]

1. אגרת אדר היקר *Epistola magnificientiae raritatis* Ethica, Rhetorica, Logicalia, Mathematica (e. g. de duobus lineis in lib. Moreh) stylo elegante; adjecti sunt Radices omnes linguae hebr. 8. Brl. (השליכה אל היצר אדר היקר) 1772. [Imitationem puto מבקש Schemtob Palquera.]

2. אגרת בית תפלה *Epistola domus precatationis* de precatationibus 8. Brl. (בית ביה תפלה יקרא לכל העמים) 1773. [Cf. מאסף 1785 p.167.]

3. אמרי בינה *Eloquia intelligentiae* „Metaphysica cabbalistica, sive Philosophia orientalis antiqua, ad notiones nostri aevi accommodata“ forma dialogi 4. s. l. [Brl.] (המשכילים יבנו הנכלל) 1784. [Opus e MS. antiquo cum approbatione Sabb. Hurwitz A. הוזה (1654) editum venditur; chronost. „intelligentes omnia scire“ innuit. — Hoc et op.8 ad primos pertinent libros excusos in officina Jüd. Frei-

SATANOW

- schule.* — Pars II et משלי אסף cum hujus specimine annunciantur in מאסף IV, 236.]
4. **דברי ריבות** *Verba litium* De fide et statu Judaeorum Dialogus inter filium Regis terrarum occidentis et ducem atque medicum regis Judaeum [et poetam], P.I. [anon.]
- 12 *Constant.* [Brl.] s. a. [Auctorem Baruch Jeitteles olim accepi, hinc Litbl. III, 235; Nostrum indicat Chorin, I כ"ה, 46; cf. *Mich.* 732. Approbatio Salom. ב"ט דמשכן סלמן Damasceni efficta.]
- דברים אחרים v. infra op. 13
5. — P. II. 8. *Constant.* [Brl.] s. a.
6. **זוהר חבורא חנינא** *Sohar* compositio secunda i. e. lib. זוהר (N. 3477) apocryphus [spur.]
8. *Brl.* (זוהר הרק) 1783.
7. **מגלת חסידים** *Volumen piorum Ethica* [spur.] cum Comm. P. I. 8. *Brl.* (והכהניה (ע'ניו) 1802. [Opus ac vetus (de quo v. Zz. G. V. 106) venditatur, descriptore (מעהיק) David Lesle Kohen.]
8. **ס' המרות** *L. Ethicorum* et Specimen ס' הנפש *Libri de Anima* 12. *Brl.* (קדמות) 1784. [V. recensionem per מ. ר. (Mard. Roch?) in מאסף III, 110. 124.]
9. **מנהג בקורים** *Oblatio Recensionum* contra recensentem librorum suorum in Collect. מאסף (N. 3713); scil. ¹ librorum מאסף (op. 10); ² (f. 28) בקור חולים *Inquisitio aegrotorum* i. e. critica libri compositi a recensente [i. e. A. Wolfsohn]; ³ (f. 46) טוב ה' *Bonum Dei* contra מאסף IV; ⁴ (f. 49) מבין חידות *Intelligens aenigmata* expositio aenigmatum in מאסף cum Comm. (ironice); auctore [fict] Dr. Schönemann (auctoris filio) 8. *Brl.* 1797. [Vid. responsionem in מאסף VII, 395, ubi p. 396 affirmatur, filium illum (Driesenii) omnino linguae hebr. ignarum esse! Ergo ap. *Ghirondi* auctor effectus, tit. depravatus, et recensens male coniectus, quem „Jehuda“ b. Seeb [i. e. Ben-Seeb] nominat. Libellum משפט כראו עין sub nomine Nachman b. Simcha בר"ש בר"א editum 8. *Brl.* 1796 neque a se compositum nec juvante se editum esse asserit in op. nostro f. 41 contra מאסף VII, 301.]
10. **משלי אסף** *Proverbia Asaph* P. I. et II. et **זמירות אסף** *Cantus Asaph* cum Comm. 8. *Brl.* 1788-93. [P. I. A. הסוב והישר, fin. 3. Cheschwan 549, aetatis auctoris 56.; P. II. A. השלים הרבה (ע'ניו) i. e. 1792; P. III. A. מומור לאסף אלהים באו] [Nomen Jos. Truzatto fictitia sunt; v. recensionem per ה'מן (A. Wolfsohn, cf. sub op. 9)

- in מאסף VII, 251. Librum extollit *Delitzsch* p. 114.]
11. **נבואת הילך** *Prophetia infantis* Nachman Katofta e vico כרעם chaldaica; recusa cum Comm. proluxo [anon.] 8. *Brl.* [1793?]. [A. 1793 notat *Rubinstein* ad P. I. s. v., atque libellus plurimis expll. partis III. op. 11 annexus offenditur (unde 1789 ap. *Mich.* 1177, v. 30001). In frontisp. A. indicari vid. verbis: הואיל באר בשנה: מאחים ששים ושנים לחיי יצחק הלוי aetatis 62 intelligo. De libello ipso non a Nostro effictio, cf. interim supra p. 2058, et cf. p. 2469.]
- שפה אמת v. op. 13.
12. **שפתי רננות** *Labia jubilantia* Grammat. hebr. ad instar מכלול David Kimchi 4. *Brl.* 1773.
13. **ס' השרשים** *L. Radicum* Lexicon hebr.-Germ. bipertitum, שפת אמת *Labia veritatis* alphab. et **דברים אחרים** *Verba singula* Synonym. f. *Brl.* 1787. [Num ulla vel quae sit relatio inter דברים אחרים et Synon. seorsim edita s. t. שפה אמת 4. *Brl.* 1784 (*Mich.* 4673) nescio.]
14. — Ed. repetita f. *Prag.* 1803.
- 15] *Comm.* [partim e Josef b. Schemtob haustus] in *Ethicam* Aristotelis e Vers. Meir Alguadez q. v. (1790).
- 16] *Comm.* in Moses Maimonides: *Doctor perplex.* P. II. III. q. v. op. 103 (1795).
- 17] *Comm.* in Jehuda Levi: *Cusari* q. v. (1795).
- 18] Annot. (et dissertatiuncula הולך המים) in Moses Maimonides: *Voc. logic.* q. v. op. 94 (1833). [Ed. prima mihi nota a Nostro ipso curata (*Mich.* 400) 8. *Brl.* 555 מלות ההגיון, הולך המים male seorsim ap. *Mich.* 926 cum tit. A. הולך המים ופועל צדק, epigr. data fer. II, die jejunii Gedalja 554, ergo 1793.]
- 19] Varia (sub nomine filii Scheima Salomo. Satanow) in Collect. מאסף N. 3713; recusa partim in Collect. בכורי העתים N. 3429. [Sub nomine filii Scheima (שיימא „Schema“ ap. *Delitzsch* p. 108, qui Nostrum non recognovisse vid.) Salomo Satanow b. Isak Levi, urbe Gradiska (v. IV, 272) Nostrum ipsum latuisse, quoad Epistol. postremam (IV, 82) diserte dicitur in מאסף VII, 396; abbreviatura est ש. ש. Carmina et Dissit. sunt: למבלים הילך והצל — II, 711 (ככה"ע) I, 117 בעבור כסף מיהם I, 167, על דבר חינוך הבנים כראו — I, 133, 187 מכתב על דבר הכרח חינוך הבנים — II, 125 (ככה"ע) III, 9 (ככה"ע) VI, 161 (ככה"ע) VII, 90 (ככה"ע) — III, 161 (ככה"ע) VI, 28: מאסף — in eundem IV, 271. — מכתב

SAUBERTUS

שלמה ad historiam ling. hebr. IV,82 (נכה"ע) VII,71). —

Specimen e lib. potissimum physica. **פרק שירה** *Caput cantici* II,126. — Recensio critica lib. Nostri **ועהר יצחק** *Et supplicavit Isak* (i. e. Preces cum Comm. 8. *Brl.* 1785; v. *Mich.* 1132; *Luzz.*, Proleg. p.101) per יב"ל (i. e. J. Löwe) II,109.123 [exstat praeterea **שיח יצחק** 8. *Brl.* 1796 (*Mich.* 4428), et סידור הפילה מרוקק in registro officinae (sub Wessely: שירי הפילה) sub ויעהר יצחק, ergo ante A.1792.] — Recensio lib. Nostri **סדר סליחה** (i. e. *Preces poenit. cum Comm.* f. *Brl.* 1785, v. *Mich.* 3197) per eundem III,48. — Recenss. opp. aliorum v. supra sub 2,9,10.]

7094 **SAUBERTUS** (Joh.) *fil.* [De libello חורבן ב"ה a Nostro verso 4. *Helmst.* 1664 (cf. *W³*p.477,⁴p. 1045 n.211) v. supra sub N.3521.3525. Varia ejus opp. ad Hebraeos spectantia v. in Catal. Bibl. Bodl. III,380a.]

1. De templo Hierosolymitano libri IV ex Hispan. Jakob J. Leon Latine versi *cum figuris* 4. *Helmst.* 1665.

[*W¹*p.593.³p.460.⁴p.868 n.1048. — De libello Nostri Germ. (et ap. *W³*p.460 Latine verso) de Vers. Germ. v. supra p.1226 in nota ad op.1.]

2] Codicis חומשי הורה in quo Paraphrases, Commentaria et receptissimae apud Judaeos explicationes, ex Gemara ac Rabbiorum celeberrimorum, in Pentateuchum comprehenduntur [e Germanico Jakob b. Isak Aschkenasi] Sectionem I. Lat. lingua exhibet J. S. [ex ed. 8. *Helmst.* 1660 recusum]; III p.471 Biblioth. hebr. per Jo. Chr. Wolfium q. v. (1727).

7095 **SAUL** b. Arje Loeb b. Saul b. Josua b. Jakob, Rabb. Germanorum Amstelod. [Mrt. die Sabbato 7. Tammus (19. Junii) 1790 (הבשרה), 73 A. natus; v. *Mulder*, Lets, epitaph. 6 p.12 et Conc. funebr. וברון הרועה (*Mich.* 1219), et *Elasar Kalir* חות יאיר חדש (v. *Zipsen*, Litbl. VIII,382, ubi male 1770 et lege צבי חכם... של. (כן כהו של. Noster in munere successit patri Arje L., mrt. nocte 7 festi Paschalis (2. April.) 1755 (*Mulder* l. c. n.5), Editori *Resp.* Mosis Isserlis (p.1830 op.11); avum Saul v. ap. *W³*p.1916b; proavum v. N.6044; frater Zebi II. b. Arje est pater auctoris proxime sequentis. Cf. quoque *Asulai* II p.18. — Cave confundas Saul Levi Rabb.

Haag, mrt. 26. Iijar (6. Maji) 1785, v. supra sub מאסף p.578 infra.]

1. **בנין אריאל** *Aedificium Ariel* Opus bipertitum: **Conclavia legis** *Expositi* in Pentat. et בית המועד *Domus festi* in Megillot; **בית החמור** *Domus Talmudis* in Talmud f. *Amst.* (חפץ למען צדקו יגדיל תורה) 1778.

SAUL Aschkenasi v. Saul Kohen.

7096 **SAUL** Berlin b. Zebi H. b. Arje Loeb, Rabb. F. a. O. [Mrt. Londini fer. 1.23. Marcheschwan 555 (i. e. 16. Novembr. 1794), v. *Testamentum* a M. Joseph descriptum etc. in Litbl. V,712.]

1] **כסא דהרסנא** *Kasa deharsena* Add. ad *Resp.* [revera ab eo composita] *Balsamum praestans* Isak di Molina q. v. (1793).

[Cf. supra p.1139 et sub Mardochoi Benet p.1656.]

2. **כתב ישר** *Scriptum rectitudinis* Defensio N. H. Wessely, cujus libellus שלום דברי kabbal. exponitur [anon.] 8. s. l. [*Brl.*] 1784(1794).

[Annus exprimitur **וכהנב ישר** (unde 1784 ap. *Mich.*), sed **ישר דברי** emendatur in recensione critica per א-ד (David Ottensosser?) VII,266 Collect. מאסף N.3713 p.271. Opus excusum est mortuo auctore, qui vivus id edere noluit.]

3. **מצפה יקתאל** *Specula Jokteel* Animadvv. in Rafael Kohen: *Lex Jekutiel* [pseud. O badja b. Baruch] 4. *Brl.* (הגני נשפט) 1789.

[Auctorem Nostrum „sec. nonnullos“ tradit *Rubinstein* et v. *Mich.* 2757; cf. op. sequ.]

4] **חשובה** *Responsum* de anathemate (propter lib. praecedentem) Altonaviae; VI,222 Collect. מאסף N.3713.

[Cf. *Mich.* 5289 et 5288 (anon.); Nota (מורעה) *Isak Jafe b. Daniel* et D. Friedlaender de eo, quod lib. illum a collegio Judicum (ב"ד) Berol. prohibitum diffamarunt, v. מאסף V,223. — Quid contineant ששה כהנבים in registro officinae oriental. Berol. in tegum. lib. שירי הפילה (1792) et quo tempore excusa sint nescio.]

7097 **SAUL** b. David, Rabb. in Russia. [*W¹*p.1020 Nostrum, ut puto recte, suspicatur auctorem *Elegrae* in Lublinsens Salom. b. Salom. et filium Jehuda, insertae lib. שלשלה הקבלה ed. 1697 f.51.]

1. **חנוכת הבית** *Initiatio templi*, scil. הבית *Haec [est] domus* et **זאת חנוכה** *Haec [est] initiatio* Committio. kabbal. et Carmen acrost. (incip. איים ר'נורא ליהנה), atque Concio in

SAUL KOHEN

festum encaeniorum ejusque ritum

4. *Prag., Abraham Lemberger* (שלום) 1616.
[*W*³1000. *Zz. Z. G.* p.292 n.171. Libellus rarus.]
2. *טל אורוח Ros plantarum* De 39 operibus prohibitis die Sabbato carmen cum Comm.
f. *Prag., Abr. Lemberger* [1615-6].
[Libellus rarus (v. *Asulai*) approbatur a Benjamin b. Chajjim Morawczik Posnaniae A.1615, hinc A. hic ap. *Sabb.* et *W*^{1,3}1916 et *Zz. Z. G.* p.290 n.165; et errore typ. שער in ed. *Sabb.* II et ap. *Heilprin* ap. *Asulai* II f.29. Nomen male שטואל in Cat. ms., cf. *Zz. l. c.* p.239b.]
- 3] *הפלת הרך v. inter Prec. varr. N.3351* (1641).

- 7098 SAUL Kohen b. Moses Aschkenasi, Cretensis.
[Mrt. fer. II.13. Sivan (leg. 11.?) 1523 (פ'נר) pestilentiâ, ut patet ex *Elegia* (ק'ינה) MS. composita in eum et Elia Kohen [cf. ad Cod. *Warner.* 28] et Jehuda del Medigo ab *Elia Kapsoli*, unde A. פ'ר'יה in Cod. *Vat.* 343, ubi Averrois Physica (non Quaesita) e vers. Kalonymi (v. supra p.1577, 1972), a Nostro emendata, non 1525 (ut *Assem.*), sed 1520, ut *Bart.* ap. *W*¹p.1021 n.1917, et *Gg.*, Melo Chofn. p.64, qui de Nostro omnino agit p.XXIII, fonte nimirum praecipuo op. excuso f.10a. Ibi se abhinc 20 A., actatis A.17. (כ'נן י') dicit, subscribit vero 5. Adar II. A.1506 (ס'ורה, v. *Zz. Z. G.* p.225), ergo potius A.1470 quam 1469 (ut *Gg.*) natus vid. Nostrum obiter laudat *Gedalia* f.50b, quem sine dubio ante oculos habuit *Conforte* f.29b, ubi „Kohen“ ejectus; ap. *Rof.* (p.49) male Noster ipse Germanus dicitur. Cf. quoque ad Cod. *Warner.* 26.]

1. *שאלות Quaesita* philosophica cum Resp. et Disstt. Isak Abravanel (q. v.); acc. (sine frontisp.) Varia in Mos. Maimonidis *Doctor perplex.* auctoribus Moses b. Jehuda [N.⁶⁴⁸⁸], Tebrisi et Josëf Gikatilia; per Chajjim Ibn Saruk

4. *Ven., in off. di Gara, lit.*

- Bomberg.* (mense Adar I.-fer. IV.7. Ijjar) 1574.
[Ff. 26+31, v. supra p.1835 (ubi ad p.1836 adde Cod. *Vindob.* LXVIII p.83 ap. *Deutsch.*), unde suppl. *W*¹ p.1021 (ubi *Bart.* Nostro Resp. Gaeonorum ed. 1543 ap. *Giust.* [nondum hebr. excudentem] tribuit!), *p*³1000.]
- 2] *אורח Epistola* seu epilogus (sive approbatio) lib. *Examen legis* Eliae del Medigo q. v.
(1629-31, 1833).
[Opus magistri pro Nostro compositum esse apparet e sine; cf. *Gg.* l. c. p.XXIII.]

SAUL Levi v. Saul Mortera.

- 7099 SAUL Loria b. Moses Möschel (מישל), Archisy-nag. שטוולאן.

1. *עטרת שאול Corona Saulis* Nov. halach. f. *Wilna* (חרב) „1841“.

- 7100 SAUL Mortera Levi, Praeses societatis Keter Tora Amstel. [Mrt. 25. Schebat (10. Febr.) 1660 (*Barrios* Corona de Ley p.7). Si credimus *Barrios* (l. c. p.6: „de Alemania nació“, et l. c. ap. *W*³p.1001: „de Alemania natural.“, et Gobierno popul. [male inscript. Triumpho ac p.61-4 inter 24-27, unde corr. *W*¹p.1022, v. infra] p.64: „Aleman“) Noster in Germania natus fuerit, unde „gente Germanus“ ap. *W*¹p.1021, *Rof.* Diz. (p.234), *De Castro* I, 573 et *G. Polak* ad Menachem b. Sal. ed. Belg. p.550; quod veri simile non habeo, neque a gente Germana quidem Venetiis eum descendentem puto; ipsum nomen מורטרה ex urbe Sardin. Mortara (ut re vera corr. N.⁶⁴⁰⁹) vel Mortare (*Montaria*, olim Pulchra Sylva in Ducatu Mediol.) forsan derivandum, quamquam serius Morteira vel Morteira scribitur in opp. *Hisp.* (e. g. ap. *de Castro* I, 560), et nomen מורטרי Mantuae A. 1549 laudat *Sal. Athia* (in praef.), ubi כ'נוי nomen exoticum vid., sequitur enim frater Saadia b. Jakob Hispanus; jamque A.1605-6 Venetiis vixit Josef b. Saul M. (Cod. *Rof.* 109, ubi mensis etc. cum calendario congruit), qui Nostri pater (nomine ceterum ignotus) esse potuerit; in Italia quoque e familia Mortera innotuerunt e. g. Venetiis Moses M. (v. sub N.⁵⁸⁵⁵), Veronae A.1732 Salomo Levi M. (v. sub N.⁶⁴⁴⁶), et A.1745 Abraham Chai Levi, Praeses societatis ח'קין ח'סות; Amstelod. A.1683 vixit Nostri filius David (*Barrios*, Corona de Ley p.9 n.11). Noster A.1615 cum *Elia Montalto* Galliam et cum ejus funere A.1616 Amstelod. petivit, sec. *Barrios* ap. *W*³p.103 n.252 (hincque *De Castro* l. c.; ap. *Barrios*, Gobierno p.64: „vino a Amst. con el famoso El. Montalto“ etc. l lege „con Mose hijo del“ etc.). —

Opera nounulla MS. e *Sabb.* repetit *W*¹1918, sed neque השארות הנפש nec ארכעה טיבי לכה (sic ap. *Sabb.*, sed male sub ש n.72, non שאריות ut *W* et *Scheerut* ap. *Rof.* I) MS. *Opp.* exstat, nec antichrist. משה ח'ורה (*p*¹1022.³p.1002, v. *p*³p.1002.⁴p.968; *Rof.*, Antichr. p.73 n.104 jam in Catal. id desiderat), quod *Hisp.* exstat in Cod.

SAUL b. MOSES

MS. Mich. 216 (v. interim Registr. p.351), et in Cod. recens acquisito Bodl., idque „mandò traladar“ *Isak Gomez de Sosa* (non Gosa, ut *W*¹ ubi loco altero citato nihil de opere hoc; nec ipse Interpres ut adhuc *Polak* l.c.), sec. *Barrios*; forsán id de transscriptione lit. hebr. sumendum, non de Versione, cujus expl. omnino non exstare videtur. Nostri exposit. affert *Moses Mercado* e.g. in Psalm. I.]

1. גבעה שאול *Collis Saulis* Concc. 50 selectae in Pentat. cum Indice in 500 Concc.; edidd. discipuli Moses Belmonte b. Jakob et Benjamin b. Jakob Diaz Patto (פאטו); carmina adjecerunt Abr. Kohen Pimentel, Josia Pardo b. David et Sam. Caceres, jussu Elia סכ"י [Aboab?]

4. *Amst., Imm. Benveniste* (ויבן שאול) 1645. [*W*¹p.1021.³p.1001. *Zz. G. V. p.431.*]

2. הספר *Sermão funeral* feito em bet a Haim... nas obsequias do seu d. Talmid... Ribí Mose di Mercado 4. [*Amst.* 1652]. [Libellus omissus a *Metz* 1385Q., neque Bibliographis notus, excusus una cum Jakob Sasportas: *Sermon. funebr. argum.*]

SAUL b. Moses v. Saul Kohen et Saul Loria.

- 7101 SAUL b. Simon. [Nomen שמכ"ש signatum in notis (cf. f.18a, 19b infra ed. I. קבלתי מא"ס מהרר"ש), quod latuit Bibliographos (cf. *Asulai* II p.126), primus ex acrost. finali (ed. I) indicavi *Jüd. Lit.* p.461; cf. *Oesterreichische Blätter* 1845 p.123, „Manna“ p.112; unde corr. et suppl. *Munk et Beer*, Philos. p.104.]

1. צרי היגון *Opobalsamum molestiae* Rhetorica et ethica e lib. homonymo Schemtob Palquera praecipue, cum Annott. *ED. PR.* (ff.20)

4. *Crem., Vic. Conti* (צרי טוב) 1557.

[Auctor opusculum e memoria se compilasse ait 14. Sivan 1557. Carmina ex Immanuel b. Salomo (quem imitatorem putat *Carmoly*, *Revue* I,345!) petita sunt; cf. *Dukes*, *Litbl.* V,536 (male 542 numer.), cf. VI,148, טופרי הפילי p.147, Prosaica e טופרי הפילי etc. petita sunt, ut f.11a Socrates (סוקראט) in dolio! f.19b et 20a in fugam vacui addita in ed. sequ. non video. *W*¹p.1126 sub Schemtob Palquera = ²p.1410 n.600 anon. צרי היגון; *Ref. Crem.* p.8 n.13.]

2. — *Ed. II* (in fine decurtata) per Moses Sac-

tel (שערטיל) *Levi* (ff.)

4. *Prag. Jakob b. Gerson Bak* (*fin. fer.* I,11. *Schebat*

רור משיח et בן ישי et אהבה ושמוחה 1612.

[*W*¹ (ubi male typographo Add. tribuit) ³p.1134.

Ap. Zz. Z. G. 289 Editor et datum finale suppl.; corr. *Mich.* 3752-3 ex 2847.]

3. — acc. Moses Nachmanides *Epistola* [ethica]; per Sal. London

8. *Han., J. L. Beausang* (כעתו) 1716.

[Sententiae nonnullae excerptae adjectae sunt *Jehudae di Modena: Lusor doctus* (1683 sq.), v. p.1352.]

SAUL b. Zebi v. Saul Berlin.

7102 *SAVIOLI* (Lud.) Bolognese.

Carmen [AmorilV]; hebr. p.11 ap. Jos. Almanzi: *Meditatio in cythara* q. v. (1839).

SCARMELA v. Gerson b. Ascher.

7103 *SCH.* (—sch).

- 1] Natan und sein Sohn Jedidja, eine biblische Idylle; zweite Zugabe zu Sammler 1784 (מאסף N.3713); recusum II,130 Collect. העהים זכורי N.3429.

- 2] — hebr. per M. Haarbleicher q. v. (1710).

SCHABABO v. Jeschua Schababo.

SCHABTAI = Sabbatai q. v.

SCHACHERLS v. Isak Schacherls.

7104 *SCHACHERLS* (Jakob, seu Koppel b. Izig).

[Nomen שכרלש forsán a Sacherls = Isacherls, i. e. filius Isachar, derivandum, sed pronuntiatio nostra constat. Noster auctor dicitur בני הנהוה יעקב in lib. הישר Jak. Tam.]

1. פרפראות להכמה *Peripheriae sapientiae* Elementa Geometriae ad modum Euclidis. Charta alba magna.

8. *Wien, Druckerei des Taubstummen-Instituts.* 1814.

SCHACHOR v. Naftali b. Joel.

SCHAFRUT v. Chisdai b. Isak et Schemtob Schaprut.

SCHAHIN (Ibn) v. Nissim Gaon.

SCHAK v. Moses Melammed.

SCHALEM v. Salomo Schalem.

SCHALIT

SCHALIT v. Josef Schalit.

7105 SCHALLER (Geoffroy Jacques).

1. **מוֹדֵר שִׁיר לְבִנְיָמִין** (*Ode an den Hel-den Bonaparte*) *Ode a Bonaparte réservé pour la troisième fois de l'assassinat; composée en Latin et traduit en Français et en Allemand par G. J. Sch. Strasbourg A. IX (1800). Nouv. édition enrichie d'une traduction en hebr. par Lipman Moysse (ff. 20)*

8. *Rödelheim, chez W. Heidenheim et B. Baschwitz imprimeurs-libraires. [1802].*
[Praef. hebr. Lipman b. Moses [i. e. Büschenthal, sub quo op. nostrum addendum, cf. *Carmoly*, *Revue or.* II, 27] data Strassburg Novil. Ijjar 1802.]

SCHALOM v. Abraham Schalom et Je-huda Schalom et Josef Schalom.

- 7106 SCHALOM b. Abraham. [Duo sunt hujus nominis viri, passim confusi (*W* 1935, *Rof. Diz.* p. 283), alter, certe auctor *fictitius*, Ulyssiponen-sis Saec. XV.², Maecenas Commentatorum in Psalm. et Prov. Josef Chajun et David Ibn Jachja (qq. v.) male „Abraham Schalom“ ap. Zz. ap. *Gg. Ztschr.* IV, 196 et forsitan hinc *Dukes* l. c. supra p. 866, 2093; alter Saec. XVI. num re vera sit auctor Comm. laudandi, non deciderim, v. supra p. 31 et *Carmoly*, *Familia Jachja* p. 19, qui tit. קָב וְנָקִי in edd. repetitis omnino ignorare videtur.]
Comm. brevis (קָב וְנָקִי) in Psalmos; una cum textu A. 1562 N. 171; 1598 N. 328; 1616 n. 410.

- 7107 SCHALOM Busaglo (בִּזְאָגְלוֹ) b. Moses. [Mrt. A. 1780 (*Zd.*). Auctor praeterea opp. מֶלֶךְ הַדָּרָה (*Mich.* 921, 922 ubi A. 1773, ibi f. 207 est מֶלֶךְ הָדָר ap. *Asulai* II p. 98 sub רַסְפָּא Chajim Vital est auctor רַב־עֵשָׂהא כבוד מֶלֶךְ, מקדש מֶלֶךְ (*Mich.* 2762, *Asulai* II f. 43 et *Rubinstein*), פִּנִי מֶלֶךְ (*Asulai* II f. 60, qui nullibi Nostri nomen pro- fert; *Benjakob* ablegationes sub tit. pluribus ne- glexit), cf. supra p. 1337 lin. 9. — Nomen בִּזְאָגְלוֹ = וְאֵנִי אֲבוֹ habeo (cf. *Bolaffi* = *Abulaphia*), ergo male *Bozoglio* scripsi N.⁶²⁵.]

Praef. ad lib. כְּסֵא מֶלֶךְ *Thronus regis* (i. e. *Comm. in Sohar* etc.) ad lib. וְהָרָה הַיְקִינִי (1800).

[Lib. מֶלֶךְ ed. *Amst.* 1769 v. *Mich.* 1925, et *Asulai* II p. 158 sub הַיְקִינִי, unde corr. *Rubinstein* s. v.]

SCHALOM Charif v. Schalom Ullmann.

- 7108 SCHALOM Cohen, seu Salomo [b.] Jakob (כַּרְיִי) Kohen, aus Meseritz, Lehrer der Moral an der jüdischen Freischule zu Berlin. [Mrt. Hamburgi 20. Febr. 1845, 74(?) Annos natus, v. Orient 1845 p. 82, *Klein*, *Jahrbuch* V p. 95; cf. *Delitzsch*, *Zur Gesch. d. hebr. Poesie* p. 106, qui Salom K. scribit, et cf. *Collect. אוֹצֵר נַחֲמָד* Wien 1856 p. 181.]

1. **מִטְעֵי קָרֵם עַל אֶדְמַת צֶפֶן** *Plantaria orientis super terras boreales* Carmina cum Vers. Germ. (lit. Germ.) 8. *F. a. M. [excus. Rödeli.]* 1807. [Corr. *Rebenstein* N. 761 hebr. et Lat., ubi 1817 et 1818. — Ad instar P. II. Carmina publicavit in מאֲסָף VIII, 64 sq.; v. infra sub 9.]
2. **מִשְׁלֵי אָגוּר** *Parabola (Fabulae) Agur* hebr. et Germ. Vol. I. 8. *Brl.* 1799.
3. **נֵיר דָּוִד** *Lumen (progenies) Davidis* Carmen heroicum de rege Davide. *Cum effigie auctoris.* II Ptes. 8. *Wien.* 1834.
- 4] **קוֹרָא הַדּוֹרוֹת** *Vocans generationes* Historia Judaeorum inde a tempore Maccabaeorum P. I [ed. Wilna 1838]; specimen e cap. VII cum Vers. Germ. ap. J. Zedner: *Auswahl* p. 286 q. v. [cf. *Jost*, *Isr. Ann.* II, 241, 250] (1840).
5. **שְׂרָשֵׁי אֱמוּנָה** *Elements of Faith* hebr. et Anglice. Charta pergamena. 8. *Lond.* 1815. [Versionis Anglicae auctor Dr. van Oven.]
6. **תּוֹרַת לְשׁוֹן עִבְרִית** *Lex linguae hebraicae* Gram. hebr. (ling. Germ.) zweite verbesserte und vermehrte Auflage. III. Thle. 8. *Dessau, bei Mos. Philippson, gedr. bei Schlieder.* 1807.
- 7] — retractatum a W. Meyer q. v. (1842).
8. **הַפָּאֶרֶת יִשְׂרָאֵל** *Gloria Israelis* Carmen in 100. diem anniversarium foundationis societatis חֲקִיּוֹר חוֹלִים, feria VI. novil. Elul 1803; dedicatum Lipman Tausk et Dav. Friedlaender 8. s. l. [*Brl.*], per (הוֹבָא לְרִפּוּם) *Sabb. Janow, administrator-em officinae societatis paedagogicae* [1803]. [Recusum est infra sub 9, IX, 33.]
- 9] *Varia in Collect. נומָא מאֲסָף* nova (ab eo) edita N. 3713c

[Nominis pleno vel ש-ם-י signata sunt ubi non nominis abbrev. aliam indicavimus: מִנְחָה אוֹכְרָה (in animam Wessely) VIII, 5. — חֲקוּר הַשָּׁנָה in A. 569 ib. p. 8. — הַכְפִּיר carmen ib. p. 10. — אָגוּר (cum בשוֹרָה הַמֶּאֱסָף ad Sal. Pappenheim (fer. V. 14. Cheschan) ib. p. 36. — עַל קֶבֶר יוֹאֵל כַּרְיִי ib. p. 67. —

SCHALOM b. JAKOB

- ערמח נשים (epigram.) *ib.* p.85. — *ib.* p.99. Carmen German. G. Henricii in ludus lit. Seesen hebr. versum *ib.* p.129. — *ib.* p.141. — על קבר איש כילי ואכור (epigr.) *ib.* p.206. — *ib.* p.240 et (item) יקשן איש פלאים (item) *ib.* p.243 (nomine **כר"ל**). — *ib.* p.241. — Vers. Germ. et Comm. *Ezech.* XXVII *ib.* p.246. — *ib.* p.275. — de linguae (מכתב לח' ישראל בפולוניה) hebr. instructione *ib.* p.286 (nom. **ש**). — אל אח חפארה ישראל *ib.* p.303 (nom. **ש-ל-ה**). — e Gallico Abbé Lamourette *ib.* p.48. — מצורע וקשי ימים *ib.* p.65 (anon.). (epigr.) *ib.* p.62. — פומון להנוכה *ib.* p.65 (anon.). — Recensio critica lib. מציאת ארץ החרשה Mosis b. Mendel Frankf. *ib.* p.97 (nom. **ש-ל-ה**). — חלה ח' דברי הימים לבבל *ib.* p.3. — Recensio critica lib. זכר צדיק E. Rieser *ib.* p.70 (nom. **ש-ל-ה**). — Recensio crit. lib. לשון לימודים Mosis Ch. Luzzatto *ib.* p.75. — שיר הגפן *ib.* p.20,43,72. — Ein Wort über die Tendenz des Sammlers; Deutsche Zugabe zu Heft I A.1809 p.1. — Nostri denique puto sequentia nom. **ש-ל-ה** signata: שיהיה בין יכין וכו' de pronuntiatione hebr. praecipue quoad lib. אמרי צדוקה Mosis Lemans et עין הקורא Eljakim London VIII,217 et carmen IX,8.]
- 10] Varia in Collect. בכורי העתים N.3429 (voll. I. II et forsan III ab eo edita).
סדר עבודה בימי — carmen I,4. — aus einem jüngst erschienenen Werke, wörtlich Deutsch I,38 [cf. II,13 in nota]. — sec. Addison, Ode on gratitude *ib.* p.104 (nom. **ש-ל-ה**). — אל ההקדמה *ib.* p.107. — הבחרות *ib.* p.172. — Redemptio (Jahrzeit) einer edlen Frau (auf dem Gottesacker) *ib.* p.170. — Etwas über die Fortschritte und die wohlthätige Wirkung der Literatur in den k. k. österreichischen Staaten *ib.* p.177 [continet quoque tit. librorum editorum ab H. Homberg p.180, P. Beer *ib.*, Meir Obernik *ib.*, Sam. Detmold *ib.*, J. L. Benseeb p.181, Jos. Troplowitz, Bar. Jeitteles *ib.*, Jeh. L. Jeitteles p.182, M. J. Landau, Meir Fischer, Sal. Levisohn *ib.*, Baer Ginzburg p.183, Baer Schlesinger et Mos. Sam. Neumann]. — Praeterea Nostri vid. nonnulla anon. praecipue „Skizzen aus der israelit. Geschichte“ I,5,II,5.]
- 11] Epistola ad Anon. (mense Sivan 1822); et
- Desiderium Salomnis Carmen* in S. L. Rapoport (1838); I,78 et IV,253 Collect. כרם חמר N.3595.
- 12] Carmen in fundatores templi Hamburg; p.25 ap. S. Sachs: *Alae columbae* q. v. (1848).
13. Rede über (V. B. M. XIX,14): Entrücke nicht die Gränze deines Nachbars etc. In einer Gesellschaft Gottesverehrer gehalten (5. Sept. 1818) 8. Hamb. 1818.
- SCHALOM b. Jakob v. Schalom Cohen.
- 7109 SCHALOM b. Isak Levi (ex Levitis), Venetus. [Auctor fictit. ap. *W*³1935c, v. supra sub Jom-tob Valvason.]
- SCHALOM b. Moses v. Schalom Bussaglo.
- 7110 SCHALOM b. Moses Arje Levi בכינור *Opus adinventum* (seu *cogitationis*) novum cognomine חשבון השלם *Computatio perfecta Mathematica triper-tita* 4. Berditschew (חפליחו) 1834.
- 7111 SCHALOM (Schechna) b. Nachum Kaide-nower, e familia Radón (ראדון) ex Wilna. [„Nunc in synagoga „ראב“ in Bohemia (ut *W*³ 1936e) scribit in lib. אהרן b. Elieser A.1716 (ut emendabimus in Add. ad N.⁴³⁵⁴); in urbe Rokotnitz (ראקוטניץ) in Bohemia vero A.1710. Ed. I. A. ח'יו i. e. 1700 dicitur, unde 1656 ap. *W*³p.1194.]
- מאה ברכות v. inter Prec. Coll. N.2626.2634 (1700.1710).
- 7113 SCHALOM b. Schemarja Sefardi (*Hispanus*). [*W*⁴1936[f.] p.972 de MS. העתים ad *Bibl. Offenb. compend.* p.51 n.223 ablegat (de qua v. sub Wolfius). Auctorem in Italia vixisse concludo ex eo, quod invidiam et columniam mercatorum Judaeorum inter se invicem vituperat, quam ne „Christiani“ quidem erga eos ostendant.]
1. שר שלום *Princeps pacis* de exilio seu Theodicaea, scil. de poenit., precatione et elemos. Eth. philos.; acced. de jurejurando, expositio versiculi כי באו חטאות על השמה, denique (cum frontisp. pp.3) מעשה עזריה *Historia Asariae* (incip. נחמה שמעה) de Asaria qui filium Alexandriam misit, ubi a mercatore gemmas accepit etc. (ff.19) 16. s. l. [*Mant.*?] 1560.

SCHALOM ULLMANN

- [W³1936f* male sine anno pro sine loco; in expl. *Opp.* 556 O., unico mihi noto, in fine post verba אכ"ר ed. II lineae duae charta oblitteratae sunt. *Ap. Zz. Z. G.* p.254 inter edd. Mant. desideratur; *Cat. vet. f.48 Ven.* sistit. *Dukes* in expectoratione de Catalogo (*Litbl. XII*, 252 n.4, ubi leg. נא) non assecutus esse videtur, versiculum quasi thema esse exposuit. incip. שמעו נא מליצת החכם, neque verba עם שיר in *Catal.* leguntur! In tit. ed. sequ. vero additamenta ac nova venditantur.]
2. — ed. auct. [revera immutata], per Moses b. Katriel Weisswasser
12. *Prag.* (קרנו, fin. fer. V. 25. *Cheschwan*) 1595.
[W³. *Zz. Z. G.* p.279 n.60: A.1596; cf. *Litbl. XI*, 759 et supra p.547 n.3528.]
- 7113 SCHALOM Ullmann cognom. Charif (חריף acutus), Rabb. Lakenbach.
1. *Verba R. S[chalom]* Nov. halach. in tractt. Talmud. 4. *Wien.* 1826.
SCHALON (*corrupt.*) v. Jomtob Zahalon.
SCHAMI v. Rafael Schami.
 SCHAMMASCH (שמס, Cantor seu famulus synagogae etc., cf. sub Chassan notata) v. Samuel b. Chajjim et Simon b. Naf-tali.
SCHANGI v. Elieser b. Nissim et Isak Schangi.
SCHANZ (*corrupt.*) = Sens q. v.
SCHEALTIEL v. Jehuda b. Barsillai et Serachja b. Isak.
7114 SCHEALTIEL b. Abraham, Legatus (שר"ר i. e. שלוחא דרחמנא) Zafatensis. [*Nepi* p.357.]
1. *Allevatio et salvatio* Ethica et paraenet. in portas divisa
4. *Liv.* (וה השער) 1827.
SCHEBABO v. Jeschua Schababo.
SCHEBERL v. Jehuda b. Israel.
SCHECHULIA [*fact.*] v. Serachja Levi.
SCHEDEL(S) v. Moses Schedel.
SCHEFTEL, seu SCHEPHTL = Sabbatai q. v.

SCHELOMIM (*corrupt.*) v. Isak b. Jakob Schlome's.

- 7115 SCHEMAJA [ignoto patre]. [*Gallus Saec. XII.* in., Salomonis Isaki discipulus (*Abr. Sacut* f.131a initio, ap. *Gedalja* f.38b ed. Amst. bis), non vero nepos (ut *Conforte* f.18a, cf. 11a, *Asulai* I f.83a, et olim *Zz. Ztschr.* p.332), v. *Zz. Add.* p.314, *Z. G.* 56,64 [male separat. in Indice p.603] et 192, cf. *Gg. Melo Chofn.* p.100, *Beitr.* p.17; unde corr. *Luzz.* ap. *Polak*, *Oostersche Wand.* p.47. E שמעיה (forsan per abbreviaturam) exsculptus vid. יוחסין Simon, auctor lib. לקט in *Add. ad יוחסין* f.164a (cf. *Rpp.* כ"ח VII,12), cf. הנהגות מימוני ap. *Gedalja* f.38a, qui exsculptum Simon Sens combinat (v. sub Simson Sens); *Conforte* f.11a, ubi male שמשון Simson; *Asulai* I p.180, II f.37; שמעיה et הליקוטין מ' legitur ap. *Benjakob*, II,8, unde *Idem* ad *Asulai* I p.180 n.173 sub Nostro ad לקט ablegat. Exstitit quidem etiam Schemarja, qui discipulus Sal. Isaki fertur, de quo alibi agam. — ² A Nostro discernitur a *Zz.* (jam in *Add.* p.314) inferior Schemaja e Soissons (השושני), rursus conjectus a *Dukes*, *Litbl.* V,233 (hinc supra p.211); v. *Zz. Z. G.* 76 (*Jud. Lit.* p.429 n.47 male p.74 additur); *Gg.* פרשנרהא hebr. p.20. — Omnino recens est Commentator in Prov. a *Dukes* l. c. quoque conjectus, de quo v. sub Schemaja di Medina.] פירוש *Comm.* in tract. Middot; in edd. Talmudis q. v. N.1404 (1775) sq. (1522 etc.). [W³2195 (A.1646) = ²2193 e praef. Portaleone, cf. ³p.27, ubi רבינו.]
- 7116 SCHEMAJA b. Jonatan e Tomaschow (טאמסחוב).
1. *Siיעתא דשמיא* *Auxilium coeli* Nov. halach. et haggad. sec. ordinem pericoparum Pentat. dispositae f. *Dyhr.* 1774.
[Male וקנר ap. *Nepi* p.345.]
- 7117 SCHEMAJA di Medina b. Moses b. Samuel, Rabb. Venetiis. [*Mrt.* 13. Sivan (3. Junii) 1648 sec. *Cantarini* ap. W³2196 (= 2195b; *Sabb.* enim, forsan ejecta voce כן, Nostrum filium dicit Samuelis di Medina q. v.); *Eleghiam* v. sub Jakob Francese p.1212. Venetiis Nostrum vixisse constat, ubi libros approbavit (v. W³2195b, cf. supra sub N.3046; *Conforte* f.43b; *Nepi* p.323; *Ghirondi* p.352 = p.358!), unde ap. *Conforte* f.38b vox כונניארה, quam במנוכה emen-

SCHEMARJA

dandum vult *Cassel*, non ad ed. lib. כן שמואל
sed ad ipsum Nostrum referrenda est („Mantuae“
ad nomen addit *Zz. Syn. Poesie* p.357). *Rof. Diz.*
(p.289, ubi etiam err. typ. et hinc *Ghirondi*
p.352) Nostro tribuere vult MS. שמעיה
in Proverb. MS. *Opp.* 258F. ap. *W*^{1.3}2194 et
in Cat. vet. f.12b; quia Noster aliud quoque
scripserit opus (כן שמואל?); idque neglexit
Dukes (Litbl. V, 233, Introd. ad *Mischle* p.33),
qui auctorem combinat cum Schemaja Saec. XII.
Ille vero Schemaja Levi e *Bolzan* (בולזאן)
scripsit A.1650 (num ipse *Dks.* errorem alicubi
emendaverit, non certum habeo).]

Hymni varii in Vigil. rit. Hisp. (חרשים לכקרים)
inter Prec. Coll. (inter lib. *omiss.*) (1622).

[Praeter Carmen acrost. introduct. (f.2) exstant
hymni ¹ חנה in feriam III (f.26): אנה קרב קדוש;
² item in fer. IV. אנה מרגועי שעה נה את שועי;
³ in fer. V. אנה האל היה נה מחסי;
⁴ item in fer. VI. אנה היה נה עורי ומטוסי;
versic. intercal. אנה מרגועי שעה נה את שועי;
שיר השירים על המילה מצות בבורים;
⁵ item in diem I. festi encaeniorum:
לאברהם חחלה;
⁶ item in diem II. alphab. (et acrost.):
שם כבוד קרשך;
⁷ item in diem III. alphab.: אהר כל הרברים;
⁸ item in diem IV.: [leg. בחיילים] אהר כל הרברים;
⁹ item in diem V.: אהר כל הרברים;
¹⁰ in diem VI. alphab.: אחרי כן באו בני השמונאי.
Nomen propr. vel plenius cum patris, vel etiam avi,
exprimitur acrostico in omnibus praeter ^{8.10}, quae ta-
men Nostro tribuit amic. *M. Soave* Venetus, cui no-
titiam debeo. *Ghirondi* p.358 אהר כל הרברים
Ven. citat (nescio quo Anno); locum non vero librum
nominat *Nepi*.]

SCHEMARJA v. David Schemarja.

118. SCHEMARJA (Salman) b. Jakob Abraham,
Cracov.

אבני שהם *Lapides Onychis* Accessiones ad
(patr.) Jakob Abraham: *Hereditas Jakobi* in
Pentat. q. v. [*W*⁴2199b] (1722-4).

 SCHEMTOB [De auctoribus hujus no-
minis antiquioribus maxima est apud Bibliographos
confusio, jam *W*³p.1133 observavit: *Vereor vehe-*
menter, ne interdum scripta quaedam in tanta
auctorum apud Judaeos ipsos et Bibliotheca-
rum scriptores confusione, a me alienis Do-
minis vindicentur. Quod quidem cum non se-
mel fecisse videbis e sequentibus, ubi omnia, quae
nobis innotuerunt, cautissime tractando omnem de-

dimus operam. Tamen nonnulla propter fontium
conditionem dubia relinquere coacti fuimus (ut
e. g. *Schemtob* in 5 Megillot, in Cod. *Par.* a. f.137
sec. Catalogum, quis sit auctor, ne suspicari quidem
nobis licet). Unde si quid in ipsa dispositione tantae
materiae tibi displicet, si nonnulla repetita censes,
vel repetitionem desideras, veniam non inane im-
petrabimus.]

SCHEMTOB b. Abraham v. Schemtob
Ibn Gaon.

7119 SCHEMTOB (Don) Ibn Ardutil, seu Ardutil
(Ardotial?) b. Isak. [Mense Tamus A.1345
(מהלל) finivit op.1, gente Hispanus videtur. —

1) Nominis orthographia hebr. vid. ארדוטיל,
non ארדוטיל, ut in fronte op.1, et ap. *Dukes*,
Litbl. IX, 405 n.11 ex Cod. *Par.* 144 (v. infra sub
opp.), ubi Catal. excusus Adrath scribit; ex eodem
Cod. (*Coll.* 5452) ap. *W*³p.636: Androtil (ut re-
petit *Zz. Z. G.* p.426, Ardutil ap. *Zz. Syn. Poes.*
p.324 err. typ. vid. pro Ardutil), Ardotiel ap.
Carmoly (ap. Jost, *Isr. Annal.* I, 181), ut jam
scribit *W*²153, Ardothiell *Rof.* ad Cod. 997,
Ardoteal *Dks.* Litbl. VII, 780. Nomen idem re-
cognosco ap. *Gedalya* f.65b ed. Ven. (52b ed. Amst.),
ubi pro Jehuda ארדוטיל (Saec. XVI¹) lego ארדוטיל,
idque omnino cohaerere suspicor cum frequente
ארדוט (Ardot, Ardut), ut Saec. XIV. in Me-
schullam b. Samuel Kohen (Resp. Ibn Aderet 415
sq.); Don Elasar Kohen (v. *Ersek*, Encykl. S. II
vol. XXXI p.66 n.42), Saec. XV. Don Josef (שבט
יהודה cap.40, cf. supra p.2269); Saec. XVI.
Salomo Kohen (*Conforte* f.34b med.); Saec. XVII.
Ascher et filius Abraham Kohen (*Id.* f.44b, 45a);
Saec. XVIII. Josef Kohen (qui curavit צדק נא
relativa ial, an diminut. el=ello (cf. sub Mos. Bo-
tarell p.1780), nescio. [cf. אשפריל (in Cod. Hisp.
Vat. 372 ap. Asseman.) forsā = אשפריאל seu
פאשפריאל (*Jew. Lit.* p.369 n.67), cf. אשפריאל
(*Conforte* f.46b etc.); Leon דמוריאל = de Moriel
(*Gedalya* f.40b, 45a; cf. Nissim M. sub Schemtob
Schafrut, op.⁶, et סורייל supra p.2475); סרקריל
Vidal (Is. b. Scheschet, Resp. 413 p. *Luzz.* הלכות
p.66); קוריאל (Israel di *Curiel* N.³⁴⁸⁶); unde
corr. קוריאל ap. *Zz. Zischr.* p.172, cf. Litbl. II,
660 n.61); אלקשטיאל et קשטיאל (v. *Zz. Z. G.*
464, unde id rectius vid. quam *Caspiel*, quod
praefert *Rof.* ad Cod. 624; cf. *Jew. Lit.* p.368

SCHEMTOB Ibn GAON

n.46 et p.378); שקיאל (v. Zz. Z. G. p.464, cf. *Asulai* I p.178). Biblicum nomen est forsā *עמיאל* (Sal. b. Jos., ap. *Is. Israeli*, f.163b, hinc *Gedalia* f.45b ed. Amst., ap. *Conforte* f.24b, e quo *Asulai* I f.86); Mos. אכורדאל ap. *Dks.*, נחמד II,75 est forsitan אכורדאל? Nostrum puto citari הפייט (הרב רון ש"ט) ap. *Abr. Saba* ap. *Dukes*, Litbl. XII,29, qui (ad Nostrum omnino non respiciens) conjicit celebrem Rabbi Don Santo de Carrion [cf. villam *Carrionensem*, quam definire nolit *Wolf* in Access. ad Not. Karaeor. p.267], tempore Don Pedro Saec. XIII.(1) [potius ca. A.1360, et quidem Judaeus conversus sec. *De Castro* I,198, apud *Delitzsch*, Z. G. d. h. P. p.65, et hinc *Jüd. Lit.* p.434, sed v. Vers. Angl. p.178 et 350, sec. *Ticknor* I,80, seu I,73 ed. Germ., ubi *Goldenthal*, eruditione non stupenda, duos docet nominis famam adeptos esse Schemtob!], atque Efraim בן שאנון laudatum ap. Sal. Ibn Verga (cap.32 p.54 ed. Hann.), ubi vel Santo vel „Sango“ (potius *Sancho*) erroneum esse argumentatur! Sed Efraim hic diserte nomen familiae dicit genuinum שנצי (*sanci*), quod depravatum sit in ore vulgi (cf. sub Jos. Ibn Abitur p.1438); imo Petrus nuncupatur הוקן *senior*, quod ad Petr. III. (1272 sq.) spectat ap. Ibn Verga p.74 (quamquam loco postremo omnino erroneum ostendimus supra sub Mos. Nachm. p.1956, *Wiener* in Indice sub nomine uno varios colligit viros). Santo vero, quod e Santob (שנטוב) occurrit inter nomm. subscriptentium in N.1493) = Schemtob, derivant, est nom. propr. viri; cf. quoque R. Santo, laudatum (vel effectum?) a *Perez de Hita* (*Jew. Lit.* l. c.), et forsā Harun b. „Sinton“ ap. *W*⁴556b.

II) Opera Nostri praeter excusa sunt ¹ ספוט ex Arabico auctore Israel Israeli b. Josef („amico suo“ subdit *Carmoly* l. c.!) jam tunc defuncto, in Codd. MS. *Par.* 144,⁶ et 216,¹, *Laur.* 536 (p.486 ap. *Assem.* seu p.558 in ed. *Biscion.* in 8.), ap. *Luzz.*, Cod. *Reggio* 63 (Machsor Calabr.) et Cod. *Bodl.* 603 nuper acquisito, ubi exstat Nostri praefatio. ² *Carmina* et *Hymni* varii (v. Litbl. X,255 n.7), ut Petitio MS. ap. *Carmoly* et *Elies. Aschkenasi* (v. *Dks.*, Litbl. VII,780 et IX,797) et וירוי *Confessio* excusa in omnibus edd. Machsor Hispan. (N.2066 sq., cf. *W*¹ 2153). *Conforte* f.24b Nostrum confundit cum Sch. b. Abraham sequente.]

1) מעשה *Opus* Apologus de calamo rhetorice;

p.47 Collect. דברי חכמים N.3441 . . (1849).

DUBIUM.

2. מעשה צופר *Historia Zofar Ethice rhetorice* [anon.] (ff.10)

4. *Salon.*, *Abr. Batscheba.* s. a. [ca. 1600].

[*W*²p.1363 n.410. Ed. unica rariss.; in cuius tit. typographus libros ו' מעשה יהודה מנחה עפר משלי (וכמה) (cf. sub *Vidal Benveniste*) aliaque nova (וכמה) promittit. — Auctorem Nostrum legi in MS. *Saraval* nomine *Elieser Aschkenasi* notat *Dukes*, Litbl. IX,797; sed in Cod. *Saraval* XXXVIII exstat op.1, ut excusum est, praecedit מעשה צופר [משלי], num notitia de מעשה עפר omnino exstet nescio.]

7120

SCHEMTOB Ibn Gaon b. Abraham b. Josua b. Saul b. Moses b. David b. Abraham, Hispanus, in Palaestina. [Natus Soriae, A.1325 adhuc opus composuit (v. infra).

I) Genealogiam (cf. *Bart.* ap. *W*¹p.1124 n.2152) ipse suppeditat in praef. MSS. op. excus. 1 [ut Cod. Paris., ap. *Carmoly*, Rev. or. I,204, Litbl. II,694, quod confirmatum habeo e notitia B. Goldberg, sed male pro Saul Samuel legit *Carm.*, cf. *W*³p.1132 et *Rof.* ad Cod. 508, ubi male inversum Sch. b. Josua b. Abraham, et ipsum *Carm.* Itiner. p.312]. Ibi ad ancestorem supremum (qui inversus Abraham b. David in Cod. MS. *Opp.* 1665Q. f.109) accedit „ben Gaon“, unde concludendum putat *Asulai* (II f.35), Gaon (cf. infra ex *Isak Acco*) non cognomentum (חורא) sed nom. propr. esse. *Isak b. Scheschet*, Resp. 157 (ap. *Conforte* f.24b) שם טוב בן גאון scribit, cuius loco בן הגאון in op.2, ש"ט גאון ap. *Asulai* II f.37. Cod. *Par.* suppl. 1 exaratus est Tudelae (חודלה) a Josua b. Abraham „גאון“ ex Soria (משוריא) mense Marcheschwan 1061, huncque Nostri ancestorem Saec. XI. conjicere vult *Carmoly* l. c.; rectius A.5061 (=1300-1) jam suspicatus est *Fürst*, Litbl. II,694 (male p.779), hinc Nostri fratrem ducit *Gg.* (Ztschr. V,465) hunc scribam, ubi נאון אבן גאון signat in Cod. (Kenicott. 182) Soriae exarato A. „1066“ i. e. 1306 [v. Litbl. II, 661 n.12, p.694 n.17; argumentum pudendum de בקשה החמין auctore „Bedirasi“ [exactius Jedaja Penini] in pejus defenditur p.779! scribae magister *Isak b. Gerschom* forsitan est I. ben Gerson, cui A.1285 exaratus est Cod. *Rof.* 93 [a *Rof.* confusus cum N.⁵³⁵²] a Simson b. Mard., quem Zz. Z. G. p.208 non inter Germ. et Gallos

SCHEMTOB Ibn GAON

enumerat?). נאון אבן ergo recte ad familiam referre vid. *Fürst* p.694; vocem נאון a נאין = נאן Jaen (*Zz. Ztschr.* p.137, cf. N.⁴⁷⁴⁰ et *Gg.*, *Zeitschr.* V.397, *Litbl.* X.667) derivandam putat (unde *Gg.* l. c. p.465, *Jüd. Lit.* § 13 p.403), cf. David e נאין in *Cod. Hisp. Vat.* 372. Quaecumque sit vocis origo, id constat, nomen נאון familiam designare saeculis recentioribus (v. sub Samuel G. p.2425); ergo male „von gaeonacischem Adel“ scribit *Delitzsch*, *Serap.* 1840 p.163 (recus. *Litbl.* III,612). Abraham b. Schemtob Medicus Castiliensis floruit ex. Saec. XIII., si fides habenda inventori *Carmoly*, *Hist. des med.* p.98.

II) De vita Nostri nihil fere innotuit (de fabula ap. *Gedalia* f.45a ed. Amst. v. ad op.3). Cf. de Nostro *Conforte* f.24a (qui male Nostrium conjicit cum Ibn Arduil N.⁷¹¹⁹), e quo minus exacte (cf. *Zz.* Add. p.317) *Delitzsch* II. cc.; v. *Rof.* l. c. et in *Diz.* (p.289); nonnulla ap. *Landauer*, *Litbl.* VI,226, cf. p.509,710,750; praecessores more suo non laudat *Carmoly* (*Itiner.* p.220,280,284,304,312), apud quem non facile vera ab inventis dignoscas. Si eum audias (p.222), Noster A.1314 ex Hispania Palaestinam petiverit et Zafatae opp. omnia nota composuerit; num A.1314 citet ex praef. op. ברי הארון (quod ipse ante Annos obiter tantum inspexi), non patet e nota p.284 (p.312 nihil de eo dicit), neque dicta omnino bene quadrant cum iis, quae e fontibus mihi obviis eruam. Sane Noster disertè patriam agnoscit Hispaniam (בספר ארץ מולדתנו מלחה), v. ad Maimonid. יסדה"ח cap.1, et quidem urbem Sorianam (ap. *Carmoly* l. c. p.280, et cf. supra de fratre), Talmudisque recensionem *Hisp.* (ספרד). (שלנו ככל ספרד), v. שבועות ה' cap.4 in fine, ואני cap.1 § 10, ubi etiam מילה נהנו, חקיתי על הנוסחאות צרפתיים וספרדיות בכל ספרד וקאטלונאי, de *Tefilin* cap.1 initio et ברכות ה' cap.9 § 14, נדרים cap.2) se accepisse ait; atque ex formula, qua nonnulla refert sibi innotuisse, „postquam in terram sanctam venerat“ (in *Maim.* לולב in fine cap.4, יט שביחה in fine cap.3, cap.7, אישוח in fine cap.7) concluderim, eum non juvenem emigrasse (cf. ad op.1). Temporis ergo ratio non obstat, quominus Noster sit Schemtob, quem juvenem discipulum quondam suum et simul discipulum *Mosis* צינפא (?) in urbe Burgos (cf. *Carmoly* p.280 n.9 et II et cf. infra sub III) laudat *Abr. Abulafia* (l. c. supra p.1462, quae jam ante oculos habuit sed non laudat *Jellinek*, *Bet*

hamidr. III p.XLI, ubi adde, Mos. „Tzifna“ laudari in *Cod. Rof.* 1221) atque Sch. scriba A.1282 (*Litbl.* XI,556). Locum de magistris (6?) allatum a *Delitzsch* l. c. in op. excuso frustra quae-sivi. An vox מורנו (ה' הפלה) cap.7 de Perez sen. in urbe Corbeil (v. supra p.2090) stricte magistrum designet (ut vult *Delitzsch*), valde dubito, neque *Zz.* (Add. p.317) id innuit; cf. רבוזינו בעלי רבוזינו l. c. et innumeris aliis ejusdem operis. Nachmanides (ap. *Gedalia* f.45a ed. Amst.) certe non magister fuit (cf. חשוכה ה' cap.8 רבינו הגדול רמב"ן אשר מימיו אנו שוחים ומפין אנו חיים וכל חכמי ספרד ז"ל וגם הראב"ד cap.1 ה' תפלין et ז"ל והרמב"ן ז"ל ומורי הרשב"א ז"ל, ut constat ex ipso loco תפלין ה' cap.3 ap. *Gedalia* et *Conforte* 24b, ubi duos defunctos laudat magistros postremos in scientia [kabbal. ?] „ex ore Isak b. Abr. b. David“ (!). Secundus ריב"ט (non ריב"ש, ut errore typogr. ap. *Gedalia* f.45b, jam in ed. Ven. f.58a), quod *Ged.* male Josef Tob Elem accepit, et Josef b. Tobia ipse interpretatur (hincque *Conforte* f.24b, v. supra p.1536), nec rectius Jakob b. Todros ap. *Sabb.* (s. v. ננה ברוך), est enim Isak b. Todros (cf. *Gedalia* f.44b, ubi ריב"ט, et *Conforte* f.18b, ut puto e Resp. Ibn Aderet 415 sq., ergo A.1305 adhuc inter vivos). [A.82 (1321-2) Todros b. Isak composuit חידושי חוספות MS. (nuper acquisitum) secundum Gallorum, qui in epigr. calamitates A.1321 laudat, scil. ... גורת המצורעים הבאה אחר יללת הרועים. נם ולפני האפיפיור מלך הגוים עלו מרשעים ... נם (cf. *Jos. Kohen* הכנא p.61); is non dubito, quin idem sit atque Todros Isak (איצק, cf. אופר נחטר II, *Wien* 1857 p.235) Geronae (גורונייה) laudatus A.1323 a Kalonymos in fine [אבן ברוך] Isak ille est auctor *Comm.* in מחזור (cujus pars vid. *Comm.* in אזהרות Sal. Ibn Gabirol, v. supra p.2269 et cf. p.1688). Eum Noster vivum citat pluribus locis in op.1 (formulà החסיד נר"ו, quod desideratur in op.2 f.41b, lin. penult., cf. op.1 f.25b lin. 11, et legitur, loco רבוזינו in peric. ואחזקן op.1 f.51a, ap. *Naftali Treves* in diem expiat.; pro eadem formula in peric. בראשית f.29a infra legitur [ubi ב' נר"ו יצחק מורדוס החסיד ב' נר"ו ante op.1 pertinet] ap. *Isak ex Acco* in *Cod. MS.* Warner. 93 f.12b, ubi in peric. f.51b: פי מורי הח' ריב"ט נר"ב כפי הסליחות מורי החכם f.30b, unde לך לך in op.1 peric. לך לך, inserto in peric. חיי שרה, סוד הייבום in נר

SCHEMTOB Ibn GAON

f.32a mihi incertum). Magister alter רשב"א, i. e. Salomo Ibn Aderet, vivus (נר"ו seu נר"י) quoque (et plurimum גדול הדור) citatur in op.1 (e. g. in fine Introd., op.2 f.43b lin.10, passum hunc negligit Editor op.1 f.26b; cf. in fine pericop. f.29a, בראשית f.31b, בשלח f.35a, ubi ואסתר insertum in חיי שרה f.31b, unde ואסתר f.36b, et f.36b, peric. f.48b, serius adjectum habeo), defunctus ubique in op.3 locis innumeris. [Inter locos, ubi se Sal. interrogasse ait, passim hunc interrogasse Jonam refert, ut סוכה ולולב cap.7 §7 et ציצית cap.1 §15, ubi לרבו המובהק ר' יונה הקדוש, unde suppl. p.2268 infra, ubi adde quoque ex Epistola Sal. Zarfati b. Abr. (ca. 1373?), allata supra p.1420, f.21b: הרב הגדול ר' שלמה בן אדרת ובנו נשחרוק שלמה בנו של הרב הגדול ר' שלמה והוא למד תורה מפי הרבנים הרב רבינו יונה והרב רמב"ן, unde suppl. quoque p.2269 et p.1421 infra, ubi leg. Mich. 289, cf. Ersch, Encykl. S. I. vol. LIV p.357.] Salomonem tamen A.1310 defunctum ex Abr. Sacut (v. supra p. 2268) sistit Carmoly (p.305), Nostri op.1. vero A.1315 Zafatae finitum sibi excogitat (p.312). Nomen Nostri ac discipuli Ibn Aderet insertum esse (a Mos. Isserls?) in Isak Israeli (יוחסי) f.163b ed. Crac.) jam observavimus supra p.1832. Nostrium magistro huic celeberrimo nonnulla kabbalistica omnino affinxisse, ex Epistola discipuli alius idonei seu honesti (הגון) refert Isak Acco (ap. Landauer, Litbl. VI, 509 = 750, ut adde supra p.1562 in fine, v. infra).

III) Isak b. Samuel, seu Isak ex Acco (Ptolemaide), laudati aetas non exacte definita aliaque eum spectantia cum inquisitione de Nostro tam intime cohaerent, ut pauca de eo inserenda non digressionem habeamus. Eum „discipulum collegam“ Nachmanidis, auctorem op. duplicis (ex uno effecti), venditavit Sam. Aschkenasi; ap. W¹1253 [sic] = 1275: כהם פו (v. supra p.1782) et כהר (pro כהר ש"ט e Nostro?) = 1275c.d.; Asulai I f.54 et II f.74 et p.126 sub צורה (cf. f.48 sub סדרה); Ref., Diz. (p.29), et Dukes (l. c. supra p.1461, ubi locus in חכמה ראשית חכמה, generatim citato ab Asulai I f.54; alii sunt e. g. I, 3 f.70a, I, 4 f.75). Hinc Asulai II p.74 miratur, quo modo Isak Nostrum afferat defunctum (ז"ל) et Sal. Ibn Aderet viventem (נר"ו), etc. (difficultatem hanc non tetigit nota, quam nomine A. Fuld dedit R. Kirchheim p.155 repetitque Benjakob f.87, et re vera jam ap. Conforte legere poterant!).

Erroris origo petenda e nuncupatione הרב ז"ל, apud Commentatores de auctore suo usitatissima (cf. quoque supra p.756 sub 1, p.1863 et Add., et p.1948, ubi adde Resp. Ibn Aderet 120 [omissum in ed. Wien 1812] ap. Del Medigo, ספר f.7a). Landauer (Litbl. VI, 182, 225, 509, 748) pro Nachmanide substituit Salomo Ibn Aderet. Citata ex Nostro petita, ap. Isak frequentia, non dignota esse ab Asulai et Landauer, asserit Carmoly p.509, addens, Nostrum obiisse ca. A.1330, Isak ante A.1340, teste vero nemine praeter ipsum conjectatorem. Mihi res partim complicata non tam breviter expedienda, et comparatione Codd. MSS. plurium egere videtur, ut circumspectius innotuit Asulai. Ipso loco laudato supra (ap. Land. p.509, 710 נר"ו et נר"י, in Cod. Warn. f.144a נר"ו) Noster vivus citatur ab Isako, alibi (peric. f.45b) legitur נר"ו בשם הר"י שם טוב וז"ל, ubi formula נר"ו eadem vid. ac אבר"י, quod נר"ו passim scribitur (cf. citata supra p.732 sub N.⁴⁴⁰⁷), alibi in excerptis meis tantum Nostri librum כהר ש"ט citatum video, non vero nomen, nedum formulam וז"ל; quae praeterea scribae pertinere potest, certe non נר"ו. Imo Isak non ubique e Nostro citata ad eum referre vid., unde loci nonnulli cui pertineant, mihi nondum constat (ut ויראה לי שהוא לשון גדול הדור הרשב"א נר"ו) uti, cf. peric. f.30b, ubi praecedat f.29: נר"ו ויחי, cf. peric. f.74b: ויקרא נר"ו, atque peric. f.41b: בשלח ויראה ע"כ לשון המפרשים ויראה נר"ו, עוד לי כי הוא טורי גדול הדור הרשב"א נר"ו, עוד דעה אחרת ממקובל גדול וכו' cum Nostro f.36b med.); imo Nostro sane non pertinet citatio ap. Isak (supra p.1562): יהושע ר' החכם ר' מקבילת החכם ר' הלמיד גדול הדור הרשב"א וריכ"ט נר"ו, ubi potius expectaris. Neque recte Carmoly p.305 Isako ipsi praetendit notum fuisse („rapporte comme une chose extraordinaire d'avoir connu“) Scheschet etc. [v. supra p.2093 et cf. peric. f.10: בראשית, peric. f.25a: ויראה [כ"י] לשון ר' ששח ולא נהירא וישב ובשם החכם ר' ששה וז"ל מצאחי f.28a: ראה, peric. וזה לשון ההלמיד המקובל מפיו בנים אהם... כך; קבלתי מפי טורי ר' ששח וז"ל עכ"ל ההלמיד ושמעתי כי נשאל הרב וז"ל והשיב כן אבל החכם ר' יעקב על יד ר' ששח וז"ל והשיב כן אבל החכם ר' יעקב וז"ל כהם כי פחד יצחק כצפון peric. f.44d Supercomm. in Nachmanidem anon. laudati supra p.757, 1954 op.19 et 24 [ubi leg.: „in Comm.“ et adde Nostrum op.1 f.29a:

שבועות: et 1962 op.53, quocum omnino congruit Cod. alius nuperrime acquisitus chartaceus, initio recentiore manu suppletus et inscriptus Joel (יואל, sed partim erasum) Ibn Schoeib; quod vero corruptum est e Josua, cf. p.1562 in fine, ubi in Cod. *Uri* 138 pro שועיב legitur שאטיב; argumento inter alios inserviunt loci: peric. נשא f.66d: וכן קבל ממנו מורי י"א; בונה הרב... וכן קבל ממנו מורי י"א; מפה אל פה [נ"ר], magister hic innumeris locis laudatus formula נ"ר vel י"א vel utraque est Sal. Ibn Aderet, cf. in fine peric. f.28d: ואנחנו יוגש [הפשונו בכרצלונא... ונס בעיר הזאת Salomonem Zarfati magistrum suum quondam in urbe Acco diserte defunctum laudat Isak (in suppl. ad peric. f.158b: וישלח f.158b: ואני י"הב שנ"ר דעתו מעיד עלי; שמים... כי בעכו ח"ו היינו יום אחד אנחנו החלמדים יושבים ושונים לפני מורי הרב ר'... ז"ל de abbreviatura illa cf. IX,146), ejusque nomine e ש"ט f.109b, cf. v. ap. Nostrum peric. f.47a); isque forsan est Salomo *Petit* (פטיט) laudatus a *Hillel b. Samuel* (חברה f.70b), cujus loco וקנים in שלט f.18b, cf. supra p.1949, etiam vocabatur familia Kimchi, v. citata ap. *Landshuth*, et quae modo emendavi in נחמד II p.236, et cf. Sal. in Cod. *Rof.* 772⁸, cf. supra p.1903, op.118). Alium porro laudat Isak magistrum (defunctum) Jehuda Darschan Aschenasi, ut jam ipse observat Zz. (Z. G. p.95); loci mihi innotuerunt duo, alter in fine pericop. לך לך (in Cod. *Warner* 93 f.158, scil. in suppl.); alter, שאלתי למורי הרב ר' יהודה הדרשן אשכנזי in peric. בשלח, unde ap. *Jellinek*, Philosophie p.46, qui duplicem addit conjecturam, alteram certe erroneam, alteram minime veri similem. Confundit enim Jehudam hunc cum antiquiore homonymo (v. supra p.2341), atque eundem putat Jehudam הנניד etc. citatum ab *Abulafia* (Beitr. p.25), quod supra (p.2461, ubi nimis breve ad III ביה"מ ab *Abulafia* laudatur) emendandum existimaui. Observanda est in citatione ap. *Abulafia* vox מרוטבורני a Jell. neglecta, et formula: „accepimus e libro“ etc., qua *Abulafia* de Jehuda et „Elasar Aschenasi Wormatiense“ utitur. Ad Jeh. Chasid Regensb. certe spectat locus ap. Isak Acco, ubi magistrum *Oschia Patavinum* laudat (peric. וישלח l. c. f.159b: ומורי הרב ר' אושעיה מפדואה ספר לי

בשם ר' יהודה ההספיר אשכנזי ו"ל שהיה בימי
הרמב"ם ו"ל ושמעון הולך בכל העולם בחסידות
(ובצפיית העמידות והיה לו תלמיד הגון וכו'
Magistrum (מור) denique laudat Isak b. Josef
seu Isak דפירא (v. supra p.2385 lin. ult.), et
Jomtov נ"ר (peric. ויהי), et a Jonatan נ"ר
nonnulla audivit (peric. האוינו). — Num Isak ur-
bem Ptolomaidem (cf. supra p.1848) vastatam (A.
1290) statim reliquerit, nescimus (hypothesis de
op. שער זרק MS. Hebrone A. exeunte 1294
composito, supra p.1467, non multi habeo). A.1305
(„dans sa jeunesse“ sec. *Carmoly*!) in Hispania
fuit, ibique Josef b. Todros Abulafia laudat, tum
in relatione de Sohar, tum in Comm. פ' נשא)
ap. *Jell.*, Philos. p.48, ubi שער הרוים non legi-
tur in MS., verba sunt: אחר כל זה הקרני השם
ח' לפני בנו הר' יוסף ו"ל והראה לי הענין באור
הכבוד שחברו אביו ו"ל והוא ספר שבאר בו הגדות
על דרך האמת ספר נכבד והענין הוה חמצאהו פרק
א' במה בהמה (שכן פ' ה') praecedit nimirum locus
ap. *Jell.*, Beitr. II p.XVII de David Kohen, de
quo cf. supra p.1948, ubi adde *Carmoly*, llinar.
p.284, qui eundem suspicatur D. b. *Moses To-
leti* A.1313 [cf. *Conforte* f.24b], eum tamen initio
Saec. XIV. Palaestinam petivisse dicit p.222!).
Ad המלאך (1531-6, v. supra p.1848) non facile referendus est; nec
mihi constat, num דרכי מנחם הקבלה (peric. ויקרא
ap. *Jell.* ad Conc. Nachmanidis p.36) sit opus
speciale. Neque omnino testem offendi, eum in
Palastinam reversum esse, ibique opus
composuisset; unde *Carmoly* mirari non de-
buit, eum in urbe Acco non laudari ab Isak
Chelo (A.⁵³³⁶) A.1333. —

IV) Opera Nostri, praeter 2 excusa, sunt: כרי³ זאפאטא, sec. epigr. mense Ijjar A.1325 Zafatae compositum; Cod. Uri 371 (ap. W³p.1132¹2161), Orat. 65 (cf. supra p.2225) et ap. Jellinek; excerpta in Cod. MS. Mich. 651 (in Registro p.357 inter anon.). E portae IV cap. 3 hujus operis, ad historiam Kabbalae utilis, „verbotenuss“ repetitum esse praetendit Carmoly (p.313) cap. 14 portae IV f.39b (cf. supra p.1321 recensio-nem paullo diversam) ap. Schemtob Ibn Schemtob (ubi revera phrasis חזקה בחיבה אמת כמות חזקה בחיבה vel integra vel media Nostro frequens in op.2, ubi Resp. inserit); id vero negant, quos de MSS. consului.
⁴ Comm. in נתינת הביתן Meir Abulafia, una cum Isak b. Todros (W³p.313, v. supra p.1688). Salb. in Indice auctorum (et hinc Straschon in

SCHEMTOB Ibn GAON

period. פרוי II,80) male auctorem confundit Schemtob Ibn Schemtob.

⁵ Comm. in Carmen Saadiae (v. supra p.2225).

⁶ „tract. kabbal. de Totefot“ [i. e. de Tefillin] anon. in Cod. (Saec. XIV) ap. *Rof.* 68,⁸, qui op. hoc discernit ab homonymo in Cod. *Vat.* 235, ubi sit כתר שׁ״ט Abraham Coloniensis, ut constet ex initio. Sed in describendo illo Cod. *Assemanius* ipse minime exactus, resque adhuc inquirenda est. Illic enim ad Cod. 232,² כתר שׁ״ט ita recenset: „Deest praef., quae tamen suppleri potest e Cod. 235, ubi hic ipse liber (!) *Decus* inscribitur ejusque auctor circa medium praefationis שׁ״ט משריא Schemtob e Soria. Verum in Cod. 190 n.6, ubi Lat. versio a *Fl. Mithridate* [corr. *W*⁴p.769], auctor Abr. de Colonia. Init. f.5 a tergo כותב יבא „[Cod. A. קנר 1411 (est 1394!) exaratus]. Idem sub Cod. 235: שׁ״ט משריא „de nomine tetragr. (?) et de fundament. kabb.,“ initium f.7: כותב יבא אהרן. Praeit praef. quae in superiore Cod. desideratur, initium f.2: הפאר על שם הטוטפות הנקראים פאר שׁ״ט לשון אבלי [Cod. 6. Adar 1541 exaratus]. Hinc patet, *Assemanium* e lib. פאר, de Totefot tractante, effinxisse praef. lib. כתר שׁ״ט, cujus initium in Cod. utroque cum excuso et Codd. aliis (cf. sub op.1) congruit. Si ergo in praef. (e qua inscriptionem petitam habeo) re vera auctor se ipsum (?) Schemtob Sorianum dicit, non diversus fuit a Nostro. De identitate ergo libelli in Cod. *Rof.* 68 nemo dubitabit! *Dukes*, Lithl. VI,150 vix verba Assem. legerit, Cod. *Rof.* revera eum latuit. (Ap. *Carmoly* 4.5.6 desid.)

⁷ וכו׳ צדק, et

⁸ ראש השלישים in op.³ V,1 citata sec. *Carmoly* p.313, qui etiam ⁹ שערין sine mentione loci addit. „Opera cetera“ sua (שאר חבורי) citat Noster in op.1 (סודי התורה) cap.1 in fine). — De Hymnis auctore Sch. b. Abraham v. *Dks.*, Lithl. VI,148. — Nostro e confusione tribuuntur libri: a) כתר שׁ״ט auctore Schemtob Melammed, c) Tract. kabbal. de coronis (חנין) in Cod. Colb. 3814, quem „Schemtob“ de Leon tribuit *Reimannus* (ap. *W*³p.1133); forsitan est lib. חנין anon. in Cod. *Par.* 285 una cum lib. משקל Mosis de Leon b. Schemtob, sec. *Carmoly*, עקמאן p.5-6, qui librum hunc a Nostro citari dicit (caetera subiecta sunt a *Zz. G. V.* 405, cf. *Jew. Lit.* p.323 n.22, et *W*¹p.91 n.135,

et Cod. *Rof.* 562,¹³, auctore supposito Akiba b. Josef). — Denique Nostrum confundit *Conforte* cum Schemtob Arduil q. v.]

1] כתר שׁ״ט *Corona boni nominis* (seu *Schemtob*) sub tit. פירוש סודות התורה *Comm. in mysteria legis* i. e. Supercomment. in Mos. Nachmanid. *Comm.* in Pentat.; cum Additt. Editoris; f.28 ap. Jehuda Korijjat: *Lumen et sol* q. v. (1839).

[Est lib. כתר שׁ״ט, quem *Sabb.* n.66 et *W*¹p.483 sub Jomtob b. Abraham asserunt (*Rof.* ad Cod. 508). *Comm.* ipsi praemittitur *Introductio* (de qua v. sub op.2), desideratur vero in op. excuso, ut in Codd. nonnullis, e. g. Cod. *Opp.* 976Q. A.1712 exarato (ubi tit. לקח nullius auctoritatis), *Monach.* 55 (descripto a *Delitzsch*, Serap. 1840 p.163, Lithl. III,612) et primitus in Cod. *Rof.* 1221,³; praefatio, quae exstat e. g. in Cod. MS. *Opp.* 1665Q. f.109, incipit a nomine pleno: אמר שׁ״ט... אברך השם אשר יעצני אף לילות כליותי יעצוני והנחני בדרך אמת ואמונה הדרכיני... נחני בית מורי ורבי ואנשי אבי רכב ישראל ופרשיו... אדרת שנער לבושיו... ומלאך ה' ראיתי הכניסני לפני ולפנים... וכתבתי לפניך כאשר הורגלתי בחכמת הצרופ והיה כאשר עליתי מעל אהליהם אשר שחיתי בצמאה אח דכריהם ונשענתי את אהל משכני מדבר סין... הנה נא כחו במחנני ואנו בשרירי בטנו ושניתי שמו מאשר קראתיו סתרי סתרים. וכתר שׁ״ט טוב העליתי בשם הספרים, ושלחתי אליהם והם יורוני ואם שניתי יביטני(?)... ואהם רבוני הפקדו עלי שומרים על הנסתר ועל הנעלם פן יאכל וחי לעולם... וה' הוא יצו הטוב לכן אחחיל לכתוב ספר אקראנו כתר שׁ״ט שאלתי: (f.109b lin.7): לכוירי הרשע גדול הדור כך(?) על ענין הנחשים שאמרו שאלתי: (f.109b lin.7): רז״ל שסרם את הזכר op. legitur. Praefationem stylo Nostri peculiari rhetorico scriptam ita interpretari puto, quod voce אדרת (cf. supra p.2269) ad magistrum Salom. Ibn Aderet alludat; magistrorum doctrinam se scripsisse praetendit coram eis mystico methodo nuncupato צרופ (Angelum hyperbolam seu allegoriam habeo, sed verbatim id sumitur ab *Asulai* s. v., qui librum anon. ad Isak Acco refert, postremus vero in peric. f.15a Nachmanidem non secutum esse ait Gematriam: לא רדף לכאר. (סודות התורה אחרי חכמי הגיטריא reliquerit et „desertum Sin“ (Palaestinam? e loco in pericop. f.44 nihil patet) petiverit, titulum סתרי סתרי כתר שׁ״ט „*Secreta secretorum*“ se mutavisse sub, טוב itaque se librum ad eos mittere. Num vero ipsum librum retractaverit (ut nomine *Lan-*

SCHEMTOB Ibn GAON

dauer dicitur, Litbl. VI, 225, cf. p. 750) non leviter decidere audeo, antequam Codd. plures specialius perquisivi. In Cod. Bod. 512 (nondum descripto) exstat recensio brevior. Liber excusus propter insertiones Editoris, nonnisi passim per phrasin *ורעה הזכס* (ab- brev. *ור"ה*) dignoscibiles, ad collationem non idoneus est; Codd. MS. in unaquaque fere exstant Bibliotheca, sed non ubique recogniti sunt; nonnulli Introd. tantum exhibent (v. op. 2); ad unam alteramque classem pertinent praeter laudatos: Cod. MS. *Opp.* 915-6F. (v. sub op. 2), *Mich.* 357, olim *Reggio* (nunc ap. Schorr), olim *Bislich*. ap. *Gg. Ztschr.* III, 287 n. 25, male כחר כחר פ"י על סחרי תורה; כחרי תורה; כחרי תורה, forsitan pro סחרי תורה; citata sub Mos. Nachmanides p. 1962 op. 53, ubi cf. Cod. *Mon.* 27, sec. *Landauer*, Litbl. VI, 419 n. 10, contra *Lilienthal*, qui Comm. in Ruth habet e *Plantav.* [ap. *W*¹p. 878³p. 799]! cf. quoque סודות הרמב"ן על סודות Isak b. Scheschet Resp. 157], *Mon.* 11 (ubi praecedentia ש"ח de Sefirot ap. *Lilienthal* forsitan ex Introd. efficta, vel sunt Asrielis?) 65, ubi auctor רשב"א 246,⁵ ubi „sermone“, et 342, ubi lit. וסוד ישרים *Paris.* Cod. *Sorb.* 202, a. f. 263 (ap. *Carmoly*, Rev. or. I. 204) atque 105 et 256; item „Comm. discipuli Sal. Ibn Aderet in legem“ in Cod. a. f. 73 (ut colligo ex notis B. Goldberg, cf. *W*³p. 1132, *Asulai* s. v., ubi etiam MS. *Medic.* Plut. II n. 20 (*W*¹p. 1124 n. 2152; *Biscion.* p. 76, cf. *Rof.* l. c.); *Rof.* 500, 1108, 1221 et, ut suspicor, etiam anon. 417,³ ejus auctor ad calcem dicitur „discipulus Arisbae“ (i. e. הרשב"א)! Num vero Cod. *Vatic.* A. 1658 ap. *Bart.* (*Rof.* ad Cod. 508) sit 295,⁶ nescio. *W*²p. 1318 n. 281 ש"ח כחר anon. e *Sabb.* laudat, omittens verba הרשב"א, leg. מתלמיד, ut in נובלות חכמה f. 195b, quod nostrum esse constat ex argumento (in Nachmanidem) atque ex citationibus ap. ipsum *del Medigo* כפרך f. 34a (unde nota ad *Conforte* f. 24b) et נובלות f. 72b וכמו שפירש דבריו וסודותיו ר' ש"ח כן נאון מפי הרב (ר' שלמה כן אדרת MS. vero „exiguum“ ap. *Museum* vel tantum Introd. exhibuit vel omnino est aliud opusculum homonymum cum nostro facile confundendum in Tetragram. et 10 Sefirot agens editum, auctore ut vid. equali Abraham Coloniensi, de quo N.⁴²⁰⁹ (quae ibid. de Ziuni suspicatus sum et cum *Jellinek* communicavi, hic in nota ad Conc. Nachmanid. p. 38 sibi sumsit, op. nostrum vero non ego „ineditum“ dixi! Cf. etiam *Jew. Lit.* p. 308 n. 47; de Codd. *Vat.* v. supra sub 6). Illud exstat quoque in Cod. *Dubno* 4°. n. 10 (ubi טקסקלקן), *Rof.* 1390 (A. 1316),

Mich. 556, *Paris.* a. f. 222, 242, 265, 275, 280, 483, *Sorb.* 155 (sec. notam B. Goldberg); eumque citat Jomtov L. Mühlhausen in Exposit. Alphab. (supra p. 1413, ubi cf. f. 21 cum ed. 1853 p. 37, et in nota ad Simson b. Elieser f. 9 cum ed. p. 39), atque *Jochanan Allemanno* in Collect. MS. (f. 148: מכחר ש"ח פ"י של שם המפורש). Male vero eum citari suspicatur *W*³p. 61 a *Naftali Treves*, ubi est nostrum, v. supra p. 2522 infra. — In Cod. vet. mbr. bibliopolae *El. Aschkenasi* n. 8 recognovi fragm., scil. pericop. בשלח, ubi inseritur (f. 35b) והחפלות כלל הברכות והחפלות (f. 35b) nomine Isak b. הרב [i. e. Saginahor b. Abraham b. David]; unde Isak ex Acco ad locum et Menachem Ziuni (v. ad 2). Num הקדיש (f. 36a) aliquid commune habeat cum anon. פ"י הקדיש in Cod. *Paris.* a. f. 255 (ap. *Dks.*, Litbl. XI, 811) = *Sorb.* 156 (sec. notam B. Goldberg), ubi Perez tribuitur (v. supra p. 2093 in fine), nescio, neque Codd. MS. *Mich.* 37, 555 adhuc inquisivi.]

2] — (Introd. imperf. s. t.) פירוש ליקוטם *Comm. collectaneorum* [i. e. locorum] etc.; f. 41 ad c. Jechiel Aschkenasi: *Templum Dei* q. v. [1596-1606].

[Incipit: תחלה כל דבר הזהירני רבותי, quod depravat *Assem.* ad 295,⁶ (in ed. 1 praecedentia: כל המבקש בלתי ושלום יגיע. עמו Editoris vid.), in fine clausula adjecta, quam non respicit Editor op. 1 f. 27a, ubi quoque nonnulla desiderantur. Ex ed. nostra (ap. *Asulai* II f. 37 s. v. ליקוטם) recusum est in lib. האי ליקוטי A. 1798; exstat quoque in Cod. MS. *Opp.* 1068Q. Sub tit. פירוש לקוטים exstat opus impf. in Codd. *Opp.* 915 et 916F., quos *W*²160 sub Schemtob Salomo Ibn Aderet recenset, *W*³2160 ad n. 2152 remandat, ubi p. 1133 vol. *Opp.* sine tit. inscriptum Schemtob b. Abr. discipulo Sal. etc. laudat, forsitan Cod. 976Q.? Denique *W*³2156b p. 1135 (et hinc p. 797) opp. et auctores confundit (cf. *Rof.* ad Cod. 508). Male enim MS. *Opp.* in 4° continere dicit Comm. in סודות החורה Nachmanidis [quod in clausula Cod. *Monach.* „eine neue Variante zu dem Tit. des Comm. von Ramban“ dicit *Delitzsch*, Litbl. III, 614; nuncupatio rem designat, ut in fine introd. Nachmanidis: הרמב"ם אשר אני כותב בסחרי „ex ore i. e. disciplina“ Sal. Ibn Ad., una cum Comm. in הסנה (quod ad Codd. laudatos 915, 916 Fol. spectare debet), eosque tribuit Schemtob b. Jakob Hispano Toletano medico, qui A. 1415 exarasse fertur recensio duplici (quarum altera Comm. fertur) et פרוש הייחוד (v. *W*³p. 826 et emendationem supra p. 2057, *Dukes*, Litbl. VI, 148

SCHEMTOB Ibn GAON

res confundit) in Cod. Uri 372 (et quidem op.1 in urbe בויק seu ביכין, quod *Thebes* legit Uri, alterum Philippoli! *Carmoly*, Hist. des med. p.117 Schemtob quoque auctorem habet, teste solo Cod. Paris. 2681). Eundem hunc e Cat. MS. Angl. 5958 (ergo Hunt. 212, non 211) W¹2159 combinavit cum Schemtob de Fano, auctor lib. kabbal. sec. Bart., qui vero „de urbe Faro in Hispania“, seu potius in Lusitania, ut emendat *Rof.* (cf. supra N.1072), salutatur in Cod. *Rof.* 1138,⁸ ubi „Dissertatio epistolaris kabbalistica de unitate Dei“, eadem vero s. t. הייחוד מ' anon. in Cod. *Rof.* 1220,⁴ et 1230,³. [Schemtob b. Jakob Amigo (אמיגו) manu Hisp. A.1529 exaravit Cod. MS. *Opp.* 173F. et A.1526 opus laudandum sub Schemtob Ibn Schemtob.] — Systema טעם Sefirot in Intro. nostra expositum ab Isak Acco, anon. auctore מערכת האלהות, aliisque repetitum dicit *Landauer*, Lithl. VI.226.]

3] מגדל עון *Turris valida* (seu *munita*) Comm. (praecipue fontes indicans et contra animadv. Abraham b. David defendens) in Moses Maimonides: *Repetitio legis* Lib. I q. v. (1509).

4] — u. s. in Libros plurimos (1524 etc.). [Auctor Jomtob b. Abraham (N.⁵⁸⁵¹, W¹p.483) nominatur a Jakob Ibn Chajjim in epigr. ad ed. 1524 (ed. 1509 frontisp. nunquam vidi, forsitan nullum exstat), quamquam in fine jam hujus ed. nomen טוב legitur (post jam supplendum בן נאון in edd. 1550 et 1550-1, quam ante oculos habeo, unde in citatis tractt. nonnullis numerum §§ non adjicio), et sic in frontisp. vol. I (ubi in ed. 1550-1 nomen nullum); hinc in frontisp. vol. II: עם פירוקי וצינוי הריטב"א [ed. 1550 פירוקי] (שהשיג על הראב"ד כהשגותיו ועם נימוקי [פירוקי] משנה ציוני הריטב"א מגיד משנה etiam מגיד משנה וצינוי הנגר בעל המגיד משנה ציוני הריטב"א מגיד משנה (שהשיג על הראב"ד). *Gedälja* f.45a nomen טוב erronèum esse accepit, sed recte notat, Nostrum op. suum כתר שם טוב citare ad ק"ש ה' cap.2, unde *Conforte* f.24b (citatus ab *Asulai* s. v. II f.37, neuter fontem *Gedälja* vel locum specialem indicat, בקצה מקומו scribit *Conforte*, nescio qui sint loci alii) recte colligit, nomen esse Schemtob. *Gedälja* tamen fabulam jucundam a Meir [Katzenellenbogen] Patavino acceptam addit de Jomtob auctore מגיד משנה (v. sub Vidal di Tolosa) mortuo ante Jomt. alterum, auctorem מנדל עון!! *Delitzsch* l. c. e phrasi non idonea מנדל עון ומשם מורה ap. *Conforte* collegisse vid., op. מנדל עון et ex eo Nostri eruditionem etc. praedicari ab Is. b. Scheschet! Neque ullo jure *Idem* Comm. nostrum mysticum („geheimsinnig“) nuncupat, cujus propo-

sita bina praecipua non inepte exprimuntur in tit. vocibus ציוני *Indices*, scilicet fontium (quibus tota capp. absolvuntur), et פירוקי seu נימוקי *Refutationes* Abraham b. David (N.⁴²¹³), cujus animadv. partim e solo Nostro innotuisse puto (cf. notam Editorum in fine לולכ ה', ubi Cod. MS. deficiens fuit). Generales quasdam observationes huc spectantes praemisit et in parte quadam se suppediturum promisit in praefatione (ignota), ad quam passim remandat (e. g. ה' בחלק אשר יערה: cap.8: השוכה cap.7: initio דעוה ההחלה: cap.1 in fine: בהקדמתי אם ייכני צורי). Plurimis vero locis diserte exprimit, vel breviter innuit, se non in Abr. b. David animadversurum, sed Maim. defensurum esse (v. e. g. ה' ציפה cap.2 in fine, שבח cap.15 §11 et נירוח cap.10: שבועה cap.4 in fine; cf. שבח cap.28 §14 et שביחוח י"ט cap.3 in fine, ה' הענייה cap.1 §11, אישוח cap.6), et quidem ex indole operis משנה הורה (cujus tituli rationem millies repetit, passim more suo phrasi rhetorica, e. g. ה' ערובין cap.8 §8; cf. שביחוח י"ט cap.4 §20 etc. etc.), cujus apogr. adhibuit collatum ex autogr. et a Maimonide signatum, quod offendit in terra sancta ה' ע"ו cap.3 et in fine cap.4, השוכה cap.4, שבח cap.26 §15, אישוח cap.7 in fine, אסוריה ביאה cap.6, מאכלות אסורות cap.1). Hinc in fine „opinionem“ suam exprimit fere ubique abbreviaturā (a *Buxtorff* e W²p.582 neglecta) כ"ד i. e. כן דעתי נוטה. (ut exprimitur e. g. ה' מילה cap.1 §6 cap.3 §6). Indice vero locorum Talmud etc. vel sciorum (ut Resp. Gaeonorum etc.), a Maimonide nullibi indicatorum (v. Maim. Resp. ad Pinchas supra p.1902,⁷), auctoritatem ejus defendit traditionalem, quam designat voce ומקצתו מפי הקבלה (cf. ה' ע"ו cap.2 initio: הקבלה (שקיבל לא שקרא בספרי מירוס וכיוצא בהן). Neque enim in op. Maimonidis arcana (Mystica, Kabbalistica) tractari putat (v. ה' ע"ו cap.1, השוכה cap.3 initio et med. et c.5 in fine, ubi Nachmanidis Comm. comparat, quem etiam ה' שבח cap.29 §6 citat, neutro loco Supercomm. suum memorans), nec ipse talia proferre audet (ה' השוכה cap.6, cf. ע"ו c.1. in fine, בא cap.1 §11 et cap.3 in fine, cf. op.1 peric. f.34b et in fine ואהחנן f.51a [*Dav. Loria*, קדמוהו, cf. f.5, locum ad *Sohar* „sine dubio“ refert!], cf. שבח cap.29 initio: ידוע למקובלים כההרי: וסודו ידוע למקובלים כההרי: תורה ולהם ארמונאני והמשכיל ידועם פאלו post paulo post criticum, a nugis auctoris in opp. mysticis tantopere abhorret, ut non mirar eos, qui de auctorum identitate dubitaverint, neglectis tamen testimoniis externis. Historicum tamen Nostrum non habeo testem. Re

SCHEMTOB b. JOSEF

vera non modo Abraham b. David praedicat Kabballistam (שם קבלה בנפחיהו איש מפי איש), v. e. g. ה' cap.6 et 8, הפלין 3 §5), sed etiam Maimonidem (cf. supra p.1932, cf. sub Saadia p.2217 et sub Salomo Ibn Gabirol p.2313, ubi cf. שער הגמול in fine, monente S. Sachs). Ahron Kohen Lunelensem eum conflinxisse ostendi (supra p.1689, unde corr. *Reifmann*, vita Serachiae p.70 n.120, *Kirchheim* ad מעם זקנים F. a. M. 1854 p.VIII et ipse *Luzz.* in periodico ירחים מנר I (1855) p.6, qui Ahron Kohen auctorem היים ארזות in Majorca vixisse demonstrat) ex Ahron b. Meschullam et Jonatan Kohen, quorum alter ergo subjiciendus nuncupationi generali „sapientes Lunel“; Jonatan nimirum, ubi Responsa ipsius Maimonidis inserit (v. ברכות ה' c.5 in fine: וחכמי לוניל הרב רבי יונה הבן הגדול וחבריו v. supra p.1909; ex errore in Resp. allato ad ה' הפלין cap.3 exsculptum esse homonymum Mosen b. Maimon v. supra p.1864, M. Tama non ubique ad Nostrum remandat). *Asulai* quidem (I p.136 n.137) sub Quaest. „sapientum Lunel“ Animadvv. Mosis Kohen e Lunel (N.⁶⁰¹) intelligere vult, ita ut ad Resp. a Nostro allata respiciant verba עליהם והשיב עליהם (v. p.1704); sed v. quae de השגות Mosis Kohen (quae sigillatim הגדה inscribuntur) ad Cod. MS. nuperrime acquisitum pretiosum in Catal. Codd. MS. disseremus, ubi ad עדות ה' cap.1 (f.95) legitur: יש להשיב דרצה לאוקומי מחנ' בכל עדויות שבועות וכן דרצה הר' אהרן כהן וגראין דבריו וצ"ע. Ad Ahron b. Meschullam vero spectant Responsa in objectiones רמ"ה i. e. Meir Abulafia (e. g. ע"ו in fine cap.4, v. supra p.1689 et quae e Cod. MS. supplebuntur sub Simson Sens). Nomen „Moses“ ad Ibn Ascher (q. v.) forsitan omnino non est referendum. — Denique op. excusum imperfectum est; desid. praefatio (v. supra) et Comm. in libb. VII-X (monente *Asulai* II p.38), de lacunis v. supra. Quid contineat MS. *Escur.* (ap. de Castro I,233 sub Jomto) nescimus.]

SCHEMTOB b. Isak v. Schemtob Ardu-til et Schemtob Schaprut.

SCHEMTOB b. Jakob v. Schemtob Melammed.

SCHEMTOB b. Josef v. Schemtob Palquera.

7122

SCHEMTOB [nepos] b. Josef b. Schemtob Ibn Schemtob, Sefardi (*Hispanus*). [Flor. A.1461-89. Auctor hic ap. *Sabb.* (in Indice auct.), W¹.³2156 et ipsum *Rof.* Diz. (p.290), quia in frontisp. op.1 Schemtob Ibn Schemtob legitur, mire confunditur cum avo Schemtob Ibn Schemtob (q. v.), neglecto *Gedalia* f.49a (ubi quidem Noster male praecedit) et *Conforte* f.27a. Vide *Reggio*, Epist. I,113 [v. ad op. excus. 3], cf. *Eundem* in Collect. אוצר נחמד *Wien* 1856 p.154 (ubi שרשי לבנון citatum mihi non obvium); *Gg.* Melo Chofn. hebr. p.50; *M. Straschon* in period. פרחי צפון II (1844) p.83,86 (quam partem nuperrime tantum acquisivi, postquam obiter eam A.1847 perlustravi); minus feliciter de Nostro scripsit *Dukes*, Litbl. VI,149; de opp. nonnullis v. *Munk* ap. *Beer*, Philos. p.119. — Testimonia de patre et avo ex opp. excusis affert *Straschon* l. c.; patris Josef b. Schemtob (N.¹⁵²⁹) *Dissertat.* specialis in *Moreh* I,68 (ut leg. in *Ersch* s. v. p.93 n.14) revera juncta est Committ. de conjunctione intellectus (supra p.1529); forsitan hinc patri Comm. tribuit *Abr. Sacut* (f.134a), correctus a *Conforte*. *Straschon* quidem (p.87) etiam Josefo tribuit Comm. in totum *Moreh*, eumque citatum suspicatur loco ignoti Isak b. Schemtob ap. *M. Alaschkar* (f.7a, v. locum ap. *Gg.* l. c.); si credimus *Carmoly* (*Hist. des med.* p.121, ubi „professeur en philosophie et medicine“!) Isaki Comm. citatur quoque ab *Asarja de Rossi* in nota MS., qui vero id ex ipso M. Alaschkar (quem postponit *Carmoly*) repetere potuerit. Superior medicus Is. b. Schemtob laudatur in Epist. *Abr. Maimonidis* in postscripto. Is. b. Schemtob Coml'r. in Gazzali in Catal. MS. *Paris.* n.348,² confictus vid. e Mose Narboni (p.1970) et scriba Isak Chabib (v. sub Samuel Chabib p.2411). Ap. *Lilienthal* ad Cod. 79 inversus est Schemtob b. Isak, q. v. sub Schemtob Schaprut. — Medicum Schemtob *Gagonia* (nomen mihi suspectum) A.1490 in urbe Calataynd laudat *Carmoly*, *Hist. des med.* p.122. —

Opera Nostri praeter ^{1,2} (excusa) sunt:

7121 SCHEMTOB b. Josef Chajjim Ibn Samun (סמון), Rabb. Livorno.

1. הקדוש ר' ר' *Via sanctitatis* Resp. de organo in Synagoga [ad occasionem cultus reformati Hamburg.]; acc. item *Ilumin. semitam* auctore Jakob Recanati; atque A. Chorin: *Zelus veritatis* et Mosis Konitz nonnulla [ad initium lib. sui *Lux jubaris* edid. Elieser L. b. Seeb]

4. Dessau, gedr. bei C. Schlieder. 1818.

SCHEMTOB de LEON

³ *Orat.* 107 (*Carmoly*, *Hist. des med.* p.162, cf. familia Jachja p.261 *Munk* l. c.).

⁴ *De prima materia* etc., probabiliter *Segoviae* A.1461 compositum,

⁵ באור כח הרברי in *Aristot.* de anima III,4-7, finitum in urbe *Almazan* 28. Sept. 1478, utrumque in *Cod. Orat.* eodem, unde huc refero lib. *de anima et de principio mentali* ap. *W*³p.1137 sub Schemtob Schaprut q. v.

⁶ *Comm.* in *Physicam Aristotelis* finitus in urbe *Almazan* 6. Oct. 1480, in *Cod. Par.* a. f.329 (*Munk* l. c.). Opera haec nonnulla vel omnia (vel plura?) exstant in *Cod. Vat.* 351,³, ubi *Bart.* IV p.407 (*W*¹p.1126) et *Assem.* ad nomen Schemtob b. Josef addunt Palkeira, conjectura quidem; initium formulam prodit Commatrb. in *Aristot.* usitatam: הכונה בזה המאמר ביאור ההחלח החסרת ולהביא מאמרי הפילוסופיה (?) (unde inscriptio ut puto recentior: אשר נאמרו (מאמרי הפילוסופיה). Sequitur in eodem *Cod.* 351,⁴: באור דברי הרמבם על סבה המחלקת (inscriptionem rursus afflictam habeo), incip. כבר ביאר הרב המורה שסיבה המחלקות spectare vid.; auctor Schemtob (quae vox ejecta est ap. *W*⁴p.914, unde desid. suo loco) b. Josef Palkeira quoque nominatur in *Cod. impf. ap. Pasinum* *Cod.* 113: „de intellectus humani imbecillitate agitur sec. *Bart.* IV,407“. Denique ap. *Assem.* sub 351,⁵ ... על הכלי (!) עולם „de vanitate (!) mundi“ ap. *Bart.*, etiam de materia prima aliisque principiis Physicis, unde inscriptionem hebr. una cum voce פאלקירה afflictam habeo. *Bart.* addit *Historiam* rerum a Christianis Regibus gestarum, sed *Cod. MS.* non indicat. De hujus auctoritate dubitat *W*¹p.1126, atque Schemtob b. Josef suspicatur, v. sub Schemtob Ibn Schemtob et sub Schemtob Palquera op.⁷

⁷ *Responsa* ad Quaesita Eli Habillo (v. supra p.1383 op.10) in *Cod. Ref.* 457,², auctore „Schemtob b. Schemtob“ (v. *Quaest.* Saul Kohen f.10c, ubi Abr. Bibago laudatur, cujus Epist. in *cod. Cod.*, et f.19a,b); forsitan fragm. in *Cod. Uri* 147.

⁸ *Comm.* in tract. Talmud. Abot, allatus a Sam. Uceda (cf. *W*³p.1135) nomine Schemtob (Ibn Schemtob); *Cod. MS.*, quem ad homilias suas A.1855 editas adhibuit Meisel (praef. p.X), qui auctorem non definit, modo emit Bibliopola Berolinensis Böhmmer, qui eum editurus est. Mihi Noster auctor videbatur jam e citato ap. Uceda ad I,2 (f.7b

ed. 1585), ubi expositio philosophica non avum sed nepotem prodit. Re vera saepissime lib. מורה citat, ut *Codicem* evolvens didici (citantur quoque Nachmanides et Nissim Gerondi).

~~Quae~~ Quae sub Nostro omisimus, quaeras sub avo Schemtob Ibn Schemtob vel sub Schemtob Palquera b. Josef.]

1. *דרשות התורה* *Expositiones* (seu *Conciones*) *Legis* argumentis variis

f. *Ven.*, *Giustin.* (fin. mense Nisan) 1547.

[*W*¹p.1127.³p.1135. — Compositio finita 2. Nisan 1489, v. *Gedalia Ibn Jachja* f.49a, *Straschon* p.87; attamen *Dukes*, *Litbl.* VI,149 auctorem Schemtob incertum habet!]

2. — 4. *Padua*, nomine Signor Piero del portel. vecchio (לשם סי פירו דיל פורטיל ויקיו) per Lor. Pasquato (fin. mense Sivan) 1567.

[*W*¹. Cat. Bibl. Bodl. in ed. nova (III,458a) nom. auctoris corrigit (e *W*¹), sed male loc. *Ven.* substituit. Ap. *Straschon* p.86 שפן err. typ.]

3] *פירוש* *Comm.* in Moses Maimonides: *Doctor perplexorum* q. v. (1551 etc.).

[*W*¹p.1127.³p.1135, ubi male coniecitur המורה סורה Schemtob Palquera (q. v.), monente *Ref.* ad *Cod.* 142, quem neglexit *Reggio* l. c. Annus 1488 occurrit ad I,74 in fine (*Straschon* p.83, *Dukes* l. c.). *Comm.* citatur ab *Abravanel* in *Resp.* ad Saul Kohen f.17d; in *Comm. Abrav.* (de cujus tempore v. supra p.1082) eum citatum non puto.]

SCHEMTOB de Leon [fict.] v. Moses de Leon.

7123 SCHEMTOB Melammed b. Jakob, Medicus.

[In urbibus Uscup (אושקופייה, cf. supra p.1458 N.⁵⁹¹⁵), Magnesia (מגנאשייה), Lepanto (לפאנטו) et Patras (פאטרא, non פטרן ut *W*¹p.1124). In Patrem Jakob, ca. A.1540 „Medicum“ (!) et familiae Melammed ancestorem (!), Epitaphium prodit suspectissimus *Carmoly*, *Litbl.* I,202; v. p.359 (in *Historia medicum* ne Nostrum quidem laudat); cf. sub Nostri filio Meir Melammed (ubi adde Benjamin M. ap. *Conforte* f.45b, in *Indice* sub Nostro f.62a leg. f.47a). *Sabb.* et *W*¹.³2152 Nostrum (propter homon. op.1), confundunt cum Schemtob Ibn Gaon (q. v.), posterior socors discipuli sub n.2147!]

1. *כתר שם טוב* *Corona boni nominis* (seu *Schemtob*) *Concc.* in *Pentat.*; praef. est discipulus Samuel Schalom Segelmassi (סגלמאסי) ex Le-

SCHEMTOB Ibn PALQUERA

panto; corr. Sam. b. Benjamin בן יוסף

f. Ven., Matth.

Zanetti (ויספרה לציירה, ונרננה לציירה, fin. 1596.

[Non A.1601, ut Sabb., W¹p.1124.³p.1132 (ad.12057. 2147), *Rof.* ad Cod. 508 et in Diz. (p.289), Cat. ms., Mich. 1968; in Catal. *Heidenheim* p.5 n.75 שנו err. typ. pro שנו. Annum confirmat typographus etc. (v. Sect. III). *Asulai* II s. v. auctorem non nominat. Opus non frequens.]

2) מדרש מרדכי *Dictio* (seu *Sermo*) *Mardochai* Comment. in lib. Esther; una cum textu N.266 (1584).

[W¹.³ *Rof.* de auctore nihil definire vult, *Landauer*, Litbl. VI,710 Sch. Ibn Gaon putat. — Ed. *Ven.* ap. *Sabb.* et W¹ non exstat.]

724 SCHEMTOB Ibn Palquera (?) b. Josef, Hispanus. (Flor. A.1263-90, ca. A.1224-8 natus.

I) Nomen scribitur פלקירא seu פלקירה, pronunciat vulgo Palkira, Phalkira, Palkeira, Palquirah (*De Castro*) etc., Phalachera (*Gaffarellus*, W¹p.1126), Falkera; Falquera scribit *Munk* (ap. *Beer* p.104, Notice sur Aboulwalid p.129). Nos sequimur *Zunzii* orthographiam vulgari similem; ratio nondum prolata est nominis, quod non cohaerere vid. cum פלקאר *Polkar* (*Sam. Zarzaf* f.32, *Rof.* ad Cod. 533 p.74 col.2), seu *Polgar* (*Zz. Ztschr.* p.158, Litbl. I,249); vixque cum *Beaucaire*, quod בלקירא scribitur (v. *Zz. Ztschr.* p.167 sub כלקירי et citata supra p.1317 ad op.21, unde ap. *Frankel*, *Ztschr.* III,197 pro פלקירא leg. בלקירא; *Carmoly*, *Rev. or.* I,122, II,167 *Belcaire* substituit, sed v. מנדל בלקירי ap. *Gg. Ztschr.* III,287, ap. *Deutsch*, *Catal.* p.143 pessime: „in einem Gefängniß in dem Thurme Balker in der Festung Ridorto“ [רידורטה] *Ressort* seu *Redoute*!], sed fortasse etiam פלקיריא (v. supra p.2265 in fine, unde פלקיריא in op. כורה p.6, etiam in Cod. *Rof.*, forsan pro פלקיריא). Natan b. Joel פלקירא auctor fertur op. צרי הגוף (aetate non multum, ut puto, a Nostro discrepante) in Cod. *Vat.* 370 (cf. 292,³⁵) et (hinc?) ap. *Rof.* Cod. 1343, impf. in Codd. *Taur.* 55,77 (cf. W¹p.932: Falchera more Italorum), *Uri* 417, *Canon.* 92, *Mich.* 51 et *Paris.* in Colleg. Soc. Jesu (W³p.850). De Josef P. v. infra sub III. — De nomine Abba Mari v. infra ad op.¹. — Cave confundas Schemtob b. Josef b. Schemtob (q. v.), unde sub eo queras quae hic desiderantur.

II) Aetatem male A.1509 e *Sabb.* repetit W¹p.1125 n.2155 (hinc *Pasinus* ad Cod. 113, et pejus 269=1609 ap. *De Castro* I,373); cuius loco A.1409 emendare vult W³p.1134 (v. *Rof.* ad Cod. 142,1424,¹³, ubi exactius quam in Diz.), ut Noster „aliquot Annis“ antiquior sit Samuel Zarza (de quo ipso erravit, v. supra p.2496 et cf. infra p.2542,¹¹). Saec. XIV. adhuc exhibuit *Zz.* (*Elwaz* z. r. L. p.46); Bibliogr. hebr. superiores, ut *Sacut* et *Gedalia*, et inter recentes *Conforte*, Nostrium alto praeterunt silentio (jam hinc patet, Nostro nimis tribuisse *Renan*, *Averroes* p.145). Primus *Asulai* (הרבבשק sub tit. ה, cf. צרי הגוף neglectum ap. *Benjakob* I p.142) A.5024 indicat. — Neque de vitae fati aliquid innotuit, vel saltem urbs, ubi opus aliquid scripserit; Hispaniam septentrionalem tamen (vel Provinciam?) concluserim ex op. excuso 6.

III) Operum recensionem partim ipse suppediat auctor in op. exc. 3 f.2b (locum hebr. repetit *Dukes*, Litbl. VI,147), quae ipsa latuit W¹.³2155 et ipsum *Rof.* Diz. (p.255, e quo *Ghirondi* p.348 retrovertens novos effingit titl. hebr.); adhibita est a *Carmoly*, *Rev. or.* I,344, et *M. Straschon* (פרחי צפון I,46); nonnulla collegit Editor p.140 lib. סורה הסורה; cf. quoque *Steinschneider*, *Manna* p.113 (ubi rectius errores in פ"צ 1844 non ad Nostrium referendi erant) et ad singula citandos auctores, quorum nullum laudant eorumque nonnulla re vera neglexerunt *Munk* et *Beer*, *Philos.* p.104, ubi quidem opp. tantum servata recensentur, ita ut enumerationem perfectissimam ubique frustra quaesiveris. De Nostro monographia cl. *Zunzii*, jam inde ab A.1818 praeparata, quam A.1840 *Gg.* (Melo Chofn. p.71) mox sperari fussit, ad hunc diem usque, quod maxime dolemus, lucem non vidit. Suntque opp. sec. ordinem alphabeticum:

¹ *de regimine* (בחי) הנהגה הגוף והנפש [non „Herrschaft“ ut *Hamberger* p.256!] *corporis et animae* rhytm., in Cod. *Laurent.* Plut. II n.46, *Monach.* 48,⁵, *Canon.* 29 (a me nondum perquisito); Cod. *Opp.* ap. W¹p.1125 non exstat. Initium אבר אבר מרי ר' ש"ט descriptore derivandum est? Idem est sine dubio הנהגה הכריזמה הנהגה הנפש (a הלכות חולין jam assonantiae sequentis causa interpunctione separatur in מבקש, attamen de hoc dubitari potest, v. infra sub 7); cur *Dukes* l. c. de identitate dubitaverit nescio.

SCHEMTOB Ibn PALQUERA

² אגרת היכוח op. excus. 1.

³ אגרת החלום *Epistola Somnii* de Somniis monographia citata in מורה p.131.

⁴ אגרת המוסר *Epist. Ethica* laudata in מבקש, diversa vid. a Versione compendiosa ex Arabico *Ali Ibn Rodhwan*, inserta in ipso lib. מבקש f.21, de qua fusius (primus) disserui ap. *Frankel Ztschr.* III,276 (cf. citata supra p.741, ubi adde *Delitzsch*, Litbl. I,19, et supra p.735,1316); sed forsitan idem est שלמות המעשים (ap. *Munk* n.8) capp.10 in Cod. *Paris.* a. f.239? (Cf. quoque infra sub n.¹³ in fine). Cap. unum ejusdem argumenti adjectum est מורה המורה, v. sub op. excuso 4.

⁵ הפילוסופים דעות laudatur (a *Jakob Romano*?) in Appd. ad *Buxt.* (e quo, ut puto, *Sabb.* non verbotenus, hincque *W*¹p.1125), ubi dicitur „compilatio librorum *Aristotelis*, quos ex Arabico hebraice omnes convertit.“ Unde vereor, ne opus hoc omnino e locis in opp. Nostri effictum et cum op. homonymo (ap. *Sabb.* sequente, cf. *W*³p.1133) auctore Samuel Ibn Tibbon (q. v.) confusum sit. Opus הנפש e Philosophorum „posteriorum“ libris collectum dicitur (v. sub op. excuso 5), ejusque initio se de eadem materia fusius tractasse dicit בספר שכתבתי בדעות הפילוסופים, unde librum hunc citatum dicit *Holub*, Litbl. XI,140; in fine אגרת היכוח, ubi libros ר"ה המעלות statim pollicetur, legitur הפילוסופים (unde *Straschon* p.48, minus exacte גם בש'... (!הביאו); sed legendum puto הפילוסופים, ita ut *W*¹p.1125 sub 5 recte combinauerit lib. המעלות (v. infra sub ⁹), desideratur nimirum in מבקש, ubi de 3 opp. junctim sermo est. Quae *Assemanius* ad Cod. Vat. 351 (cf. *W*¹p.1126, neglectus a *De Castro* p.374!) huc referre cogitat, homonymo Schemtob b. Josef Ibn Schemtob (ut Nostrum quoque nominari vult *Assem.*) vindicavimus. Denique ablegatio ap. *Sabb.* in fine articuli דעות ad משקל החכמה triplice orta est errore et confusione cum Schemtob de Leon, i. e. Moses de Leon (q. v.).

⁶ הדרש (cit. in מורה p.114) forsitan in locos Midrasch? Cf. infra sub ¹¹.

⁷ חולין (v.¹) jungere cum הבריאות הלכית חולין videntur *Straschon* et *Dukes* (ita ut חולין=חולין, ergo *Regulae aegrotorum*); versificationem regularum tract. Talmud. *Chullin* habuit *Dukes* (Zur Kenntniss p.142, hinc *Jüd. Lit.* p.431), eandem forsitan, quam e memoria jam ejecto nomine auctoris „in terra Israelitarum“ vidit *Mos. Ibn*

Chabib (cf. *Delitzsch*, Zur Gesch. d. hebr. Poesie p.75).

⁶ המבקש op. excus. 3.

⁷ מנגלה וכו' ut vid. historicum rhythmis (in מבקש citatum). Nescio an hinc forte *Historiam* a christianis Regibus gestarum Nostro tribuerit *Bart.* IV p.407 (cf. *W*¹p.1126), sed v. sub Schemtob Ibn Schemtob.

⁸ מורה המורה op. excus. 4.

⁹ המעלות *L. Graduum* (hominum), sec. Philosophos; Cod. Vat. 339,³ (sic, v. infra), *Monach.* 404,³ (non 304, ut *Dukes* l. c.), *Paris.* suppl. (15 ap. *Munk*, 13 legitur ap. *Dukes*, Litbl. IX, 618 et Zur rabb. Spruchk. p.75), *Rof.* 424,¹³ (perperam המדות מעלה ap. *Dks.*, Litbl. VI,148!) et ut puto 91,³, *Saraval* XIX, ap. M. Koritschner Vindob. (*Dks.* l. c. postremo); ante oculo habeo Cod. exaratum A.1623 a Jakob Romano (v. supra p.1251 et Zeitschr. der deutsch-morgenl. Gesellsch. IX,840, cf. *W*³p.1107), in cujus fronte ipsius *Jo. Buxtorffii* (cf. *W*¹p.1125) manu inscriptum legitur: „Tres hi libelli [v. infra] dono transmissi mihi sunt Constantinopoli a R. Jacobo Romano Judaeo doctissimo mense Februar. A.1634“; eadem manu Index Biblicus ad marg. adjectus (attamen *Buxt.* tantum sub אגרת librum laudat!). Hunc modo Bibl. Bodlnae. concessit cl. Zunz, qui ex ejus (non Bibl. *Wolfenb.*, ut *Dks.*, Litbl. VI,148 et Zur rabb. Spr.) apographo editionem hebraeo-Latinam juvante C. S. Günsburg pollicitus est in lib. quasi annunciatorio (Etwas zur rabb. Lit. Nebst Nachrichten über ein altes etc. Werk), ubi p.47 refert, se frustra expl. aliud in Biblioth. Götting., Leydens., Berol., Copenhagen., Rom. et Wolfenbüttel quaesivisse. Hujus Cod. apographum per ipsum Buxtorffium in Cod. suo n.300 exstare dicit *Carmoly* (Rev. or. I,345). Libelli argumentum exponunt *Gaffarellus*, in fine Indicis Codd. MS. etc. ad c. *W*¹ recusi p.24 (e quo minus exacte *W*¹p.1125, monente *Rof.*, Catal. p.41) et *Rof.* ad Cod. 424, cf. quoque *Zz.* l. c. et *Dukes*, Zur rabb. Spruchk. p.75-7, ubi specimina nonnulla. Codd. fere omnes laudati libellum nostrum ad calc. lib. אגרת היכוח et ראשית המעלות exhibent, prout duos (v. supra sub ⁵) in fine המעלות אגרת statim promittit (v. ad op. exc. 2), et in fine introd. ad nostrum (p.8 Cod. Bodl.: כבר התנתי באגרת היכוח לחבר ספר ממה שאמרו החכמים במעלות בני אדם, male: „meditatus sum“ ap. *Rof.* ad Cod. 424) pactum hunc com-

SCHEMTOB Ibn PALQUERA

memorat et ad eum (p.50) et lib. ר"ה (p.55,81) remandat, ita ut tres libelli quasi cyclum sistant. Versiculus in fronte lib. nostri (שירה במעלות ב"א), 2 distichis tantum constans, inscribitur carmen secundum seu aureum (השירה הזהבית [וזהבית]) אוכור בה כללי זה הספר הנקרא ספר המעלות, incip. (קח לך ספר המעלות נלה); carmen primum, quod se nullibi offendisse ait scriba Cod. *Monach.* 44, re vera initio lib. ר"ה (v. sub¹³) quaerendum est, ut jam observat *Gaffarellus* l. c. (qui vero male carmen aureum libelli nostri partem primam vocari dicit). In Cod. laudato a *Dukes* (*Spruchk.* p.76) lib. nostrum praecedit Carmen 52 lineis incip. ארומם אל נורא עלילה שכרא כרוחו כל נכרא והאראת אפלה... ושאר (?), desinens (sed versiculus finalis ap. *Dks.* legitur f.90 Cod. Bodl., ubi pergit: אמר אבונצר: וואנשים וכו' ונשלם ס' המעלות וכו' Grad. IV lineis 6, cf. *Gaffarel.*). Introd. in Cod. Bodl. incipit: ואומר הלה לאל אשר בחר: qui monet, nostrum esse lib. anon. e *Bart.* ap. *W*² p.1358 n.389, qui male auctorem Salomo b. Abraham Abigdor conjicit, hinc *Rof.* ad Cod. 91, ut supra p.2266 exposuimus, ubi v. quoque de opp. homonymis non confundendis. [De corrupto nomine מעלות citato a Josef b. Schemtob v. *Ersch* s. v. p.88 n.4, in Cod. MS. *Warner.* 62 f.20b post נאלינום הרופא statim sequitur אנשים ויש]

¹⁰ הנפש v. op. excus. 5.

¹¹ פירוש *Comm.* (ut vid. expositiones philosophicae) in Biblicos libros plurimos vel in locos selectos, tantum ex ipsius citationibus (non omnibus tamen indubiis) notus. Ad expositiones in Pentateuchum, atque reliquos (vel alios) libros sanctos remandat in *Comm.* מורה p.6 דברים כתבתי כפי' לתורה ולשאר כתבי הקודש, quod recte intellexit *Rof.*, in Cat. et Diz.; male מורה legit *Reggio*, v. *Rpp.* ap. *Gg.*, *Ztschr.* II (1836) p.279, rursus *Fürstenthal*, *Nachrede zu einer Vorrede* [seorsim et cum Vers. Germ. lib. Moreh 1839] p.1; *Straschon* II p.83,88; ipse hoc faletur *Reggio* in אוצר נחמד I p.154; distinctio Pentateuchi a reliquis libris Biblicis, etiam si omnes exposuerit, non inanis fuerit, v. quae observavi sub *Josef Caspe* in *Ersch*, *Encykl.* p.60 col.1 lin.5; ad hos accedunt verba Rabbiorum, contra *Straschon* p.88, cf. supra n.6). — *Comm.* in Kohelet promittitur in אגרת הויכוח (medio:

ובקהלה נוכרו ענינים עמוקים בה' הטבע... כמו (שנבאר בע"ה), *Comm.* in Proverbia item in lib. המעלות (nescio quo loco, sec. *Dks.*; במספר החכמה in MS. laudato p.57 ad ipsum lib. Prov. spectat), eumque ac compositum citat (in p.145). — Huc generatim non inepte refert *Straschon* citationes et locum in praef. (*W*¹ p.1127.³p.1134) ap. *Samuel Zarzah* (מקור חיים), e. g. f.4 col.² et ³, ubi etiam citatio e Salomo Ibn Gabirol Nostro pertinere vid., 15,², 18,⁴, 19,², 22,¹, 26,¹, 69,³, 71,¹, 92,⁴, ubi item S. b. G., 97,² [unde שער החשק f.2a, v. supra p.2469 103,⁴, 114,⁴].

¹² צירי היגון (טכקש), e quo retractatus fertur liber (quem male plurimi Bibliographi genuinum censent) editus a Saul b. Simon q. v. ¹³ ראשית חכמה, sec. *Assem.* in Cod. *Vat.* 339,² praecedit *Carmen in usum [laudem] Philosophiae:* שיר על הועלת הפילוסופי: (anon. e *Bart.* ap. *W*² p.1434 n.686, ubi הועלת pro הועלת, cf. טכקש f.2: החכמה וההועלת), sed inscriptio haec recentior, vel a scriptoribus Biblioth. *Vat.*, ut passim, afficta est (v. ad op. excus. 2). Exstat quoque in Cod. laudato a *Dukes* (*Spruchk.* p.76, v. sub⁹), atque in Cod. *Monach.* 44,³, 404,² et fragm. forsan in Cod. *Sarav.* XIX (de catalogi errore v. *Serap.* 1853 p.297); Excerpta (nomine abbrev. אשטפ"ל in Collectaneis *Jochanan Allemanno:* MS. *Reggio* 23 f.71a,b (ubi in citatione de Aristot. [quae in הבושם מosis Ibn Esra, פזן II,121 et ex הברולה ס' ap. *Dks.*, *Litbl.* XI,80] legitur אהבורד, non ut in שער החשק f.55b, ubi אבן ש"ט et liber noster non nominatur) et f.104a,b,117. 140. Versionem Latinam anon. in Cod. *Par.* 6691 una cum הויכוח אגרת laudat *Munk* l. c., nescio num eodem interprete ac lib. טעלות, prout etiam Cod. a Jakob Romano exaratus primitus 3 libros exhibuisse vid. (v. supra). Ipse *Buxt.* quidem in Appd. auctorem Josef b. Phalkeira scribit, quod simpliciter ex ejecto nomine, forsan abbreviato (ש"ט), deduco, ut ap. *Jos. del Medigo* (Melo Chofn. p.74, ubi pro ארינה rectius אגרת legit *Straschon* p.47). Hinc *Sabb.* (ap. *W*¹ p.1126) auctorem suppositus Nostri patrem Josef, cui etiam in Cod. *Vat.* 291,¹⁴ (cf. *W*¹ 949; male 298 ap. *Dks.*, *Litbl.* VI,148, *Jüd. Lit.* § 20 n.9) tribuitur: העקר והקן עם הנער, incip.: אהבה אהבה [מחברתי] ואוכיר אוכרתי חכונה, unde parum abest, quin etiam hoc Nostro tribu-

SCHEMTOB Ibn PALQUERA

erim, fortasse est המוכר supra n.4?

Compend. seu Excerpta (non Comm. ut *Dks.* l. c.) ex opp. pluribus laudatis in Cod. *Rof.* 1283 per Josef *medicum* A.1638 produnt, unde hic forsitan est Josef del Medigo?

¹⁴ שלמות המעשים v. supra sub ⁴.

¹⁵ Excerpta e lib. Arabico (*Fons vitae*, hebr. מְקוֹר חַיִּים) auctore Salomo Ibn Gabirol, q. v. p.2319 (ubi in laudatis collect. e מורה המורה ap. *Dukes*, Ehrls. p.107 desideratur locus in I,73 p.63, de numero capp. v. sub op. excuso 4). In Collectaneis *Jochanan Allemanno* (f.151) legitur: קצת ליקוטים שהביא אבן(?) ש"ט פליקיריה: מספר בנדרקלים בעצמים החמשה, אמר הנפש היא כזה העולם כצלם; forsitan ad op. nostrum spectat? cf. quoque *Dukes*, Eyr. II,134 (ubi citatio ap. *Zarzah* f.67 proprie ex *Averrois* petita est).

¹⁶ Vid. op. excus. 6.

Dubia (forsan ad opp. laudata referenda) sunt:

¹⁷ חידה in Cod. *Saraval* XXXVIII, mihi non viso.

¹⁸ Versio Epitomes lib. *Metaph.* ex Arab. *Averrois*. In Cod. Lips. XLq ad Vers. Mosis Ibn Tibbon varr. lectiones sec. פליקירא adduntur, sed forsan loci ex aliis Nostri libris (praecipue מורה המורה) petiti sunt. Noster enim non libros integros ex Arab. vertisse vid.

Nostro denique certe non pertinet:

¹⁹ *Disputatio* cum Petro de Luna (*W*³p.1134), v. sub Schemtob Schaprut.]

- 1] *Epistola* (seu *Dissertatio*) *Disputationis* inter legem et scientiam, i. e. dialogus inter Orthodoxum et Philosophum de studio philosophiae seu scientiarum externarum (accedentibus carminibus varr. auctorum); ad calc. Prophiat Duran: *Epistola* q. v. [ca. 1577].
2. — (sine accessionibus)

8. *Prag., Gers. b. Bezalel* (פה פראגא) 1610 [*W*¹p.1125.³p.1133 n.2155. *Zz.* Z. G. p.287 n.128. Ex ed. nostra neglecta voce פה exsculpta ed. A.285 ap. *Plantav.*, hinc *W*¹ (ubi errore 1515 pro 1525) et rursus inter anon. ²p.1250 n.10 (ubi sub n.11 nostrum agnoscit!) *Rof.*, Ann. p.29 n.165 et in *Diz.* et *Carmoly*, Rev. I,345; v. *Zz.* l. c. p.302 n.2. — Opusculum libros חכמה ראשית חכמה praecedit in Codd. *Vat.* 339,¹ *Monach.* 404,¹ (ut Latine in Cod. Paris. 6691a, v. supra sub ¹³), ad quos quasi introductionem sislit, quosque statim promittit in fine, ubi in ed. I legitur: לחברם בעזרת: אהל ה' שכלי וכל עצמותי האמרנה: שרי, in ed. II:

In Cod. MS. *Mich.* 743 (ut vid. confuso vel male compacto) male inscribitur Josef b. Schemtob, post לחברם (f.8) pergitur: אשר לפני דבר לא נעלם, בחלקי הפילוסופיה וברתי לך כללים בזה הספר הנקרא ראשית חכמה אל מעלה (sic) הנפש אשר חכמה, אם העלה על נפשך אימא (sic), אם מפרי לא על האנה (sic), הנה לך ראשית כל פרי חכמה... אשר המסחר שמעו וכו' ברך כבוד ה' ממקומו יי אלקי אבותי אברהם: הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם עבדך אברהם... statimque sequitur carmen פיאוח etc. cui agglutinatur versiculus:

טורי בין על חושן משפט יקרו מכל אבן שוהם
ספיר (!) נוהן אמרי שפר בו לא יהיה כאיש נדהם
אבני לשם טורי פטרה צוהר אודם אספו ננהם
הדע מוצא (!) על בן עזרא הוא הצעיר אברהם
sequuntur 2 capp. libelli שער השמים (ei adscripti, v. Add. ad p.686 op.67); eadem vero verba חכמה אל מעל (sic) ac initium carminis ante lib. designat *Assem.*! Seorsim occurrit op. nostrum in Cod. *Mich.* 37, ad c. המבקש in Cod. *Dubno* [57] ap. *Straschon* p.47, neque dubito quin pro „halappuach“ Litbl. XII,742 legendum sit „havikkuach“! — Titulus (seu argumentum) plenior (in lib. איגרת היוכוח בביאור ההסכמה, אשר בין: המבקש f.2): אשר בן: operis Averrois (cf. ad Cod. *Warner.* 15,²). — Cum libellis Nostri tribus comparandi sunt loci varii ap. *Abr. Abulafia*, ut specimen ex אמרי שפר ap. *Jellinek*, Philos. p.34.]

3. *Investigator* vel *Quaerens* De scientiis et artibus encyclopaedice, stylo elegante, insertis versibus; primum e MS. edidit Mardochai Tama 8. *Haag* (juxta *Amst.*), per *Loeb Susmans et socium J. H. Munnikhuisen.* 1779. [A. exprimitur אשרו יי (unde 1772 ap. *Mich.* 1013), sed dedicatio Gallica Editoris data est 25. Augusti 1779, unde יהוה computandum est, in approb. Sal. Schalem pro בחושך אור leg. בחשך, approb. *Asulai* data 1778 (להקח), unde hunc A. ipse notat I p.36 et hinc *Rof.* Libellum non frequentem dixit A.1845 *Dukes*, Litbl. p.147. Notam, ubi *Straschon* vitia editionis curavit, omisit Editor periodici p.48, neque alibi supplevit! — Scientiae tractatae sunt: Medicina (f.12b), Ethica (f.17a), ubi inseritur *Epistola* [Ali Ibn Rodhwan] de qua supra p.735,2539, Grammatica (22b), Rhetorica et Poetica (24a), ubi opusculum carmine clauditur (29b: הם), sed sequitur appendicis instar Dialogus de fide, dein Mathematica (33b), Logica (דבור 40b), Physica (43a),

SCHEMTOB Ibn PALQUERA

Philosophia (47a). Libelli argumentum et formam similes historiae Schadan et Beschir auctore Gazzali dicit *Delitzsch*, Zur Gesch. d. h. Poesie p.49. Ipse auctor in praef. se mense VIII A.24 (i. e. vergente A.1263), aetatis inter 35-40, poesiam frivolum reliquisse ait etc. (de qua phrasi potius generali cf. quae scripsi in Zeitschr. der deutsch-morgenl. Zeitschr. V,90 n.4). — Versiculi passim inserti partim ab aliis auctoribus petiti sunt, ita Epigramma primum inter specimina Germanica ap. M. Steinschneider: Manna (1847) p.83 n. LIV (v. p.104, ubi leg. Blumenl. 139, cf. Litbl. VII,710 n.16) exstat in Divano Jehudae Levi (Cod. Poc. 74 n.247), ubi ע"ה pro ע"א (v. Carmoly, Litbl. XI,475, iterum Dukes, Litbl. XII,379, נחל קדושים p.47, cf. Litbl. IV,822, ut leg. Manna p.96 ad 19 l. 3, Dks., Mos. b. Esra p.25). Epigr. ib. n. LV jam occurrit ap. Josef Ibn Sahara f.26a (cf. *Ersch* s. v. p.95 n.12). Aliorum, ut in omnibus talibus, argumentum tantum repetitum, forma Nostri vid., cf. e. g. Dukes, נחל p.49 n.31.]

מורה המורה *Doctor inobedientis* Illustratio capp. plurium lib. *Doctor perplexorum* Mosis Maimonidis e locis Philosophorum (potissimum Arabicorum, praecipue Averrois), cum textus locis ex Arabico versis; acc. ² (p.141) 3 capp., scil. 1. dicta Philosophorum de perfectitudine humana et conjunctione [cum intellectu], quam laudat Maimonides, 2. de dubio Interpretis [Samuel Ibn Tibbon] loco 1,51 lib. Moreh, 3. Animadversiones in Versionem hebr. ejusdem Interpretis; denique ³ (p.159) Expositio [anon.] brevis (seu sciagraphia) in omnia capp. [sed tantum ad 1,57 usque] ejusdem libri. E MS. primum edid. M. L. Bislichis

8. Pressburg. 1837.

[De libri particulis sigillatim nonnulla observanda sunt.

¹ Titulum male *Doctor doctoris* vertit *W*³p.1135 (et ipse *Ref.* ad Cod. 142), ut patet e ratione red-dita ab ipso auctore in praef. (p.6), monente *Scheyer*, Praef. ad Moreh p.11; male מורה למורה ex epist. *Rpp.* ap. *Gg.* Ztschr. II,279, v. III,286 n.35, ubi Cod. e quo lib. excusus est (cf. ad op. sequ.). — Num e-rus capp. (v. p.1895 et Add.) certe ab Editoribus mutatus est, non a scriba (ut *Gg.*, Melo Chofn. p.70), ut patet e numeris genuinis in excerptis, quae ex eodem Cod. a *Rpp.* accepit *Dukes* (Ehrens. p.9,106, de loco addendo v. supra sub ¹⁵). Cod. *Paris.* (sunt-que duo, ap. *Munk*, Notice sur Saadia p.17, scil. 209 et 239, ap. *Dukes*, Litbl. VII,779) male a *W*³

p.1135 conjicitur cum Comm. in Maimonidem auctore Schemtob b. Josef b. Schemtob, monente *Ref.* ad Cod. 142 (in Diz. Comm. a *W* omissum dicit, scil. suo loco), de confusione nova ap. *Reggio* v. citata lectio supra sub ¹¹. Ex ejus Cod., nunc suo (cf. החלוק I,158) lectionem affert *Schorr*, כ"ח VIII,56. [Notandum vero: אבונצר בן אלפנץ in ipso מורה II,24 sec. Cod. *Reggio*, nunc n.40 in Bibl. Bodl., certe lectio prava est; et quidem initio capitis de al-Farabio ejusque discipulis sermo esse nequit; in fine cap. etiam in lib. nostro excuso p.113 pro אבונצר בן אלפנץ in textu legitur בדבריו בדכריו בטבעים טבעלי החכמה קודם בחכמה הטבע, אבונצר, atque אלפנץ בחללה פירושו לשטע [הטבעי] citatum ab ipso Maimonide in epist. ad Samuelem MS. et טעם וקנים p.76, neque insolita est permutatio nominum אבונצר et אבונצר, ut in ipso lib. nostro p.142 sec. MS. allatum a *Scheyer*, Psychologie p.92; imo אלפנץ בן אבונצר legitur ap. *Gedalia* f.44b ed. Ven. (אבונצר in ed. Amst. f.34a) ex epist. Maimonid. ad Ibn Tibbon, ubi recte אבונצר in hac epist. edita f.14b ed. Amst., cf. supra p.1900]. — De indole et proposito Commentarii (cf. *Gg.* Ztschr. IV,415 de toto libro) et de relatione inter nostrum et Josef Caspi sub hoc disserui (sed textus meus in compendium redactus est) ap. *Ersch* p.67; nota 49b vero emendanda e varia lectione mecum communicata a *Schorr*, in cujus Cod. legitur in praef. ואין שער על דברי מורנו ול... והו דלה לו החרם ומצא המרגלית (alludit ad Talmudicum proverb. ap. *Dukes*, Blumenl. p.96, cf. „Manna“ meum p.99), ergo Noster quoque Maimonidem *Averrois* nolum habet (cf. cap.22; cf. quoque supra p.1900 in fine, ubi Farabi pro Averrois; voces היה כפרש quidem, si כפרש emendatur, melius cum Averrois conspirant, qui serius „Commentator“ nuncupatus est, cf. Catal. meum MSS. Leyd. p.77 n.2. — Initio lib. editi (ut in Cod. *Ref.*) leguntur *Carmina* tria (quae omnino non respexit *Gg.*), tertium (לבבי יהחמץ) ad librum nostrum pertinere constat e titulo prolato in fine lin.2, idque solum, edito multo correctius, exstat in Cod. *Schorr*. Duo prima in laudem lib. מורה eadem sunt atque initio Comm. Ascher Crescas (ed. Sabion., in ed. Jesnitz 1742 exstant in fine lib. I f.52, ubi hinc in fine verba ובהנה אהחיל אהחיל sunt!), atque diserte ei tribuantur! Secundum paullo mutatum est in ed. nostra, linea 1 (et in ed. Sabion. etiam ultima) incipit a voce אשר, forsitan אשר ברא = אשר ברא. Pri-mum (ידידי אל) in lib. nostro diserte compositum (הברו) dicitur ab Ahron b. Meir (ut quoque in

SCHEMTOB Ibn SAMUN

Cod. *Rof.*) וואל בריקה ול (leg. וצול בריקה. cf. Zz. Z. G. 328); metrum et constructio trium carminum quadrant cum carmine laudato supra p.2541.⁹ Cod. *Rof.* exaratus est A.1470, ibique praecedit Comm. in Moreh anon.; atque ab Ascher Crescas librum nostrum citari (ad II,42,51) observat *Straschon* p.89.

² Cap.1 exstat quoque ad calc. lib. הנפש in Cod. *Heidenheim* 42. Cap.2 spectat ad Quaesitum separatim Samuelis Ihu Tibbon (q. v. p.2490,⁶), cujus textus tantum excerptus est. Cap.3 Germanice tractavit *Delitzsch*, Litbl. I, n.12 p.176 sq. (quod male citatur in nota ad *Conforte* f.27a).

In fine opus A.1280 finitum dicitur, ut in Cod. *Rof.*

⁸ Expositio, seu Index, Nostro jure abnegatur a *Gg.*, Melo Chofn. p.70 (cf. *S. Sachs* הינה p.89), neque exstat in Codd. *Rof.* et *Schorr.*

5. ספר הנפש *L. de Anima* e sententiis Philosophorum posteriorum compendiosus, capp. 20; primum e MS. edidit atque (f.18-21) 10 *Quaesita* de resurrectione [e lib. *de Religionibus* cum Comm. Benseeb] auctore Saadia Gaon adjecit M. L. Bislichis

8. *Lemberg*. 12. *Maji*. 1835.

[Libellum verbis paucis absolvit *Gg.*, Ztsch. IV,415; cf. quoque *Holub*, Litbl. XI,140. Philosophi dicuntur האחרונים המדברים על דרך החקירה והחיפוש, quod excludere vult Philosoph. veteres seu ante Aristotelem scribentes, vel omnino Dogmaticos; cf. quoque supra p.2540. Liber noster cum excuso congruens in Cod. MS. *Opp.* 279Q. (f.51), quem *Rof.* male conjicit cum Lib. de Anima *Aristotelis* [seu potius *Averrois* Comm.!] Interprete ex Arabico Schemtob b. Isak Tortosa, de quo v. sub auctore proxime sequente. Nostrum quoque vid. בחכמת הנפש in Cod. *Dubno* 17 in 8°, idemque habuerim „de anima et mundo(?) varr. philos.“ auctore Schemt. b. Josef in Cod. *Paris*. 352, si Catalogo excuso fides habenda fuerit, sed *Munk* p.105 tantum Cod. 239 laudat. Lib. excusum nec is neque *Straschon* novisse videtur; nedum notionem praesumeris ap. *Goldenthal* (Litbl. IX,441), qui ipsum Cod. *Opp.* desiderat, teste Indice suo (re vera imperfecto!); v. Indicem annexorum p.442 sub הנפש. Id recte suspicatus est, Cod. Vindob. e volumine majore distractum esse, de quo silet in Catal. p.54 n. XXX et XXXI; ibi vero caractere Italo scribam Abraham b. David „Provenzali“ opus absolvere facit fer. II.21. Januarii ה'ע"ו 1317!! Sed apud auctorem edit. Algier 1417 (supra p.2328) notionem de aeris (cf. *Jew. Lit.* p.291 n.33) non quaeras, nec ullam de auctori-

bus. Abraham Provinciale est notissimus N.⁴²³², ergo pro הע"ו lego שט"ן 1555, estque Codex ipse, e quo editio nostra facta est (quique vetutissimus, ישן, venditur f.17b), scil. Cod. ap. *Gg.*, Ztschr. III,286 n.35, ubi primum מורה המורה (op. praeced. et v. sequ.), in urbe מודינה (?) ab eodem Abr. exaratus A.1555, sec. notitiam ap. Zz. כ"ח V,157; כטרינו scribit *Goldenthal*, utrumque emendandum vid. רודינה (*Rhodigium*, *Rovigo*?), nomen urbis certe definiri nequit in Exposit. 25 proposit. (v. supra sub Isak Natan p.1143), exarata in fine mensis Febr. 1555; atque idem est Abraham sine dubio, qui Ferrariae Midrasch Tillim excusum (a *Kirchheim* nuper emtum) e 6 Codd. MS. correxit.]

- 6) מכח *Epistola* defendens lib. *Moreh* Mos. Maimonidis [anon.]; ad c. Abba Mari: *Oblatio zeli* q. v. (1838).

[Auctor initio refert, A.1290 caput exilii Damasce-num literas anathematis dedisse etc. (v. *Rof.* ad Cod. 142), seque scripta Barcinone accepisse (ubi ipse fuerit, nescimus). Anathema id e Cod. antiquo lib. מורה המורה descripsit David Kalonymos (כ"ה III,172, cf. supra p.1575), idemque in Cod. ap. *Gg.*, Ztschr. III,286 n.35, de quo sub op. praeced. [cf. quoque *Jüd. Lit.* §11 in fine; MSS. offendi in Cod. nunc *Poc.* 280B., de quo ipse *Edelmann* ad nunc sibi p. VIII [cf. supra p.1375], qui id atque alia nunc sibi arrogat in praef. ad חמדה גנוזה tandem editum p. XXIII, cf. p. XXIV n.3, XXV n.4 [v. supra p.1951], prout impudenter sibi arrogat (p. XVI) detectionem epist. Maimonidis et Jos. Ibn Akinin, hincque Codd. in quibus exstant consulto confundit, v. supra p.1441, 1906!]; cf. quoque *Kirchheim* ad טעם וקנים p.73 (unde plurima sublegit *Edelm.* l. c.). *Epistola* nostra quoque exstat ad calc. lib. מורה המורה in Cod. *Rof.* 142 et in Cod. *Par.* (v. *Carmoly*, Rev. I,345; cf. *Gg.* Ztschr. V,98! cf. *Munk*, Litbl. VII,780 et ap. *Beer* p.105; cf. *Jüd. Lit.* p.431 n.22 et cf. epist. p.183 l.15 a fine לשחזה cum מורה המורה p.6 medio. cf. *Cusari* III §38, Jerusch. Schekalim cap. VI §3 et *Schmölders*, Essai, Arab. p.4 lin.4). De Anno 1290 laudato nonnisi investigatione complicata disserendum est.]

SCHEMTOB Ibn Samun v. Schemtob b. Josef Chajjim.

7125

SCHEMTOB Schaprut, seu Schafrut, Sport(?), b. Isak, ex Tudela (הטילה). [Sacc. XIV. ex.

I) Antequam de Nostro agemus, breviter absolvendus est homonymus multo superior. mem

SCHEMTOB SCHAPRUT

cum Nostro confundit *Sabb.*, jam „parum absuit, quin distinctum crediderit“ *W*³p.1137, cujus errores fusius illustrat *Rof.* ad Cod. 347,⁶ cf. *Diz.* (p.318), tamen male ei tribuit op. Nostri excus., ut primus monuit *Zz.*, Add. p.319. Vitam e praeef. ad Practicam MS. (quam ipse contuli atque excerpsi) contra morem consuetudinemque fideliter fere reddidit *Carmoly*, Hist. des med. p.78. Neminem laudat, neque nova profert *Dukes*, Litbl. VI,148. Quae hinc eruta sunt, paucis denuo emendatis, hoc loco interim accipe. — Schemtob b. Isak, cognom. Tortosi (המכונה בני), הטורטושי, Cod. *Uri* 414 f.11, cf. *W*⁴p.788 et *Monach.* 79, cf. *Zz.* Ztschr. 149; corrupt. הטורעשי in Cod. *Urb.* 50 ap. *W*¹p.187), i. e. Dertosae (ipse?) oriundus, natus fuerit A.1196, si recte mense Elul A.5014 (verbis וארבעה עשר expresse in Cod. *Laud.* f.22c) sese 58 Annos natum dicit (v. infra). Juvenis commercium egit (non: „destiné par ses parents“ ut *Carm.*; diserte contrarium dicit l. c. f.24c: כי מקדם הייתי סרבה בסחורה הולך בים כינשה ואהיה מעבר לים במדינת עכו ואשאל אחד מחכמי נכבר מכולם על דבר הלכה ויגער בי כי היה מעיין בחכמת ההשכורה ואכנס ואכלם ואשבע בחיי העולמים לשכח ללמוד חורה ואני בן שלשים שנה, ואשוב מעבר לים ואני בעיר ברצלונה ואפנה מכל עסקי ואקרא לפני מורי ר' יצחק בן משולם ז"ל זמן ואעש חורתי קבע ועסק ארעי יום ולילה ומאז ער עתה, כי שנחתי הלמודי אשר למדוני אבותי בנעורותי בימים אשר הייתי בחרר (העסק בסחורה על החכמה); 30A. natus in urbe Acco fuit, unde reversus Barcinone magistrum audivit *Isak b. Meschullam*. Dein Massiliae fuit, ubi se Christianos nonnulla docuisse dicit (f.23a, ubi locus de Salomone Rege supplendus supra p.2290, ejus verba sunt: ונני פירשתי לנוצרים: מהם הנה בעיר מרשליאה), quod accidit Massiliae A.5021 (חמשת אלפים וכ"א), ubi ergo vel emendandum 5011(1251), vel supra 5024(1264), ut in lib. altero laudando. Neque Cod. *Uri* 414 (*W*⁴p.788) A.1269 exaratus est, legitur enim (verbis) fer. V.16. *Schebat*, quod cum calendario A.5029 non congruit sed cum 5129 (1369); urbs nominatur טריט. — Opera ipse non composuit, sed ex Arabico vertit nonnulla, ut:

¹ *Zahrawi: Practica* s. t. השבש, 30, 30 tractit. (*W*⁴p.998), ubi in 29. loco portarum I.II de nominibus plantarum et generatim de vocibus technicis medicis, ipse substituit similes; alphabetice exponens voces, quibus ipse usus est, vel Biblicas,

potissimum prout eas interpretati sunt *Saadia Gaon* et *Jona Ibn Gannach*, vel postbiblicas (Talmud. etc.), atque Arabicas et exoticas. Tract. 29 exstant in Cod. *Uri* 414-5 (v. Add. nostra), ubi possessor quidam inscripsit העתיקו (sic) החכם הרופא יצחק ז"ל הטורטושי, unde *Isak* in Catal. MS. ap. *W*¹p.194 (cf. ⁴p.788). Introd. (v. supra) inter alia notatu digna dissertationem exhibet *astrologicam*, unde delineatio operis in Catal. *Paris.* ad Cod. 382 (impf.), ubi praeterea auctor *Farabi* effingitur (ut etiam ad Cod. 312 e versione Meschullam b. Jona, delineatio Cod. 419 ap. *Carm.* non congruit). Tract. 27. partem in Cod. *Scalig.* 11 male partem op. sequentis conjicit *W*³p.1137 (ut leg. supra sub *Isak* Israeli) et (hinc?) *Dukes*, Litbl. VI, 148. Idem caput exstat Latine e Vers. Abrahami Judaei „Tortuosensis“, v. sub *Zahrawi*. —

² *Razi* ad *Almanzor* seu *Almansor* (אלמנסור), אלמנסור scribunt, qui Latina utuntur Versione, cf. *Almansor* II,139; Versio A.1264 (verbis) facta dicitur in Cod. *Urb.* 50 (*W*¹p.188 n.310, cf. p.1127,³p.1136), unde ap. *Pasinum* ad Cod. *Taur.* 76 (ubi A. כ"ח prorsus finxit *Dukes*, Litbl. VI,148); nomen *Isak b. Schemtob* invertitur a *Lilienthal* ad Cod. 79, qui opus jam laudatum dicit! cf. n.296; „*Jakob Schemtob* (Kalonymos)“ sibi effinxit *Deutsch* p.154 n.CXXXVIII e Cod. anon. (cf. *Goldenth.* p.84). Suntque Codd. varii idem opus, vel ejus partes, exhibentes, qui Interpreti nostro tribuuntur, ii vero sigillatim inquirendi sunt; exstant enim versiones discrepantes (altera forsitan e Latino?), ut comperi e collato Cod. *Opp.* 1137F. [re vera anon.] cum *Uri* 429 (v. Add. nostra), atque fragm. in Cod. *Mich.* 51 (f.69.73), praeter Comment. *Gerardi de Sol* e Latino quoque *bis* versum, de quo v. interim ad Cod. *Warner.* 69. Jamque ipse Schemtob (introd. ad op.1, v. locum in *Almansor* II,140) de iis loquitur, qui versiones ab aliis factas, mutatas paulisper, sibi arrogant. —

³ *Averrois* Comm. [med.] in lib. *de Anima*, ut recte conjecit *W*¹p.1128 (cf. ⁴p.998). *Rof.* quidem, ad Cod. 538, hunc a Codd. suis dissentire dicit, qui Averrois Comm. complectantur (unde *Delitzsch* et *Deutsch*, qui ex ipso *Wästenfeld*, quem corrigendum dicit, opera confundit! v. supra p.1999 A I,e). Introductionis a *Delitzschio* laudatae copiam frustra hactenus ab iis, quibus Biblioth. Lipsiensis in promptu est, suppliciter pe-

SCHEMTOR SCHAPRUT

tivi. De Cod. *Orat.* (*W*³p.1137) v. sub Schemtob b. Josef. De Cod. *Paris.* 352, cf. sub Schemtob Palquera, qui de *Anima* Compendium ipse e Philosophis collegit. Neque Schemtob b. Isak vertisse puto lib. *Physicorum*, ut conjicit *W*¹p.1128,³p.13,1337,⁴p.752 (ut leg. ap. *Renan*, *Averroes* p.151 [suppl. Indicem p.366], ubi Schemtob inter auctores incertae aetatis!), solo argumento, quod una cum lib. de anima exaratus est in Cod. olim *Edzardi* (nescio ubi nunc exstet) et olim *Wagens*. nunc *Lips.* XXVI,⁴, ubi Comm. in *Physicam*, non proxime praecedens (intercedit particula ex כדרש החכמה *Jeh. b. Sal. Kohen*, ut ostendi in *Catal. MSS. Leyd.* p.60), non Interprete *Mos. Ibn Tibbon*, ut conjicit *Delitzsch*, sed ut puto *Kalonymos* (v. supra p.1577 in fine).

II) Schemtob b. Isak Noster cognomine שפרוט, quod antea Schephart, Schepherth, Schiprut (*Bart.*) pronuntiabatur, „melius Sprot“ dicit *W*¹p.695 (v. infra) et forsitan hinc *Rof.* ad Cod. 347 p.6; sed ipse fatetur *W*¹p.1127 [hujus numeri prima], se „communem Judaeorum [Germanorum?] pronunciationem secutum esse“, quae certe inter omnes pessima, quia neque ling. Arab. concursus consonantium Spr admittit, nec nomen tale Hispan. exstiterit; שאפרוט scribitur in Cod. *Warn.* 28 p.413, jamque occurrit idem nomen שפרוט in Hispania Saec. X. (v. sub Chisdai b. Isak N.⁴⁷⁴⁰, cf. *Munk*, *Not. sur Aboulw.* p.78, *Ztschr. der Deutsch-morgenl. Gesellsch.* VIII,552). Sporta pronuntiat *Hamberger* p.301. Scriptiorem in Cod. *Uri* 128 „facile negligentia“ ortam sentit *W*³p.1136, „sine dubio“ (?) errorem libellarii *Rof.* (*Diz.* et ad Cod. 1341), idem de loco lib. „ידי משה“ *Mos. Alaschkar*“ (?) f.108 (in op. homon. *Mos. Almosnino* non exstat) dicit *Carmoly* (*Rev. or.* 1,324), qui postea (*Hist.* p.102) nomen ita a „Bibliographis nonnullis“ (!) depravatum esse praetendit. Consonantem in nomine superiore non cum aspiratione pronunciatam esse demonstrat *Mk.* I. c.; unde de nostro etiam verisimile est. Cf. quoque sub Samuel b. Abraham כפורטא (p.2402) et Ch. B. שאפרוטא *Ghirondi* p.209 sub n.228.

² E Nostro, ejecto nomine, exscriptus est Isak שפרוט ap. *Abr. Sacut* f.133b, unde *Gedalya* 48a ed. Amst., *David Gans* ad A.5134 (שפארט), *Conforte* f.26b (male שפרוט, v. Indicem f.58b, *Cassel* neque hoc nec loco citando identitatem animadvertit!), v. *W*¹1282 (p.685)=³1282b et ¹p.

1127* (asterisco hujus num. secundam significabo). Ad hunc errorem aliud addidit *Gedalya* peccatum (cf. *Lit.* p.410 n.32), e Resp. Is. b. Scheschet 271 nimirum videri שנראה in ed. Ven. f.61) praetendit, nomen fuisse Matatja אבן כורח (sic!). Hinc אבן כורח auctore Matatja cum ablegatione eadem (sed non indicato fonte) repetit *Sabb.* (א.9), e quo *W*¹1677 et ipse *Dukes*, p.VII! קובץ על יד. Sed in illo Resp. legitur אבן כורח פנה יקרה... ר' משהיה, atque de Matatja b. Josef (cf. sub N.⁶⁰²⁰) sermo est. M. hunc supposititium rursus *Sabb.* in Indice auctorum conjicit cum auctore lib. נדרון „veteris“ contra Evangelium disputantis, nullo indicato fonte; unde eum testem affert *W*¹p.739 et 903, ubi opus utrumque fere conjicit, v. *Rof. Bibl. antichr.* p.63 n.91 et *Diz.* (p.213). Sed *Sabb.* sine dubio e *Buxt.* hausit, qui, sub נדרון, opus MS. ap. *Schickardum* auctore Matatja laudat „ultra 300 (!) et amplius Annos antiquitatis;“ eadem fere verba („ultra 300 Annos inter Judaeos clam habitum“) leguntur in Schickardi refutatione inchoata in disput. acad. rarissima s. t. נדרון בלי נדרו sive Triumphator vapulans etc. *Tübing.* 1623 (v. *Schnurrer*, *Biogr. u. litt. Nachrichten* etc. p.193). נדרון, quod minus exacte „Triumphum“ (cf. *W*¹p.739,⁴p.894) vel „Victoriam“ verti monuimus (v. citata p.1411 ad op.1), est nuncupatio generalis Disputationum, non tit. specialis ap. ipsum *Buxt.* (ut patet ex initio articuli et fine, seu Appd., ubi Josef Kimchi), unde confusio multifaria opp. orta, in quam ipse *W* rursus relapsus est. *Buxt.* expl. suum membr. Lipmannianum dicit, atque idem [opus], quo *Münsterus* usus est; idque Schickardo in subsidium misit. Id vero נדרון vetus (N.3962) demonstrat *W*¹p.737,739,741 (contra *Koecher*, 186, v. *Rof.*, antichr. p.63), ab utroque recte Schickardinum Matatiaedis cernit ¹p.739, attamen ⁴p.479,894 rursus Confutationem Schickardi operi Lipmanni oppositam suspicatur! Mihi nec MS. nec Schickardi opp. ipsa citata ap. *W*¹p.739 ad manus sunt; sed e *W* video, Schickardum (de Jure Regio Hebr. p.449 ed. Lips.) locum exhibere „e Symbolo relig. Jud., quod, ut ait, Triumphator [i. e. auctor lib. נדרון], R. Matthias (sic) rhythmis concinnatum in Nizzachon expressit;“ unde colligo, lib. נדרון illum nihil aliud esse, ac lib. אהיטוב וצלחון, i. e. Disputatio (ויכוח) de Muhammed. et Christianismo rhetorica — auctore Matatja b. Moses (male וולטמן anon. et sine argumento ap. *W*²p.1259 n.47), qui

SCHEMTOB SCHAPRUT

ap. *Rof.* utroque loco statim sequitur — ubi symbolum 13 artic. occurrit. (De alia hujus lib. confusione v. *Jüd. Lit.* §13 n.47). De eo in Catal. Codd. MS. agemus, hic tantum conjicere velim, auctorem eundem forsitan esse ac Nostri aequalem Matatja Jizhari, qui b. Moses b. Matatja sese nuncupat in Comm. in Ahot MS. (ut nuperrime a *Schorr* didici, v. Add. ad N.²⁷⁴; cf. quoque Mat. בן הרמן, ut ex ipso Mos. Chabib emendandum supra p.1897).

² Aetas Nostri, praeter rem in dubium vocata a *W*¹p.1127* (v. *Rof.* ad Cod. 317,760) constat ex opp. laudandis, atque e Resp. Ibn Scheschet 210 (*Conforte* f.27a, cf. *Zz. Zeitschr.* p.150). Patriam urbem Tudelam (הדליה) ipse addit ad nomen (pro קטילה ap. *W*³p.1135 in ipso Cod. legitur הדיה, ut init. op. excusi), unde Tudelensem Benjamin tantum בן-יבין citat (פ"ר f.42b, cf. Benjamin p.40 Vers. Angl. et suppl. *Zz. ib.* II p.252, cf. *Serachjae* Epist. ap. *Carmoly*, Itin. p.295, v. Collect. אוצר נחמד II,121,238). Lib. אבן ברוך in Cod. Leyd. finitus dicitur in urbe *Turiasone* (Tarazona טארסונה „ans Tersona“ ap. *Dks.*, Litbl. VI,1491 cf. quoque infra sub op.⁶, jam eundem errorem *Biscionii* emendat *Rof.* ad Cod. 760); Cod. *Warner.* addit: „et partim [compositus?] in urbe אלינשה (forsan *Placentia* seu *Eljas*??). Num artem medicam exercuerit, non certum habeo (cf. פ"ר f.32b,39b).

³ Opera breviter enumerat *Carmoly*, *Revue orient.* I,380.324 (unde Germanice sed non omnino exacte a *Fürst*, Litbl. II,780, desideratque finis), partim et aliter in Hist. des med. p.101, fonte partim op. פנים פניה MS., quod ipse nonnisi raptim inspexi, unde ex eo citata sola restant illius auctoritate suspecta, suntque ordine alphabetico:

¹) a) אבן ברוך *Lapis Lydius* antichristianum, de quo locos e *Bart.* et *W*¹p.1127-9, ²p.1135, integros repetit *Biscion.* p.76; nonnulla correctiora eadem fere profert *Rof.*, *Biblioth. antichr.* p.103 ac in Catal. ad Cod. 760, cf. Registr. ad Cat. *Mich.* p.333. Paullo fusius disserui in Catal. Codd. MS. Leyd. p.115, quae supplebo, si Deo juvante Catal. Codd. MS. Bodl. adiero. Hoc loco ea breviter absolvam capita, quae cum aliis hujus Catal. locis cohaerent. Cod. MS., ut *Coll-g.* *Neoph. Rom.* (ap. *Bart.*), *Cusanat.* (ap. *Rof.*, *Bibl. antichr.*), *Warner.* 28, olim ap. *Aboab* (*W*³p.1136), *Rof.* 760, olim *Bislichis* ap. *Gg. Ztschr.* III,285 n.25, *Mich.* 3,4, *Saraval* XXVI (cf. *Ghirondi*

p.352?), non omnino inter se, nec libri ipsi cum Indicibus conspirant; sed duas tantum exstare puto recensioni ipsius operis. Auctor enim in praef. diserte opus suum Compendium dicit libri nimis acerbi בלחמה ה', „quod a Josef Kimchi compositum ferunt;“ hincque se adjecisse expositionem locorum haggadicorum, atque praemisisse cap. generale (שער לה') de fundamentis legis Mosaicae. Liber בלחמה [re vera auctore Jakob b. Reuben] portis XII constat, atque totidem primitus op. nostrum exhibere debuit; respondent re vera portae II-X op. utriusque (prout in lib. בלחמה ipso libri *Proverb.* locus variat), sed duae postremae respondent portae XII. lib. בלחמה [anon. in Cod. *Paris.* 245, ut video e nota B. Goldb., unde ex eo Cod. editam puto, v. supra p.2032,2178,2181; atque ad p.1521 adde *Carmoly*, Hist. des med. p.37, qui ex eodem Cod. Josef „ben Zebad“ Hispanum Saec. XI. amicum medici Ibn Zohr excogitavit!]. Num epigraphis data mense Ijjar 1385 ad primam hanc recensione spectet, nescio. *Bart.* IV p.408 opus primum „inabsolutum“ relictum dicit, minus exacte, certe vero diu post compositum opus (ut diserte dicitur initio recensione genuinae), adjecta est porta (XIII, seu XIV vel XV) contra apostalam Alphonsum, qui contra librum בלחמה ה' (sed non contra sectionem in Pentat. et Psalm.) scripsit; i. e. Alfonsus Vallisoletanus seu de Burgos (v. supra p.732), ut demonstrat *Rof.* ad Cod. 760 contra *W*¹p.1126*, qui oblitus est scripti p.192. [Oscitantissimus *De Castro* I,230 suspensionem ap. *W.* facile ac rem certam introducit, scribens: „contra la apologia de Pedro Alfonso“, postquam p.195 sub Alfonso Burgensi versionem Hisp. apologiae recensuit!]. Ex his animadversionibus nonnulla in retractione ad portas praecedentes (ut III et V) adjecta vid., de quo tamen nondum certus sum (Corr. *Geiger*, Frohen I,49).

b) Porta (XII) de articulis christianae fidei, ubi ad opus אבן ברוך ablegat, certe non ante A. 1397 composita est; quia sine dubio prototypum habuit librum *Prophetiae Duran* (v. supra p.2116); idemque sine dubio tractatus Nostri specialis, quem ap. *Greg.* de *Scharintz* vidit *Bart.* (ap. *W*¹p.1127 sub 2).

c) Auctor בלחמה ה' in porta XI tractavit de Evangelio, forsitanque hanc spectat *Nicolai Tyrani* Libellus (seu Responsio seu Reprobatio) contra Judaeum quendam ex ipsis verbis Evan-

SCHEMTOB SCHAPRUT

gelii secundum *Matthaeum*, Christi divinitatem etc. impugnantem editus, mihi non obviis. [Lyranus mrt. fertur ca. A.1340, v. *W*¹p.913, certe vixit A.1330, v. *W*⁴p.930; libri laudati MSS. A. 1424 v. ap. *W*⁴p.930 et ap. *Biscion*. p.1 p.113, Plut. III Cod. 111; A.1334, ut vid. compositionis notant Cod. *Merton*. 187 (p.75 ap. *Coze*) et *Mar. Magd.* 21 (p.16, unde suppl. et corr. Index p.70). In excuso „Libello, in quo sunt pulcherrime quaestiones judaicae perfidiam in catholica fide improbant“ (ed. s. l. e. a., v. Cat. Bibl. Bod. II,609b) A.1309 occurrere in medio libro intellexi.] Porta haec jam omisa est in retractatione compendiosa in Cod. MS. *Mich.* 229 et *Opp.* 1168Q. (de prava ejus inscriptione seniore, unde sub Nostro ap. *W*¹p.1126*, v. supra p.1969). Idem sit in op. nostro, ubi vero in praef. promittitur Versio „Evangelii“; ea vero, cum Animadv. (§§114), non multum ultra Evang. *Matthaei* progressa esse videtur. Exstat seorsim MS. in *Vat.* (*W*¹p.1126*) et forsitan eam habuit *Reggio* (v. Collect. *אוצר נחמד* Wien 1857 II,32, Cod. in urbe Brody flammis consumtus est, ut a Blumenfeld didici). Editum est Evang. hoc anon. (v. de edd. omnino *W*²p.417, ⁴p.161-2 et *Masch* II,1 p.11; edd. in Bibl. Bodl. exstantes v. in Catal. generali sub *Matthaeus* II,690b). Ed. *Paris.* 1555 per *Tilium* facta „recens e Judaeorum penetralibus erutum“ sese annunciat, et in praef. *Tilii* et *Mercei* (v. *Masch* p.11) A.1553 „Judaeis Romanis extorsum“ dicitur (Cod. MS. est *Colb.* 3924 sec. *W*⁴p.162), „nec a veteris instrumenti nitore procul abesse etsi nonnihil Rabbini interdu adjunctum comperies“. Versionem hanc Latinam constat sentire fontem, *Jam. Bart.* (ap. *W*¹p.1126*) lib. *אבן ברוך* *Par.* 1555 editum dixit (quia Vers. Evangel. cum libro confunditur a *Jo. Bapt. Jon.* l. citando); *R. Simon* (ap. *W*³p.1136, sed neglectus a *Masch*, quamquam citatus p.12 in nota e *W*²p.417!) suspicatus est, editam a Nostri versione non esse diversam (alia re vera Judaei antiqua non innotuit), atque nos eundem fontem editionis *Münsteri* suspicati sumus (p.2016). — Animadversiones in edito et MS. jam „eodem modo“ subjunctas observavit *Jo. Baptista Jona* (ap. *W*³p.1136), qui refutationem reliquit MS. (*W*³p.313). Attamen ubi eas inter opp. antichristiana laudant *W*³p.483 et *Rof.* Bibl. antichr. p.102 n.145 (שאול), ad Nostrum non remendant. Postremus eas La-

tine cum refutatione legi dicit ad calc. Synagoga Jud. *Buxtorfii*. Liber hic editus est primum Germ. A.1603, dein Lat. per *Germberg* 1604, postea ex Vers. *David Clerici* per *Buxtorf*. fil. 1640 (ut colligo e praef.); ed. „III“ A.1661, IV. revisa a Jo. Jac. Buxt. 1680 (quam ipse possideo, desid. ap. *W*²p.1084, ⁴p.507), denique IV,729 Thesauri *Ugolini* (Catal. Bibl. Bodl. I,382). Nulla harum edd. aliquid huc spectans exhibet praeter append: „Ad Quaestiones et objecta Judaei cujusdam *Αντιπαρρησιας* et Responsa Christiani“, et quidem (p.749 sq. edd. III et IV) articulis 23, omnino prout exstant in *Calvini* Epist. 358, ut recte observat *W*²1020, ⁴p.468. Quae vero sint 14 Responsa a Buxt. fil. adjecta, de quibus *W* utroque loco, non assequor! Buxtorf. in praef. hujus rei nullam in praef. mentionem injicit, neque appendicis fons alicubi indicatur. E *Münsteri* objectionibus (propter nimiam ejus libertatem) nihil concludendum est.

² אוצר טוב (cap.65 citatur פדרם רמ' f.36a), nescio an ita leg. pro *Dorasch* (!) *Tob*, cit. in פערע פערע peric. טשפטיים, sec. *Carm.*

³ ויכוח *Disputatio* cum „Cardinali“ Petro de Luna auctore „Schemtob“ exstat in Cod. *Par.* nunc a f.144, ⁴(v. Catal. excus. p.13, ubi: „auctor Saec. XIV. floruerit oportet“) olim *Colb.* 5452 (ap. *W*³p.1134, idem, ut vid., de peccato originali, quem anon. in Bibliotheca Car. de Montchal e *Labbeo* affert *W*²p.1049 et 1094). Auctorem male *Schemtob Palquera* suspicatur *W*³p.1134, *Schemtob b. Schemtob* vel *Schemtob b. Jakob Rof.* Diz. (p.290 et Biblioth. antichr. p.105 n.175, unde *Schlesinger*, Einl. zu *Ikkarim* p. XXXI). Nostrum sistit *Carmoly* (Hist. des med. p.101) iterumque *Dukes*, Litbl. VI,149, ubi notitiae speciales promissae nunquam, quoad scio, publici juris factae sunt. Utrum inscriptio omnino genuina sit nescio.

⁴ עין כל Comm. in *Avicennae Canonem* (ע'פ' peric. כראשיה); ut vid. Cod. *Monach.* 9, ubi *Lilienthal* Nostri nomen non e Bibliographis sudare potuerit.

⁵ פדרם רמ' v. op. excusum.

⁶ Supercomm. in *Abr. Ibn Esra* in Pentat. Cod. *Poc.* 207 (sic) ap. *Uri* 128 (*W*¹p.74 male *Hunt.*, v. ⁵p.1136), *Rof.* 1341, *Par.* 143 (ubi Catal. excus. p.41 nomen *Sforno* profert!) v. *Carmoly*, Rev. I,280; cf. *Dks.*, Litbl. VIII,121 [cf. פ'ר f.35b] IX,619, X,140, ubi notitias promiss-

SCHERIRA GAON

v. *Lebrecht* jam in disst. in vol. II Benjamin. Tudei. p.333; cujus emendationem in ונהלה l. c. primo non necessariam habet *S. Cassel* ap. *Ersch*, Encycl. S. II vol. XXVII p.192; eandem sed מיד pro מיד profert *Reifmann*, Litbl. XII,640 (cf. vitam Serachjae Levi p.64). Genealogiam ex op. excuso constructam a *Fürstio*, Litbl. IX,25 non examinavi (cf. ad op.2).

² Opera, praeter excusum, nulla innotuerunt, quoad scio, tempori nostro servata, si excipis *Responsa*, quae partim simul filio Hai vel alterutri inscribi observatum est supra p.1027. Excusa sunt plura in collectionibus variis Responsorum s. d. Gaonorum (v. N.4051 sq.). Pertinent huc speciatim N.4054 §91-105 (cf. Litbl. X,257), ubi §105 alia vid. versio loci excusi (jam citati a *W*³2216, tamen neglecti ab ipso *Rpp.*) in מדרש חנוכה (in fine pericop. מפורע. ed. 1545 N.3796 f.59 (ed. 1701 f.51, ed. Amst. 1733 f.161, in ed. Const. 1520-2 locum frustra quaesivi, jamque inter Add. laudat *Zz. G. V.* p.233 in nota); הלכות פסוקות N.3461 male propter primum Resp. Nostro in Catal. libr. Dubno tribui monet *Dukes* (Litbl. VII,676, cf. X,258). Indicem eorum, quae in שער צדק N.4076 exstant, v. ap. *Fürst*, Litbl. X,189 (f.25 n.16 et f.49 n.18 ex Arabico versa feruntur), ubi adde „introductionum“ extra num., pag. adversa frontispicii, laudatum ab *Asulai* sub Nissim p.146 (desid. ablegatio ap. *Benjakob*), idem quod in Collect. שער חשוכה fol. Salon. 1803 (sic) sub n.187 f.14b (cf. *David Luria* קדמונה הוזהר f.22b). Collect. postrema, quam ante oculos habeo [A.1812 habet *Carmoly* (Abr. Kabassi) ap. Jost, Isr. Annalen II,304, ut corr. *Jüd. Lit.* §22 n.83, Angl. p.372, ubi fontes indicavi de Abraham קכס (v. כ"ה VI,114) hujus alteriusque minus eruditi plagiarum *Fürst*, Litbl. X,261, qui modo p.260 eandem Collectionem sibi ignotam dicit, sed A. 1765 repet. e *Dukes*, Rabb. Blumenl. p.7, 149, ubi *Respp.* Hai, unde rursus *Carmoly* l. c. in praef. ad הישר מ' [Serachja Jewani] F. a. M. 1850 p.2, ubi A.1718; A.1802 denique ap. *Carmoly* ad טעם וקנים p. VII], nonnulla quoque exhibet Nostro inscripta. Resp. 122 quod Nostro et Hai inscribitur, idem quod e Nachmanide etc. jam citat *Rpp.* (Natan p.40, et Add. p.85), recusum a *David Loria* l. c. f.12b, locum exhibet initio interpolatum, ut apparet e collatione cum edito e MS. (supra p.1027), quod totum hinc repetivit *Jellinek* (ad Concionem Nachmanidis ed. Leip.

p.1853 p.26), qui (in Beiträge z. G. d. K. II,4) de Nostro Kabbalista hallucinatur, ut *Loria* (cf. quoque citatum in MS. kabbal. Pseudo-Nachmanidiano ap. *W*³p.799). Resp. 23, quod Nissim Gerondi (ap. *Rpp.* p.40) Nostro tribuit, inscribitur Hai, sed in fine: וכן אמר רבי שרירא ו'ל, sequens n.24 utrique inscribitur. — De lib. מנלה מנלה mibi dubio v. sub Nissim b. Jakob p.2069 (cf. p.2068 infra, ubi adde Anonymum in Cod. *Uri* 317 cap.39: וקר שרה ד'לך רבינו נסים פי מנלה סחרים וקאל אן אלנביא קד יכון עאלם פי פקה (אלשריעה ונאקל מן נמלה אלנקלה). Forsan huc pertinet in שער חשוכה laudato n.71 f.6a, ubi incipit רבינו נסים ו'ל כחב ההוא אדורטא וכו' [leg. אנדרוטא, cf. *Rpp.* עך מלין p.123, qui verba Nathanis fonti tribuere vid.; suppl. החלוק II,68]; pergit vero: שנסאל מנא רבינו אלוף הקדש אביו ו'ל ergo Hai respondit ad Quaesitum, quod e patre [i. e. Nostro] quaesivit „R. Allur“, i. e. ut vid. *Chefez* b. Jazliach, unde confirmatur aliquo modo hujus patria Kairowan ap. *Zz.* (p. LIII. ap. *Haarbrücker*, Tanchumi specim., recus. ap. *Lebrecht* ad Kimchi p. VIII n.3; cf. *Rpp.* Nissim n.24, ex *Zz. G. V.* 397 vel *Stern* ad Parchon p. XXI, et ipso Haarbr. p. XI sua potissimum sublegit *Fürst*, Litbl. X,110; p.247 huc referre vult חפץ מ' ap. *Rpp.*, Chananel n.36); etiam n.85 Hai inscriptum desinit ו'ל נסים ו'ל (cf. quoque *Rpp.* Nissim n.68,69 de Isak Alfasi cum *D. Loria* f.12b not. א). — Expositiones citantur a *Jona Ibn Gannach* (כ"ה V,34, cf. Introd. in Gramm. ap. *Mk.* p.198), *Abr. Bedarschi* (v. Catal. Codd. Leyd. p.28), *Josef Jewani* (Litbl. X,709 n.8), et aliis.]

- 1] תשובה *Responsum* (seu אגרת *Epistola*) de historia Talmudis et Rectorum (Gaonim etc.) Babylonensium usque ad tempus auctoris; insertum a Sam. Schullam in lib. *Genealog.* [f.107 ed. 1582] auctore Abraham Sacut q. v. [W³2216] (1566 etc.).

[Partem cum Comm. edid. *Jak. Bodek* in period. ירושלים II,53 Lemb. 1845.]

- 2] — e MS. vetere cum Annot. p.17 ap. B. Goldberg: *Chofes Matmonim* q. v. (1845).

[Contra annot. Editoris v. *Rpp.* ad Resp. Gaon. f.10, de *Fürstii* reconstructionibus chronolog. Litbl. XI,22 (cf. X,186) v. sub Simon Kahira et cf. sub Zemach Gaon. — Resp. hoc ad Quaesitum inscriptum quoque filio Hai, junctum fuit, secundum conjecturam

SCHERZERUS

Rpp. (Natan n.32), cum alio, citato a Natan (נחמן, ubi in Cod. Canon. 2 nomen Hai desid.), Kairowanum missum (locos ap. *As. de Rossi* collegit Zz. כ"ה V, 137 infra), et quidem ad Jakob b. Nissim (q. v.), ut diserte legitur in Cod. *Rof.* 117 [v. *Rpp.* Nissim n.1 et 6; *Rof.* in Cat. et Diz. *Kol* ex קהל exsculpsit, non omnino exacte numerum pluralem fuisse; *Bart.* enim, nisi MS. viderit, potius confudisse opinor Quaesita collecta] et in Cod. MS. *Paris.* suppl. 79 (v. *Munk*, Not. sur Aboulw. p.47, apogr. factum per B. Goldberg partim ab editis discrepare observavi; Quaesitum a Rabb. Kairowan ad Hai inscriptum esse in Cod. Londinensi, initio apogr. monetur). Cod. uterque A. contr. 1298 exhibet, in Cod. *Rof.* aera illa Annis 552 praecedere dicitur A.4000, unde 986 sistunt *Rof.* et Zz. l. c., 987 computat *Mk.*, qui A. 5448 ap. *Proph. Duran* erroneum dicit. Postremi locum (in ipso citatu ab edito variantem) jam edidit *Dukes*, Litbl. X, 35, ubi *Fürst* A. ex 5445 corruptum putat! Re vera in Cod. מעשה אפר. A.1456 exarato (atque cum alio collato) f.10 A. non verbis sed חש"ח legitur, aerae contr. computus generatim uno tantum A. differt (v. citata *Jew. Lit.* p.354 n.16), ipse Pr. Duran (ad c. העבור ס' Abr. b. Chijja p.121) fer. II. 26. Tischri 450 sistit (cf. ערך מלין p.77-8). Annos creationis in ipso opere (ed. I) serius adjectos ostendit *Rpp.*, qui omnino de libro critice disseruit II. cc., cf. ערך מלין p.75, 138 (de loco postremo v. sub Samuel Nagid). Quoad locum Firuz Schabur cf. *Lebrecht* l. c. — Libellus ab initio נחמה המשה et aliter nuncupari observavit *Rpp.*, neque „titulus“ novus est הנאונים של שלשלת היחוס ap. Jes. di Trani, ut vult *Schorr* (ap. *Gg. Ztschr.* V, 438), sed argumentum, ut ורודפה בהודעה שלשלת הקבלה ap. *As. de Rossi* cap.24.]

²⁸ **SCHERZERUS** (Jo. Adam), L. Gr. et Theologiae Prof. [Mrt. A.1683; *W²*p.1409; cf. p.593. A.1661 Praef. scripsit ad Josef Albo op.8. — Cave confundas homon. jun. J. U. D., cf. Catal. dissertat. etc. Oxon. 1834 p.310.]

1. *Trifolium orientale* continens: ¹ R. Isaaci Abarbanelis in Hagg. Comm. Lat. donatus; ² (p.27) מעשה בראשית sive Sal. Jarchi [Isaki] in Parasham I. Genes. (I-V), et ³ (p.107) מעשה מרכבה sive *Opus currus* a R. Mose b. Maimon prioribus 2 capp. de fundamentis legis traditum et(!) Scholiastae Notis illustratum; cum Versione

Latina et Notis philol.; cum Appendice Specim. Theologiae mythicae Ebraeorum cum Indice locorum S. S. et rerum ac verborum

4. *Lips.* 1663.

[Pp.170 et Indic. *W²*p.1409. — Particulas ex inscriptionibus specialibus recensuimus. In frontisp.: „R. Mos. Maimonidis Theologia“, sed ipsius Maim. textus non exhibetur neque hebr. nec Latine, v. supra p.1874 op.20. In Notis p.92 breviter de 32 modis Elieser b. Jose (N.⁴⁹⁹⁵) et 13 modis Ismaelis (*W²*p.809) disseritur.]

2. — s. t. *Operae pretium orientale*

4. *Lips.*, impens. Jo. Heinr. Ellingeri. 1672.

[*W²*p.1409: „sine access.“ scil. novis. Exempl. nuper acquisitum cum ed. I. conferre non potui, cui novum tantum frontisp. praefictum vid., ut ex Erratis in fine concludo.]

3] — ed. recognita et aucta s. t. Selecta Rabb. per J. G. Abicht q. v. (1705).

SCHESCHET v. Isak b. Scheschet et Josef b. Scheschet.

⁷¹²⁰ **SCHHEYER** (Simon), Dr., F.a.M. [Mrt. A.1853. Ad opp. laudata a *Kirchheim* in praef. hebr. ad Jos. Caspi adde supra p.1941,¹⁷ et lib. recensitum Litbl. III, 555, atque disstt. in periodicis.]

Annott. in Vers. hebr. Jehudae Alcharisi op. *Doctor perplexorum* auctore Mose Maimonide q. v. op.109 p.1896 (1851).

⁷¹³⁰ **SCHICKARDUS**, seu *Schikardus*, *Schikhardus*, *Schikart* (Wilh.), S. ling. Prof. Tübing. [Natus 22. Aprilis 1592; mrt. 24. Octobr. 1635 (ut recte Zz. Z. G. 13, non 1636, ut *W²*p.272); v. vitam eruditissime narratam ap. *Schnurrer*, Biogr. u. litt. Nachrichten etc. p.160, 176, ubi pp.181-225 opera recensentur; ad p.190 adde *W⁴*p.242; p.208 speciatim laudandum erat *Epicedium* hebr. in obitum Buxtorfii patris cum Vers. Lat. per Buxtorfiam nep. q. v. supra p.812; cf. quoque supra p.2552. Opera e provincia nostra exclusa tamen cum ea connexa, praecipue *Jus regium hebr.* (cf. *Schnurrer* p.195) v. in Catal. Bibl. Bod. III, 393b.]

1. **כחינת הפירושים** *Bechinath Happeruschim*, hoc est examinis committ. rabbinicorum in Mosen prodromus, vel sectio I.

4. *Tübing.*, typis viduae Jo. Alex. Cellii. 1624. [Collectio 7 disputt. academ. respondit. variis, quarum

SCHIDLOW

continuatio intercepta est abitu unici rei gnari typothetae et obitu typographi. Tit. profusum genuinum (post praef.) A.1621 v. ap. *Schnurrer* p.182. *W*² p.272. Opus rariss. dicit *Rof.*, lib. stamp. p.31.]

2. Eclogae sacrae V. T. hebraeo-Latinae
12. *Tübing.*, typis Werlini. 1633.

[Chrestom. haec continet locos e Bibliis, Targum, Ben Syra (suppl. supra p.204) et tract. Abot (non ed. integram, ut *W*⁴p.321; Versio non est Fagii), v. *Schnurrer* p.204, cf. *W*⁴p.155, *Masch* I p.185, qui confundit edd. a *Schröttero* s. t. *Epitome Bibl.* curatas, ubi Targum etc. non exstant.]

SCHIDLOW (Sgidlow) v. Elia Schidlow
et Moses Schidlow.

SCHIFF v. David Schiff et Meir Schiff.

SCHIK v. Abraham Schik.

- ⁷¹³¹ SCHILLER (Friedrich v.). [Poetae Germani notissimi (mrt. A.1805) Carmina hebr. versa brevitatis causa ordine chronologico recensebimus; ubi tit. specialis non nominatur, carmen in בכורי העתים N.3429 exstat loco sub Interprete indicato.]

- 1] Aus „die Glocke“ (הבצלה והבערה) hebr. per S. L. Rapoport q. v. op.11 (1820.1826).

- 2] Die Macht des Gesanges (עצמות הזמרה) et הליכות האסון Chor aus „Braut v. Messina“ hebr. per M. Letteris q. v. op.7 (1820).

- 3] Varia ap. M. Letteris: *Verba carminis* q. v. (1822).

[P.14 החתיה ex „die Glocke“ (בחחיות הארץ בחיק) (הארטה); p.51 הגילה „die Freude“; p.64: נהי כלה; p.88 ביום דודה [Nadowessische Klage]; p.88 ביום דודה; incip. בימי חרפי בעלומי ימי „der Pilgrim“; p.97 ילד שעשועים; p.113 הליכות האסון idem ac in op.2.]

- 4] Die Bürgschaft (הערוכה) hebr. per S. Plessner q. v. (1821).

- 5] Die Theilung der Erde und die Worte des Glaubens; hebr. per Z. Bauer q. v. (1824).

- 6] Die Worte des Wahns (החקה), hebr. per J. B. Schlesinger q. v. (1825).

- 7] Die Freude, hebr. per B. Schönfeld q. v. op. (1826).

- 8] Die Bürgschaft (הערוכה); p.42 ap. Isak Candia: *Generat. Mos.* q. v. (1829).

[Cf. *Schlesinger* in בכה"ע X,51.]

- 9] Sprüche des Confucius, hebr. per D. Caro q. v. (1830).

- 10] — et die Worte des Wahns hebr. per J. J. Benjakob q. v. (1830).

- 11] Theilung der Erde (חלוקה הארץ) hebr. per E. Raschkow q. v. (1831).

- 12] Der Handschuh (נעל יד) p.X ap. L. Levy: *Orbis anni* q. v. (1840).

- 13] Varia ap. S. Salkind: *Carmina* q. v. (1842). [P.38: אל מעמקי „die Glocke“ (incip. חוק ארמה, cf. op.3); p.52 החקה (die Worte des Wahns).]

- 14] Varia ap. J. Benjakob: *Epigramm. etc.* q. v. (1842).

[P.114 מחלוקה הארץ Theilung der Erde; p.129 der Taucher; p.141 הפרחים die Blumen; p.145 das Glück und die Weisheit.]

SCHILTON v. Moses Schilton.

SCHIMEON, SCHIMON=Simon q. v.

SCHIMSCHON=Simson q. v.

SCHIMSCHONI v. Abraham Schimschoni.

- ⁷¹³² SCHINDLERUS (Valent.), ling. Orient. Prof.

1. Lexicon pentaglotton hebr., Chald., Syriacum, Talmudico Rabbinicum et Arab.

f. *F. a. M. typis Jo. Justi Hennei.* 1612.

2. — [acc. Engelberti Engelii Mariodurani Julianensis lectori studioso pp.8]

f. *Han.*, typis Jo. Justi Hennei. 1612.

[Post obitum auctoris, *W*²p.559. In tit. ed. Han. laudatur 2. Index nomin. propr. — Appendix de *Abbre-viaturis*. hebr. e Weigenmeiero (q. v.) repetitum dicit *W*²p.574, sed a Keuchen auctum, v. *Schnurrer*, Biogr. u. lit. Nachr. p.148.]

3. — in epitomen redactum s. t. *Spiraculum tubarum* etc. auctore Guil. Alabastro, una cum abbreviaturis hebr. [cum Notis MS. a S. Clarke] f. *Ind.* 1635.

[Expil. tituli differunt, v. *W*²p.548,574 (ubi 1537 err. typ.) ⁴p.233. Parum abest quin librum omnino eundem editum habuerim cum tit. *Epitome Lexici* etc. una cum observationibus circa ling. hebr. et graec. authore *Herberto Thornedike Cantabrig.* f. *Ind.* 1635, ap. *Schnurrer* l. c. p.149.]

SCHLESINGER v. Meir Glogau et Mori b. Moses Kohen.

- ⁷¹³³ SCHLESINGER David, v. supra p.577.

SCHLESINGER

7134 SCHLESINGER (Isachar Baer, seu Bernhard), in Kollin. [Jam diu (nescio quo A.) defunctus. *Delitzsch*, Zur Gesch. der hebr. Poesie p.224 ex uno Nostro duos facit auctores, monente *Gg. Ztschr.* III,388.]

Varia in Collect. (partim ab eo edita) בכורי העתים N.3429.

[Aufforderung eine ebräische Kirchengeschichte zu liefern IV,131 (anagr. -ג-ך-ש-ג). — מות מחרף (frei nach *Klopstock's* Messiade) IV.161. — אלהים (epigr. *ib.* p.166 (anagr. ut supra). — האשה et על שמשי הסופר הנגרן) Epigrammata *ib.* p.191-2 (anagr. -ג-ך-ש-ג). — שוכן סדר et שר צבא (nach *Klopstock*) V,33,35. — carmen (sec. fabulam *Luciani*) *ib.* p.38. — פחרון פסוק Prov. XXVII,16 et lob XXXVI,33 *ib.* p.60,62 (anagr. -ג-ך-ש-ג). — השחר (contemplatio rhetor.) *ib.* p.74. — חקון נוסחאות החפלה יר"ה כב' ה' — חקי המבע *ib.* p.46. — חקי המבע *ib.* p.48 et VII,80. — על נער VI,52. — מוטר ח' בחלים מרווח ע"ד שיר אנשי (Epigr.) scil. מכתמים *ib.* p.53. — אבות et חוכמת מוסר et אין מעשה בלא סבה et חיל משכילים *ib.* p.112. — Beleuchtung Psalm. LXXIII(21) VII,56. — אוכרה להרב *ib.* p.81. — חקון נוסחת החפלה קריש *ib.* p.89 (hinc suppl. sub B. Jeitteles N.⁵⁷⁹¹). — חקרה *ib.* p.91. — החקרה (die Worte des Wahns v. *Schiller*) *ib.* p.115. — VIII,24. — החקרה על הדושי מחצב שרשי לשון עבר *ib.* p.27. — החקרה מליצות Micha VI,1 *ib.* p.28. — החקרה נפרדים *ib.* p.29. — חקרה בעד אמתה *ib.* p.30. — החקרה שרש פלג *ib.* p.32. — החקרה סחירה עצומה *ib.* p.33. — אל נעל הסופר et אל פלוני אלמוני) אבני קלע *ib.* p.34. — חקרה *ib.* p.46(169). — רעיון (frei nach *Klopstock*) *ib.* p.47. — חקרה חדש בענין עץ החיים IX,43. — Bruchstück einer religiösen Rede *ib.* p.47. — חקרה ביאור פסוקי Jes. XI et LI *ib.* p.50. — חקרה מלות החבור בלע *ib.* p.53. — חקרה על קבר המשכיל *ib.* p.173 (solutio N.174). — חקרה בענינים *ib.* p.193 (suppl. N.⁶¹⁸³). — חקרה בשנת הקפת מ' *ib.* p.222. — חקרה רפואה וחזקתה *ib.* p.226. — חקרה על העתקת שיר [כירושאפטי] *ib.* p.51. — Beiträge zur biblischen Geographie *ib.* p.52 et XI,121. — חקרה אמתה בענין אחרות

X,54. — חקרה אלה *ib.* p.54. — Ueber Bildung des Schönheitssinns *ib.* p.55. — ליששכר על החורף Prov. V,6 et XV,26 *ib.* p.58. — אסטיגס וחרפאגוס (hebr. cum prologo Germ.) *ib.* p.135. — Die Sündfluth p.107. — שום לכ *ib.* p.116. — Uebersetzung des ארכין *ib.* p.118. — חולדות וקורות והגיוני פיהגורה (Pythagor.) XII,84.]

7135 SCHLESINGER (Meir). [Postea eum nomen Schletter adoptavisse intellexi. Ex eadem urbe se dicit ac *J. Löwe*.]

Varia in Collect. מאסף N.3713. על מות יואל בן [J. Löwe] VIII,65. — רעיון (contempl.) *ib.* p.95. — ספורים ממלכות חינו *ib.* p.169,210. — ספרי הבל (pros.) *ib.* p.207. — החמלה והקנאה (epigr.) *ib.* p.312.]

SCHLETTTER v. M. Schlesinger.

SCHLETTSTADT, seu SCHLETTZSTADT, v. Ahron b. Abraham et Samuel Schlettstadt.

SCHLIMEL (SCHLOEMEL) v. Salomo b. Chajjim.

SCHMELKA = Samuel q. v., in specie Samuel b. Chajjim.

SCHMELKES v. Meir Schmelkes.

7136 SCHMIDTIUS, seu Schmidt (Sebast.), S. T. D. [Opp. plura v. in Cat. Bibl. Bodl. III,398a; cf. N. 565,737.]

- 1] Versio Lat. Mischnae tract. Erubin et Sabbath cum Comm. Maimonidis et Bertinoro; una cum textu N.1845,1846 (1661.1670).
- 2] — recognita per Surenhusium; una cum textu N.2012 (1698-1703).
3. Tractatus de circumcisione 4. Argent. 1661. [Continet Mos. Maimonidis lib. II tract. 6; v. supra p.1875 op.30. Ubi ed. II, A.1700 (*W*^p.914) excusa sit nescio.]
4. Tractatus de Paschate 4. F. a. M. 1685. [Continet Mischnae cap. V-X (*W*^p.713 add. ad N.1825), Mos. Maimonid. lib. III tract. 5 capp. 7-8 (nota p.1876 ad op.33) et nonnulla e Jakob h. Ascher etc. v. *W*^p.1288 n.150.]

SCHNEIOR

SCHNEIOR v. Salman Ladier.

- 7137 SCHNEIOR (seu Senior) Ibn Danan b. Abraham, Venetiis. [*Nepi* p.325. כְּנִיאֹר et nomen patris subscribit A.1668 documento recuso a *Tobia Kohen*, מְעֵשָׁה טוביה f.28a,d,29a. Filius vid. Jos. Mazliach, v. sub Simcha Calimanni.] שְׁפָר in- ter Prec. Varr. N.3333 (1685).

7138 SCHNEIOR (Phöbus פִּיבִישׁ) b. Jakob Abigdor.

- 1) מְלֵא כַף נַחַת *Manipulum quietis* (seu *laetitiae*) Comm. in *Mischnam* N.2023,2028 (1737.1832-4).
2) — in *Ord.* I N.2025 (1817).

SCHNEIOR b. Zemach v. S. Sachs.

7139 SCHNELLIUS, seu *Snellius* (Sebaldus), Mag. Norimbergensis, Alumn. Noric. Inspector. [Natus 21. Martii 1621, mrt. 18. Maji 1651, v. *Delitzsch*, Catal. p.298 ad Cod. XXX (ubi varia Nostri Latina), cf. vitam auctore *Riederer* in Cat. Bibl. Bod. III,399b et *W*²p.894.]

- 1) סְחִירָה עַל לִידַת יִשׁוּ וְעַל שְׂבָאוֹ כּוֹלֵם לְגִיָּהֶנּוּ hoc est Numerus VIII spectans ad cap. II. Genes. 17. arcani libri *Nitzachon* R. Lipmann [Jomtov Mühlhausen] hebr. Lat.

4. *Alt.* 1643.

[Is § est primus in Indice locor. Bibl. libri refutati. *W*¹p.735 (*Wagens*. Tela p., 264" frustra quaesivi, cf. p.79,96), suppl. inter Antijud. ap. *W*²p.1041.]

- 2) R. Lipmanni adv. Christ. ad *Esaiæ* et XII minor. Prophet. Lat. redd. 4. *Alt.* 1644(?). [Annus 1645 videtur.]

- 3) R. Lipmanni disputatio adv. Christ. ad Jos., Jud., Sam., Reg., Ruth, Hiob, Prov., Eccl. Cantic., Thren., Esth., *Esrae*, Paralip., una cum Appd. adv. Petrum quendam, qui a Judæis desciverat, Lat. 4. *Alt.* 1645. [*W*²p.894 male *Blendingerum* auctorem citat e Catal.]

- 4) Disput. R. Lipmanni adv. Christ. ad Jerem., Ezech., Psalm. et Daniel. Lat. 4. *Alt.* 1645.

- 5) Disput. theol., qua quæ J. Abarbenel ad cap. XXXIV *Esaiæ* atque *Obadiæ* Proph. contra fidem christ. scripsit, accuratius expediuntur; praef. est Ge. König. 4. *Alt.* 10. Martii. 1647. [*W*¹p.632.²p.1041.³p.541.]

- 6) Excerpta e Comm. Judaico perveteri [Mid-

rasch Rabbot] in lib. Ruth, atque *Estheris* Lat. transl. cum Annot. 4. *Alt.* 1650.

[In fine carmen *Eliæ Ehinger* datum IV. Non. Sept. 1647. *W*²p.1427.]

7. Excerpta e praef. et exposit. uberiori in Threnos, seculo a Christ. nato III. per Rabbinos factâ [Midr. Rabbot] Lat. cum Annot.

4. s. l. e. a. [*Alt.* 1650].

[Praef. data mense Febr. 1650. Desid. ap. *W*²p.1427.]

7140 SCHNURRER (Christ. Fr.), LL. Gr. et OO. prof. Tübing. [Mrt. A.1822. Opp. alia v. in Cat. Bibl. Bodl. III,399b.]

1. Dissertatt. philologico criticae 8. *Gothae*. 1790. [Litteras hebr. propius spectant nonnullae, ut prima: De aetate Codd. definienda etc.; p.45,449 o Tanchum Hierosol. (q. v.); p.191 de Pentat. Arab. polyglotto; II,36 Specimina Arab. Vers. Proph. prior. in Cod. *Poc.* 349 (cf. *Nicoll* p.559), cf. supra p.2190 sub op.20.]

- 2] Specimina ex *Epistola* Jehuda Ibn Koreisch q. v.

- 3] Ad libros V. T. Comment. Arab. Tanchum Hierosolym. specimen cum Annot. q. v. (1791).

4. Biographische und litterarische Nachrichten von ehemaligen Lehrern der hebr. Litteratur in Tübingen

8. *Ulm.*, *Wohlerische Buchhandlung*. 1792.

[Liber modo acquisitus, Indice omnino carens, pp.274; more auctoris eruditissimi vitam tractat professorum: Reuchlin (p.1), Wakfeld (p.67), Jac. Jonas (ob. 28. Dec. 1558, p.71), Wil. Uelin, seu Ylin (p.88), Jo. Hildebrand (ob. 2. Apr. 1568, p.92), Jo. Förster (ob. 8. Dec. 1556, p.96), Osw. Schrekkenfuchs (p.213), D. Schnepf (ob. 9. Nov. 1586, p.123), Jac. Dachiler (ob. A.1598) et Bartenbach (ob. A.1579, p.132), Weiganmeir (p.136), Mich. Beringer (ob. 15. Nov. 1625, p.150), W. Schickard (p.160); Beilagen (Documenta etc.) p.227 N.I Germ., caetera inde a p.231 Latine. — *Rof.* lib. stamp. p.75 tit. parum exacte Lat. vertit.]

 SCHOCHET [*Mactator*, cf. sub Chassan notata] v. Jehuda b. Jecheskiel et Liebermann b. Josef et Tanchum b. Jakob.

SCHOEIB v. Joel Schoeib et Josua Schoeib.

SCHOENBERG

- ⁷¹⁴¹ **SCHOENBERG** (Samuel Ben-Isaia), *Dr. med.* [Mrt. 29. Novembr. 1854 Berl. (ubi A.1818 universitati adscriptus), natus A.1794 Moori prope Albam Hungarorum; v. Curriculum vitae p.39 op.1. — Scripsit quoque: „Versuch über die Entwicklung menschlicher Fähigkeiten“ 8. *Brl.* 1824; „Kampf und Ausdauer, eine Erzählung“ 8. *Brl.* 1826 (et recusum ante Annos); atque nonnulla in periodicis, ut *Allg. Zeit. d. Judenth.* 1843 p.386. Cf. quoque *Gg. Ztschr.* III,53 n.54 (אוצר נחמד II,243) et *Jüd. Lit.* p.445 n.45.]

1. De consuetudine. Dissertatio inauguralis medica (4. Dec.) 8. *Brl.* 1822.

[Dedicatur patrono *D. Friedländer.*]

2. *Zion.* Ermunterung für die Glaubensgenossen Moses Mendelssohns. An dessen 100jährigem Geburtstag, dem 12. Elul 5589 [Carmen] 8. *Brl.* 1829.

- ⁷¹⁴² **SCHOENDELE**, uxor Gerson b. Samuel, concionatoris Tarnigrod (טרניגרוד). [Ut vid. plagiatix, v. p.571, ubi etiam de A.1686 dubitavi.] *Ein schön neu* ליד auf העשרה הדכרות N.3687.

SCHOENEMANN [pseud.] v. Is. Satanow.

SCHOENFELD v. Moses b. Salomo Dobruschki.

- ⁷¹⁴³ **SCHOENFELD** (Baruch), ex Senitz in Hungaria. [Ludimagister in variis urbibus Hungariae et Moraviae; A.1855, si recte intellexi, in patria urbe defunctus.]

1. **מוסר השכל** *Institutio intelligentiae e libello „Sittenbüchlein“ auctore Germ. Campe potissimum hebraice* 8. *Prag.* 1831. [Cf. *Libl.* IV,595.]

2. **ענף עץ אבות** *Ramus arboris patrum Parabolae similiaque e fontibus veteribus poetice* 8. *Ofen.* 1841.

[Specimina Germanice a me versa v. in periodico „Sabbatblatt“ 1844 n.48 p.189.]

3. **שלמי תודה** *Sacrificia eucharistica gratiarum Carmen in Dr. G. Riesser (ff.3)* 4. *Hamb.* 1840.

- 4] *Varia in Collect.* בכורי העתים N.3429.

[תודה Carm. IV,142,165. — תודה נפש (beim Sieg des kaiserlichen Heeres über die neapolitanischen Rebellen) V,75. — הקבר (nach dem Deutschen) *ib.* p.77. — Fabulae (אריה וקן et חולה העהקה משירי VI,79. — חסור בעור האריה *ib.* *Klopstock ib.* — לב שמה *Horat. Od.* 15 L.2 „non

ebur neque aureum“ *ib.* p.81. — הַמְנוּחָה *Horat. Od.* 13 L.2 „otium divos rogat“ *ib.* p.83. — האדם (pros.) *ib.* p.85. — מאמר ההנהגה (de imperii Judaor. Palaest. forma) VII,34. — אל השמחה *sec. Schiller ib.* p.100. — הללויה (carm.) *ib.* p.127. — יקר הכסף *Horat. „nullus argento color“ ib.* p.129. — עצי היער (האח והאחות) *ib.* p.136. — השור החמור והאריה – השועל והענבים – הוקן והמונה דבר בענין *ib.* p.136. — הככל והאדם – השמש והירח יללה אם על מות בן *ib.* p.139. — מכות ארץ *ib.* p.141-2. — דעת *ib.* p.70. — באור *ib.* p.71. — חסמי העמים בענין צרעת הבתים *ib.* p.158. — השחפכות הנפש ביום *ib.* p.161. — ושם דרך אראנו *ib.* p.183. — החרפים *ib.* p.223. — מס האהלים *ib.* p.61. — דברי הימים *ib.* p.62. — *ib.* p.65. — *ib.* p.70. — *ib.* p.148. — *ib.* p.149. — *ib.* p.150. — *ib.* p.151. — *ib.*]

SCHOENLANKE v. Joel Schoenlanke.

- ⁷¹⁴⁴ **SCHOETTGENIUS** (Christianus), Prof. [Mrt. 15. Decembr. 1751, cf. *Zz. Z. G.* p.15. Cf. quosque supra p.1942.]

1. Dissert. 1. De inscriptionibus Hebraeorum 4. *Lips.* 1718.
2. Horae hebr. et Talmudicae in N. T. II. Ptes. 4. *Dresd.* 1733,42.
3. Dissertatio docens R. Simeonem fil. Jochai, auctorem lib. Sohar, fuisse Christianum 4. *Dresd.* 1735. [Refut. *Glaeseneri* v. sub Simon b. Jochai.]
4. Commentatio sistens antiquitatum Romanarum quaedam apud Rabbinos vestigia 4. *Dresd.* 1751.

SCHOR v. Abraham Schor et Efraim Schor et Jakob Schor.

- ⁷¹⁴⁵ **SCHORR** (Isak), ex Brody. Epistola; II,194 *Collect.* כרם חמד N.3429.

SCHORR

- ⁷¹⁴⁶ SCHORR (Osias H., seu Josua Höschel b. Schechna), ex Brody. [Natus 8. Tischri 577 (30. Sept. 1816). Cf. dedicationem lib. *Virgo* per S. D. Luzzatto. Noster est Editor Collect. החלוק seu „Wissenschaftliche Abhandlungen“ etc. ejus vol. III modo lucem vidit. De Codd. MS. olim ap. Reggio partim nunc ap. Nostrum v. supra p. 2136.]
Nissim b. Jakob und sein הנהגה von O. H. S...r nach dem hebr. Original bearbeitet von A. Geiger: Zeitschr. V, 431 q. v. (1844).

SCHOSCHAN v. Nissim Scheschan.

SCHOTTEN v. Samuel Schotten.

- ⁷¹⁴⁷ SCHOTTLAENDER (Baruch Bendet).
1) Varia in Collect. מאסף N. 3713. [Contemplatio psalmica de prosperitate sceleratorum VIII, 200. — ספר ad Judaeos Westphaliae de Consistorio erecto e Germanico versum IX, 9.]
2. *Zaphnath-Paneach* oder Sammlung moralischer Lehren, Sprüche etc. Ein Lesebuch für Kinder jüd. Nation, vörzüglich zum Gebrauch der von ... Jakobsohn zu Seesen errichteten Erziehungsanstalt etc. 1 Bdchen. Gesch. d. Juden v. Erschaffung der Welt bis auf d. Zerstörung Jerusalems 8. Königsutter. 1804.
SCHRAGA v. sub Uri.

- ⁷¹⁴⁸ SCHRECKENFUCHS (Erasm. Osvald.). [Natus A. 1511 (Vindobonae?), mrt. A. 1575, sec. *Schnurrer*, Biogr. u. litter. Nachrichten p. 119, ubi p. 120-1 ad opp. adde *Epistolam* hebr. ad Anton. Reuchlin in *Concord.* Isak Natan (1556) q. v. *Epistola* hebr. (A. 1541) ad Münsterum (*Schnurrer* p. 115) in ed. lib. Tobia (N. 1346-7, ubi de punctis a Nostro forsitan adjectis) cum Vers. Lat. recusa est in *Buxtorffii* Catalectis p. 364, v. supra p. 201.]
1) *Sphaera Mundi* auctore R. Abrahamo hispano fil. R. Haijae, Arithmetica etc. auctore R. Elia Orientali. Quos libros Osw. Schr. in ling. Latinam vertit, Seb. Münsterus illustravit Annot.; v. sub Abraham b. Chijja: *Forma terrae* (1546). [Hic est sine dubio libri *de Esfera* auctore R. Abraham ed. A. 1546, ap. *Antonio de Leon*, Epitome de la biblioth. nautica p. 139, quod an Abrahami Farissol (N. 4222) sit opus, quaerit *Zd.*, Ausw. p. 100.]
2) Versio Lat. Targum Cantic. et Kohelet N. 1138

[*Masch* II vol. III p. 658.] (1553).

- 3) Oratio funebris de obitu Seb. Münsteri, hebr.; una cum op. 2.

[A. 1533 ap. *W*² p. 1292 in nota err. typ. — *Schnurrer* p. 120 libellum „ganz im jüdischen Geschmack“ habet; auctoris Hebraismus (etiam in epistolis) potius Barbarismus dicendus erat.]

SCHREIBER v. Menachem Schreiber et Salomo b. Isak Schreiber et cf. sub Sofer.

- ⁷¹⁴⁹ SCHREIBER (H.), in Makowa (מקאווה). Expositio vocis סופה et locorum in lib. Jesaia; VII, 68, 70, 72, 73 Collect. בכורי העתים N. 3429.

⁷¹⁵⁰ SCHROEDER (J. F.).

1. Satzungen und Gebräuche des Talmudisch-rabbinischen Judenthums 8. *Brem.* 1851.

[Jos. Karo *Mensam* Lat. vertisse Jo. Joach. *Schroederum* refert *W*⁴ p. 858.]

SCHULLAM v. Samuel Schullam.

- ⁷¹⁵¹ SCHULTENIUS (Car.), Prof. [*W*³ 1895c.]
מחזור השנה של היהודים *Calendarium Judaicum*; hebr. Lat.; ad c. Jehuda L. b. Hillel: *Sapiens corde* hebr. Lat. q. v. (1731).

- ⁷¹⁵² SCHURMANN (Anna Maria van). [Mrt. in Frisia 4. seu 5. Maji 1678, v. *Chauffepié*, *Nouveau Diction. hist.* IV, 209; cf. *W*⁴ p. 926 expl. Mos. Kimchi cum Nostrae nomine. — Pet. Schurmann typographum v. in Sect. III.]
1. Opuscula hebr. Graeca etc., praef. est Frid. Spanhemius; cum *effigie* 8. *L. B.* 1648. [Pp. 374. Hebr. sunt epistolae 3. Ed. II A. 1650 rarissimam, nonnullis suspectam (v. *Chauffepié* p. 210) possedit *Michael*, v. Verzeichniss einer Sammlung etc. Hamb. 1847 p. 38 n. 383.]
2. — ed. III. auctior et emendatior cum carmine (פסוק מורכב) Jo. Leusden (pp. 304) 8. *Traj. ad Rhen., Jo. a Waesberge.* 1652. [Edd. *Leyd.* 1672, *Wesel* 1700 et *Dresd.* 1723 laudantur ap. *Chauffepié*, quibus adde *Lips.* 1749, edente Fr. Chr. Dorothe. Loeberin.]
3) — מכתבים *Epistolae* duae; V, 31 Collect. בכורי העתים N. 3429.

SCHWAB v. Abraham Schwab.

S C H W A R Z

SCHWARZ v. Naftali b. Joel.

7153 SCHWARZ (Israel), F. a. M. [Frater auctoris N.⁷¹⁵⁵.]

Das heilige Land von Jos. Schwarz q. v.

7154 SCHWARZ (J. L.).

1. Was ist jüdische Religion? Ein Leitfadens für das künftige Glaubensbekenntniss der jüdischen Reformgenossenschaft 8. Brl. 1845.

7155 SCHWARZ, seu SCHWARTZ (Josef b. Menachem b. Isak b. Josef), ex פלאם in Bavaria, Hierosolymis. [Cf. Allgem. Zeit. d. Jud. 1842 p.162.]

1. דבר יוסף *Verba Josephi* opus quadripertitum, P.I: תבואות השמש *Proventus solis* Astronomia et chronologia 8. Hierosol., Israel b. Abraham Bak (הר"ן ל"ג) 1843.
2. — P. II. תבואות הארץ *Proventus terrae* Geographia Palaestina. et historia 8. Hieros. 1845.
- 3] — Anglice s. t. A descriptive Geography etc. by Is. Leeser q. v. (1850).
4. Das heilige Land [nach dem Hebr.], bearbeitet von Israel Schwarz (*cum effigie*) 8. [F. a. M. 1852].

7156 SCHWARZAUER (M. M.). [Nunc Dresdenii paedagogus.]

1. Das Leben im Glauben. Confirmation zweier Mädchen israelitischen Glaubens (16. April 1836) 8. Osterode. 1836.

SCHWEIGERS [corrupt.] v. David b. Schemaja.

7157 SCHWENTERUS (Daniel), Norimbergensis. [Prof. Jenensis, natus 21. Jan. 1585, mrt. 19. Jan. 1636; v. Delitzsch, Catal. p.298 ad Cod. XXXIII,4.]

1. De Talmudh Judeorum oratio [W²p.987] 4. Norimb. 1623.
  2. Deliciae physico-mathemat. etc. 4. Norimb. 1623.
- [P.79 exstat *Stratagema* Abraham Ibn Esra q. v. p.687 op.75.]

SCHWERIN v. Isak b. Moses Israel.

SCHWERSENZ [SCHWERTSENSIS] v. Jehuda b. Hillel et v. Meir Rabb. Schwersenz.

7158 SCHWINDELIUS (Georg. Jac.).

1. Bibliotheca exegetico-biblica, variis observationibus literariis 4. Francof. 1734.

SEBA v. Abraham Saba.

7159 SEBASTIANUS (Augustus), Nouzenus (seu Nouzanus), Marpurgi.

1. De literarum, vocum et accentuum Hebr. natura, Sive de prima sermonis Hebr. lectione Libellus. Ex optimis quibusque Rabbiorum Commentariis, studiose collectus, ac jam primum in lucem aeditus (*sic*). Accessit praeterea, de servientium Litt. officiis, per eundem Aug. Seb. N. Compendium 8. Marpurgi, Franciscus Rhodus. XV. Kal. April. 1532.

[In marg. inferiore tit. hebr. ספתח הרקוק ומכא כל דרך לשון הקודש. Dedicationem ex Academ. Marp. ad Valent. Burleum, Hessorum principis Philippi Secretarium, datam Kal. 15. April., excipit *Oratio ad Deum patrem supplicatoria*, „quae tametsi a Judaeorum Ecclesia, qui in Hispaniis degunt, idque mense Augusto, nimirum diebus סליחות i. e. remissionis, usurpetur, altamen nec Christianis, si animo ubique pio pronunciabunt, indigna censeri debent. Proinde ne aliquot nobis hic paginae vacarent, eas adscribere volebamus“ (cf. *Jew. Lit.* p.210 lin.4, ubi leg. litany of the). Est Litanía אלהינו שבשמים (cf. N.2919) hebr. et Lat.; sequitur *Consecratio mensae* i. e. brevis Benedictio cibi. Libellum rarissimum W²p.626 non ex autopsia laudare vid., desid. ap. Luz. Proleg. p.43.]

 SEEB, quae hic desiderantur v. sub Benjamin (speciatim Benjamin b. Matatja et Benjamin b. Sabbatai et Benjamin b. Samuel) et sub Wolf.

SEEB b. Abraham v. Seeb Dessau.

7160 SEEB (Wolf) b. Baruch Naumburg, Cantor Glogau.

1. זמר לספר תורה *Carmen in [dedicationem] voluminis Pentat.* cum Comm., incip. אשרה שירה אורי דורי אלי רועי מעורי 4. Dylr., Sabb. (בעת הניחת תורה) 1692. [W²566b: in 8. — In marg. sup. inscribitur זמר ובר במחן תורה; in fine A. compositionis חס"ל.]

7161 SEEB (Wolf) Dessau b. Abraham Natan. [Natus 25. Tammus 1751, mrt. mense Tischri 544]

S E E B b. J O S E F

7165 SEEB (Wolf) b. Josef, Berolin.

1. **רִישֵׁת הַזֶּה** *Disquisitio lupi Ethica* hebr. et Germ. 3 portis: de poenitentia, precatione et beneficentia 4. *Brl.*, Ahron b. Mos. Rofo e Lissa (חמיני) 1740.

7166 SEEB (Wolf) b. Samuel R. Koppels (i. e. b. Jakob) Jaroslaw (יערסלב), Amstelodami. [Pertinet Noster ad classem Editorum, qui aliorum opp. suis instruxerunt nonnullis minus gravibus, vel libros recusos curaverunt, Indices auxerunt etc. Ita Noster, partim cum sociis, edid. libros varios (cf. *W*¹ 567), ut: A.1698: Jesaia Hurwitz: של"ה; A. 1700 Josef Zarfati: יר יוסף, A.1701 Pentat. N.713 et Jechiel Epstein: קיצור של"ה (op.9); A.1702 Josef Ginzburg: חירושי חורר.]

עולת שבה v. inter Prec. Coll. N.3132.3141

(1709-10.1725).

[Libelli ed. neutrius expl. hactenus oculis meis usurpavi.]

SEFARDI (SEFARADI i. e. *Hispanus* seu gente *Hisp.* vel *Lusitanus*); qui hâc (frequentissima) nuncupatione imprimis citari solent sunt: Immanuel Sefardi et Josef b. Elieser et Josef Ibn Jachja; et v. Samuel Sardi.

SEGOVIA v. Josef Benveniste et Moses Benveniste.

SEGRE v. Jakob Segre.

7167 **SEIDELIUS** (Casp.), Neagora - Variscus. [A. 1638 curavit lib. זכר רב Benjamin Musaphia q. v.]

1. Tres manipuli ling. sanctae: 1. Compendium gramm., 2. Sententiae tum Biblicae tum Rabbinicae selectissimae, 3. Carmen morale rabb. Chai [Hai] Gaon cum Vers. Jac. Eberti [*W*²p.618,1372] 4. *Hamb.* 1638.

SEKEL=Saekel q. v.

SELICHOWER v. Jehuda L. b. Moses.

SELIG v. Ahron S. b. Moses et Ascher Margalio et Noach b. Chiskijja.

7168 **SELIG** (Abi Esri) Rabb. Lublin. [Abi Esri, ut Abi-Eser est comes nominis Selig (v. *Simcha*

Gerson s. v. ap. *W*¹ praef.); cf. auct. sequ., Selig b. Salomo in sect. III, epitaph. Vindob. 20; pessime inscriptum ap. *Frankl*, et cf. Seligman b. Natan.]

Versio locorum lib. Sohar, inserta lib. *Hereditas Zebi* nepotis Zebi b. Jerachmiel q. v. (1711).

7169 **SELIG** (Abi-Esri) Margalio b. Isak (Eisak), e Poloczko. [Materiam op.1 (in cuius praef. prolixa nonnulla de vita sua narrat) tractavit Kallischii, ubi cum 4 collegis: Israel עלקושר, seu עלקישר (cf. *W*³1323b, MS. *Opp.* 326Q.), Moses b. Sabbatai Kohen (v. p.2245 op.6 et s. v. inter Add.), [Jechiel] Michael [b. Arje], auctore שער שמים (N.⁵⁶³²), et Usiel e Kalisch studio Talmudis vacavit propter id solum (לשמה), etiam post incendium, et quidem methodo [Josuae] Hoeschel b. Jakob, proposita ab ejus discipulo Israel (de methodo studii Talmudis imprimis in Polonia fusius disserit et graviora profert). Mortuo magistro Israel Darschan [alterum quoque laudat magistrum Jehuda Rabb. Lissa, generum Natan Rabb. Ostroh], cum collega Isr. עלקושר Jaroslavii fuit. Halberstadtii per 11 Annos (1701-1711?) stipendiarius fuit in Bet-hamidrasch *Baermann Levi*, qui eum cum uxore denique in Palaestinam misit; quo in itinere, ut puto, Hamburgi erat (praef. laud. in fine), Amstelod. (1712, op.2) et Venetiis (v. frontisp. op.1). Ad calc. op.1 (f.56b) exstat litera (עטרה וסמיכה וקנים) *Abr. Broda*, data fer. IV.14. Tammus A. תתק"ט, 1691, quae Nostrum ac concionatorem synagogis Pragenses commendat.]

1. **חִיבוּרֵי לִיקוּטִים** *Compositiones collectaneorum* Nov. halach. cum praef. prolixa de variis rebus disserente 4. *Ven., Stamp. Bragad.* (עזה) 1715. [*W*³577b. f.24 spectat ad Gabriel, Rabb. Nikolsburg, f.27b inseritur dissert. (חלוקת דרבנן) filii Meir, f.56 adjicitur סדר נויפה i. e. ordo poenitentiae sec. ritum Zafatensem.]
2. **כסף נבחר** *Argentum selectum* (seu *praestans*) Exposit. in pericopes Pentateuchi [*W*³] f. *Amst., S. Proops* (libb. postremi ap. *Simon. Schammasch* et Mos. Diaz כתבו עלינו) ברובה, fin. fer. VI. pericop. *Deut.* XXXI,9) 1712.
3. — charta maxima (expl. splendide cum nomine Dav. Oppenheimer in tegumine) [Excusum est sumptus praebentibus Gumpel Kohen b. Jakob Hannover, Loeb b. Isak Joel, genero Rabb. Halberstadt, Hirz, genero Elasar פויקין Vindob., et socero

SELIGMANN

- Caesar. *Vindob.* sub XXE.34 ed. nostram, supplendam in Annalibus Prag. ap. Zz. p.289.]
- 3] — 4. *Iubl.* 1640.
[Ed. e solo *Sabb.* notata ap. W, Bondi, *Serap.* II. cc.]
4. — (ex ed. 2) 4. *Prag., Fill.*
Jehudae b. Jakob Bak (fin. fer. V.1. Elul) 1678.
[*Opp.* 1227Q.¹. W², *Serap.* I. c.]
5. — 4. *F. a. M.* 1680.
[In fine subscriptio ed. Prag. cum nomine Mos. Menachem etc. recusa! unde ed. nostra omnino omissa ap. Metz 1227Q.². W² (et hinc *Serap.* I. c.) praef. Seligmanni nonnisi ad hanc ed. laudat.]
6. — 8. *F. a. M.*
(1680, in fine fer. III. novil *Sivan* אָתָן) 1691.
[Exstat in *Mich.* 2802 (unde in *Serap.*) et in *Opp.* 406 O., ubi Metz A. e titulo ed. praeced. recusum notat, ap. W omnino omittitur. Nomen Mos. Menachem etc. in fine etiam hic recusum est.]
7. — edidd. Josbel et Sal. London
8. *Ofb.* (כַּעֲרֹן) 1716.
[W². *Serap.* I. c. In fine A.1680. In fronte legitur: „Seit wissen, dass dieses סֵפֶר etc. ist schon gedruckt worden vor 36 Jahren“, quod repetitur in ed. sequi.]
8. — 8. *Sulzb.*
Salman b. (המנוח) Ahron. s. a. [1724-67].
[„Ante 36. A. excusus“ in fronte, sed id ipsum ex ed. praeced. recusum est, cf. sub op.1.]
- 7173 SELIGMANN (Romeo), Dr., Prof. Vindob.
[Nikolsburgensis.]
1. Abu Mansur Mowafik lib. fundamentum pharmacologiae; epitome Cod. MS. Persici bibl. caes.-reg. Vienn. inediti; primus Latio donavit R. S. II Ptes. 8. *Vindob.* 1830,3.
- 7174 SELKE (ועלִקִי) Lichtenstadt, Landschammasch.
[Mrt. A.1719, sec. W³578e, ergo male sub 578f conjectus cum Selkele in Cod. MS. *Opp.* 769Q., qui frater fertur Elasar Worms.]
- צִוְוִיָּה Testamentum; ad c. Moses Cordovero: *Tamarix Deborahae* q. v. (1719).

SEMnitz (Szenitz) v. Meir Semnitz.

SEN... v. sub En.

- 7175 SENDABAR, seu *Sendebar*, *Syntipas*, *Sindibad* etc. Auctor Indianus [ignotus. Sindibad qui-

dem sec. *Masudi* sub كوروس vixisse dicitur, id vero jam ad Pehlewianum „Sindibab-nameh“ referendum est; v. *De Sacy* in Notices et Extraits IX, 404, cf. Götting. Gelehrt. Anzeigen 1843 p.748 et H. Brockhaus in Blätter für lit. Unterhalt. 1843 p.242. Supra p.623 nimis compendiose auctorem eundem ac Bidpai hincque „supposititium“ dixi; id referendum est ad Vers. lib. *Kabila wedimna*, v. citata sub Joel p.1399 et Johannes de Capua.]

משלי סנדרב v. N.3956 et v. Jakob v. Maarsen.

SENDER=Alexander q. v.

SENIOR (Schneior), v. S. Sachs.

SENS v. Simson Sens.

- 7176 SENUSI, Abu Abdallah Jusuf, Arabs. [Saec. XV.]
Begriffsentwicklung etc. Arab. u. Deutsch v. M. Wolff q. v. (1848).

- 7177 SERACH Eidlitz (אֵידליץ) b. Meir, seu Abraham Moses Serach, Rabb. synagog. Prag. [Mrt. fer. IV.12. Ijjar (10. Maji) 1786, sec. epitaph. ap. K. Lieben, גַּל עֵר Prag. 1856 p.62 hebr., ubi acrost. אֶרְחָם (neglectum a Hock in parte Germ. p.56, cf. quoque Zz. ap. Liebermann, Deutsch. Volkskal. 1853 p.67) forsan a moribundo adoptatum.]

1. אוֹר לְיִשְׂרָאֵל *Lux probis* Exposit. Haggadicae 4. *Prag.*,
Jos. Diesbach (טִיסבאך) (זרח כחשך) 1785.
2. מְלָאכֶת מַחֲשֶׁבֶת *Opus adinventum* (seu *cogitatum*) de arte Arithmetica hebr. et partim Germ. 4. *Prag.* (מְלָאכֶת מַחֲשֶׁבֶת וְלִהְיוֹת) „1774“.

SERACH b. Meir v. S. Kadisch.

- 7178 SERACH b. Natan, Karaeus e Troki. [Natus A.1580; „b. Isak“ in op. f.6 [hinc *Ghironidi* p.182 sub n.129, v. p.98 n.2; Karaeum non dignovisse videtur, cf. auctores citandos] err. typogr. habet *Gg.* Melo Chofn. p.XXXV forsan confusione cum magistro Isak, quem ab Isak b. Abraham discernit I. c. supra p.1075. *Dukes*, Lithl. VIII, 85 n.6 Serach b. Isak Tr. auct. חֲזוֹן אֲמוֹנָה confinxit! Ad Mel. Ch. n.5 cf. Jost, Isr. Annal. 1840 p.377. Loco postremo p.227 inter Nostri opp. MS. relicta laudatur Versio *Aphorism.* Hippocratis (et „sectionis 8.(?) Galeni“). Mihi vero ea apo-

SERACHJA GERONDI

graphum tantum vid. versionis Josef del Medigo (ut simile quid e Cod. *Opp.* ostendi supra p.1511 op.5), qui Nostro A.1623 scripsit *Epistolam* incip. ארח (op.4) aliaque, v. *Gg.* p. XXXVII. De Hymnis v. *Zz.* G. V. p.425.]

Quaesita mathemat. etc. [A.1620 etc.] cum Resp. Josef del Medigo, in ejusdem lib. *Elim* q. v. [W⁵⁸¹] (1629).

SERACHJA Gerondi }
SERACHJA b. Isak } v. Serachja Levi.

7179 SERACHJA [b. Isak b. Schealtiel Chen Barcinonensis]. [Romae Saec. XIII. ex. Interpres ex Arabico, ut lib. מרח הנפש *de essentia animae* [non *de existentia* ut *Rof.* 772,² unde opus discernit *Wüstenfeld*, *Gesch. der Arab. Aerzte* p.55 n.24] modo editi in lib. חמדה ננוה. auctorque opp. variorum, in his *Comm.* in Iob A.1290 compositi, de quibus in Catal. Codd. MS. Noster quoque in MSS. nonnullis recentioribus Levi salulatur (unde supra p.577 et 1770 sub Mose Alatino), hincque confundeatur cum auctoribus homonymis (v. sub auctore praeced.), et inverso nomine Sacharja etiam cum Abraham Abulafia (q. v.), ut ap. W⁵⁸⁴ et ¹⁴⁵⁷²; *Rof.*, Diz. (p.294, de errore in Vers. *Hambergeri* v. *Gg.* *Ztschr.* IV,432). Nostri opp. obiter collegit *Zz.* ap. *Gg.* *Ztschr.* IV,190, cf. Add. p.322 (emend. ap. *Delitzsch* p.562, cf. Litbl. III,641, *Zz.* Z. G. 525), unde potissimum *Carmoly*, *Hist. des med.* p.85, cf. inventionem impudentem ap. Jost, *Israel. Annal.* I,8, et notas minus exactas *R. Kirchheim* ap. Frankel, *Monatschr.* V,354, et in Collectione אוצר נחמד II (Wien 1857) p.120, ubi in dissertatione speciali p.229 inventiones etc. manifestas feci (ad p.134 §6 adde Jehuda b. Salomo Barceloni supra p.1297 N.⁵⁶⁸⁷), correxique notam ap. *Renan*, *Averroes* p.149,304; addendum est ad familiae nomen *Schealtiel* נשטרק (= *Astruc*) *Vidal Gracian* Barcinonensis A.1373 in Cod. *Reg.* 32,⁵; et notandum est, Machir b. Scheschet Levi diversum esse a M. b. S. Chen l. c. ap. *Zz.* ad Benjamin p.4; cf. quoque supra p.741,1766 et 1920 יח, ubi addendus Codd. MS. hebr. nuperrime acquisitus, de quo brevis notitia in אוצר נחמד p.244. De opp. a Nostro versis pluribus in Cod. Bet-hamidrasch notitiam a *Dukes* acceptam alibi exhibebo.]

חפלה Precatio Socratis [ex Arabico?] hebr. versa; IV,166 Collect. כסף N.3713.

[Incip. ומשל בכל ויכול חבורך ארח הארונים, desinit בכל ויכול כל. Eadem una cum brevissima precatuuncula item *Socrati* adscripta, incip. אינך רחוק ממני להרים קולי, ca. A.1529 exarata est cum aliis rebus a Jakob Israel de Fano (sine dubio N.⁵⁵⁴⁸) ad marg. Jonae Gerondi ed. Fano modo acquisiti. Eademque vid. „*Oratio* a R. Serachja versa vel descripta“ in Cod. *Rof.* 997 Saec. XIV.(?), desid. in Indice auctorum p.219 (ubi auctores confusi, monente *Zz.* l. c., qui etiam ad hunc locum me delegavit, cum eum de precatione quaesiverim). Inscriptio excusa est ורחיקה אותה ללהק הרב ר' ורחיקה נ"ע, ergo de Versione intelligenda est vox ambigua והעתיק; neque alius fuerit Interpres, etiam si Cod. *Rof.* paullo recentior sit. In Cod. laudato precationes simpliciter *Socrati divino* (האלהי) tribuuntur; cf. sub *Socrates*.]

7180 SERACHJA (ha) Jewani (*Graecus*), compend. ר"ה *ReSaH.* [Saec. XIII-IV? — Lib. excusus est nomine Jakob Tam (v. infra); sed sine dubio e confusione cum op. homonymo genuino; Nostrum auctorem esse audivit *Lonsano* (cujus verba ipsissima e praef. ad ed. 6 repetita in Litbl. XI, 535), ap. *Asulai* I p.52, qui observat, alios male auctorem ר"ה i. e. Serachja ha-Levi (q. v.) sistere. Nullam ergo habent auctoritatem, qui Nostrum S. Levi Jewani nuncupant! (vid. tamen sub auct. sequ. V,⁴). *Lonsanum* citant *Rof.* Diz. (sub Tam p.306) et *Reggio*, *Thora* et *Phil.* p.16 (ap. *Delitzsch*, Catal. p.301), *Asulaium* *Zz.* ad Benjamin p.30 et Catal. *Mich.* ad 957, neque alium habuerit fontem *Krochmal*, כ"ח IV,272; cf. quoque *Schlesinger*, *Einleitg. zu Ilkharim* p. XXXVIII et *S. Sachs*, התחיה II,17. De nomine Jewani v. *Zz.* l. c., cf. notam ad *Rof.* l. c. (cf. *Jellinek*, ad Concionem Nachmanidis p.28). — De aetate nemo auctorum laudatorum disseruit. Inventorum confidentissimus *Carmoly* (ap. Jost, *Isr. Annal.* I, 155) Nostrum Saec. XIII. ex. Constantinopoli „amicum intimum“ vendit Karaci Jakob b. Reuben (qui probabiliter A.1098-9 scripsit, v. Catal. meum MS. Leyden p.24). Operis anon. fragm. [scil. cap. XIV non numero significatum] in Cod. *Vat.* 214,¹¹ (sic) f.222-7 exaratum esse A.1394 monui (*Jüd. Lit.* p.399 n.25), ubi in fine tractatus sequentis (פי' הסודות) scriba Sabbatai b. Levi b. Sabb. b. Elia (cf. *Zz.* ad Benjamin p.21) auctor exculptus Sabbatai Carmus (כסמ"ר pro כרמו) ha Levi ap. *Bart.* et W¹⁹²⁸. Haec neglexit praefator ad ed. 6 [*Kirchheim*], et (ex ea potis-

SERACHJA JEWANI

simum referens!) *Dukes*, Litbl. XI,534, qui quaestionem ab erudito solvendam optat, ipse inter contradictoria claudicat; neque auctoritatem producit in lib. *Zur Spruchk.* (1851) p.79, de versibus Jehudae Levi citatis, ubi ca. finem Saec. XIV. Nostrum collocat, ejus ipsam existentiam ceterum ignotissimam dixerat (Litbl. p.535, cf. auct. sequ. V⁴), atque ita (secundum ordinem, non omnino quidem chronol.) in lib. נחל קדושים p.50. *Reifmann*, in vita Serachjae p.58 n.73,74, non modo fontes, ut passim, alto praeterit silentio, sed ipsum *Asulai* confusionis reum facere non pudet plagiator! Quae ad rem aliquid faciunt breviter recapitemus. Testimonia positiva de auctore antiqua mihi ignota sunt. Nomen Jakob Tam jam audit *Abr. Saba* (a quo librum anon. citari, nomine *Carmoly* praetendit praefator laudatus, ubi vero loco citato f.153c ed. 1567 pergitur: ספר הישר שמהחיל אנא ה' הושיעה נא (!) ואומרים שעשו ר"ה ו"ל ואינו זוכר דבריו על נכון לפי שבנותי אין לי ספר שכלם נשאר בפורטנאל... איני יודע אם אני סכין הדבר כטוב כי בחיבור הראשון שנשאר בפורטנאל הבאתי ראיה גדולה לדברי הגאון אבל אני איני זוכר כטוב עכשו ולא כתבתי זה בכאן אלא להציב ציונים ולחת רמזים למעיין אם יבא לידו p.10 p.152 ed. 1850; initium libri utrum re vera aliud legerit *Abr. Saba*, nescio; si excusum initio truncatum est, forsitan in verbis לאלהינו נכתב נודרה (אלהינו nomen Levi latet?). Serachja, si omnino auctoris nomen recte ita audivit Lonsano, certe non est Serachja Levi (q. v.), qui nullibi salutatur, ut vult *Dukes* (Litbl. XI,536), nec ejus aequalis, neque inferior Serachja Levi qui A.1413 vixit (quod item non rejicit *Dks.*). אנשי דרונה citatum in cap.13 auctori jam e versione hebr. vel ejus versionibus innotuisse puto (cf. supra p.1402 N.³⁸⁴²; *Introd. Carmoly* ad *Mischle Sendabar* Par. 1849, citatam in praef. laudata, nunquam vidi, in Rev. III,7 nulla exstat). Auctor in praef. exstare ait libros ethicos, ut *Bechai b. [Josef Ibn] Bakoda* (cujus הלכות citat quoque cap.3 p.38), aliosque multos, sed partim subtiles (seu obscuros, cf. עניניהם, עסוקים), quibus homines aetatis suae (אנשי דרונה) parum utantur. Ad illos forsitan referenda sunt scripta ethica Jonae Gerondi sec. praef. *Kirchh.* (cf. *Dukes* l. c.; de tit. שערי דרך suppl. Gg. l. c. supra p.1428 op.36). Quae denique

Dukes de libro post Maimonidem etc. scripto observat, argumentis non carent.]

1. *הישר* J. *Recti Ethica popularis*, capp.18. *ED. PR.* 4. *Constant. s. a. [ca. 1516-8?]*. [Ed. rara. W¹p.620*.p.533*. *Rof.*, *Annal.* p.47 n.27; neque A.1560 (ut *Wunderbar*, Litbl. VIII,355, auctore Jakob Tam), nec 1526, quem A. „alibi erutum et critice confirmatum“ venditat *Dukes*, Litbl. XI,535, spectans forsitan ad W³, qui observat, expl. *Opp.* [718Q., est vero impl., perf. in Cod. 718Q. et in Bibl. Bodl.] compactum esse cum חוספה Eliae Misrachi, „quae referebant A.1526“; potius 1520, ut ostendi supra p.948 op.13! — E lib. nostro petatum esse חספה דר' excusum in *Bechai b. Josef* ed. 1765 (suppl. p.781) monet *Reifmann*, *Biogr. Serachjae Levi* p.62.]
2. — per Cornel. Adelkind [W^{1.3}: 304 „C.1548“] 8. *Ven., Zuane dei Farri et fratres* (ר"ש) 1544.
3. — per *Abr. b. David* e *Grojetein* (מגוישין) 4. *Crac., Isak b. Ahron* (ושם et שמו) 1586. [Ed. haec forsitan compacta erat cum בחינה עולם ed. Prag. 1598, quae male 1588 fertur (v. supra p.1285 op.7) in Catal. *Heidenheim* n.234 (cf. n.568), e quo lib. nostri ed. *Prag.* 1588 citat *Dukes*, Litbl. XI,535!]
4. — „Ed. III“ [W^{1.33}] 8. *Amst., per tres socios* (החוט המשולש) *Jakob Alvarez etc.* (תם נראה ושר כי אחריה לאיש) 1708. [Quae hic desiderantur edd. ad A.1732 usque, quaeras sub lib. homon. הישר inter *Anon. N.* 3581 sq.]
5. — „sicut excusum est Amstel. et F. a. O.“ 8. *s. l. e. a. [post A. 1733]*. [Idem expl. quod ap. *Rebenst.* 344: *F. a. O.* 1791(!) et forsitan hinc ap. *Dukes* l. c., cf. Litbl. VIII,355, ubi edd. plures; *Mich.* 961 exhibet ed. *F. a. O.* 1733.]
6. — Das Buch vom rechten Lebenswandel, angeblich von R. Tam, nach den ältesten und correctesten Ausgaben zum ersten Male ins Deutsche übertragen (litt. hebr. etiam versio) 8. *F. a. M., Jo. Kaufmann.* 1850. [Tit. hebr. pergit „per (ע") Isak Kaufmann“ (bibliopolam). *Dukes* in recensione hujus ed. Litbl. XI, 533 in tit. Germ. pergit: „von J. Kaufmann“, qui vero Versionem Anonymi emendatam per Correctorem [*Kirchheim*] edidit; est ergo Editor de quo loquitur *Dks.* p.535. Mihi neque liber ipse, nec recensio ad manus erat, cum ablegationem sub N.⁶⁰⁷⁰ e „Catalogue of books purchased“ 1851 p.68 extraxerim.]

SERACHJA LEVI

7181 SERACHJA Levi b. Isak Gerondi, Lunelensis. [Mrt. A.1186(?), v. infra.

I) De Nostro inter auctores antiquiores, *Meiri* (praef. in fine) et *Isak Israeli* (f.103b infra in יידיש), nihil praeter nomen efferunt, pauca nec omnino chronologica (*Rpp.* Natan p.47 n.47) ap. *Sacut* (f.131a, unde *D. Gans* ad A.4910 et 132a bis) nugis suis, praecipue quoad Abraham b. David (v. infra), confundit *Gedalia* f.41a; neque omnino exactus *Conforte* f.8b (v. notam *D. Cassel*), atque *Asulai* I p.52 (adde II p.124; ad I f.27 v. II f.86 n.75) v. II f.83 n.20,21. Inter recentiores confuse de Nostro egerunt *Bart.* et *W* II. citandis; v. *Zz.* ap. *Gg.* Ztschr. II,309, cf. IV,190, ap. *Philippson*, Allg. Zeit. des Judenth. 1839 p.679 [de homonymo avo, sed v. Z. G. 463,476 et ap. *L. Landshuth*, עמודי העבודה p.63, qui de hymnis agit, partim excusis, ubi ad יצחק desid. editio 1772 in lib. חכמה הבטח N.2591 cum Comm. Simon Duran, atque adde hymnum excusum per *Luz.* I. citando sub op.6 p.160] et ad Benjamin p.13. E notis *Rpp.* potissimum *Gg.* Ztschr. II,557; unde nonnulla repetita recognoscas ap. *Mauksch*, Litbl. V,154-6 (cf. *Jüd. Lit.* p.388 § 9 n.10 et 19, Angl. p.287), cf. *Steinschneider* ad Testam. Jeh. Ibn Tibbon p.VI,VII (v. infra). De vita scripta a *Reifmann* ejusque recensionibus criticis v. ad op.6. Nos more nostro capp. nonnulla breviter tractabimus.

II) Nomen שחוליה *Schechulia* ap. *Sabb.* et *W*¹ 582, neglectum ab omnibus auctoribus laudatis, revera exsculptum est e voce Latina „*Scholia*“ ap. *Buxt.* s. v. באורו (in Appd.)! יצחרי *Jizhari* in carminibus nonnullis (etiam ad צהר et מאור allud.) simul ad Levitam *Jizhar* (Exod. VI,18) et ad familiam J. referre vult *Reifm.* p.44 n.2; sed familia Mataljae J. (v. supra p.1684) erat Provincialis, *Reifm.* vero ipsum Nostrum Hispanum natum vult (ut *Gedalia* ap. *W*, forsitan jam confusione laudanda), quod recte negare vid. *Luzz.*, מנח ירחים p.156; patris vero seu familiae nomen „Gerondi“ ab urbe Girona derivatum est. Lunel autem non patria erat urbs (*Reifm.* p.44 n.4); imo A. 1160 eum nondum laudat Benjamin Tudelensis, unde *Michael* (ap. *Zz.* p.13) concludit, cum serius Lunel petivisse, quod tamen difficultates auget chronologicas, ut videlicet.

III) A. fatalem 1186 e *Sal. Ibn Verga* (p.112 ed. Hannov.) jam notat *Asulai*, e quo (ut puto) *Ref.*, Diz. (p.186), *Zz.* ap. *Gg.* Ztschr. II,309 et

Steinschn. I. c. p. VI (p. VII infra A.1170 errore repetitum ex A. fatali Meschullam, cf. supra N.5782 op.1). *Reifmann* quidem (p.70 n.120) dubitat, utrum de Nostro sit sermo, sed nemo eo tempore vixit homonymus celeberrimus (de errore ap. *W* et *Ref.* v. infra). *Benjakobo* (II f.83 n.21) Noster defuncto Abraham b. David (ergo post 1198) scripsisse op. 1 videtur e praef., ubi verba לרב המושב מורה פדק בחורה בעלי הנפש לרב על המושב מורה פדק בחורה interpretatus sit, non assequor! Neque in lib. המאור (I. c. ap. *Reifmann* p.53 n.43) eum spectare vid., sed Abraham b. Isak Ab Bet Din (cf. supra p.1968), quem defunctum a Nostro citari in מאור jam ex *Asul.* refert, sed dubitanter, *Zz.* I. c. p.309 (unde suppl. *Reifm.* p.60 n.81), qui Abr. hunc post Jakob Tam (ergo post A.1170 v. ad op.3) defunctum habet, sed v. notam *Benjakob* p.162 (cf. Litbl. I,706, ubi „ben Jakob“ pro b. Isak), ubi A.1159 (e Meiri). Isque A. aliquantulum confirmatur ex השגות Mosi Kohen Lunel in Maimonidem MS. (cf. supra p.2533) ubi (in אבל cap.2 f.100a: ומעשה בא בכאן כימי החכמים הראשונים הר' אברהם אב ב"ר וחריו Abr. ille sapientibus „prioribus“ (forsan Lunel, cf. *Zz.* p.308 n.6) includitur et saepissime defunctus citatur (passim הר' אב"ר in textu, ad marginem אב ב"ר דין). Sed si ille defunctus citatur in lib. המאור, hic non A.1150 compositus est (ut ex Abr. *Sacut* auctores vari), neque ex eo A. nativitatis 1131 constat (v. sub op.3). — De Nostri magistro Moses b. Josef Narbonnensi (*Reifm.* p.52 n.39) v. citata supra p.1969 (ubi adde *Conforte* 17a, et ad lin.4 adde *Conforte* 18b, desid. in Indice et cf. sub Todros Todrosi). — Nescio num Noster intelligendus sit sub „Animadvertentibus in Alfasi“ laudatis in Maimonid Resp. 25* (et ap. Schemtob Gaon ad ה' מילה cap.2)?

IV) Ad opera (v. *Reifm.* p.6) adde נימוקים, e quibus excerpta MS. in urbe Brody vidit *Schorr* (sec. epistolam privatam).

V) Homonymi auctores discernendi sunt nonnulli, passim cum Nostro confusi, ut ¹ Serachja b. Isak q. v.

² Serachja Levi CaesarAugustanus, qui interfuit disputationi cum Josua Lorki, ergo A.1413 vixit (v. supra p.1559, ap. *Reifm.* p.70 קי=1353!), quem tamen A.1386 defunctum dicit *W*¹583 et ipse *Ref.*, Diz. sub Nostro (p.186)! *Bart.* I p.823 quidem A. hunc fatalem e Nostri A. fatali 1186

SERACHJA LEVI

exsculpit (ap. Ibn Verga enim 800 A. addendi sunt, non 1000, unde et alibi *W* erravit, cf. supra p.1690), sed locum, ubi Serachja Levi disputans occurrerit, omnino non commemorat, ergo non ille auctores confundit, sed *W* et *Rof.* (et ita *Wiener* in Indice ed. Hanov. sub ורחיה, ut quoque sub פידרו et ראכ"ד, cf. supra p.2519). Sed procul dubio ille est S. L. cognomine Saladin (שלרין) quod „Salah ed Din“ scribit *Fürst*, Litbl. I, 415!), Interpres lib. הפלת הפילוסופי pro Benveniste b. Labi (cf. sub Vidal Benveniste), quem *Rof.*, Diz. (p.294) et ad Cod. 496 cum praecedente confundit; unde *Deutsch*, Catal. p.127 nomina concoxit; v. quae de eo scripsi in אוצר נחמד II p.230-1 et ad Cod. *Warn.* 35. — Quis sit S. L., qui Cod. Maimonidis veterem scripsit ap. *Menachem Lonsano* (*Reifmann* p.70 n.119 fontem *Asul.* non commemorat), non constat.

³ Serachja Levi Hispanus „incola Voghera“ (*Viguerii*, seu *vici Iriae*, ווגירה; „ubi Vagera sit nescio“ ita constitetur *Bart.*, nos locum sec. conjecturam cl. *Zz.* indicavimus, cf. quoque כרם חסד III, 119 Is. Chajjim (ווגירה). Huic in lib. Juchasin et Schalschelet tribui המאורות 'ס, praetendit *Bart.* (I p.822)! *W* et *Rof.* hunc omnino negligunt, quia fontem, ut puto, nesciverunt. Est vero is qui Indicem Jehudae Charisi in Moreh ed. Sabion. 1553 correxit (v. supra p.1308, 1318). Notam illam quidem e MS. petitam esse suspicatus sum in אוצר נחמד II, 231; sed in Cod. *Vat.* 262 legitur: יהודה בן שלמה בן אלחפני [ut puto pro אלהרני] Serachja omnino non nominatur, unde nunc potius eundem habeo Serachja Levi (*W*¹ 585) medicum, qui A.1554 carmen adjecit in avunculi Josef Kohen *Chron.*, quam Sabion. excusam diximus (supra p.1499 et *ib.* ad op.1), ita ut omnia optime conspirent.

⁴ Serachja Levi Anatoli qui auctor lib. רח חן (N.4036) inscribitur in Cod. *Monach.* 210,² (ubi Lilienthal ad *W*¹p.202 n.334 spectat). Id veri simile putat *Gg.* (הבלין II p.25, 158, cf. supra p.1181 op.1), et quidem Anatoli versionem graecam habet nominis Serachja, eundemque habet Serachja Casani (קאנאי), cujus Hymnus in eodem Cod. praecedit, cujusque familiam in insula Creta (Candia) notam dicit. Habermus itaque S. L. Graecum Saec. XIII., quem frustra hactenus quaesiverunt Bibliographi (v. sub auct. praeced.)! Serach Anatoli b. David Casani auctorem veterem e Cod. MS. notavit cl. *Zz.* Attamen familiae

Casani viri, qui mihi innotuerunt, nullibi Levi sese nuncupant, neque ad Saec. XIII. usque ascendunt: Samuel b. Sabbatai vixit A.1565-7 (v. Serachja Ibn Saruk et praef. ad N.3770 ap. *W*³ 2135c), Serachja b. Malkiel senex A.1546 (v. Tobia b. Elieser), David A.1448 testis signatus in Cod. *Uri* 411. Originem nominis קאנאי nescio, Serachja b. הקדוש [Martyris persecutione sic dicta „pastorum“ A.1321, quod non intellexit *Assem.*] Mosis המזוני in insula Candia fuit A. 1323 (Cod. *Vat.* 247; cf. Cod. *Rof.* 858,²), forsane familiae Hisp. חון (cf. supra N.⁶⁴⁵⁰)?

1] השנות *Animadversiones* in Abraham b. David: *Viri animi* de ritibus femin.; ap. Jesaia Bassan: *Gratiae sacrif.* q. v. [cf. *W*¹p.362] (1741).

2] — una cum Abraham b. David: *Viri animi* q. v. (1811).

[Ed. haec recusa est ex ed. *Brl.* 1762.]

3. המאור 'ס *Lumen* (seu המאורות *Lumina*) *Animadv.* et observationes in Isak Alfasi (et ejus discipulum Efraim), opus bipertitum, in Ordd. Nesikin et Naschim, atque in Ord. Moed. et tractt. Berachot, Chullin; una cum Isak Alfasi q. v. (1552 etc.).

[*W*¹p.361 ed. 1554 laudat; incorrecta repetit de Efraim (quem 1342 confundit cum Efr. b. Isak, v. supra sub N.⁴⁹³⁵), cf. *Reifm.* p.60 n.83 de nomine ורחי. — Opus certe post A.1140, forsane post 1159 (v. supra) inceptum est ab auctore 19 Annos nato, sed prout nunc excusum est, non ante A.1171 (quo Tam obiit) absolutum vel retractatum; contra hypotheses leves *Reifm.* v. *Luzz.* p.158, 159. — In Nostrum animadvertit aequalis Abraham b. David (q. v. op.6) et Moses Nachmanides in lib. *Bella Dei* una cum nostro excuso, cf. supra p.1959 op.47.]

4] הצבא 'ס *L. Exercitus* Methodol. Talmud., cum *Animadv.* Mos. Nachmanidis; § 225 sq. lib. חסידים in Collect. חסידים N.4084 (1622). [*W*¹p.361 ed. neglexit. De lib. cf. *Gg.* Ztschr. II, 557.]

5. — u. s., acc. Boraita 32 *Modorum* Elieser b. Jose Galilaei e MS. Eliae Wilna, hujusque *Comm. in areol.* (Kilajim III, 1) et Mos. b. Josua Zeitels *Commentatio* de Sukka

8. *Sklow* (לסר על דגלו לצבאם) 1803.

6. הולדות רבנו זרחיה הלוי *Generationes* (*Biographia*) *Serachjae Levi* cum Annot. continentibus vitam(?) sapientum nonnullorum in ejus libris laudatorum; auctore Jakob Reifmann

8. *Prag.* 1853.

[Libellum critice recensuit *D. Cassel* ap. *Frankel*,

SERAPION

Monatschr. IV (quod nunc non ad manus habeo; de postscripto Frankelii in auctorem et Recensentem invehentis cf. *Jüd. Lit.* p.287 n.10 et 19); notas emendatorias, praecipue in *Carmina* collecta (p.13-39) exhibet *Lauz.* in periodico ספר ירחים fasc. III (Lemb. 1856) p.156; cf. quoque אוצר נחמד II p.7,181,198. Auctor (suo loco supplendus, opusculum enim tunc nondum in Bibl. Bodl. erat, neque ipse id commode perlegere potui, diu enim frustra mihi expl. emi jussi!) inter hypotheses et conjecturas nimis temeres, plura sane exhibet correctiora et utilia, quamquam non ubique nova; neque fontes nonnulli apud eum desiderati re vera eum latuerunt (v. e. g. supra p.2069 etc.). Ad conjecturam (p.48 n.18) de Ascher b. Meschuliam e Lunel auctore עשרה הרברות (N.³⁷³) etc. et avo auctoris מעשיהו (v. N.3874 et p.2067) v. *Jüd. Lit.* p.379, ubi brevissime ad כ"ח VI,181 ablegavi.]

7182

SERAPION (سرافيون شراييون), Medicus Arabs, seu Syrus. [Duo discernuntur homonymi:

I) Johannes (*Jachja*) Ibn S. b. Ibrahim (Abraham) in. Saec. X., auctor Syrus *Pandectorum* (המקדמות hebr. ספר פנדקטור) majorum libb. XII, et min. libb. VII, quae Arabice verterunt interpretes Arabici Musa b. Ibrahim al-Hadithi et Ibn Bahul (sec. al-Kifti ap. *Casirium* 1,261 ad Cod. 814.⁷). Postrema edita sunt Latine s. t. *Practica dicta Breviarium*, cujus lib. I respondet lib. III Versionis excusae s. t. *Jani Damasceni Therapeuticae methodus* etc. partim Albano Torino paraphraste, partim Gerardo iatro Cremonensi metaphraste (v. Cat. Bibl. Bod. 1,665, ubi Aphorismi sunt Jo. Me sue); v. *Wüstenfeld*, *Gesch. d. Arab. Aerzte* p.49 §99, unde suppl. et corr. *Nicoll* p. 588 ad Cod. 598, *Flügel* ap. *Ersch*, *Encykl.* S. II vol. XXII p.225 et *Jüd. Lit.* §22 p.445, ubi male junior „Ibn“. In Vers. hebr. (ap. laudatos desiderata) *Mos. b. Mazliach*, Cod. MS. *Mich.* 569 (cf. registr. p.343) auctor Joannes b. Sacharia (pro *Abu Zacharia*?), Interpres Latinus Joannes de civitate Carmona provinciae Toleti fertur (cf. *Jüd. Lit.* p.445 n.51, *De Castro* 1,117, *Jourdain-Stahr* p.131). — Sub nomine *Janus* (*Joannes*) *Damascenus* varia circumferuntur opera specialius inquirenda, v. supra N.⁵⁸¹³ et sub Salomo b. David p.2302 infra (de ling. „Chaldaica“ forsan „Syriaca“ cf. supra p.1360).

II) Serapion jun. (qui *Aggregator* nuncupatur, quia Dioscoridem et Galenum aggregat) non ante

Saec. XI. ex. vixisse constat, quum Ibn Wafid ab eo citetur (*Wüstenfeld* p.83 §144).]

Liber Serapionis aggregatus de medicinis simplicibus ex Arab. Lat. per Abraham Judaeum Tortuosensem q. v.

[„Tortuosensis“ legitur in edd. 1497 etc., ut in Cod. Lat. Collegii *Omnium anim.* LXX p.20 ap. *Coxe*, *Catal.* (cf. quoque sub Zahravi). — Operis كتاب الادوية المفردة Pars II in Cod. *Hunt.* 159 (*Uri* 597), cui a tergo inscriptus *Joh. Serap.*, incipit a Colocynthis (الخنظل) et quidem قال ابو زكريا „dixit *Abu Zacharia*“ (vox sequens deleta est); *Abu Z.* est comes nominis *Jahja* seu *Johan.* (cf. supra p.2442). Idem vid op. „*Simplicia* et *Medicina*“ MS. hebr. in Biblioth. Colleg. Jes. Paris. n.7 ap. *W³* 1759b p.864 (neglect. a *Wüst.*), qui auctoris nomen tantum exhibet.]

SERED v. David Sered.

SERRALVO v. Samuel Sirillo.

SERUBABEL v. inter Apocrypha N.1400.

7183 **SEYFRIED** (Christ.), Memminga-Suevo, Theol. stud.

Visio Prophetiae Jechezkielis etc. commentatore Isak Abravanel q. v. (1664).

SFORNO v. Jakob Sforno et Obadja Sforno (bis).

7184 **SHALOME** ben Shalomoh(?), Exjud. [Auctor se Posnaniae parentibus Leah et Shalome ben Shalomoh(!) natum dicit et circumciscum, ibique ad aetatis A.12 peractum vixisse, defunctis iis ingressum esse exercitum ducis Brandenburgiae etc.]

1. A true narrative of Gods gracious dealings with the soul of Sh. b. Sh., of the circumcision after the flesh; as delivered to the church of Christ assembled at their meeting house, Rosemary Lane, Sept. 29th, 1699 8. *Lnd.* 1699.
2. — II. ed., with some additions and amendments 8. *Lnd.* 1700.

7185 **SHERINGHAMUS** (Rob.), Cantabrig. Versio Lat. tractatus Talmud. Joma N.1693 sq. (1648 etc.).

SID v. Isak Ibn Sid et v. Samuel Sirillo.

S.DER (*pseud.*) v. Steinschneider.

SIDORI

SIDORI (*pseud.*) v. Is. Kaim.

SIGALLI v. Jakob Sigalli.

SILVA v. Chiskijja de Silva et Pinchas de Silva et Rafael de Silva.

- 7186 **SILVIO** [*Stampiglia*]. [Carmen e MS. nomine solo Silvio vertit *Luzz.*, quod dein nom. Silv. Stampiglia editum offendit, jam nescit ubi. Nostrum poetam Dramaticum tantum (A.1698-1726) laudari a *Fr. S. Quadrio* (della storia etc. di ogni poesia, *Bologn.* 1739-52) didici a *Zd.*]
Sonnetto, cum Vers. hebr.; p.10 ap. S. D. Luzzatto: *Cythara amoena* q.v. (1825).

- 7187 **SIMCHA** (seu Simon) Calimani, seu Calimanni (קאלימאני), b. Abraham, Rabb. Venet. [Mrt. 15. Ab (2. Augusti) 1784 (sec. *Nepi* p.345, eodem A. lib. *Esame* ap. *Saraval* 317), 85 A. natus (ut a *M. Soave* didici); cf. *Rof.*, Diz. (p.65); et cf. *Zz.* G. V. 459 n.c. (*Nepi* p.277). — Inter Carmina excusa est *Elegia* in Arje Finzi A.1754 (*Nepi* p.67) et in Sal. b. Meir Lemberg (cf. *Nepi* p.328); lib. שמחה קול (*Sarav.* 315) autogr. exstat in Cod. MS. *Reggio* 47; carmen scripsit in Moses Ch. Luzzatto: חנוכה הארון (1729). חנוכה מנולה Dialogus contra Kabbalam inter כלכל et דרדע MS. in Cod. *Reggio* 62, vidique ap. *M. Soave* Venetiis (A.1852). Lexici hebr.-Ital. (laudati in op.3) duos fasciculos ex autogr., continentes litt. א, ב, ג, inclusis nomm. propriis, omnibus fuse expositis, posidet *Luzz.* — Varios edid. libros, ut A.1760 Resp. Mosis Sacut.]

- 1) Addit. ad Gerson Chefez: *Manus rhythmorum* q.v. [1738-45?].
- 2) פרקי אבות „*Il Rabino Morale-Toscano* O sia Traduzione del Trattato Avoth, Fatta dalli Signori Simon Calimani e Jacob Saraval. Per ammanstramento de' loro Discepoli. Dedicata al Signor Benedetto del Molt' illustre Signor Vita Alfarin“; excus. desiderio juvenis Josef Mazliach b. Schneior Ibn Danan (דנן); una cum textu hebr. N.1485a (1729). [A. חברה, Stamp. *Bragadina*. Haec omnia descripsi ex ipso frontispicio nuper a *Luzz.* mihi misso, ut suppleatur libellus et quae de eo scripsi supra p.1253.]
- 3) Grammatica Ebreica spiegata in ling. Italiana, con un breve trattato della poesia antica emoderna

di essa lingua Ebreica . . . 8. *Pisa*. 1815.
[Primum hebr. לשון קדוק כללי una cum Bibl. ed. 1739-41 (*Rof.* Diz. et App. ad *Masch* ad A.1739, et *Saraval* 77); seorsim *Wilna* 1840 (Litbl. VII,530, utrumque desid. ap. *Luzz.* Proleg. p.66), dein Ital. primum *Ven.* 1751.]

- 7188 **SIMCHA** (Arje) Fischel Levi b. Efraim e Hrubiszow (Grobschow? הרובשוב).
Comm. duplex realis et literalis in Iob; una cum textu N.968 (1833).

- 7189 **SIMCHA** b. Gerson Kohen Port Rapa (פורט רפא). [*Jellinek*, Litbl. VII,231, Nostrum in officina Gersonidarum [Pragensium] functum esse colligit e verbis praef. למשמרה . . . אשר למשמרה לעמוד על משמרה. ה' בירי יצליח! בני הגרשוני sed praecedit יצליח, ergo optat auctor ut etc., nec omnino ad artem typographicam spectat, sed ad nomen patris Gerson (cf. quae scripsi in *Ersch*, Encykl. S.I vol. LXII p.62 n.1), prout in praef. passim alludit ad ipsius nomen שמחה. *Carmoly*, Itiner. p.463, more suo Nostrum [jam A.1602 senem] filium sibi excogitavit Gersonis mortui A.1594, eumque nomen Rappa de Porto mutasse in Rappa-Port, denique Rapoport, asserit. Inventionis hujus origo e nota 1 ap. *Jell.* l. c. petenda; cf. quoque de nomine Rapoport Sabbathblatt 1845 p.68 et *Rpp.* כ"ה VII,6.]

1. קול שמחה *Vox gaudii* de ritu Sabbatico cum Annot. Jeh. Chajut [*W*²p.1418 n.635 A.1604]
4. Prostitz [*Prossnitz* in *Moravia*] sub Carol. *Lichtenstein* (בו בשמחה, inc. 10. *Cheschwan*) 1602.

- 7190 **SIMCHA** (Freudmann) b. Gerson Kohen b. Simon b. Isak, Rabb. Belgrad. [*Conforte* f.51b; *Asulai* I p.178, adde II f.72; *Rof.* Diz. (p.107); cf. *Zz.* ad Benjamin p.268. Noster edid. Resp. magistri Jehuda Lerma A.1647, ap. *W*¹p.446: Simon.]

1. שמות והגשין *L. de Nominibus* (in lib. repud. occurrentibus); corr. Mos. Sacut, per Abr. Aboab et Elieser Chajjim b. Jesaia Nizza 4. *Ven.*, Commiss. *Vendramina*, per Ant. *Rizzini*. s. a. [1657]. [*W*¹32150. Excerpta hujus Onomastici „Christianis ad perspicuendas nominum inter Judacos receptorum rationes perutilis“ (*W*¹p.1123) exhibet *W*¹ in praef.; cf. quoque *Introd.* nostram de nominibus.]

SIMCHA LUZZATTO

- ⁷¹⁵¹ SIMCHA (seu Simon) Luzzatto b. Isak, Rabb. Venetus. [Mrt. A.1663, sec. W³p.1150, certe A.1662 adhuc vivus laudatur a Jomtov Valvason (q. v.). De Nostro v. *Conforte* 50a; *Rof.*, Diz. (p.187); *Reggio*, Epist. I,65; *Zz.* ad Benjamin p.282 (ubi „of Mantua“?); *Gg.*, Melo Chofn. p. XXVIII; *Luzz.* ap. Busch, Jahrbuch VI,105; *Nepi* p.317 (adde p.136); *Ghirondi* p.316. *Resp.* MS. in Cod. MS. Mich. 344.]
- 1) משען מים *Fulcrum aquae* Resp. seu dissertatio de balneo, adjecta expositione loci Mischnae; in lib. משהיה מלחמה N.3954 (1606).
2. Discorso circa il Stato degli' Hebrei e in particolar dimoranti nell' inclita città di Venetia. Et é un append. al Trattato dell' opinioni e dogmi etc. 4. Ven., Giov. Calleoni. 1638. [Liber rarissimus, W³2183 p.1150, qui summa capita recenset considerationum XVIII.]
- 3) — Considerationes 3 ultimae Latine versae IV, 1115 Bibl. hebr. Jo. Chr. Wolfii q. v. (1733). [Consid. XIII. hebr. exhibet *Reggio* l. c.]
- ⁷¹⁹² SIMCHA (Isak) b. Moses Łucki (*Łuzki* לוצקי), Karaeus, in urbe Kale (קלעה) in Krimea (קרים sic). [A.1740-1 in urbe Łuck exaravit Cod. *Vindob.* LIII, ap. *Deutsch*, Catal. p.66, ubi frater Samuel A.1790 occurrit, cf. p.41 ubi Nostri filius, ut vid., Isak A.1788. A.1751 (sic) composuit opp. לכנה הספיר, הליכות עולם, כבוד אלהים, v. *Gg.* Ztschr. III,444 n.18 (sec. epist. priv.). — De voce קרים v. *Zedner* l. citando. Noster opus suum סמירת עינים, cujus P. II נר צדיקים, laudat in op. excuso f.17. De Hymnis v. *Zz.* G. V. p.425.]
- 1) אורח צדיקים *Semita justorum* Compendium historiae literariae Karaiticae et Index operum alphabeticus; ad c. Mardochai b. Nisan: *Amicus Mardochai* q. v. (1830). [Compositum mense Siv 1757. Unicum hujusmodi opus passim incorrectum, sed si fontium conditionem consideramus, minime spernendum; exemplum ap. *Jost* (Busch, Jahrb. V,151 n.3) ipsius Jostii oscitantiam potius demonstrat (cf. Catal. meum MSS. Leyd. p.25). Indicem auctorum A.1846 ad expl. meum adjectum alio loco publici juris faciam. Ad *Jostii* relationem de op. nostro in period. Germ. spectare citationem „Notizen über die Literatur der Karaiten“ ap. *Carmoly*, Hist. des med. p.186 intellexi, sed Indices A 1830-1 utriusque (Halle'sche et Jena'sche) Literaturzeitung frustra perquisivi.]
- 2) — Specimen cum Vers. Germ.; p.180 ap. J. *Zedner*: Auswahl q. v. (1840).
- ⁷¹⁹³ SIMCHA b. Pesach Kohen e Brzesc. [Auctorem in fine Saec. XVII. (ac incertum) collocavit *Zz.* ad Benjamin p.16 (cf. *Serap.* 1849 p.16 n.218); Saec. XVIII. asserit falsator Anon. Litbl. XII,296 nullo argumento, neutrum enim constat.]
1. סביר צדיקים *Perlustratio sepulchrorum justorum* Versio Germanica libelli hebr. Mantuae A.1676 excusi [scil. אגרת ספרה N.3386]; cum *Supplicatione* 8. min. s. l. e. a. [F. a. M.? Saec. XVII.-XVIII.]. [W²p.1377 n.474 lib. sub eodem tit. hebr. *Mant.* 1676 editum putavit, unde confusionem cum ירחם jam suspicatus sum in *Serap.* l. c. (v. quoque citata supra p.517). Locum F. a. M. sistit Cat. ms., diserte citatus a *Zz.* (quem inventionum suarum complicem diffamare studet spurcissimus Anon. Litbl. XII,296), neque ornamentum in fine abhorret; quamquam etiam in *Opp.* 8850³ (Amst. excus., v. sub Isak Akrisch op.7) occurrit; etiam ipsum אגרת eo tempore F. a. M. excusum est; v. N.3383. Locus ergo nonnisi inquisitione speciali definiendus est. In expl. altero *Opp.* 8850⁴ desid. fol. ult., ubi חנה, quam spectat custos שלום. *Epistola* ap. W²p.1254 (citatum a *Zz.*, cf. *Serap.* l. c.) est N.3430, neque ullo modo cum op. nostro cohaeret.]
- SIMCHA Port v. Simcha b. Gerson.
- SIMEON = Simon q. v.
- ~~MS~~ SIMON, quae hic desiderantur v. sub Simcha et sub Simson, in specie Simson Modon et Simson Morporgo et Simson Sens et v. Moses Maimonides op.96.
- ⁷¹⁹⁴ SIMON Abiob (אביאוב) b. David, Hispanus Hebronensis. [Non Simson ut *Rebenstein* Lat.]
1. בן מלך *Filia regis* Ethica kabbal.; acc. (cum frontisp.) Moses b. Menachem: *Semen sanctum* (inceptum F. a. M. 1711); cum epilogo Sal. Altaras b. David; per typographum Menachem b. Ahron Polacco (פולאקו) 8. Ven., *Bragad.* (כעה), fin. בסדר ויקח לי הרובה 1712. [W²2169b. Mich. 1255=632: F. a. M. (et Ven.), ubi accedens liber A. אל נפשי seu שן אלהי recudi inceptus sed (probabiliter propter incendium) non ad finem perductus est.]

SIMON ASCHENBURG

7195 SIMON Aschenburg (אשנבורג i.e. Aschaffenburg) b. Isak Levi, f. a. M. [Ap. *Conforte* f.44b corrupt. אונשוברק (v. notam *D. Cassel*); cf. *Rof.*, *Diz.* (p.47), ubi male 1548. In praef. op.1 acrost. שבי"ן est S. b. Isak Levi et forsā simul A.348, ut in praef. Ascher Parenz, unde de identitate auctoris opp. jam antea conjecta (*Jüd. Typ.* p.56 n.64) dubitari nequit.]

1. רבך טוב *Junctura bona* Supercomm. collectus in Sal. Isaki in Pentat.; cum epilogo Correctoris Mendelin Port (פארט) Kohen; praef. est Ascher Parenz b. Jakob, qui opus ab auctore, Palastinam modo petente, accepit. *ED. PR.* (ff.131) cum *figuris*

4. *Ven., di Gara (fin. 17. Ab)* 1588.

[In marg. sup. inscribuntur ff. singula: ביאורי רש"י
Exposit. *Raschi.* In praef. Chajjim [b. Bezael] Friedburg [N.⁴⁶⁷⁰] festo Pentecostes A.1588 mortuus dicitur, et v. supra. In epilogo A.1587 (אפרון), unde in tegumine expl. *Opp.* 206Q. (ubi ff.1,2 desid.) שמו notatur (quem A. hinc *Metz* sub ed. *Lubl.* exhibet), idque errore typ. שמו 1617 evasit ap. *Metz*.! Hinc varia corr. ap. *W*¹³2168 qui p.1139 Ascher Parenz libellarium A.1631 laudat! Opus ab auctore retractatum est; cf. *Zz. Z. G.* 107.]

2. — per Manasse Jakob b. Jehuda Levi e Lubemilla (ליכמלא); litt. quadr.

4. *Crac., Isak b. Ahron*

(קרן, *fer.* III.4. *Schebat-fer.* III.27. *Nisan*) 1590.

[*W*¹³. — Ed. *Crac.* 1593 ap. *W*¹³, scil. שמה"ה ap. *Sabb.* שנה"ה in Cat. MS. mihi suspectissima.]

3. — 4. *Lubl., per Zebi b. Kalonymos. sub Sigismundo s. a. (fin. fer. I.16. Iyar)* [1600-28]. [*Sabb.* et ipse *W*¹³ A.1638 sistunt, Cat. ms. A.1588. Calendarium congruit cum Annis: 1600,1603,1604, 1607,1610,1617,1624,1627. — Ed. *Prag.* ap. *Sabb.* *W*¹ omnino ignota.]

4. — per Sal. London [*W*¹³]

8. *Amst., Sal. Proops (בערתך)* 1714.

5. מסורת המקרא *Traditio scripturae* Index Biblicus in Talmud, appositis capp. Bibl. et fol. Talmudis, quem donum e terra remota misit Simon b. Isak Levi e Frankf. ad M.

f. oblong. *Lubl.*

Elieser b. Isak et Isak b. Elieser. 1571-2.

[In fine 4. *Nisan* אשל, in praef., ad instar frontisp. excusa (f.1b), A. שלכ *fer.* V.22. *Schebat.* In eadem jam exasum quidem dicitur opus simile מורה צדק (v. quidem N.3454), quod vero ne quintam quidem hujus libri partem exhibeat, et nonnisi Talmudis capp.

indicet. Opus nostrum (rarissimum), adhibuit Ahron Pesaro q. v. Hinc partim corr. *W*¹³2178.]

- 7196 SIMON Auerbach b. Meschullam Salman Fischhof Vindob., Lublini. [Mrt. juvenis בילרוח in approb. Joel Sirks) ante A.1639, unde suppl. *W*³ 2184c. Discernendus est homon. aequalis Simon (Wolf) Auerbach b. David Teble (seu Tebel), Rabb. variis locis Poloniae, Vindob. et Pragae, ubi obiit A.1631 (v. *Hock*, ap. *Lieben*, Gal-Ed, Prag. 1856 p.62, ubi Lumble pro לובמלא i.e. Lubemilla, ad notam cf. *W*³2170b, ubi recte Tebel, sed Auerbach quoque omissum, ut sub Nostro); idem approbavit A.1607 Moses b. Sebulun: זכרון משה N.⁶⁵⁶⁵ et A.1614 Josef b. Isak Levi: כהונה פטים N.⁵³³⁰ op.2; maleque *Hock* scribit Feivel pro Teble (cf. supra p.889, David Teble b. Simon mrt. A.1658 (*sic*) Vindob. n.240 ap. *Frankl.* Grabschriften etc. (lib. pessime ed.) et v. infra). Hujus filium Pinchas Auerbach (ejusque fil. Jechiel) v. N.⁶⁷⁹⁰; cf. Isak b. David Tebel A., mrt. cum filia sua Vindob. A.1606 (*sic*) ap. *Frankl.* n.8, ubi n.68 soror vid. Gütel mrt. A.1628. Ad hanc familiam forsā pertinet Samuel A. b. David N.⁷⁰¹⁰. Occurrunt vero in coemeterio Vindob. Auerbachii varii, nescio num ad Nostri familiam pertinentes, ut Salomo A. mrt. A. 1630 (*sic*) n.78, et Chajjim b. Meschullam סנ"ל (Levi?) A.1666 n.313. E Frankf. a. M. dicitur Simon b. David Linz A. incertae aetatis n.546, cujus fil. forsā Salomo b. Simon mrt. A.1666 (*sic*) n.312; cf. Vögle b. Saawel [Samuel] A.1625 n.59 cum Gumprecht b. Sam. (ubi Linz sine Auerb.) A.1666 n.305. — Forsā vox Auerbach supplenda ib. sub n.27 (si השלם err. typ.), ubi Meschullam Salman b. Moses mrt. 1616 (vel 1621? השלם לפ"ק, qui Nostri pater esse potuerit. Nostri fratrem male supra N.⁶³⁴³ habui Menachem A., qui ad patris nomen יצ"ו addit A. 1673 (in approb. ad Sabbatai Bass שפתי ישנים (N.⁶³⁷⁹). Nostri nepos Meschullam b. Jakob Elasar (N.⁶³⁷⁹) aequalis est A.1711 Meschullam b. Benjamin b. Wolf N.⁶³⁷⁸.]

סליחה *Precatio poenitentialis* v. inter *Prec. Coll.* N.2973 sq.

- 7197 SIMON Darschan (*Concionator*). [„Frankfurtensis“ salutatur in fronte, ignota auctoritate (*Rpp.* כ"ח VII,11), unde aetatem recentissimam sibi excogitavit auctor ceterum eruditus, *Conforte*

SIMON DARSCHAN

32a (*Asul*. I p.178 verba און נכרן omittit, ut magis absurdum evadeat) e nomine שמעוני (de quo *Zz.* Z. G. p.462). MS. A.1310 citat *As. de Rossi*, ap. *Dav. Gans*, qui diserte aetatem indefinitam dicit, tamen hunc A. e *Sabb.* repetunt *W*¹p.1129 n.2163 et ipse *Rof.*, *Diz.* (p.90), quamquam jam *Asulai* (II f.32 sub הישר n.73, quo ablegandum erat a *Benjakob*, cf. *Zz.* G. V. 299b) init. mill. VI. i. e. Saec. XIII. med. indicat. Hanc aetatem argumentis confirmatam habuit *Zz.* G. V. p.299, jamque innuit ad Simon qui Kara nominatur ap. *Gedalia* f.39a et in Comm. in Abot, qui Salomoni Isaki tribuitur [v. citata supra p.2354, ad p.1838 cf. specialim *Dukes*, *Litbl.* X,488 n.6, ubi recte שמעון e *Cod. Opp.* 627Q., sed male משלי על pro כס' משלי; in *Cod.* illo legitur f.124 „hucusque scripsi A.75“, sed f.125: „hic incepti A.96 (נ'י)“ Jakobi b. Simson carmina acrost. exstant inde a cap. IV, locus vero laudatus omnino non exstat in *Codd. Uri* 204 et *Canon.*] et pater supponitur Josefi Kara (q. v.). Hunc esse eundem ac nostrum, demonstrare conatus est *Rpp.* l. c., unde Saec. XI. vixerit. Objectiones profert *Kirchheim* (*Litbl.* V,253; cf. *Gg.* l. c. supra p.1478 [ubi de nomine קרא adde: *Jellinek*, ad Comm. in *Esther* modo editum p. VI, oppositum putat דרשן?], qui p.9 in nota non animadvertit, etiam ap. *Zz.* Z. G. p.61 Simon „Kara“ inter auctores a Sal. Isaki [in Comm. *Bibl.*] citatos laudari (v. sub *Tanchuma*). At שמעון ר' citatum in op. (Saec. XIII.?) ap. *Zz.* p.300c non op. nostrum sed scilicet שמעון הרדיק spectare ostendit *Landauer*, *Litbl.* VI,194.

² Sunt praeterea auctores homonymi antiqui partim conjecti, de quibus breviter disserendum est. Alter auctor hymnorum excusorum notissimus Simon b. Isak b. Abun, qui etiam Simon ha-Gadol (*magnus*, cf. *Indicem ad catal. Rof.* p.218) nuncupatur (*W*¹2179, identitatem diserte exprimit *Schlettstadt* ap. *Benjakob*, דברים II,8; attamen ipse *Benjakob* nihil observat neque ad *Asulai* I p.178 n.161, ubi ablegandum erat ad גרול לותר p.42 [cf. supra p.2414,²] et ad עדינות II p.106, nec ad f.90 n.165!). *Heidenheim*, de Hymnis p.10, eum discipulum [Isak] Alfasi exculpit (quod ne *Michael* quidem corripuit), *Conforte* f.18b inter auctores seriores collocat (ut „Elia b. Menachem“ quem eundem habeo ac הוקן f.15b, cf. supra p.949). Hunc eundem atque avunculum Salomonis Isaki ca. 1040-50

Moguntiae habuit *Zz.* (G. V. 391, cf. 237e [v. dicenda sub *Tanchuma*] 300c; כ"ח VII,15, Z. G. 192, *Syn. Poesie* p.174), qui הוקן *senex* salutatur (Isaki ad *Pes.* 85b; f.80b legitur: לשון מורי הוקן, est ergo antiquior, ut quoque ad *Ezech.* XXVII,17 ap. *Zz.* *Ztschr.* p.311), nunc vero Simon b. Isak antiquiorem suspiciat. Hunc male conjectum habui cum S. Kara (*Jüd. Lit.* p.428, unde S. K. omisi in *Vers. Angl.* p.163). *Zz.* quidem antea (*Zeitschr.* p.311) eum conjecit cum Simon e Mans („dem Alten“ ad filium Josef pertinet) „auctore *Asharot*“ (אחר), הנחלת, sed v. supra sub *Saadia* p.2206 et cf. p.949, quae Simoni b. Isak tribuit *Heidenheim*, praeter rem, ut demonstrat *Rpp.* l. c. p.13, qui Sim. e Mans cum S. Kara seu Nostro conjicit. [Quod textum difficilem *Loriae* adinet, verba אבן (והוא ר') inserta puto ad ea, quae ex *Elasar Worms* petita videntur.] Simonis pater Isak חסיד nuncupatur; forsitan hic confundebatur cum Jona Chasid, v. supra p.1100 [ubi adde introductionem ad *Ahron Kohen*, ארחות חיים, incip. כתב הר' יצחק חסיד ו"ל אלה הדברים אשר [יעשה אותם] — Denique *Rof.* *Diz.* (p.297) cum auctore operis excusi 12 conjicit Simonem Commentatorem Machsor MS. Saec. XIV (?) in *Cod. Rof.* 655, ubi leguntur quoque „*Sedarim* seu ordines R. Avitor fil. Josefi, scriptoris Wolfio ignotis (!)“, potius Josef Ibn Abitur, qui supplendus in *Indice auctorum* p.204 et apud *Zz.* etc. l. c. supra p.1438. Parum abest quin Simonem illum eundem habuerim ac Simon Duran q. v.]

1. ילקוט *Jalkut* (*Pera, Collectio*) dictum שמעוני Simonis i. e. *Collectio* expositionum potissimum haggadicarum e Talmud et Midrasch sec. ordinem *Biblicum*, P. I in *Pentat.* cum *Supplem.* (כתביו אחריו); per Mos. Soncino, socio (אבשרא שחמטוב) medico

f. *Salon.* (ערורי ליצירה), *fin. A.* 1526-7.

1a. — P. II, sumpt. praebente (יר המחזיק לסייע) Don Salomo Ibn Jakar f. *Sal.*, in aed.

Jeh. Gedalia (*fin. fer.* II.12. *Tannus*) 1521.

[*W*¹p.1130.³p.1138, hinc *Rof.* *Annal.* p.22 n.111, *Zz.* G. V. p.303b, ultos (*Jüd. Typ.* p.40), male Mos. Soncino ad A.1521 nominant (A.1526 occurrit quoque in N.2446), maleque *W* A.1526 ex h. milliari ortum dicit; A.1521 verbis exprimitur disertis אלצים חמשה אלצים ליצירה, ובאחרים ואחרים ושמונים ליצירה, Sal. Ibn Jakar occurrit quoque A.1522 (v. p.1093 op.4); unde dubitari nequit quin P. I quinquennio recentior sit, hincque

SIMON b. DAVID

- expll. fere omnia nota Ptem. tantum alteram exhibent: Ptem. II tantum expl. *Opp.* 171F., Bodl. III, 476a, *Heidenh.* 335 (ubi in Catal. male A. 1511, v. *Lippmann* ad שפח f.9 de divisione Psalm.), forsam idem ac *Mich.* 1736. Ptem. I A. 1851 acquisivit Bibl. Bodl., eamque possidet *Dr. Beer* Dresd., utramque Rabb. *Mortara*. Numerus §§ in ed. nostra nondum confusus, sed exstat Supplem. nunquam recusum pp. 21 §§ 256, in cujus initio legitur: הקונדרים האחרון אשר סדר הר' שמעון הדרשן לאחר שכתב זה הספר וככל מקום שאחה מוצא רמו כך בקונדרם אחרון בקש בכאן. Spectat hac citatio *Sal. Norzi* ap. *Zz.* G. V. 94e. De indole lib., non immutato excuso, v. *Zz.* et *Rpp.* l. c. (ad p. 8 cf. *David Loria*, מאמרים f. 21a). Ad Codd. MS. (cf. *Zz.* p. 303a) pertinet Cod. vetus (A. 1413) *Seld.* 102, non recognitus a *Gagnier* et *W¹* p. 1046 n. 246c (cf. *p.* 1330 n. 342) et *Uri* 154.¹¹
2. — II Ptes. cum expositt. vocum diffie. et Indice locor. Biblic.; juvante Menachem Porto Kohen Aschenasi edid. Meir Parenz
f. *Ven.*, *Aloys Bragadin.* 1566.
[*W¹*, cf. *Rpp.* l. c. p. 6, qui epigr. ad P. I ex ed. Crac. repetit. In epigr. ad P. II. Editor patrem Jakob פרינק' defunctum complorat.]
3. — u. s. [*W^{1.3}*] f. *Crac.*, *Isak b. Ahron* (בשמחה), *inc.* 1. *Adar*, *fin.* A. (וישם) 1595-6.
4. — u. s. „correctum“ (הנה בעין נמרק) per Meir b. (הגאון הגדול רבן של בני הגולה) *Petachja*
f. *Lubl.*, *typ.* *Zebi* (ויל) b. *Abraham.* sub *Wladislaw* (נשמיחה), *היל*, *fin. fer.* V. 28. *Ab* (בשאנן) 1643.
[Corr. *W^{1.3}* et *Zz.* l. c., ubi ed. 1641 ex שאנן et 1680 (e *W¹*) e litt. ה' ב' excusplta.]
5. — cum Abraham Gedalja Comm. (*Foedus Abrahami*) et Annot. in Ptem. I.; corr. idem una cum Abraham b. Salomo Chajjim Chaber-Tob; ad P. II. praef. est Mos. Sacut; sumpt. Mich. Diaz Mocatto
f. *Liv.*, *Jedidja Gabbai.* 1650-2, 1655-7.
[Ed. non frequens. P. I. A. שפי, finit. A. הבית (1652), P. II A. הית'ה (i. e. 1655), fin. A. הבית 1657, non 1660, ut propter הית'ה *W^{1.3}* (ad. 1270, 1314 et p. 872, cf. *p.* 103 n. 161) et *Jüd. Typ.* p. 62, nihil enim A. 1658-60 Liburni excusum innotuit; liber postremus est Chajjim Benveniste (N. ⁴⁶⁷⁷ op. 1, 15. Kislew); atque typographi filius Abraham Gabbai (v. Sect. III) jam mense Tischri 418 (1657) Smyrnae officinam habuit.]
6. — ad fidem ed. praeced. (sine Comm.) edidd.

fratres Isak (Eisak) et Seligmann filii Hirz Reis
f. *F. a. M.* 1687.

[*W¹*. Ed. nitida inter recentes aestimata.]

7. — (ex ed. praeced.), cura Abraham Israel b. Jakob Koppel b. Ahron Miris, per Meschulam Phöbus b. Elia
f. *F. a. O.*, *Mich.* *Gottschalk* (אבן שבען, *fin. fer.* IV. 21. *Sivan*) 1709.

8. — charta alba.
[*W^{1.3}*, corr. 1672c. Tit. באר פרושה, *Fons* (!) *ex-positionis*“ ap. *W¹* exsculptus e verbis, ad voces difficiles spectantibus: מלה קשה ... והוא לנו לבאר — Ed. nostra vid. ea, quam s. a. e Catal. *Opp.* affert *Zz.* p. 302.]

9] — in Jes. LII, 13—LIII cum Const. L. Empe-reurii refutatione; una cum Isak Abravanel in Jes. etc. q. v. op. 18
(1631).
[*W¹*, cf. p. 632.]

10] — in Psalm. CXIX Latine per Ph. Aquinas q. v. op. 2
(1620).

11] — excerpta in Esther cum Vers. Lat. per L. H. Aquinas; una cum Salomo Isaki q. v. op. 63
(1622).

12] — excerpta in Esra Nehemia et Chron. s. t. פירוש השמועני *Comm. Simonis* inserta in Comm. Salomonis Isaki; in Biblioth. Rabb. N. 28
(1517).

[Auctorem non „perperam“ cum Nostro con-jecit *Sintus Senensis*, ut *Bart.*, *W^{1.3}* 2173; neque *Masch* I p. 99 nec *Rof.*, *Diz.* (p. 207) auctorem recognoverunt; v. *Zz.* l. c. p. 302, *Rpp.* p. 7, qui minime recensionem hanc ipsi tribuit Nostro, ut vult *Kirchheim* l. c. p. 254, ubi interpolationes e בחינה עולם et הפנינים מבחר significantur. —

Comm. v. sub Abraham Abele Gumbinner: *Olea virens* (1704); Indicem sub Jehuda L. b. Naftali Kohen: *Gener. Jehudae* [ca. 1659].]

SIMON b. David v. Simon Abiob et Si-mon Oppenheim.

⁷¹⁹⁸ SIMON b. Dob Baer e Slonimo.

1. מנחה בלולה (שורח) *Oblatio mista* Quaes. et Resp.
4. *Wiln.* (הקבץ) 1832.

⁷¹⁹⁹ SIMON Duran b. Zemach, Medicus et Rabb. Al-gerii; compend. רשב"ץ *RaSchBaZ.* [Natus mense Adar A. 1361 (ut recte *Zz. Zeitschr.* p. 132, non 1360, ut *Carmoly*, *Hist. des med.* p. 112, ubi in nota 3 leg. II §§ 292, v. infra ad op. excus. 17! cf. sub 6 et sub opp. ineditis laudandis sub ¹⁰ sq;]

SIMON DURAN

prete hebr. וְהָרַקֵּעַ vertitur, v. supra p.2255 in fine. — Opus compositum dicitur 2. Sivan 1417 (quod tamen in MS. Mich. 235 desiderari monui in Registro p.355); cf. supra p.2328.]

3] — excerptus, una cum Salomo Ibn Gabirol q. v. op.15,16 [suppl. W¹] (1567,1569).

4] — in Compend. redactus; una cum Salomo Ibn Gabirol q. v. op.25 (1735).

5. *Novellae* in tract. Talmud: ¹Nidda, ²Rosch haschana et ³Kinnim

4. *Liv.* (החק"ה) „1744“.

[Non 1745, ut *Carm.* Nuncupatur speciatim רמון פסקי (ap. *Asul.* II sub תלמוד p.154), ²פסקי, ³פירוש, v. supra in Catal. sub ¹⁰ et *Asul.* I p.180.]

6. *Intelliget relationem* Regulae mactandi, inspicendi et Terefot, cum Carmine encom. Efraim Alnaqua b. Israel Telensani (f.22); acc. ²מאמר חמץ *Tractatus de Fermentato de Fermentato et Azymo*, cum Append. *Epicomon (Tragemata)* Comm. in Haggadam Paschatis; ³הפארת ישראל *Gloria Israelis de Novilunio* (טולר), atque ⁴פירוש *Comm. Mischnae* איזה סקוטן et Boraitae R. Ismael; acc. (fil.) Sal. Duran: *Institutio scribarum* f. *Liv.* (לרעה) 1744.

[¹ compositum A.1440 (צדקו) ab auctore aetatis A.79 fere peracto, קרוב לשנתי ע"ט (ergo Efraim Alnaqua non filius Israelis N.⁵⁴⁴⁷, ut suspicatur *Dukes*, נחל קדומים p.61, sed recentior ap. *Zz. Z. G.* 435 infra), ²⁻³ eodem A. med. mense VI. aetatis A.80 (בחרש) (הששי באמצעו משנה פ')]

חמץ v. sub op.6.

7. *Clypeus patrum* Comm. in tract. Talmud: Abot

4. *Liv.* (וואת הברכה אשר ... איש) 1763.

[Male 1762 ap. *Mich.* 2246. Est P.IV. dicta חלק operis quadripartiti, cujus III. Ptes. priores (v. op. sequ.) quasi Introd. sistant. Ex op. nostro abbreviatum esse Comm. Obadjae Bertinoro observavit *Jellinek* in praef. ad ed. repetitam (cf. supra p.2071 et p.2395 lin. ult.). Introd. repetita est in N.1490. De A. compositionis v. sub op.9.]

8. *Clypeus patrum* tres partes priores f. *Liv.* (השר יהיה) 1785.

[Partes sunt ¹ חלק אלוה מסעל¹ contra „Epicuracos“, seu. Haereticos, ² חלק שמיניו² contra eos, qui revelationem negant [vel Judaicae aliam opponunt, haec vero omissa sunt, v. opp. sequ.]; ³ חלק ד' עמו³ contra eos, qui resurrectionem negant. Spectant ad

Mischnam, quam tract. Abot praemittunt recitantes. Argumentum e יוחסין minus exacle reddit *Sabb.*, quem sequuntur W^{1,3} et *Heilprin*, v. *Asul.* II s. v.]

9. — supplementum ad Ptem. II de Christiana et Muhamedica fide, s. t. קשת ומגן *Arcus et clypeus*; acc. Sal. Duran: *Epistola: Bellum praeceptum* 4. s. l. e. a. [*Liv.* 1785-90].

[Libellus, cujus expll. (non „Abschriften“ ut *Hamberger* p.93!) potissimum suppressa vel in orientem missa sunt, jam A.1796 laudatur ab *Asulai* s. v. (desid. ablegatio ap. *Benjak.* P. I), certe nondum A. 1770 (ut *Gg.*, Proben etc. ap. *Bresslau*, Deutsch. Volkskal. 1851, II p.51) excusus est. „en deux voll.“ ap. *Carmoly* p.114! Cf. de libello *Rof.*, *Bibl. Jud. antichr.* p.109,111 et sciographiam op.10 ap. *Gg.* l. c. p.40 (cf. W⁴p.724). Partem contra Christianismum potissimum petitam esse e Prophiat Duran detexit *Saenger* l. c. supra (p.2116) p.324. Periodici Editor (ceterum Bibliographiae contemptor superciliosus!) *Franckel* (p.320) dubitat, an non Prophiat (qui A.1397 scripsit) e Nostro sua petiverit! A.1423 (cf. *Zeitschr. d. deutsch-morgenl. Gesellsch.* IV,168) diserte legitur f.11a, ubi vero male קכ"א (unde A.1361 in *Liibl.* II,447, 1403 *Liibl.* IV,446), recte קפ"ג in ed. sequ. f.57a, e qua eum jam exhibet *Rof.*, *Bibl. antichr.* p.110 (non vero in *Diz.*). Exstant, quae in libello hoc seorsim excusa sunt, quia in op. praeced. omissa erant, in Cod. MS. כנן אברהם *Uri* 321, non vero in Cod. MS. *Opp.* 937F. (cf. W^{1,3}); eaque a scribis nonnullis inserta sunt Codd. nonnullis lib. MS. כנן אברהם *Abraham Farissol* (v. *Michael* in *Liibl.* VI,254, *Steinschneider*, *Beschneidung* p.18, *Registr. Mich.* p.335); hinc confusio ap. *Sabb.* s. v. כנן אברהם n.71-3 (W² p.1327 n.326) orta. Quae supra sub Salomo Ibn Aderet p.2270 de Cod. *Saraval* XXVI fere suspicatus sum, ab initio saltem MS. mihi suppeditato non confirmantur. — Ed. novam hebr. cum Vers. Germanica et notis, praecipue quoad particulam antimuhamm. jam A.1844 molitus sum (cf. *Liibl.* V,77 [patrem anteriorem tamen elaboravit *B. Porjes* director scholae Prossnitz], cf. *Jüd. Lit.* § 15 n.47); citationes e Korano et auctoribus Arab. passim corruptae, etiam in MSS. a me collatis, nonnisi ex ipsis operibus hebr. versis, emendari possunt, cf. *Catal. meum* MSS. Leyd. p.43 n.1.]

10] — [contra Christ. tantum s. t. סחירת אמונת *Destructio (Refutatio) fidei Nazarenorum*]; f.38 lib. מלחמת חובה N.3810 (1710).

[W⁴p.723,1002 male פתירת (quod „*Expositio*“ vertit), et sic adhuc *Carmoly* p.114, v. *Gg.* l. c., qui

SIMON b. EFRAIM

ed. generatim correctiorem dicit, ut *Rof.*, Bibl. antichr. p.111.]

- 11] פירוש הכתובה והגט וסדר גט וחליצה
Expositio instrumenti matrimonialis et libelli repudii et Ordo lib. repudii et extrahendi calcei

4. [*Constant. ca.* 1516-8].

[Ff.20 non pagin., *Mich.* 3547. *Rof.*, Ann. p.48 n.34 libellum (rariss.) ad calc. Abraham Chajjun: *Eloquia pura* (q. v.) recenset, et quidem הגט פ' anon., additque החרם etc. (v. sub Moses Nachmanides op.63), imo חפץ לכל, quod re vera *Venet.* excusum est, v. sub שטרוח N.4097. Nostrum est sine dubio ס' כתובה *Const.* in 8°. inter anon. e *Plant.* ap. *W²* p.1317 n.275, penitus neglectum ab ipso *Rof.*, neque lib. novit *Carmoly.*]

פירוש v. sub op.6.

- 12] פירוש *Comm.* in הושענות inter *Prec. Coll.* N.2752 (1553).

[*W³* p.1154. — In compend. redactus a שבי"ף in ed. 1572 N.2759 etc.]

- 13] פירוש *Comm.* in Hymnum Serachjae Levi; f.76 lib. חכמה המסכן inter *Prec. festival.* N.2591 (1772).

- 14] פירוש *Comm.* in Hymnum excusum sub nomine Isak Gajjat q. v. (1845).

[Auctorem Hymni esse Josef Ibn Abitur nomine *Zz.* refert *Landshtuth* p.93, ubi adde notam supra p.1112. — *Comm.* in Hymnum Chald. Isak Ibn Gajjat non est Nostri sed Zemach Duran q. v.]

- 15] קונה *Elegia* in excidium templi incip. ביה המקדש; שפכו דמעות ביאורים אורים; ad c. Prophiat Duran: *Epistola* q. v. [ca. 1577].

פירוש v. sub op.16.

- 16] תשובה שמעון בן זמח (*Taschbaz* i. e. *Responsa* S. b. Z. III Ptes, quibus acced. P. IV *Funis triplex* Resp. Sal. Duran [jun.]; per Meir Crescas b. Natanel; corr. Menachem Man b. Salomo Levi f. *Amst.*, *Naftali H. Levi.* 1738-9.

17. — u. s. (frontisp. tantum novo)

u. s. (אשר) 1741.

[Acrost. ed. 16: צדיק כתר-יפרח, in epigr. corr. ad P. I A. על פי הרבר; exstantque frontispicia in limine P. II et III, quae desid. in op. 17 (minus frequente, cf. *Zz. Zeitschr.* p.132). In line P. IV. opus inceptum dicitur mense Sivan, pericope נשא A. 1738, finitum mense Ijjar, peric. במדבר A. 1739 verbis expresso. — Vol. II n. 292 f. 65 inseruntur *Institutiones* אהל השלישי שנה) *Asul.* II p. 158; neglectum in P. I), datae mense Ijjar A. 5181, peracto actatis 60 (אחר השלישי שנה) (ששים משנתי). Ex iis et similibus Isak b. Sche-

schet appendicem lib. *Domus Jehudae* redegit Jehuda Ajjasch (q. v.); cf. *Fürst*, Litbl. IX, 593. — Cave confundas cum *Gedalia* et ipso *Rof.* opus חשב"ק (recte distinctum a *W¹* p. 1148. *p.* 1002, ubi MS. Nostri (?) Venetiis exstare dicitur), q. v. sub Simson b. Zadok.]

- 7200 SIMON b. Efraim Jehuda Zolkow. [Natus Vindob. patre exule Eisenstadt. Noster Pragae in ordinem digessit Menachem-Asarja: *Metemps.* (1688), v. supra p. 1720 n. 2, cf. MS. *Opp.* 935Q. (Simon Eisenstadt); cf. quoque *Jüd. Typ.* p. 30 n. 31. Hinc, corr. et suppl. *Löw*, ap. Busch, Jahrb. V, 104, ut sub aliis auctoribus ab eo (potissimum e *W?*) laudatis, cf. Add. ad N. 3892.]

1. חלק שמעון *Pars Simonis* Expositit. haggad.; corr. Isachar Baer Perlhefter

4. *Prag.*, *Fill. Jeh. Bak* (אוחם) 1687. [Corr. *W³* 2167, cf. *Zz. Z. G.* 302 n. 3.]

- 7201 SIMON Frankfurt(er) b. Israel Jehuda e Schwestern, Amstelod. [Mrt. fer. VI. 10. Kislew נ"ן ע'רן (ut e tumulo mihi descripsit *G. Polak*), i. e. 9. Decembr. 1712. Carmen acrost. adjecit in lim. *Comm.* filii Moses Frankfurter in ls. Aboab A. 1700. Autogr. op. inediti יחנני seu יחנני exstat Amstelod. in Biblioth. *M. Lehren.*]

1. ס' החיים *L. Vitae* Liturgia aegrotorum et moribundorum etc. P. I. hebr., P. II. Germ. (incip. „Alle Reinen von Freuden, auf teutsch gar wohl bescheiden“). Charta maxima 8. *Amst.*, *Moses Mendez Cortinho* (ישמח לך החיים) 1703. [*W¹* 2180 tit. שמחה כל דיני vidisse asserit, de quo dubito. Cf. *Serap.* p. 335 n. 69.]

2. — auct. per (fil.) Moses Frankfurter [*W⁴*. *Serap.*] 8. *Amst.*, *Sal. Proops.* 1716.

3. — 8. *Köthen, Israel b. Abraham* (קדוש ישראל ליהודה חבואה) 1717. [*W³*. Corr. A. 1707 e Cat. ms. (*Serap.*) ap. *Mich.* 939; approb. A. 1716, neque antea eo loco aliquid heb. excusum est.]

4. — *The Book of Life*; being a complete formula of the Service and Family devotion; adapted for the use of the sick; with moral reflections; translated by Chajjim b. Moses Levi (B. H. Ascher); Hebr. et Angl. 8. *Ind.* 1847. [Cf. sub Moses Ibn Esra p. 1814.]

- 5] — Compendium (*Porta Simonis*) per Moses Frankfurter q. v. (1714).

SIMON b. GAMALIEL

7202 SIMON b. Gamaliel, Doctor Mischnicus. [Auctor *fict.* ap. *W*^{1.3}2170, v. sub Isak b. Moses Elles.]

SIMON Ginzburg v. Simon Levi.

7203 SIMON Habbilo (Chabilio, חביליו, חביליו) b. Jehuda b. David, Hebronensis. [*Nepi* p.331.]

1] חבל בני יהודה *Funiculus (sors) filiorum Jehudae* Comm. in Haggad. Paschatis N.2703.2729 [corr. *W*²172c], (1694-5? 1809).

2] חלק בני יהודה *Pars filiorum Jehudae* Comm. in l. Ruth (praeced. חלק בני יהודה אפי בקשה ע"ד א"כ דחמניא אפי *Petitio ad instar Psalm. CXIX acrost.*); una cum textu N.683 [*W*] (1695-6).

SIMON b. Isak v. Simon Aschenburg et v. sub Simon Darschan.

SIMON b. Israel v. Simon Frankfurt.

SIMON b. Jakob v. Simson Modon et Simon Reyscher.

7204 SIMON b. Jakob Abraham e Copenhagen, Bonensis. [Senex et gener J. Maeleri (מילר) sec. approb. Saul, Rabb. Amst.]

1. ספור בני נהרות *Narratio Fletus fluviorum* Descriptio inundationis urbium Bonae et Coloniae fluctibus Rheni vere A.1784, sermone rhetorico; jussu antistitis Baruch Mergentheim, cujus filius Simon epilogum scripsit

8. s. l. [*Amst.*], in aed. et typogr. viduae et orphanorum Jakob Proops. 1784.

[Opusculum finitum dicitur in fronte III. novol. Nisan (מי) עד נפש "hic Bonae", unde in recens. critica III.61 Collect. מאסף N.3713, cf. *Jud. Typ.* p.81 n.3, ubi 1684 err. typ. ut ap. *Rebenst.* 792.]

7205 SIMON b. Jakob Hierosolymitanus. [Idem legatus Zafatensis, qui A.1696 edidit N.3784? v. *W*³2176b, *Ghirondi* p.322.]

1. Responsio de locustis Palaestinae, et de mentione insectorum volatiliū a Mose in historia creationis facta, hebr. et Lat. per J. Ludolfum; p.5 et 38 Appd. II dissertt. de locustis [*W*³2176c] (f. *F. a. M.* 1694).

7206 SIMON b. Jakob Nikolsburg. [Libros כוזן אכן *Prag.* 1713 et פו יקרה 1714 ap. *W*⁴2176d ex epistola *Serpilii*, „a quo maxime doctrinae Christianae praeceptis imbutus est“, inventos habeo.]

7207 SIMON (Wolf) b. Jakob (Jäkel), Judex Pinczow.

1. כבוד הבית *Honor domus* Expositt. in Haggad. Talmud. Babyl. (quae in Jakob Chabib) f. *Hamb.* (גרול יהיה כבוד הבית האחרון) 1707. [*W*^{1.3}2172.]

2. כבוד חכמים *Honor sapientum* item in Haggadot Talmud. Hieros. f. *Hamb.*, *Thom.* (ימלא את כל הארץ) (טמים רום) 1703. [*W*¹A.1700 et *Rebenst.* 798.]

3] — excerpta adjecta lib. *Pulcher Adspectu Samuel Jafe* q. v. [*W*⁴] (1727).

SIMON b. Jehuda v. Simon Habbilo et Simon Lasch et Simon Levi et Simon Peiser.

7208 SIMON b. Jehuda Konitz e נאדאן, Rabb. Ziffer et Tyrnau.

1. אות ברית *Signum foederis* de Circumcisione, proselytis et redemptione filii (פדיון הבן) 4. *Pressburg.* 1850.

7209 SIMON b. Jochai, Doctor Mischnicus. [Saec. II.¹. Vid. auctores ap. *W*¹p.1134, *Rof. Diz.* (p.148,150); adde Schoettgenii Dissertt. (q. v.) ejusque refut. J. M. Glaeseneri in diatribe philol. de R. S. b. Jochai auctore lib. *Sohar*, in qua evincitur, illum non fuisse Christianum sed Judaeum, 4. *Hildes.* 1736 (Cat. Dissit. p.124); cf. *Jost*, *Gesch.* IV,40; *Graetz*, *Gesch.* IV,213; cf. supra N.3518 sq. — Omnes Nostro inscripti libri sunt spurii; precationem v. in Cod. *Warn.* 24,¹¹ de N.3167 v. Simon Labi.]

זהר (זוהר) v. N.3477 sq.

7210 SIMON (Akiba Baer) b. Josef R. Henoch's, in urbe Schneitach etc. [*Nepi* p.333 aetatem omnino non definit; quo errore *Ghirondi* p.160 n.59 Nostri discipulum exculpserit Jakob Zausmer (N.⁵⁶³⁴) non assequor. Nostri filius est Josef b. Simon N.⁶⁰⁰⁹, ubi pro 1718 leg. 1717, v. op.3.]

1. אביר יעקב *Fortis Jakobi* Historia lib. Genes. Germanice

4. Sulzb. *Ahron b. Uri* (ואח לטובה) 1700.

2. — charta alba. [*W*³p.889 n.1803. *Serap.* p.315 n.1.]

3. — [*Serap.*] 8. *Amst.*, Josef Dajjan (ידי אביר יעקב) 1717.

4] — 4. Fürth., *Salm. b. Bonfed.* 1729. [*W*⁴p.948, suppl. *Serap.*]

SIMON KAHIRA

5. *Ein schön neu* ספר יהודה (liber) מעשה יהודה (נקרא)
Opus (Gesta) Dei Narrationes potissimum miraculosae e variis libris collectae. P.1. ED. PR.

8. s. l.

[F. a. M.?] (*fin. fer.* VI. *peric.* משפטים) 1691.

[Ed. jam rarissima libri olim maxime popularis (desid. ap. W., qui librum inter anon. recenset; v. *Serap.* p.380 n.158) exstat in Cod. *Opp.* 885 O.¹, deficiente fol. 8. Approbatio et privileg. in 6 Annos Samuel fil. r' Crac., data F. a. M. fer. VI.28. Nisan 1691, et Mendel Rabb. Bamberg fer. IV.24. Ijjar, omissa sunt in edd. sequ. — Auctor in praef. non exiguum postulat fidem („Wer es für Geschwätz oder שקרים [mendacia] hält, ist als wenn ח'ז sollt בחורר כופר [negans legem Mosis!]), quia omnia e libris sanctis verterit. Sunt vero in his lib. *Sohar* (ff.1-6, 36 sq.) et שלשל הקבלה etc. Numerantur primum particulae 13 (ad f.33 usque). Singula jam antea Germ. excusa erant, ut de Isak Loria f.6b (v. N.3926, ubi fons est שבחי הארי Salomo b. Chajjim, v. p.2286, accedentem epistolam in 3926 detexi in MS. *Opp.* 1706Q.⁹ f.41) et 15b (v. n.3918-20 et p.2288); n.4 v. sub Samuel Schullam (cf. p.1223); alia variis locis citavimus. Postremum est e וירא פ' וורה f.64a. — Num edd. repetitae integrae sint, nescio.]

6. — 8. F. a. O. (*fin. fer.* VI. *peric.* בשלח) 1707.
[W²p.1393 n.413. *Serap. Opp.* 883 O. In fine monetur, ut lib. 10 Annis sequ. non recudatur.]

- 7] — per Chajjim b. Jakob Drucker (ff.103)

8. Amst. 1708.

[*Mich.* 2711 male F. a. M. 1691 (e Cat. ms.?). Annus לחיים in tit., בשנת חיים in praef.; ed. mihi ipsi non visa.]

- 8] — 8. F. a. M., Jo. Koelner. 1722.
[W⁴p.1052 n.395. *Serap.*]

- 9] — [una cum *Historia miraculorum* Elieser b. Jiftach]; per socios Ahron b. Sabbatai et Chajjim b. Gumpel Altschul, generum Samuel Kohn קטן (ff.72) 4. Amst., Sal. Proops. 1723.
[W⁴ ib., *Serap. Mich.* 2716; cf. sub מעשה בוך N.3902 et Elieser Sofer p.966 n.15. — Ed. 1732 v. infra op.13.]

10. — P. II. Germ. cum paraphr. hebr. ED. PR. 8. Fürth., typ. Jos. b. Sabn. Schneior [1694].

[Ed. rarissima, approb. a Samuel Rabb. Fürth fer. IV. 15. Schebat A. חסום et Isachar Baermann b. Isak Säkel Levi in urbe Schneitach (ubi etiam praef. auctoris scripta) A. חסום. Fontes sunt וורה חרש, וורה פרקי, מעשה ר' יהושע (cf. N.3695), עמק המלך (v. p.612 sub 2), יוחסין (v. N.3936). W² l. c. *Serap.*]

11. — [*Serap.*]

8. F. a. M., Jo. Wust. s. a. [1695-1707].

- 12] — compendium Partis utriusque ab Anonymo factum; acc. (f.75b) ² נורה סמדינה אושטרייך ² *Calamitas provinciae Austriae* A.1420-1, et (f.79b), ³ מעשה כלבול מק' פוונא *Historia calamit. Posnensis* A.1696 Germ. (ff.85) 8. typogr. nova *Simson b. Sal. Hanau, typis Amst.* [Hom. a. H.? vel F. a. M.] (מופת הטה) 1725.

[Ed. detexi Amstelod. A.1854; acc. ² v. supra N.3476 et ⁵⁶⁵⁸ p.1276, ³ omnino ignotum erat, meo expl. (unico, quoad scio) usus est Zz., Syn. Poes. 48 (ubi *Opp.* 1472Q. est excusum!) et p.348.]

- 13] — (?) 8. Wilm. 1732.

[Catal. libr. *Tychsenii* p.175, ubi non indicatur, utrum sit pars altera, unde fere colligam, ed. esse compendiosam ex ed. praecedente repetitam.]

- 14] עבורה הכורה *Cultus creatoris* i. e. Preces quotid. cum Comm. [W^{1.3}] A.1688 N.2196; 1700 N.2230; curis secundis A.1707 N.2275.

15. פי שנים *Os duorum* Index materiarum haggad., una cum Isak Seligmann Levi b. Meir [W³] 4. Sulzb., Ahron b. Uri (נשמת) בני אדר III.7. *fin. fer.* 1702.

⁷²¹ SIMON Kahira. [Saec. VIII. med. — ¹ Nomen scribitur קארא (unde Kajara), קאירא (Kaira), קייר (Kairo), semel קאהרא [קאירא] *Jew. Lit.* p.274 n.69 est err. typ., ut numeri nonnulli, v. infra] offendi, quod cum قاهرة, urbe Aegypt. maxime conspirat, ad quam etiam nomen ככל Babylon (minor) refertur a Bloch (v. interpolationem *Carmoly* ap. *Rpp.* כ"ה VI, 114 et cf. citata supra p.2318³).

² Auctores veteres de Nostro (ut de Jehudai Gaon q. v.) partim jam citantur in praef. Editoris *Jehuda Levi* (recusa ap. W³p.1184 n.159, in expl. meo nonnullis MSS. aucta), fontes plurimos collegit Zz. *Ztschr.* p.298; auctores recentiores statim laudabimus.

³ Aetatem, seu A. compositi operis „501“ (741) ex *Abr. b. David* (f.39a), sine ulla disquisitione speciali, repetunt M. Meiri (praef. f.16a ed. Wien; cf. *Schorr*, זיין II, 149, ut leg. *Jüd. Lit.* §5 n.67 et Angl. p.274), *Isak Israeli* (in יוחסין f.161a), *Gedalya* (f.27a ed. Amst.), *Conforte* (f.3a, unde suas sublegit auctoritates *Edelmann* ad *Parchi* p. XXXV!) omnesque recentiores, v. W. ll. cc., *Ref. Diz.* (p.156), *Zz. G. V.* p.56. A.4500 legitur ap. *Dav. Gans* (et hinc *Asulay* II p.36),

SIMON KAHIRA

quia Aeram contract. A.450 computat (ut quoque *Jost*, in tabula Gaeon., Geschichte VI,354); A. 742 sibi excogitavit *Fürst*, Litbl. XII,292 (v. infra). Unus inter omnes, qui recens tantum innotuit, *Saadia Ibn Danan* (חסדא בן דנאן f.27b) A.511 (751) notat, ut puto propter contextum ap. Abr. b. David. Postremus enim de Nostro loquitur sub Gaone Samuel b. Mari (סמ"ר), quem A.4508 collocat; Nostrum diserte Gaonum non fuisse observat (quem tamen ejusdem „collegam“ dicit Ibn Danan: לחבירו שנסמך לנאן, opus vero scripsisse A. Contractuum [i. e. Aera Alex.] 1052 „qui est A. creat. 4501, Anno 3. [peracto!] dignitatis (לגדולה) Samuelis b. Mari, A.5 (!) dignitatis Samuelis e prosapie Amemar“ (אממר). Postremus sine dubio idem est „Samuel e descendantibus Maremari“ (סמ"ר בניו של מרימר), quem inter Gāonos Pumbed. modo laudavit A.4493-511 (ut quoque Ibn Danan f.27a, tantum אממר pro מרימר). Ibn Danan ergo basin definitionis habuit A.3. Samuelis b. Mari, Gaoni inde ab A.4508 (ut quoque Ibn Danan repetit); definitionem alteram non curavit. Sed A. ille 4508 apud ipsum Abr. b. David erroneus evincitur quoque ex eo, quod sequentis Gaoni Natronai (נטרנאי ap. Scherira) Anni 13 (ut quoque Ibn Danan) definiunt A.521 (hic etiam constat ap. Ibn Danan e sequentibus)! *Gedälja* vero A.508 fatalem sistit (non Nostri, ut facile e loco ap. *Jost*, l. c. credideris) „Samuelis e stirpe Amemar“ (postquam Sam. e descendantibus Maremar A.511 defunctum ex Abr. b. Dav. repetivit!), et ita fatalem A.499 (ut recte in ed. Ven. f.36b) sub praecedente Josef; Nostrum vero A.541 sine relatione ulla ad Annos Gaoni laudat. Mihi definitio altera facillime emendanda vid., lego nimirum 8 pro 5 (ה' ח' פ'), ergo A.741 est S. Gaoni A.4493 muneri praefecti. Definitio prima atque primaria (quia sub Sam. b. Mari Nostri mentio injicitur) cum contextu conciliari nequit, nisi emendatione chronologiae Gāonorum omnino confusae ap. Abr. b. David et qui eum partim ducem sumserunt.

⁴ Basin hujus chronologiae solidiorem supremamque auctoritatem *Epistolam* Scherirae Gaon (q. v.) jam agnovit inter recentiores *Jost* (l. c. p.353), qui tamen ipse de conciliationis experimento suo tandem desperavit (p.357). *Rpp.* (Natan n.24) solum Scheriram ducem agnoscit (cf. quoque *Asulai* I p.20 col.1), ejusque textum vulgarem curare studuit conjecturis nonnullis sim-

plicibus vel lectionibus ex Abr. b. David (unde copia derivanda inventoris *Carmoly* locis innumeris opp. ejus, v. *Rpp.* Natan, n.32, cf. כ"ח VI, 114,192,240,244, ad Parchon p.XI), quae dein recensione altera A.1845 edita partim confirmatae sunt. Hanc vero recensionem Editor *B. Goldberg* (Chofes p.79 sq.), parum critice, accuratissimam extollit, ut demonstravit *Rpp.* in praef. ad Resp. Gaon. f.10b. Hinc dijudices methodum vel fidem *Fürstii*, qui in recoquendis aliorum disquisitionibus excellit [„das Verdienst des praktischen Zusammenfassens gebührt Fürst“, Litbl. XII,331]. Is olim fragmenta relicta *Landaueri* (Litbl. VII,123,259 sq.) adornavit, vel subornavit [verborum aculeos genuinos praetendit *ib.* p.580, teste *Jell.*, qui tamen testimonium rejecit, v. *Jüd. Lit.* p.400 n.1 et cf. supra p.1244], nullibi animadvertens, ubi jam ipse *Rpp.* eadem vel correctiora protulit, nec ad recensionem alteram referens, unde *Landaueri* argumentatio concidit (e. g. p.123,124, 259, ובחירה ap. Goldb. f.41). Postea in fine conviciorum contra *Rpp.* (Litbl. VIII,778), hunc anachronismi accusat „32 annorum“, atque in defensione seu responso ad T[reuenfels?] (Litbl. IX,6) difficultatem chronologicam ab hoc non animadversam praetendit (p.8), atque de ea tot fere implet pagg. quam *Rpp.* lineas, ipsum vero exemplum criterii synchronistici (p.22) e *Rpp.* repetitum est, stemmata (p.24-6) non inquisivi. Postea (Litbl. X,186) Indici Gāonorum in שערי צדק (N.4076) Annos adjecit, ac si de iis nemo hactenus dubitaverit; jamque primus A.679 (ut bis pro 670) petitus est e *D. Gans*, contra monitum Litbl. VII,259 etc.! Tandem inquisitionem instituit magna mole, ut ait, criticam („mühsam unternommene kritische Vorarbeit“, cf. Litbl. IX,24), ad restituendam chronologiam, multaque facit verba de fontibus et „chronistis“ superioribus [ad verbum „Kritiklosigkeit“ in n.83 citat *Rpp.* in biographiis, ad confusionem Gāonorum in n.85 *Rpp.*, Natan n.24 citatur, nihil praeterea, ne p.249 n.98 quidem; sed ne ab eo exspectes mentionem loci, ubi ipsius methodus et mos delineatur et castigatur, neque rerum cognitionem a plagiarii apologeta *Treuenfels*. Litbl. XII,233]. Nos hujus materiae gravissimae et difficillimae particulam, quae cum auctore Nostro (et Gāonis nonnullis in hoc Catalogo occurrentibus) intime juncta est, breviter ita tractabimus, ut chronologia Scherirae de Gāonis Soranis conspiciatur e centro quasi nostro, in utraque recensione

SIMON KAHIRA

(„vulg.“ cito edd. veteres, „alt.“ seu II. alteram recens editam).

⁵ Samuel בר מר רב in ed. vulg. (יחסיין f.118a), seu בר מר רב (in חופש p.39, ubi diserte ראיין) A.1059(748) dignitatem accepisse dicitur Pumbeditae (cujus loco S. b. Mari Soranus ap. Abr. b. Dav.). A.1072(761) jam successor secundus Dodai b. Nachman laudatur; Gaon Soranus e descenditibus Amemar 18 Annos regnavit, pro Samuel in rec. vulg., Mar II. Sam. emendat *Goldberg* (p.81, unde in tabula p.78 conjecturam בר ponit, prout p.41 שמואל בר בן legitur, formula mihi tamen nondum certa est; neque Abr. b. David ita legisse vid.). Samuelis pater erat Raba, Gaon Pumbed. aequaleis Hunae Sorani. Tempus Annorum 18 illorum non accuratissime definitum est. Scherira enim Gäonos Soranos enumerat Pumbeditanis aequales Saec. XI. aerae Contract. (=Chr. 690-789); sed minime constat, Gaonum hujus seriei primum strictum A.1001 muneris praefectum fuisse. Anni ab eo indicati in utraque recensione centuriam non comprehendunt. Anni Gäon. Soran. sequ. quoque discrepantiam 9 Annorum ostendunt sub 3 viris; summa ad Saadiam usque est 163-4 (incluso Jakob b. Mardochai, ejecto in ed. Crac.) vel 154-5 (computatis 2 interregni, cf. Goldb. p.83 cum p.79!). Saadia A. contr. 1239(928) vocatus est! 10 Annos desideratos in Saec. XI. ad Jehuda b. Nachman

e conjectura addit *Rpp.* (Natan p.35, ubi leg. וְהָקָם; atque eo sublegit *Carmoly*, v. ח"כ VI,114), ita ut hic (A.1067-80) aequalis evadeat cum Pumbeditano fratre laudato Dodai. Conjectura *Jandaueri*, Litbl. VII,260,284 solidiorem non habet basin (desiderato Isak Kohen) quam *Goldbergii* placitum de recensione vulgari arbitrarie corrupta; neque rem assecuti sunt *Fürst*, Lb. XII, 249 (n.98), 276 et *Benjakob* (ad *Asul*. II f.83 n.10), qui (cum *Cassel* ad Conforte f.3b) emendationem *Rpp.* supervacaneam putant, quia Abraham b. David Jehudai Gaon A.519 [ita diserte legitur] -523 collocet (ut ex eo *Rof.* p.141), non animadvertentes, Annos illos nullius auctoritatis conjectos esse ex eo, quod Abr. b. David Mari et Jehudai inter Gäonos Pumbed. post Samuelem A.511 defunctum translocaverit! Hinc neque A.755, quem e *D. Gans* sub Jehudai repetit *W¹p.449*, nec 759-63 aliquid valent. *Rppii.* conjectura simplicissima saltem textum Scherirae quoad Saec. XI. conciliat. Ad alias, satis superque prolatas, novas non addam, sed tabulam tibi ministro Annorum Gäonorum Soran. Saec. XI. aerae Contr. et Saec. XII-XIII. ad Saadiam usque secundum recensione utramque Scherirae, addita ubique summa Annorum inde ab initio Saec. elapsorum, quae simul mortem seu finem regni designat, si textus omnino non emendatur. Aeram deductis A.311 facile in vulgarem convertas *).

*) GÄONI SORANI.

A) Saec. XI. Contr. (690-789 Chr.).

	Rec. vulg.	Rec. II.
Chaninai [Chananja]	5 [-1005]	18 [-1018]
Nehilai	18 [-23]	0
Jakob Kohen b. Mardochai	18 [-41]	0
Mar [ben?] Samuel	[18] [-59]	18 [-36]
Mari Kohen	8 [-67]	8 [-44]
Acha	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
Jehudai b. Nachman	$3\frac{1}{2}$ [-71]	$3\frac{1}{2}$ [-48]
[— — — — — sec. <i>Rpp.</i>	$13\frac{1}{2}$ [-81]	
Achunai b. Huna	5 [-76]	0
[— — — — — sec. <i>Rpp.</i>	[-86]	
[Achunai b. Papa		8 [-56]
[Chaninai b. Huna		8 [-64]
Mari Levi	$3\frac{1}{2}$ [-97]	$3\frac{1}{2}$ [-67]
[— — — — — sec. <i>Rpp.</i>	[-89]	
Biboj	$10\frac{1}{2}$ [-90]	10 [-77]
[— — — — — sec. <i>Rpp.</i>	[1100]	

SIMON KAHIRA

GAONI SORANI.

B) Saec. XII. Contr. (790-889 Chr.).

	Rec. vulg.	Rec. II.
Hilai b. Mari	9 [-1109	
Jakob Kohen b. Mardochai ¹⁾	14 [—23	
Ikumai [Abumai, Isumai]	8 [—31	
Zadok b. Aschi [Jischai] ²⁾	2 [—33	
Hilai b. Chanina [Chananja]	3½ [—36½	
Kimoj	3½ [—40	
Meschaeschja [Moses] Kohen ³⁾	10½ [—50½	
Interregnum	2 [—52½	
Kohen Zedek b. Ikumai [Abumai] ⁴⁾	10½ [—63	
[Sar] Schalom b. Boas	10 [—73	
Natronai [Nitr.] b. Hilai	10 [—83	8 ⁵⁾ [—80
Amram b. Scheschna ⁶⁾	18 [-1201	[—98
Nachscho n b. Zadok [v. supra p.2019]	8 [-1208	[-1206
Zemach b. Chajim ⁷⁾	7 [—15	[—13
Malka	½	
Hai b. Nachschon ⁸⁾	10 [—25	[—23
Hilai b. Natronai ⁹⁾	8 [—33	[—31
Schalom b. Mischael	7 [—40	[—38
Jakob b. Natronai	13 [—53	12 [—50
Jomtob Kohen b. Jakob	10 [—63	4 [—54
Saadia	A.1239!	

¹⁾ Desid. in ed. Crac. et Amst., unde A.14 addendi ad numeros nonnullos sec. Scherira ap. *Rpp.* in opp. veterioribus (v. nott. sq.). — Apud *Abraham b. David* (f.40) Anni sunt 18.

~~18~~ Ap. postremum Anni creationis omnino non additi sunt sub „generatione V“, quae dicitur „post Abraham b. Scherira Pumbeditanum“, qui A.4584-96 [A.1127-39 ap. Scherira, cf. *Rpp.* כ"ח VI, 114, 191; de Abr. קכ"ט, cf. supra p.2561]. Hinc *Rpp.* hanc generationem ab A.600 incipit, unde Isak (v. n.2) A.635 sq., Amram (n.6) A.688 sq. evadit. Sed rectius *Landauer*, Litbl. VII, 257 computum Abrahami b. D. a Manasse b. Josef continuat, quem A.4548 (ut Scherira) defunctum sed Soranum habet Abraham b. D. Differentia ergo inter Scherira et Abr. etiam in hoc Saec. nonnisi sub singulis quaerenda est.

²⁾ Isak ap. *Abr. b. David* et quidem A.12, v. sub Zemach Gaon.

³⁾ *Rpp.* Natan n.25: A.4575 + 14 = 4589.

⁴⁾ *Rpp.* l. c. n.28: A.4598 + 14 = 4612. Cf. *Jüd. Lit.* p.429 n.35a, in Vers. Angl. p.344 n.36 leg. Litbl. X, 187 et dele „one ש"ר“.

⁵⁾ Ap. *Abr. b. David* jam in ed. Mant. 5 A.

⁶⁾ W¹1798; *Rpp.* l. c. n.29, Add. p.82, ad Parchon p.XI; cf. *Reifmann*, פ"ק II, 165; Zz. G. V. 377d; *Jüd. Lit.* §19 n.2 et 35, et *Jew. Lit.* p.344 de Cod. Bodl. — *Fürst*, Litbl. VIII, 327 ex Abudirahim f. „376“ [est 37a, col.2 infra ed. 1546] Nostro op. הלכות הברכות tribuere vult; sed locus certe est corruptus, forsán legendum est בשם, vel ובעל.

⁷⁾ V. sub Zemach Gaon.

⁸⁾ Desid. ap. *Abr. b. David*. *Fürst*, Litbl. X, 261 (supra p.1206) eruditionem miram more suo e *Rpp.*, ad Resp. Gaon. f.9, sublegit.

⁹⁾ Ap. *Abr. b. David* hic cum sequ. agglut. „Hilai b. Mischael“ 7 A., quod non animadvertit *Landauer*, Litbl. VII, 123.

SIMON KAHIRA

⁶ Restat ut tibi ostendam, quo modo *Fürst* res ita sibi excogitaverit, ut Nostri A. fatalem 751 invenerit. Samuel b. Mari Pumbed. (p.753) A.747 (pro 748!) instituit [sec. Scherira] et A.751 defunctum dicit [sec. Abr. b. Dav.], eum ab Abr. b. David descendente Amemar dici praetendit, ejusque A.5 „et ultimo“ [„und letzten“ p.276] Nostrum decessisse; vocem enim „obiitque“ (ומת) ante „A.5“ certe („offenbar“) supplendam esse! Nostrum ergo A.742 opus scripsisse 5 Annos antequam Samuel Gaon fuerit!! Definitionem alteram, et quidem primam, ap. Abr. b. David: „A.3. dignit. Sam. b. Mari“ alto praeterit silentio! Samuelis b. Mari patrem [quod Scherira certe non silentio praeterisset] venditat (p.254 n.110, ubi conjectura simpliciter ac res certa profertur) Mar b. Samuel (*sic*) Gaonum Soranum, quem A.730-48 collocat (p.248, ubi numeri omnes conjecti sunt), hujusque avum Rabba Pumbed. A.670-79 collocat (praecedens Isak Pumbedit. quoque conjectus est, v. p.252). Innixus est, ut vid., loco ap. Abr. b. David, ab eo non intellecto, ubi Samuel b. Mari „descendentem Amemari“ vocari praetendit (p.253), socors mutationis academiarum ap. Abr. b. David! A. fatalem 748 sub Mar b. Samuel e Gedalja (v. supra) sibi selegisse videtur. Jam de his satis superque!

1. הלכות גדולות *Regulae magnae Expositiones Talmudicae*, opus a nonnullis Jehudai Gaon adscriptum, cum praef. ubi 613 praecepta legis enumerantur; edid. Jehuda Levi b. Isak ס"ל Frankfurtensis

f. Ven., *Giustin.* (mense Adar) 1548.

[W¹.³2185.²p.1289.³p.1184 n.159. Ed. *Const.* (*Bart.* ap. W²) efficta est ex פסוקה N.3461, prout eadem (e Catal. *Opp.* 677Q.) rursus conjicit *Fürst*, Litbl. XII,337 (jam socors eorum, quae recexit X,5061). De libri indole et auctore inter auctores citatos imprimis consulendus *Rpp.* in dissertatione speciali כ"ח VI,236 sq., cujus summam cum notis supplementariis dedi *Jüd. Lit.* §4 p.369 (e fontibus illis eruditionem stupendam sibi comparavit recoctor plagiaris et inexactus *Fürst*, Litbl. XII,292,312,337). Capita brevissime repetens citata partim supplebo, partim dubia injiciam, non facile solvenda, quia jam apud auctores veteres confusio auctorum et rerum demonstrata est.

¹ Opus excusum ex opp. Simon Kahira et Jehudai Gaon aliorumque Add. (partim sibi contradicentibus) conflatum videtur, et quidem e recensione quae dicitur

Hispana. Exstiterunt enim הלכות פסוקה seu גדולות Jehudai inscripta e recensione Josef Tob Elem (v. *Zz. G. V.* p.56; *Rpp.* ad Resp. Gaon. f.4; *Luzz.*, Biblioth. f.52b, quem supplevi *Jew. Lit.* p.274).

² Tituli vel nuncupationes aliae ad op. alterum referendae (collectae a *Zz. Ztschr.* p.299, ap. *Bloch* f.22b) sunt: ה' קטועות, הלכות (גדולות) קצובות (v. quoque *Luzz.* l. c. f.54a,h), ראשונות. Novam dextei nuncupationem הלכות ראו (cf. *Jew. Lit.* l. c. et periodicum מנר ירחים III,174, ubi textus prave excusus et nomen S. Sachs in fine articuli mei subscriptum!) ap. *Jeschua* Karaeum, qui (Cod. *Warner.* 41 f.250) sub inscriptione: הרב ר' אשר אפרו אהו הרבני (de dictis Rabbiorum) caput (פרק) sic incipit: יש בו אשר זכר אהו על הלכות חמש עשרה נשים. אשר חמש אשר זכר אהו על הלכות חמש עשרה נשים פוטרוה, ubi sequitur locus verbotenus fere congruens cum op. nostro excuso f.47c-47d lin. 27, ubi desinit: כריתיה כריתיה. Sequitur caput (f.250b), quod dicta exponit, ubi auctorem (בעל אלה ההלכות) nuncupat, et alium affert auctorem, qui argumenta seu causas (העלה) exponit, eumque Abbreviatorem Talmudis utriusque nuncupat, desinit expositio (f.254b) וכן עשה בשאר אלה הנשים עד אשר הגיע אל כלחו ואמר כדי אהה (!) משום כי צרתה לא ינהג מנהג וולתה כאשר הצטרך מן הבאור והפשוט אשר הצטרך אליה וולתה, ubi ergo evincitur clausulam textus excusi non genuinam esse. Se vero, ait *Jeschua*, auctorem harum Regularum selegisse dicit, quia compendiosus sit, pergens: וכבר זכר בעל אלה ההלכות ימאחר זה המקום בהם אשר ירחיב ספורו וכן עשה בעל הלכות גדולות בבאור איך תהיה האשה אם שיתחייב עליה חליצה או יבום, או יבום לא חליצה, או לא חליצה ולא יבום, ואמר חנו רבנן יש או חולצה או מתיבמת, חולצה ולא מתיבמת, מתיבמת ולא חולצה, לא חולצה ולא מתיבמת, ואחר ההחיל בפחרונ, וכבר אמר [אומר] כי יארך וזכרנו... ואני אבחר אל זה הכלל אשר זכר אהו בעל הלכות גדולות בספור הנשים האסורות, אמר בפרק העריות, אלו הן העריות אמו ואשת אביו, ואחותו... (sequentia ab op. nostro f.53 discrepant). Denique se in הלכות ראו commata adjecisse dicit, seu signa distinctiva, quae in Halachot et ejusmodi operibus desiderantur. Ex his patet, nuncupationem הלכות ראו op. excusum spectare, a quo הלכות גדולות diversa sint. *Jeschua* auctoris nomen omnino non profert; auctor vero *Regul. mact.* Arab. Aegyptiacus (ut puto) Saec. XII. (Cod. *Uri* 294) diserte ראו הלכות Jehudai tribula dicit, ex iisque petivisse dicit Simonem Kahira, autorem גדולות. [Locos afferam tantum classicos: פי

SIMON KAHIRA

הילכות ראו אלמנסובה למ' רב יהודאי גאון ו'ל ובה קאל מר רב שמעון קאהרא פי הלכות גדולות וקד שרם — (f.80a); ואיאה אהבת צאחב מדרש השכם מר רב יהודאי וצ'ל הד'א אלקול... במהל שרנא ונקלה ענה מר רב שמעון קיארם מולף הלכות גדולות קאלו איכא מדיא או עמרא עליו אפקוהא דחיחא ראיא — (f.84b; cf. op. excus. f.126a); פי הלכות ראו והו אלהלכות אלמנסובה לאדונינו מר רב יהודאי גאון ו'ל בהד'א אלנף הנרמא היכא דמיא כנון דקא שחט מעלוי חטי דרישא... משפוי כובע ולמעלה שרפה, ומר רב שמעון קיארם צאחב הלכות גדולות אכד' עיין [עין] הד'א אלקול וואד עליה קול אכר פקאל הנרמא היכא דמיא כנון דקא שמיט... (f.94a), ubi ergo Simon textum Jehudai ipsum repetivisse et nonnulla adjecisse dicitur, textus postremi conspirat cum op. excuso f.126b, non vero Jehudai!]. Nuncupatio **רבואהא** (ap. *Nissim*, v. Gg. Zeitschr. V,441, cf. Litbl. VIII,605, בעל הלכות בפרושו; גדולות. Versio chaldaica hebr. גדולות.

³ Jehudai et Add. seriora generatim e significatione פסק ad marginem et e lingua Aramaica pura dignosci putat *Rpp.* p.236, quod negat *Luzz.*, l. c., qui הלכות קצובות MS. Jehudai inscripta lingua hebr. pura possidet; cf. quoque modo citata et *Dernburg* ap. *Gg. Ztschr.* V,401. Hinc etiam auctor Introductionis hebr. (*Rpp.* p.237 §12) non omnino certus esset; exstat quidem inscripta יהודאי, quem tamen in lim. Cod. *Uri* 255 (v. Add. nostra), quem tamen in his rebus auctoritatis nullius habeo. — Auctores de materia v. supra sub Moses Maimonides p.1882.

⁴ Jehudai Gaon b. Nachman origine Pumbeditanus Gaon Suranus (sec. Scherira) ap. *Asulai* („A.499“=739) auctor fertur operum Talmudicorum (כוניות ופסקים) secundum „MS. vetus“; idem vero (monente *Schorr*, II,149 ut leg. *Jew. Lit.* l. c.) legitur ap. *Meiri* [quem sub MS. vet. intelligi non inepte observat *Carmoly* in vita *Asulai* p. XIV, contradicente *Ben-jakob*] f.16a, ubi „Jehuda“ (יהודה) legitur, unde *Schorr* l. c. eum Gaonum superiorem dicit, ab auctore diversum. Re vera Jehuda Gaon Pumbeditanus (ap. Abr. b. David et Gedalja: Soranus) sine definitione Anni (unde forte omissus est in tabula ap. *Goldberg* p.76, ap. *Fürst*, p.253 A.720 omnino effictus!) inter Natronai b. Nechemja A.1030 (719) sq. et Josef A.1030 (739) sq. laudatur. Huncque certe spectat *Meiri* (verba ושמואל ועמר ופסק ושמאל ד' אלפים וחצט ועמר ושמואל) in ed. Wien, quam solam adire possum, vel מר רב מרי, רב יוסף ושמואל, no andumque, cum Acha ad A.752 tantum protrahere). Sed de illo Jehuda fons uterque; Scherira et Abr. b.

David, nihil praeter nudum nomen, ne A. quidem tradunt. Unde potius notitiam ap. Meiri (qui Jehudai b. Nachman omnino non commemorat) ex eo deducam, quod Nonnulli auctorem eorundem הלכות antiquiorem habuerunt. Auctor *Regul. mact.* laudatus diserte Jehudai G. (coecum, v. infra), coevum Achai [e cujus שאלות quoque nonnulla op. excuso inserta ostendit *Rpp.*], et Pumbeditanum dicit, „e residuis Saburaeorum“ ca. 200 A. post conclusionem Talmudis, unde Hai iis auctoritatem ad instar Talmudis tribuat וחגר פי שאלות מרב אחא משבחה בפרשה בהעלחך... ואעלם אן הד'א אלסחאד כאן הר גבוה ורב מוכה מוכל בחכמה ומעאזר למר רב יהודאי גאון ו'ל ומן אהל מכאנה נעני פום בריחא וכאנא גמיעא מן בקאי רבנן סבוראי לאן עהדהמא כן כחמה אלהלמוד נחו ק'ק' (sic) סנה ולדלך חגר רבינו האי גאון יש' ו'ל יקול ען כחיר מן כלאהממא אנה קבלה וכעין הלמוד נקייטין ליה וחגר איצ'א מר ר' שמעון קיארם יקול פי הלכות גדולות מהל דלך אלמעני וכדלך חגר פי השכם מדרש השכם [f.214b]; alibi [f.38b, locus in fine f.39b e manu *Nissim* descriptus dicitur]: ... אעלם אן אלפ' אלמחבט ען מר רב יהודאי גאון ו'ל אדונינו לברכה פי הד'א אלמעני הו אלמנקול ען רבנן סבוראי אדל'ין חבעו אהל אלחלמוד והו יגרי ענדנא ופי אלהלכות אלמנסובה [f.749]; denique [f.749] למרבי יהודאי ו'ל ופי אלהלכות מר' שמעון קיארם ופי שאלות מרב אחא משבחה (sic) חגר והיכא דמשכחא כחמה בעלה כוליה אחא... וקאל אדונינו... האי... אן הד'א אלקול משמא דרבנן סבוראי אחרר וכעין חלמוד נקייטין ליה, cf. Hai ap. *Nissim* l. c. sub ², et contra de Simon K. ap. *Rpp.* VI, 229,237, contra *Fürst* p.294! Cf. quoque *Rietz* f.95b).

⁵ Additamenta seriora pertinent praecipue temporis successoris Jehudai, qui Achunai b. Huna in recens. vulg. idem ac Chaninai conjicitur a *Rpp.* (p.240), sed in recens. altera Achunai b. Papa et Chanina b. Huna laudantur (cf. supra p.2038, ubi adde *Bloch* f.31 n.42). Si credimus *B. M[auksch]*, ap. Philipps., *Allgem. Zeit. des Jud.* 1842 (sic) p.447,448, Gaon Zemach b. Pallai [qui A.872-90] nominatus fuerit locis citatis e lib. nostro ap. *Isak Alfasi* et *Serachja Levi*; sed locos non video ap. *Reifmann*, vita Serachjae p.68 n.101 (cf. quoque *Bloch*, *Raschi* f.23 n.28), neque, si exstant, nuncupatione הלכות nostrum citari suspicor. Nonnulla errore Jehudai tribui jam monet Ibn Gajjat (ap. *Dernb.* l. c. p.400); imo Auctor *Reg. mact.* (f.97b) suspicatur, jam Sim. Kahira nonnulla in textum [suum?] recepit, quae Jehudai sententiae tribuerit, ei tamen cocco pertinere nequeant! (ואלד')

SIMON KOHEN

אעהקד אן הדא אלקול לים לסידינא מר רב יהודאי נאון ולא מרהבכה לאנה ול כאן מאור עינים ודילך ממה יבעד ונדאן הדא אלקול פי וצעה לכן אלנאקל ענה לס יסחועב מרהבכה כמעא פאהכחה עלי טנה ומנה אנהשד אלטאט ואלא פסידינא מר רב יהודאי אעלי טכקה פי אלעלס ממה נסב אליה והו מעאד מנה, וטא נבעד אן יכון מר רב שמעון קיארט נסך הדא אלמדיהב ואהכחה בועמה לאנה מדיהב מר רב יהודאי פילומה מן אלדר טא ד'כרנאה וילום אלדר אלקוי עלי (מא אפצח בה מן שחיטה העשויה כקולמוס Sanie historia textus excusi minime absoluta haberi potest.)

2. — cum Sal. Schalem Comm. (*Docens regulas*) f. Amst. (רוח יהוה רוח חכמה) 1762.

SIMON Kohen v. Simon b. Naftali et v. Simson Kohen.

- 7212 SIMON [Ibn] Labi, Tripolitanus. [Flor. Saec. XVI. med., op.1 enim ante 250 A. compositum dicitur; A.1549 cum Tripolin (Maurit.) petivisse audivit *Asulai* I f.90; Fessanus (פאסי) doctus magnus (post פסי ap. *Asul.* adde: כישראל) dicitur a Mose Sacut, in nota libri בינה יודעי (MS. *Opp.* 890 F. [ut leg. supra p.1991 sub 5] f.40b), praemissa Commentario ab ipso continuato inde a f.33 בידעין citat idem Sacut in Comm. ad Sohar, Cod. MS. *Mich.* 495 f.23b], ubi Nostri Comm. MS. in 3 pericopas primas, a Josef Chamiz ei traditum, ad suum adhibuit et abbreviatum significavit. W²181 Nostro tribuit opp. kabbal. in Cod. MS. *Opp.*, scil. 1015Q., ubi Cat. ms. tantum *Carmen* (פיוט נאה) in sapientem kabbal. *Mandil* (מנדיל) recenset, idque acrost. legitur f.58b, incip.: ב'כסה עלי שלחן קודש ועל כליו, esque Mandil ille poeta (למי שנעמו לו שיריו ושכחיו) A.1560 ap. Zz. Syn. Poesie p.357, idem atque M. [scu *Isak b. Abraham*] b. *Abi Semira* A.1540 ap. *Luzz*, Introd. in Machsor 1856 p.15 (cf. supra N. 4850, ubi adde Zz. Z. G. 424, *Ghirondi* p.226), e quo M. effluxit *Dukes* (Litbl. II, 571 v. V, 373). — Nostri descendens vid. homonymus Tripolit. A.1648 sub N.2592. Cf. quoque sub Vidal b. Labi.]

1. *Aurum purissimum* Comm. in lib. Sohar in Genesin. II Ptes., edid. Jakob Ibn Na'im

4. *Liv.* (הן עם כלביא [פ]... וכאר[ן]) 1795. [Praef. P.I. data hinc mensis Schebat העז בהכמה]

praef. P. II. 17. Kislew הנשר male 1805 ap. *Mich.* 1960.]

- 2] *Hymnus* in Simon b. Jochai, initio Sabbati recitandus, incip. סליכה. בר יוחאי נמשחח Aschkenasi: *Templum Dei* q. v. [1596-1606]. [Corr. N.3167, cf. p.498 sub פומותים.]

- 3] — f.6b Instit. Sabb. inter Preces Coll. N.3098-9 (1612-4.1622).

[Editor se in MS. patris sui offendisse dicit Hymnum e Paläst. allatum, qui recitetur super sepulchrum Sim. b. Jochai etc., tuncque excusum vidisse; ipsissima verba sunt: (*sic*) ע"ר א"ם הרב כחבי נאה סארץ ישראל ששוררים ככל ערב שבת ושבת בסדר קבלה שבת על קברו של רשבי... ושמעתי מא"ם ע"ר (=עטרת ראשי?) ול וגם מחכמים גדולים... אף בח"ל... ננן פומון זה... וכן מצאתי Recusus est poe- stea in variis libris liturgicis.]

- 7213 SIMON Lasch (ש"ל=Lichtenstadt) b. Jehuda.

1. *Via fidei* Comm. in Mischnam, Ord. I (pars Comm. in omnes VI Ordines s. t. שש המערכות)

4. *Pressburg* (תר) 1839.

2. *Robur magnum* item P. III. (חוסן חסן רב)

4. *Pressburg*. 1843.

[P. II דבר בעתו v. *Mich.* 4712.]

- 7214 SIMON Levi Ginzburg b. Jehuda. [Noster si idem est atque socius Editoris in Machsor N. 2461, A.1592 ap. *Brenzium* error vid., quia Noster A.1593 Venetiis secundam curavit ed. libri מנהגים, atque A.1594 excusa sunt Sulatol. A.1597 Noster rursus Venet. edid. lib. Simson b. Samuel. Filius non vid. Seligman Ulma (q. v.). Diversus quoque vid. Simon Levi Editor *Crem.* A.1565 (W³2181b) v. sub Zidkia Anaw; certe alius Simon Ginzburg, seu Simson, Mathematicus ca. A.1548-70 (W¹2205, *Frankel*, Zeitschr. III, 247, 387, cf. *Carmoly*, Hist. des medec. p.184 e fonte ficto et Allg. Zeit. des Jud. 1856 p.275!)]

Germanice N.3819 sq. (1590, 1593 etc.). [Ad MSS. sub N.3819 adde Cod. *Sorb.* 205, qui idem vid. sub tit. על הנים ap. W³p.1195 n.220c.]

SIMON Luzzatto v. Simcha Luzzatto.

SIMON e Mans v. sub Simon Darschan.

SIMON b. MEIR

⁷²¹⁵ SIMON (Wolf) b. Meir Nikolsburg, Pragensis.
פרק שירה *Porta Simonis* Comm. in שער שמעון
N.3287 (1664).

SIMON b. Meschullam v. Simon Auerbach et v. Simson b. Meschullam.

SIMON Modena [fict.] v. Samuel di Medina.

⁷²¹⁶ SIMON b. Naftali Kohen e Schwerin, seu S. Schammasch (*Cantor* seu *Minister synagogae*), actuarius (נאמן) Germanorum Amstelod., Corrector et typographorum socius. [Non ipse, ut puto, Typographus i. e. officinae specialis possessor, quamquam N.2330c et 2331c A.1715 „in typographia“ ejus excusi feruntur. Jam inde ab A. 1708 Noster socius vid. typographi *Mos. Diaz* (q. v. in Sect. III), cui correxit lib. פעמון ורמון (v. Samuel Gallico, ubi *socium* omisi) et A. 1709 disposuit Preces quotid. אור הישר (v. notata sub N.2285 p.345). Eodem tempore libros curavit, partim socius fuit, aliis Typographis, ut A. 1708 *Jakob Alvarez* etc., A.1710,1715,1724 *Sal. Proops* (v. Sect. III), unde corr. *Jüd. Typ.* p.69, cf. p.72. *W*³2184d opus Nostri omnino neglexit.]

מנחה כלולה *Oblatio mixta* Comm. collectus in Preces quotid. N.2312,2330c,2331c (1713.1715).

⁷²¹⁷ SIMON b. Natan Nata וואלטש e Braunschweig. Comm. in Moses Maimonides: *Repet. legis* lib. III. tract. 8 (s. t. נאון קורש *Decet sanctitas*) q. v. op.38 (1786).

⁷²¹⁸ SIMON (Salomo) Negrin, Hierosolymitanus. [Nepos fratris Mosis Negrin.]

1] דרוש על התפלה [?] *Dissertatio de precatione*; acced. [cum frontisp. sed contin. pag.] Jona Gerondi: *L. Timoris* cum Notis Mos. Negrin 8. Dyhr. 1732. [Libellus (et auctor) nonnisi ex expl. (tit. destituto) *Mich.* 2656(+956) mihi innotuit; ubi a Catalogo tit. מעון שלמה e nomine auctoris effectum esse observat *Zd.*]

⁷²¹⁹ SIMON Oppenheim b. David b. Loeb, Nep. Abraham Oppenheim, seu S. Krumenau, Gener Loeb Oppenheim (Rabb. Freistadt), Dajjan (*Judex*) Pesth. [Non „Simson Kronau“, ut *Cassel* ap. *Rebenst.* n.803, v.804! De op. עמוד השחר

plagiario c. *Lindau* ראשיה ליימודים v. notam Jechesk. Landau et recensionem criticam per בע-ז VI,285 Collect. מאסף N.3713; cf. Litbl. VIII, 492, ubi male Kruman.]

1. הר הרמל *Mons Carmel* Comm. in Jos. Karo: *Mens.* II cap.183 sq. de menstruatione et balneis; edid. Samuel [Landau?]

4. *Prag., Fr. Sommer.* 1812.

2. נור הקודש *Corona sanctitatis Ethica*

8. *Ofen.* 1831.

[Plagiatum libri מעלות המדות Jechiel b. Jekutieli (sub quo ablegatio ejecta est, nescio quo casu), ut jam observatur Litbl. VIII,492 (ubi male ed. 1716 lit. Raschi), rursus *Dukes*, zur *Spruchk.* p.79.]

⁷²²⁰ SIMON Peiser (פיסר) b. Jehuda Loeb Lissensis. [Se nondum quadragenarium dicit in praef. Cf. *Serap.* 1845 p.296, ubi de MS. in nota 19 laudato adhuc nihil comperi. *Nepi* p.329. Ap. *Asulai* op. anon.]

1. נחלת שמעוני *Hereditas Simoni[dis]* operis quinquepartiti Ptes. II., scil. I Index in loca Talmud. etc. de personis Biblicis alphab.; P.II item de doctoribus Mischnicis; cum Indice locorum parallelorum (עין רונל) marginali

f. *Wandsb., Israel b.*

Abraham (נחלת) et מלכות אסתר בלכות 1728. [*W*⁴2174b male: Comment. de nomin. propr.]

⁷²²¹ SIMON Rapa (רפא?). [Auctor dubius נאון נאולה ליר sub טר' N.3676.]

⁷²²² SIMON Reischer b. Jakob (Reischer, seu Backofen), Rabb. Raudnitz etc. [Mrt. mense Elul 1714, fer. VI, ergo certe non die 4., ut corrigit *Lieben*, נל Prag. 1856 p.VII, potius 20 (כ=ך), ut in epitaph. p.50, ubi Nostro (ut fieri solet) tribuitur totum opus סלה למנחה, quod non animadvertit *Hock* p.52.]

שמן למנורה *Oleum ad candelabrum*, contra Jochanan Kremnitzer ad c. (patr.) Jakob Reischer: *Farina ad oblationem* q. v. (1696). [*W*¹2176.³p.468.]

⁷²²³ SIMON b. S[acharja? ברא]. [Mrt. festo Simchat Tora 548, i. e. 4. Octobr. 1787, v. מאסף IV,43. Cf. *Jost*, *Gesch.* IX,92, ubi Sim. „Zacharias“ inter Editores enumeratur, loco Sim. Friedlaender.]

Varia in Collect. מאסף N.3713, potissimum re-

SIMON b. SAMUEL

cusa in Collect. שמחה הוקן N.3429. כבדו העהים. — *Gessner*, Idyllen (Bd. II S.47) II,66 (כבדו III,68). — *Gessner*: „Idas u. Micon“ II,114 (כבדו III,103). — חולדה. — *Vita Maimonidis* III,19,35 (כבדו V,94,103). — יונתן וחמר. — *Gessner*, „Mirtil u. Daphne“ III,101 (כבדו V,146). — משלי הערב. — *ex Anglico* III,103,122 (כבדו V,148,159). — ירידה ושפרה. — *Gessner* Daphne u. Chloe III,161 (כבדו VI,28). — חינוך נערים. — *Chloe* III,161 (כבדו VI,28). — הסער. — *(Dialect.)* IV,33 (כבדו VII,35). — חביב אדם שנכרא. — *Der Sturm* V,9. — כצלם אלהים. — *ib.* p.165.]

SIMON b. Samuel v. Simson b. Samuel.

⁷²²⁴ SIMON b. Samuel. [Gallus, seu Germanus A. 1400, v. *Zz. Z. G.* p.165; *Wunderbar*, Litbl. VIII, 195; Nomen errore inversum est *Jüd. Lit.* p.404, Angl. p.115.]

1. **הדרת קודש אדם שכלי** *Homo intellectualis*, seu *Decor sanctitatis* De 13 articulis (עיקרים) simulque attributis Dei kabbalistice cum Comm. (גליון); et Contemplatio seu *Supplicatio*, inc. אור קדמון ברוך ביום רעיון. — *ED. PR.* 4. s. l. [*Thiengen*] (3. Adar) 1560.

[*W* 2190, ut jam *Sabb.* (et Litbl. l. c.), locum *Freiburg* sistit, quem *Emden* ubique pro *Thieng.* substituit (*Jüd. Typ.* p.50 n.57). Cod. MS. *Opp.* 1167Q.]

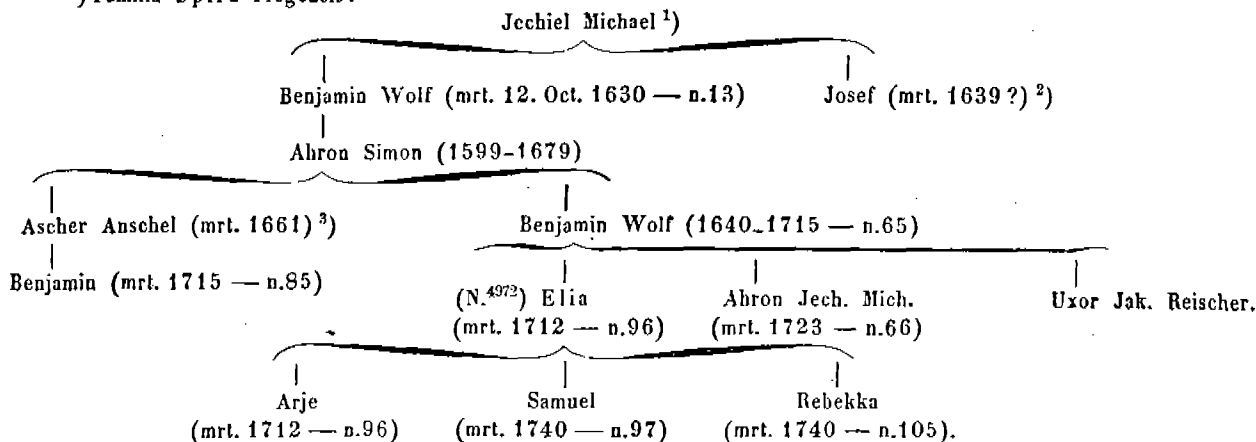
passim valde ab excuso differt textu et Comm. (qui in fine „ביאור“ dicitur), acceditque Precatio seu Hymnus incip. ברוך ה' שומע תפלה הושענו ופרנו. ubi in fine acrost. שמעון. De nomine auctoris Jekutiel Levi (seu Salmelin) Regensburg A.1388, efficto a Catall. ad *Opp.* 913F. (f.50), v. *Zz. l. c.*, Cat. ms. eum scribam op. שער אורה notat, cf. Cod. *Mich.* 19 (Registr. p.329) A.1389, unde suppl. *Zz. Z. G.* p.210. — *Dukes*, Litbl. XI,267 in expectoratione sua contendere audet, 13 articulos illos non esse Maimonidis!!] 2. — [*W*^{1.3}] 4. *Lubl.* (fin. fer. V.10. Sivan) 1599.

SIMON Schammasch v. Simon b. Naftali.

⁷²²⁵ SIMON Spira b. Benjamin Wolf b. Jechiel Michael, seu Ahron S. (רא"ש), Rabb. Prag. [Mrt. fer. I.29. Kislew 440, i. e. 3. Decembr. 1679, 80 A. natus (v. epitaph. ap. *Lieben*, גל ער n.31); A. jam e *Zemach David* notavit *W*¹2172, quem ex Ungero repetit ²2192! סליחה laudata (cf. sub N.2973) etiam *Landshuth* (עמורי העבודה) p.12) non offendit. Noster est quoque Simon Rabb. Prag. ap. *W*³p.1139, cujus opp. usus est discipulus Jecheskiel Kindeles q. v. — Adjiciam stemma familiae constructum potissimum ex epitaphiis laudatis, quorum numerus adjunctus *).]

SIMON b. Zadok v. Simson b. Zadok.

*) Familia Spira Pragensis:

¹⁾ Forsan hic est incertus N.⁵⁶⁴⁷?

²⁾ Die Sabbath 17. Tischri ה'י"ז, quod etiam cum A.416 (1655) congruit; in Indice chronol. p.XVIII confunditur n.88, ubi ה'י"ז.

³⁾ Vindob., v. *Franzl*, Grabschr. n.266.

SIMON b. ZEMACH

SIMON b. Zemach v. Simon Duran.

7226 SIMON (Barbara Anne).

1. The hope of Israel, presunt. evidence that the aborigines of the western hemisphere are descended from the missing tribes of Israel
8. *Ind.* 1829.
2. The ten tribes of Israel historically identified with the aborigines of the western hemisphere
8. *Ind.* 1836.

7227 SIMON (H.), Exjud.

1. Die früheren und gegenwärtigen Verhältnisse der Juden in den sämtlichen Landestheilen des preussischen Staates von H. S. u. Rönne
8. *Bresslau.* 1843.

7228 SIMON (Rich.), eccles. Gallicanae theologus.

[Presbyter quondam Oratorii, mrt. A.1712. Inter opp. (q. v. in Cat. Bibl. Bodl. III, 477b) famosa Hist. V. T. et scripta de ea polemica (v. *W*²p.31, cf. *Zz. Z. G.* p.13), in his ad Bibliographiam aliquo modo spectat lib.: Disquisit. crit. de variis per diversa loca et tempora Bibliorum edd. 4. *Ind.* 1684 et Angl. item.]

1. Ceremonies et coutumes qui s'observent aujourd'hui parmi les Juifs etc. trad. de l'Italien de [Jehuda] Leon de Modena; avec un supplément touchant les sectes des Caraites etc. II. edit. augmentée d'une II. partie par le Sieur de Simonville [i. e. R. Simon]

8. *Par.* 1681.

[*W*³p.299.⁴p.826. *Ref.* *Diz.* sub auctore. Cf. de Versionibus secundariis supra p.1356, 2077. Ed. I. per „Recared Schimeon“ A.1674 mendis scatentem dicit ipse Noster ap. *W*⁴.]

SIMONVILLE (*pseud.*) v. R. Simon.

SIMPONTE v. Isak b. Malkizedek.

SIMRA v. David (Ibn Abi) Simra.

 SIMSON quac hic desiderantur v. sub Simon.

SIMSON incertus, v. Simson Munay.

7229 SIMSON [incertus]. [Gallus vel Germanus Saec. XIII.? *Lonsano* ap. *W*¹p.2202 Simsonem auctoris anon. Commentarii patrem suspicatur, quod aliter

explicari posse observat *Zz. Z. G.* p.84. *Ref.* in Indice Catal. p.218 et in *Diz.* (p.285) homonymum confundit Simson Sens; cf. quoque *Asulai* II p.26. Quaeritur annon nexus sit inter Nostrum et Efraim b. Simson, auctorem Comm. similis in Cod. MS. *Mich.* 660 (a me nondum perquisito), excerpti in Comm. נחל קריתים *Asulai* (v. I p.32, *Ref.* ap. *Hamberger* bis p.94, 285), quem filium Simsonis b. Efraim (A.1220 florentis) suspicatur *Zz. l. c.* p.83?]

נִמְטְרִיּוֹת *Gematriot* seu *Exposit.* secundum valorein literarum etc., in *Pentat.* [excerpta], inserta singulis pericop. operis *Labia sacerdotis* Mardochai Kohen q. v. (1605.1690).

7230 SIMSON [incertus]. [Germanus Saec. XIII.¹. A praecedente certe diversus, si ex indole operum judicare licet. Cf. *Zz. Z. G.* 111.]

Schimschon ein Lexicograph in Deutschland [de *Lexico* MS.]; v. Geiger *Zeitschr.* V, 413 (1844).

SIMSON b. Abraham v. Simson Bacharach et Simson Sens.

7231 SIMSON Bacharach, seu Moses S. B. b. Abraham Samuel, Darschan (*Concionator*) Prag. et Rabb. Worms. [Mrt. pridie Novil. Ijjar (19. April.) 1670 (cf. *Mannheimer*, die Juden in Worms p.62) sec. Epitaphium in tumulo; epitaph. aliud ab eo ipso compositum legitur in filii Chajjim B. חורו יאיר f.274b (*Lewysohn*, Sechzig Epitaphien, F. a. M. 1855 p.65). Natus Porlitz (v. supra sub patre Samuel B. p.2409) ut vid. A. 1607 (*Lewys.* p.62), dein Rabb. Göding (vulgo Jud.: Geiding) et Leipnik. Uxor Dobrusch (*sic*) mrt. 17. Adar 1662, altera Feige (פֵּיגָה, non: Phega), vidua Mosis Nerol (*sic*) A.1666 (*Lewys.* p.55, 62, ubi p.63 „Mährisch Brod“, non est Brody in Galicia, sed „Ungarisch-Brod“ in Moravia). — Nomen Simson Wertheim (ווערטהיים) nonnisi ap. *W*²2203c offendi. — Ex Operibus relictis (*Lewys.* p.64) praef. op. שְׁכֵן הַמֵּוֹרָה (*sic*, v. *Asulai* II s. v., neglect. a *Benjakob* I f.91) excusa est ad c. חורו יאיר; MS. *Opp.* ap. *W*¹2212 („Simson b. Samuel Darschan“) non exstat. E collect. *Carminum* quoque nunc ap. Rabbinum Wornat. (*Lewys.* p.57, 65) nonnulla excusa sunt ad חורו יאיר, Carmen A.1656 compositum, cum filius Chajjim Confluentiam petiverit, exhibet *Le-*

SIMSON BASILA

wysoln p.66, ubi adde חידושים MS. Opp. 589Q.
ap. W³p.2203c.]

שאלות והשבות Quæst. et Resp. una cum patris et filii, v. Chajjim J. Bacharach: *Filium dibaphum* [W^{1,3}2206.³2203c] (1679.1833).

SIMSON Basila v. Menachem Basila.

SIMSON Bloch v. S. Bloch.

7232 SIMSON Chasid (pius), Hamburgensis. [Nostri plura inserta esse *Additamentis novis* (הוספות) in Mischnam (v. N.2029) observat *Asulai* II p.90. — Filius est Isachar Bloch.]

1. נזירות שמשון *Nasiraeatus Simsonis Animadvers.* in Josef Karo: *Mens. instr.* I; e notis marginalibus edid. Schalom b. Isak, Dajjan Meseritz 4. *Brl., in domo et typogr. Mardochoi e Landsberg* (מלאנצבורג) (ירב שלום עד בלי ירח) 1764.

7233 SIMSON Chinon (non: Kenon) Isak [b. Isak?] b. Jekutiel; compend. רש"ק *ReSchik*. [Gallus (quoniam est urbs Galliae, cf. *Zz. Zeitschr.* p.284) Saec. XIII.², vel initio Saec. XIV.; *Abr. Sacut* f.133a Nostrum laudat inter defunctum A.1310 Mardochoi b. Hillel (v. sub Zidkijja) et defunctum A.1312 Simson b. Zadok (q. v.); hinc perperam Nostri A. fatalem (teste Sacut!) 1310 exsculpit *Gedalia* f.41b, 1312 *D. Gais* ad A.; A.1312 florentem e *Salb.* referi W¹p.1153 n.2210; cf. *Conforte* f.24a et *Asulai* I f.91 (ubi in ed. *F. a. M.* I p.150 verba יש בל מכהות שלא יש ופי' כל מכהות שלא יש ופי' כל מכהות שלא יש unde petita sint nescio, quae spectant ad Simson Sens q. v.; cf. quoque *Luzz.* ap. Polak, Oostersche Wand. p.46), unde ap. *Zz. Z. G.* p.44 „vulgo 1330“ leg. 1310; cf. p.40 et de patre Isak (b. Isak?) p.50, 59, quo ablegandum erat in nolis ad *Conforte* f.18b, 24a. — MS. Opp. ap. W³p.1161 nondum offendi, locus *Zürch* et A.1347 ap. *Deutsch*, Catal. p.57 n. XLVIII certe non genuini sunt! *Decisiones* MS. v. ap. W³2007c.]

1. כריתות ס' *L. Foederis* [non excisionis] Methodologia Talmud.; acc. in fine *Carmen* in 13 articulos fidei, incip. אמת נמצא ועלה אל מציאות. *ED. PR.* 4. *Constant.* sub *Selim* (23. *Cheschwan* רעו *seu* עור"ה) 1515. [W^{1,3}2210. *Ref. Annal.* p.10 n.52. Ed. non frequens. — De Cod. *Monach.* 305 v. *Schorr* צין II, 149.]

2. — cum Indicibus, per Meir Heilbronn b. Moses 4. *Crem., Vic. Conti* (inc. fer. II. pericop. ויש"ב, fin. fer. IV.2. *Schebat* ש"ח = 2. Jan.) 1557-8.
3. — cum Notis MS. potissimum יבב"א signatis. [W^{1,3}. *Suppl. Ref.*, Crem. p.9 n.19]
4. — acc. Jakob Chagis: *Initium sapientiae et Semita planitie* 8. *Veron., per Franc. Rossi.* 1647. [W^{1,3}. Index op. Nostri p.161, de accessionibus v. p.1204 op.9, p.136 legitur post indicationem pericop. ע"י עושי המלאכה ואברהם וזן בא בא, בא יבא ברנה וכו' ויאמר ה' אל משה צא לקראת מלאכה נקיה וכו' ומרדכי יצא יצא וכו' ומאיר לארץ ubi nomina Editorum seu typogr.]
5. — cum Jakob Chagis: *Initium sapientiae*, ejus Introd. in Mischnam, Excerpta e *Regul. parv.*, Mos. Chagis: אסיפה כללים *Collectio regularum* [i. e. excerpta e Chajjim J. Bacharach], Jakob Chagis: *Semita planit.*, denique nonnulla Mos. Chagis; edid. Josef b. Jehuda L. Porjes (פוריש) [W^{1,3}, cf. ³p.455] 8. *Amst., Sal. Proops* (והבונה) 1709.

SIMSON b. Efraim v. sub Simson incertus N.⁷²²⁹.

7234 SIMSON b. Elieser e Saxonia Pragensis, cognomine *Baruch scheamar* (ברוך שאמר). [Ca. 1375 sec. *Zz. Z. G.* p.210=161 (corr. Indicem p.605). Cf. W²2204=417b („Baruch, qui docuit Samsonem“); cf. ¹1132 Isak ap. *Jos. Karo*; cf. *Asulai* II p.18. — Auctor in praef. refert, parentes suos cum sororibus suis e provincia וארץ שושניא ergo ap. *Maium* p.327, ap. W³p.1159 leg. *Saxonia*, *Maius Susam* suspicatur!), patria sua, *Saxagon* petivisse, ibique periisse (ושם לעולם כלם, abierunt omnes in mundum suum“), scil. aeternum, *Maius* scribit לעולם vertitque: „continuo abierint in alia orbis loca“!), se vero puerum omni cura destitutum, precandi formulam ברוך שאמר summa voce recitasse [אמרה] בקול רם ..., unde corr. *Bart.* ap. W¹p.1151], hincque cognomen accepisse. A praeceptore *Isachar* ו"ל textum Tefillin accepit Abrahami (laudandi), atque de iis se omnia collegisse, postea Palaestinam (ארץ הצבי) petivisse, denique se ad marginem textus (כס"ב הנלין) emendatoris Abrahami Animadversiones e receptione doctorum verbotenus (ככהבם וכלשונם), prout eas sensim collegerit, adornasse.]

1. ברוך שאמר *Baruch scheamar* [Benedictus qui

SIMSON b. ISAK

dixit] i. e. הַיְכֹות תְּפִלִּין *Regulae de Tefillin* secundum Abraham b. Moses ex Sinzheim (וונשהיים), qui in juventute nominatus est Abraham Chassan (*Cantor*) ex הייפורט; cum Animadvv. Simson b. Elieser collectis [atque aliis per Tabjomi, i. e. Jomtob L. Mühlhausen, cujus] acced. *Expositio Alphabeti*; edid. Israel b. Isachar Baer e Mohilew

4. Sklow (קסמ) ... (ללמך) 1804.

[Liber pravissime editus. Post praef. Simsonis, incip. בְּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, quam claudit acrost. duplex שמסן (*sic*), formula (f.3) והא לך הנוסחא מִהֶרֶר"א introducitur libellum primi auctoris (quem suo loco neglexi, ut omnes Bibliographi, excepta ablegatione ap. *Benjakob* I p.14, mihi tunc nondum obvia), cujus praef. incipit: הַנִּי אֲבָרְהָם מוֹנֵשֶׁהֵיִם ... מִיּוֹם הַפְּרָדִי מִלִּפְנֵי מוֹרֵי ר' מֵאִיר מְרוֹטְנֶבּוּרְגַּ לֹא מִצָּאִיתִי אִישׁ מִדֶּקֶק לַעֲצֹמֹת כְּצִיצִית וּבַחֲפִלִּין וּבְמִוֶּזֶה לִפִּי הַצּוּר וּלְחִי רַבִּינוּ פֶּרֶץ מְקוֹרֵבִיל וּמוֹרֵי הַקְּדוֹשׁ הָרֵב הַחֲסִיד ר' קוֹבֵלִין וְלֹא וּמוֹרֵי הָרֵב מִלִּכְיָאֵל מִהֶנוּנָה (?) וּלְחֹלֶם לֹא רֹאֵהִים וְכוּ'; ea desinit: פֶּעַמִּים נִמְצָא שֶׁהֵם בְּלוִיִּם; lib. ipse inscribitur: הַלְכוֹת חֲפִלִּין שֶׁחֲקַנְתִּי אֲנִי אֲבָרְהָם. צֶרֶךְ שִׁיקָה עוֹר שֶׁל גִּיּוֹל. Zz. Z. G. p.209 Abrahamum inter scribas ca. A.1330 collocat. — Animadvv. Simsonis partim in textu, partim ad marg. excusae sunt; de eis ergo nonnisi collatis MSS. in eorum Catal. disserendum erit. Cod. *Opp.* 892F. olim fortuito evolvens in fine lib. notam offendi: אֲחֵחִיל אֶלְפָּא בִּיהָא שֶׁל מִהֶרֶר"א לִיפֶמֶן; „incipiam *Alphabetum* Lipmanni“, quod tamen non sequitur; probat vero dicta supra p.1413, cf. p.2415 et *S. Sachs*, כ"ח VIII,206.]

SIMSON b. Isak v. Simson Chinon.

SIMSON b. Jakob v. Simson Modon.

7235 SIMSON b. Jona. [E carmine ipso, phrasibus generalibus constituto, nihil speciale de auctore eruere potui, qui Amstelodami A.1648 vixisse videtur.]

הַחֵלֶת *Elegia* („Klacht“ קִינָה על סְמוּרְעוֹת הַזֶּמֶן בְּרוּךְ הוּא [קְלֶאכְט] über die schwere Zeit“) acrost., incip. שֶׁה דְּחוּיָה הוֹמָה אוּיָה; ad calc. Bened. cibi N.2609 (1648).

SIMSON b. Josef e Falaise v. sub Simson Sens.

SIMSON b. Josua Moses v. Simson Morpurgo.

7236

SIMSON Kalir (קליר). [Censura W. B. A. de *Steinwehr*, Prof. Francof. ita incipit: „Est omnino tam antiquitate generis, mischnicorum fere aetati doctorum aequalis [spectat ad Elasar Kalir!], quam suo, suos inter merito non uno conspicuus Judaeus, πολυγλωττος, S. K. Hierosolymitanus(?): Multas, non emendi aut vendendi quae-stu ductus, longis peragrans itineribus regiones; ibique tantum consistens, ubi matheseos, astronomiac imprimis scientiae opes, quas praecipue in lucro ponit, comparet, comparatas aliis impertiatur“. Noster ipse in praef. se patriam urbem (non nominatam) penuriae causa reliquisse ait atque visitasse Constantinopolin, Italiam, in Germania: Fürth, Bamberg, Berlin, ubi Maimonidis regul. de Noviluno docuerit, atque antistes Feitel ejusque filius Efraim ipsum ad opus excudendum incitarint, sumtusque suppeditarint. *Comm.* se „accepisse“ dicit (וְהָ) אֵנָה לִירֵי פֶרוֹשׁ קֶצֶר Lat., v. supra p.1892.]

פִּירוֹשׁ *Comm.* [re vera Mos. Mendelssohn] in Moses Maimonides: *Expos. voc. logic.* q. v. op. 93 (1761).

SIMSON Kohen v. Simson Modon.

7237 SIMSON b. Meschullam e Franc. ad Oderam (*sic*) Amstelodami. Vers. Germ. *Targum* II. in Esther; v. Biblia Chald. N.1226 (1711 etc.).

7238 SIMSON Modon (מודון) b. Jakob Simson Kohen, Rabb. Mantuanus. [Mrt. fer. III.21. Sivan (10. Junii) 1727, natus 6. Ab 1679, v. biograph. per *S. della Volta*, כֶּרֶם חֲמֵד II,115 (ubi constanter err. typ. מודין, unde de Modena aliaque minus exacte scribit Anonymus [*Fürst*?], ap. Philippson, Allg. Zeit. des Jud. 1838 p.216 (non indicato fonte „Modin“ *Jüd. Lit.* p.461 n.48, v. p.422); cf. quoque Zz. ap. Liebermann, Deutsch. Volkskal. 1853 p.74; *Nepi* p.343. A.1719 nomen inscripsit Cod. Canon. 28, ut puto ab eo exarato; cf. quoque *Dukes*, אוֹצֵר נַחֲמֵד II,195.]

1] שִׁיר כֶּתֶר תּוֹרָה *Corona legis* Carmen in dedicationem voluminis in Pentat.

4. Ven., *Bragad.* 1721.

[W³2207d nihil de argumento exhibet; *Della Volta* p.117 n.6 libellum „supra laudatum“ dicit, sed nullibi eum laudavit! neque expl. ubi exstet scio, unde libellum ex ed. II describam. Dedicatio ad Rabb. Venet.

SIMSON MORPURGO

Jeh. Briel (cf. sub op.3) data Mantuac 4. Adar 481 (1721), praef. laudat eundem et medicum *Jos. Baruch Cases, Isak e Reggio, David Finzi, Israel Jakob Chassak, Jakob Fano, Kalonymos de Italia, Abraham Jedidja Basila et Abi-Ad Sar Schalom [Basila]*. Carmen constat 20 strophis s. d. *ottava rima* (למנצח על השמינית in tit.), incip. ביה שיר (פרשי אברה).

2. — Ed. II. (ff.8)

8. lat. *Ven., Stamp. Vendramina* (הח"ק) 1740.

[Ed. nullibi, quantum scio, laudata, modo acquisita.]

3] *ציר הצירים* *Nuncius dolorum* Elegia in mortem magistri Rabb. Jehuda Briel

4. *Ven., Stamp. Bragadina*. 1722.

[*ut recte Saraval* 831, et in expl. ap. *Luzz.*; non *הע"כ* (1712), ut ap. *Della Volta* p.115 etc., v. sub N.⁵⁶⁹² et sub op.2.]

4] *קול מוסר* *Vox moralis* Carmina 50 (potissimum quae dicuntur *Sonnetti*)

4. *Mant.* (גרול קול מוסר) 1725.

[*Rossi*, lib. stamp. p.65; *Saraval* 832; *Della Volta* p.114. Specimen exhibet *Dukes*, Litbl. V.42. Excerpta in Cod. MS. *Mich.* 846. — Ed. s. l. ap. *Jos. Schröder* A.1845 (*Mich.* 3799) v. in Litbl. VI.273, ubi ad Litbl. 1840 remandatur, sed frustra ibi quae-sivi. Libellus modo in Polonia pessime recusus est.]

7239 SIMSON Morpurgo b. Josua Moses, Medicus Patavinus, dein Rabb. Anconensis. [Mrt. primo die Paschatis (12. April.) 1740 (*Zz.* ap. Liebermann, Deutsch. Volkskaleuder 1853 p.68), natus in urbe Gradisca A.1681 (*Luzz.*, Serapeum 1840 p.27); cf. *Asulai* II p.144; *W*³2207e, *Rof.*, Diz. (p.209), quos neglexit *Carmoly*, Hist. des medec. p.237, ubi adde quoque *Oppositioni* ap. *Rof.*, Bibl. antichr. p.63 et *Epistolas* MS. de Mos. Ch. Luzzatto (*Almanzi*, כ"ח III,149), atque varia ap. *Isak Lampronti* e. g. I f.35b (אונס) A.1716. Nomen ab urbe Marburg derivandum est; attamen מורבורג jam A.1623 sese scribit David b. Schemaja supra p.958 lin. 2, adhucque exstat familia notissima Morpurgo q. v. (et cf. *Saraval* n.839, unde corr. *Hamberger* p.209), cui pertinet Rahel Tergestina poetria (in periodico כוכבי יצחק *M. E. Stern*). — Nostri socer scribens Josef Fiametta q. v. p.1416 ubi lege 1712 et adde *Luzz.*, כבוא 1856 p.16.]

1] *עץ הדעה* *Arbor scientiae* Comm. in Jedaja Penini: *Examen mundi* q. v. [anon.] (1704).

[*W*²p.1392 n.539. Cf. *S. D. Ottolenghi* praef. ad ס' שובבים N.2932.]

2. *שמש צדקה* (שו"ת) *Sol justitiae* Resp. cum Additt. filii Mos. Chajjim Sabb. II Ptes.

f. *Ven.* (כבלות)

לכחוב הזה, 17. *Ab-fer.* III.27. *Elul*) 1743.

7240 SIMSON Munai (מוניי), e provincia קונפיינא (Champagne?). [Ante A.1338? Auctor dicitur in MS. A.1392, laudato supra p.2323 sub ⁵, ubi errores varii ap. *Dukes*, Litbl. XI,460 correcti sunt. Idem Nostro cognitionem linguae Arabicae tribuere vult e loco (ab eo depravato) in cap.32, ubi legitur השחיקה החמרה ענין אחר עזלוו השחיקה, ergo explicatio altera e textu Arabico petita affertur, non ipsi scriptori pertinens, quae „primaria“ dicitur; ita enim vox עיקר intelligenda passim occurrens, praecipue, ubi textus vario modo (ויש אומרים=ו"א) explicatur, cf. cap.29: ועקר, cap.1 (ad הבושה החסרון) (ועם הבושה חסרון) ענין אחר זה עיקר, et cap.1 (ad שמהחכם) (או שמהחכם) et 6; generatim expositionem voce פחרו (פחרונו) introducit. Gallum recognosco e proverbiiis allatis in cap.5,6,8,9,20 bis,39, e. g. cap.5: מיוש באלט כונא אטאנדרא קימאלבייו: האלטא i. e. *mieux vaut bonne attendre que mauvaise hâte*; cf. cap.26: אקונרית בלעו i. e. *a qu'on dit*. Auctores citati sunt *Maimonides, Saadia* (Introd. in cap.2) et *Menachem* (cap.14: סלסל, unde suppl. *Dukes*, Litbl. XI,335,440). Codices textus varios Noster adhibuit (cf. supra p.2324 op.5), cf. ספרים שכתוב (cap.3), ויין הלשון (cap.13), וכספר אחר (אחר?) נמצא (cap.29); cf. quoque ad Codd. *Opp.* 1176Q. et *Uri* 38.]

פירוש *Comm.* in Salomo Ibn Gabirol: *Selecta margaritarum* q. v. [anon.] (1484.1546.1558). [De tit. *שערי מדות* *Portae virtutum* v. supra p.2323.]

7241 SIMSON (Chajjim) Nachmani b. Nachman Michael, in urbe Reggio. [Mrt. 6. Elul (18. Augusti) 1779, v. *Nepi* p.325, *Ghiironi* p.324; cf. *Asulai* II p.48: ורע שמשון.]

חולדות שמשון *Generaciones Simsonis* Comm. in tract. Talmud. Abot N.1487 (1766).

7242 SIMSON Ostropol (seu Ostropoljo) (אוסטרפולייא) b. Pesach. [A.1648 in persecutione celebri trucidatus fertur in tit. operis, ap. *W*³p.71, *Asulai*

SIMSON b. PESACH

1 f.91, ubi adde H sub מנחם בן, מנחם בן, נר, מנחם בן, ut e praef. quoque ap. W l. c. et Wunderbar, Litbl. VI, 722, VII, 529; sed sine dubio leg. ניר אלהים, ad nomen Simson alludens. A. 1655 *Jüd. Lit.* p.456 (Angl. p.231) jam nescio unde petiverim, nisi e Cod. MS. Mich. 599, qui A.1653 exaratus est, opp. enim Nostri nomine ab aliis edita et partim redacta sunt]

1) דן דן *Dan judicet* Comm. in Ahron Cardina: Cornua, adjectis ליקוטי שושנים *Collectiones li-liorum* collect. kabbal. per sororis fil. Pesach b. Isak, q. v. [suppl. W³2203d] (1709.1765).

2. כתבי *Scripta* kabbalistica; acc. (discipuli) Natan [b. Moses] *Precatio*; per Mos. Meinsterl e Wien

8. Amst., Uri Phöbus (fer. IV.3. Ab) 1687. [W³ correctus supra p.2043 N.⁶⁶³⁸]

3) — ed. auct.; ad c. Menachem Asarja: *Tract. temporum* q. v. op.23 (1693). [W³ lib. eundem non recognovit.]

SIMSON b. Pesach v. Simson Ostropol.

SIMSON Sabb. b. Rafael v. Jakob S. S. b. Rafael.

SIMSON b. Samuel v. Simson Bacharach.

7243 SIMSON b. Samuel Jeruschalmi (*Hierosolymitanus*). [Nomen male Simon ap. Bart., Metz et Dukes, Zur Kenntniss p.142 (ubi etiam A. 1525, scil. 5275 pro 5375) et in Registro Cat. Michael p.355, ubi leg. n.318; auctor nomen שמעון per acrost. et per Gematriam voce ירעוה exprimit.]

1. ירעוה עוים *Cortinae caprinae* Carmen in 613 praecepta legis; edid. Simon Levi Ginzburg; carmen adjecit Jehuda di Modena

4. Ven., di Gara (כרכה ער כלי די) 1597. [W^{1,3}2211, loco postr. male שלמה ירעוה.]

7244 SIMSON ex Sens b. Abraham b. Simson ex Falaise b. Josef, Gallus, compend. רשב"א *RaSchBa*. [Obiit in urbe Acco (Ptolemaide), quam aetate propecta petivisse videtur, vix ante A.1205 (quia Resp. ad Meir Abulafia defuncto Maimonide scriptum vid.), forsan A.1210 (v. infra de filio Samuel); jamque ca. A.1218 defunctus vid., quia Charisi (cap.46 f.63b) omnes incolas Acco idiotas dicit; A.1235 Noster defunctus laudari vid.

ab Abr. Maimonide (מלחמות ה' p.10, v. infra). — De Nostro et auctoribus homonymis vel dubiis paullo fusius disserendum est.

¹ Auctores de Nostro sunt: *Meiri* et *Isak Israeli* (v. sub ²); *Abr. Sacut* f.131a (qui de A. fatali 1175 eodem ac magistri Isak הוקן [i. e. b. Samuel e Dompaigne, cf. Zz. Z. G. p.33] jure dubitat, cf. *D. Gans* sub A.935, quem hinc more suo de aetate simpliciter sumit *Sabb.* et hinc *W*¹ p.1154 n.2213, de Add. ad יוחסין f.164a v. infra); *Gedalya* f.38a, 41b (locus citatus e *Mos. Rieli* legitur f.103b) et 42b (v. infra); *Conforte* f.18a; *Asulai* I p.180; *Rpp.* כ"ח IV, 24; *Zz.* ad Benjamin p.256 (cf. Litbl. II, 457); *Z. G.* 35, 193 (unde sua sublegit plagiator *Carmoly*, Itiner. p.201, in Indice p.562 Nostrum in duos dividit!); *Luzz.* ap. Polak l. c. p.44, 45, 46; *Jüd. Lit.* p.396, auctius Angl. p.88, 91, cf. quoque p.362 n.90. — De erroribus ap. *W*^{1,3}2213. ²2203b. ¹2164.2191 (2188) et *Ref.* v. infra sub singulis.

² Confundendus non est avus Simson Falaise (מפליוא, cf. N.⁷⁰⁶⁸), qui a nepote discernitur nuncupatione הוקן senior (v. *Gedalya* f.41b, cf. S. מפליא f.40b [seu f.52b ed. Ven.]; *Conforte* f.18a, ubi Noster שמעון altera vice et non modo שמעון Simon הוקן sed etiam מפיילירא (duplicem errorem non correxit *Cassel*, quamquam in nota 4 citat *Zz. Z. G.* 56, ubi *Conforte* quidem non corrigitur, sed מפיילירא in ipso Talmud emendatur מפלייא; *Asulai* sub Nostro l. c.). Is imprimis cum Jakob Tam commercium habuit literarium [v. *Resp.* nonnulla e MS. ap. *Luzz.* VII, 19 (cf. p.25) Collect. כרם חדר n.3595; forsan huc pertinent *Resp.* n.192-4 collect. שערי השובה. Salon. 1803 f.14? Forsanque hinc *Meiri*, praef. f.18a, Nostrum, nepotem, Jakobo praemittit, atque *Isak Israeli* (in יוחסין f.163a) inter Jakobum et Gerson (!) laudat Simson, ut vid. eundem. Cf. *Luzz.* l. c. p.46. — Exstitit quoque Simson socer Jakob Tam, v. *Gedalya* f.41a).

³ Nostri cognomen petitum est ex urbe Galliae, quae apud veteres scribitur שמאן (quod perperam ad instar abbreviaturae Simon b. Zemach solvit *W*³p.159) seu שנק; in edd. Talmudis A.1523 etc. scribitur שמאן, in op. spurio 3: שמאן. *Hierosolymitanus* (איש ירושלים) quoque nuncupatur (v. Mos. Coucy ap. *Rpp.* l. c., unde *Sacut* l. c.). „רשב"א in urbe Paris“ vero ap. *Gedalya* omnino fictum vid., vel e confusione ortum cum Simson Coucy, quem in MS. vetere „Simson

SIMSON b. ZADOK

b. Abraham seu מקוצי השר affinem (גיסן) Mosis Coucy“ nominari praelendit, atque cum Nostro conjicit (cf. f.40b). Re vera euphemia השר pro ש est generalis, occurritque de Nostri aequali Simson Coucy (v. *Zz. Add.* p.315 etc. [supra p.1795, 2341], *Z. G.* 56,205) atque de Nostro (v. *Luzz.*, 2341, *Lemb.* 1856 p.72), et quidem ipso loco in הנהוה סרדכי (Gittin cap.8, ubi diserte in fine שמשון בן אברהם), e quo *Gedalja* f.38a Simon e Sens (שאנץ) sibi effluxit, quem cum discipulo Sal. Isaki conjicit, non minus dubio (v. sub Schemaja N.⁷¹⁵)! In *Add.* ad יוחסין f.164a quoque tempore Sal. Isaki כשנן ר"ש cum fratre ריב"א collocatur, atque statim ורש"א ור"ר פרה Confusioni et dubiis ansam dant loci duo ap. *Mos. Coucy* citati a *Gedalja* f.42b, 43a. Locus alter est in praec. negat. 141 (non 121, ut *Ged.*, quod a cl. *Zz.* didici), ubi „Rab-henu Simson“ affinis Isak b. Abraham (ריב"א), i. e. Nostri fratris) dici videtur (גיסן), quod forsani נסי emendandum putat cl. *Zz.*, qui *Z. G.* p.37 Nostri affinem dicit M. C., cf. supra p.1795 in fine). Loco altero *Mos. Coucy* affinem suum ר"ש laudat, quod Simson b. Simson legit *Gedalja*; eandemque abbreviaturam de „Samuel vel Simson [ut legit Benjamin Seeb] b. Simson e Sens“ intelligi posse observat *Zz. Z. G.* p.43, qui ceterum Simson b. Simson quandam laudat l. c. p.99. Dubius ergo restat affinis Mosis Coucy, „S.“ filius ut vid. Nostri. Nominis Samuel omnino nescio testimonium, nisi fuerit auctor itinerarii Samuel b. Simson (q. v.), cujus filius esse poterat Nostri nepos Salomo in urbe Acco (*Sacut* f.133a, ap. *Gedalja* f.46a, ap. *Zz.* ad Benjamin p.256; cf. quoque Isak b. Salomo e Sens Saec. XII. ap. *Carmoly*, Itiner. p.195 n.15, cum Isak e Sens ap. *Zz. Z. G.* p.60). Neque Simonis aliud mihi innotuit testimonium. Ex ipso Nostro nimirum exsculptum habeo auctorem Tosafot Simon b. Abraham ap. *W*¹2164 (quamquam homonymus occurrit ap. *Zz.* *Z. G.* 91,103; cf. *Asulai* I p.178?), prout Simon Sens b. Abraham Noster nominatur ap. *Sabb.* (v. *W*¹2191). Imo nexum aliquem cum S. b. S. laudato suspicor ap. *W*¹2188, ubi: „שמעון בן הראש (הר"ש)?“ R. Ascher“ ut explicat *Buxtorf*. [locum frustra quaesivi!], Doctor Talmudicus, commentatus est in Talmud Babylon et obiit A.1248 (!)“; Simon enim fil. Ascher b. Jeziel vix notus decessit A.1342 (v. *Gedalja* f.47b; *Conforte* f.25a; *Zz. Z. G.* 422).

Denique Simson b. Simson ap. *Saadia Ibn Danan* (Cod. *Uri* 461 f.18b, ut in חכרה ננוה f.30b) Nostri filium designare videtur, quod tamen potius erroneum habeo.

⁵ Nostri frater (cujus confusio cum homonymis auctoribus partim auctores de Nostro vexavit) est Isak b. Abraham e Sens, seu Isak הבחור junior, qui compendiose plerumque ריב"א vocatur. Sacut postremum (male ab altero divisum, unde etiam ap. *D. Gans* ad A.935) una cum Samuel Evreux ca. A.1175 floruisse dicit, non obiisse, ut *Gedalja* f.42b (ap. *W*¹1143), cujus confusionem breviter vituperat *Asulai* I p.100 (ad notam *Benjakob* II p.166 v. supra p.2096). Cf. *Conforte* f.14a.b (ubi in nota 7 leg. *Zz. Z. G.* 34, e quo sua sublegit *Carmoly*, Itiner. p.195), 17a,18a. Ex eis constat abbreviatura altera, quamquam minus frequens, ריב"א (quam ap. *Rpp.* emendare vult *Meklenburg*, *Annal.* I,245). Postrema imprimis Isak b. Ascher designat, qui jam a proposito nostro longe distat.

⁶ Opera Nostri praeter excusa (v. quoque sub Mardochai b. Hillel p.1661 op.2) hactenus nulla innotuerunt atque *Resp.* (השובה) partim in *Resp. Meir Rothenburg* (*W*³2203b Nostrum non recognovit; cf. *Asulai*). Exstant *Epistolae* ad sapientes Gallos et ad Meir Abulafia, ut in Cod. *Rof.* 772 [v. citata supra p.1689, ubi ad initium notae adde *Epist.* Abr. Ibn Chisdai, in fine pag. adde להכתי לוניל ... מאיר ר' בהתנצלות הרמב"ם ap. *Asarja de Rossi* cap.3 f.51a ed. Wien, suppl. quoque ap. *Zz.* כ"ה V,138], Cod. *Poc.* 280B. tamen Epistolarum nonnullarum tantum argumenta generalia exhibere didici e Cod. MS. antiquo voluminoso modo a Bibl. Bodl. acquisito, (e quo notitiam supra p.2224 petivi). — *Comm.* in הורה כהנים MS. A.1855 acquisitulum nondum insexpi.]

1] פירוש *Comm.* in 21 tractt. *Mischnae Ord. I.* et VI.; in edd. *Talmudis* q. v. p.2118.4.

[*W*¹2213. Excerpta in Cod. *Rof.* 166,¹⁵, qui in Indice et Diz. (p.285) confundit Simson incertum N.⁷²²⁹]

2] תוספות *Additamenta* sic dicta שאנץ (*Sens*) in tractt. *Talmud* q. v.

[MS. *Opp.* ap. *W*³2213 nescio; exstant nonnulla in Codd. MS. *Mich.* 838-9]

3] — in tractt. *Edujot* [*spur.*] N.1648 (1812-3).

⁷²⁴⁵ SIMSON b. Zadok. [Discipulus Meir Rothenburg (q. v.), ut vid. Germanus, mrt. A.1312 sec.

SIMSONI

Abr. Sacut f.133a (*Dav. Gans* ad A.72, cf. sub *Simson* Chinon). Abbreviatura ש"פ in lib. edito (hinc *Conforte* 24a) solvitur Samuel b. Zadok [de auctore homonymo Ibn Schoschan v. supra p.2431], in *Addit.* ad *Abr. Sacut* f.164b: *Simson* b. *Zadok* (v. infra), quod e MS. ap. *W*³ p.1168 suisque variis „rectissimum“ putat *Rof.* ad Cod. 392 [ubi pro 583 excerpt. substitutum 799]. *Asulai* 11.91 *Simson* e MS. confirmat, idque cum eo et *Zz. Z. G* 163 assumimus; MSS. enim sunt tanta atque varia (v. infra), ut nonnisi inspectione speciali eorum testimonia numeranda et ponderanda fuerint. Nomen jam antiquos latuisse concluderim ex eo, quod praeterea neque *Simon* (quod e confusione derivari potest laudanda) nec *Simson* ap. *Zz. Z. G.* nominatim laudatur (cf. p.97). Litera ה per חשובות *Resp.* explicatur a *Sacut*, in Codd. nonnullis per חושבות (sic) *Additamento* [ad verba magistri *Meir*?], in lib. edito הלסיד *discipulus*, quod vero perperam statu constructo vertunt Bibliographi Latini „disc. Samuelis“ etc. (ut ipse *W*¹1153 et *Rof.*), est enim appositio, seu appellatio ipsius nominis sequentis. Confusionis librorum homonymorum auctor, ut saepissime, est *Gedalia* f.45b, qui ad verba *Sacuti* addit: „secundum Nonnullos est ר"ש b. *Zemach* aetate *Ascher* b. *Jechiel*“, abbreviaturam ר"ש male *Simson* b. *Zemach* solvit *W*²p.719 (in Indice alphabetico omnino erroribus referto), spectat enim ad f.48a, ubi de *Simon* *Duran* (q. v.) b. *Zemach* agens (cujus *Resp.* citat f.30b bis), se vidisse praetendit, eundem vocari *Simon* b. *Zadok* discipulum *Meir* *Kohen* etc. (v. supra p.1703, ubi adde *Schlettstadt* ap. *Benjakob* עתיקים II,9, et p.1704, ubi *Meirum* Nostri magistrum in יחסין f.164b dixi; neque id nunc rectum habeo; vox וישרתו de Nostro non ad proxime praecedentem *Meir* referenda, ut a *Gedalia* seductus putavi, potius ad *Meir* *Rothenburg*, sequitur enim: נח היה הלסיד (מורה"ר ר' יואל). Hinc *Bunt.*, *Sabb.*, *W*¹p.1161 de libris confuse agunt, cujus alter tunc temporis nondum excusus erat; mirandus vero *Rof.*, qui in *Diz.* sub *Simon* *Duran* (p.93,94) op. nostrum atque Codd. MS. snos recenset! Quod non animadvertit *Jellinek*, in Registro p.29 n.13.]

חשובות *Taschbez* Liber ritualis e mente *Meir* *Rothenburg* per discipulum *Samuel* [*Simson*] b. *Zadok*

4. s. l. [*Crem.*] *Vic. Conti.* s. a. [1556-61]. [A.1556 (ויש) ap. *Sabb.*, quem repetunt *W*¹p.1161

et *Rof.* *Crem.* p.4 n.2 e libro *Isak* *Corbeil* (N.⁵³³⁷ op.2) petitum suspicatur *Zd.* — Ed. rarissima (v. *Asulai*). Recusus est liber 4. s. l. „ut excusus est *Cremonae*“ [in Polonia?] 1816 (A. למדתם איתם בנכים...). — Inserta sunt nonnulla *Perez* b. *Elia* q. v. — Ab excuso et inter se valde differunt Codd. MS. (cf. *W*³p.1169), quorum plures in Catal. eorum descripturi sumus. De tit. alio מנהגי טרם *Ritualia* *R. M(eir)* v. supra p.1712.]

SIMSONI v. *Abraham* *Schimschoni*.

SINA v. *Elieser* b. *Jehuda*.

SINA (*Ibn*) = *Avicenna* q. v.

7246 *SINAI* (סיני) b. *Isak* (*Selklin*) *Loanz.* [*W*³ 1750b.]

... מערכות יצרות inter *Prec. Coll.* N.2800 (1714).

SINDABAR = *Sendabar* q. v.

7247 *SINNER* (*J. R.*).

1. *Catalogus* Codd. MS. bibliothecae *Bernensis*. III. voll. 8. *Romae*. 1760-2. [V. Indicem libri sub *Rabbinica*.]

7248 *SIONITA* (*Gabriel*), *Presbyter* *Maronita*.

Vers. Lat. Versionis Arab. Pentateuchi Saadiae *Gaon* q. v. op.17.

SIRILLO v. *Samuel* *Sirillo*.

SIRKS v. *Joel* *Sirks*.

7249 *SIXTUS* (seu *Xystus*) *Senensis*, *Dominicanus*, *Exjud.* [*Mrt.* A.1569, „pluries in haeresin relapsus“ *W*^{1,3}1751.]

1. *Bibliotheca sancta*, ex praecipuis catholicae ecclesiae auctoribus collecta, et in VIII libros digesta. Adjectus est rerum notatu dignissimarum *Index* locupletissimus triplice ordine distinctus; Tomi II

f. *Lugd.*, *Carol. Pesnot.* 1575.

[Pp. 354+365 praeter *Indd.* Ed. *Pr. Ven.* 1566 (*W*¹p.930) rarissimam non vidi. In line ed. nostrae „Syngrapha Theologorum“ ad recognitionem operis missorum data *Genuae* 29. Julii 1566 (omissa in ed. 1626), dedicatio auctoris *Cal. Oct.* 1566. — Etiam ed. *Ven.* 1575 (v. *Rof.* lib. stampati p.31) non vidi, ejus vero rationem didici ex ed. *Colon.*, ap. *Maternum Cholinum*, 1576 (in *Bibl. Berol.*), quae in lit. dicitur:

SKLOWER

„Secunda ed. Novis ex postrema Veneta aedit. accessionibus non modo illustrata sed nova etiam *Chronographica Tabula* etc. locupletata, cum 3 locupletiss. Indicibus,“ ubi librum ipsum (pp.734) ante Indicem excipit frontisp. „*Tabula chronogr.* etc. collecta per *Joh. Boulaese*, Secunda Ed. a prima ne verbo quidem discrepans *F. a. M., typ. Nic. Bassaei* etc. 1575 [hinc ut puto ed. libri nostri *F. a. M.* 1575 habet *Niceron*]; ff.6; sequitur *Appendix* etc. „quae in secunda ed. *Ven.* ex authoris ipsius (ut ajunt) recognitione, priori ed. accesserunt“ (ff.4), in cujus fine haec leguntur: „Habes tandem Lector assumenda omnia etc. quibus Biblioth. Sancta ab authore silicet denuo aucta Venetiis rursus prodit in lucem hoc A.1575. Pro amplissimis illis promissis, quae in libri titulo leguntur, dii boni quantillus mus etc. Jam si judicare licet de istis additamentis, propemodum auderem affirmare, *supposititum foetus alius authoris*, conducti nimirum, aut pecuniola quapiam, aut bonis verbis ut aliquid adderet operi etc. quo auctius foret quoque vendibilis. Facit ut ita judicem, cum foetus ipsum ab authoris morte plus justo posthumum, tum maxime quum aliquid addit de suo stylus ab authoris phrasi, alienus“. — Add. illa in ed. 1626 suis locis inserta vidi; adque ad ea spectat tit. ed. sequ. — Opus, quoad Hebraica paucae auctoritatis, a *W* aliisque passim reprehensum, passim neglectum, in lib. 4 Catholicos sacrorum voll. expositores recenset ordine alphab., iisque adjectus Catalogus expositorum hebraeorum exiguus (p.391–3 ed. 1626), quem ita introducit: „Pius V. Pontif. max. etc. A. 1559 misit me *Cremonam* ad abolendos Thalmudicos Hebraeorum libros impiae ac prodigiosae doctrinae, quos Judaei ex omni fere Italia in eam urbem, tamquam in communae Judaicae nationis asyllum convexerant, cum igitur ea de causa coepissem diligenter evolvere universas eorum bibliothecas, et typographicas officinas, omnium quae tum in Italia erant, copiosissimas, reperi infinitum numerum Hebraicorum voluminum, inter alia vero infra scripta Hebr. expositorum in Div. Scr. commentaria“ etc. Mihi persuasum est, eum sua partim non ex autopsyia sed ex aliorum scriptis petivisse, ut e *Galatino* articulum Ammai (v. sub Todros Abulafia). P.392 legitur: „Manahem a Rechanate edid. commentarios in Pentat. Zioni praenotatos(!) quorum cum mille fere expli. etc. ad nos fuissent perlata etc. exusta fuerunt“ (cf. in lib. II p.149, ubi de *Talmud* agit). Hinc *R. Simon* ap. *W*^p.776 Menachem Rechanati Comm. Inquisitorum opera conflagratum dicit; imo ipse *W*^p.932, ubi locum illum (ex ed. *Paris*. 1610 p.311b) affert, verba „Zioni praenotatos“ ne-

glexit! Sixtus revera auctores confundit, combustus est Comm. Ziuni (ut recte *Rof.*, sed male A.1560) v. supra p.1743, ubi haec adde.]

2. „Denuo ab eodem auctore, antequam ex humanis excederet recognita et aucta etc.“ Ed. III. f. *Colon.* 1586.
3. — a Jo. Hayo scholiis illustrata f. *Lugd.* 1591.
4. — [*W*^p.931] 4. *Col. Agr.* 1626.
5. — vol. XIX p.379 Biblioth. maximae pontif. per Jo. Thom. de Roccaberti (f. *Rom.* 1699).
6. — crit. ac theolog. animadv., nec non duplici adjecto sacrorum scriptorum elencho ad-aucta et illustr. a Pio Th. Milante; II voll. f. *Neap.* 1742.
7. [Lib. III s. t.] Ars interpretandi S. Scripturas absolutissima 8. *Colon.* 1577.

7250 SKLOWER (B.). [Nescio num idem vel descendens Baruch b. Jakob Sklow N.⁴⁵¹⁰. Ap. *Delitzsch*, Z. G. d. h. P. p.108 male R.]
רעיון Contemplatio X(2),100 Collect. מאסף N.3713.

7251 SKREINKA (Elieser), Ludimagister Arađ (in Hungaria, natus Bohemus). [Litbl. IX,501 „L. (i. e. Leser, seu Lazar) Skreinka“.]

Varia in Collect. שיר לחן בכורי העתים N.3429. שיר לחן הפסח V,50 (monogr. ש-א). — משכיל לא-הפלה V,66 (monogr. ש-א).]

7252 SLONIMSKI (Chajjim Selig b. Jakob).

1. כוכבא דשמיט 'ס *L. Cometae* Astronom. 8. *Wilna.* 1835.
2. מציאת הנפש *Existentia animae* ejusque aeternitas extra corpus argumentis physicis demonstrata 8. *Warschau.* 1852.
3. תולדות השמים *Generatōnes coeli* Astron. cum praef. S. L. Rapoport 8. *Warschau.* 1838.
- 4] Epistolae seu dissertt. de chronolog. Jud.; V,104,117,125 Collect. כרך חמור N.3595.
- 5] Dissertat. de eadem re; ap. S. Sachs: *Columbia* q. v. (1851).
[Eadem fere repetit in lib. חכמה העבור nuper edito. Stricturas v. ap. *Pineles* in כ"ח IX,100.]

SLUZKI v. Chajjim Sluzki et v. Simcha Is. b. Moscs.

7253 SMITH (Thom.), S. T. P. coll. Magd. socius.

1. Diatriba de Chaldaicis paraphrastis, eorumque

SNELLIUS

versionibus, ex utroque Talmude, ac scriptis
Rabbinorum concinnata [*W*²p.1190]

8. *Oxon.* 1662.

SNELLIUS=Schnellius q. v.

SOBOTKI v. Matatja Sobotki.

⁷²⁵⁴ *SOCRATES*, Philosophus. [האלהי (*divinus*) ap.
Hebraeos medii aevi (ut ap. Arabes); Judaeorum
discipulus fingitur, v. *Mos. Isserls* l. c. p.1832,
unde *Gedälja* f.81b ed. Amst., qui locum addi-
tum diserte e *Cusari* MS. IV[13] citat; unde
suppl. *W*¹1747; cf. Catal. meum MSS. Leyd.
p.78.]

Precatio; hebr. verse per Serachja [b. Isak]
q. v.

SOESMANN (=Sussmann) v. Elieser S.
b. Jakob.

⁷²⁵⁵ SOESMANS (Lion).

Annot. in Pentat. N.926

(1787).

~~MS~~ *SOFER* [*Scriba*, seu *Actuarius*, primitus
professionem designat, postea nomen familiae, cf.
quoque Schreiber], v. Abraham Sofer et
Arje b. Chajjim et Jakob Sofer et Mo-
ses Sofer et Sabbatai b. Isak et Wolf
Zzebrzescin.

⁷²⁵⁶ *SOLA* (David Aaron de), Minister of the Spa-
nish and Portuguese Congregation of Jews, Lon-
don. [Natus die 2 festi encaeniorum 557, i. e.
26. Decembr. 1796.]

Notae Angl. in Pentat. N.983

(1844).

⁷²⁵⁷ *SOLOMON* (Zailick, i. e. Selig).

1. *גלות ומחילה* An exposure of hypocrisy and bigo-
try and a strenuous vindication of the Israe-
lites, in an adress to the members of a society
formed for promoting Christianity amongst
the Jews 8. *Lnd.* 1822.

⁷²⁵⁸ *SOMMERFELD* (Herrmann), *Dr.*

1. Rechtsansprüche der Juden in Preussen

8. *Elbing.* 1845.

⁷²⁵⁹ *SONNENFELS* (Alois. de), Sacr. Caes. Reg.
Maj. Ebr. ling. interpretes etc. [Exjud. De ejus
Gramm. partim plagiaria v. *Luzz.*, Proleg. p.61.]

1. Controversiae cum Judaeis Prodrumi libri II.

8. *Viennae*,

Pragae et Tergesti, in offic. Trattneriana. 1758.

⁷²⁶⁰ *SOMMERHAUSEN* (H., seu Zebi Hirsch
b. Simon), Ph. *Dr.*; Praeses societ. paedag.
(חינך נערים) Amstel., dein Brüssel. [Mrt. 25.
Adar (5. Mart.) 1853, natus 22. Oct. 1781 in urbe
Niederwehren in Franken, inde ab A.1799 Amst.;
A.1815 Brüssel. Inter opp. enumerata in Litbl.
XI,56 desid. op.2, ut vid. primum; adde *ib.* p.672.]

1. *הגדה לליל שחורים* *Haggada in noctem ebriorum*
ludicra ad instar Haggadae Paschatis auctore
Zebi Hirsch 8. *Brl. s. a.* [1850?].

[Ed. illegitima recusa ex ed. *Amst.* 1849 cum imi-
tat. Carm. Germ.; v. Addit. ipsius auctoris Litbl. XI,183.
Ed. l. minus integra *Brüssel* 1840, v. Litbl. XI,58,
cf. X,757. Recusum est quoque omnino anon. (ad-
jecto חקבוק ס') *Wien.* 1850, ubi f.7b ipsum acrost.
derogatum est.]

2] Brief an die Gesellschaft hebr. Literatur-
freunde (lit. hebr.); VIII,86 Collect. מספח N.3713.

SORESINA v. Jakob b. Josef et v. Sor-
zina in Sect. III.

SPEETH (P.), v. Moses Aschkenasi.

⁷²⁶¹ *SPINA* (Alphonsus de?), ord. minor., Exjud (?).

[Pauca certa sunt de auctore op. anon. Ordinis
minor. A.1459 scribens fertur in inscriptione pro-
oemii (ed. 1494 ap. *W*²p.1115). Anni 1454,1456,
1458 et 1460 in ipso libro occurrunt (il. cc. a *W*²
p.1122, unde 1452 ap. *Jordanum* ap. *W*⁴p.546 err.
typ. vid.), et quidem A.1458 in villa *Vallisoletana*.
An Judaeus natus fuerit *Woljio* ²p.1123 non con-
stat. Re vera ipsum nomen, ap. varios quidem
auctores varium (ut Bartholomaeus, Anto-
nius, Johannes, v. *W*¹p.193 n.323) forsan ex
auctoribus Exjudaeis ab eo citatis petatum est;
sunt nempe: Mag. Alfonsus Vallisoletanus (v.
p.2440,⁶2554), e cujus libro inedito *Bella Dei*
Noster plura Antijudaica petivit (eum nomine Ab-
ner laudat *Gedälja* f.43b ed. Amst., hinc No-
strum substitutum puto a *R. Simon* ap. *W*²p.
1122) et „conversus“ Johannes Vallisoletanus
(qui de *Podio*, seu *Podico* nominatur et ca. A.
1335 floruit sec. *W*¹3813, cf. dicta supra p.1851
et *Jew. Lit.* p.307 n.37; cf. nomen Alf. don Jo-
annis supra p.2440; *P. Bayer* in nota ad *An-
tonium* II p.184 [v. Add. ad lib. X (*sic*) c.2 p.209]

SPINOZA

ab eo discernit Johannem, qui „senior“ [el Viejo] nuncupatur et in op. *el Memorial* disput. Hieronymi A.1416 (!) laudat; „Sal. Aben Jubayzol“, ab eo citatus, est Ibn Gabirol; is Toletanus fertur; in op. *La executoria* etc. vero „Oppidi de Villa Martin“. Alf. Noster tandem Episcopus Orinopolitanus constitutus dicitur ap. *W*¹p.193. Rem omnino specialius inquirant ii, quibus auctores citati a *W*¹p.323,²p.1123,⁴p.546 commode ad manus sunt.]

1. Fortalitium fidei [anon.] [ED. PR. ?]

f. maj. s. l. e. a. [Bas., Bern. Richel ca. 1475]. [Goth. char. sine sign. col. et pagg. numero; voll. binis, ff. 248 lin. 47. *Hain*, Repert. I p. 94 n. 871. *W*³ p. 124 ed. vetustissimam „forte primam“ laudat (⁴p. 545). Exstat vero alia ed. in fol. s. l. e. a. goth. char. sine sign. etc. coll. binis, ff. 248, linn. 49, cui A. 1471 manu adscriptus erat, sec. *Hain* (n. 872), qui eam *Argentor.* suspicatur. Hanc Bibl. Berol. exhibere comperi. Aliam praeterea fol. s. l. e. a. goth. charact. sine sign. etc., binis coll. ff. 248, linn. 49 cum inscriptionibus litt. quadr. laudat *Hain* p. 94 n. 873. — Locos e MS. Magdeb. (*W*²p. 1123) e *Reimanni* Introd. repellit *Wolf*., Access. ad notit. Karaeor. p. 19 sq. (cf. supra p. 1851), unde (p. 22) causas esse ducit, cur in expl. edito (ed. 1494) acquiescamus, cf. ⁴p. 546. — Capp. singul. argumenta v. ap. *W*²p. 1116. — De libri pauca fide v. *W*²p. 1122-3.]

2. — f. Nuremb., impens. Anthonii Koberger. VI. Idib. Octobr. 1485.

[ff. 5 + 154 + 1, coll. 2, linn. 70. *W*⁴p. 545, 546, ubi diligenter curata dicitur. *Panzer* II, 198 n. 147. *Hain* p. 94 n. 873 (hujus numeri alt.). — Ed. f. (seu 4. maj. *Fabr.* ap. *W*³p. 125) s. l. cum insigni typ. cum litt. J. G. 22. *Maji* 1487, goth. (seu semigoth., ut *W*²p. 1123) charact. ff. 218, 2 coll., linn. 51 (v. *Panzer* IV, 42 n. 326, *Hain* n. 874) ap. *W*²p. 546 *Lugd.* fertur; cf. infra sub 4.]

3. — 4. maj. Nuremb., impens. Anthonii Koberger. 25. Febr. 1494.

[ff. 10 + 289, coll. 2, linn. 45. *W*¹p. 3. *Panzer* II, 245 n. 236. *Hain* n. 875. Specialius delineatur ap. *W*²p. 1125. — Ed. 1498 ap. *R. Simon* jam non exstare dicit *W*²p. 1123.]

4. — 4. min. *Lugd.*, per Jos. Moylin alias de Chambray. 1525.

[*W*²p. 1123. *Panzer* VII, 337, 507, ubi p. 333 n. 467 ed. 1522 eodem loco et typ., p. 296 n. 171 ed. *Lugd.*, *Joh. de Romois* 1511, quae curata est per Gul.

Totum (quem perperam auctorem habent Nonnulli in Cat. Bibl. Bodl. III, 522a, 653b), sec. *W*¹p. 193, ²l. c.]

7262 SPINOZA (Bened. de, seu Baruch). [Natus

Amst. 24. Nov. 1632, mrt. 21. Febr. 1677. — Auctores de eo veteres v. ap. *W*³ 378 et *Rof.*, Diz. (p. 298); inter recentiores pauci mihi innotuerunt Judaei. Locos nonnullos in scriptis recentibus hebr. laudat *Letteris* in כְּבוֹרֵי הָעַרְסִים A. 5606 f. 33 (in fine biographiae, quae re vera potissimum ex *Auerbach* petita est, de quo infra). Primus forsitan de eo loquens est *Menachem b. Salomo* (v. p. 552 Vers. Belg.); v. *M. Philippson*, Das Leben Benedikt's von Spinosa, 8. *Braunschweig*. 1790 (pp. 120, vidi ap. cl. *Zz.*). Cf. *Jost*, Gesch. VIII, 248; *Munk* et *Beer*, Philos. p. 38, 86. Controversiam de ejus philos. et nexu cum Judaismo, seu auctoribus Jud. v. ap. *Jellinek*, Litbl. XII, 302, *Luzz.* ib. p. 647 (cf. וִיכּוּחַ p. 71; וְאִיֶּבֶר נחמך II, 204, cf. p. 224, ubi *Geiger* memorare debuit *S. Sachs*); cf. de lib. *Wachteri*, Spinozismus im Judenth. *Jüd. Lit.* p. 450 n. 24, et laudanda sub op. 1. De libro *B. Auerbach*: Spinoza ein histor. Roman *Stuttg.* 1837 v. *Seligmann* ap. *Philipps.*, Allg. Zeit. d. Jud. 1838, lit. Beibl. n. 7 p. 27. Idem *Auerbach* opp. omnia Germ. edid. V voll. cum imagine 12. *Stuttg.* 1841. De *Gramm. hebr.* (in opp. posthum. 1677, v. Catal. Bibl. Bodl. III, 523a, ubi omnino opp. a nobis ommissa quaeras) v. auctores ap. *W*¹p. 241 et ap. *Luzz.*, Prolegg. p. 59.]

1. Tractatus theologico-politicus etc. [anon.] [*W*¹ p. 240] 4. *Hamb.* 1670.

2. — cui adjunctus est Philosophia S. Scriptae interpres [auctore Lud. Meyero] 8. s. l. 1674. [Tit. „ab auctore longe emendatior“, falso, v. *W*¹. — De op. disseruit *Kaempff*, Litbl. III, 329; de auctoritate Bibl. *Prager*, Litbl. VI, 69.]

3. — (Germ. s. t.) Ueber heilige Schrift, Judenthum, Recht der höchsten Gewalt in geistlichen Dingen u. s. w. 8. *Gera.* 1787.

4. Das Leben des B. v. Spinoza etc. v. Joh. Colero, aus dem Französischen mit Anmerkungen [cum Notis MS. Dris. J. Wolf]

8. *Frankf. u. Leipz.* 1733.

[*Coleri* op. Belgice et Gallice A. 1706 editum est sec. *W*¹p. 242.⁴p. 796; ap. *Rof.* p. 301 ed. *Utr.* 1698 laudatur.]

SPIRA v. Arje Spira et Elia Spira et Jakob Spira et Jehuda Spira et Jo-

SPITZ

sua Spira et Moses Spira et Natan Spira et Simon Spira.

SPITZ v. Abraham b. Moses Spitz et Meir Spitz.

7263 SPITZ (Jomtov b. Itzig seu Isak), Lehrer des hebr. u. Deutschen Faches. [Pater Isak, Rabb. Bunzlau, mrt. est 6. Maji 1842, 78 Annos natus; v. *Busch*, Jahrb. I, 176.]

1. זכרון אלעזר *Memoria Elasaris* scil. Elasaris Fleckeles' 8. *Prag*. 1827.

2] Varia in Collect. העמים כבורי N.3429. [הקדמה Carmen VI, 95. — מכתם על הר וועגן *ib.* p. 99. — מכתם על משורר אשר העלים שמו מספרו VII, 49. — מכתם על ס' — על קבר אשה חיל — מצבה כובי — יין לבנון הפועל — על איש יוצא לחרפני — קבר אשה מדנים — על משורר שכנה לילה בלשון נקבה — והרופא חתה צורה — על מורה שקנה בחים — המחקרים *ib.* p. 86.]

7264 SPIZELIUS (Theophil.), Ecclesiastes Augustanus.

1. Elevatio relationis Montezinianae de repertis in America tribus Israelitis; et discussio argumentorum pro origine gentium Americanarum Israelitica a Menasse b. Israel in *Spe Israelis conquisitorum* [W¹p. 783] 8. *Bas*. 1661.

2. Sacra bibliothecarum illustrium arcana resecta; sive MSS. theologicorum in praecipuis Europae biblioth. exstantium designatio; cum dissert. praelim., specimine novae biblioth. universatis et coronide philologica [W¹ praef. p. 3] 8. *Aug. Vind*. 1668.

[Coronis philolog. „de veterum Ebraeorum et recentiorum quorundam erga bibliothecariam et literariam rem amore“ recusa est p. 213 in Collect. de Biblioth. per Jo. Joach. Maderum 4. *Helmst*. 1702.]

7265 SPOTTISWOODE (William), M. A. Jewish Literature etc. from the German of M. Steinschneider q. v. [anon.] 1857.

7266 SPRINGER (Daniel), Prof. lingg. O. Vratisl. [Mrt. A. 1708, W¹p. 538.]

1. דרך הנשר *Des Adlers Weg* vita Imperatoris Josephi hebr., Chald. et Germ. Jud. et Germ. pura [W¹p. 538] f. *Bresl. et Dyhr*. 1705. [Germanica Vratisl., hebr. etc. *Dyhr*. ap. *Sabb*. —

Opere hoc nimis libere usus est Jehuda Wallich q. v.]

SPRINZ v. Moses b. Isak Osers.

SPROT = Schaprut q. v.

STADTHAGEN v. Jehuda b. Benjamin et Josef Stadthagen.

7267 STAEMMEN (Christophorus van), Preza-Holsatus.

Josef Albo *L. Fundamentorum* lib. II cap. 2 et 3 Latinitate donata q. v. (1661).

STAMPIGLIA v. Silvio.

STANAS [corrupt.] v. Josef Ibn Abitor.

STARK v. Josef Stark.

STEIN v. Eisak Stein.

7268 STEIN (Leopold), Rabb. in Burgkundstadt [nunc F. a. M.].

1] Ankündigung einer metrischfreien Uebersetzung der „Königskrone“ (כתר מלכות) des Rabbi Salomo ben Gabirol; ap. Geiger: *Zeitschrift* III, 436 q. v. (1837). [V. supra p. 2331 op. 32.]

2] Ueber die jüdischen Trauergebräuche *ib.* IV, 54 (1839).

STEINHARD v. Josef Steinhard et Me-nachem Steinhard et Moses Steinhard.

7269 STEINHEIM (S. L.), Dr. med., Altonaviensis. [Natus 6. Augusti 1790, ut a cl. Zz. didici. Cf. *Litbl*. III, 769.]

1] Die Offenbarung, nach dem Lehrbegriffe der Synagoge, ein Schiboleth. Th. I. F. a. M. 1835; angezeigt vom Verfasser; ap. Geiger: *Zeitschrift* I, 367 q. v. (1835).

2] Der Gottesstaat; *ib.* III, 15, 196, 332 (1837).

3. Gesänge aus der Verbannung, welche sang Obadiah ben Amos im Lande Ham. Auf's neue herausgegeben 8. *F. a. M.* 1837.

[Cum *figura* ligno incisa Judaeorum lugentium *Ben-demanni*. — Ed. I. A. 1829.]

7270 STEINITZ (Leser, seu Elieser b. Salman), Corrector Collectionis.

STEINSCHNEIDER

לוח chronologica; III, 236
Collect. בכורי העתים N. 3429.

7271 STEINSCHNEIDER (Moritz, hebr. subscribit Moses b. Jakob), Dr. [Natus Prossnitzii in Moravia 1. Nisan (30. Martii) 1816; 1839-41 Berol., A. 1842-5 magister Pragae in Pädagogio (Töchter-schule), hinc inde Berolini, ubi 1. Julii A. 1849 uxorem duxit filiam Salomonis Auerbach (N. ⁴⁴⁸⁴, ubi leg. mrt. 11. Tischri 5598 = 10. Oct. 1837). — Auctor hujus Catalogi inde ab initio A. 1848 elaborati, ubi passim ad varia ejus scripta (in primis in libellis periodicis) brevissime ablegat, quorum elenchus compendiosus subdivisus sequitur:

I) Ad Opuscula auctorum aliorum cum ejus nonnullis seorsim edita pertinent: ¹ Versio Germ. metrica lib. באר ללוי רואי hebr. auctore Abraham Belais (cf. N. ⁴³⁹¹) 4. Wien. 1838 (cf. Busch, Jahrb. IV, 228). — ² sub nomine M. S. Charbona cum praef. (pp. XII) edid. lib. Germ. הרב בציון oder Briefe eines jüd. Gelehrten (B. Fassel) etc. 8. Leipz. 1839. — ³ Verzeichniss hebr. Bücher, welche in der Auctions-Anstalt von A. Asher & Co. zur Versteigerung kommen 8. Brl. 1841 [anon. insertum Catal. majori et seorsim editum, cf. Zz. Z. G. p. 242 et Introd. nostram]. — ⁴ Nachwort, die Literatur der Haggada betreffend; p. XXVI-XXX ad c. מיד מראשית L. Landshtuth (et cum „Hagada“ hebr. et Germ.) 8. Brl. [1856]. — ⁵ Catalogus Codd. MS. hebr. Biblioth. Lugdun. Bat., jam passim ad partes vocatus, majore ex parte excusus est. — Adhibita ejus cura, vel adjectis ejus notis, lucem viderunt libri laudati sub auctoribus:

⁶ David Conforte: Vocans generationes (1846, v. praef. Editoris p. VI); — ⁷ N. Krochmal: Director errantium (1851, v. praef. Edit. in fine, cf. supra p. 1590, Jew. Lit. p. 270 n. 11); — ⁸ L. V. Saraval: Catalogue etc. (1853, v. supra N. ⁷⁰⁹⁰). — [Supplm. ad Jehuda Levi: Cusari ed. Brecher 1839 [q. v. in Add. f. 50 ad IV f. 31], citatum in fine praef. Delitzschii ad op. 5, et Litbl. II, 292 n. 3 nunquam lucem vidit; cf. quoque praef. D. Cassel ad ed. 1853 p. IV, et Introd. p. XIX sequ. — De Saadiae אסנתה (annunciato ap. Just. Isr. Annal. 1840 p. 112) v. supra p. 2175. — De A. Benisch. Two lectures on ... Maimonides (1847), v. observata supra p. 1941, ¹⁹; cf. Jüd. Lit. p. 443 n. 7. — Cf. quoque supra sub Simon Duran: קטת וסגן p. 2608.]

II) Ad Periodica et Opera collectiva varia

(circiter 20) Germ. et hebr., varia contribuit, in his pauca sunt, quae Judaismum omnino non tangunt, ut ¹ Pesther Tageblatt 1839 n. 293, 294 (nomine M. S. . . ider). ² Bild und Leben edid. a Freund Prag. vol. I. 1844 p. 235 (-z-r), II, 1845 p. 48. ³ Prager Zeitung 1848, 1849 (sign. o); ⁴ Deutsche Reform et ⁵ Nationalzeitung Berol. 1849-51 (relationes e sessionibus curiarum). — In enumerandis Germanicis ceteris (sec. ord. chronol.) dissertatt., quae ad histor. liter. Jud. propius spectant, specialius indicabimus; sunt nimirum III) Germanica: ¹ Universallexicon her. v. Pierer, 2. Auflage Altenburg (1839-43) scil. sub litt. A-M. et cir. 15 articuli sub O et P [modus enim, quo Editores articulos tractaverunt, tandem auctorem prohibuit, quominus laborem suum scientificum continuaret; notati sunt plurimum signo Std. (cf. Indicem auctorum), plurimi de literat. Arab. et relig. Muhammed. agunt, perpauci ad Judaismum, auctores Judaicos ne 10 quidem spectant; in lib. „Jüdisches Athenäum“ Grim. 1851 s. v. Steinschneider nomen „Marcus“ fingitur].

² Orient et Literaturblatt edit. a Fürst (1840-3); scil. in Orient (anon.) 1840 n. 25 (de Schönfeld, suppl. supra N. ⁷¹⁴³) 30 (N.) e Lond. 38 (cf. 42), 44, 45, 48 (signo. I), 49, 50 et Misc. n. 49; 1841 n. 3 (12), 19, 20, 22 et e Brl. n. 19, 20; Misc. n. 18, 50. Bibliographie 1843 p. 94, 135, postea ab Editore cum aliis mixta Litbl. IV, 396, 414, 445. — Litbl. (pseudon. M. Sider in Berlin): Literarische Rundschau II (1841) p. 225, 241. Asher's Ausgabe der Masaot des Benjamin von Tudela ib. p. 395, 401, 417, 437, 453. Die neueste Ausgabe des Cusari, ib. p. 289, 331, 345, 352 [ubi incipit inserta Dissertatio de Hebraismo philosophico, cf. Catal. MSS. Leyd. p. 59 n. 1], III, 177, 193, 209, 225, 673, 707, 811, 822. Imanuel 1843 p. 1, 17, 33, 57. Varia 1841 p. 485, 1843 p. 189, 222, 235, 291 (et cf. infra op. 7). Praeterea nihil auctori pertinet, qui MS. suum Editoris libidini dedere noluit (v. de additis et omissis ab eo nominibus gratis etc. notam in Orient 1843 n. 5 p. 40 et infra op. 8 p. 16 n. 33).

³ Ost und West ed. a R. Glaser, Prag. (1841-5), scil. 1841 n. 99 p. 399, n. 102 p. 409, n. 103 p. 413 [nom. „-n-r“, hinc inde nom. M. „S“-Ider“; praecipue recensiones librorum, partim e lit. orient. et hebr.] 1842 n. 20 p. 79, n. 49 p. 197, n. 77 p. 309, n. 95 p. 382 [Neerolog: Ad. Broda], n. 96 p. 385, n. 99 p. 397; 1843 n. 3 p. 11, 12, n. 6 p. 23, n. 7 p. 25

STEINSCHNEIDER

[nom. „-nr.“], n.9 p.38, n.19 p.75; n.27 p.107, n.29 p.115, n.94 p.377 [et Aphorismi n.36, 38, 41, 43, 52, 62, 65, 66]; 1844 n.72 p.295; 1845 n.58 p.231, n.59 p.235.

⁴ *Oesterreichische Blätter* her. v. A. Ad. Schmidl, Wien (1844-5): Ueber das Verhältniss der aegypt. Spr. etc. v. Th. Benfey, angezeigt: 1844 n.36-38 p.281-300. Medizinische Schriften v. Maimonides, 1845 n.12 p.89, n.14 p.109, n.15 p.118, n.16 p.123, n.57 p.442, n.58 p.452. Ueber Wenrich, De poeseos hebr. etc. n.74 p.575. Die Mnemotechnik des Jehuda A. di Modena n.91 p.707; Kalender etc. her. v. Busch n.98 p.765.

⁵ *Sabbatblatt*, her. v. A. Jellinek, Leipz. (1844-6), scil. 1844 n.30 p.117, n.44 p.173, n.48 p.189; 1845 n.4 p.13, n.8 p.31, [„Die Puppe“ aus dem Hebr. des Abr. Ibn Chisdai; suppl. supra p.674] n.10 p.39, n.11 p.42, n.12 p.46 [anon.], n.13 p.50, n.14 p.53, n.27 p.105, n.43 p.169; 1846 n.14 p.53, n.16 p.61, n.19 p.75 (zur Namenkunde), n.20 p.58, n.23 p.92, n.24 p.95.

⁶ *Zeitschrift für die relig. Interessen* etc. her. v. Z. Frankel, Berl. u. Leipz. (1844-6), scil. 1844 p.355 (cf. sub *Rapport*), 359; Notice sur Josef b. Jehuda etc. per M. S. Munk 1845 p.76, 108. Jüdische Chronik nach Hamza el-Isfahani ib. p.271, 321, 447. Zur Sagen- und Legendenkunde ib. p.380 (et 1846 p.281). Hebr. Zeitschriften 1846 p.28. קונטרס דברים עתיקים ed. Benjakob, ib. p.196, 274, 399. Zur Gesch. d. hebr. Poesie ib. p.401, 461.

⁷ *Magazin für die Literatur des Auslands* her. v. J. Lehmann, Berlin (1845-8), scil. 1845 n.27 p.105, n.52 p.207, n.72 p.286 (Ueb. das Verhältniss der muhammed. Legende zur rabb.); n.77 p.308, n.78 p.312; n.80 p.319, n.84 p.336; 1846 n.94 p.378, n.107 p.429 (Die neuere Geschichtsdarstellung der hebr. Poesie); 1847 n.31 p.121, n.32 p.127; 1848 n.57 p.226 et n.58 p.230 (Alfons des X. „astron. Congress“ und Isak Ibn Sid).

⁸ *Jahrbuch für Israeliten* auf d. J. 5606 u. 5607 (1845-6) her. v. J. Busch, Wien (IV, 221, V, 335): Das Buch *Ben hamelech* etc. geschildert, und Anthologie.

⁹ *Serapeum*, Zeitschr. für Bibliothekwissenschaft etc. her. v. R. Naumann, Leipz. (1845 sq.): Ueber talmudische Realindices etc. nebst Be-

schreibung einer HS. 1845 p.289. Zur Gesch. u. Lit. v. Dr. Zunz [angezeigt] 1846 p.38. Alia 1847 p.1, 17, 33. Jüdisch-deutsche Literatur, nach einem handschriftlichen Catalog der Oppenheimschen Bibliothek, mit Zusätzen und Berichtigungen [continens recensioem 385 operum, scil. 344 sec. titulos alphab., n.345-73 e Bibliis ea quae in Biblioth. Opp. exhibentur, n.374-8 Glossaria, n.379 dubia]; 1848 p.313, 321, 344, 363, 375; 1849 p.9, 25, 42, 74, 88, 107; Register [alphab.] der I) Autoren und Uebersetzer der deutschen Schriften und Uebersetzungen: Intelligenzblatt des Serapeum 1849 n.7 p.54, n.8 p.58, n.9 p.68; II) Autoren hebräischer Originale deren Uebersetzungen im Verzeichnisse vorkommen, n.9 p.69. [Cf. *Jüd. Lit.* p.471. Ad hanc recensioem ubique in Catalogo hoc, sub scriptis s. d. Judaeo-Germ. simpliciter abbreviatura *Serap.*, adjecta pag. et num. operis, ablegavi; quae ibidem e fontibus potissimum secundariis (cf. supra p.2396 sub 11) congesta sunt, nunc in Catal. hoc pluribus locis emendata et aucta sunt, supplem. alia quae ad operum indolem etc. spectant, ad marg. expl. mei notata loco idoneo et occasione datae reservavi.] Varia 1851 p.32, 190. Catalog etc. v. Dr. J. Zunz [angezeigt] ib. p.42, 60. Aus e. Schreiben, den Oxforder hebr. Catalog betreffend 1852 p.24 (etiam p.27 de scriptis nonnullis Judaeorum Arab. detectis, cujus loco *eastantibus* dixit auctor notitiae [Jell.] Orient 1852 p.653). Die Saraval'sche Bibliothek in Triest, 1853 p.280, 289 (cf. 1854 p.187). Notiz 1854 p.126. Gerson (Hieronymus) Soncino, Beiträge zur Gesch. d. Typographie: I. Gersons letzte Drucke, 1854 p.90, 97; II. eine unbekannte Incunabel mit Holzschnitten (Isak Sahula) ib. p.348 [Art. III nondum elaboratus est]. Der angebliche Exodus vom Jahre 1545 [v. Add. ad N.118], 1856 p.49.

¹⁰ *Zeitschrift der deutsch-morgenländischen Gesellschaft*, Leipz. (1849 sq.): Die kanonische Zahl der muhamm. Secten u. die Symbolik der Zahl 70-73, aus jüdischen u. muham. Quellen: IV, 145. Ueber eine Arab. Bearbeitg. des Barlaam u. Josaphat [hebr. per Abraham Ibn Chisdai, cf. supra p.674], V, 89 (et VI, 295, VIII, 552, IX, 839; cf. *Jew. Lit.* praef. p. III). Das Transcendentale etc. v. G. Brecher: V, 274. Miscellen V, 378 (et VI, 414, 538). Moses b. Schemtob von A. Jellinek: VI, 298. Zur arabischen Literatur [scil. e fontibus Jud.] Anfragen und Bemerkungen:

STEINSCHNEIDER

VIII, 378, 547 (et IX, 837). Palest. Archaeol. Association: VIII, 404.

¹¹ *Allgem. Encyclop. der Wissensch. u. Künste* her. v. Ersch u. Gruber Sect. II. vol. XXVII [ed. A. 1850] p. 357: *Jüdische Literatur* (Edd. et corr. in fine vol. XXVIII.) [elaboratum A. 1845-7, v. notam finalem p. 471 et praef. ad Vers. Augl. infra op. 13]. Vol. XXVIII p. 21 [una cum D. Cassel]: *Jüdische Typographie und Buchhandel* [cf. hujus Catal. Sect. III]. Vol. XXXI p. 45 sq.: *Josef Ibn Akinin*; p. 58: *Jos. Ibn Caspi*; p. 73: *Jos. Ibn Chassan* et *Jos. Ibn Chisdai*; p. 82: *Josef b. Isak (Israeli?)*; p. 87: *Jos. b. Schemtob Ibn Schemtob*; p. 93: *Josef b. Schemtob b. Jeschua Chai* et *Josef Ibn Sebara (Sabara)*; p. 100: *Jos. Ibn Wakkar*; p. 103: *Jos. Ibn Zaddik*; p. 104: *Jose Alneharwanai* [scripti sunt articuli A. 1853, abbreviationibus nonnullis excusi A. 1854, unde jam supra inde a p. 1448 sq. citati et partim suppleti et emendati sunt]. — Sect. I Vol. LIV p. 357: *Gatigno*; Vol. LV p. 68: *Gavison*, p. 414 *Gedolja*; Vol. LVI p. 327: *Gekatilia*; Vol. LXII p. 62: *Gersoniden* [Art. *Ghirondi* jam in manibus Editoris est].

¹² *Sippurim* her. v. W. Pascheles, Vierte Sammlung, Lief. I. II. Prag. 1856 p. 49: Statthalter-Wirtschaft in Jerusalem im J. 1625 (i. e. Vers. Germ. compend. lib. חרבות ירושלים N. 3547).

IV) Hebraica: ¹ הינה v. infra op. 2. — ² החלוק [edd. Os. Schorr et A. Krochmal] Vol. II. Lemb. 1853 p. 60: פירוש ר' יהודה בן בלעם עה"ה. — Vol. III (1856) p. 150: מכתב כולל איזה שירים. — למשורר קרמן הערה על: P. VIII (1854) p. 210: דבר ס' סודות גדולים על: P. IX (1856) p. 37: דבר סידור של ר' שלמה בר' נתן אלסנאלטאסי וליקוטם של ר' סעדיה בר' יהודה בר' אביחור, ולקוטם של ר' אברהם שערם (ר' יוס' אלנהרואני הערה על אנח המוסר ל' שלמה אלעמי. ib. p. 48. — ⁴ כנר ירחים ed. a Josef Kohn, Lemb. 1856 (Fasc. III) p. 174: העקם מס' של ר' סעדיה [e Cod. Warner 41¹⁰, pravissime excusum]. — ⁵ נחמד ed. a J. Blumenfeld, P. II. Wien 1857 p. 28: מאמר בסדר הנאים ואמוראים [MS. Mich. 59]. נחמד ע"י אחי ר' מאיר שפירא ib. p. 144 [cf. Add. ad N. 4200]. זיונים להולדות ר' זרחיה בן יצחק. ib. p. 229.]

[1] *Clavis thesauri Index in MSS. etc. in Catal. (Ozrot Chajjim)* H. J. Michael q. v. (1848).

2] הוספות והערות *Additt. et Animadv.* in dissertat. Slonimski de chronolog. et calend. Judaico; p. 17 ap. S. Sachs: *Columba* q. v. (1847-51).

[Cf. notas Schorr in ספר VIII, 54-60, partim locis diversis hujus Catal. refutatas; cf. quoque ס"ח IX, 37. — Summam hujus Dissert. inserui *Jüd. Lit.* §21.]

3. „*Maamar ha-jichud* (Abhandlung über die Einheit). Aus dem Arabischen des R. Moses b. Maimon, hebr. von Isak b. Natan. Zum ersten Mal herausgegeben, nebst sachlichen und sprachlichen [hebräischen] Erläuterungen und einer deutschen Inhaltsübersicht. Nebst einem [hebr.] Sendschreiben an den Herausg. von Rabb. S. L. Rapoport. Auf Kosten v. H. M. Seew“ 8. Brl., in Comm. bei M. Weyl et Co. 1846. [Ed. expl. paucissimis distributa, v. supra p. 1916 op. 140.]

4. — [eadem cum Add. s. t.] שני המאורות *Schene ha-meoroth* enthält *Maamar ha-jichud* etc. und drei astronomische Bemerkungen auf Anfrage des Dav. b. Jos. Narboni, von R. Abr. Ibn Esra. Auf Kosten von L. Zarenizanski. Charta alba. 8. Brl. 1847.

[Praef. mea auctior, loco praef. Editoris primi praef. Editoris Z., qui expll. deprompsit, sed debitum typographo non solvit, unde ipse maximum eorum numerum emi, eaque adjectis aliis ineditis aliquando publici juris facturus sum.]

5] Annot. etc. in Ahron b. Elia: *Arbor vitae* q. v. (1841).

[Cf. *Jew. Lit.* p. 378 ad p. 313.]

6] *Characteristik und biographische Skizze zu Jehuda Ibn Tibbon: Testament* etc. q. v. (1852). [Cf. supra p. 1374 op. 2.]

7] *Plan der Realencyklopädie* [bearbeitet] von D. Cassel q. v. (1844).

[Fundamentum sistunt Epistolae meae, quarum primae excusae in Lithl. IV. 465, 500. Specimen ff. 2 editum continet Articulum „Abbreviaturen“ auctoribus D. Cassel et M. St.]

8. *Die fremdsprachlichen Elemente im Neuhebräischen und ihre Benutzung für die Linguistik.* Vortrag gehalten in der ersten Versammlung deutscher und ausländischer Orientalisten zu Dresden, 4. October 1844

8. *Prag, Verlag von W. Pascheles.* 1845. [Cf. Götting. Gel. Anz. 1845 St. 199; *Frankel*, Zeitschr. 1846 p. 179; *Heidelberger Jahrb.* 1846 n. 147, ubi Anonymus libellum recensens, hunc (pp. 32) eundem supponit ac sciagraphiam (Inhaltsübersicht) insertam

STEINTHAL

- p.70-2 lib. „Verhandlungen der ersten Versammlung etc.“ 4. *Ipz.* 1845, ubi e nota p.70 melius instructus esse poterat!]
9. Die Beschneidung der Araber und Muhammedaner, mit Rücksicht auf die neueste Beschneidungsliteratur. Sendschreiben an Herrn G. Brecher bei Herausgabe seines Werkes „über die Beschneidung der Israeliten“ (zugleich als Anhang zu diesem Werke) (8. *Wien.* 1845).
[In tit. libelli etiam seorsim prostantis verba: „Verlag des Verfassers“, spectant ad G. Brecher q. v. — Libellum recensuit v. *Hammer* in Wiener Jahrbücher A.1845.]
10. ספר חסידים Spruchbuch für jüdische Schulen, bearbeitet von A. Horwitz u. M. St.
8. *Brl.* 1847.
[Sunt Sententiae 475 selectae a Bibliis etc. hebr. cum Vers. Germ., notulis et Indice alphab.]
11. Manna 8. *Brl.* 1847.
[Continet Vers. Germ. (simul imitatorium) poeticorum seu rhetoricorum hebr. profanorum Saec. XI-XIII., auctoribus (seu interpret. ex Arab.) Abraham Ibn Chisdai, Abraham Ibn Esra, Berachja Nakdan, Immanuel b. Salomo, Isak Sahula, Jehuda Charisi, Jehuda Levi, Josef Esobi, Kalonymos b. Kalonymos, Salomo Ibn Gabirol, Schemtob Ibn Palquera, cum Notis et parallelis e literatura Arab. potissimum etc., et notitiis de auctoribus, sub quibus singula quaeras. — Cf. *Dukes*, Litbl. IX, 226.]
12. Der Siddur des Saadia, entdeckt von M. Steinschneider (als Manuscr. gedruckt)
8. [*Brl.* 28. März 1856].
[Pp. 4; rationem reddit, cur ab Editoribus libelli קובץ מעשה ידי גאונים (8. *Brl.* 1856) nomen ejus, qui MS. detexit et apographum administravit, fraude omisum ejusque introductio promissa non excusa sit, cf. supra p.2203.]
13. Jewish Literature from the eighth to the eighteenth century; with an introduction on Talmud and Midrash. A historical essay. from the German of M. St. Revised throughout by the author 8. *Lnd.* 1857.
[Interpres anon. est W. Spottiswoode. — Textus Germ. est dissertatio *Jüdische Literatur* v. supra sub III,¹¹.]

7272 STEINTHAL (A.), Privatdocent an d. Universität zu Berlin. [A.1850 edid. *Schwartz*, kopt. Grammatik.]

1. De pronomine relativo commentatio, cum excursu de nominativi particula 8. *Brl.* 1847.
2. Die Sprachwissenschaft Wilhelm von Humboldts und die Hegelsche Philosophie 8. *Brl.* 1848.
3. Die Classification der Sprachen 8. *Brl.* 1850.
4. Der Ursprung der Sprache 8. *Brl.* 1851.
5. Die Entwicklung der Schrift. nebst einem offenen Sendschreiben an Prof. Pott 8. *Brl.* 1852.
6. Grammatik, Logik und Psychologie, ihre Principien und ihr Verhältniss zu einander 8. *Brl.* 1855.

STELLA v. Josef Stella.

STENDAL (STENDEL) v. Moses Stendal.

STERN v. Abraham Stern et Meir Stern et v. Josef Stella.

7273 STERN (Abraham b. J., כר"י). [Auctōr lib. מדר והרופה *Brl.* 1817 (*Mich.* 2364), diversus ab homon. Directore scholarum Varaviae (3. Febr. 1842 defuncto, *Busch*, Jahrb. I, 173, VI, 90, v. necrologum ap. Philippson, Allg. Zeit. des Judenth. 1842 p. 184).] Varia in Collect. מאסף N. 3713. [השחר והיעץ] (epigr.) VIII, 208. — חמה מלך מלאכי מוח (Prov. XV, 14, Alexander et Anaximenes) זב. p. 313. — מומר X(1)37.]

7274 STERN (Abraham Moses), öffentl. Lehrer der jüd. Religion und der hebr. Sprache zu Baireuth.
1. Rede über Ps. 126.5. am Tage der Eröffnung und Einweihung der neu organisirten Israel. Schule in Baireuth, den 5. April 1824
8. *Gedruckt bei F. C. Birner* [1824].

7275 STERN (Daniel).
1. Histoire de la revolution de 1848. voll. III.
8. *Par.* 1850, 2-3.

7276 STERN (Herrmann). [Opp. ejus alia enumerantur in fine op. I.]
1. Das Israelitenthum in seiner Würde und Bürde. Erstes Sendschreiben an die Theologen 8. *Würzburg.* 1836.
2. Gründliche Lehre und Anwendung der hebr. Accentuation 8. *F. a. M.* 1840.

7277 STERN (M. A.). [Prof. der Mathem. in Götting. Cf. *Orient* 1843 p. 275.]

STERN

1. Zur Theorie der Euler'schen Integrale; aus Götting. Studien besonders abgedruckt 8. *Gött.* 1847.
2. Die achaemeneische Keilinschrift erläutert 8. *Gött.* 1850.

7278 STERN (Mendel E., בר"י) aus Pressburg. [Cf. *Delitzsch*, Z. G. d. h. P. p. 109.]

1. כוכבי יצחק *Stellae Isaki* Collectio periodica varr. auct.; fasc. I-XXII 8. *Wien.* 1845-56.
2. חולדות ישראל *Generationes Israelis* Historiae Judaicae [P. Beer], P. II, scil. inde ab exilio Babyl. usque ad destruct. templi secundi; hebr. et Germ. 8. *Wien.* 1843.
- 3] בכורי העתים על החקק VI, 77 Collect. N. 3429.
4. Perlen des Orients und Kernsprüche der Väter. Eine metrisch-gereimte Uebersetzung des talmudischen Traktats betitelt *Pirke Aboth* 8. *Wien.* 1840.
5. Klänge aus der Vorzeit. Enthaltend Stufengesänge, Lieder und Volkshymnen der Liturgie, dem Originale treue, metrisch-gereimte Uebersetzung altebräischer Synagogalpoesien nebst einigen Originalstücken 8. *Wien.* 1841.

7279 STERN (Rafaello).

1. Lezioni di architettura civile. Vol. I 8. *Rom.* 1822.

7280 STERN (Sigismund), Dr. [Natus in urbe Karge (Uoruhstadt, prov. Posen) 2. Julii 1812; v. Gelehrtes Berlin (ed. W. Koner) *Brl.* 1846 p. 338; nunc Director scholae F. a. M.]

1. Einladung zu der in der höheren Knabenschule des Dr. Stern am 30. März 1841 abzuhaltenden Prüfung. Nebst einer Abhandlung: „Die jüdische Schule, was sie ist und was sie sein könnte“ 8. *Brl.* 1841.
2. Das Judenthum als Element des Staatsorganismus. (Aus Dr. *Freund's* Judenfrage in Deutschland Lief. 3. besonders abgedruckt.) 8. *Brl.* 1843.
3. Die Aufgabe des Judenthums und des Juden in der Gegenwart. Acht Vorlesungen, gehalten in Berlin vom 15. Jan. bis 12. März 1845 8. *Brl.* 1845.
- 4] Einleitungsrede zum Gottesdienste der Genossenschaft für Reform im Judenthum zu

Berlin; una cum L. Philippson: Predigten u. s. w. (1845).

5. Rede am Grabe Bernhard Wolfensteins, gesprochen den 6. August 1848 8. *Brl.* 1848.

7281 STERN (Salomo Gottlieb), Hungarus Rohonczinus. [Nomen כוכב טוב ' inventio est absurda, sec. *Dukes*, Litbl. V, 520. De Versione Dictionarii hist. *Rof.* hebr. edenda v. Litbl. V, 308.]

- 1] Annot. hebr. ad Salomo Parchon q. v. (1844).
- 2] Vita etc. hebr. in Menachem Meiri: *Domus electionis* q. v. (1854).
- 3] Zwei die Frauen betreffende Gebräuche; ap. Geiger: *Zeitschrift* III, 354 q. v. (1837). [Nomen subscriptum p. 374: Schelomo b. Joez im Comitatu Castriferrei (Eisenburg); sed v. Indicem in limine.]

7282 STOLBERG [Fr. Leop., Graf v.] [Mrt. A. 1819.]

- e Germ. hebr.; p. 109 ap. M. Letteris: *Verba carminis* q. v. (1822).

7283 STRELISKER (Mardochai b. David) e Brody.

- 1] Varia in Collect. בכורי העתים N. 3429. [שירח דודי ליום חתונתו (aus *Jacobi's* Werken Th. III) VIII, 261. — הגין עת בא השמש (*Carmen versum*) *ib.* p. 273. — מנסחתה לכן nach *Gellert ib.* p. 274. — האשר הנפחתי *Carmen ib.* p. 275. — אגרה הנחושין... על מוח אמו *ib.* p. 65. — הצרכה הונו *carmen ib.* p. 220. — מכתב רע לרעו בכי מלוח *carmen ib.* p. 221. — ועקב שבר על מלח אפרים — X, 45 (cf. op. 2). — קול נחמה *ib.* p. 124 (v. N. 4901). — חתולה ספורי קורות דור ודור *ib.* p. 129. — חעורה *carmen ib.* p. 192. — יצר לב האדם *nach Kotzebue ib.* p. 198.]
- 2] Epistolae ad Jeh. Jeiteles (de און כל) II, 183. 193 Collect. כרם חמד N. 3595.

STRIM v. sub Sabbatai Bass.

7284 SÜDFELD (Gabriel b. Oser b. Simcha) e Pesth.

- 1] רחובות הביאור *Plateae expositionis* Comm. et ליקוטי הפרחים *Collectio florum* in versu-los difficiles atque Paraphr. Germ. lib. Kohelet; una cum textu N. 994 (1850).
- 2] Varia in Collect. בכורי העתים N. 3429. [השוות ביאור בעניני יקחני VII, 52. — (Gleichheit, übersetzt) — X, 59. — (Iob XL, 24) *ib.* p. 72.]

SUE

~~THE~~ SUE... v. sub Sü.

SULKES v. Isak Sulkes.

SULLAM v. Meschullam Sullam.

SULZ v. Carmoly.

SULZBACH v. Jakob Sulzbach.

SUNDEL v. Chanoch b. Josef.

⁷²⁸⁵ SURENHUSIUS, seu *Surrenhusius* (Gul.),
Hebr. et Graec. litt. in Amstel. athenaeo Prof.
Versio Lat. Mischnae et Comm. Maimonidis et
Obadjae Bertinoro (partim variis interpretibus);
una cum textu N.2012 (1698-1703).

SURNAGA v. Chajjim Surnaga.

SURSELIJO [*corrupt.*] v. Samuel Sirillo.

SUSAN v. Isachar b. Mardochai.

SÜSSKIND v. Alexander b. Samuel et
Asarja b. Simon et Jekutiel b. Salomo
et Mardochai Rothenburg.

⁷²⁸⁶ SÜSSKIND Raschkow. [Mrt. Bresl. 24. Nisan

(11. April.) 1836; v. Philippson, Allgem. Zeit. des
Jud. 1837 p.448.]

1. חיי שמשון *Vita Simsonis* Poema ethico-dida-
cticum metro 8 Tenuot 8. Bresl. 1824.
- 2] — (שמשון) fragm. ad c. M. H. Miro: *Juda*
Makkabaeus q. v. (1821).
3. יוסף ואסנת *Josef et Asnat* Poema Dramati-
cum 8. Bresl. 1817.

SÜSSLEIN v. Alexander Kohen.

SUSSMANN v. Elieser b. Isak Roedels-
heim.

⁷²⁸⁷ SUSSMANN Glogau, Pragensis.
Reprobatio Versionis ejus Pentat. (A.1785), cum
approbatione Collegii Rabb. Pragensis; III,85,
142 Collect. סאמא N.3713.

SYNTIPAS = Sendabar q. v.

SZCZEBRZESCIN (SZEBRESCIN) v. Da-
vid b. Jakob et Elieser b. Josua et
Joel b. Moses et Meir b. Samuel; et v.
Zebi b. Gerson in Sect. III.

SZIDLOW = Schidlow q. v.

TABBAN v. Levi Ibn al-Tabban.

TABJOMI v. Jomtob Mühlhausen.

TAEMERLS v. Jakob Temerls.

TAITAZAK v. Jehuda Taitazak et Josef Taitazak et Samuel Taitazak.

TAJJIB v. Isak Tajjib.

TAM v. Jakob Tam.

7288

TAM (seu Jakob) Ibn Jachja (יחיא, יחיא) b. David, Constantinop. [A.1534 e Resp 169 notat *W*³p.1166. A.1542 jam defunctum (ו'ל) significari in tit. lib. לשון למדנים patris David Ibn Jachja (q. v.) recte observat *Carmoly*, Famil. Jachja p.25 (unde restringenda aetas: *Jüd. Lit.* p.411 p.46, Angl. p.320 n.48); quae vero de praef. Nostri ad Josippon ed. 1510 a scriba *Leon Ibn* משקנו [v. sub Tobia b. Elieser] repetita, breviter profert, fundamenta non habent alia atque ea quae fictionem redolentia diximus supra p.1548 (ubi adde admiratorem Galliziensem ap. Jost l. c. 1,341, et ad p.1549 cf. ipsum *Fürst*, Litbl. XII,455). — De Nostro cf. omnino *Gedälja* f.51a ed. Amst. (*W*¹1032) ap. *Conforte* f.34a, cf.33a; *Asulai* I f.92 (cf. II f.15 n.25); *W*^{1,3} 2227,2228. Cave confundas homonymum *nepotem* Tam b. *Gedälja* b. Tam redactorem libri N.4084 (q. v.), cf. *Carmoly* p.27, ubi carmina laudata exstant in Cod. *Poc.* 74 nunc vol. II f.77 et 96.]

תמ (שנת) *Tentoria Tam* Resp. 213 atque Animadv. in Isak Alfasi; in lib. חומת ישרים N.4084 (1622).

TAMA v. Mardochai Tama.

TAMACH [fict.] v. Abraham b. Isak Levi.

7289

TANCHUM b. Jakob e Lublin, Schochet (*Mactator*).

Additt. nonnulla ad Jakob Weil: *Reg. mact.* q. v. op.26,29 (1652.1663).

7290

TANCHUM Jeruschalmi (*Hierosolymitanus*) b. Josef. [Saec. XIII. med. — ¹Auctores de Nostro praeter Editores (excepto *Cureton*) sunt: *W*^{1,3} 2230, *Ref.*, Diz. (p.145, unde *Ghiirondi* p.372!) Arab. p.186; cf. *Nicoll* p.560,561 (cf. in Indice libror. p.722); *Gg.*, Lehrbuch der Mischna p.13; *Ewald*, Beiträge p.151; *Rpp.*, Erech Millin p. XI; quibus observationes singulas addemus. — ²ישועה ad nomen patris additum in Cod. *Uri* (cf. *Haarbr.* op.2 p. VI) e ישועה corruptum habet *Zz. Z. G.* p.356. — Auctores a Nostro citatos enumerat *Haarbrücker* op.3 p. VI (ubi ad Saadia cf. supra p.2197); omnino addendi sunt (partim ex *Uri* ap. ipsum *Haarbr.* in op. praeced. p. XV), Samuel Nagid (q. v. supra p.2463x, ubi error de Samuel b. David Nostrum citante corrigitur), Moses Gikatilia (ad Kohelet VIII,1, Cod. *Poc.* 320 f.160 ad X,16 [sed de voce אשריהו Prov. XXIX,19] f.173; unde suppl. supra p.1820, ubi adde quoque Ibn Esra in *Daniel* XI,2), *Abraham Ibn Esra* (ib. f.173), et *Jehuda Levi* (e. g. f.134), cujus Carmina passim anon. citantur, v. l. c. ap. *Munk* p.7, *Dukes* Litbl. XI,617,647, cf. קדומים p.48, *Gg.*, Divan p.138,152,161, 167, ubi minus exacte Litbl. XI,617, f.4, p.618 enim (et נחל ק' p.49) *Dukes* carmen בשדי חבונות affert, cujus nulla cum Jeh. Levi necessitas! Id diserte a Nostro Maimonidi in fine lib. י' tribuitur, et in Cod. *Sorb.* 10 super arcam legi fertur, ut diserte refert *Munk* l. c. Hunc fontem puto inventoris *Carmoly*, qui Litbl. I,181 auctorem venditavit poetam Chisdai Nasi (hujus no-

TANCHUM JERUSCHALMI

minis auctorem jam alibi sibi effinxit e discipulo Chisdai laudato a *Jakob b. Reuben*, si locus genuinus est, v. supra p.2032; Chisdai Nasi ap. *Mos. Rieti* f.97a est idem ac N.¹⁷⁴⁰), prout „super arcam carmen חַסְדַּי בֶּן יוֹסֵף nomine Josef b. Jehuda b. Simon Ibn עֲקֵנִין“ offendi praetendit, Litbl. II,25 (quod re vera neglexi s. v. ap. *Ersch* p.49), ex Antholog. MS. (v. Litbl. III,93 et cf. supra p.2468). — ³ Operum Nostri, quae hactenus innotuerunt, cognitionem Codicibus debemus Bodl. Duo tantum certa sunt genuina opp. majora, scil. I) כתאב אלכיאן *Comm. in Biblia* [etiam in Pentat.?] cujus pars exstat major in Codd. laudandis; *Comm.* (שרח) in libros speciales hucusque desideratos citatum offendi ap. ipsum et ap. *Anonymum* (de quo supra p.2207) in *Comm.* in Maimonidem, et quidem in *Jesaiam* (Cod. *Uri* 265 f.37), in *Proverbia* (f.10a, v. jam *W*³p. 1461 et ipsum Nostrum ad Jud. XIV,12 et in Megillot, Cod. *Poc.* laud. f.13,18b,49b,85,214), *Psalmos* (Anon. l. c. f.31,36,38,42b, Nostrum l. c. f.51b,120b), in *Iobum* (v. Nostrum l. c. f.52b,78b,96b,120a, cf. *Gagnier* ap. *W*³p.1168). *Introductioni* (אלכליאת) forsan pertinet quoque opus (*Jew. Lit.* p.138) seu dissertatio *de fundamentis linguae* (אלמסול אלגויה), cujus „partem primam“ citat in *Comm.* in *Kohelet* VIII,1 (f.144). Num recte Nostro inscripta sit *Versio* (v. *Nicoll* et *Munk*) *Haftarot* in Cod. *Uri* 158 (*Hunt* 607, ut puto olim 603, qui e Catal. MSS. Angl. sub 6349 „in Proph. post.“, et *Hunt*. 167, ex eodem n.5913 „in legem“ ap. *W*¹p.1160) nondum inquisivi, imo si ea cum notis in Proph. conspirat, ex his ab alio auctore confecta esse poterat. — II) למרשד אלכאפי *Ductor sufficiens*, in Codd. ap. *Uri* 460,468 (exscriptori A.1451 *Saadia b. David al-Adeni*) 470 (ap. *W*²p.1441 n.732!), 477-9 (hujus e *Hunt.* suppletum initium exstat in Cod. olim *Poc.* 18, nunc 215b, unde *Uri* 399 Maimonidis opus exsculpit, v. supra p.1937 XXVI); inde a lit. פ', finitum fer. III.11. Adar 1452 exstat in Cod. *Hunt.* 248 (olim 197 ap. *W*¹p.1163), ab *Uri* non descripto, hinc omisso ab auctoribus de Nostro (*Munk* p.7, *Haarbr.* p.XVIII), ut ipsum *Compendium* in Cod. *Poc.* 188, anon. ap. *Uri* 489 (cujus possessor *Josef b. Jakob Zarfati* male auctor J. b. J. עֲשֵׂי ap. *W*³902g et sub Nostro p.1168) jam in Indice ap. *Nicoll* p.712 desideratur. De excerptis ex eo potissimum per *Pocock*. varr. locis editis v. *W*^{1,3} ap.

Haarbr. p.XIX (ubi adde *Notas miscellan.*, e quibus [p.420 ad c. Port. Mos.] locum lit. Arab. jam repetit *Hottinger*, Cippi p.68, alium ipse *Haarbr.* p.VI). Hujus operis, digni quod ab erudito edatur, *Introductionem* possideo ex apogr. amic. A. Löwy, Concionatoris Lond. A.1850 facti; partem libri A.1853 descripsit B. Goldberg (v. *Hebrew Observer* 1853 n.35 p.75). — Spurius, i. e. fraude Nostro adscriptos 2 Codd. primus recognovi: ¹) *Hunt.* 216 inscript. ס' דקדוקי החכמה והסוד (ap. *W*^{1,3}), cujus Anachronismum jam sentit *Rof.* ap. *Haarbr.* p.XX; *Munk* p.8 verba *Uri* 275 simpliciter repetit, in quem *Rpp.* l. c. jure fiduciam non habuit; est vero op. Mosis Maimonidis (q. v. p.1870 infra). ²) Cod. *Hunt.* 57 (olim 207), ubi parti בררש החכמה Jehuda b. Salomo Kohen (cf. Catal. MSS. Leyd. p.55) afficta Nostri introductio, sub quo ergo „Philos. naturalis“ e Catal. MS. Angl. ap. *W*¹, quem item neglexerunt auctores reliqui.]

1. Ad libros V. T. Commentarii Arab. specimen una cum Annot. ad aliquot loca libri *Judicum*; praesid. Chr. F. Schnurrero (respp. E. Chr. Zilling aliisque) 4. *Tübing.* 1791.

[Excerpta exhibet in Jud. I-XII ex imagine Cod. *Poc.* 314 (olim 28, male Proph. post. e Cat. MS. Angl. ap. *W*¹), ap. *Uri* 81, ubi Proph. priores omnes, e quibus imaginem lib. Jos. et Jud. I-XII et Excerpta capp. et librorum reliquorum habuit *Schnurrer*, cujus obitu ea acquisivit *Gesenius* et haud multo ante mortem suam permisit *Haarbrückero*, q. v. p. XIV. — Jam antea Excerpta nonnulla in Jud. V et *Ezech.* XXI (v. sub op.4) exhibuit *Schnurrer* p.45 et 449 *Dissert. phil.* (1790); v. *Munk* p.8.]

2. Commentarii in Prophetas Arabici specimen. Quod dissertationis loco etc. publice defendet Th. Haarbrücker 8. *Halis.* 1842.

[Specimina exhibet e Jud. XIII-XXI lit. Arab. cum Vers. Lat. ex apogr. laudato sub op.1. Comm. integrum in Jos. et Jud. I-XIII edendum sibi proposuit (p. XIV), cui Vers. Hebr. adjecturas erat *Kaempf*, v. specimen in Litbl. IV,53; propositum non executi sunt.]

3. Comment. Arabicum ad libror. Samuelis et Regum locos graviores e Cod. unico Oxoniensi secundum Schnurreri Apographum edid. et Interpretationem Latinam adjecit Th. Haarbrücker 8. *Lips.* 1844.

[De Versione sinistre judicium v. ap. *Ewald* p.151.]

4. Commentaire sur le livre de Habakkouk, pu-

TANCHUMA

blié en Arabe [lit. hebr.], avec une Traduction Française et des Notes par S. Munk; Supplément au Tome XII (publié avec le Tome XVII) de la Bible N.995 [et seorsim] (1843).

[E Cod. Poc. 344 (Uri 82), ubi Proph. Jerem. Ezech. (cf. sub op.1, *Schnurreri* excerpta ubi nunc exsistent se nescire dicit *Haarbr.* p.XV) et minores.]

5. Comm. Arabicus in Lamentationes e Cod. unico Bodleiano lit. hebr. exarato descripsit caractere Arabico et edidit Gel. Cureton

8. *Lnd.* 1843.

[E Cod. Pok. 320 (Uri 83), ubi in 5 *Megillot* et *Daniel.* *Haarbr.* p.XVI praeter rem de auctoritate dubium injicit (ad lib. Cant. ipse ablegat in Comm. ad Jud. XIV,5 ap. *Haarbr.* l. c., v. p.29). Ad fragm. lib. *Kohelet* in Cod. *Hunt.* 616 (olim 330, ergo male sub *Abu'l Barakat* ap. *W*³15, anon. ap. Uri 48, sed v. *Nicoll* p.560) finem et ff.3 restitui compacta cum Cod. *Hunt.* 496 (Uri 168). — Libellum nostrum speciminis instar editum Proph. minores excepturi erant, neque propositum hoc exsecutum est.]

- 7291 TANCHUM(A) [b. Abba]. „Discipulus Hunae sacerdotis“ ap. *W*¹p.1159 n.2229 sine fonte sed ex *Abr. Sacut* f.105b (ubi הררשן *Concionator*), inter doctores Gemaricos, nulla vero mentio operis (cf. paullo antea תנחומן, quod nimis breve, hincque minus accurate recensui p.596. Liber excusus conflatus est e duabus recensionibus ejusdem Midrasch (*Zz. G. V.* p.233). Recensio superior (forsan genuina) s. t. ילמרנו jam innotuit *Nissim Gaon* (v. *Schorr, Gg. Ztschr.* V,440), et Natan b. Jechiel (*Zz. G. V.* 237), ejusque auctorem anon. Saec. IX.¹ forsitan in Graecia vel Italia viventem putat *Zz.* (p.236). Recensio recentior seu תנחומא (non ante Saec. IX.²) jam innotuit auctoribus Saec. XI. Gallis (*Zz.* p.237, ubi „Simon“ non videtur Simon b. Isak, neque forte Simon Darschan, ut vult *Rpp.*, כ"ח VII,8, qui plura concludit maxime dubia e loco, quem omnino interpolationem habet *Gg.*, Beitr. p.8; cf. quae monuimus supra p.2601). Tanchuma b. Abba non esse auctorem libri sed sectionum seu sermonum singulorum, diserte dicit *Zz.* p.237. Idem p.319 observat Tanchumam quandam, ignoti patris, qui in Antiochia; Galilaea etc. vixit, a Midraschim nonnullis vocari T. b. Abba „hincque cum auctore Jelamdenuorum („Urheber des Jelamdenu's“) identificari“. Apud *Graetz, Geschichte* IV,558 legitur: „Zunz hält diesen (!) Tanchuma für eine fingirte

Person, etc. Allein כרבי ירמי is, wo es vorkommt eine Corruptel für כרבי אבא“ etc. (cf. ipsum *Zz.* p.318d, unde observatio petita est). Sed jam semel atque satis ostendi (p.1435) confusionem vel perversitatem hujus scriptoris, qui ipse (p. 458) Tanchumam praeter rem auctorem Jelamdenu seu Midr. Tanchuma ferri ait. Quis vero inter Judaeos primus diserte T. b. Abba auctorem dixerit nescio. *Asarja de Rossi* (cap. 19 ap. *W*¹ p.1159) tantum „Tanchuma“ auctorem ילמרנו dicit. *Meiri*, praef. f.15b, תנחומא, ut Midraschim varia, antiquum habere videtur.]

תנחומא seu ילמרנו v. N.3795 sq.

TANUGI v. Ismael Kohen.

TAPPUCHIM i. e. Pomis q. v.

TARBOTO = Trabotti q. v.

TARCZINER v. Arje Tarcziner.

TARFON v. Isak Tarfon.

TARNIGROD v. Elieser b. Chanina.

TARNOPOL v. Meir Tarnopol.

TARTSCHINER = Tarcziner q. v.

TASCHBAZ v. Simson b. Samuel.

7292 TASSO (Torquato). [A.1544-95.]

Carmen [Veglia IV]; hebr. p.19 ap. Jos. Almanzi: *Meditatio in cythara* q. v. (1839).

7293 TAUBE bat (filia) Loeb Pizker (פִּזְקֶר Pisker?) mortui, uxor Jakob Pan. [Saec. XVII? Nomen Jokew(?) „Puzker“ seu „Pizker“ in proverbio vulgari Pragensi me olim audisse memini.]

לִי N.3706 (cf. 3707).

TAUSK (TAUSSIG) v. Hirschl Tausk et Jakob Tausk.

TAWUS v. Jakob Tawus.

7294 TAYLERUS, seu Taylor, Tailerus (Franc.), S. T. B. in aede Christi apud Cantuarienses concionator. [Autographa, ut vid., proelo parata Versionum Lat. ex hebr. exstant in Cod. *Laud.* Lat. nunc 327 (olim 803 seu D.36), partim inedita, ut *Abr. Ibn Ezra* et *Sal. Isaki* in Esther (*W*¹ p.78,1065), qui forsitan una cum *Targum* I. et II. A.1635 exarato (ed. 4. *Lnd.* 1655, v. *W*²p.1181,

T A Y T A Z A K

Masch II vol. III p. 660) edendi erant; Jedaja Penini: *Examen* (v. supra p. 1286 op. 11) et *Preces* (*W*²p. 1459).]

1. חרות ירושלמי *Targum Hierosolymitanum* in V libros legis, e lingua Chaldaica in Lat. conversum, cum Notis marginalibus

4. *Ind.*, per Thom. Harperum. 1649.

[*W*²p. 1170; *Masch* II vol. III p. 651.]

2. Jeremiae vatis *Lamentationes*, e fontibus hebr. [e Buxtorff. Bibl.] translatae, cum Paraphr. Chaldaica, Massora magna et parva et Comm. R. Shelomoh Jarchi [Sal. Isaki] et [Abr.] Aben Ezrae cum Annot. marg. (ff. 103)

4. *Ind.*, impens. Joh. Ridley. 1651.

[*W*²p. 1178, ⁴p. (107) 152 (cf. p. 78, ubi male 1615) et *Masch* I p. 397, II p. 46, vol. III p. 556, male textum hebr. habent, desid. Versio Targ. ap. *Masch* I. postr. p. 659.]

- 3] Vers. Lat. et Scholia in tract. Talmud. Abot N. 1462 (1651).

4. ספסלה אבות דר' נתן *R. Natan tract. de patribus* Lat. cum Notis margin. [*W*²p. 856]

8. *Ind.* 1654.

TAYTAZAK = Taitazak q. v.

TEBBAN = Tabban q. v.

 TEBLE v. sub David Teble.

- 7295 *TEBRIZI*, Abu Bekr b. [Abdallah] Muhammed al-T. (הברזי), Arabs, seu Persa. [Saec. XIII.¹, si eum citat Mos. Ibn Tibbon, v. supra p. 1144. *W*¹4: Taurisi.]

Expositio 25 *propositorum lib. Doctor perplexorum* Maimonidis, ex Arab. hebr. per Isak b. Natan q. v.

TEDACUS [corrupt.] = Todros q. v.

TEITAZAK (TEITZAK, TEIZAK) = TAITAZAK q. v.

TEITELBAUM v. Moses Teitelbaum.

- 7296 *TEIXEIRA*, seu Texeira (Pedro), Hispanus. [*W*³ 1824d et *Zz.* ad Benjamin p. 282 libri rarissimi tit. non exhibent, unde facile duo supponas opera.]

1. Relaciones d'el origen, descendencia y succession de los reyes de Persia y de Hormuz, y de un viaje hecho dende la India Oriental

hasta Italia por tierra 8. *Amberes*. 1610.

[E libro hoc, adjectis nonnullis ex *Abr. Sacut*, omnia sua petivisse *Schickardum* in notissimo libro *Taarich*, observat *Renaudot*, ap. *Schnurrer*, Biogr. u. lit. Nachrichten p. 220.]

TELLER v. Isachar Teller.

TEMERLS v. Jakob Temerls.

TEMPLO v. Jakob Leon et Salomo Leon.

TEOMIM v. Ahron Teomim et Chiskijja Teomim et Jona Teomim et Josef Teomim [Toamim] et Josua Teomim et Meir Teomim, et v. Natan Feitel et v. sub Fraenkel.

TERNI v. Daniel Terni et Matatja Terni.

- 7297 *TERQUEM* (M.). [Varia scripsit sub nomine Tsarphati, v. *Jost*, Isr. Annalen passim; cf. quoque Litbl. VI, 473, 494; *Jüd. Lit.* § 21 n. 92.]

1. Bulletin de Bibliographie, d'Histoire et de Biographie mathematiques vol. I. 8. *Par.* 1835.

 TH..., quae hic desiderantur v. sub T....

- 7298 *THEMISTIUS*, qui vocatur *Euphrades*, Aristotelis Commentator. [Nomen ad modum Arabum, unde ejus opp. verterunt, Judaei medii aevi scribunt תמסטיס, תמסטיס, תמסטיס, תמסטיס (v. supra p. 1900); cf. *Maimonides*, Moreh I, 71, *Ahron b. Elia*, Ez Chajjim p. 189 (328); *Zz.* Addit. p. 324, ubi nonnulla emendanda, v. Catal. MSS. Leyd. meum p. 52. De operibus Arabice (hincque partim hebr.) versis supplendus *Wenrich*, De auctor. Graecor. etc. p. 286 (cf. *Casirium* I p. 244, 306, cf. p. 244, 246 *Ibn al-Samah*, de quo disserui in Zeitschr. der Deutsch-morgenl. Gesellsch. VIII, 383, IX, 837); de Comm. in lib. de *Coelo et mundo* v. supra p. 1770; de op. laudando p. 2002, XI.]

Comm. in XII. librum [2] *Metaphys.* Aristotelis, ex hebr. [Mos. Tibbon] Latine a Mos. Finzi q. v.

THEODOR v. David Theodor.

THEODOROS = Todros q. v.

THOLUCK

7309 **THOLUCK** (A., sen Frid. Aug. Gott.), Prof.
der Theologie in Halle etc.

Wichtige Stellen des Rabbinischen Buches So-
har etc. v. N.3513 (1824).

THOMAS Pinto v. Isak Pinto.

7300 **THRUSH** (Thomas), late capt. R. N.

1. Letters to the Jews; with a copy of a speech,
said to have been delivered by Mr. Levy of
Florida 8. York. 1829.

TIBBON v. Jehuda Tibbon et Moses
Tibbon et Samuel Tibbon; Prophiat
Tibbion v. sub Jakob b. Machir.

TIKTIN (proprie TIKOTIN [cf. Zeltner. ap.
W³p.986]), v. Menachem Tiktin et Je-
huda Aschkenasi et Jehuda b. Simcha
et Rebbekka bat Meir.

7301 **TIKTIN** (Abraham Gedalja), Rabb. Bresslau.
[Sepultus fer. V.23. Tebet 581, i. e. 28. Decembr.
1820.]

- 1) Trauerrede über den Tod u. s. w. v. H. Miro
q. v. (1821).
- 2) Rede am Beerdigungstage u. s. w. von S.
Plessner q. v. (1821).
- 3) *Luctus singuli et Elegia* in mortem etc. per
Mosen Kronik q. v. (1824).

7302 **TISSOT** (Sim. Andre), Med. Prof. [Mrt. A.1797.]
Opera nonnulla medica hebr. per M. Levin
q. v. op.2 (1789).

TIZAK=Taitazak q. v.

TOAMIM=Teomim q. v. in specie Josef
Teomim et Meir Teomin.

TOB-ELEM v. Josef Tob-Elem.

TOBBAN v. Levi Tbn al-Tabban.

TOBI b. Tobiel v. inter Apocrypha
N.1345 sq.

7303 **TOBIA**. [Nomen patris ignoro. Ante Mendels-
sohnium (qui ob. A.1786) defunctus fertur in nota
MS. expl. Mus. Br., ut a Z^d. didici.]
קהלה טוֹבִיָּה una cum M. Mendelssohn q. v.
op.10.

TOBIA b. Abraham v. Tobia Levi.

7303 **TOBIA** b. Elieser [Elasar], Wormatiensis seu
Moguntinus(?). [A.1090-1106 (v. infra) occur-
runt in op. (Zz. G. V. p.294f). Nostrum Palae-
stinam(?), seu terram Arabum, petivisse concludit
Rpp., Kalir n.33 et ll. citandis (cf. *Gg. Ztschr.*
V,416 n.1). Afferamus notitiam auctoris pauci
quidem ducendi, *Leon Mosconi* [idem sine dubio,
quem A.1270 in Hispania viventem sistit inventor
Carmoly l. c. supra p.1549, cf. p.2663, conjici-
ens, ut suspicor, Jeh. b. Mos. Kohen N.⁵⁷⁴⁷] ap.
Menachem Tamar (Cod. Warner. 29 f.4, v.
Catal. meum p.121). „Traditionem“ is laudat,
auctorem לקח טוב Tobiam Graecum fuisse e
provincia Castoria (super קסוריה prima vice ut
adscriptum est) „abbine 600 [leg. 400?] Annos“
etc. (verba Menachem sunt: וכתב הח' המושקני
בוה ו'ל אמנם לקח טוב ואור עינים שהוביר החכם
הנה הם ב' ספרים חוברו לפרש ההורה ושניהם
מחוברים מלקיטת מדרשי ר'ל מפה ומפה ובעל לקח
טוב מחחיל בכל פרשה בטוב או בטובה והוא החכם
הגדול ר' טוביה מארץ מלכיה יון ממדינת קסוריה
ולו היום [שחברו] כהר' [ad marg. כח'יו] שנה
ובעל אור עינים מחחיל בכל פרשה באור או באורה
והוא הח' ר' מאיר והוא ג' ממדינת קסוריה (*sic*)
ולמד לפני ר' טוביה הנזכר רוב (*sic*) וכל זה כפי
המקובל דור אחר דור בארצותינו עכ"ל ואנחנו לא
(ראינו הספרים ההם גם לא שמענו). — Pater „Elieser
magnus“ nominatur in Exod. MS. [in Biblioth.
Laurent.? *Asulai* I p.62 [adde II p.120], Lat. ap.
Rof. ad Cod. 206 p.132, qui a destructo templo
1081 legit pro פ"ח ד"א, sed leg. כ"א 1021; cf.
de locis aliis corruptis, allatis ab *Asarja de*
Rossi cap.19 f.85b, *Rpp.* ap. Busch, Jahrb. III,
249, ערך מלך p.76], i. e. Elieser b. Isak (Zz.
G. V. 293d, Z. G. 124, suppl. in Indice p.606),
quem rectius Elasar scribi v. supra p.2416, ubi
Nostrum ad stemma, si placet, addas. — Nostri
s. d. *Comm.* in 5 Megillot exstat in Codd. *Uri*
124 (*W*⁴654), *Rof.* 206, Cod. A.1481 exaratus
olim ap. *Bislichis* (*Gg. Zeitschr.* III,284 n.14,
eundem olim vidit Zz. Z. G. p.566, ut emend. in
Indice) est idem nunc ap. *Jellinek*, qui excerpta
nonnulla edidit (Comment. zu Esther etc. *Leipz.*
1855 p.50-1, suppl. p.VIII), in Ruth exstat in
Cod. *Harl.* 269 (*Zedner* ad Ibn Esra p.14), in
Kohelet copia recens in Cod. *Reggio* 58. Recte
Rof. (Cat. p.133 infra) ad Nostrum referre vid. Cod.
Collb. 5446 ap. *W*³653b; Cod. *Opp.* 256F. ne No-

TOBIA FEDER

stri opus quidem in Pentat. exhibet, ut prave notat Cat. ms. ap. Zz. G. V. p.294. Citatur nimirum לקח טוב f.151b,66a, hincque f.59b: לקח טוב ויובה ובהים... אני מוכיה בר אליעזר אומר... על שהיה יצחק. Cod. Hunt. 397 (Uri 169, ubi nomina sunt doctorum Talmud., cf. W²p.1398 n.557), ut puto, Nostro tribuit Dukes; inscriptio פסקא non occurrit, locus ab Asulai citatus extare nequit, quia initium truncum. — Hymnum v. ap. Zz. Syn. Poesie p.194.]

1. לקח טוב. [Doctrina bona] Expositio in Pentat. potissimum e Midrasch collecta; in lib. III-V s. t. פסיקתא זוטרתא או רבנא Pesikta (Expositio) minor seu major e MS. Serachjæ b. Malkiel Casani; per Cornel. Adelkind f. Ven., D. Bomberg (רננו, fin. pridie festi Paschatis) 1546. [W¹654. Lib. jam rarus; de tit. v. Zz. G. V. p.295.]
2. — cum Vers. Lat. per Bl. Ugolinum; XV, 197 Thesauri q. v. (1753). [Ap. Hamberger p.314 etiam in Buxtorfii Bibliotheca Rabb. recusus dicitur, ap. Ros. legitur „Biblia“, neque id unde petiverit assequor.]

TOBIA Feder v. T. Feder.

TOBIA Gutman [i. e. Versio Germ.] v. Tobia b. Samuel et Tobia b. Zebi.

TOBIA b. Jecheskiel v. T. Asche.

7305

TOBIA Kohen b. (Jirmijja) Moses Nerol, Metensis Adrianopoli et Constantinopoli. [Natus Metis A.1652 (non 1659, ut ap. Zedner p.179), in effigie enim mense Tischri (ידה האיתנים) 461 se 48 Annos natum dicit, atque in praef., mortuo patre (sub quo cf. p.178) se puerum fuisse. A.1729 Hierosol. eum defunctum esse refert (nescio quo fonte) Asulai I p.62, unde Ros. Diz. (p.85), qui male eum primum Constant. vixisse dicit. Nuncupatio familiae אִיִּסְקְרִיִּי ap. Asulai (lege אִיִּסְקְרִיִּי Manoscrivi) initio praef., nihil aliud est ac versio vocis סופרים, quia ab Esra originem ducit (cf. supra sub Morosini p.1759 et Zz. ad Benjam. p.8). De Nostro auctore insigni primus breviter sed correcte egit Zz. ad Benjamin p.288 (quem fontem more suo non laudat Carmoly, Hist. des med. p.247); cf. quoque Steinschneider, in period. Oesterreichische Blätter 1845 p.124 (sic emendandum Jüd. Lit. p.267 n.31, cf. Die fremdspr. Elemente p.4). Paucissima discenda e Nepi p.119 et Ghironi p.118, cf. W³p.275, ubi p.277 ברכה טוב est patris Moses

Nerol q. v. Noster nomen inscripsit Cod. Opp. 1649Q., v. N.3545; Gabriel Felix Moschides hebr. גבריאל רופא מבראד et Tobias Moschides, sine dubio Noster (qui hebr. כ"ץ מוכיה רופא „Philos. et Medic. studiosi“ Francof. [ad Od.] Friederico Gul. Electori Brandenb. praesentaverunt Arborem grammatic. לוח ואילן seu מבלה) MS. Bibl. Berol. 130 fol., nescio quo auctore, qui num. singul. loquitur (הרקדוק בלוח ואילן הרקדוק); וה ינעתי ומצאתי occasionem comparandi cum Arbore Josef Schalit non habui).]

1. מעשה טוביה Opus Tobiae encyklopaedicum tripertitum, P. I 5 ptibus; scil.: ¹ עולם העליון *Mundus supremus* Metaphysica et Theologia, partim e scriptis patris, ² עולם הגלגלים *Mundus orbium* Astronomia antiqua et recens, insertis 2 sermonibus patris, ³ עולם השפל (החתהון) *Mundus inferior* Cosmographia, insertis nonnullis patris, ⁴ עולם הקטן *Mundus parvus* Antropologia, ⁵ יסודי העולם *Elementa mundi* de 4 elementis (Chymia); P. II dicta: עולם הרש *Mundus novus* Medicina; scil. ארץ החרשה *Mundus novus* Medicina generalis, et בית הרש *Domus nova* Anatomia, Pathologia et Therapia cum figura hominis comparata cum figura domus, et שמרה *Custodia domus* de febribus atque sectio 2 de pestilentia; P. III dicta עולם העשיה *Mundus faciendi*, scil. גן נעול *Hortus seclusus* Gynaecologica cum figura anatomica, פרי בטן *Fructus uteri* de infantibus, מעין החום *Fons signatus* de genitalibus, פדרם רמונים *Paradisus melogratiatorum* de arboribus et fructibus, quorum nomina quoque hebr. (seu in Talmud. occurrentia) ling. Lat., vernacula [Ital. seu Hisp. partim Germ.] et Turcica exponuntur, denique הבושם *Areola aromatis* Nomenclatura botanica alphab. lingua Lat., vernacula, Turcica, partim Arabica, hebr. et Talmudica (Mischnae); per David Bueno b. Rafael; cum effigie auctoris

4. maj. Ven., Stamp. Bragad. 1707-8.

[Tit. P. I et III A. כ"ץ] i. e. 1707, sed permissio Inquisitorum in fine P. III (f.158b) Data 7. Junii 1708. Ibi opus in IV Partes divisum dicitur, minus recte, Index capp. in Ptem. II et III exstat f.154b sq. W³655b nonnisi ptes. 3 Ptis. I speciatim indicat; Carmoly p.249 librum in duas Ptes. divisum dicit, argumenta capp. ex Indice excerpit.]

2. — [W] 4. maj. Jesn., Israel b. Abraham (לסדר וקרא שמו צפנת פענח) exeunte A.) 1720. [A.1728 ap. Carmoly p.248. — Relatio de Sabba-

TOBIA LEVI

tai Zebi in P.1,1 tract.6 cap.3 (f.25 ed. Ven.) et sequens libellus inscriptus **זכרון לבני ישראל** *Memoria filiis Israel*, continens Documenta de eo et *Natan Benjamin* e Gaza, qui in fine *Venetis* [A.1668] excusus dicitur [quem itaque suppl. inter anon. supra p.545], recusati sunt f.21 et 22 ap. Jakob Emden: *Lex zeli*, et hinc relatio cum Vers. Germ. ap. Zedner, v. supra p.1209.]

7306 TOBIA Levi b. Abraham b. Tobia b. Abraham, Zafatensis. [*Conforte* f.44a,48a; *Asulai* I p.62; *Rof.*, Diz. p.315, qui de op. minus exactus.]

1. **חן טוב** L. *Gratiae bonae* Expositt. in Pentat.; corr. Isak Gerson

f. Ven., di Gara (כמשה לפ"ק) 1605.

[A.1605 sistunt omnes Bibliographi, ut *W*¹³⁶⁵⁶, *Rof.* et *Zz.* Z. G. p.296, et Catall.; quamquam vox כמשה A.1600 designat in libris nonnullis v. Sect. III.]

2. — cura Abr. Lemberger b. Simon. Ed. II.

f. Prag., in aed.

Jehuda Kohen b. Jakob (יְהוּדָה כֹהֵן), fin. fer. III. 5. *Elul* = 20. *Augusti* 1624.

[A.1624 jam exhibet *W*^{p.277} 1618 legitur ^{p.394}, ut quoque *Rof.*, contra calendarium, v. *Zz.* Z. G. p.295 p.206.]

TOBIA b. Moses v. Tobia Kohen.

7307 TOBIA (Gutmann) b. Samuel Helman (הלמן) e Lissa. [Corr. „Salomo“ supra p.1263.]

זבחי טוביה *Sacrificia Tobiae* i. e. Jakob Weil: *Regul. mact. sec. ord. Jos. Karo dispositae* cum Annot. et **לוח הדקדוק** *Tabella Gram.* Germ. q. v. op 38 (1683).

7308 TOBIA (Gutmann) b. Zebi Hirsch e. Pietrikow.

1. **בית נאמן** *Domus fidelis* Ethice, in specie de veritate 8. *Brl.* (בכחמה יכנה ביה) 1794. [Non de Grammat., ut Cat. *Mich.* 528.]

TOBIAS v. Isak h. Moses Israel.

TOBIJJANA v. Abraham Tubijjana.

7309 TODROS (Theodorus) [Abulafia] Levi b. Josef b. Todros b. Jehuda e Burgos, in Hispania.

[Mrt. A.1283 sec. Abr. *Sacut* f.133a (unde *Gedolja* f.46a ap. *W*¹⁶⁶⁰ [ubi „filius fratris, sive nepos הרב" i. e. *Manoach hallevi*“, corrige Meir i. e. N.⁶²⁸⁷, neque Sam. *Algasi* alium habuerit fontem praeter *Sacut*], *Asulai* I p.62, *Zz.*

Z. G. p.432). Vivus laudatur ab *Isak Albalag*, nisi nota interpolata fuerit (v. Catall. meum MSS. Leyd. p.17), defunctus a *David Kohen*, nisi euphemia adjecta sit ab Isak Acco (v. supra p.2526).

— ² Patriam urbem variam indicant auctores: Hispalin (שכיליא) laudat *Sacut* (num. vero speciatim spectet ad op. עליוה, ut *Conforte* f.19b, vel ad mortem, ut putare vid. *Zz.* l. c., nescio), Narbonensem auctorem (et hinc diversum ab auctore a *Sacut* laudato) e *Bart.* repetunt *W*⁶⁶¹ et *Rof.* Diz. (p.315); eum e Gallia (cf. op. excus., ubi in Provincia erat, et cf. de nomine Todros sub auct. sequ.) Toletum [propter magistrum Meir?] petivisse dicit *Landauer* (Litbl. IV,226), urbem Valladolid e Cod. 209 refert *Lilienthal*, e quo (ut e scriptione incorrecta concludo) *Dukes* (Kon-tres p.19). Nostri avum homonymum Todros b. Jehuda (qui Toletanus ap. *Asulai*, propter filium Meir) A.1207 in urbe Burgos vixisse dicit *Zz.* Z. G. 432, sed ap. *R. Simon* (et *Kenic.* 357, v. *Bruns* in Repertorium her. v. *Paulus* Bd. II, 1790 p.10) legitur Todros b. Meir (quem avum Meiri Abulafia suspicatur *Bruns* l. c., scribam male Moses „b. Moses“ Kohen habent *W*^{p.317} et *Kenic.* ap. *Bruns*). Jehuda Ibn Sabbatai [v. supra p.1369] opus dedicavit A.1214 „Todros Levi“ Nasi, A.1204 jam Meir b. Todros ש"י Responsum subscribit (v. *Zz.* l. c. not. b, scil. העבנהי ed. *Brl.* f.107), huncque e Burgos Toletum petivisse dicit *Menachem Ibn Serach.* A. fatalis vero 1225 ap. *W*¹⁶⁶² e *Gedolja* f.42a, scil. e *Sacut* f.132a, jam ab ipso *Zz.* non repetitur. Nostri filium Josef in urbe Talavera (טלבריה) post A.1305 laudat *Isak Acco* (*Zz.* l. c. p.433, cf. supra p.2526 et infra), A.1287 ei *Moses de Leon* in urbe Guadalaxara dedicavit ס' הרמן (supra p.1850,¹⁰ notandumque in Cod. *Opp.* 731Q. euphemiā נ"ע ad nomen Josefi, qui נשיא nuncupatur, non ad patris, Todros, accedere, et iterum נשיא נ"ע ad nomen Josefi, qui נשיא נ"ע Noster quoque נשיא האל nuncupatur ab *Isak Latleif* in dedicatione hunc eundem habet *Zz.* atque defensorem Maimonidis in Cod. *Rof.* 166,⁸ ubi in Indice auctor. „Tolros Josefi“!

II) Opera Nostri sunt: ¹ אוצר הכבוד (non אוצרות, ut e Cat. ms. ap. *Zz.* G. V. p.400) expositio kabbal. in Haggadot Talmud. (בפי' ההגדות) sine tit. ap. *M. Gabbai*, עבודת הקודש I, c.15) Ord. I.II.III et tract. Chullin (inter Pesachim et Erubin Ord. II,

TODROS KOHEN

v. tractt. sing. ap. *Uri* 373, acced. in fine Dissertatio fusior in Baba Batra cap.V), cujus ed. *Nowidwor* 1808 (*Mich.* 133) tantum tract. ברכות et ord. מועד continet (ut a *Zd.* didici); cam nemo laudat auctorum recentiorum (excepto *David Loria*, הוורר, קרמון ס' הוורר 1856 f.5). Exstant Codd. MS. *Uri* 373 (*W*¹ 4661), *Opp.* 818, 819, 1167Q. (*W*³ p.278), *Monach.* 104, 344 (cf. *Landauer*, Litbl. VI, 182, 184, 226) *Mich.* 19 (ex apogr. Cod. A.1291), 20, 21, *Reggio*, *Ghirondi* (p.118); habuerunt *Del Medigo* (*W*^p 396) et *Asulai* (II p.2, quo ablegandum erat a *Benjakob*). Ca. A.1305 per filium auctoris Josef primum innotuisse vid. *Isako Acco* (peric. נשא, cf. supra; citat eum in peric. בשלח et עקב). Lib. אוצר הכבוד (scil. specimen in tract. Chagiga) ad exposit. Alphabeti 3. se adhibuisse dicit *Jomtov Mühlhausen* (v. supra p.1412). Frequens citatur a Kabbalistis recentioribus, ut *Meir Gabbai* etc. (v. *W*¹ p.395, ubi ad מאור עינים adde c.16 f.47, ap. *Zz.* כ"ח V, 138; ap. *W*³ pro „Hirsch“ leg. Hirz, i. e. *Naftali Treves*, qui ex eo quoque petivit locum de „Ascher b. Abraham b. David“, v. *Jew. Tit.* p.305 infra). Nostri nomen diserte exprimitur initio carminis introd. secundi: טעמי ד'ברים רא' וידעו ס' חריר.

² עליות (seu חידושים ap. *Asulai*) in tract. *Jebamot* (v. *Sacut* et *Conforte*, cf. p.2678 supra).

³ שערי הרוים, seu הרוים ס', Comm. kabbal. in Psalm. XIX (non 119, ut err. typ. ap. *Rof.*, Diz. et hinc ap. *Ghir.*, atque confuso Comm. in *Pentat.* I), exstat in Codd. *Vat.* 191, *Urb.* 31 (*W*¹ 661) שערי, rectius שער, sed auctore עמא, Ama [*Chammai*? cf. Cod. *Urb.* 31,⁷ et *Isr. Annal.* I, 181, 301: *Chomer*] e *Galatino* et *Plantav.* ap. *W*¹ 1784, *Ammaï* ap. *Sixtum Senensem* lib. IV p.392, ed. 1626), *Monach.* 36,¹ et 52,¹ (ubi *Lilienthal* auctorem nondum novit), 67,² 209,², *Medic.* (cf. *Carmoly*, *Iliner.* p.279, qui more suo fontem non laudat, *Zz.*), *Rof.* 68. Cod. Urbinatensi similem bibliopolae *Coronel* vidi A.1853, et cf. *Catal. Constantinop.* (fict.?) ap. *Carmoly*, *Rev. or.* II, 113. Locos, ubi מכללה Sim. b. Jochai citatur, e Cod. *Monach.* exhibet *Landauer*, Litbl. VI, 183, qui op. id ante אוצר הכבוד composuit dicit (p.226). Versiculum finalem, ubi nomen הלוי acrost. exprimitur: טעם ד'בש ר'וי וסוד ס'פרי ה'לוחמים יערי ל'חמי ו'זוף י'ערי, jam exhibet *Rof.* sub Cod. 68, iterum *Lilienthal* ad Cod. 67 (sed prave טיער), *Carmoly*, *Rev. or.* II, 113, iterum *Dks.*,

Kontres p.19 (cum versic. initiali) e Cod. *Monach.* 52 (nomen הלוי non significavit). E dictis concludere audeo, ab op. hoc omnino non differre „opusculum cabbalisticum מעם דבש“ (Cod. *Rof.* 130,³), in cujus titulo(?) auctor per lit. initiales nomen suum prodit, quod *Rof.* (in Diz.) Bibliographis ignotum venditat! Auctor in introd. se ad epistolas viri, cui op. milit, non respondisse dicit propter calamitates inde a tempore separationis מיום הפרדי מעמד כמה הרפתקי לא יכולם ספר (עברו למעלה ראש).

⁴ *Carmina* ut e. g. in Cod. nunc Vindob., v. Litbl. VII, 565 (quod ignorat *Goldenthal*, *Catal.* p.81); cf. *Zz.* Z. G. 432, unde corr. *Ghirondi* p.49. — Quae praeterea Nostro tribuuntur mihi valde suspecta sunt, vel certe ei non pertinent, scilicet:

⁵ *Comm. in Pentat.* kabbalist. cum glossis ad instar [seu et] *Expos.* 13. modorum (*Bart.* ap. *W*¹ 2225, cf. *Meir ha-Levi* ap. *Lilienthal* 305,???) in Cod. *Orat.* [nunc 67] sec. *Le Long* ap. *W*³ p.278. Hunc in Cod. suo 68 exstare dicit *Rof.* in Diz., sed e *Catal.* patet, eum anon. esse, et sec. indicem explanare mysteria *Nachmanidis*, quod vix de Nostro putaverim, quamquam *Comm. Nachmanidis* citat in אוצר הכבוד eo loco, ubi de י'ג ברות (attributis Dei) loquitur,

⁶ *Expositionem* 10 *Sefirot* Nostri nomine corrupto „Teda cus“ afferunt auctores Christiani (ap. *W*¹ 652, v. *Zz.* Z. G. p.432); sunt vero huiusmodi scripta plura, passim cum opp. Nostri juncta, ut in Cod. *Mon.* 58,³ *Opp.* 919Q. f.166a-169b (certe non Nostri); a *Gaulmyno* librum editum citari putem (ut *W*, l. c.), nisi forte spectaverit ad lib. מערכה, האלהות, qui Nostro male tribuitur a *Mos. Cordovero* (f.60d, v. supra p.2092 et *Landauer*, Litbl. VI, 226). — Neque ulla est ratio, cur *Dukes* (*Kontres* p.20) Nostrum suspicatus sit auctorem precatationis ברוך אב רם.]

Carmina inter eum et Josef Astrog Levi b. Jehuda, in lib. משכיות כסף q. v. sub Salomo da Piera (1765).

[Cf. *Deutsch*, Litbl. VI, 563, qui in *Catal.* p.123: „bekanntlich“, et Todros di *Belucrena* רי בלוקרנה, cf. supra p.2287?]

TODROS Kohen v. L. Carret.

7310

TODROS Todrosi [seu Todros b. Meschullam b. David Todros] ex Arles in urbe Trinquetailles.

TODROS TODROSI

[Op. excusum (et poeticum) finivit mense III. A.97, i. e. 1337 (non 1336, ut *Ref.* ad Cod. 362,³, et *Carmoly*, *Rev. orient.* I, 47 [ubi omnia sublecta vid.], menses enim a Nisan numerantur, non a Tischri). — Nomen Todros (טודרוס) re vera est pronuntiatio, ut ita dicam, compendiosa nominis Theodorus, recte ergo e *Labbeo* ita scribit *W¹p.* 18, 20, male eum reprehendente *Ref.* l. c. Nomen id occurrit praecipue in Provincia Galliae (*Zz.*, *Namen* p. 47, cf. *Z. G.* 476, 478, non exactus est Index p. 606, Nostrum obiter laudat ap. *Gg. Ztschr.* II, 316, citans *Bendavid* ap. *Eichhorn*, *Allg. Biblioth.*, v. infra) inclusis Hispaniae provinciis Catalon. et Aragon. (cf. sub auctore praeced., et cf. *Zz. Z. G.* 429, 433, unde Todros et Astruc Spirenses ap. *M. Rieti* f. 104b suspectissimi). Jam Saec. XII. inter sapientes Narbonnenses occurrunt Todros b. Moses et Moses b. Todros. [Resp. Narbonnensium de lectione e Chumasch inseritur ab *Ahron Kohen*, אהרן חיים f. 23c, ubi טודרוס ו'ל, et (ex eo) in § 20 post Resp. Maimonidis de eadem materia, quod cum illo exstat in posterioris Epist. f. 39 et in Cod. *Poc.* 280B. f. 6, et truncum in fine sine illo in Resp. § 9 (v. supra p. 1908 et Add.); praeter rem ergo commercium etiam inter Narbonnenses illos et Maimonidem e Resp. illo supponit *Conforte* f. 13b, ubi ipsum nomen טודרוס, pro טודרוס, in Indice repetit *Cassel!* cf. quoque citata supra sub Serachja Levi p. 2590.] Moses b. Todros (*Gedalia* f. 42b) est „Nasi“, frater Kalonymos (*Conforte* l. c., *Zz.* ad Benjamin p. 6); de auctoribus aliis nomine Kalonymos, Todros et Meschullam v. supra p. 1576 (ex apogr. Cod. *Poc.* 280B. toties laudato aliud, per nefas, factum est, quod fontem citat *Geiger*, אופר נחמד II, 172, qui ante Annos alterum apud me obiter vidit, cf. supra p. 2402). Hinc nomen Todrosi (טודרוסי) ad familiam referendum puto. Verba טודרוס היהודים „e stirpe Judaica“, quae nomini addit (etiam in Cod. MS. *Mich.* 330), certe non Exjudaicum produnt (*Delitzsch*, *Schilderungen* p. 250), an vero propter nomen exoticum adjecta sint (ut *Goldenthal* in praef. p. XXXI) dubito.

II) Opera Nostrī, praeter¹ excusum, sunt:
² Versio *Comm. Averrois* in Poeticam: השיר, quod male *Musica* vertunt *W¹p.* 20 et *Ref.* 362, 4 (v. *Jüd. Lit.* p. 424 n. 4b; *Renan*, *Averroes* p. 48, cf. p. 61); MS. post op. excus. in Codd. variis, ut *Kindob.*, e quo initia et fines cum Vers. Gallica

a Hofrath Heyne accepta dedit *Bendavid* ap. *Eichhorn*, *Allgem. Bibl.* VII, 775–82; cf. *Deutsch* p. 135 [qui more suo oscitantissimo bis A. 5120 = 1460 scribit, itaque *Renan* l. c.; in textu hebr. legitur קנ"ו i. e. 1396, ut constat e feria 1. 43. Sefirae], *Ref.* 362, *Lips.* XLI (e quo op. editum) et *Paris.* a. f. 322 (v. *Dukes*, *Liibl.* IX, 359). —

³ [עין משפט (הדרושים) Versio lib. عيون المسائل (v. Registr. ad Catal. *Mich.* p. 322, neglectum a *Munk-Beer*, *Phil.* p. 108) al-*Farabii*, qui in Carmine introd. שבע אבי ישע vocatur, forsā propter assonantiam cum sequente: ששואה ישע (v. supra p. 978). In Cod. *Mich.* 330 (ubi ff. 2 tantum) Interpres disertē Todr. Todr., et quidem peracto aetatis A. 20 dicitur טודרוס טודרוסי טודרוס (בהנינו לשנה עשרים), in carmine tantum nomen טודרוס indicatur. In Cod. *Vat.* 274,⁶ (*W¹663*) et *Taur.* 150 (*W⁴663*) Interpres Todros b. Meschullam etc. nominatur, quod ergo plenius nomen habeo. Interpres (vel scriptor Cod. *Mich.*?) nonnulla inseruit ex initio libro חקירות מורחיות *Disquisitiones orientales* de necessitate et possibilitate; *Jehuda b. Salomo Nathan* (n. A. 1352–9, cf. supra p. 1141, 2384, *Jew. Lit.* p. 368 n. 55), ni praef. ad כוונה (Cod. MS. *Mich.* 330), inter libros ad Versionem a se consultos nominat: קצת ס' אלשפא בחכמי הטבע ובמה שאחריו לשיש בן סינא וס' ההלצה הכיל קצור ו' חכמה לו נ"ס' (sic) החקירות המורחיות לפי אבן בטי (cf. Registr. laudatum p. 346, *Delitzsch* ad Cod. XLh, 1 et citata in *Jüd. Lit.* § 13 n. 6, *Angl.* p. 301, et Catal. MSS. Leyd. p. 23 n. 1, et ad Cod. 41,²⁰ ubi eadem legas, quae modo quasi a se collecta profert *Dukes*, אופר נחמד II, 114 et insuper!). — Praeter rem ut puto Nostro tribuantur versiones:

a) *Topic.*, seu etiam de *Interpretatione* [הלצה pro טליצה] et *Anal. prior.* et *Sophist.* (*Labbeus* ap. *W¹p.* 18 et *Goldenthal* p. XXXI, Cat. *Paris.* 335,^{4,5} ap. *Renan* l. c., ubi Cod. *Sorb.* 257 quid contineat nescio). Forsan libros e versione anon. una cum Rhetorica in eodem Cod. exaratos viderit *Labbeus*, vel e fine Poeticae: ובהשלמו נשלמה טלאכת הנון בכללה, collegerit, Nostrum ceteros quoque vertisse libros. [Ignotus mihi est *Theodorus* Interpres Arabicus *Analyt. prior.* ab *Honein* emendatorum ap. *Wenrich*, *De auct. graec.* p. 132]. —

b) *Ethica* (ap. *W⁴p.* 753: „de quo suo loco“! *Pas.* ad Cod. 40 f. 280, *Renan* l. c.), cujus In-

TOEPLITZ

terpres est Samuel b. Jehuda etc. ut e sequ.
Republ. in ipso Cod. *Taur.* 40 mili constat.]

- 1) **ביאור** *Commentarius* Averrois in Arist. *de arte rhetor.* ex Arab. hebr. q. v. (1842).
2) — Lat. per Abraham de Balme q. v.

TOEPLITZ v. David b. Josef et Jakob
b. Elia et Mardochai b. Jakob et Zebi
b. Mardochai.

TOLEDANO v. Moses Toledano.

- 7311 **TOLLENS** (H), C. z., Ridder der orde van den
Nederlandschen leeuw.

De echtscheiding (Romance); in hebreuwsche ver-
zen overgebracht dorr G. I. Polak q. v. (1834).

TOLOSA v. Vidal di Tolosa.

- 7312 **TORNBERG** (C. J.), LL. orient. Prof.
1. Codices Orient. Biblioth. reg. univers. Lund.
4. *Lund.* 1850.
[Codd. hebr. sunt n.37-42 p.32.]

- 7313 **TORRE** (Lelio della, seu Hillel Kohen b. Salomo
Jechiel Rafael), Prof. Colleg. Rabb. Patavini. [Cf.
Collect. אוצר נחמד I, 58.]
Epistolae; IV, 41, 125 Collect. N.3595.

- 7314 **TOVEY** (d'Blossiers), LL. D. principal of New
Jon Hall.
1. Anglia Judaica; or the history and antiqui-
ties of the Jews in England 4. *Oxford.* 1738.

- 7315 **TOWNLEY** (James) D. D.
1. Illustrations of biblical literature, exhibiting
the history and fate of the sacred writings;
with biographical notices of translators and
other eminent biblical scholars. III voll.
8. *Lnd.* 1821.
2. The reasons of the laws of Moses; from the
More Nevochim of Maimonides, with notes and
a life of the author 8. *Lnd.* 1827.

TRABOTTI v. Natanel Trabotti.

- 7316 **TRACHTENBERG** (Abraham) in urbe Brody.
[Trochtenberg scribit *Delitzsch*, Z. G. d. h. P.
p.109; Trachtenberg est vicus Silesiae.]
Idylle (שר רועי) sec. *Gessner* [ex Tod Abel's?];
VII, 105 Collect. בכורי העהים N.3429.

TRANI v. Jesaia di Trani et Josef di
Trani et Moses di Trani.

- 7317 **TRAUBE** (Mendel), Lengsfelda-Weimarensis.
1. Analogiarum hebraico Graecarum specimen
8. *Mon.* 1844.

- 7318 **TREMELLIUS** (Jo. Immanuel), Ferrariensis,
S. Theol. D. et prof. Heidelberg., Exjud. [Mrt.
A.1580 septuagenario proximus (cf. infra sub 3);
W1797; *Delitzsch*, Schilderungen p.288; adde
Epistolam hebr. in Rudim. ling. hebr. *A. R.*
Cevallerii, cujus ed. 1590 exhibet Bibl. Bodl. (Cat.
I, 492b, male A.1591 ap. W²p.604); ed. Pr. ante
ed. 1567 existere e praef. data A.1559 conjicit
Maître ap. W⁴p.281, unde ed. 1559, ut puto,
ap. *Luzz.*, Proleg. p.44, et v. infra sub 3.]
1. **חנך בחירי יה** *Initiatio (Institutio) electorum*
Domini i. e. Catechismus hebr. [e Gallico Cal-
vini versus], cum praef. hebr. ad Judaeos
8. [*Genev.*]

Rob. Stephanus Gallus (24. *Elul* 314) 1554.
[W¹p.952.³p.882, qui p.885 *Dedicationem* ad Du-
cem Wirtemb. datam *Argentor.* III *Idus April.* 1554
integram repetit, ut ³p.887 locum *Paris.* supponit.
Eodem A. excusa est versio Graeca ejusdem Catechismi
ex ed. 1551, quae cum hebr. nostra passim compacta
est (ut in expl. Bibl. Berol.), hinc sine dubio ed.
Graec. hebr. 1551 circumfertur (W¹p.952.³p.887).
— Ed. hebr. (sine praef.) Graec. et Lat. anon. est
8. *Lugd. Bat.* 1590 (non 1591, ut W¹³, vel 1691,
ut Cat. Bibl. Bodl. I, 477a, v. sub Roorda ib. III, 310b).
— MS. laudatum a W¹p.952 est nunc Cod. orient.
36 Bibl. Bodl. anon. sine praef. incip. a porta praec-
ceptorum; inscriptum est (Colonia Brandenb.) Friderico
Wilh. March. Brandenb.]

2. In Hoseam prophetam interpretatio et enar-
ratio 8. [*Heidelb.*]
exc. Nic. Barbirius et Thom. Courteau. 1563.
[*Masch* II vol. III p.560, unde suppl. p.491.]
3. Testamenti vet. Biblia sacra, Latine recens
ex hebr. facti brevibusque Scholiis illustrati
ab Im. Tr. et [genero] Fr. Junio etc.

f. *F. a. M., Andr. Wechel.* 1579.

[IV. Ptes. proprie A.1575-9 et Apocrypha (per Ju-
nium solum) 1579. „Unica est haec ed., quae ge-
nuinam exhibet Tr. versionem, reliquae vero Versio-
nem a Junio variis locis immutatam (seu depravatam)
sistunt“ (*Masch* l. c. p.461, cf. p.463, W¹p.593); sine
dubio spectat ad edd., quae „secundis curis“ Junii

TRENI

inscribuntur, scil. 1590 etc. (p.463, edd. 1593 etc. v. in Cat. Bibl. Bodl. I,255b). Ipse enim edd. *Jnd.* 1580, 1581 (cujus textus forsitan adhibitus ad *Psalmos* ed. 1580 in forma minima, in Cat. Bibl. Bodl. III,203b ap. *Masch* p.525) quoad V. T. omnino immutatas dicit, ed. 1580 quidem in partium tit. A.1579 reproducere. — Versio Novi Testamenti e Syriaco Latina prodit una cum Syriaco textu et cum *Gramm. Chald.* et *Syra* (cf. sub op.⁵), primum A.1569 (Cat. Bibl. Bodl. IV,916b), v. *Masch* I p.408, II vol. I p.83, vol. III p.668 sq.; ed. 1621 v. in Cat. Bibl. Bod. III,606a; sine textu Syr. passim cum V. T., ut supra, jam in ed. *Jnd.* 1580. — Ed. et Vers. plagiatum denunciavit *Genebrardus* in Chronogr. ad A.1555 (v. locum ap. *Masch* l. c. I et II); cui oppositus est in primis libellus (cujus v. p.16), ut vid. perrarus (ap. auctores citatus desideratus, exstans in Bibl. Berol.): „*Imm. Tremellii Specularius*, Dialogus pernecessarius, quo se Im. T. purgat ab illis criminationibus, quas G. Genebr. etc. ipsi in Chronographia, seu universae historiae speculo intulerat“ 4. *Neapoli Nemetum, excud. Matth. Harnisch* A.MDLXXXI (pp.27). Carmen introd. incipit: „Quod morte victa, nunc triumpho gaudio, Curis solutus anxiis. Interque sanctos sospiti datur frui vitae beatæ commodis“, post obitum ergo Nostri (nescio a quo) editus est libellus, qui Genebrardum non leniter objurgat „transfugam“ (cf. p.10: „tu Protee, tu Vertumne, tu Graeca levitate vir, Punica fide, Ligure vanitate: tu, non dicam homo, sed Chimaera, tu Chamaeleon, tu Polype, tu Euripe et si quid Euripo instabilis, tu desultor ingenio et moribus inconstantissime“!). Ad Nostri vitam spectant loci: „Ante literas Hebr. cum laude docui, quam Lyncei tui oculi vidissent hanc lucem“ (p.10), „*Farnesius* Cardiu. Romae etc. me Judaeum genere [cf. *W*³p.882] ante Annos quinquaginta in familiam suam asciverat, cum ad Christianos primum transivi, ... ac Judaeum inductum me fuisse fateor“ (p.11). „*Ferrariensis* sum“ (p.12.)

4. Jonathan fil. Uzielis Chaldaea paraphrasis in XII minores prophetas Latine reddita

8. *Heidelb.* 1567.

[*W*²p.1167. *Masch* l. c. III p.654. Lib. rarus.]

5. Grammatica Chald. et Syriaca

4. [*Genev.*] *Henr. Stephanus.* 1569.

[Textus idem qui in ed. N. T. in fol. 1569, tantum forma diversa. Ap. *Imbonatum* p.81 male *Par.* 1564.]

TRENI v. Akiba Treni.

TREVES v. Abraham Treves et Elie-

ser Treves et Jochanan Treves et Naftali Treves et Rafael Treves et v. Jakob Brzesc.

TRIER v. Josef Trier.

TRIETSCH v. Moses Trietsch.

7319 *TRIGLANDIUS* (Jac.) [*Nepos*], in acad. Lugd. Bat. Theol. Prof. [Mrt. A.1705, cf. *Zz. Z. G.* p.13.]

- 1] Epistola hebr. (29. Nisan A.1698) ad Karaeos; in limine Mardochai b. Nisan: *Amicus Mardochai* ed. repet. q. v. (1830).

2. Diatribe de secta Karacorum, quae hic enarratur; et illustris Jos. Scaligeri de iis opinio vindicatur 4. *Delphis.* 1703.

[Fons praecipuus est Mardochai laudatus (v. supra p.1672 in fine op.1); auctorem praesidiis quoque instruxisse vid. Dissertatio Warneri (q. v.) sec. *W*⁴ p.1086.]

- 3] — cum Indicibus p.161 ad c. Mardochai b. Nisan q. v. (1714).

- 4] — XXII,299 Thesauri Ugolini q. v. (1759). [Versio Germ. compendiosa (per *Fürst*?) cap. I-VI in Litbl. IV,321,348,441,460,477,569,791 (cap. VII-XI), V,12,23,39,763,778,794,827.]

5. Bibliotheca Triglandiana, sive Catalogus librorum Jac. T. quorum auctio fiet etc.; 2 partt. (cum pretiis MSS.) 8. *L. B.* 1706.

[Sunt MSS. nonnulla hebr. in libro praeced. ad partes vocata, ut e. g. הקראים de quo v. Catal. meum MSS. Leyd. p.104; Catal. adhibuit quoque *Wolfius*, v. ¹ praef. p.19.]

TRILINGER v. Elieser Trilinger.

TROKI v. Isak b. Abraham Troki et Josef b. Mardochai Troki.

TROPLOWITZ v. Josef Troplowitz.

TSCHATZKES v. Baruch Czatckes.

TSCHELEBI v. Isak Tschelebi et Jehuda Poki.

TUBBAN v. Levi Ibn al Tabban.

TUBIJJANAH v. Abraham Tubijjanah.

TUCHFÜHRER v. Zebi Tuchführer.

TUDELENSIS v. Benjamin Tudelensis.

TUGENDHOLD

7320 TUGENDHOLD (J.), Censor in hebr.

1. Obrona Izraelitow przez Rabbi Manasse ben Izrael (et p. CLXVII Przedmona Mendelssohna) 8. Warszaw. 1831.

[Corr. supra p. 1746 op. 22, et ex op. sequ. suppl. p. 1747.]

2. Fedon o nies' miertelnosci Duszy przez slawnego filsofa M. Mendelssohna [cum effigie Mendelss. post praef.] 8. Warszaw. 1842.

7321 TYCHSEN (Ol. Gerard.), phil. et litt. Orient. in acad. Buetzow. (Rostock) Prof. [Natus A. 1734, mrt. A. 1815. Auctorem in rebus Judaicis saepissime errasse, passim probitatem amisisse ostendunt e. g. Zz. (l. c. supra p. 76 n. 455, cf. *Jüd. Lit.* p. 469 n. 16), *Lebrecht* in Indice auctorum a Kimchi citat. p. LI.]

1. Abbreviaturarum hebr. supplementum I. et II. 4. Rostock. 1769.
2. Tentamen de variis Codd. hebr. V. T. MSS. generibus 8. Rost. 1772.
3. Befreites Tentamen von den Einwürfen etc. 8. Rost. 1774.

4. Erster Anhang zu seinem befreiten Tentamen 8. Rost. 1776.

5] Verschiedene Lesarten aus Raschi's Comm. zu einigen Büchern der Bibel; I, 169 ap. Eichhorn: Repertorium q. v.

6] Von den mit künstlich geschriebenen Randfiguren u. s. w. *ib.* II, 124.

7] Von den Ursachen der verschiedenen Farbe der Dinte der Consonanten etc. der bibl. HSS.; *ib.* p. 140.

8] Ueber das Alter der hebr. Punkte; *ib.* III, 102.

9] Beschreibung der ersten jüdischen Psalmen-Ausgabe v. J. 1477; *ib.* V, 138.

10] Von Nisselii hebr. Bibelausgabe *ib.* p. 283.

11] Kritische Beschreibung des Bononischen Pentat. v. J. 1482; *ib.* VI, 85.

12] Beschreibung und Vergleichung der Ausgabe der Propheten v. J. 1486; *ib.* VII, 165. VIII, 51.

13] Ueber die Quelle, aus welcher Idie HS. der Arabischen Version in den Polyglotten geflossen ist; *ib.* X, 95.

14] Untersuchung ob Saadjah Hagggaon Verfasser der Arab. Uebersetzung des Pentat. in den Polyglotten sei; *ib.* XI, 82.

UCEDA v. Samuel Uceda.

- 7322 **UCHTMANNUS** (Alardus). [Nomen A.1648 inscripsit Cod. Opp. 220Q., v. supra p.1080 op.30. Vers. ספר סלכות *Sal. Ibn Gabirol* non exstare putat *W*³p.1030.]

Versio Lat. [e Gallica] op. *Examen mundi* Jedaia Penini q. v. op.11 (1650).
[De ed. 1688 *spur.* v. supra p.1286.]

- 7323 **UFFENBACH** (Zacharias Conradus ab),
F. a. M.

1. Bibliotheca Uffenbachiana MSSTA, seu Catal. et recensio MSS. Codd., qui in Biblioth. Z. C. ab Uffenbach adservantur et in varias classes distinguuntur, quarum priores Jo. Henr. Maius fil. recensuit, reliquas possessor ipse digessit, qui omnem hanc supellectilem ad usus publicos offert f. *Halae*

Hermundorum. Impensis novi Bibliopolii. 1720.

[Classes priores absolvuntur 3 plibus (sine frontisp.), scil. ¹ hebr. Codd. 141, pp. (seu coll.) 416; ² Graec. p.417-694, ³ Orientales p.695-706: sequuntur V Indices communes (excepto II. lit. hebr. tantum) et Add. et Emend. Partes IV sq. sine frontisp. quoque, sed nova pp.(1364) serie, omnino e provincia nostra egrediuntur. — Quae de parte hebr. supra sub Maius (p.1643) notavi, melius interim edoctus, hic supplebo. Exstant nempe varii Catalogi Bibl. olim Uffenb. non confundendi; praeter ¹ nostrum, vidi (in Bibl. Berol.): ² Catal. MSS. Codd. Biblioth. *Ufb.* 8. *F. a. M.* 1747, ubi hebraici nulli, et ³ Bibliotheca *Ufb.*, seu Catal. *librorum* etc., quorum publica habetur auctio 7. Martii 1735, IV. Tomi 8. *F. a. M.* 1735, ubi in praef.: „defunctum hujus Biblioth. possessorem ante 6 et quod excurrit annos prima vice catalogum typis exarasse“.

⁴ Biblioth. *Ufbiana. universalis* T.I-IV 4. *F. a. M.* 1729-31 (mibi nondum visa); Catal. hic venditionis causa editus est, ejusque T.III tit. fert: „*Biblioth. Ufb. MSSTAE. compendiariae Pars Prima*, qua Codd., in Catal. majori Hal. 1720 typis exscripto fusius recensiti, breviter *adjectis pretiis* enumerantur“, ubi p.1-54 Codd. hebr. 235 et p.61-70 alii Codd. orient. 55 recensentur (haec didici e *Petersen*, *Gesch. der Hamburger Stadtbiblioth. Hamb. 1838 p.191*). Jam e numero Codd. constat, in Catal. hoc includi eos, qui post A.1720 ad Biblioth. *Ufb.* accesserunt, et quidem continuato numero, ut patet e *Wolfio*, qui postquam totam Collect. hebr. emit, mentionem singulorum suis locis inseruit T.⁴ (p.28 n.142 citatur a *W*⁴p.947 n.1797; p.54 n.235 ap. *W*⁴p.750.42b), ita ut ex eo partim Catalogus ille reconstrui possit. Codd. nonnullos jam e notitia Maii privata affert *W*³ (e. g. p.661) vel sine numero (e. g. ³p.1140 n.2172b [cf. ⁴p.999] p.1159 [cf. ⁴p.1002]), vel cum numero, ut vid., accessionum separato, ita n.XXIX ap. *W*³p.1214 n.629, n.XLI ap. *W*³p.1212 n.587b (*sic*). Codd. porro ab aliis descripti sunt, v. sub J. C. Wolfius notanda.]

- 7324 **UGOLINUS** (Blasius).

1. Thesaurus antiquitatum sacrarum, complectens selectissima clarissimorum virorum opuscula, in quibus veterum Hebraeorum mores, leges, instituta, ritus sacri et civiles illustrantur. Voll. XXXIV f. *Ven.* 1744-69.

[Opp. et dissertat. varr. auctorum potissimum recusa, quorum singula ad provinciam nostram spectantia sub nominibus auctorum e Cat. Bibl. Bodl. (ubi omnia enumerata sunt) repetivimus; quae Editori ipsi pertinent statim sequantur. Voll. Anni speciales sunt: Vol. I.II A. 1744, III.IV'45, V.VI'46, VII.VIII'47, IX'48, X'49, XI'50, XII'51, XIII.XIV'52, XV'53, XVI'54, XVII.

ULAMO

XVIII'55, XIX'56, XX'57, XXI'58, XXII'59, XXIII'60, XXIV'61, XXV'62, XXVI'63, XXVII'64, XXVIII'65, XXX'66, XXXI'67, XXXII'68, XXXIII'69.]

VERS. LAT.

- 2] Tract. de Muneribus [Menachot N.1774] Gemara Babylonica illustratus nunc primum ex hebr. Lat. redditus; XIX,718 Thesauri (op.1).
- 3] Tract. de Sacrificiis [Sebachim N.1893] Gemara Babyl. illustr. etc.; *ib.* XIX,94.
- 4] Tract. Misnieus de Sacrificio jugi, nunc primum notis philol. illustr.; *ib.* p.1468.
- 5] Codex de Paschate, Gemara Hierosolymitana (N.2054) illustr., nunc primum etc. *ib.* XVII,686; item Tractatus Schekalim (XVIII,24), Joma (p.194), Sukka (p.398), Rosch haschana (p.562), Taanit (p.674), Megilla (p.840), Chagiga (p.1006), Beza (p.1182), Moed Katan (p.1226), Maaserot (XX,512), Maaser Scheni (p.636), Challa (p.808), Orla (p.898), Bikkurim (p.980).
- 6] *Sifra* (ספרא), una cum textu hebr. v. N.3981.
- 7] *Sifre* (ספרי), una cum textu hebr. v. N.3985.
- 8] *Additamenta* (הוספות) cum Vers. Lat. in 3 tractt. Ord. II (v. N.4092); *ib.* XVII,410,508,620; item in 9 tractt. Ord. II; *ib.* XVIII,2,154,372,542,652,816,982,1106,1216; item in 8 tractt. Ord. V; *ib.* XIX,2,630,1270,1320,1358,1384,1404,1434; item in 11 tractt. Ord. I; *ib.* XX,2,56,82,138,206,250,492,598,798,892,970.
- 9] — tract. Joma Latine, *ib.* I,25.
- 10] *Institutio Karaeorum* (N.4096) hebr. Lat. *ib.* XXII,513.
- 11] De templo, de suffitu et de vestitu sacerdotum ex Abraham Portaleone: *Clypei fortium*, cum Vers. Lat.; *ib.* IX,1; XI,257; XIII,1.
- 12] Moses Maimonides: *Repet. legis* lib. XIV tract. 4 de luctu q. v. op.56.
[Notas ad Vers. L. C. de Veil lib. VIII tractt. 1-3 v. supra p.1878 op.51.]
- 13] Tobia b. Elieser: *Pesikta* q. v.

ULAMO v. Jakob Olmo.

ULLMANN v. Hirz Ullmann et Schalom Ullmann.

ULMA v. Jakob b. Elieser.

⁷³²⁵ ULMANUS (Jo.), Argentoratensis.

1. Tractatum Talmudicorum sex, de sacrificiis etc. [Sebachim, Berachot, Nedarim, Nasir, Schebuot, Keritut] Mischna, Lat. Donatae
4. Argent. 1663.

[W²p.704 sq. — Sebachim et Keritut inseruit *Surenhusius* ed. Mischnae N.2012.]

ULMO v. Jakob Olmo.

⁷³²⁶ UNGER. [Ut vid. typographus Berolin.]

1. Hrn. Daniel Itzig zu seinem Geburtsfeste gewidmet von Unger und dessen Frau
8. Brl. 23. Febr. 1793.

URBINO v. Josef Urbino et Salomo Urbino.

⁷³²⁷ URI (Phöbus) b. Arje Loeb.

1. מדרש מלים *Expositio verborum* i. e. Lexicon hebr. Germ.
8. Dylr. 1773.

URI Bielensis v. Uri b. Simon.

⁷³²⁸ URI (Schrage Phoebus) Chalfan b. Elieser Manneles (מנליש), Rabb. Ungarischbrod.

1. רת אש (שורת) *Lex [est] ignis* Resp. (et in Maimonidem de Kilajim) P. I
4. Brl. (מרכבו קדש ... אש רת) 1743.
[Ap. Asulai II p.33 חקן err. typ.]

⁷³²⁹ URI b. David b. Moses קאלמיר, Rabb. Polno (פאלניא).

1. אור תורה *Lux legis* Exposit. in Pentat. quibus insertae sunt nonnullae (פשטים) abavi Samuel Edels
4. Lubl., per typogr. Salman et Jakob. sub Michaela (והניה כו) 1672.
[W¹3205. Cat. ms. male edd. 1652 et 1672 recenset.]

URI b. Elieser v. Uri Chalfan et Uri Kohen.

⁷³³⁰ URI (Phoebus) Hamburger b. Hirz, Vratislaviensis, Gener auctoris בית שמואל (Samuel b. Uri). [W³1823d, cf. p.1472 n.784.]

1. אורים ותומים *Lux et perfectio* Apologia auctoris de libello repudii (7. Elul 1706)
4. Lnd. (משפט)

אחר יהיה ליצירה היא החס"ו, 17. Cheschwan) 1706.
[Refutationem scripsit Jochanan b. Isak q. v.]

URI b. Isak v. Uri Ries.

⁷³³¹ URI (Schrage Pheibel) b. Jehuda Loeb b. Ahron Selig Kohen (scu Selig Woltsch וואולטש)

URI b. JEHUDA

ex Ostroh b. Jehuda Loeb (fratr. Natan b. Moses Mardochai Kohen Rabb. Ostroh). [*W*⁴204b male Or.]

אור נונה *Lux jubaris* Comm. selectus, seu Index locorum in tract. Talmud. Makkot N.1743 (1723).

⁷³³² URI b. Jehuda Loeb ex דרורי.

1) אורי בן *Filius Urii* (seu *lucis meae*) Eth. secundum ord. Pentat. f. Zolk. 1725. [*Rubinst.*, sed vereor ne in A. error lateat.]

⁷³³³ URI (Phoebus) Kohen b. Elieser Liebermann b. Phoebus, Rabb. Metz. [Mrt. 8. Maji 1806, v. Zz. ap. *Liebermann*, Volkskalend. 1853 p.71; cf. *Carmoly*, ap. Jost, Isr. Annal. II, 186.]

1. הלכה ברורה *Regula evidens* Nov. halach. et baggad. et Concc. f. Metz ([ב]ו[א]ח) ... תקום mense Kislew) 1792.

URI b. Menachem v. Jakob b. Menachem.

 URI Phoebus [cf. sub Phoebus], seu Uri Pheibel, v. sub Uri b....

⁷³³⁴ URI (Pheibel) Ries (ריו) b. Isak Levi, Berolinensis.

1. רבך מאח *Conjunctus magis quam frater* Nov. halach.; edid. [una cum lib. suo] frater Israel f. Brl. 1786.

⁷³³⁵ URI (Schrage Phoebus) b. Salomo Salman Dobrowna.

מנורה שלמה *Candelabrum Salomonis* et מנחת כליל *Oblatio perfecta* in Masoram Pentat. N.937 (1804).

 URI Schraga (שרגא) v. sub Uri b.... [et v. *Introd.* de nominibus].

⁷³³⁶ URI (Ori) b. Simon e Biel (בילא). [*Zafatae* A.1564, Venetiis A.1574-5.]

1) יהוס האבות *Genealogia Patriarcharum* et Prophetarum etc., i. e. recensio sepulchrorum intra et extra terram sanctam, quae Judaei visitare solent, quam e libello seu *Epistola* (אנרה) Anonymi (A.1537) descripsit feria V. jejunio Esther [24. Febr.] 1564, cum *figuris*; adjecto initio *Calendarii* [op.3]; cum Vers. Lat. s. t. Cippi hebr. per J. H. Hottingerum q. v. (1659.1662).

[Opusculum, de quo errores varii circumferuntur,

nonnisi ex ed. Hottingeri, quoad scio, innotuit, qui de archetypo suo parum nobis tradidit. In dedicatione, itinere Francofurtense „geminum“, ait, „inter alia, mihi obligit scriptum hebr., utrumque ἀνέκδοτον, alterum quidem de casu speciali, ab Hierosolymitanis Judaeis ubique ebuccinato, cujus etiam, sub finem praef. ad Lectorem, de Inscript. Orient., meminimus [v. infra]. Alterum vero de Cippis etc. Fidem autoris non sollicito etc. Has proinde chartas etc. e tenebris eruere etc. operae duxi pretium“. In fine libelli (p.84 ed. II): „Idem [Ori] Author est Tabulae Hemerolog., sive Calendarii, forma patenti (*sic*) editi, cujus mihi copia eo ipso tempore, quo cippos istos *Francofurto* attuli, facta primum est ab integerrimo viro D. M. Sebast. *Ramspeckio*“. Num opusculum nostrum excusum acceperit, omnino non dicit, contrarium fere concluderim e verbis „praeter Cippos etc. aliud Francof. a *Ludolfo* accipimus MS.“ l. citando. In epigraph. Urii legitur: ... העתקתי זה, quod Hotting. perperam vertit: *Translatio* haec etc. (unde forte *Beck* ap. *W*³p.84 *Epistolam* „qua usum se esse ait Uri“ Arabice scripam dicit; Holt. enim nomina Arabica Arabicis dedit literis, et quidem in ed. I fere omnia punctis instructa; eaque auctoritate, ut puto, Urium Interpretem ex Arab. dicit *Delitzsch*, Z. G. d. h. P. p.170!); vertendum est: „Descripserim hoc verbotenus ex epist. facta A.297 [male 1637 in nota Holt.], et quia ipse plerisque locis laudatis fui etc. proinde fidem adhibui reliquis etiam et *descripsi* hoc magna festinatione etc. *Zafatae* etc.“ Ap. Zz. ad Benjamin p.275 legitur quidem „copied... the corrected account“, sed in dissertat. Germ. MS. (quam mihi benevole concessit cl. auctor) lego: „copirte die richtig befundene Beschreibung“. *W*^{1.3} et Zz. l. c. confundunt librum יהוס הדריקים Gerson b. Ascher (v. p.1009) אנרה מספדה (N.3379). *Carmoly* (op.3 p.420) titulum genuinum *Epistolae* anon. יהוס הדריקים suspicatur, cujus compendium erroneum fuerit opus Gersonis A.1561, unde copia correctae („copiée et corrigée“) ab Urio titulum האבות יהוס acceperit, ut discernatur ab alia Ecce specimen simul plagiatoris et inventoris, qui errorem laudatum in Vers. Anglica non assecutus est! Neque auctoritatem habent ullam, quae de ed. *Ven.* 1575, folio patente (cf. supra p.517) profert, nisi conjecturam. — Libellus incipit אלה מסעי, unde parum abest, quin ex eo effictum habuerim lib. אלה המסעות a *Carmoly* A.1841(?) „e MS.“ editum (mihi non visum, sed v. Litbl. VII, 12), cujus ed. Gall. promittit l. c. p.178 (cf. p.499). —

URI ZEBI

Quoad differentiam ed. duplicis haec velim suppleas ad observata supra p.1048. Textus ed. II. minus diligenter correctus est, ita ut literae similes (facile restituendae) passim commutatae sint; sextam libelli partem conferens, unum offendi errorem graviolem (p.33 עין עיח, pro עיט in ed. I p.11). Vexatoria est ablegatio, supra e dedicatione [data Calend. Jan. 1659, in ed. utraque] excerpta, in ed. II. In ed. I nimirum textus cum frontisp. (Cippi hebr. etc.) exstat p.1-80, sequitur „Appendix sive brevis disstt. de nummis“ etc. p.81-159, dein Addenda et Index. „Praefationi“ praemissa non paginata pagg. implent 24 (inclus. frontisp.). In Elencho tractt. auctoris sub A.1658 (p.17) „Cippi hebr.“ laudantur, p.23 additur: „Quod si liberaliori etc. deinceps exhibere constitueramus.“ Praef. quoque non paginata, constat pp.48. Ed. II praemissa non paginata pp.26, „Dissertatio praelim.“ p.1-25, textus p.26-88, „Dissertatio III de Nummis etc.“ p.89-188, denique Index. Dissert. praelim. ed. II p.25 desinit verbis: „Patrem non vidisse,“ quae leguntur in Praef. ed. I p.41, ubi sequitur: „accesserunt utrique tractatui, praeter spem etc.,“ ubi de nummo Salomonis (v. p.115, 119 ed. II) et Arab. (v. p.167 ed. II), et p.44: „Memorasse pene exciderat Zachariae Sepulchrum, de quo p.26 in Cippis, tanta in veneratione fuisse“ etc., haec nota in ed. II suo loco p.46 inserta excerptum exhibet e MS. Hebr. „in quo fuse narratur res A. 5399 Hierosolymis gesta, quam suo tempore, vel ideo luci non invidemus, ut magis magisque argumenti sui infirmitatem videant, qui vel ab exauditione, vel miraculis religionis veritati robur accersunt.]

- 2] — Gallice (excerpt.) cum notis; p.420 ap. E. Carmoly: Itinéraires q. v. (1847).

[Versio e Latina Hottingeri facta est, quod jam ex ipso initio *de vertu en vertu* (כחול אל חיל) patet, unde etiam formulam יצו in praef. Calend. (p.422) vertitur „dont Dieu soit le rocher et redempteur“! Jam video etiam Itiner. Samuel b. David (N.⁷⁰²³) simili modo *Wfium*. sequi, ut initio: „mont *Moriah*“ (הר המור); cf. de alia Versione supra p.1352 op.30.]

- 3] לוח v. N.3599.

URI Zebi v. U. Rubinstein.

- ⁷³³⁷ URI, seu Ury (Jo.), Hungariensis. [Mrt. A.1796 Oxonii, quo vocatus est A.1774 Lugduno Bat., ubi „sub J. Schultens linguis Orientalibus operam dabat“ (praef. op.1), et jam A.1761 opus: Prima

decas orig. hebr. etc. edidit, v. Cat. Bibl. Bod. III, 762a; desid. specimen e Jehuda Charisi, v. supra p.1313 sub op.12, p.1315 op.16.]

1. Bibliothecae Bodl. Codd. MSS. Orientalium, videlicet hebraicorum, Chald. etc. Catalogus, jussu Curatorum prelii academici confectus. Pars I. f. *Oxon.*, e typogr. Clarendoniano. 1787.

[Codd. hebr. 500 recensentur ad p.98 usque, Index auctorum (maxime defectivus) ad calcem primus. Partis II voll. 2 (continuat. pp.) Nicoll et Pusey (sub quibus ea recensere debui) edita A.1821 et 1835 nonnulla ad provinciam nostram pertinentia exhibent, scil. p.6-8 Codd. hebraeo-Arab., i. e. a Judaeis compositi (pōtissimum apogr. *Gagnierii*) recensentur, ad quos spectant Add. et emend. p.492; ad Codd. hebr. lingua Arab. ab Uri recensitos spectant Add. et emend. p.559-63, atque auctores et tituli comprehenduntur Indicibus generalibus p.622 sq. — Urii recensionem omissionibus opusculorum integrorum, nominum auctorum et librorum, atque erroribus gravissimis scatere, jam hodie satis notum est, exstiterunt etiam Codd. hebr., qui ei a curatoribus nunquam traditi sunt, eorumque plures ad partes vocavi. Supplementa a me indies parata quo modo distribui, legas in praemonito ad *Conspectum Codd. MS.*, huic Catalogo junctum, jamque typis exscriptum.]

- ⁷³³⁸ URIA Haëschtoei (האישטוטי) ex Aleppo (*pseudonym.*). Epistola ethica ad filium Meschullam b. Uria q. v. (1790).

URIEL Acosta v. U. Acosta.

USIEL v. Baruch Usiel et Isak Usiel et Jehuda Usiel.

- ⁷³³⁹ USIEL Meisels b. Zebi, Polonus.

1. *הפארה העני* *Gloria cervi* (seu *Zebi*) Nov. in tract. Talmud. Beza; acc. ejusdem *כרם שלמה* *Vinea Salomonis* Nov. in Jos. Karo: *Mens. II* cum Annot. (*Cinctura aurea*) fratr. Isak Meisels f. Zolk. 1803.

- ⁷³⁴⁰ UYTHAGE (Cn. Corn.), S. S. theol. et phil. Dr.

1. *הכחור כשה כ"ט ו"ל על מסחה* (*sic!*) פרקי אבות Explicatio R. Mos. [Maimonidis] Cordubensis super patrum sive seniorum Judaeorum sen-

U Z

tentias, complectens octo capita etc. Interprete Cn. C. U. cum Notis (pp.78) [W³p.774]

8. *L. B.*, ap. *Petrus de Graaf*. 1683.

⁷³⁴¹ UZ (J. P.). [Poeta Germ. 1720-96.]

Carmen (רעזת החיים); hebr. p.136 ap. I. A. Ben-jakob: *Epigramm*. q. v. (1842).

UZIEL=Uziel q. v.

[Quae hic desiderantur quaeras sub litera W.]

VAEZ v. Nuñez.

VALENSI v. Samuel Alvalensi.

VALERIO v. Samuel Valerio.

⁷³⁴² VALLENTINE (N. J., seu Natan b. Isak Neumegen, ניימעגן).

1. Form of prayer and thanksgiving, to be said by ladies when they go to the synagogue on the first time of leaving home after their accouchement; hebrew, and English translated by H. A. Henry 8. *Lnd.* 1837.

VALVASON v. Jomtob Valvason.

⁷³⁴³ VATABLUS, seu *Vatablé* (Franc.). [Mrt. A. 1547; cf. *Zz. Z. G.* p.10. — Cf. Cat. Bibl. Bod. III, 699b.]

David Kimchi Comm. in 12 Proph. min. emendatus; una cum Bibl. N.99 (1539-44).

⁷³⁴⁴ VATER (Jo. Sever.), theol. prof. Regiomont. [A.1771-1826. Ed. Amosi 1810 v. N.945. Ejus lib.: *Literatur der Grammatiken* etc. etiam in ed. 1847 per B. *Julg* (v. Cat. Bibl. Bod. IV, 953a) *Grammat. hebr. paucis absolvit opp., fere omnibus recentioribus, neglectis omnibus fere hebr. scriptis, jam collectis a W. Gesenio, Luzz.* etc.]

1. Der Pentateuch der Juden in Bochara, Auszug eines Schreibens an Hrn. J. v. Hammer (IV, 109-10 Fundgruben des Orients ed. Hammer) (f. *Wien.* 1814).

VEGA v. Isak Vega et Jehuda Vega et Josef Penço.

⁷³⁴⁵ VEIL (Car. Maria de), S. T. D., eccles. Anglic.

presbyter, Exjud. Metensis. [Frater sequentis, ut is primum Pontificius etc. Opp., in quibus *Comm.* in Cantic., v. in Cat. Bibl. Bod. III, 705a. *W* 1895.]

⁷³⁴⁶ VEIL (Ludwig Compiegne de), Exjud. Metensis. [Praecedentis frater, A.1655 a reg. Ludov. XIII. *Compendii* (unde nomen adoptavit) baptizatus etc., v. *W* 1340. — Opera omnia Versiones sunt Lat. ex hebr.]

- 1] Berachja Nakdan: *Fabulae vulpium*, Versio M. Hanel recognita, q. v. [*W*³] (1661).

2. Ex opere Mosis Maimonidis *Manus fortis* ¹ lib. III tract. 9 de Jejunio, ² lib. III tract. 3 de solennitate expiationis, ³ lib. III tract. 5 de solennitate Paschatis (seu de pane ferment.) [*W*¹ p.842] 8. *Par.* 1667.

- 3] — in fasc. VII Dissertt. histor. Crenii q. v. [*W*³] (1697).

4. — item lib. III tract. 8 de consecratione Novilunii [*W*¹ p.843] 8. *Par.* 1669.

- 5] — p.338 ad c. lib. de sacrif. *infra* op.11 (1683). [*W*¹ *ib.* ed. hanc omittit, ed. tantum 4. *Amst.* 1701 addit, cf. *infra* sub op.11.]

- 6] — una cum textu Mosis Maimonidis q. v. op.37 (1753).

7. — item lib. IV tract. 1 de Connubio hebr., i. e. de re uxoria [*W*¹ p.843] 4. *Par.* 1673.

8. — item lib. VIII de Cultu divino [*W*¹ p.845] 4. *Par.* 1678.

- 9] — in fasc. VI-VII dissertt. histor. Crenii q. v. [*W*] (1696-7). [Ed. 8. *Ultr.* 1713 habet *W*¹ l. c.]

- 10] — tract. 1.2.3, de domo electa, de vasibus et de ingressu sacerdotis, cum notis Bl. Ugolini; VIII, 727 (praef.), 737 (prooem.), 745, 885, 1033 Thesauri q. v. (1747).

- 11] Item lib. IX de sacrificiis; acc. Isak Abravanel: Exordium in Levit. [hebr. Lat.] et Maimonides de consecratione [op. 4] 4. *Lnd.* 1683. [W¹p. 845 ed. *Amst.* 1701 addit, cf. sub 5.]
- 12] Abraham Jagel: *Doctrina Bona seu Catechismus* q. v. (1679.1690).

VEIT v. Witzenhausen.

VELEZ [*corrupt.*] v. Jehuda Calaz.

VELLOZINO v. Isak Vellozino.

- 7347 VELTUYCKUS, seu *Veltvicus* (Gerard.), Ravesteynensis, Exjud. [Caroli V. ad Imper. Turcarum legatus. *W*¹p.282. *Delitzsch*, Schilderungen p.288.]

1. *Intinera deserti* de Judaicis disciplinis et earum vanitate [carmen hebr.]. Addita etiam nonnulla, quae ex illorum libris eruta cum fide Christiana consentiunt (pros.)

4. *Ven., D. Bomberg. 1539.*

[Lib. rarus. *W*^{1.3}455. *Ros.*, Ann. p.42 n.277.]

VENTURA v. Elia Ventura (N.⁴⁹⁷⁴) et Moses Ventura et Sabbatai Ventura.

VENTUROSO v. Samuel Venturoso.

VERBOON (Eliz.) v. Eve Cohan.

VERGA v. Josef Verga et Salomo Verga.

VICINUS v. Voisin.

V VIDAL, quae hic desiderantur v.
sub Vital et v. Moses Narboni.

- 7348 VIDAL [b.?] Benveniste (seu Benvenisti).

[Caesaraugustanus Saec. XV. in., ut vid., sed nomen et auctor non omnino constant. In fine ed. I. tantum legitur: ואח המליצה חברה המשורר החכם. השלם ומעולה דון ויראל בנכנש חנצב"ה. Nomen Ben veniste vero tunc virum tunc familiam designat (pronunciationem nostram confirmat scriptio דון בן כנישה in Cod. Vat. 426, de quo infra, et Sam. בנשח' in Cod. MS. A.1456, olim

ap. *Reggio*, f.28b, et שבט יהודה in ביבלישט p.116-7 ed. Hannov.), atque „ben“ cum Ibn (q. v.) confundi soleat. W¹⁵⁶¹ (cf. *De Castro* I p.229) Nostrum conjicit cum Don Vidal ben Benveniste, legato Caesaraugustano ad

disputationem Tortosae A.1413 (שבט יהודה cap. 40). *Dukes*, Litbl. V, 11, libellum anon. habuit (ex ed. II quidem), neque op. nostrum omnino respexerunt scriptores laudandi, quorum notitiae nonnisi maxima circumspectione et accurata consideratione accipiendae sunt, ubi autopsiae occasio deest. Quae ad auctorem Nostrum spectant cum aliis de auctoribus jam absolutis intime cohaerent, unde passim ad eos respicere oportet, hîcque de auctore, ut vid. Nostri patre (forsan passim cum Nostro confuso?) nonnulla praemittenda sunt.

1 Don Benveniste b. [Ibn] Labi b. Salomo b. Labi (v. sub Salomo p.2361) vixit exeunte Saec. XIV. sq. Idem enim vid. qui passim breviter B. b. Labi vocatur. Ei opus dedicavit Salomo da Piera (v. p.2385). Pro eo e Latino Ethicam vertit Meir Alguadez (v. p.2691 et infra) atque ex Arabico op. Gazzalii Serachja Levi b. Isak cogn. Saladin (de quo v. citata supra p.2590), qui in nuptias ejus sermonem fecisse vid. (אשר נחמד II,231), ei denique op. Arab. medicum dedicavit Josua Lorki (v. p.1691), qui cognomen profert della Cavalleria (v. textum pravum ap. Deutsch, Catal. p.165, quem more suo minus exacte reddit Carmoly, Rev. or. I,326, Litbl. I, 416; ex „aditu“ ad Medicinam Introductionem effinxit Fürst, Litbl. VIII,821, cf. praef. meam ad Catal. Michael p.XIV). Pro eo opera Arab. litt. hebr. exarata in Bibl. Paris. exstare dicit Carmoly (Rev. or. I. c., in Litbl. I,416 opera הויה והפס etc. [ut puto Averrois] ab eo Arabice versa dicuntur A.1382); hucque spectare vid. Cod. Vat. 426 (v. supra), ubi כתאב אלקיאה „for- san Gazzali“ (v. supra p.1001 et Catal. MSS. Leyd. p.41) e lit. Arab. transcriptum pro Don Benveniste „fer. IV.20. Sivan [quod tamen certe erroneum est, quia sec. calendarium id nunquam concidit] A.31 Chr. 1411“ (1) ab Isak b. Almasud (quem Assem. concicere vult cum Is. Masud ap. W³1237d, ubi הבלי ס' titulus effingitur! Postremus vixit in Palaest. Saec. XVI., cf. Conforte f.36a). Si credimus Carmoly (Litbl. I,416) Sal. da Piero ei ac propinquo carmen inscripserit (... יקר אל), aliamque(?) profert inscriptionem (ib. p.282), ubi is cui carmen dedicatum est (כבודך) in deversorio regni „ריבארה“ (quod in נבארה נבארה, Navarra, emendatur) eum offendit. Sed eodem loco jam specimen inventionum ipsi dilectissimarum profert, inscriptionem alteram:

VIDAL BENVENISTE

אל אחר מאהביו דון מאיר, ut constat e relatione ex [eodem] Cod. *Paris.* 397 ap. *Dukes* (Litbl. IX,344), qui antea prolata omnino non respexit, vel ignota habuit, alque diserte nomen in inscriptione utraque desiderari, in carmine 2. nomen מאיר occurrere dicit! Exstant tamen *Carmina* aliaque nonnulla ipsius Benveniste, ut in Divano aequalis Salomo Bonafed (v. p.2287), si inscriptio „Benveniste“ ap. *Dukes*, Litbl. XI,571 auctorem designat. (Exstitit tamen alius poeta Benveniste b. Chijja, v. *Landshuth*, עמורי p.51, ubi adde ejusdem Cod. *Bodl.* 613 num. 216: בקשה, incip. נפשי ועצמי. אלהי מלטה נפשי ועצמי; cf. quoque *Zz. Z. G.* p.463, ubi parum abest, quin „ben Levi“ suspectum habeam). Inter Carmina inscripta Meschullam b. Sal. רפייארה in Cod. *Poc.* 74 vol. I (v. supra p.2386) occurrit בונישה וכהב לרון בונישה אנשי; eodem loco occurrunt carmina: אנשי; nuper repetitum a *Gg.*, ציצים (1856) p.25 (ubi Cod. *Monach.* est 239d), et מורה נבוכים (repetitum ap. eundem p.24); antipenult. est לעהקים אשר כראי חוקים אורז נחמר, *Dukes*, [809] se edere dicit *Dukes*, Mich. [809] auctorem suspicans Meschullam da Piera, quem ipse Nostri aequalem dicit loco ab eo citato (p.15 et Litbl. XII,375,385). „Meschullam b. Salomo“ occurrit in ipso carmine, cujus nexum cum carmine יהנו סומוחי ipse cognovit; neque dubitandum, quin omnia carmina illa Saec. XIII. pertineant, ubi etiam Mesch. b. Sal. collocavimus supra p.1751, atque ejus cognomen En Vidas coniecimus p.2386 ex observatione ap. *S. Sachs* (jam v. *Zz. Z. G.* 477, ubi vocem ליראה e solo metro restituit *Gg.*, Litbl. des Israeliten 1846 p.78). Quae *Gg.*, ציצים p.28 rursus profert, jam supra p.1751 et ap. ipsum *Dks.*, נחל p.52 (cujus p.34 tantum citat) leguntur, nisi quod *Gg.* Meschullam b. Sal. da Piera omnino Saec. XIII. viventem putare videtur. Mihi potius collectores Carminum auctorum homonym. carmina junxisse videntur. — Epistola et carmina exstant in Divano Sal. di Piera (cf. *Carmoly*, II. cc., et Cod. *Netter* 26 laudatum supra p.2387), quorum nonnulla e Cod. Vindob. prave recenset *Deutsch*, Litbl. VII,562, Catal. p.123. In his est מליצה Astruc e רימון, פראנה, quod Braga in Lusitania habet *Deutsch* (et sic *Gg.* l. c. supra p.757, ubi Astruc a poeta „Maecenatem“ praedicatum dicit ex autopsyia [p.49 n.4], מליצה inscripta est:

„de dono ei misso“, locus פראנה est forsitan = פראנה Fraga in Arragonia, v. *Zz. Ztschr.* p.159), Epist. ad *Josef Ora bona* Navarrensem (v. *Gg.* l. c. p.35), ad Chisdai Crescas (v. p.841 et 2215), ad Meir Alguadez (cf. supra p.2306 et 2606 l.7), ad Vidal etc. (v. infra sub²), in laudem *Schneior* (v. infra sub³, *Deutsch* l. primo auctores conjicit homonymos *Schn.* [Abravanel!] et Jehuda Benveniste [cf. supra p.2429] ap. *Conforte* f.45a, ubi A. הח"ה corr. ה"ה, v. in fine ejusdem pag.!). — Benveniste Caesaraugustanum diserte dicit Meir Alguadez (Litbl. XI,336); forsitan pro Benveniste דספרוטי leg. הסרגוטי ap. *Dukes*, Litbl. X,237, e *Sam. Kimchi* (quem A.1345 vixisse dicit; Codicem A.1287 exaratum habet *Tikienthal* 239f! Cod. *Bodl.*, quem laudat in נחל p.50 nuper acquisitus imperfectus, in introd. dies expiationis A. מירושלים יצא i. e. sine punctis diacritis, sed ut vid. A. יצא i. e. exeunte A.1346; familia Kimchi etiam in Italia floruit Saec. XIV., cf. *Zz. Z. G.* p.516 et supra p.1839; hinc suppl. supra sub שירה N.3285, ubi de aetate Cod. *Rof.* dubia v. p.1904). „Bergae“ (Cataloniae) ei respondit Is. b. Scheschet n.249 sec. *Zz.*, Add. p.249 (cf. *Zeitschr.* p.144), quod antea (*Zeitschr.* p.143) בורנה Burgo seu Borja in Arragonia habuit. — Pro „filios“ בן Benveniste Barcinonenses Comm. in Hymnum Abr. Ibn Esra composuit *Prophiat Duran* (Cod. *Rof.* 835, cf. *Dukes*, Zur Spruchk. p.94, נחל p.41, טעם וקנים f.78a, adde Cod. *Laurent.* 42 Plut. II ap. *Biscion.*). Ad nuptias Don Meir ben בונישה באן בונישה est Josua Lorki (דברי p.42).

² Nomen Vidal (Hispan.), jam occurrit decurrende Saec. XIII. (v. N. ⁶³⁶), ut quoque nomen, tantum dialectu diversum, Vital (v. *Jost*, Gesch. VI,310, quem, loco MS. sui ficti 42, citare debuit inventor *Carmoly*, Hist. des med. p.91; ap. *Zz. Z. G.* p.94 pronuntiatio „Veitel“ praeferenda, cf. Namen p.69, prout „Vivas“ *Z. G.* p.104: ויבש vid. Pheib, Phöbus); utrumque forsitan primitus versio nominis Chajjim (cf. *Zz.*, Namen p.49, et *Bruns*, ap. *Paulus*, Neues Repertorium II (1790) p.15, cf. Chajjim Vital in Cod. *Vat.* 364 Saec. XVI., forsitan idem ac laudatus supra sub N. ⁴⁷¹⁵). *Luzz.*, ap. *Polak*, Oostersche Wandel, p.56, non omnino exacte Vidal nomen viri, Vital nomen familiae dicit; nomen enim patris ad instar gentilicii occurrit (v. citata supra p.1983), editores Hispani Vidal sub-

VIDAL BEN VENISTE

stituerunt pro Vital, quod Italis frequens; hinc confusio orta, de qua infra.

³ Vidal ben Benveniste b. [Ibn] Labi, cujus nomen hebr. est Josef, jussu patris „principis Rabbi B.“ hebraice vertit opus Josuae Lorki, eique tit. גרם המעלות (v. praef. hebr. ap. *Deutsch* p.164). Hic est „Josef Vidal Benveniste“ ap. *W*¹⁸⁷⁹, neglectus a *Rof. Diz.* (p.327) et ad *Cod.* 313,⁹ ubi *Oratio metrica* in die junii acrost. „Josef b. Lavi“ [male Levi in Indice praemisso] et „Vidal b. Benveniste“, quibus unum eundemque virum vocari, recte existimavit. Forsan idem est „Don Josef בנשח בלא“, cujus carmen laudat *Carmoly*, *Rev. or.* I,254, cf. p.326 (*Litbl.* I,459) de carmine in homonym. vocem דהר; cf. quoque Chajjim Benveniste ap. *Deutsch*, *Catal.* p.127?? Nihil obstat, quin idem sit auctor op. excusi, ubi „ben“ supplendum est.

⁴ *Carmoly* II. cc. (in *Litbl.* signa citationis male posita sunt ab Interprete *Fürst*) eundem dicit נשיא Vidal b. Labi Toleti A.1467, eumque discernendum dicit ab homonymo toto saeculo superiore [vivente nimirum adhuc Nissim Gerondi, v. infra] laudato ab Isak b. Scheschet „n.340“ [p.340 in *Litbl.* I]. Postremum plagiatum est (ut alia de familia Labi) e *Zz. Add.* p.322, ubi e *Resp.* 360 [ר"ס] „Vidal b. Labi“ Caesaraugustanus laudatur (cf. *Namen* p.60, *Luzz.* I. c.). De conjectura prima nihil dicam, monebo tantum, etiam a *Delitzsch*, *Zur G. d. h. P.* p.67 „Vidal b. Salomo“ (i. e. David Vital N.⁴⁸²) Toletanum A.1467 etc. dici, confusione cum Vidal laudato, cujus originem ap. *W* et *Rof.* e *Gedalja* et *D. Gans* optime deduxit *Luzz.* I. c. Diversus vid. Vidal e stirpe Abr. Benveniste ap. *Sacut* f.134a etc. (cf. supra p.2429). Num vero exstiterit Vidal b. [Ibn] Labi Nostri aequalis (ut *Dukes*, p.15) hucusque eruere non potui. Noster ipse enim esse potuerit auctor lib. antichrist. קרש קרשים, quem ex Appd. *Buxt.* reputant auctores (sed male לוי ap. *Sabb.*, *W*¹⁵⁶³; *De Castro* p.227; *Rof. Diz.* [p.328: Levi ben!] et *Bibl. antichr.* n.175, ubi MS. ei visum potius op. homon. Jakob Provincialis N.⁵⁶⁰³ habeam). Don בידאל b. Labi cum pluribus poetis adfuisse disputationi Tortosae constat ex inscriptione carminis, quam in excerptis *B. Goldberg* offendi, ut puto e Divano Sal. Bonfed (ibi legitur בין אשר עבר בין

(הנורים ולא עמד וקם פניו הה' אבונשטרוק). Duo sunt loci, quos nonnisi conjectura conciliari possent: alter e Divano Salom. Bonfed ap. *Dukes*, *Treasures of Oxf.* p.64: בימים עברו המשוררים בן ויראל בנבנשה ול' וכן בידאל בן לכיא הרצו שיריהם לחכם ר' שניאור, ubi quidem pro forsitan legendum אן, vel דון, ita ut „En-Vidal Benveniste“ (tunc mortuus) et En-Vidal b. Labi carmina R. Schneior dedicaverint, quod idem fecit Sal. Bonfed in senectute sua; sed jam Benveniste ad Schneior scripsisse constat (v. sub ¹), unde forsitan alterum Vidal vitiosum est? Locus alter ap. *Deutsch*, *Catal.* p.123, ubi Don Benveniste b. Labi scripserit ad Don En(!)-Vidal et Vidal ben Benveniste; posteriorem *D.* filium dicit (ut re vera in *Litbl.* VII,563 solum filium nominavit), alterum „Sohn eines Velters“, quia Don Vidal b. Benveniste b. *Vidal* b. Labi salutetur. Sed vel *D.* inscriptionem (recentiore) non bene intellexit, vel ipse inscriptor recens rem non optime explicaverit: בקראם ספר השמע „cum legerint librum Physices“ ad patrem (scriptorem) et filium refero, in subscriptione epistolae forsitan errore vox Vidal repetita est. *Dukes*, *Litbl.* X,335, dubitat, an „Bonfos b. Labi“ laudatus in inscriptione epithalamii idem fuerit atque Benveniste b. Labi. Epithalam. anon. dicit; inscriptio vitiose excusa, est: שלח אלו לנוראל בנפוש... Si legimus En-Vidal Bonfos, ergo neutiquam cum Benveniste conjiciendus fuerit! Exstiterit quidem Vidal Bonfos ceterum ignotus (v. *Zz. Z. G.* 420,447); num Noster ita nuncupatus sit, non dixerim, veri simile non est.]

1] *Parabola (de) Efer et Dina* (i. e. de homine et voluptate) seu *מליצה* (sic) *למשכיל חכם* *Parabola intelligentis sapientis*, una cum משה של דברי הימים N.3442 [1516-7].

[*W*¹⁵⁶¹ etc., v. citata supra p.528. Incipit libellus מליצה למשכיל חכם ונכון (quae verba in edd. sequ. ad instar tituli expressa sunt), sequuntur 3 Beit: וסלי אפר 3 דורש דבר, ubi in linea 3 (sub hoc tit. MSS. plura ap. *Rof.* exstare dicit *Dukes*, *Litbl.* V,11, ut puto errore, mihi nullum innotuit praeter *Saraval XXXVIII*, ubi (מעשה); dein initium: איש היה אלה פעמים חושלכע. Repetuntur 3 Beit eadem ante epigraph. cum nomine (v. supra), utrumque omittitur in edd. sequ., ubi substituitur: [בנערנו ובנכננו נלך להשתעשע בארצות החיים]

VIDAL b. ISAK

2. — (accedunt versiculi nonnulli Typographi ad apostatam Marano) 4. *Soncin.*

[*Rimini, Gerson Soncin.*] s. a. [ca. 1525].

[Ff. 10. Titulus (integer ap. *Dukes*, Litbl. V. 11) ed. rarae incipit: ... מליצה למשכיל חכם. שוננצין בעה. מליצה למשכיל חכם, ubi libellus desiderio puerorum festo Purim sese delectantium excusus dicitur (unde „super Purim“ ap. *W²* p. 1353 n. 370). Accedit ad ipsum libellum in fine folium (quod forsitan non habuit *Rof.*?), ubi narratur, mense Januario A. 5207 Româ Venetias petivisse apostatam *Marano*, quocum fuerit narrator quondam in domo (בית חורף) Messer *Danielis* [*Bomberg*] de negotiis agens, praesentibus *Cornelio* [*Adelkind*] *Israelita* et *Camillo* (קמלו) *Graeco* et servo פינודרי etc. (finis est אנשים החיצב ודברת שם, initium: בפני אנשים החיצב ודברת שם, qui dubitat, num narrator sit auctor ignotus!). E quibus constat A. 5207 esse 1525 (*Zz. Z. G.* 226). Narrator est sine dubio ipse Typographus, quem voce שוננצין in fronte sese significare jam suspicatus est *Rof.*, Ann. p. 49 n. 45, prout e similitudine ornatus et charact. locum *Rimini* vel *Constantin.* coniecit, postremum nullo argumento nisi confusione ap. Cat. vet. f. 29b, qui omnes edd. sub משלי habet, atque nostram *Constant.* 1536 ex annexo (*Opp.* 704Q.) libro David Vital, ut recte suspicatur *Rof.* Ann. p. 38 n. 245, quae ed. ergo omnino delenda. Cat. ms. sub מליצה ed. *Constant.* s. a., (in Appd. *Const.* 1539!), sub משלי recte ed. sequi recenset; etiam *W²* l. c. ed. utramque confundere videtur.)

— (in lib. ipso tit. משלי עפר *Parabolae Efer*), acced. versiculi iidem (inscripti לסומר השוכה כוניניא *Responsum ad Apostatam Venetiis*), atque ענין חירם סלך צור et 10 nomina prophetiae et Dei 4. *Salon.*

[*Abr. Batscheba*] s. a. [exeunte Saec. XVI.].

[Una cum מעשה ציר q. v. sub Schemtob Arduil. — Narratiuncula de *Chiram* (cf. Midrasch s. v. in נחלה שמעוני) forsitan eadem in Cod. *Monach.* 222,¹³; cf. וועלט *Wilna* 1803, ubi f. 7b columnae Herculis Hiram tribuuntur; et cf. Alphab. Ben Sirae, Quaest. Nebuk., f. 28b ed. Amst.]

VIDAL b. Isak v. Vidal Zarfati.

- ⁷³⁴⁹ VIDAL di Tolosa. [Saec. XIV.². Nostrum post auctorem A. 1375 defunctum laudat *Abr. Sacut* f. 133b et quidem in Catalonia; oscitantissimus *Gedalia* f. 45b A. 1375 fatalem interpretatur, vocem בקטלניה male ad nomen refert, ut recte observat

W³ 562, hinc pejus בקטלניה ap. *Conforte* f. 26a, quod *Cassel* in nota explicare vult ex observatione *Asulaii*, exstare urbem homonymam *Toulouse*! Chajjim Vital auctorem מגיד משנה discipulum Ahron Levi dicit (quod valde miratur *Asul.*), quia eum Jomtob b. Abraham habet q. v. — *Bart. W¹* 563 et *Rof.* Diz. (p. 328) Nostro tribuunt opp. Mosis Narboni q. v. p. 1967 infra. Nostri *Resp.* MS. exstat in Cod. *Poc.* nunc 280B. f. 177b. Cave credas Nostrum scripsisse *Supercomm.* in Maimonidis Comm. in *Mischnam*, ut *Jüd. Lit.* p. 388 n. 17, ubi ad n. 19 pertinet. — Nostri filium Isak (ניצק) v. ap. *Conforte* f. 27a.]

מגיד משנה *Indicans duplum* Comm. in Moses Maimonides: *Repetitio legis* (scil. in lib. III, IV, V tractt. 1 et 2 capp. 1-9, XI, XII tractt. 1-3, XIII.) q. v. (1509 etc.).

[Intro. exstat in limine lib. III. — Supra N. 1578 male „Vidal di Tolosa“ pro Abraham di Boton scripsi. — Supplementi specimen v. sub Jakob Berab sen.]

- ⁷³⁵⁰ VIDAL Zarfati (*Gallus*) b. Isak b. Vidal, Rabb. Fas. [Scripsit A. 1566. *W³* 563b; *Asulai* f. 25; ap. *Rof.* Diz. (p. 328) nonnulla incorrecta. אמרי ישר olim MS. *Dubno* 314⁰, ut vid. nunc ap. *Rubens* (Amstelod.) n. 1.]

- 1] השנות *Animadversiones* in Elia Misrachi *Supercomm.* in Sal. Isaki in Pentat. et varia nonnulla; P. IV et V lib. *Animadvv. Samuelis* nepotis Samuel Zarfati q. v. [W] (1718).
2. צוף דבש *Favus mellis* Comm. in Pentat.; acc.² מגלת סתרים *Volumen absconditorum* in Esther; הצעת רות *Expositio Ruth* in Ruth; אוצר נחמד *Thesaurus desiderabilis* in Psalmos; atque *Elatio matrum* Editoris (nepotis) Ahron Zarfati; corr. auctoris filius Abraham, sustinente Isak b. Josef Bueno di משקיים (?) [W] f. *Amst.*, S. *Proops.* 1718.

VIDAS v. Elia Vidas et Meschullam b. Salomo (*Add.*) et Samuel b. Chabib.

VILLA v. David Ibn Bilia.

VIRGA = Verga q. v.

VITA v. Chai et Chajjim et v. Viva.

VITAL, quae hic desiderantur v. sub Vidal; et v. Chajjim Vital et David Vital et Samuel Vital.

VITERBO

VITERBO, VITERBI, v. David Viterbi et Elieser b. Abraham Kohen.

⁷³⁵¹ VITTORELLI (Jac.) Bassanese. [Mrt. mense Jun. 1835, 86 Annos natus, ut a Luzz. didici.] Anacreontica, cum Vers. hebr.; p.55 ap. J. Almanzi: *Meditatio in cythara* q. v. (1839).

VIVA v. Isak Cantarini.

⁷³⁵² VOISIN, seu Voysin (Vicinus), (Jos. de), S. Theol. Dr. Burdegalensis. [Opp. varia v. in Cat. Bibl. Bod. III, 745a, in his Observationes in Raymondum Martini q. v. (1651); cf. quoque sub Vorstius op.3.]

Versio et Comm. in Israel b. Moses: Disput. cabbal. de Anima (acced. Abraham Ibn Esra: *Opus rhythm.* de modis quibus Hebraei solent legem interpretari) q. v. (1635).

[Abr. Ibn Esra Opus ex praef. Comm. in Pent. petitum est, recusum ap. Schickardum etc., v. supra p.680 op.5.]

⁷³⁵³ VOLTA (Samuel Chai, seu Vita, della), Medicus Mantuanus. [Mrt. 29. Martii 1853, natus 24. Septembr. 1772. Libros e Biblioth. ejus multos et 131 Codd. MS. acquisivit Rabb. Mortara, qui Catalogum in אוצר נחמד editurus est, ut a Luzz. didici.]

Varia in Collect. סדר חמ"ר N.3595. [Vita Simson Modon (q. v.) II, 113. — De loco in tract. Sabbath f.152b, insertis Epistolis S. J. Reggio et S. D. Luzzatto VI, 80.]

VOLTIRAN v. Salomo Voltiran.

⁷³⁵⁴ VORSTIUS (Gul. Henr.). [Minister Arminianorum Warmondi in Hollandia; v. Bayle IV, 474 ed. 1740.]

1) Versio Lat. et Annot. in Moses Maimonides: *Repet. legis* lib. I tract. I de fundamentis legis (acc. Isak Abravanel: *Caput fidei*) q. v. (1638).

2) David Ganz [Gans] Chronologia (*Germen Davidis*), cui addita sunt ² Pirke seu Capitula R. Elieser [N.4018] Latine versa, cum Observatt.

(quibus inserta est p.290 ³ *Epistola ad meridiem* Mos. Maimonidis [op.130] et p.308 ⁴ *Lib. Temporum* [Jo. Annii de Viterbo] e Vers. hebr. Asariae de Rossi Lat.)

8. *Amst., ap. Blavios*. 1644.

[E David Gans P. I tantum integra sed sine praef., e ceteris selectiora. „Interpretatio ipsa nemini eruditorum se probavit“, „enormes sunt et inexcusabiles hallucinationes“ *W*¹p.294,295. Index ap. *W*²p.791 nomina emendat. De ^{2,3,4} cf. *W*¹p.174, 840, 861, ubi de ed. repet. in *Christ. Graefii* Polit. Orient. Alienb. 1679.]

3) Disceptatio de Verbo vel sermone Dei, cujus creberrima fit mentio apud paraphrastes Chaldaeos etc. praemissa libro: Bilibra veritatis oppos. librae J. St. Rittangelii etc. q. v. op.6 (1700).

[Disceptatio primum edita est *Irenopol.* [*Amst.*?], ap. *haered. Jac. Laringhii* 1643 [1646 ap. *W*¹p.476] et Belgice 1649 (sec. *Jandinum*, Biblioth. antitrinit., ap. *Bayle*). Ei opposuit Rittangelius Libram etc. cujus ed. „recusam“ 1698 (supra p.2143 op.5) tantum laudant *Bayle* et *W*¹p.476; nihil dicunt de ed. I, quam 4. *Elbing.* 1650 excusam esse intellexi. [*W* l. c. e dedicatione I. Jezira observat, scripta nonnulla Ritt. cum Regiomonte Amstelodamum abiret ei a praedonibus abrepta esse; *Bayle* s. v. Rittangelius IV p.60 etiam lib. „Veritas relig.“ etc. (supra p. 2143 op.7) recusum dicit, sed *W*¹p.478, qui op. hoc, specimen tractatus promissi, e MS. editum dicit]. Item disceptationi Nostri opposita est disput. De Trinitate A.1647 edita Jo. Voisinii (*W*¹p.476, Cat. Bibl. Bod. III, 745a). Duabus illis replicat „Bilibra“, quam Nostro tribuunt Acta erudit. A.1700; cf. *Bayle* p.474 et p.60, ubi „d'un MS. composé depuis longtemps“.]

⁷³⁵⁵ VOSSIUS (Dionys.), Gerardi fil. [Mrt. A.1641-2, v. supra p.1875.]

1) Conciliator ex Hisp. Manasse b. Israel Lat. P. I q. v. (1633).

2) Moses Maimonides: *Repetitio legis* lib. I tract. 4 de Idolatria Latine cum notis q. v. (1641 etc.).

VOYSIN = Voisin q. v.

[Quae hic desiderantur quaeras sub litera V.]

WAERTER v. Meir Warter.

7356

- WAGENSEIL** (Joh. Christoph.), jur. publ. et lingg. Orient. in acad. Altdorf. Prof. [Natus Norimb. A.1633 (ut legitur sub effigie in op.3), mrt. A.1705; cf. Zz. Z. G. p.12. Praeter varr. opp. edita Lat. (cf. Cat. Bibl. Bod. III,763) et Germ. (cf. *W*²p.1046), ubi de rebus Judaicis omnino tractat vel eas ad partes vocat. MSS. reliquit versiones etc. (cf. *W*¹p.204, 990, ²p.707, 719, 735, 1393 n.549, ⁴p.330), quae partim nunc in Biblioth. Senat. *Lips.* conservantur, v. Indicem ap. *De-litzsch.*]
1. Sota, hoc est liber Mischnicus de uxore adulterii suspecta, una cum libri *En Jakob* [Jakob Chabib] excerptis Gemarae [hebr. et] Versione Latina et Comm. perpetuo, in quo multa Sacrarum literarum ac hebraeorum Scriptorum loca explicantur etc. longe plurima ex MSS. Codicibus producuntur, illustrata. Accedunt [in limine] Correctiones Lipmannianae [quibus adjectus est p.83 *Lessus judaicus* in obitum Lipmanni etc. Germanice] 4. Altdorf., sumt. Jo. Andr. Wolff. *Endteri junioris Haeredum. Excudit Jo. Henr. Schönnerrstaedt.* 1674. [Pp. 88+1234 (ubi epigr. VII. Martii) praeter praef. etc. *W*²p.710 (cf. supra N.1895). — De lessu adjecto nonnulla sub N.3651,⁵²²⁸ (ubi „b. David“ pro „b. Jehuda Loeb“) et ⁶¹⁷⁰ corrigenda et supplenda sunt. In ed. nostra inscribitur Ein *schön* Lied etc. (?) בְּנֵינָן בְּרוּשׁ לִי־ד, in *Opp.* statim sequitur initium: Gott ist geachpart und erhoben (p.565 erhoben est err. typ.), in strophä 14 יוֹם ד' ה' חֲשֵׁר לִפְרָת (quod calendarium nunquam admittit) legitur in ed. nostra: יוֹם כ"ד חֲשֵׁר ת"ט לִפְרָת ergo 24. Tischri 409, et in strophä 22 pro: יוֹם א' ר"ה חֲשֵׁן wie er is יא

begraben, legitur: ehe er is worn begraben [sed assonantia requirit transpositionem begraben worn], ergo 1. Cheschwan [feria I enim novil. esse nequit] A.409, seu 17. Octob. 1648 sepultus vel mrt. est. Ex his colligo ed. nostram repetitam esse ex ed. omnino ignota (etiam ap. Zz. Z. G. 298 et 301 supplenda) A.1648.]

- 2] — Versio Mischnae Latina repetita a Surenhusio in ed. Mischnae N.1895 (1698-1703).
3. Tela ignea Satanae etc., „sunt ¹ R. Lipmanni [Jomtov Mühlhausen] *Carmen memoriale*, ² Liber *Nizzachon* vetus [N.3962], ³ Acta *Disputationis* R. Jechielis cum quodam Nicolao, ⁴ Acta *Disputationis* R. Mosis Nachmanidis cum fratre Paulo Christiani et fratre Raymundo Martini (!), ⁵ R. Isaaci [b. Abraham Troki]: *Chissuk Emuna*, ⁶ Libellus *Toldos Jeschu* [N.4082]. Jo. Chr. W. ex Europae Africaeque latebris erutos in locum protrosit etc. Additae sunt Latinae Interpretationes et duplex confutatio. Accedit Mantissa de LXX hebdomadibus Danielis, adversus Jeh. Marshami explicationem, cum effigie auctoris 4. Altd.,

excudit Jo. Henr. Schönnerrstaedt, Acad. Typogr. (prostat Norimb. ap. Jo. Hofmannum et F. a. M. ap. Jo. D. Zunnerum) 1681.

[Refutationi Carminis [spur.] inserta est p.328 Altercatio Rittangelii q. v. Voluminis ingentis partium seorsim numerantur paginae. Cf. sub auctoribus singulis.]

4. Exercitationes sex varii argumenti 4. Altd., Jo. Henr. Schönnerrstaedt *excudit (prost. Norib. ap. Pauli Fürstii Haeredes)* 1687. [Elenchus: ¹ Commônstrat par Symbolorum heroic., ² revelat arcanum Steganographicum etc. subjicitur (p.79) poeta hebr., de tuenda Sanctitudine [v. Chaj-

WAKFELDUS

- Jim Bëchner], ³ (p.99) lib. hebr. *Milchama beschalom* Jehuda L. b. Joshua], ⁴ (p.167) R. Petachjae [Regensburg]: *Itinerarium*, ⁵ (p.204) Ostendit, Albertum ducem etc., ⁶ (p.210) Apologus etc., quem ex Arab. lingua in sacram convertit R. Abraham, Mosis filius, Maimonides [v. N.⁴²⁶⁶], ex MS. primum ed.; ^{2,3,4,6} hebr. cum Vers. Lat. v. sub auctoribus singulis. — Ed. 1696 ap. *Carmoly*, Petachja ed. 1831 p.6, nullibi praeterea memoratam video, neque *Zanolini* Institutiones novi.]
- 5] — Petachjae Itiner. Latine; VI,1159 Thesauri Bl. Ugolini q. v. (1746).
6. Belehrung der Jüdisch-Deutschen Red- und Schreibart etc. Unter andern jüdischen Büchern wird dargestellt מסכת ננוים oder das Talmudische Buch von dem Aussatz. Zur Zugabe wird ein Bedenken beigefügt etc. ob die h. S. einem Mann erlaube zwey Schwestern nacheinander zu heirathen. [Ed. II.]

4. *Königsberg, in Verlegung*

P. Fr. Rhode, Buchhändlers daselbst. 1699.

[¹ Tract. Negaim (N.1800, v. W²p.410) pp.80; Instit. legendi p.81, ² Drei Lieder (N.2747) p.91, ³ Von der Aufruhr, welche Vincenz Fettmilch etc. p.110, ubi p.117 מנילה וינק (v. sub Elchanan Helen) cum effigie p.149; ⁴ Jüdischer Geschicht-Roman etc. (מעשה von König Artuskof von Josel Witzenhausen) p.151; ⁵ Probüben in dem Teutsch-hebr. Dialecte (p.303), scil. הלכות דרך ארץ (v. N.⁵⁴⁴⁷, 3) et Historiae (מעשה) variae. Textus laudati partim litt. Germ. quoque transcripti sunt. ⁶ Bedenken etc., ubi p.44 Excerpta Mischnae Jebamot hebr. et Germ. (cf. W²p.707). — Vidi in Biblioth. Berol. ed. sine „Zugabe“, quam primam habeo. Differt tantum prima plagula (A), i. e. frontisp., ubi tit. post verba: „Bewantniß gehabt“ addit „sammt dessen Erklärung“, et statim *Sultzbach*, [ubi forsitan hebraica excusa?] in *Verleg. P. Fr. Rode, Buchh. in Königsb. Druckts Joh. Holst.* 1699; frontisp. verso verba Plinii lit. minor. (in ed. nostra ital.), hebraica f.1 v. litt. major., Latina litt. iisdem minoribus, quibus jam plagula B. ed. nostrae, ubi in fine plag. A. ipse custos litt. majoribus. — A libro nostro toto coelo differt lib. „Benachrichtigungen“ etc., ut emendandum est supra sub N.1280.]

- ¹³⁵⁷ WAKFELDUS, seu Wakefield (Robertus), S. T. P. sacellanus regius. [Mrt. Oxon. 8. Octobr. 1537, postquam Tübingae et Cantabr. docuit, v. *Schnurrer*, Biogr. u. lit. Nachr. p.67, ubi p.69 suppl. e Cat. Bibl. Bodl. III,766b.]

1. Oratio de laudibus et utilitate trium lingua-

rum Arab., Chald. et hebr., atque idiomatibus hebr. quae in utroque Testamento inveniuntur

4. *Lnd., ap. Winandum de Worde* [1524].

2. Syntagma de Hebraeorum Codicum incorruptione; item ejusdem oratio Oxonii habita, una cum quibusdam aliis lectu ac annotatu non indignis

4. *Lnd., W. de Worde* [ca. 1526].

WAKKAR v. Josef Wakkar.

WALLERSTEIN v. Abraham Wallerstein et Jomtob Heller.

WALLICH v. Abraham Wallich et Jehuda Wallich et Moses Wallich.

- ⁷³⁵⁸ WARNER(US) (Levinus), Ordinum general. Minister Constantinop. [Vid. *Dozy*, Catal. Codd. orient. biblioth. L. B. p. XV et XXXVI, adde *J. J. Reiske*, Opp. med. Hal. 1776 p.32, et quae supplebo in Introd. ad Catal. Codd. hebr. ejusdem biblioth., jam mox finitum.]

Dissertatio de fide Karaeorum et primariam inter eos et Rabbinos controversiis etc., e MS. Leyd. 1126; IV,1086 Bibliothecae hebr. Jo. Chr. Wolfii q. v. (1733).

[Dissertationis est potius adumbratio, excerptis e Codd. MS. referta, quorum majora plura se omisisse dicit Wp.1096; auctores non ubique nominati sunt, ut jam loco primo (p.1086) de Christo, ubi est Kaleb Afendopolo. Cod. est nunc 75.]

- ⁷³⁵⁹ WECHSLER (Bernhard), Rabbiner in Birkenfeld.

Ueber religiöse Trauung und deren (historische) Bedeutung im Judenthume; und über die Trauergebräuche; IV,345,352 ap. A. Geiger: *Zeitschrift* q. v. (1839).

- ⁷³⁶⁰ WEHLE (וועלה, Efraim, seu Ernst) Pragensis. [Adhuc inter vivos. „Wolfsohn“ ap. *Delitzsch*, Z. G. d. h. P. p.109 lin. ult. pro „b. Wolf“.]

לסען יאריכון יום ולילה, epigramm.; IV,190 Collect. בכורי העתים N.3429.

- ⁷³⁶¹ WEIDNERUS (Paulus), Phil. et med. Dr., ling. hebr. Prof. Vindob., Exjud. [Vindobonae baptizatus 21. Augusti 1558, 34 A. natus. W³p.907 (cf. *Delitzsch*, Schilderungen p.290) e loco praeef. efficere vult, eum e Carinthia (Kärnthen) oriundum fuisse (unde inter Germanos ap. *Carmoly*, Hist.

WEIGANMEIR

des med. p.155?); mihi id minime constat; diserte vero ab *Utino* civitate Italiae se vocatum dicit in Carinthiam. *Concio* Germ. quam habuit Pragae A.1561 (v. *W*³p.907; *Zz. Syn. Poes.* p.337, cf. *Z. G.* p.262) exstat in Cod. MS. *Mich.* 229 (cf. Registr. p.348); forsani ibi excudere fecit *Epist. hebr.* ad R. Jehudam Venetum, adjectam ed. 1562, quam per typorum inopiam dare non potuit in op.1 (*W*³)? Nostri nomen male scripsi *Jüd. Lit.* p.441 n.79 pro *Wilh. Hirsch*, ut emendavi in Vers. Angl. p.361. — Cave confundas cum Nostro Paulum Pragensem seu Elchanan b. Menachem, Editorem l. Jonae 1580 (N.252), qui sese Norimb. A.1556 baptizatum dicit in tit. libri „Gründliche u. klare Beweising“ etc., cujus ed. *Lips.*, *Berwalds Erben* 1577 exstat in Bibl. Berol., cf. de eo *W*1812 = ^{1.3}224.]

1. Loca praecipua fidei Christianae collecta et explicata; cum effigie auctoris et familiae ejus
4. *Vienn. Austriae, Raph. Hofhalter.* 1559.
[*W*^{1.3}1810.]

⁷³⁶² **WEIGANMEIR**, seu *Weigenmeierus* (Georg.), in acad. Tubing. ling. hebr. Prof. [Natus Eslingae 4. April. 1555, mrt. Patavii 9. Martii 1599 („der Verdacht einer Vergiftung durch den [*sic*] Juden verdient kaum erwähnt zu werden“, *Schnurrer*. Biogr. u. litt. Nachrichten p.136,146).]

1. *חכמת ראשי הדת* Tractatus continens et explicans abbreuiaturas omnes, quotquot ipse auctor ex plurima commentariorum hebr. lectione observare potuit; nunc vero ab illius haeredibus in lucem emissus; acced. Münsteri *Biur ha-peruschim* 8. *Tub.* 1604.

[*W*⁴p.250 et ²p.575 (*sic*) minus recte libellum primitus adjectum putat libro [נן מאיר] *Instit. hebr. ling.* (Argent. 1592 etc. v. Cat. Bibl. Bod. III.796a et *Schnurrer* l.c. p.147-8). — Libellus auctus repetitus est in Lexic. Pentagl. (et ejus Compend.) Val. Schindleri q.v.]

WEIGERSHEIM v. Moses Weigersheim.

WEIL v. Jakob Weil et Natanel Weil et v. Jakob b. Meschullam et v. Veil et Weyl.

⁷³⁶³ **WEIL** (Gustav), *Dr.*, Bibliothekar an der Universität zu Heidelberg. [Cf. *Munk* ap. Jost, *Isr. Annal.* III,73.]

1. Geschichte der Chalifen. III Bde.

8. *Mannheim.* 1846,8,51.

2. The Bible, the Koran and the Talmud; or biblical legends of the Mussulmans; translated from the German, with occasional notes

8. *Ind.* 1846.

⁷³⁶⁴ **WEIL** (Jacob).

1. Fragmente aus dem Talmud und den Rabbinen. II Theile. 8. *F. a. M., s. a.* [1811-2].

⁷³⁶⁵ **WEIL** (Meyer Simon, seu Meir R. Simcha's), Vice-Oberlandes-Rabbiner. [Mrt. Berol. 7. Adar I. (14. Febr.) 1826, natus Lissae A.1744, ut a cl. *Zz.* didici.]

- 1] Opfer des Dankes, Predigt etc.; aus dem Hebräischen übersetzt von I. L. Auerbach q.v. (1809).
2] Denkmahl der Tugend. Predigt etc.; aus dem Hebr. übersetzt von I. L. Auerbach q.v. (1811).

WEINSCHENK v. Hirsch b. Jehuda Loeb (*sic*).

⁷³⁶⁶ **WEISSE** (Josef). [Natus Plumenau (prope Prossnitz in Moravia) 19. Kislew 573 (23. Nov. 1812), a patre educatus Boskowitzii, dein magister Pragae, Prossnitzii, Preran, postea Rabb. Gaya et Kosteletz, inde a fine A.1855 Rabb. Waag-Neustadt, Comit. Neutra in Hungaria. — De Introductione ad Jedaja Penini (ed. nupperrime acquis.) v. supra p.1283. Noster est Lewana (hebr. pro Weisse) in Litbl. VII,41.]

- 1] Versio Germ. lib. Regum et Chonicor. et Comment. hebr. in Chronic.; in Bibliis N.972 (1833-7).
2] *Varia in Collect. בכורי העתים* N.3429. ביאור (Jes. XI,10 et Deut. XXXIII,4) VII,60,61. — החזון: משלי מוסר *ib.* p.62. — פחרון שרש הנה (Vision) nach *Lessing* XII,143. — האיל והנמר *ib.* p.144. — הגויה והנפש *ib.* p.145. — הקוף והשועל *ib.* p.146. — האיה והנחון ומירוח כלילה *ib.* p.147. — עפרון בעה נגיעהו *ib.* p.147. — (מכחם) *ib.* p.147. — *Nomen significatur* . י.י.].
3] *Epistola ad H. Fassel*, continens dissertat. de auctore Comm. in Chronic. Raschi adscripti; V,232 *Collect.* כרם חסד N.3595.

⁷³⁶⁷ **WERBLUNER** (Salomo Salman b. Elia) e קאָוונאַ (Rossinyin in Samogitia?) natus קאָוונאַ.

WERTHEIM

[Mrt. Pragae vergente A.1854. Cf. sub Josef Caspi op.1 (ejusque praef. p.III) et *Ersch*, S.II, vol.XXXI p.58 n.5.]

מלאכת שלמה *Opus Salomonis* i.e. *Collectio argentea* Josef Caspi cum Annotationibus etc. q.v. (1846).

WERTHEIM v. Simson Bacharach.

7368 **WERTHEIM** (Samuel). [Laudatur inter auctores Collect. מאסף N.3713, in indice subscribentium A.5545; sed ejus nomen articulo nullo subscriptum offendit; forsitan sub abbreviatura aliqua (supra p.577 sq.) latet, vel anon. nonnihil scripsit.]

WESEL v. Baruch Wesel et Moses Wesel.

7369 **WESSELY** (Hartwig), seu Naftali Hirz Wesel (וויל) b. Isachar Baer (Behrend), compend. נה"י. [Natus Hamburgi A.1725, mrt. 22. Adar II., seu 23. Martii 1805 (Zz. ad Benjamin p.291 et ap. Busch, Jahrb. VI,93; 3. Martii habent plures laudandi, *Hamberger* ap. *Rof.* Diz. (p.331) A. natalem et fatalem inseruit sine signo). Vitam breviter narrat *Abr. Meldola* קול הצירים *Altona* 1805, fusius A.1809 D. Friedrichsfeld (q.v.), cujus compend. v. sub op.16 in fine. Ex eo hauserunt omnes auctores mihi ex autopsia noti laudandi [e fontibus aliis laudandos asterisco significabo]: * *Mich. Berr.*: Notice sur Vezelice, poëte hebr. du XVIII. siècle, avec quelques passages de son poëme de la Mosaïde, Extrait du *Mercure étranger* 8. Par. 1815 [*Carmoly*, Rev. or. III,69 n.23, cf. I p.108, ubi tantum ad op.12]; *Jost*, Geschichte IX (1828) p.80; * *Carmoly*, Wessely et ses écrits, Extrait de „Toldot Guedole Israel“ [i.e. ex op. hebr. cujus fascic. I tantum, Metz 1828, nondum continuabatur, v. supra p.2238] 8. Nancy 1829 [?v. Litbl. VIII,241, cf. op.13]; *Delitzsch*, Zur Gesch. d. hebr. Poesie p.95 etc.; *Zedner*, Auswahl p.192; * *W. A. Meisel*, Leben und Wirken N. H. Wessely's (cum effigie) 8. Breslau 1841 [cf. Litbl. II,326, *Philippson*, Allg. Zeit. d. Jud. 1841 p.583, ubi biographia hactenus desiderata (1) et p.584 auctor ex epistolis filii [Salomon, cf. op.11 et 13] plura accepisse dicitur]. *Carmoly*, Rev. or. I p.97 (cf. sub auct. sequ., fratre), ubi p.107-8 (de opp. incorrecta et excogitata proferuntur, ut Anni non-

nulli, „Gregoire VIII“ pro Georg. III. etc.); cf. *Nepi* p.277; cf. quoque *M. Mendelssohn* in Litbl. XII,260 sq. — Comoedia, quam Nostro tribuit *Delitzsch* p.114, nullo fonte, mihi omnino ignota, nisi est libellus „Leichtsinn u. Frömmelci“ *Amst.* 1798 (*Mich.* 2042), vel „R. Henoch“ (ab *Ahr. Horwitz* redactus, editus sumptibus fratris Meir H. sub nomine *M. Allenstein* *Brl.* 1846), cujus auctor Is. Euchel circumfertur (cf. *Jost* l.c. IX, 86, qui eundem in mente habet). Num Cod. MS. *Mich.* 420 recte A.1740 a Nostro exaratus feratur in Catal., nondum inquisivi.]

ביאור v. op.12.

1. **נעול גן** *Hortus seclusus* Synonymica, domus I de radice חכם etc. II Ptes.

8. *Amst.* (ה[י]א [ח]כמחכם; י[ח]ן [ח]כמח) 1765,6.

2. — 8. *Wien.* 1829.

3. **דברי שלום ואמה** v. op.9.

4. **חקור דין** (מאמר) *Tract.: Perscrutare judicium* de sentienciis Rabbiorum de inferno; edid. Sabbatai b. David e Janow

8. *Brl.*, typ. societatis paedagog. [1788].

[Ed. separata e מאסף, v. infra op.17 *Mich.* 1557 = 2174!]

4. — [una cum op.9.] 8. *Wien.* 1827.

5. **חכמת שלמה** *Sapientia Salomonis* liber apocryph. hebr. versus cum Comm. רוח חן *Spiritus gratiae* f. [Brl.] 1780.

[Laudatur in registro laudando sub op.13.]

6. **יין לבנון** *Vinum Libani* Comm. in tract. Tal-mud. *Abot* (cum textu) f. *Brl.* (נתן לה) 1775.

7. **מאמר מגיד הדשדו** v. sub op.16.

8. **מוסר השכל** *L. Ethicae* (seu *Institutio intelligendi* vol. I) 8. *Brl.*,

typ. societatis paedag. s.a. [1786-91].

8. — 8. *Wilna.* 1819.

9. **מהלל ריע** v. op.12.

10. **מכתבים שונים** *Scripta* (seu *Epistolae*) varia, scil. **דברי שלום ואמת** *Verba pacis et veritatis* de educatione et instructione juventutis Judaicae; occasione decreti (Toleranzedict) Josephi II imperatoris; ad Judaeos Tergestinos [A.1782]; **רב טוב לבית ישראל** *Multum bonum domo Israel* Responsum ad Jud. Tergestinos, de eadem materia; **עין משפט** *Oculus judicii* Responsa de eadem materia auctoribus Isak Formigini Tergestino, Sam. Jedidja Norzi Ferrariensi, Simcha Calimani, Abr. Chajjim Cracovia et Abraham Pacifico, Venetis, Chajjim Israel Anconensi, Israel Benjamin Bassan

WESSELY

Reggionensi, et carmina Simcha Calimani, Jessaia Norzi et Isak Luzzatto et Resp. auctoris;
 4 רחובות *Rechobot* Defensio contra oppugnantes
 Rabbinos 8. Wien. 1826.

[Pp.221; acced. מאמר הקור דין op.4, unde corr. *Rebenst.* (et *Cassel*) 632. — Ed. I. *Brl.* 1784-5 (?) rarissima; ap. *Mich.* 737 (ubi *Catal.* tantum¹ laudat) et cl. *Zz.* exstant: 1 דברי שלום ואמח לקהל ערה ... ישראל הנרים ... *s. l. e. a.* plagg. 3 non pagin. [Id fusius delineat *Rossi*, ejusque Vers. Germ. edid. *D. Friedlaender*, v. *Euchel* in Zugabe I zu מאסף III (1786) p.4 in nota; specimen hebr. cum Vers. sua Germ. edid. *J. Zedner*: Auswahl etc. (1840) p.192.]

— מכתב שני חשוכה לאנשי ... אשר בעיר טרעסמ² על כח יושר אשר נכתב לו בהניע אליהם מכתבנו דברי שלום in utroque expl. ed. II (פעם שניה) in *typ. societatis paedagog.* (ברפוס ח"י נערים) *s. a.* ff.41; in fine datur fer. II.25. Ab 1785; f.25 legitur, ante 5 Annos Isak Jafe et Schraga Friedlaender instituisse נערים חינוך נערים. — ברפוס האינשטיטוט³ *s. a.* ff.48; datur in fine fer. VI.9. Iijar 1784 (critice recensetur a *J. C.* in מאסף I, 158). — ברפוס⁴ et „Verlag der jüd. Freischule“ *s. a.* ff.16; datur fer. III.22. Sivan 1785. — Cf. omnino *Zz.* G. V. p.459, et infra op.20. — Defensionem v. sub Saul Berlin.]

10. Trauerrede über das Ableben Friedrich II., 17. Elul חקוק, 10. Sept. 1786, und ins Deutsche übersetzt von Laz. Bendavid

8. *Brl.*, *Jüd. Freischule* [1786].

[Pp.63 hebr. et Germ. litt. Germ. Libellus non frequens.]

11. עוללות נפתלי *Racemationes Naftali* i. e. Comm. in Genes. (s. t. N. H. Wessely's Literarischer Nachlass her. von seinem Sohne Salomo N. W. 1. Heft.) cum *effigie* auctoris

8. *Hamb.*, Verlag

der Wesselyschen Erben, Druck von Gebr. Bonn in Altona (תורה בפיהו) 1842.

[Cf. *Allgem. Zeit. des Jud.* 1838 p.121, unde concludo, opusculum nostrum esse, quod sub E. Wessely 1827 recensetur in „Verzeichniss einer Sammlung etc. des H. J. Michael Hamb. 1847 p.99 n.1910 = *Mich.* 3271. Apud *Nepi* p.279 (potius Add. *Ghirondi* sine signo!) ad op. שירי הפארט A.1842 notatur.]

12] מהלל *Comm.* in Leviticum cum Introd. ריע *Laus amici*; una cum textu A.1783 N.934; 1831-3 N.966; 1833-7 N.972.

עין משפט }
 רב טוב } v. op.9.

v. op.5.

v. op.9.

13. שירי תפארת *Carmina gloriae* Mosaide Carmen epicum. V Ptes. cum *effigie* auctoris.

8. *Brl.* 1789,91,92.

[Male 1802 ap. *Mich.* 4449. — P.I critice recensetur in מאסף VI,210,346,357. — In tegumine P.III exstat registrum (seu Index) alphab. librorum, qui in typographia Paedagog. lucem viderunt („herausgekommen“) at pretiis additis prostant ap. A. Wolfsohn. Inserti sunt tamen libri nonnulli jam antea vel alibi excusi, ut e.g. Nostri opp. et v. sub Salomo b. Mos. p.2376.]

14. — P. VI. et ultima („Originalausgabe“) edid. fil. Salomo 8. *Prag.* 1829.

15. — die Mosaide in 18 Gesängen. Uebersetzt aus dem hebr. Original, mit deutschen [Original-] Anmerk. des Verf. 1. Heft [1. Gesang]

8. *Brl.* 1795.

[Cantum hunc primum vertit Prof. Hufnagel F. a. O. (quem suppl. supra p.1049); Cantum 2 vertit Prof. *Spalding*, 3,4 juvenis anon.; v. praef. p.IV.]

16] Praef. et Carmm. in Vers. hebr. lib. *Phaedon* M. Mendelssohn q. v. (1787).

17] Varia in Collect. מאסף N.3713, partim repetita in Collect. כבורי העמים N.3429.

[ad חשוכה ad חל"ע (in הבשור p.6) et מכתב ad id pertinens de rad. ררם I,6 ככה"ע I,51,66). — ad D. Friedlaender occasione lib. I,33 נן נעול (Prov. VII,23) (ככה"ע I,85). — מכתב לפרש הפסוק (Iob XIX,23 sq.) II,53 (ככה"ע II,106,117). — שיר לכבוד יוסף השני (Iob XIX,23 sq.) II,53 (ככה"ע III,61). — חשך, נונה, אור, de synonym. מכתב (II,69 ככה"ע III,70). — השמטה במאמר [הנל] (III,81 ככה"ע III,81). — Annunciatio *Lexici* (ס' השרשים) cum Vers. Germ. Is. *Euchel* II, 143,156 [specimina sunt eadem quae ap. *Euchel* l. c. supra p.794 in fine]. — שיר להרוסם Elegia in Max Jul. Leop. v. Braunschweig-Wolfenbüttel (mrt. 27. April. 1785) II,145 (ככה"ע IV,204 — Germ. per Prof. *Hufnagel* I,466 periodici ab eo editi: Zeitschr. für Christenthum, Aufklärung und Menschenwohl, v. praefationem ad op.15, p.IV). — לכוור לודוויג י"ו בהחפשו (mense Adar 1785) III,33 (ככה"ע V,102). — נפתלי הירץ (III,49 ככה"ע V,115). — קול נהי על (III,81 etiam seorsim in registro laudato; III,39 ככה"ע V,39). — שיר לכבוד ר' דוד פרידלענדר על העחקו סדר תפלה מאסף in sect. ככה"ע III,159]

WESSELY

VI,3). — שיר לכבוד הגביר איצק בן דניאל יפה (eadem occasione) III,145 (בכה"ע VI,126). — סתחב (VII,27) (בכה"ע) IV,71 חמישי על טעם ונחמהא (לכבוד קבלת קרמונו) מאמר חקור דין (VIII,298; et v. op.3). — החנה אחינו (Anglorum, aegroto Georg. III.) V,97. — היהודים (convalescente eodem) ib. p.257. — לשמועה כי באה מחסרי שרי עיר באויל (erga Judaeos Alsatie) ib. p.252 et Germ. in „deutsche Zugabe“ ad A.1789 p.1. — הפלה עדת ישראל יושבי (bei Inoculation der Prinzen, Donnerst. 19. Kislew 550) VI,65. — שירי החליות וחודות לאלהים (bei Genesung derselben am 7. Tebet) VI,99. — שאלת איוב וחשוכה (v. op.17). — „Sonett“ in effigiem David Franco Mendez VII,190. — נחת אוכרה — Carmen in memoriam Nostri a ש-מ-ן (Schalom Cohen) VIII,5. — חולדות (Vita Nostri excerpta e D. Friedrichsfeld: *Memoria justii* VIII,230.)

18] מאמר מניח הרשות *Tractatus: Annuncians nova*, i. e. *Chronica Judaeorum Cochin* etc. e Germ. hebr., adjectis Notis Interpretis; VI,129 Collect. מאסף N.3713.

19] — [omissa maxima parte introductionis]; una cum Abraham Farissol: *Itinera mundi* q. v. (1793).

[Num libellus seorsim editus מניח הרשות (laudatus in Indice libror. memorato supra sub op.12) etiam append. (infra op.20) contineat nescio. — Speciem op.18,19 exactius describere opus est, dataque occasione Addenda et Corrigenda nonnulla ad varios articulos, non sine mole et autopsia librorum digesta, adjiciam. Argumentum quidem Historiographorum lucubrationibus variis rix dignum putaverim.

¹ Op.19 incipit a verbis ככהיבך יד (p.137 op.17), omissis ergo non modo observationibus generalibus sed etiam specialibus (p.136), unde רישן הנ"ל (op.19 f.16b l.3) intelligi nequit!

² Chronici textus Germanicus, quem Noster, non ubique satis fideliter, reddit, legitur ap. Eichhorn, Allgem. Biblioth. II (1789) p.571, et quidem ipse versus est a concionatore Haagensi F. G. C. Rütz (ut leg. sub N.⁴⁸⁷⁵ et omnino suppl. suo loco) e Belgico compendio, quod A.1757 Exjud. L. Im. J. van Dort (N.⁴⁸⁷⁵) e textu hebraico se vertisse contendit et tradidit מ[arcello מארצלום ap. Nostri] Bles, cujus notae paucae ad marg. exstant, notae v. Dortii textui insertae sunt (sed v. Nostri notam 3); Nostri notae hebr. adjectae breves paucae ad marg., fusae seorsim numeratae in fine.

³ In textu Germ. praecedit (p.567) epistola Rützi, data 25. Sept. 1789, quam Noster quo modo excerptat e specimine videbis notatu digno (p.569): „Aus dem zu schliessen, was der Herr Bles, der zwar kein Gelehrter von Profession ist und kein Hebraeisch versteht, aber doch ein aufmerksamer mit recht gesundem Menschenverstande, und vielem Beobachtungs-Geist begabter recht curieuser Liebhaber ist, zu Cochim bey den Juden und Heyden im malabarischen Gebiethe bemerkt, und aufgezeichnet hat; dürfte sich dort noch Manches finden, das merkwürdig und in Europa wohl eben nicht bekannt ist. Was ich in seinem MS. mir wenigstens merkwürdiges finde, werde ich ehestens in einer kleinen Brochüre (wie ich bereits in einer unter der Presse sich befindenden versprochen habe) zusammensammeln, und der Lesewelt mittheilen“; p.568 Rütz mense Novemb. A.1787 (ap. Nostrum תקמ"ח) per argentarium Boas ad filios Ezech. Rachabi (v. sub op.20) se scripsisse dicit.

⁴ Cum libello nostro cohaerent dissertat. sequ.: 1. Epistola, seu notitia praeliminaris, Germ. H. E. G. Paulus ap. Eichhorn l. c. 1 (1788) 925; 2. Epistola Rützi (18. Maji 1790) et 3. Epistola J. Löwe (2. Maji 1790) animadvertens in 1, ap. Eichhorn III,182, cui respondit: 4. Paulus in epist. ad Rützi in ejus Neues Repert. f. bibl. u. morgenl. Lit. III (Jena 1791) p.393; 5. „Eine Duplik“ a. J. Löwe ap. Eichhorn V (1793) p.399 [unde corr. partim notit. maxime imperf. bibliogr. in Litbl. XI,384; praeter 3 et 5 alia quoque ap. Eichhorn suppl. sub N.⁶¹⁷⁵]. — His jam praecesserunt: 6. Adr. Gravezande (concionator Middelburgens.) : Dissertatio hausta potissimum ex epistolis Adr. Moens (procuratoris [Gouvern.] et Directoris) A.1771 seq. [potissimum propter Kenicottii opus, v. p.126] et aliis de re scriptis in ea enumeratis (v. infra), primum Belgice inserta T. VI. lib. period. *Verhandelungen uitgegeven dor het zewisch Genotschap der Wetenschappen te Vlissingen* [et suppl. in T. IX, v. infra sub op.20], hinc Germ. versa a Prof. Nic. Barkoy Haagensi A.1780, inserta ap. Büsching, Magazin f. d. neueste Hist. etc. XIV,125 sq. — 7,8. P. J. Bruns, Beitrag (sic) zu den Nachrichten etc. ap. Eichhorn, Repert. IX (1785) p.269 et Versio op.20 (q. v.). — 9. E fontibus his praecipue sine dubio recocta est notitia, quam e *Jewish Intelligence* (Febr. 1840) ipse repetit Jost, Israel. Annal. II,147 (Buchanan, two discourses 1811, citatum a Jost, Allgem. Gesch. II,204,458 non contuli), quamquam nonnulla, more hujusmodi scriptorum, non accurate conspirant; ita Chronica vetus hebr.

WESSELY

quae A.1662 deperdita venditur, hic p.148 'דִּישֵׁר nuncupatur, ap. *Mos. Pereyra* (ap. Büsching p.143 §35) „Buch der Frommen“ (cf. de Pentat. deperdito non minus suspecto *Bruns*, Repositorium p.399). Etiam 4 nomina Judaeorum passim corrupta sunt, ut hic p.147 „Dav. Baliha“, ap. Nostrum p.259 כַּלִּילִיָּהּ, pro בְּלִילִיָּהּ, „Belilia“ (*Jost* VIII,160, ut ap. Büsching 135 §15, *Mos. Pereyra* p.6); pro Jos. Levi Noster p.274 scribit Jos. *Castiel*, confuso Sam. Cast.; et cf. Schemtob [*sic*] Castiel II, cc. (cf. supra p.2518 in fine), praecipue ap. Büsching p.136 §18. — Neque doctissimus ceterum *Gravezande* ab errore gravissimum cavit p.152 de lib. עֲרוּנָה הַכּוֹשֵׁם, cujus auctorem Mosen Ibn Esra (supra p.1812) e *Buxtorfio* addit, est vero lib. gramm., sine dubio auctore Sam. Archevulli, prout דְּקָרוּקִים mihi non nuncupatio generalis vid., sed liber ap. nos N.3451.

⁵Supremus omnium fons Judaicus vid. lib. „*Notisias dos Judeos de Cochim, mandados par Mosseh Pereyra de Paiva*, a cuya custa se imprimiraro. Em *Amst. Estampado em cara de Ury Levy em 9. de Ilul 5447 (1687)*“ cum approb. [scu praef.] Is. Aboab; i. e. relatio de Judaeis nonnullis Amstel., qui 21-6. Nov. 1686 in Cochim navibus egressi sunt; quam saepe ad partes vocat *Gravezande* l. c. (v. Vers. Germ. supra p.1980 N.⁶⁵⁴⁰ et *Menachem b. Salomo* Cap.35 cum notis *G. Polak*). Idem ille *Pereyra* male *Fereira* scribitur ap. *Jost*, *Annal.* II,155, qui in nota librum *Notisias* A.1681 editum dicit (recte A.1687 scripsit ipse in *Allg. Gesch.* II,204), etc.!! — Liber precum ibid. laudatus, primum A.1757, dein 1769 excusus, est ritus Ceylan (שינלִי, non Senegal, ut *Delitzsch* p.51, *Dukes*, *Litbl.* V,451 [cf. *Jüd. Lit.* p.460 n.21] et adhuc *Polak* l. c. p.390 sub China!) et Cochim.]

- 20] Appendix, scil. Epistola *Jecheskiel* [seu *Ezechiel*] *Rachabi* ad *Tobia Boas* (A.1767), cum notis *Wessely*; VI,258 *Collect.* נַחֲמָה N.3713.

[Sola Epistola, sine Nostri notis (non חֲרֻשׁוֹהּ, ut *Carm.* p.106!) Germanice, sub inscriptione „Von den Juden in Cochim“ legitur ap. *P. J. Bruns*, Repositorium f. d. neueste Geogr. und Statistik, I (*Tüb.* 1792) p.383-400, adjectis vero notis Interpretis vel (si alius est) Editoris, qui in praemonito observat, se adhibuisse supplementum grave, quod, secundum notitias quoque *A. Moensii*, A.1782 inseruit *Gravezande* T. IX. lib. *Verhandeligen* etc. (cf. sub 19), sed fugit scriptores ephemerid. Germanicos. Praeterea sub N.⁶⁶¹⁵ sequentia supplenda sunt:

Jecheskiel disertus (p.260) patrem nominat *David* יְדִידִי et quidem חֲלִיפֵן דָּוִד i. e. ex Aleppo [quod Judaeis medii aevi חֲלִיפָה vel חֲלִיפָה, ita quoque ap. *Gravezande* (ap. Büsching, XIV p.139 §26) avus *Ezechiel Rabby* [unde *Rabi* ap. *Jost*, VIII,484, neglecto monito *Rützii* ap. *Eichhorn* II,568] A.1646 ex Aleppo in Cochim adveniens dicitur; hinc confirmatur suspicatio *Gravez.* patrem esse *David* „*Rabby*“, qui A.1686 laudatur in lit. *Notisias* p.6. *Jech.* ipse mrt. est 26. Sept. 1771, 78 A. natus (*Gravez* l. c., unde p.127 ex *Ives*, qui itiner. A.1754 edid. A.1773, pro 1774 leg. 1754; suppl. *Bles* p.580 ap. Nostrum p.143), relictis filiis *Elia*, *Mos.* et *David*, filiaque *Esther* (*Gravez.* l. c.; jam in ipsa epist. p.263 de pronepotibus loquitur). *Effigiem* in societate Seelandica exstare dicit *Grav.*, p.140, qui cognitionem Nostri astronom. argumento futili (a libro *Malabar.* petito, ad rem cf. disstt. meam in *Magazin f. d. Lit. des Ausl.* 1845 p.320) de astrologia interpretatur. — Cum epistola nostra auctor textum misit *tabulae aeneae* (נוסח של הטם נחשה), p.259) Privilegii regis *Cheram* (seu *Scheram*) *Perimal* in synagoga Judaeorum, qui tamen non adjectus est. Exstat vero versio a *Jech.*, assistente *Brahmino* quodam, facta ap. *Anquetil du Perron*, *Zend-avesta* p.170,396, v. *Bruns*, *Beitrag* (*sic*) zu den Nachrichten u. s. w. ap. *Eichhorn*, *Repertor.* IX (1785) p.270, ubi p.272 exhibetur versio hebr. alia (נוסח שפא אידה שרוא טם נחשה) Interprete *Daniel de Castro*, mercatore Londinensi, quam a *Kennicott* accepit *Bruns* (unde corr. confusio ap. *Jost*, VIII,482). Ejus versio Lusit. jam exhibetur in lib. *Mos. Pereira* (p.12), v. *Gravezande* p.132, 148, et omnino de versionibus variis *Bruns* in *Reposit.* p.393 n.7. — De *Epistolis Ahasveri*, quae ling. *Tamulica* exstare dicuntur ap. *Jecheskielis* cognatum, *Nasi* (נָשִׂי) *Josef Hhalogua* [ita ap. *Eichhorn*, *Allg. Bibl.* II,580, הלאגוא scribit Noster p.143, forsitan est האלגוא, cf. supra p.777 et ad *Cod. Warn.* 50] v. *Catal. MSS. Leyd.* meum sub *Cod. Warn.* 83, ubi versio hebr. notissimi apocr. *Adiitt.* in *Esther* e Cochim a familia *Boas* accepta!]

- 21] *Epistola* ad antistites *Tergestinos* (data *Berol.* fer. III.23. Ijjar 1782), ex apogr. *J. S. Reggio*; I,5 *Collect.* כְּרִם חֲמֵר N.3595.

[Cf. epist. *J. S. Reggio* ad *Ig. Blumenfeld*, אֶזְרָא נַחֲמֵר I,41.]

⁷³⁷⁰ WESSELY (Moses). [Natus *Kopenhagen* 15. Martii 1737, mrt. *Berol.* eodem die A.1792; v. praef. p. XVII, XX (cf. *Zunz* ap. *Busch*, *Jahrb.* VI,

WESSELY

93), ubi nonnulla de familia narrantur, quae excerptis *Carmoly*, Rev. orient. 1,98 (ubi A.1790 err. typ. pro 1798). Frater senior est auct. praecedens.]

1. M. Wessely's hinterlassene Schriften. Zum Besten der Wittwe herausgegeben

8. *Brl., gedr. bei Aug. Willh. Petsch.* 1798.

[Libellus (pp.XXIV+178) jam non frequens non ad mercatum librar. delatus vid. sed subscribentibus (quorum Index praemissus) emtus. Exhibet dissertt. de rebus aerariis, ultima: „Ueber die bürgerliche Verbesserung der Juden“ (p.145) primum s. t. „Anmerkungen zu der Schrift des H. Dohm: Ueber die bürg. etc. von J. C. U.“ 8. Altona 1782 lucem vidit.]

- 7371 WESSELY (Wolfgang), Dr. jur. et phil., Religionslehrer. [Nunc Prof. jur. in universit. lit. Prag. — Nomen est slavicum, auctor enim est Moravus.]

1. Wer ist nach den Grundsätzen des österreichischen Rechts zur Vornahme einer jüdischen Trauung berechtigt? Mit Rücksicht auf das mosaisch-talmudische Eherecht beantwortet
8. *Prag.* 1839.

 WEYL = Weil q. v.

- 7372 WEYL (Louis), Dr. [Natus Berol. 23. April., mrt. 9. Sept. 1851, ita sub effigie aeri incisa seorsim edita legitur.]

Abraham Basch's Leben u. s. w. q. v. (1841).

WEZLAR v. Salomo b. Simon Wezlar.

- 7373 WICELIUS (Georg.), S. T. Dr. et parochus Facchensis. [Natus Fuldae A.1501, Mrt. ca. A.1573, v. *Bayle* IV,500 ed. 1740.]

Opuscula duo de fontium hebr. studio; ad c. H. v. d. Hardt: Programma etc. q. v. (1704). [Repetita sunt „ex tertio operum ejus tomo“; Oratio primum *Lips.* A.1538 lucem vidit.]

WIENER v. Jesaia Wiener.

- 7374 WIENER (A.), Cand. phil. und Rabbinatskandidat.
1. Gottesdienlicher Vortrag am Geburts- u. Huldigungstage Sr. Majestät... Fr. W. IV. in der Repräsentantenversammlung... zu Posen. 13. Oct. 1840 8. *Posen.* 1840.
[Literis s. d. Current.]

- 7375 WIENER (Meir b. David Kohen), Dr. [Natus Glogav. 3. Junii 1820; magister Hannover.]

Virga Jehudae hebr. et Germ. etc. auctore Salomo Ibn Verga q. v. (1855 sq.).

- 7376 WILDA (Falk). [Male Wilro ap. *Delitzsch*, Zur Gesch. d. h. P. p.108.]

פחרון החרות; IX(2)32 Collect. מאסף 3713.

- 7377 WILKINS (Dav.), S. T. P. canon. Cantuar.

Versio Latina Paraphr. Chald. Chronicor., una cum textu N.1157 (1715).

WILNA v. Abraham Wilna et Elia Wilna et Jakob b. Benjamin Wilna.

- 7378 WINER (Georg. Bened.), S. T. Prof. [Cf. Cat. Bibl. Bod. III,848a, Zz. Z. G. p.17.]

1. De Onkeloso ejusque paraphrasi Chaldaica dissertatio 4. *Lips.* 1820.
2. Chrestomathia Talmudica et Rabbinica 8. *Lips.* 1822.

WINKLER v. Jonatan Winkler.

WINTERNITZ v. Benjamin Winternitz.

WISCHNITZ (WISZNICE) v. Elia b. Jehuda.

WITMUND v. Abraham Witmund et Moses Witmund.

- 7379 WITTER (Henr. Bernh.).
Moses Maimonides: *Repet. legis* lib. III tract. 8 capp. 1-10 hebr. Lat. cum Notis q. v. (1703).

WITZENHAUSEN v. Josef Witzzenhausen.

- 7380 WITZENHAUSEN (Josef b. Jehuda), cognomine Veit (פיט). [Non Pajjat, ut *Delitzsch*, Zur Gesch. d. h. Poesie p.108. Forsan is latet sub הו-ו supra פ.578? Eum esse pseudon. פחרוני constat c IX(3) p.80.]

Varia in Collect. מאסף N.3713, partim recus. in Collect. כסרי העזים N.3429. [משל אפר et אנחה] Josef b. Samuel Levi [v. sub N.³⁸³] 1,76 (בכה"ע 1,97). — Expositio vocum et locorum difficil. Biblicor] (partim Germ., sub nom. פחרוני VIII,45,144,190,244. 315; IX(1)68, (2)40, (3)49, (4)86; X(1)55, (2)72.

WOELDIKE

7381 WOELDIKE (Marcus) Hafniensis. [cf. supra p.1877 not. ad op.43?]

1. Explicatio nummi cujusdam Judaeo-cabbalistici; p.77 part. I. scriptt. Hafniensium (4. Hafn. 1786).

WOIDISLAW v. Zebi Woidislaw.

~~WOLF~~ WOLF, quae hic desiderantur v. sub Benjamin et Seeb et Wolff.

7382 WOLF Boskowitz b. Samuel Levi, Rabb. Kollin etc. [Mrt. A.1818.]

Annott. in Talmud q. v. N.1417,1419 (1831.1841 sq.).

WOLF von Cracau v. Benjamin Cracoviensis.

WOLF Dessau v. Seeb W. Dessau.

7383 WOLG Dajjan (*Judex*) Frankfurt, Gener Josef Taub (טויב), nunc apud Lämle Roganus (רונאנס) Mannheim. [Cat. ms. sub חקפו כהן auctorem male Wolf Taub confinxit. Wolf Traub, Rabb. Mogutinus et Hassiae vixit A.1692, v. צמח דוד ad A., W¹.3560.]

1. חילוקא דרבנן *Disputatio Rabbiorum* in thema tract. Synhedrin f.73 (אילו מפילין); praef. est David b. Natan Grünhut ex Heimerdingen (ff.4) 4. s. l. e. a. [F. a. M. 1684-1713].

WOLF Hamburg v. W. Hamburg.

WOLF Heidenheim v. W. Heidenheim.

WOLF b. Jakob v. Simon W. b. Jakob Judex Pinczow.

WOLF b. Josef v. Jos. Wolf.

7384 WOLF Lasch (ל"ט=Lichtenstadt) b. Loeb, e Triescht.

1. קדושת ישראל *Sanctitas Israelis* P. I. Nov. in tractt. Talmud. Ketubot, Gittin et Kidduschin f. Brunn., Jos. Karl Neumann. 1788. [P. II in Gittin Wien 1829 ap. Rebenst. n.833.]

WOLF b. Meir v. Simon W. b. Meir.

WOLF Meyer v. W. Meyer.

WOLF b. Samuel v. Wolf Boskowitz.

WOLF b. Simson v. W. Heidenheim.

7385 WOLF Szebrszescin (שעברשין), Sofer (*Scriba*). חיקון סופרים *Institutio scribarum*, Excerpta ap. Elasar b. Abdal: *Inst. scrib.* q. v. (1658).

7386 WOLF (Immanuel). [Postea nomen Wohlwill adoptavit, Director paedagogii Seesen inde ab A. 1838 (Allg. Zeit. d. Jud. p.371), ubi mrt. est 2. Martii 1847 (v. l. c. 1847 p.176, cf. Orient. VIII,128).]

- 1] Ueber den Begriff einer Wissenschaft des Judenthums; ap. L. Zunz: *Zeitschrift* 1,1 q. v. (1822).
2. Die Bedeutung des Lebens, geknüpft an den Anfang- und Schlusssatz des Koheleths. Eine Predigt, vorgetragen in dem (Hamburger) zu Leipzig bestehenden Betsaal בית יעקב am Sabbat Festwoche des Hüttenfestes 5583 (5. Octob. 1822) 8. *Leipzig*. 1822.

7387 WOLF (Josef, seu Seeb Wolf b. Josef), aus Dessau, Lehrer an der herzogl. Franzschule dasselbst u. Prediger der israelitischen Gemeinde. [Mrt. 17. Martii 1826; v. Zz. ad Benjamin p.293 (ubi fundator periodici „Sulamith“, q. v. sub D. Fraenkel) et ap. Busch, Jahrbuch VI,93; cf. quoque Zz. G. V. p.460. Desid. ap. Delitzsch, Zur Gesch. d. h. Poesie p.107-8. Annott. MS. v. sub B. Spinoza op.4.]

- 1] Versio Germ. et Comm. hebr. in Obadia, Micha, Habakuk, Zephania [et Intro. ad 12 Proph. maxima ex parte]; una cum textu N.940,972 (1805.1833-7).
- 2] Versio Germ. lib. Daniel; una cum textu N.942 (1808).
- 3] Varia in Collect. מאסף N.3713. [Nomen partim significatur per ף et ף-ו, V. IX (3) p.84. — אל החכמה aus dem deutschen von Blumauer IX (3) 3. — חידה ib. p.68 (cf. 4 p.92). — אל אשה ונותים (epigr.) ib. — שיר ארבעה הן אני במסורה (epigr.) ib. p.65. — שיר nach Bürger's Lied vom braven Mann IX (4) 48. — ררוש לחנוך ב"כ ש"ק פרשה נצבים (specimen Concionum Germ. cum Vers. hebr. ap. Philippson edendarum) X (1) 14,40 [cf. notitiam in deutsch. Zugabe ib. p.13; editae sunt A.1812 (v. Zz. G. V. 460) s. t. הוכחה מנולה; A.1813 notat Rebenst. n.831; cf. Nepi p.97.]. — מוסר השכל (epigr.) ib. p.32. — חידה לחנוכה — מה קשה חרמית ונאמן על נרנן, על ציבא (epigr.) X (2) 32. — אל-מור carmen ib. p.33.]
4. Der Charakter des Judenthums, nebst einer

WOLFF

Beleuchtung der unlängst gegen die Juden von Prof. Rühs u. Fries erschienenen Schriften von J. W. und G. Salomon 8. *Leipzig*, 1817.

[Cf. Meir Fürth: *Verba rectitud.* — Ed. II. auct. v. in Verzeichniss etc. J. Michael *Hamb.* 1847 n.1872.]

5. Predigt am Vorabende des Versöhnungstages gehalten in der Synagoge zu Dessau

8. *Dessau*. 1824.

6. Die Elemente des geistigen Lebens. Eine Predigt bei der Einweihung der, für die israel. Gemeinde zu Dessau, neuerbauten Synagoge zu Leipzig. Am Schlussfeste (4. Okt. 1825) gehalten

8. *Leipzig*. 1825.

⁷³⁸⁸ WOLFF (Abraham Alexander) Dr. [Nunc Rabb. Kopenhagen; cf. *Zz. G. V.* p.467.]

- 1) Wörtliche und freie metrische Uebersetzung, philologisch-kritisch. und exegetischer Comm. und Einleitung zu Habakuk; una cum textu N.956 (1822).

2. תורה ישראל Die Lehre der israelitischen Religion 8. *Mainz*. 1825.

⁷³⁸⁹ WOLFF (J. F.).

1. A manual of Hebrew grammar, with points 8. *Lnd.* 1839.

⁷³⁹⁰ WOLFF (Joseph) D. D., missionary to the Jews; Exjud. [Cf. Wiener Jahrbücher CVI,78, Sabbatblatt 1845 p.42.]

1. Missionary journal and memoir written by himself; revised and edited by J. Bayford

8. *Lnd.* 1824.

2. Missionary journal. Voll. III. 8. *Lnd.* 1829.

3. Journal; giving an account of his missionary labours, from the years 1827 to 1831, and from 1835 to 1838 4. *Lnd.* 1839.

4. Narrative of a mission to Bokhara, in the years 1843-5 etc. II. Ed. II voll. 8. *Lnd.* 1845.

⁷³⁹¹ WOLFF (M.), Dr.

1. El-Senusi's Begriffsentwicklung des Muhammedanischen Glaubensbekenntnisses, Arabisch und Deutsch mit Anmerkungen 8. *Leipz.* 1848.

2. Die Philonische Philosophie in ihren Hauptmomenten dargestellt 8. *Leipzig*. 1849. [Primum in Litbl. X,97-438.]

⁷³⁹² WOLFF (Sabbatia [sic] Joseph), Dr. med.

[Mrt. Berol. mense Febr. A.1832 (Zz.). Scripta ejus varia, praeter op.1 et 2, ut: Die Kunst krank zu sein, Tripotage, Launenpastete, Streifen in Gebiete des Ernstes etc. laudantur in fine op.3.]

1. Freymüthige Gedanken über die vorgeschlagene Verbesserung der Juden in den Preuss. Staaten von einem Juden mit Zusätzen eines Christen [anon.] 8. *Halle*. 1792.

2. Maimoniana oder Rhapsodien zur Charakteristik Sal. Maimon's, aus seinem Privatleben gesammelt 8. *Brl.* 1813.

3. Wieder Juden. Sendschreiben an Hr. Julius v. Voss, veranlasst durch die von ihm mir gewidmete Schrift die Hep-Heps, zur Vertheidigung der Christen

8. *Berlin*, im September 1819.

⁷³⁹³ WOLFIUS (Jo. Christian), mathem. et phil. Prof. [Mrt. Halis A.1754.]

Philosophia prima, hebr. tractata ab Hirz Ulmann q. v. (1781).

⁷³⁹⁴ WOLFIUS (Jos. Christoph), Wernigerodensis, lingg. Orient. Prof., Pastor et Scholarcha Hamburg. [Natus Wernigerode 21. Febr. 1683, mrt. 25. Julii 1739; v. *Petersen*, Gesch. d. Hamburger Stadtbiblioth. 1838 p.63; cf. *Zz. Z. G.* p.XV, notam *Hambergeri* ad praef. *Rof.* p.XV, forsā petitam e Commentt. *J. H. Seeleni* de vita, scriptis et meritis J. C. Wolfii 4. *Stadae* 1717, ubi p.4 legitur: „*Oxonii* integros fere sex menses Bibliothecarum perlustrandarum causa mansit, et magnitudine frigorū non impeditus, in *Bodleiana* quotidie sex horas consumsit, multaque egregia collegit, quibus jam eruditum orbem donavit, et porro, ut spes est, donabit.“ Haec vero ad patres Graecos (cf. *Petersen* l. c.) etc. referenda sunt. Hebraea quod attinet MSS. Bodl., notitias tantum *Gagnierii* (v. praef. ad T.II) Tomis III et IV inseruit, semel, quantum scio, MS. Bod. se evoluisse meminit (¹2009, de Cod. *Merton.* v. ¹p.1053 [supra p.2463], ubi itineris comitem *Zellerum* laudat). Ipse vero Codd. *Leydenses* inquisivit (ut concilio A.1724, quo Amstel. fuit, v. ²897 p.401, cf. praef.) et in T.III descripsit (cf. Praef. ad Catal. MS. *Leyd.* meum scribendam). — Opera varia v. in Catal. Bibl. Bod. III,85Sb (ubi adde Notas ad *P. Colomesii* Europam [scu Ital. et Hispan.] orientalem 4. *Hamb.* 1730, v. Cat.

WOLFSOHN

eundem 1,578a, Epistolae exstant in Thesaurio Epistolico (M. V.) *Iacrosiano*, 4. Lips. 1742-6 [Cat. id. II, 490a], cf. *Petersen* l. c. et p. XIII). Notas adjecit ad *Lund*, die alten jüd. Heilighümer etc. f. *Hamb.* 1738. Versionem lib. *צטח דוד David Gans* pollicitus est p. 295. — De MSS. ab eo collectis, Biblioth. publicae Hamb. relictis, v. *Petersen* l. c. p. 70 sq.; sunt imprimis collectiones *Uffenbach*. (de cujus catal. v. supra p. 2689) et *Hinckelmann*. (deinde *Morweg*, v. *W⁴* praef. f. 2b). „Codd. MSS. hebr., maximam partem olim Z. Uff. etc., nunc in Biblioth. J. C. Wolfii“, scil. Codd. 278 hebr., recenset *Montfaucon*, Biblioth. Bibliothecarum (1739) P. II sectio II p. 1166 (cf. *Petersen* p. 193). Codd. illorum, et paucorum qui postea accesserunt, Catal. MS., auctoribus S. *Frenssdorf* (v. *Petersen* p. 194) et L. *Dukes* [cui nonnulla manu mea adjeci A. 1847, cum Codd. nonnullos Hamburgi inspexerim] nondum publici juris fecit Bibliotheca Hamb. Spectat huc quoque liber (a nobis omissus): A. A. H. *Lichtenstein*, Paralip. crit. etc. e supellectili Bibl. publ. Hamb. hausta (cf. *Petersen* p. 195). — Locum de Nostro ap. Mos. Chagis (cf. supra p. 1788) repetit *Jellinek*, Litbl. X, 395. — Cave confundas Nostri fratrem, Bibliothecarium Hamb. Jo. *Christian. Wolf*, mrt. 9. Febr. 1762, v. J. H. V. *Noelting*, Memoria J. Christ. Wolfii, f. *Hamb.* 1770 et *Petersen* p. 62.]

1. דעת ספרי שרשים sive Historia lexicorum hebraicorum; acc. appendix de lexicis Biblicis

8. *Vitemb.* 1705.

2. De usu Talmudicae Rabbinicaeque lectionis elenchticus, resp. Frid. Aug. Jessenio

4. *Vitemb.* 1706.

[Contra *Gussetium*, v. *W²* p. 972.]

- 3] Notitia Karaeorum, hausta ex tractatu *Mardochai* [b. Nissan] etc. q. v. (1714, 1721).

4. Bibliotheca hebraea, sive notia tum auctorum hebr. cujuscunque aetatis, tum scriptorum, quae vel hebraice primum exarata vel ab aliis conversa sunt ad nostram aetatem deducta [P. I], acc. in calce Jac. Gaffarelli Index Codd. MSS. etc.; P. II, quae praeter historiam script. S. vet. instrum. Codicumque ejus tum editor. tum MSS. tradit notitiam Masorae, eorumque quae ad Lexica et Grammaticas pertinent, Talmudis item utriusque, tum vero Bibliothecam Judaicam et Antijudaicam aperit, at post enarratas Paraphrases Chald. et Cabbalam,

scripta Judaeorum Anonyma recenset (cum *effigie* auctoris); P. III complectens Accessiones et Emendatt. ad P. I et II; inseritur Samuel b. David Karitae Itinerarium, in Appd. vero praeter Specimen Versionis Graeco-barbarae, supplem. lacunae lib. *Chissuk Emuna* etc. ex MS. exhibetur; P. IV. et ultima: Access. et Emendd. imprimis ad P. II tum vero ad totum opus pertinentes, una cum Indicibus. Inse-runtur hinc inde Opuscula quaedam rariora et alia adhuc non edita, quorum nonnulla ad res et commentatores Karaeorum Biblicos spectant, una cum Epitaphiorum Judaicorum specimine selecto (cum *effigie*). IV Voll.

4. *Hamb.* 1715, 21, 27, 33.

[Opus ingens, a nullo hujusmodi alio haecenus superatum diligentia et honestate, tum quod fontes indicatos, tum quod judicium de rebus tractatis attinet, neque ad hunc diem usque locum cessit operi sui pari, quamquam innumeris locis emendandum et sup-pleendum est, unde si judicium breve pronunciandum esset, ad id fere applicari possent verba auctoris de *Le Long* (p. 71): „Neque enim negari potest, insigne hoc corpus suis laborare naevis, quod eruditissimo et diligentissimo conditori adeo fraudi esse non potest, ut mirum potius et conditione humana majus futurum sit, ab his si foret. In Judaeorum magistris scriptisque eorum commemorandis, frequenter eum allucinantem deprehendi“ etc. (cf. quoque *Zz.* Z. G. p. 14, *Jüd. Lit.* p. 469; de Koecheri Nova Bibl. v. sub eo). Sed jam de hoc Bibliographiae Jud. fonte, etiam nobis, primario, fusius disserendum est in *Introd.* nostra. Opera et particulas insertas videsis sub singulis auctoribus.]

- 5] — Epitaphia Judaica hebr. Lat. [ex IV, 1167]; XXXIII, 1387 Thesauri Bl. Ugolini q. v. (1767).

7395

WOLFSOHN (Ahron b. Wolf), seu Ahron Halle (האלל), Oberlehrer an der k. Wilhelmschule zu Breslau. [Mrt. Fürthi 20. Martii 1835, sec. *Zz.* ap. Busch, Jahrbuch VI, 93; 21. Martii (et 79 A. natum) habet *Deitzsch*, Zur Gesch. d. hebr. Poesie p. 107 (cf. p. 100), e quo, ut puto, in *Allgem. Zeit. d. Jud.* 1837 p. 448. Gal-*liam* petivit postquam Tobia Feder eum in lib. להט ההרב המהפכה oppugnavit, v. notata supra sub N. 5092.]

1. אבטלון *Abtalion* Liber aetati puerili adapta-tus continens ex historia Judaeorum notatu

WOLFSOHN

dignissima, elementa gramm. etc. sermone facili et elegante; praeced. approbatio D. Friedlaender. Ed. III. auct. 8. Wien. 1814.

[Ad primores pertinet hujusmodi libros; edd. I.H. Brl. 1790, Prag. 1806, v. ap. Mich. 6,7. Nuncupatur מכוני הלימוד *Introd. studii* (i. e. Instit. elementaris), cf. annunciat. sub op.4 (male Talmud ap. Delitzsch p.107). — Criticam v. sub Is. Satanow: *Oblatio recensio-num*.]

2] Vers. Germ. et Comm. hebr. in lib. Ruth, Esther, Threnos et (una cum J. Löwe) Comm. in lib. Cantic.; una cum textu N.927,972 [v. sub op.4] (1788.1833-7).

3] Vers. Germ. et Comm. hebr. in Haftarot nonnulla; una cum textu N.930 (1790-1).

4] Varia in Collect. מאסף N.3713, partim recusa in Collect. בכורי העתים 3429.

[Nomen significatur passim per ו-ו, א. ה. — et forsitan על — (V,249, suppl. supra p.578) et הימן — (VII,15, כהנ'ע) IV,17,21 טעם ונחמה (בקריש) משלי מוסר: האשה — (VII,46, כהנ'ע) IV,49 האריה פהרון חידה (חפשי) — (VII,69, כהנ'ע) IV,80 וההנין IV,172 האשה והדבורה — (VII,71, כהנ'ע) IV,95. — חולדות המינים המבעיים, שנהב או פיל משלי מוסר: שומר פיו ולשונו שומר מצוה (sic) נפשו דבר — (ib. p.160. שיר משהה יין לפורים — V,158. — de Comm. in Esther) V,172. — Responsum ad recensionem criticam Vers. et Comm. in Ruth (V,188) a — ד-ש — [cf. supra p.577] V,315. — oder פיער oder Castor ib. p.234. — Recensio critica ed. lib. Jona per J. Löwe ib. p.245. — Recensio critica lib. חולדות המינים, סוף היאור — (ib. p.249 (abbrev. — נ-פ) — בכתב in Iob XL,15-23 ib. p.291. — אחרי רבים להטות אור — (ib. p.307. — Responsio ad recensionem criticam Vers. et Comm. in Esther per — ד-ש — (V,317) ib. p.349. — על האפס — (ib. p.354. — Annunciatio lib. מכוני הלימוד ib. p.373 [v. op.1]. — In II Sam. V,6, vol. VI p.10. — שיחה שני אנשים de maris accessu et recēssu VI,73,109 [in indice librorum typogr. paedagog. s. t. ומידר; et v. sub Perez N.⁶⁷¹⁷]. — לשלמה (epigr.) ib. p.123. — Recensio critica Vers. et Comm. in Thren. a — ד-ש — (ib. p.124. — Recensio critica lib. ביה מרות J. J. Margalioth ib. p.177. — על מצבה אשה רעה (epigr.) ib. p.221. — ad David Theodor de nominibus Jud. ib. p.249. — על המסנהף (in ascet. epigr.) ib. p.256. — שאלה de Jos. XVII,14-6 ib. p.356. — על יום חולדת ה' דוד פרידלעגנר VII,14. —

שיחה בארץ ib. p.21. — Annot. ad הארץ והעונש האuctore ל... ע. (v. supra p.578) et הערה sec. בענין שני קיום טקבילים — (ib. p.299. — Abraham Cassel VII,111. — Recensio critica libri Is. Satanow (q. v.) ib. p.251.]

⁷³⁹⁶ WOLFSOHN (J.), in Brieg. [Cf. Litbl. II, 204.]

1. Predigten für warme Religionsfreunde 8. Dessau. 1826.

2. Das Buch Hiob [hebr.] mit Beziehung auf Psychologie und Philosophie der alten Hebräer, neu übersetzt und kritisch erläutert 8. Bresl. 1843.

WORMASIVS (WORMS) v. Ascher b. Wolf.

WORMS v. Elasar Worms et Baruch b. Isak Wormatiensis.

⁷³⁹⁷ WOTTON (William), S. T. P. coll. D. Joh. apud Cantab. socius.

1. Miscellaneous discourses relating to the traditions and usages of the Scribes and Pharisees in our Saviours time. II Voll.

8. Lnd. 1718.

[Vol. II continet tract. Mischnicos et עירובין hebr. et Angl. cum notis, recensionem Talmudis etc. v. W² p.712,743, cf. p.969 et 988 de excerptis in Bibliotheca Anglicana.]

⁷³⁹⁸ WRIGHT (Joseph).

1. Israel in China, an inquiry 8. Lnd. 1842.

⁷³⁹⁹ WÜLFERUS (Joannes), Norimbergensis. [Mrt. A.1724; Zz. Z. G. p.13.]

1] Schekalim, h. e. tractatus Talmudicus [Misch-nae] hebr. Lat. cum Comm. perpetuo; v. N.1876 (1680)

[Annus MDCLXXX tam prave expressus, ut 1629 legerint auctores Cat. Bibl. Bodl. III,874a et Imm. Mai, Catalogus etc. Brl. 1854 n.6458.]

2. Theriaca Judaica ad examen revocata, sive scripta amoibaeca Sam. Frid. Brenzii et Salom. Zebi [Offenhausen], nunc primum Vers. Lat. justisque animadv. etc.; acc. Is. Viva [Cantarinii]: *Vindex sanguinis* 8. Norimb. 1681.

[Continet Brenzii Abgestreift. Schlangenbalg Germ. et in expll. pluribus Sal. Z. Offenhausen lib. excusum

WULFF

litt. hebr. *Alld.* 1680 (v. supra p.2379 op.2); *W*¹
p.1117.³p.1124, cf. ³p.565.]

1. Moses Mendelssohn en Samuel Israel Mulder
of Lets an de Nederlandsche Israeliten (pp.22)
8. *Amst., by S. A. Proops.* 1826.

⁷⁴⁰⁰ WULFF (M. J. de). [Nomen mihi indicavit
G. Polak.]

LITERA X.

⁷⁴⁰¹ XERES (John), Exjud. Jona b. Jakob e Sophia. [Baptizatus A.1709, v. *W*¹823=⁴822f!]
 1. An Address to the Jews, containing his reasons for leaving the Jewish, and embracing

the Christian religion 8. *Lnd.* 1710.
 [*W*⁴ tit. aliter et ¹ A.1711 exhibet, fortasse ex ed. alia?]

LITERA Y.

⁷⁴⁰² *YOUNG* (Eduard) LL. D., Fellow of All Souls'
college Oxford. [Mri. A.1765.]

Nonnulla e lib. Night thoughts [Nachtgedanken],
e Germ. hebr. per Moses b. Mendel Frank-

furt q. v. . . . . (1809).

YSAACUS = Isak, in specie Isak Israeli
sen. q. v.

[Quae hic desiderantur v. sub S. De scribendi ratione disseritur in *Introductione*.]

ZACUT = Sacut q. v.

7403 ZACUTUS (Abraham), Lusitanus, Medicus et philos. [Natus Ulyssipone, mrt. Amstel. 31. Jan. (seu 21. Jan. calend. Julian.) 1642, aetatis A. 67, ut legitur ap. *J. N. Paquot*, *Memoire pour servir a l'Hist. lit. des 17 provinces des Pays Bas* 8. Louvain 1763-70, vol. II p. 365 [I p. 199 edit. in fol. citat. *Carmoly*, *Hist. des med.* p. 178]; scil. „proprid. *ὑπαγαλλῆς* Christianae, Juliani, qui nunc voluitur Anni 1642“ legitur in vita, a *L. Lemosio* operi 1 praemissa (festum hoc est 23. Jan. seu 2. Febr. calend. Gregor.); in Biogr. univ. [hinc ergo *Carmoly* l. c. p. 179] male 1. Jan. legitur. Nostrum trinepotem auctoris homonymi N. 4303 dicit *Lemosius* ap. *W*³p. 242; cf. *Rof.*, *Diz.* p. 333.]

1. Opera omnia. II Voll. f. *Lugd.* 1657.

[*W*¹p. 357. Vol. I continet de hist. Medicorum Princip. (i. e. op. 3-5) libb. I-VI, pp. 985 [Lib. I A. 1629, lib. II A. 1636 habet *W*¹p. 356; cf. *Machado*, *Bibl. Lusit. et Paquot*]; Vol. II exhibet 1. Introitum Medici ad Praxin, 2. ad Pharmacop., 3-7. Praxin historiarum de curatione etc. [i. e. libb. VII-XI, primum A. 1641, 2 editi, sec. *W*¹p. 356], pp. 655; acc. Praxis med. admir. (op. 2), pp. 148; vol. I. praemissa est vita a *Lemosio* scripta; Vol. II praemittitur introd. brevissima, inscripta *Armatura medica* Jak. Rosales (quem suppleas suo loco). Ed. nostra itaque ad amussim congruit cum ed. I. *Lugd.* 1642, 4 ap. *W*³p. 242, ut frontisp. tantum recusum esse suspicari liceat. — Epistolam „de calculo qui gignitur in cavitatibus rerum“ 12. Leyd. 1638 una cum *Beverovicii* op. editam dicit *Carmoly* l. c. p. 180 (cf. *W*¹p. 357), num ea operibus alicubi inserta sit nescio.]

2. De praxi medica admiranda libri tres [*W*^{1,3}] 8. *Amst.* 1634.
3. Historiarum medicarum libri IV 8. *Amst.* 1637.
4. — lib. V. 8. *Amst.* 1639.
5. — lib. VI. 8. *Amst.* 1638 (*sic*).

ZADDIK v. Josef Zaddik.

7404 ZADDIK Formon (פורמן) b. Josef. [Saec. XVI. med. in Turcia. Pater vid. Josef F. (*W*³951c) Salon. et in Morea, magister *Sal. Kohen* (v. sub N. 6940), ap. *Conforte* f. 38a (male פירמן Firmon), qui et ipsum Nostrum affert f. 39b., cujus fil. vid. Josef F. *jun.*, ita ut de Nostro collega in urbe Seres, jam tunc defuncto, loquatur *Sal. Kohen* ap. *Conf.* f. 38b (cf. omnino Indicem auctorum f. 57). *Sabb.* (et hinc *Mich.* 1349) auctorem Josef פורמן (non פורטמן, ut *Benjakob* ad *Be-chai* p. XLII) scribit, unde *Fuhrmann* transscribi *W*¹p. 237, sed inter auctores loco suo eum omnino neglexit. In praef. enim editionis, quae sola mio innotuit, legitur מוראש אישטאש קאוואש hi יאנאש, יו צדוק כהנאור [כטהור] יוסף פורמן יר"ו, טרישלארד אישמו ליכר, די לשון הקודש אין לאדינו, פורקי אישמה לינגואה איש לה מאש אוארהא, i. e. „et propter omnes has causas dictas, ego Zadik ben [ita corrigit *Zd.*, cui notitiam debeo, neque aliter legi potest] Jos. Formon, quem Deus tueatur, transtuli hunc librum e lingua sancta in *Ladino* [i. e. *Hisp.*], quia haec lingua est maxime in usu apud nos, peccatis nostris“, auctor ergo vivente patre (cujus nomen majoribus scripsit literis) opus verit. Nomen proprium צדק non frequens est (quamquam jam inter Gaonos pro צדוק nonnulli legunt צדק, mi-

ZADOK b. ASCHER

mine Zedek, ut *Brück*, Pharis. Volkssit. p.18 n.93; צדוק Saec. XII constat ex assonantia ap. *Charisi* f.63, et v. supra p.1541; R. „hazzadok Kadesch“, quem *W*³1873c sub צדוק collocat, omnino fictus est e nuncupatione רבינו הצדיק והקדוש, cf. *Jehuda Nasi* N.⁵⁷³¹, מדרש ר' שמעון הצדיק, supra 2601 et רב קדוש ap. *W*¹31880, attamen jam occurrit Saec. XVI. in familia Ibn Leb (cf. *Ersch*, S. II. vol. XXXI p.85 n.7 et אבנר נחמד II, 150) et v. *Mos. Chabib*, משה חביב sub voce. Frequentius est quidem cognomen, v. supra p.1542 (ubi pro 1523 leg. 1623) et Jakob Zaddik b. Abraham 1631 (*W*¹1097; *Zz.* ad Benjam. p.281).]

1. חוכות הלבבות *Officia cordum* Bechai b. Josef (ex Arab. hebr. per *Jehuda Ibn Tibbon*) ex hebr. Hispanice; denuo sumptib. Mos. b. Sal. Aschkenasi 4. *Ven., Bragadini* (החם"ה) 1713.

[Lib. rarus, editus una cum שלחן הפנים Meir incerti (v. p.1687). — Ed. Pr., cujus expl. mihi non innotuit, *Salon*. fertur a *Bart.* ap. *W*¹p.237, quod v. simile habeo, ap. *Sabb.* ed. *Const.* „et ib. lingua Latina“, (רומי), postremum recte falsum putat *W* ib. (v. supra p.782 sub 14), Cat. ms. ed. nostram „Ital.“ habet; *Benjakob* l. c. omnia confundit, et ed. sequi omnino omittit.]

- 2] — litt. Lat. s. t. *Obligacion de los coraçones* traduzio de Hebraico en lengua Española por David Pardo q. v. (1610).

[Auctor in hac ed. fingitur Moses Maimonides, v. supra p.883. *Bart.* ap. *W*¹p.237, 325 ed. hanc recte combinavit cum ed. Sal.]

- ⁷⁴⁰⁵ ZADOK b. Ascher Wahl (ואל). [In approb. op.1 (fer. II.2. Tammus 449 et II.5. Tischri 450) etiam de lib. חוכות הלבבות sermo est; sed Noster librum hunc propter bella magna et chartae caritatem se non edidisse dicit. Id vero A.1691 *Suleb.* edidit (v. supra p.781) cum Comm. Ma-noach-Hendel, cujus opp. in praef. laudata *W*¹ 1872 Nostro tribuit! A.1690, ut vid., edid. quoque Salomo b. Elieser op.4-q.v.]

1. פקודי ה' *Mandata Dei* i. e. Elasar Worms: *Portae poenitentiae*, Isak Loria: *Instit. poenitentiae* seu *Medela animae* compend. et (f.15-62) תריג מצות 613 *Praecepta*, omnia Germanice

8. *Amst., in aed.*

Mos. b. Abr. Abinu e Nikolsburg. 1689-90.

[*W*²p.1366 n.425 מצות inter anon.; *Seraq.* p.93 n.344.]

ZAG=Isak q. v. in specie Isak Ibn Sid.

ZAHALON v. Abraham Zahalon et Jom-tob Zahalon bis et Mardochai Zahalon.

ZAHEL =Sahal b. Bischr q. v.

- ⁷⁴⁰⁶ ZAHRAWI (al-), seu *Saharawi*, Abu'l Kasim Khalaf b. Abbas, Cordubensis, vulgo: *Albucasis*, *Albuchasis*, *Bucasis*, *Bulchasim Benaberazerin* etc., Arabs. [Mrt. A. H. 500, i. e. Chr. 1106 (non 1122, ut *Carmoly*, Hist. des med. p.75), v. *Wüstenfeld*, Gesch. d. arab. Aerzte §147 p.85; *Freind*, Hist. medic., Lat. per Jo. Wigan, L. B. 1734 p.266; cf. *Haller*, Pract. I, 405; Chirurg. I, 137, Anat. I, 133, quem citat *Amoreux*, Essai hist. et lit. sur la med. des Arabes, Montpell. 1805 p.116; *Rof.*, Diz. stor. degli autori arab. p.159 s. v. *Saaravio*; cf. *Channing*, praef. ad Chirurg. e Codd. Arab. Bodl. ed. 1778, et *Hille*, Alii b. Isa etc. specimen, Dresd. 1845 p.43 (quem nunc

ad manus non habeo). — ¹ Nomen الزهراوي oriundum est ab urbe al-Zahra prope Cordub.; male ergo *Zaharavi*, *Saharavi* etc. pronunciat ipse Channing (monente *Nicoll* p.165 n.d.). אלוהראוי stricte legitur in praef. Interpretis hebr. (ut puto Saec. XIII.) Meschullam b. Jona (v. Add. ad Uri 410, cf. *Deutsch*, Catal. p.161, ubi varia incorrecta), non אלהראוי ut *Gagnier* ap. *W*¹p.787, nedum אלזרבי, ut *W*327 (vel ejus fons quidam) e Latino *Zarabi* transscripsisse vid. (cf. אלוהראוי ap. *Schemtob Palquera*, מבקש f.15a; v. Catal. meum p.164). Neque *W*¹17 Nostrum recognovit אבולקסם (rectius אלקסם). Nomen خلف *Chalaf*, cor-rumpitur *Galaf* (v. *Casiri* II, 137), hinc hebr. קלוף in Cod. MS. *Opp.* 1139F. f.72 (cf. *Jew. Lit.* p.369 n.64, ubi adde *Antonio*, Bibl. Esp. p.365 sec. „auct. Bibl. med.“). Confunditur a nonnullis, propter nominis similitudinem, cum *Farabi* (N.⁵⁰⁴), v. *W*¹p.194; idem fecit Catal. MSS. *Paris.* sub Codd. hebr. 312 et 384, quos hinc *Wüstenfeld*, §105 n.11 et 19 sub *Farabio* refert, sub Nostro neglexit; v. supra p.2550. — ² Opus Nostri unum majus التصريف innotuit (v. sub op.), idque fere totum nonnisi e Vers. hebr. aliera *Schemtob* b. Isak servatum est (Cod. Lat. *Sloane* 248 in Mus. Britt. e XXX ptibus. tantum XXV exhibet); exque ea forsitan Versio Lat. fluxit. Ex hebraico

ZAHRAWI

ergo fonte, hactenus neglecto, cognitio operis ejusque partium (non ubique recognitarum) petenda est. De Versione hebr. altera minus integra v. Add. ad Uri 410. Versio Lat. Paul. Ricii (cf. supra p.2143), extremae raritatis, mihi nondum visa est, unde de ea nonnisi e fontibus secundariis instructus sum. Tit. est „*Lib. theoret. nec non practicae Alsaharavii* in prisco Arab. Med., qui vulgo (!) *Acararius* dicitur, jam summa diligentia et cura depromptus in lucem“ *Aug. Vind.* 1519 (v. *M. Tempertz*, *Biblioth. Med. seu Medic. Katal.* Bonn 1857 p.3 n.94). Interpretem (etiam a *Wüstenf.* omissum) laudatum non video, quem tamen nominat *Freind* l. c. p.266 (cf. quoque *Casir.* II,137 ap. *Channing* p.VIII; *Amoureux* p.119 et *Rof.* l. c. libros non bene discernunt), qui versionem permediocrem, opus „*al-Tasrif*, seu *Meth. medendi*“ in triginta ac duo voll. divisum dicit, et quidem tract. 26 de puerorum morbis, 28 de effectibus Arthricis, 30 de medicamentis mortiferis; unde colligo, versionem hanc non ultra partem seu tract. IV (vel forte II) operis integri procedere! — Pars 25 videtur *Chirurgia*, quod e Vers. Natan hamati in Cod. *Par.* 429 exstare dicit auctor nobis semper suspectus *Carmoly* (*Hist. des med.* p.84); Idem etiam de *med. oculi* vertit (*W*¹p.927, *Rof.* Cod. 1344) — Pars ultima (XXX) est *Chirurgia* tripartita, quae in Cod. hebr. *Uri* 415 desid., in Cod. Arab. *Uri* 561 „pars XI“, in Cod. *Uri* 634 „pars X“ inscribitur. In ejus limine completa dicitur pars scientiae, quam nunc excipiat praxis (seu pars operis per manum). Ea ex Arabico versa est a *Gerardo Cremonensi*, cf. *Freind* l. c. p.269 (ubi Cod. Bodl. est 2461 p.128 in Cat. MSS. Angl., ubi p.341 n.7732 inter MSS. *Ashmol.* opus Gerardi Crem. medic. Angl. versum); estque sine dubio idem „lib. *Azanigui* de cirugia“ et „*Albucasin* fecit *Azaugui* et ejus cirugiam“ in Catal. opp. Gerardi e Cod. Vat. edito a *Boncompagni* (della vita e delle opere di Ger. Crem. etc. Rom. 1851-[dagli atti dell' acad. pontif. dei nuovi lincei] Rom. 1851 p.6,7, cf. p.12 n.3. — Ad ptem. XXIX de ponderibus etc. (Cod. Pers. 92,⁸ ap. *Uri*) spectat Cod. Lat. *Canon.* misc. 430,⁴ si „*Alseir*“ *Alsahravium* esse recte suspicatus est *Coxe* p.760.]

1. Liber *Servitoris* XXVIII de praeparatione medicinarum simplicium, translatus a Simone Januensi, interprete Abrahamo Judaeo Tortnosensi
4. *Fen., Nic. Jenson.* 1471.

2. — (f.239 suppl. in lib. II comp. med. Jo. Mesues)
(f. *Ven.* 1589).

[*W* sub Nostro praefer consuetudinem de libris Lat. editis omnino silet, hinc etiam nos sub Interprete (N.⁴²⁵¹) librum hunc omnino negleximus, de quo nonnulla observanda sunt. Edd. non paucae nullibi, quantum scio, locupletiter enumeratae sunt. Liber noster una cum opp. Mesues jam inde ab A.1479 editus est sec. *Wüstenf.* l. c. p.86, cui incertum est, num spectet ad lib. التبريف, de quo minime dubito. In edd. nonnullis (ut 1489) male lib. 27 dicitur; MS. *Harley* 1628,⁴ (cf. *Channing* p.IV) inscribitur (ut comperi): Lib. secundus... Abulc. *Telf b. Abes Azaria* (!) i. e. *Serapionis* (!) etc. Re vera lib. 28 sec. vers. hebr. Schemlob b. Isak *Tortosi* (v. supra p.2550) inscribitur כתיב הסמים וכי (in fine Cod. *Uri* 410, ubi Index ad hanc versionem spectat!) כתיב הסמים והפרואות הנפרדות וכי. Initium (Cod. *Uri* 415 f.258): אמר המהר (אחר ש) חברתי זה הספר גדול החולע אשר קראהו ספר השמוש בסמים המורכבים והשלמתי מאמריו כפי רצוני מצאתי בהרבה מהנוסחאות סמים ראויים להבינם קודם הצורך אליהם כנן עשיית הסמיטות ושרפת הסמים ורחיצתם וכבישתם וידיעת הטוב מהם מן הרע וכיוצא בהם, וראיתי להבר בזה המאמר כל מה שיצטרך אליו מה שזכרתי וסדרתי המאמר על ג' שערים: השער הא' בחקון האכנים וכי, ב' בחקון הסמים והצמחים וכי, ג' בחקון הסמים החיוניים וכי ואח"כ יעזוב הפורני עד שיצטנן וכשיצטנן ראוי לנחק הקערה ולהשליך השלמוניאק אשר... (?) כסה הקערה ולשברה בנחת ולהצניע השלמוניאק לעת הצורך אליו || והרופא שיהיה קערה שלמה ראוי להניחה במעט מינה. Quibus cf. initium Lat.: „Dixit Aggregator hujus operis: Postquam ego collegi librum magnum in medicinis compositis, qui est liber magni juveni, quem nominavi librum *Servitoris* et complevi libros suos omnes secundum voluntatem meam, inveni in multis medicinis compositis libri hujus medicinas multas *simplices*, quae indigent praeparatione ante horam necessitatis magnae earum, quemadmodum succos exprimere, et medicinas comburere, abluere et conficere aliquas (!) ex eis quae bona sunt et quae non bona (!) et alia secundum hanc formam, praevidei igitur aggregare omne quod est necessarium in hoc, secundum rememorationem meam et ordinavi hunc librum in tres tractatus“ etc., et fin. (f.251 ed. 1589): „deinde dimitte furnum infrigidari, et quando erit infrigidatus, detege vas et frange parapsidem et aufer salem qui est in ea cum facilitate et serva.“ Quae ita conspirant, ut Versionem Lat. fere ex hebr. factam haberim, vel saltem adhibita ea; tituli (*Servitor*) rationem

ZAJJAG

quidem non facile ex Arab. تصريف intelligo, sed ex hebr. השמש (neglecto Waw) derivandum habeam. — Interpres Latinus *Tortuosensis* nuncupatur non modo in ¹) op. nostro (etiam in MS. laudato), sed etiam in ²) lib. *Serapionis* (v. p.2594), neque alius vid. (Don) Abraham Judaeus, seu Hebracus Hispanus, Interpres opp. sequ. secundum ord. alphab. auctorum Arabum (numero continuato): ³) *Ali b. Ahmed „Enbrani“* [i. e. *Omrani*, mrt. A. H. 344 ap. *Casiri* I, 410]: *De horarum electionibus* liber, qui *Barcinone* fer. II. 7. Kal. Oct. MCXXXIV(?) in Cod. *Canon. Lat. misc.* 396,³ (p.734 in Catal. per *Coxe*); locum et A. magis cum Abraham b. Chijja (N.⁴²⁰⁶) conspirare observavi (*Jew. Lit.* p.356 n.40), sed postremi aetas removenda vid. (cf. Catal. MSS. Leyd. p.148), praecipue si recte eum esse suspicor Judaeum *Sava-sorda* (i. e. صاحب الشرطة), ejus lib. *Embadorum* (i. e. Geometr.) Lat. vertit *Plato Tiburtinus* A.510 H. seu 1116 (v. *B. Boncompagni*, Delle versioni fatte da Plat. Tib. etc. f. *Rom.* 1851 [degli atti dell' acad. Pontif. de nuovi linee] p.31 sq. *Bart.* quidem (I p.737, ap. *W*^{p.61} n.85) Abrahamo Judaeo tribuit Epistolam *de signorum dispositione et astrorum judiciis*, quam obtulerit filio Regis etc., a Plat. Tib. versam MS. Vat.; sed vercor ne hic sit lib. *Almansoris* (de quo v. *Boncomp.* l. c. p.24), forsitan exscriptus in eodem Cod. cum lib. astrolog. Abraham Ibn Esra. — ⁴) *Ibn Heitham* (*Abu'l Hassan*, „Abu'lhazn Abnelaitan“ in Cod.): Lib. *De Mundo et coelo*, de motibus planetarum etc. in partes II distinctus, jubente *Alfonso* Rege de Arab. in Hisp., postea ab Anon. quodam in Lat. versus cum *figuris*, praeviis capitulorum elencho et *Alfonsi* epistola, in Cod. *Canon. misc.* 45 (p.463 ap. *Coxe*); est ut puto liber *de Sphaera* seu *Almagesti* compend., quod eodem fere tempore (1271?) hebr. vertit Jakob b. Machir (v. p.1232 in fine). — ⁵) *Muhammed.* seu qui ejus nomine finxit librum *Hal-Maereig* [المرج], ejus Vers. Gallica mense Majo A.1264 in Cod. Lat. *Laud.* 537 inscribitur: „Ci est le livre qui hom appelle en Sarrazinois Hal Maereig, et ce livre sit Mahomet. Et ce livre translata Habraham Juif et fisicien de Arabic en Espagnol par le commendement du noble Seigneur Don Alfons, etc. je Bonaventure de Sene notaire et escrivain [de] mon Seigneur le roy devant nommez par son commendement le tornei de Espagnol en Francais“. — ⁶) *Ibn ol Zarkal* [i], Lib. dictus *Azafelha* [الصفحة], Versio emendata jussu *Alfonsi* A.1278-9 una cum Mag. *Bernaldo el Arabigo*(??), in Cod. *Escur.* ap.

De Castro I p.143 [unde *Jourdain-Stahr* p.142 etc., v. supra p.697, et *Zz.* ap. *Gg.* *Ztschr.* IV, 189: „Chas-san“ (?) Burgos]. Etiam hic liber exstat e Vers. hebr. antiqua sed anon. (varr. corr. ap. *W*¹1877,³350b, 1159b,⁴p.1038; *Uri* 440, *Gg.* *Ztschr.* III, 445 n.22, *Monach.* 35,⁶; cf. quae scripsi in *Zeitschr. der deutsch-morgentl. Gesellsch.* VIII, 379), neque Interpres laudatur in Vers. Lat. edita (Norimb. 1534), quam obiter in-spexi in Bibl. Berol. (cf. *Jew. Lit.* p.358 n.58), ibi in fine legitur *Gerbertus Geometra*, qui nescio num sit Cremonensis, numque necessitudo sit cum Gerberti Ver-sione *Canonum Zarkali* in tab. Tolet.; v. *Boncom-pagni*, della vita etc. p.57, ubi nota nostra addenda.]

ZAJJAG v. Elasar Zajjag.

⁷⁴⁰⁷ ZANOLINI (Anton.), Jur. utr. Dr., Prof. Patav.
1. Lexicon Chaldaicum Rabbincum

4. Patav. 1747.

ZARFATI v. Ahron Zarfati et Eljaschib
N. Zarfati et Josef Zarfati et Meir
Zarfati et Samuel Zarfati et Vidal
Zarfati et Abraham Treves et David
di Pina [et v. *Introd.* de nominibus].

ZARZA v. Samuel Zarza.

ZAUSMER v. Jakob Zausmer bis.

ZEBI b. Abraham v. Noach Z. H. b. Ab-
raham et v. Henry.

⁷⁴⁰⁸ ZEBI (Hirsch) b. Abraham Elieser Lipmann
ex Halberstadt, Gener. Abr. Speyer Berol. [*Nepi*
p.299: Z. Lipmann]

1. ארץ צבי *Terra decoris* (seu *Zebi*) Expositt.
in Haftarot 4. Rödelheim, Karl Reich
Hofbuchdrucker (וארחנן אל ה' בעת ההיא) 1753.

⁷⁴⁰⁹ ZEBI (Hirsch) b. Abraham e Wronek (מוראנק),
Amstelod. [Non Francus, ut *W*³551b, qui No-
stro tribuit „Addit.“ ad Natan Bonn: *Spicil.*
obliv. ed. 1700 (dupl.), ubi tantum praef. est;
curavit quoque Jechiel Epstein: *Compend.* ed.
auct. 1701 (cf. *W*^{p.434}), male II. b. Ahron
Jüd. Typ. p.66 n.46.]

ZEBI b. Ahron v. Zebi Kaidenower et
Zebi Miris.

ZEBI b. ARJE

⁷⁴¹⁰ ZEBI (Hirsch) b. Arje Loeb, seu Hirschel Loebel Levin, seu Lewin, Rabb. Berlin. [Mrt. fer. II.4. Elul (25. Augusti), sepultus fer. III.5. Elul 1800. Genealogiam v. sub Josua b. Jakob p. 1557 et cf. sub fratre Saul b. Arje et fil. Saul Berlin.]

1] הנהגות *Animadversiones* in Abot cum Comm. Jakob Emden N1491 (1834).

[Supra p.236 leg. cum *effigie* Annotatoris i. e. Nostri.]

2] קונטרס יקר סהדותא *Jekar Sahaduta* Testimonium de auctoritate Resp. a filio Saul Berlin edit.: *Balsamum praestans* Isak di Molina q. v. (1793).

3] פעולה הכוח Effectus verecundiae; VIII,341 Collect. מאסף N.3713.

4] Ritualgesetze der Juden etc. auf Veranlassung und unter Aufsicht von R. Hirschel Levin entworfen von M. Mendelssohn q. v. (1778).

⁷⁴¹¹ ZEBI (Hirsch) Aschkenasi (*Germanus*) b. Jakob b. Benjamin Seeb e Wilna, e matre nepos Efraim Kohen, Gener Meschullam Salman Neumark [seu Mirks]; vulgo *Chacham* (חכם) *Zebi*; Rabb. varr. locis, imprimis Amstel. [Mrt. 2. Ijjar (3. Maji) 1718, sec. epitaphium in lib. יציב פהם filii Jakob Emden (v. p.1207 op.1), qui etiam vitam narrat (cujus compend. ad A.1710 usque v. ib. op.4); utrumque negligitur ab omnibus, qui recens de Nostro non optime scripserunt: Löw, ap. Busch, Jahrb. V,101 [cf. Zz. ib. p.16 de *effigie*]; *Fraenkel*, Litbl. VII,757 (cf. *Zipser* ib. VIII,188,382), *G. Polak* ad Menachem b. Salomo p.564; cf. quoque *W*³.41968b, *Asulai* I f.78. Nomen plenum exhibui e subscriptione lib. A.1692 ab eo editi David b. Samuel (q. v. op.7), in quem Annot. MS. ap. *Mich.* 1624.]

1. אנרה *Epistola* ad Mos. di Medina, antistit. societ. שערי שמים Londin., pro David Nieto, defendens ejus concionem (ff.3)

4. s. l. [Lnd.?] e. a. [1705].

[*W*³960 ed. hebr. Ilisp. (cujus particula forsitan est ed. nostra) laudat ad calc. lib. *Della provid. divina* auctore David Nieto, scil. 4. Lnd. 1705 et 8. ib. 1712, ut quoque p.771 sub 1593b sed „Lusitanice“; contra sub D. N. p.202 ed. in 4. A.1704, in 8. A.1716 (postremum etiam ap. *Saraval* n.870)! *Epistola* subscripta est fer. V.17. (ט"ז) Ab A.475 a Nostro et Salomo b. Natan et Arje b. Simcha e Wilna.]

2. פסק *Decisio* de gallina sine corde; acced.

Naftali Kohen: *Epistola* (fol. 1)

f. s. l. e. a. [Hamb. 1709?].

[Libellus (compactus cum *Opp.* 758F., unde in Cat. ms. sub שער אפרים שו"ה laudatur, a *Metz* omittitur), inscribitur מעשה שהיה בק"ק ה"ב *Historia*, seu *Factum* quod occurrit Hamburgi; species facti (ערוה) data fer. IV.14. Ijjar 469, *Epist.* Naftali fer. VI.8. Nisan. Libellus noster idem vid. (קונטרס), quem primum *Berol.* excusum citat *Meir Eisenstadt*, Resp. I §23 ap. *Zipser* l. c. p.383, nescio qua auctoritate.]

3. לשון הפסק *Decisio* contra Nechemja Chajun, acced. *Epistolae* Naftali Kohen et Jehudae Briel (ff.2) 4. s. l. e. a. [Amst. 1713].

[Pag. 1 post inscriptionem media vacua, dein שניה בהיות דבר „secunda vice de re“, incip. מהימנותא רכלה „anonymum editum“, in epologo lib. רוא דיהודא brevissime absolvitur, de *epist.* Naftali cf. supra p.2026, *Jehuda Briel* (sub quo add. p.1299) signavit peric. Deut. VII,26 חת"ע. Exstat libellus quoque ap. *Mich.* 59, ubi vero loco in lib. nostro vacuo Nostri *decisio* data sine Tammus 473 (cf. *W*³p.832). — Libelli contra eundem Nechemia varii forsitan exstiterunt seorsim excusi (A.1713-4), a Nostro scripti vel editi, praeter insertos in *opp.* aliorum; mihi ne eos quidem simul inspicere licuit, qui mihi innotuerunt. Inter scripta de hac lite diffusa (v. supra p.2055) Nostro pertinere vid. *Ghirondi* p.280; etiam ערוה לישאל (N.3990) a Nostro editum vid., cui Nechemja opposuit מודעה רבא (N.3802). Quid exstet in lib. מוסיף חגיס *Mosis Chagis* (*Ghirondi* p.300) non inquisivi.]

4] — Locis inscripti ארס צבי *Venenum cervi* cum refutatione (*Venator cervi*) Nechemjae Chajun q. v. (1713).

[Scriptum hujus tit. seorsim nunquam editum est. *Polak* l. c. *Eres Nachasch* [נחש] 1717, ut puto e *Fürst*, Bibl. I,64 petivit, ubi 1713, unde librum omnino e Nostro exsculptum esse suspicor.]

5. שאלות ותשובות וחידושים וביאורים *Quaesita et Responsa et Novellae et Exposit.* P. I. Charta magna alba [*W*³p.960]

f. Amst., S. *Proops*

(תבא עלינו ברכה, *Cheschwan-Adar* I) 1711-2.

ZEBI Bauer v. Z. Bauer.

⁷⁴¹² ZEBI (Hirsch) b. Asriel Wilna, Rabb. א"י (Olek?) in Volhynia. [Nescio num pater sit N.4172.]

ZEBI b. BENJAMIN

- עטרת צבי** *Corona Zebi* Comm. collectus in Joseph Karo: *Mens. instr.* IV q. v. op. 92 (1722). [Male 1721 ap. *W*³1867f. — Supplem. exstat in lib. ביח לחם יהודה: *Mich.* 501, cf. *Rubinstein et Asulai* II p. 16, quo ablegandum erat I f. 78.]
- ⁷⁴¹³ ZEBI (Hirsch) b. Benjamin, Rabb. Brod et Altona-Hamburg-Wandsbek. [Mrt. Hamb. initio Saec. XIX.]
1. **שירת תפארת צבי** (*Gloria Zebi* (seu *decoris*) Resp.; edid. filius Moses, Rabb. Tomaszow (טאמזש) f. *Warschau.* 1816. [In tit. fer. I.3. Ab לאמח error, nec 1807, ut *Mich.* 4318; praef. enim data est וידבר משה ב' ר' i. e. fer. II.4. Ab 1716; Editor A. 1717 Glogaviae fuit. *Zd.*]
- ⁷⁴¹⁴ ZEBI (Hirsch) Brod b. David, Rabb. Kitsee, seu Kitzee (קיטצ), in Hungaria.
1. **ארץ צבי** *Terra Zebi* (seu *decoris*) et **חאומי צביה** *Gemellae capreae* Comm. duplex in Joseph Karo: *Mensa instr.* III, part. II q. v. op. 80, 81 (1822, 1846).
2. **שני עפרים** *Duo hinnuli* Concc. in totum Annum; edid. filius Jakob f. *Prag., Scholl und Landau* (הקפ'ו) „1825“.
- ZEBI Chajes v. H. Chajes.
- ⁷⁴¹⁵ ZEBI (Hirsch) b. Chajjim Chassan (*Cantoris*), Dajjan (*Judex*) Posnensis. [Pater mrt. est A. 1694, v. op. f. 46. *W*³41865 male cum Nostro conjicit typographum Zebi Hirsch b. Chajjim N.⁵²²⁵ *Ghirondi* p. 298 Nostro opus fere totum tribuit!] Additt. (חפלה ישרה בכונתם הלכ) ad *Intentiones Precum* N. 2285 (1709).
- ZEBI b. Chanoch v. Zebi Sundels.
- ZEBI b. David v. Zebi Broda et Zebi Loebel.
- ⁷⁴¹⁶ ZEBI (Hirsch) b. Efraim. [Pater Concionator Pragensis defunctus A. 1700, non Noster ut *W*¹ 1862!] 1. **ארץ צבי** *Terra Zebi* (seu *decoris*) *Ethica* partim e Concionibus patris (ff. 8) 8. *Dylr., Sabbatai* (עה) 1710.
- ⁷⁴¹⁷ ZEBI (Hirsch) Glogau b. M. (בר'ם). Varia in Collect. מאסף N. 3713. [Haller's Brief an einen Schüler, hebr. vers. VIII, 195. Quae sub abbrev. ג-ש Nostro pertinere vid., v. supra p. 578.]
- ⁷⁴¹⁸ ZEBI (Hirsch) Heller, Archisynagog. Budae veteris (אויבין; ושו). 1. **טיב גמין** *De libellis repudii* Nov. et dissertationes practicae; in limine adjecta sunt *Resp. filii Menachem* f. *Zolk.* (חרר לפ'נ) 1839.
- ZEBI Hirsch [i. e. Vers. Germ.] ... v. sub Zebi b. ... [et v. *Introd.* de nominibus].
- ⁷⁴¹⁹ ZEBI (Hirsch, e familia) Hurwitz b. Naftali Moses e Prostitz (Prossnitz) in Moravia. Additt. collecta s. t. **מנהגים טובים** *Ritus boni* et *Carmen* alphab. אחשבה לרעה ואת היא עמל) ad David de Lida: *Verba Davidis* q. v. [W³1867e] (1722).
- ⁷⁴²⁰ ZEBI (Hirsch) Hurwitz Levi b. Josua Moses Ahron, Rabb. in Samogitia (ואסוויט). Vixit adhuc A. 1670, sec. *Fraenkel*, Lithl. IX, 559; cf. *Asulai* I f. 78. Frater est Chajjim Hurwitz N.⁴⁶⁸⁸. 1. **אספקלריה המאורה** *Specularia lucentia* Comm. in lib. Sohar e MS. a nepote Dob Hurwitz redacto et aucto, cujus gener Mardochoi Levi e Schwabach (sic) adjecit nonnulla s. t. *Oblatio pauperis* f. *Fürth.* (א'ס'פ'ק'ל'ר'י'ה ה'מ'א'ו'ר'ה) 1776. [Non 1804, ut *Rebenst.* et *Cassel* (s. l.) n. 243.] 2. **נאון צבי** *Excellentia decoris* (seu *Gaon Zebi*) Nov. et Resp., cum Add. nonnullis edid. nepos Dob Hurwitz f. *Prag., Nepotes Jeh. Bak* (פק), seu *Packische Buchdruckerei* (כי תפארת) עינוי אהה וברפונק *fin. fer. I. novil. Kislew* 1736
- ⁷⁴²¹ ZEBI (Hirsch) Hurwitz Levi b. Pinchas, Rabb. F. a. M. [Mrt. 27. Elul (8. Sept.) 1817 sec. *Carmoly*, Rev. orient. III, 306. — Homonymum A. 1820 viventem v. sub Isak Corbeil op. 4.] 1. **לחמי תורה** *Panes gratiarum* Nov. halach. et haggad. (est nimirum P. II. op. sequentis) f. *Ofb.* (וישמך) 1816. 2. **מחנה לוי** *Castra Levi* Nov. halach. f. *Ofb.* (הצבי אומר אור) 1801. [Una cum patr. Pinchas Hurwitz: *Hammakneh.*] 3. — f. *Sidilkow.* „1835“ (הצבי אומר [אור] לטובים) ו[למיטב]. 4. **חדושים** *Novellae* ad c. (patr.) Pinchas Hurwitz: *Ketuba* q. v. (1787).
- ZEBI b. Isachar v. Zebi Rosanes.

ZEBI b. ISAK

- ⁷⁴²² ZEBI b. Isak Jakob, Schochet (*Maclator*) Cracoviensis. [„Zebi Jakob genannt Hirschl Buchner“ (Buchner = Buchner?) ap. discipulum Jakob b. Josef (q. v.). In praef. officio se per 22 Annos functum esse et Mosen Isserls (tunc jam defunctum) de casibus occurrentibus consuluisse dicit. Cf. *Ghirondi* p.298 et p.172 n.95, p.248 n.58.]
 הגהות *Animadversiones* in Jakob Weil: *Reg. mact.* q. v. [*W*¹1870] (1577 etc.).

ZEBI b. Jakob v. Zebi Aschkenasi.

- ⁷⁴²³ ZEBI (Hirsch) b. Jakob Ostrow, incola Gissigheim prope rivum Tauber, Juvenis (היניק וחכים) (ולע"ע דיר בניסנונו סמוך לנהר טויכר).
 1. ריוש *Concio super textum Talmud. Baba Batra* f.110 (לעולם ישכר אדם עצמו לע"ע)
 8. *Wilm.*, ap. *Isak b. Jehuda Jüdel's Kaz e fam. Gersoni, sub Comite Wolfg. Jul. General Feldmarschall s. a.* [1670-90.] [ff.16; inter sententiam quamcunque magnum relictum est spatium.]

- ⁷⁴²⁴ ZEBI (Hirsch) b. Jehuda Loeb Kohen, e matre nepos Sal. פרעישלווער in Russia. [Auctor in epilogo se 25 A. natum dicit, et Conciones plures edere optat. Opusculum edid. relinquens Venetias, ubi Annum et medium commoratus est. Jam inceperat compendium constitutionum ex omnibus Poskim antiqu. et recent. compilatum, sed rumor de Kosakis anxietate eum implevit familiae suae in regionibus illis.]
 1. ריוש להג השבועות *Concio in festum Pentecost. in textum Jalkut peric. Jetro* (אני אנכי) (נחניה)
 8. *Ven.*, ap. *Gerolamo Bragadini* (sic) יגדיל תורה ויאריר לפ"ק) 1656(?). [*W*³1915c male sub Rafael de Silva b. Salomo, cujus sumpt. excusum est (v. N.¹⁸⁹⁶). Annus forsan in lit. initialibus י"ח latet, quamquam clades Judaeorum per Kosakos A.1648-9 accidit.]

- ⁷⁴²⁵ ZEBI (Hirsch) b. Jehuda, Maggid (*Concionator*) Woidislaw (וואידסליכ). [Concionator famosus, vulgo Woidislawer Maggid: male „Weidslob“ scribit *Cassel*, Catal. n.244.]
 1. ארץ זבי *Terra Zebi* (seu *decoris*) Conciones (inscriptionibus: עיר המנוח, עיר הנגב etc.)
 4. *Prag.*, Jos. Emanuel Diesbach. 1786.
 2. עשרה למאה *Decem ex centum Concionibus* Berolini habitis
 8. *Rödelheim*. 1828.

- ⁷⁴²⁶ ZEBI (Hirsch) b. Jerachmiel חאטש Cracov., b. Josef Wien b. Abi Esri Selig, Rabb. Lublin. [חאטש „Chatsch“ legit *Majus* p.109, „Chotsch“ ap. *W*². *Ghirondi* p.298 perperam „b. Jekutiel“! הפארה autogr. in Cod. MS. *Opp.* 917F.]

1. ישרה *Via recta* Expositt. kabbal. et Precautiones superstitiosae sec. Isak Loria
 8. *Färth.* (ויריכס בורר) 1697.
 [Majus, Catal. p.109 (et hinc *W*³p.958) in calce A.1713 expressum dicit (quo nihil Färthi excusum, cf. supra N.⁶⁶⁴⁰); sine dubio וילך legit; cf. quoque sub op.5. Diversus est liber Precum homon. N.2219, diversum הישר דרך האדור Jakob N. b. Jehuda (v. dicta p.1222), e quo potius excerpta in Cod. *Ufb.* 81 pelita videntur.]
 2. חמדת זבי *Desiderium Zebi* (seu *decoris*) Comm. in חיקוני זוהר N.3493 [*W*³p.959] (1706).
 3. נחלת זבי *Hereditas Zebi* vulgo טייטש זוהר *Teutsch Sohar* Eth. et narrationes e lib. זוהר, prout primum verterat avus Selig
 f. *F. a. M.*, Ant. *Heinscheit* (באתם ער) 1711.
 fin. (לסדר כי על פי הדברים האלה כרה) *fin.*
 4. — Charta alba magna.
 [*W*³p.959; *Serap.* p.15 n.214, ubi auctor ap. *Metz* est avus.]
 5. סגולות ורפואות *Specifica et medicamenta kabbal. et superstitiosa collecta, partim ex op.1, Germ. et hebr.*
 8. *Amst.*, *Casp. Steen* סגולות, *fin.fer.* III.15. *Schebat* 1703.
 [In fronte סגולות ורפואות המהבר במצרים (ספר רפואות מחיבור דרך ישרה) נשלמו הסגולות ורפואות מחיבור דרך ישרה, דרך ישרה unde anathema, seu privilegium lib. דרך ישרה etiam ad hunc applicatur. Introductio teste lib. *Sohar* (pericop. ה"ר) de virtutibus herbarum agit, libellus ipse constat §§ Germ. 82 (praecipue pro feminis) et hebr. 15, §16 est הרפפות (N.4079, ubi male *Germ.*) §17 de diebus ubi jurandum non est; epilogus (דרוש) subscriptus est nomine auctoris; attamen lib. inter anon. recensetur a *W*³p.1377 n.477 et cum aliis confunditur homon. (v. sub N.3964), unde nescio, num ad nostrum referenda sint verba: „Idem hic libellus tribus philylris in 8°, s. l. e. a. recusus est, quam ed. *Dylrenf.* curatum esse pro certo affirmatur in „Neuer-Bücher Saal“ P. IX p.708.“ Postremum neglexi in *Serap.* p.16 n.221.]
 6. שבתא דרגלא *Sabbatum festi 3 Conce.* e lib.

ZEBI b. JOSEF

majora עטרת צבי Corona Zebi

4. Fürth., typ. defuncti Josef

b. Salomo Schneior (את הדברים), fin.

(sic) (לספר היא חכמתכם וכתבתם) 1693.

[W^{1,3}1867, cf. ^{1,3}1879, v. sub Zebi b. Josef b. Zebi.]

7427 ZEBI (Hirsch) b. Josef מיקלש (Miklosz?),
Chassan (Cantor) Nachod.

... על שריפת v. sub ליר N.3697.

7428 ZEBI (Hirsch) b. Josef b. Zebi H. Kohen,
Polonus. [Cracoviae ap. Jom Tob L. Heller fuit;
cf. quoque Asulai I f.78, cf. II f.55. חידושי מנחם
exstant in Cod. MS. 843F. Frater Samuel praef.
est ad op.2.]

1] נחלת צבי Hereditas Zebi (seu decoris) et
עטרת צבי Corona Zebi Comm. duplex, alter
collectus in Josef Karo: Mens. instr. I q. v.
op.24 (1646-9).

[W^{1,3}1866. In Catal. Triglandii et hinc ap. W¹
p.999 male hujus op. Compend. fertur lib. שבת
דרגל Zebi b. Jerachmiel q. v.]

2] נחלת צבי Hereditas Zebi Comm. in Josef
Karo: Mens. instr. III q. v. op.74 (1661).
[W^{1,3}, ubi יעקב נחלת, v. supra p.1489.]

ZEBI b. Josua v. Zebi Hurwitz.

7429 ZEBI H. Kaidenower (seu Koidenower) h.
Ahron Samuel. [Discipulus Josef b. Jehuda, Rabb.
Minsk et Dubno, socer Isak Kohen גנן (Gans)
Frankfurtensis, qui cum filio Jehuda Loeb sumptus
praebuit ad edendos libros patris Nostri Ahron
S. Kaidenower, op.1,4 A.1682-3, ad 1710
usque (v. N.1822), quibus Noster nonnulla adjecit
(v. Add. ap. N.⁴³⁶⁰, unde corr. W¹p.997,⁴p.957);
Noster edid. quoque A.1709 (non ipse vertit)
Chajjim Raschwitz: Supplic. op.5 hebr. et op.7
Germ.; A.1671 exaravit, non composuit, ebroneo
in Cod. MS. Opp. 1665, unde corr. Jüd. Lit.
p.466 (et hinc ap. Lewisohn, Gesch. u. System
des Kalenders p.XII, ut revera omnia p.X-XII!).
W¹p.997 (A.1715) Nostrum Saec. XVII. claruisse
dicit, A.1720 in approb. ed. 4 defunctus lau-
datur.]

1. קב הישר Cabus rectus Ethica et paraenet.
capp.102, hebr. cum paraphr. Germ.

4. F. a. M., Jo. Wust. 1705-6.

[Eadem ed. exstat in expl. duobus Opp. 1234Q. et

in Bodl. (Cat. III, 672b male 1709), haec quidem in
2 Ptes. divisa est, scil. P. I capp. 1-52 continet, in
tit. A. הס'ה לפ'ק (Deut. XXVI, 15, ergo vergente A.1705), Praef. data:
אור ליום ג' י"ט טבה לספר וחרא אותו כי טוב
i. e. 5. Jan. 1706, P. II (quae seorsim quoque exstat)
in tit. A.1706 (חסו et chronost.), ut ed. sequ. (quae
in partes non divisa est et ipsissimum textum exhibet,
qui in ed. nostra 2 columnis super Versione); ff.
102+84; in fine figura Iurci inscript רץ רץ
כצבי. Hinc varia corr. ap. W^{1,3}1861. Cat. ms. expl.
alterum A.1709 sistit; in Serap. p.31 n.250 A.1605
etc. pro 1705 errore excusus est.]

2. — hebr. tantum [W¹] 12. F. a. M.,
Joh. Wust (ושבתו רבן לרצבי) 1705-6.

3] — hebr. et Germ. 4. Matth. Andreae. 1709.
[W^{1,3}, ff.102+84; attamen ed. mihi suspecta, v.
sub ed. praeced. et sequ.]

4. — hebr. „Ed. II.“ (ff.186) [W⁴p.981]
12. Amst., Sal. Proops. (ובדעה) 1721-2.

[In approb. Abr. b. Jehuda, data mense Kisl. 581,
(ergo 1720) lib. A.65 (1705) editus sed consumtus
dicitur; etiam haec ed. jam rara est.]

5] — Germ. 4. Sulzb., Salman b. Ahron. 1724.
[W⁴. Serap.]

ZEBI Katzenellenbogen v. Zebi b. Meir.

7430 ZEBI (Hirsch) Katzenellenbogen b. Simcha
e Wilna.

1. גבעת שאול Collina Saulis Concio funebris in
Saul Katzenellenbogen

8. Wilna et Grodno. 1825.

2. חידושים Novellae et ביאורים Comm. in Eli-
eser b. Jose Galilaei: 32 modi (s. t. Itin. mundi)
q. v. (1822).

3. מגלת ספר Volumen libri Elegia in Chajjim
Farchi (פרחי) 8. Wilna et Grodno. 1825.

4. נחל דמעה Vallis lacrymae (lacrymarum) Concio
funebris in Chajjim, Rabb. Wlozin (וואלין)
8. Wilna (מישראל) 1821.

7431 ZEBI (Hirsch) Loebel (לעבל) b. David e
ליטסקין.

1. מות אדם Mors Adami hebr. e Germ. auctore
Klopstock 8. Prag., Scholl. 1817.

ZEBI b. Mardochai v. Z. Bauer et H.
Edelmann.

ZEBI b. MARDOCHAI

⁷⁴³² ZEBI (Hirsch) b. (sic) Mardochai מרדכי'ן
e familia Toeplitz (?). [Ca. 1636.]
סליחה לקרושים N.2977.

ZEBI b. Meir v. Z. Baschwitz et H.
Chajes.

⁷⁴³³ ZEBI (Hirsch) b. Meir exulis Eisenstadt b.
Chajjim e familia Katzenellenbogen.
Additt. ad lib. (patris) Meir exul. Eisenstadt:
Convivium vini q. v. (1737).

⁷⁴³⁴ ZEBI (Hirsch) b. Meir Kohen ex ויטל in Lit-
thuania. [W³1867b eundem habet Correctorem
Proph. post. N.837 A.1720, qui vero non Kohen
et e Janow etc.]
Novellae Samuel Edels in Sal. Isaki etc. colle-
ctae q. v. (1716).

⁷⁴³⁵ ZEBI (Hirsch) b. Menachem Nachum.
1. הלכה למעשה *Regula ad praxin* de rebus
Gramm. 8. Wilna.
(א. ש. ... מן הרמחים נפיש) 1806.
2] Comm. in Moses Nakdan: *Via punctationis*
etc. q. v. (1822).

⁷⁴³⁶ ZEBI (Hirsch) Mirl's (seu Mirele's) b. Ahron,
e London, Rabb. Schwerin.
1. מספר צבאם *Numerus exercitus eorum* Nov.
halach. f. Brl. (שמה) ... שמה) 1789.
[Non 1787, ut Mich. 2644.]

ZEBI b. Naftali v. Zebi Hurwitz N.⁷⁴¹⁹ et
Zebi Rapoport.

ZEBI Neumann v. Z. Neumann.

ZEBI Offenhausen v. Salomo Offenhausen.

ZEBI Ostroh v. Zebi b. Jakob.

ZEBI b. Pinchas v. Zebi Hurwitz N.⁷⁴²¹.

⁷⁴³⁷ ZEBI (Hirsch) b. Rafael Levi, Zolkow.
1. עבודת השיר הלוי *Cultus cantus Levi* Expo-
sitt. in Pentat. et in tractt. Talmud.
4. Zolk. (עבודה זו השיר) 1773.

⁷⁴³⁸ ZEBI (Hirsch) Rapoport b. Naftali Hirz Lem-
bergensis, Dubno.

הוספת אטריום *Atrium sacerdotum* et הוספת

העורה *Additamentum atrii* Comm. duplex in
ספר P. I N.3982 (1845).

⁷⁴³⁹ ZEBI (Hirsch) Rosanes (ראזאניש), b. Isachar
Dob Baerusch, Rabb. Lemberg.

1. תשע שמות (חידושי) *Septem thematum* Novellae,
una cum Nov. nonnullis patris Isachar
4. Lemb., in typogr.
Juditae (יהודות), *uxoris auctoris*. 1800.

ZEBI b. Salomo v. Josef Z. H. b. Salomo.

ZEBI b. Simcha v. Zebi Katzenellenbogen.

ZEBI b. Simon v. Z. H. Sommer-
hausen.

⁷⁴⁴⁰ ZEBI (Hirsch) b. Simon, in urbe Witepsk
(וויטעפסק).

1. הדרת זקנים *Decus senum* Constitutiones
(פסקי דינים) secundum Halachot dispositae etc.
4. Dobrowna (דובראוונה) 1802.

ZEBI b. Simson v. Zebi Tuchführer.

ZEBI Sommerhausen v. Z. H. Sommer-
hausen.

⁷⁴⁴¹ ZEBI (Hirsch) Sundel's (וונדלש), i. e. fil. Sun-
del Moses Chanoch, e Lublin.

1. למען תלך בדרך טובים ותמצא רעים
אהובים *Ut vadas in via bonorum et invenias
socios amicos* (seu הדרכה *Manductio*) Rituale
breve rhyth. 8. s. l. e. a. [Lubl. Saec. XVI. ?].
[Libellus rariss. (*Opp.* 8560.), ff.10. In frontisp.
portâ ornato, legitur Carmen. acrost. (צבני, הירש),
incip.: הנה נא אפדך סדר הדרכה (v. sub ed. sequ.),
in fine: אשר חיקן הדרכה וז לעצמו ...
ולהמוך עם כלם הירש צבני בלא"א מהר"ר זונדל כשה
למען תלך ... unde inscriptio ...
sine dubio petita est ex initio lib. (סדר) הדרכה Jo-
chanan Loria q. v. Lib. noster ipse incip. העיר
שלחן (cf. Jos. Karo) השחר והדבק נקבך ואל האחר
עריך initio). Utrum nostra sit Ed. Pr. nescio; in tit.
enim desiderantur verba חיבור ad נשמות usque (4 li-
neae primae), quae in ed. sequ. ante carmen acrost.
Auctor in tit. ed. sequ. diserte idem dicitur, qui
Comm. in סליחה והפלות scripsit.]

2. — 8. Crac., Isak b. Ahron (1. Adar II.) 1604.
[Ed. non minus rara, sola ap. W³552b sub Hirsch
Lublin et tit. סדר הדרכה.]

3. — acced. Elasar Wormis: *Precatio poenitentis*